RÄTTVIKS KOMMUN

Kommunstyrelsen

KALLELSE

Datum
2026-06-16

Kallelse och föredragningslista

Beslutsinstans: Kommunstyrelsen

Plats och tid för sammanträde: **KS-salen, Vasagatan 1**
tisdag 16 juni 2026, 09:00

Ärenden:

Informationsärenden

1	Information från kommundirektör 2026	KLK 2026/50 000
2	Information från utskotten 2026	KLK 2026/51 000
3	Information om rapport fördjupad nulägesanalys socialförvaltningen	KLK 2026/414 700

Beslutsärenden

4	Riktlinjer för kommunens markinnehav, upplåtelse, försäljning och markanvisning	KLK 2026/472 28
5	Begäran om yttrande i granskning av strategisk samhällsplanering - kommunrevisionen	KLK 2026/444 007
6	Ändring av detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn B51C	KLK 2026/657 214
7	Detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera	KLK 2024/835 214
8	Verksamhetsberättelse Rättviks Naturvårdsfond 2024	KLK 2026/131 042
9	Riktlinjer för vindkraftspeng	KLK 2026/718 00
10	Interna priser lokalvård 2027	KLK 2026/713 281
11	Interna priser post och tryckeri 2027	KLK 2026/714 000

12	Interna priser bemanningsenheten 2027	KLK 2026/715 000
13	Interna priser kostenheten 2027	KLK 2026/716 04
14	Avrapportering Eva-projektet	KLK 2023/320 026
15	Undantag från Allmänna bestämmelser	KLK 2026/765 02
16	Ej verkställda beslut socialförvaltningen Q1 2026	KLK 2026/19 700
17	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning	KLK 2026/813 600
18	Redovisning synpunkter och klagomål nr 1 2026	KLK 2026/835 108

Meddelanden

19	Meddelanden 2026	KLK 2026/158 000
20	Anmälan av fattade delegationsbeslut 2026	KLK 2026/159 002

Välkomna!

Ulrica Momqvist (C)
Ordförande

Linn Engblom
Sekreterare

Datum
2026-06-02

Dnr
KLK 2026/50 000

Stab och serviceförvaltningen
Linn Engblom, 024870821
linn.engblom@rattvik.se

Information från kommundirektör juni 2026

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen

1. Lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Katharina Mansfeld, kommundirektör informerar.

Linn Engblom
Nämndsekreterare

Datum
2026-06-02

Dnr
KLK 2026/51 000

Stab och serviceförvaltningen
Linn Engblom, 024870821
linn.engblom@rattvik.se

Information från utskotten juni 2026

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen

1. Lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Ulrica Momqvist (C), allmänna utskottets ordförande, Joanna Stridh (C), bildningsutskottets ordförande, Jonny Jones (C), samhällsutvecklingsutskottets ordförande och Bengt Stor (M), socialutskottets ordförande informerar.

Linn Engblom
Nämndsekreterare

Datum
2026-06-03

Dnr
KLK 2026/414 700

Socialförvaltningen
Malin Lindén Ohlsson, 024870215
malin.lindenohlsson@rattvik.se

Information om rapport fördjupad nulägesanalys socialförvaltningen

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen

1. Lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Socialförvaltningen har under hösten 2025 genomfört en fördjupad nulägesanalys som ska fungera som ett underlag i den omställning som krävs för att arbeta i riktningen som den nya Socialtjänstlagen pekat ut. Målet är en långsiktigt hållbar, lätt tillgänglig, mer förebyggande, kunskapsbaserad, jämlik och jämställd socialtjänst.

Arbetet med den fördjupade nulägesanalysen har genomförts med delaktighet på flera nivåer i förvaltningen. Rapporten som nu sammanställts sammanfattar arbetet och pekar ut planerade åtgärder på kort och lång sikt.

Malin Lindén Ohlsson
Förvaltningschef socialförvaltningen

Bilagor

a) Rapport, *Fördjupad nulägesanalys- socialförvaltningen hösten 2025,* daterad 2026-04-17.

Fördjupad nulägesanalys

Socialförvaltningen, hösten 2025

Innehållsförteckning

Fördjupad nulägesanalys Fördjupad....1
Inledning....3
Ny socialtjänstlag....3
Omställning pågår....4
Bakgrund....6
Varför en fördjupad nulägesanalys?....6
Val inom den fördjupade nulägesanalysen....6
Mål med den fördjupade nulägesanalysen....7
Önskade sidoeffekter med den fördjupade nulägesanalysen....7
Genomförande av den fördjupade nulägesanalysen....7
Generella resultat av den fördjupade nulägesanalysen....10
Sammanställning av nuläge och plan framåt utifrån förflyttningspar....10
Omotiverade skillnader - Jämställdhet och jämlikhet....10
Akut- Förebyggande....10
Så här har vi alltid gjort- Kunskapsbaserad....11
Sluten, krånglig - Lätt tillgänglig....11
Stuprör - Samarbete....12
Passiva mottagare - Samskapande....12
Sammanfattande matris av åtgärder....13

Inledning

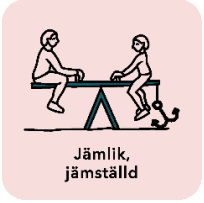
Ny socialtjänstlag

I juli 2025 trädde en ny socialtjänstlag i kraft. Under hösten 2025 har socialförvaltningen genomfört en fördjupad nuläges- och behovsanalys för att ringa in vårt nuläge utifrån de nya lagkraven och vilka behov som finns för att kunna arbeta utifrån den nya lagstiftningen.

Regeringens intention med den nya lagstiftningen är att insatser ska sättas in tidigare i en individs liv innan problem har vuxit och blivit för stora. Den nya lagen fångar upp flera olika delar som tillsammans förväntas skapa en mer hållbar socialtjänst. Förenklat så innebär det att vi genom att planera insatser och förebyggande arbete kan bli mer träffsäkra och förebygga behov i tidigare skede. Vi kan även fånga upp behov och ge insatser på ett mer lätt tillgängligt sätt.

Genom att ha en verksamhet som systematiskt följs upp och baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet har vi möjlighet att skapa en kunskapsbaserad socialtjänst som kontinuerligt utvecklas.

Socialtjänsten ska främja jämlika och jämställda levnadsvillkor.

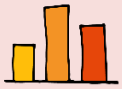

Socialtjänsten ska systematiskt följa upp sin verksamhet och all verksamhet ska utgå ifrån vetenskap och beprövad erfarenhet.

Socialtjänsten ska arbeta förebyggande och planera insatser med särskilt fokus på förebyggande arbete.

Socialtjänsten ska vara lätt tillgänglig.

Omställning pågår

I och med den nya socialtjänstlagen har ett antal insatser och aktiviteter gjorts på olika nivåer. Syftet är att tillsammans ställa om för att möta dagens och framtidens behov och utmaningar inom välfärden. Det ses som att en omställning av hela samhället och välfärden behöver göras för att kunna möta dessa utmaningar. Nya socialtjänstlagen stakar ut en riktning och arbetet behövs göras på en nationell, regional och lokal nivå. Den fördjupade nulägesanalysen är en av aktiviteterna inom ramen för omställningsarbetet. Nedan redovisas vad som har gjorts hittills inom omställningsarbetet.

- Deltagande i NUSO (nationell uppföljning av socialtjänstens omställning) barn och unga. Deltagande i NUSO vuxen påbörjas 2026.
- Boendestöd har genomfört en ISU (Individbaserad systematisk uppföljning). Trygg hemgång samt IFO vuxen skadligt bruk ska genomföra en ISU under 2026. Stöd ges av RSS (regionala samverkans- och stödstruktur).
- Skatta läget (kartläggningsmaterial från SKR) inom områdena ekonomiskt bistånd, funktionsnedsättning och LSS, skadligt bruk och beroende, social barn- och ungdomsvård, socialpsykiatri, våld i nära relation samt äldreomsorg.
- Skatta läget kommunövergripande (kartläggningsmaterial från SKR) har under hösten 2025 gjorts med kommunledningen (förvaltningschefer och kommundirektör).
- Informationsinsatser kring den nya socialtjänstlagen.
- Administrativa korrigeringar och politiska beslut inför den 1 juli 2025 när nya socialtjänstlagen trädde i kraft. Exempelvis paragrafhänvisningar i administrativa system och styrdokument samt politiskt beslut om insatser som får ges utan behovsprövning.
- Lärprocessen är ett nationellt koncept från SKR som leds regionalt av RSS vilket Rättviks kommun deltar i. Lärprocessen pågår under perioden 2026-2028. Deltagare i lärprocessen är förvaltningschef, verksamhetschefer, ordförande och vice ordförande i socialutskottet och individnämnden, representant från oppositionen samt utvecklingsledare/SAS och kvalificerad utredare. Kommundirektör och kommunstyrelsens ordförande deltar vid uppstartskonferens, mittkonferens och slutkonferens.
- Projektet rätt tid, rätt stöd i hemtjänsten syftar till att öka kvaliteten för brukaren genom att utförd tid beslutas och följs upp av utförande personal.
- Utveckling av samarbete med utfallsfonden – Hemma först.

- Start av två nya insatser utan behovsprövning. Träffpunkt för äldre och träffpunkt för samsjuklighet.

Bakgrund

Varför en fördjupad nulägesanalys?

- Skatta läget är ett verktyg från SKR (Sveriges kommuner och regioner) som lanserades inför ny socialtjänstlagen. Syftet var att ge en överblick av styrkor och utmaningar inom olika verksamhetsområden. Under vintern 2024 gjordes socialförvaltningen skatta läget inom områdena ekonomiskt bistånd, funktionsnedsättning och LSS, skadligt bruk och beroende, social barn- och ungdomsvård, socialpsykiatri, våld i nära relation samt äldreomsorg.
- Skatta läget gav en grov skattning kring vårt nuläge men för att kunna rikta våra resurser mot välgrundad riktning för att nå intensionerna i nya socialtjänstlagen beslutades att genomföra en fördjupad nulägesanalys.
- Den fördjupade nulägesanalysen genomfördes under hösten 2025.

Val inom den fördjupade nulägesanalysen

- Fokus i den fördjupade nulägesanalysen har varit att skapa delaktighet och förankringen med förhoppning att kunna ställa om tillsammans mer samlat och kraftfullt.
- Vi har valt att arbeta med SKR:s förflyttningspar i olika sammanhang kring nya socialtjänstlagen och den omställning som behöver göras. De illustrativa budskapen bedöms vara lätt tillgängliga och skapa gemensam förståelse vid diskussioner. Det ger även en pedagogisk vinst att återkomma till samma bilder. Det skapar en känsla av igenkänning, sammanhang och underlättar orientering.
- Ett urval av förflyttningsparen gjordes då det är många par och inte möjligt att diskutera och analysera alla.
- Övervägning gjordes kring referensgruppernas områden och huruvida funktionsstöd skulle vara ett eget eller ingå i de andra områdena (barn och unga, vuxna, äldre). Vi valde att följa Socialstyrelsens indelning av statistik där funktionsstöd inte är ett eget område/målgrupp.
- Urval kring vilka professioner som togs med i referensgrupperna gjordes. Förvaltningsledningen gav förslag till enhetscheferna. Synpunkter inkom och vissa justeringar gjordes.
- Sakliga underlag som legat till grund för enhetschefernas analys är i ett urval.
- I redovisning av resultat av nulägesanalysen har förflyttningspar valts ut utifrån dom fyra bärande intentionerna samt en prioritering som gjorts av referensgrupper, enhetschefer och förvaltningsledningen.

- Sammanställningen av resultat i den fördjupade nulägesanalysen är komprimerad och kärnfull. Vi har fokuserat på att skapa en illustrativ och lättillgänglig sammanställning. Mottot: ingen hyllvärmare!

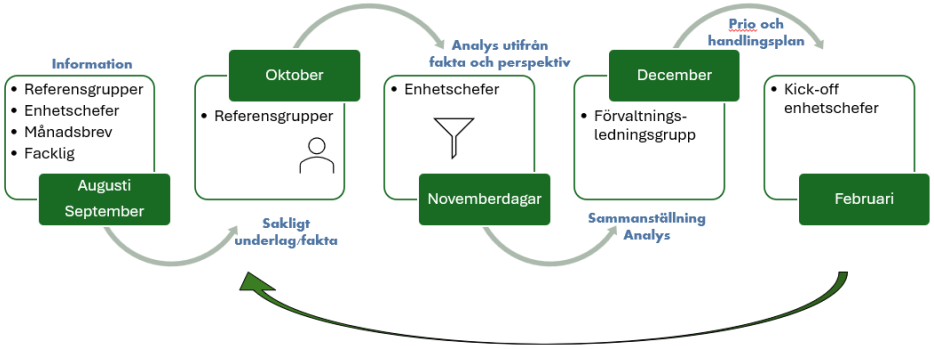
Mål med den fördjupade nulägesanalysen

- Få fatt i ett gemensamt nuläge för att rikta kraft på rätt saker.
- Sammanfatta och ta vara på historian och lärdomar av tidigare insatser.
- Förbättringsförslag med fokus på det vi kan påverka.
- Lättare att leda och styra verksamheten.
- Karta till att nå socialförvaltningens vision.

Önskade sidoeffekter med den fördjupade nulägesanalysen

- Ökad samverkan.
- Öka lokal kunskap.
- Ökad tillit i verksamheten att titta på sig själv.
- Stanna upp och lyfta blicken. Mer strategiskt och långsiktigt tänk.
- Bättre kunskap om verksamheten ger bättre förutsättning att vara proaktiva.
- Mer pang för pengarna och ledstjärnorna.
- Arbetsglädje och vi-känsla.

Genomförande av den fördjupade nulägesanalysen

- Den fördjupade nulägesanalysen har genomförts i tre nivåer genom styrkedjan. I samtliga nivåer har vi använt oss av ”personas” för att ha våra Rättviksbor i fokus.

1. Tre referensgrupper med representation från nyckelfunktioner som arbetar brukarnära. De tre referensgrupperna var barn och unga, vuxna och äldre. Varje referensgrupp träffades var för sig under en heldag med workshops och bidrog med sina erfarenheter. Under en halvdag träffades sedan de tre referensgrupperna tillsammans där sammanställning av det som framkommit under workshops presenterades. Referenspersonerna fick även prioritera vilket/vilka förflyttningspar som de ansåg behöver börja arbetas med mer fokuserat.

Referensgruppernas representation:

Barn och unga

- Arbetsledare IFO barn och familj
- Familjebehandlare
- Biståndshandläggare
- Socialsekreterare mottagning
- Kvalificerad handläggare funktionsstöd

Vuxna

- Biståndshandläggare
- Samordnare boendestöd
- Arbetsledare IFO vuxen och öppenvård
- AME
- Öppenvårdsbehandlare (förhindrad ersatt av projektledare)
- Stödassistent/usk gruppbostad
- Stödassistent/usk daglig verksamhet

Äldre

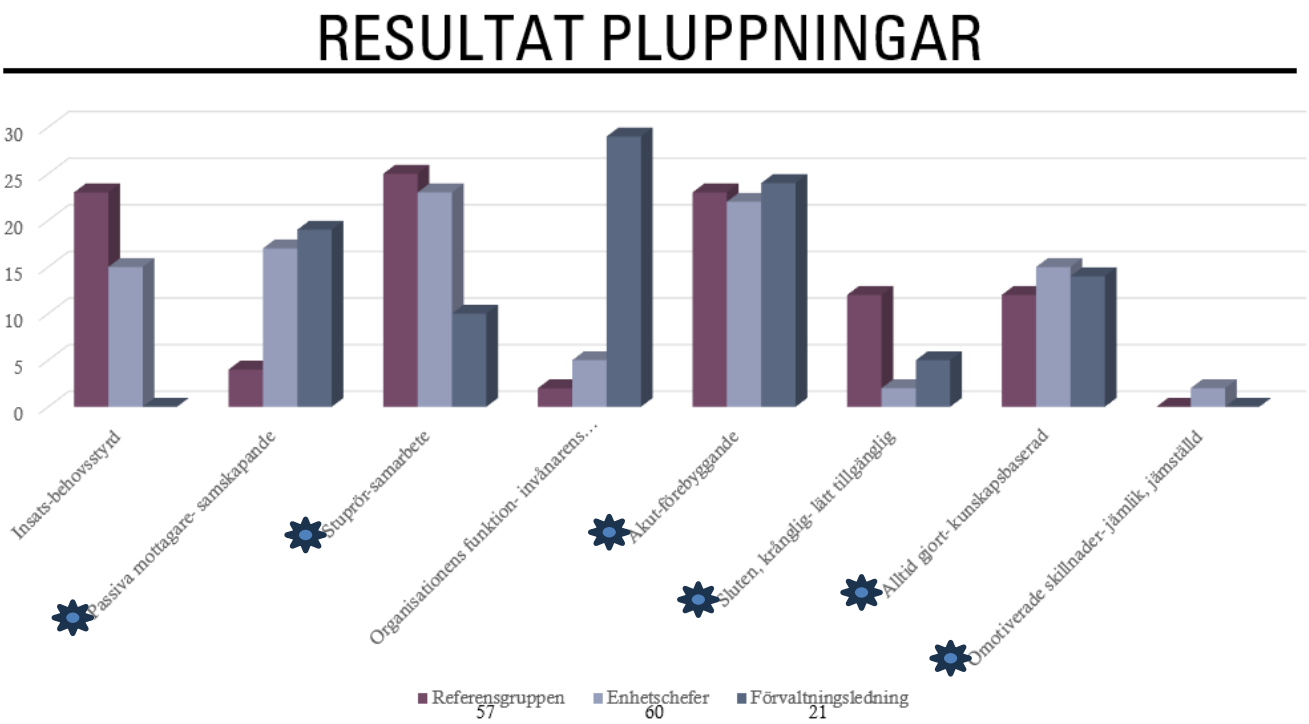
- Rehab
- Biståndshandläggare
- Sjuksköterska
- Silviasyster ordinärt boende (förhindrad)
- Undersköterska trygghemgång
- Undersköterska säbo
- Undersköterska hemtjänst
- Anhörigkonsulent

2. Enhetscheferna analyserade sakliga underlag med bland annat sammanställning av vad som framkom från referensgrupperna. Enhetscheferna arbetade i tvärgrupper och alla analyserade underlag från

områdena barn och unga, vuxen och äldre. Enhetscheferna fick också prioritera vilket/vilka förflyttningspar som de ansåg behöver börja arbetas med mer fokuserat.

3. Förvaltningsledningsgruppen analyserade sedan samtligt material inom den fördjupande nulägesanalysen. Förvaltningsledningsgruppen fick även prioritera vilket/vilka förflyttningspar som de ansåg behöver börja arbetas med mer fokuserat.

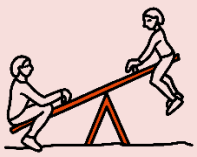
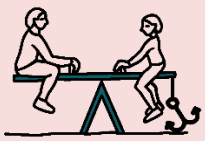
- Åtgärder och plan för fortsatt arbete beslutas av förvaltningsledningsgruppen och enhetscheferna. Socialutskottet ges information om den fördjupade nulägesanalysen och de åtgärder som planeras utifrån den.
- Information om den fördjupade nulägesanalysen har getts inom fackliga samverkan och politiskt. I månadsbrev till hela socialförvaltningen har det också getts information om den fördjupade nulägesanalysen.
- Utvecklingssledare/SAS Britta Johnson, välfärdsutvecklare Kristin Solvik och kvalificerad utvecklare Erika Friberg har planerat och hållit ihop den fördjupade nulägesanalysen.
- Prioritering av vilket förflyttningspar som ska börja att arbeta mer fokuserat med gjordes i alla tre nivåer/grupper. Resultatet visas i diagrammet. Utifrån dessa områden samt de bärande principerna i nya socialtjänstlagen redovisas resultat av nulägesanalysen samt åtgärder i denna sammanställning.

Generella resultat av den fördjupade nulägesanalysen

- Resultat från referensgrupperna visade på en överlag samstämmig bild av nuläget.
- Området äldre sticker ut en del genom att det finns en väl upparbetad samverkan (formell och informell). Eftersom vi genomför brukarundersökningar på äldreområdet så vet vi också mer om brukarnas upplevelser inom dessa insatser.

Sammanställning av nuläge och plan framåt utifrån förflyttningspar

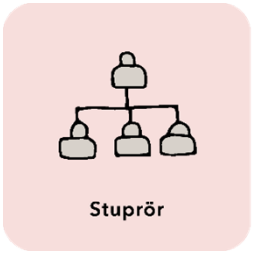
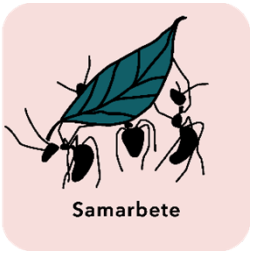
Omotiverade skillnader - Jämställdhet och jämlikhet	**Förvaltningsgemensamt**
 Omotiverade skillnader Jämlik, jämställd	**Nuläge** • Flickor och kvinnor i Rättviks kommun mår sämre än män och i jämförelse med kvinnor i riket (källa: LUPP 2024, Kolada). • Kvinnor i Rättviks kommun har en sämre ekonomi än rikssnitt (källa: SEB). • Vi brister i hur vi jobbar med jämställdhet och jämlikhet. Vi saknar underlag, könsuppdelad statistik samt diskuterar inte förgivettagna uppfattningar och normer. **Åtgärder 2026** • 100 procent av socialtjänstens ledningspersonal ska ha genomgått utbildning i jämlikhet och jämställdhet (verksamhetsplan 2026, delmål). • Där det är möjligt ska verksamheten redovisa individstatistik uppdelad på kön (verksamhetsplan 2026, delmål). **Åtgärder 2027-2028** • Vidare utbildning och analyser.

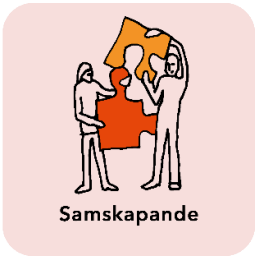
Akut- Förebyggande	**Förvaltningsgemensamt**
 Akut Förebyggande	**Nuläge** • Generellt skattar vi vårt nuläge lågt när det gäller att på ett strukturerat sätt utveckla förebyggande insatser (källa: skatta läget). • Vi är ofta i det akuta som prioriterar sig själv. Vi kommer ibland in för sent när problem växt till sig och blivit mer komplicerade och mer omfattande. Det handlar också om att invånare drar sig för att söka hjälp. • Vi har en del öppna, förebyggande insatser som ges utan behovsprövning. **Åtgärder 2026** • Erbjuda fler insatser utan behovsprövning (verksamhetsplan 2026, delmål).

	• Tillitsskapande aktivitet. **Åtgärder 2027-2028** • Insatser inom Utfallsfonden – Hemma först. • Utveckla tidiga och förebyggande insatser.

Så här har vi alltid gjort- Kunskapsbaserad	**Förvaltningsgemensamt**
 	Nuläge • Vi har en låg kompetensnivå (låg andel undersköterskor) inom särskilt boende, LSS-boende och daglig verksamhet (Källa: Socialstyrelsen, enhetsundersökning). • Vi saknar en samlad lokal kunskap. Det betyder att vi saknar ett systematiskt och övergripande sätt att sammanställa, analysera och följa upp underlag. **Åtgärder 2026** • Yrkesresan genomförs enligt regional plan. • Alla chefer genomgår ISU-utbildning inom Yrkesresan (tidsåtgång två timmar). • NUSO vuxen (verksamhetsplan 2026, delmål). • ISU på trygg hemgång och IFO vuxen skadligt bruk (verksamhetsplan 2026, delmål). • Utfallsfonden- fördjupad kartläggning inom barn och unga. • Utveckla konceptet och kompetensen om nyttorealisering (”Pang för pengarna”). • Förbättra kvalitén på avvikelseprocessen (åtgärdspaketet 2026). **Åtgärder 2027-2028** • Datadriven uppföljning. • Implementera nyttorealisering genom ”Pang för pengarna”. • Fortsätta arbeta med att utveckla arbetssättet med avvikelseprocessen.

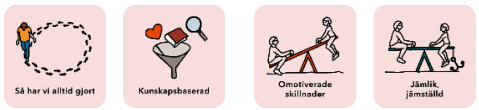
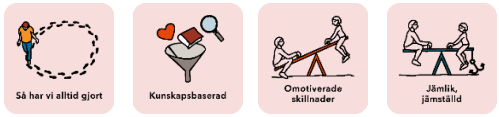
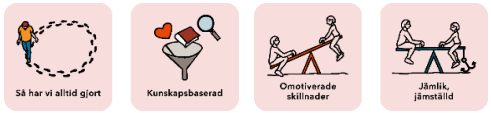
Sluten, krånglig - Lätt tillgänglig	**Förvaltningsgemensamt**
 	Nuläge • Fler äldre inom äldreomsorgen än i riket uppger att de känner tillit och tillgänglighet (källa: äldreundersökningen). • Brukare träffar ofta många professioner. Svårt för brukare, anhöriga och även professionella att hålla isär vem som gör vad samt veta vem som ska kontaktas i vilka frågor. • Vi vet inte hur och om vi når våra invånare, brukare och samarbetspartners på bästa sätt. • Det är svårt att få en helhetsbild över olika verksamhetsområden och vad kommunen erbjuder för hjälp och stöd. **Åtgärder 2026**

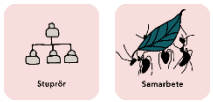
	• Implementera ett förändrat arbetssätt gällande uppföljning av utförd tid inom hemtjänsten. • Utreda vilka insatser som kan ges utan behovsprövning. **Åtgärder 2027-2028** • Insatser inom Utfallsfonden – Hemma först. • Bygga på samverkan med civilsamhället och andra aktörer.
Stuprör - Samarbete 	**Förvaltningsgemensamt** **Nuläge** • Det tenderar att finnas en ”maktobalans” mellan myndighet och verkställighet. • Vi har en del formella samverkansformer för individärenden. • Vi har goda informella samarbeten som bygger på relation och att vi känner till varandra inom vissa områden samtidigt saknas det inom andra områden. • Generellt saknas sammanhang som göra att personal förstår helheten där man själv är en del. **Åtgärder 2026** • Ny mötesstruktur på verksamhetsnivå genom Taktmöten för enhetschefer och verksamhetschefer. • Ny facklig samverkansorganisation- LOSAM (myndighet, LSS, säbo, hemtjänst). • Fortsatt arbete med förvaltningsövergripande referensgrupper. **Åtgärder 2027-2028** • Fortsatt arbete med förvaltningsövergripande referensgrupper.

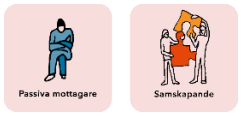
Passiva mottagare - Samskapande 	**Förvaltningsgemensamt** **Nuläge** • Det saknas genomförandeplaner inom LSS-boende och äldreomsorgen (Socialstyrelsen, enhetsundersökning). • Vi använder sällan alternativ och förstärkande redskap/arbetssätt för kommunikation med våra brukare. Det finns material/metoder och arbetssätt men vi brister i implementeringen. • Vi tenderar ibland att vara insats och organisationsstyrda i stället för att arbeta utifrån brukarens behov. **Åtgärder 2026** • Förtydliga arbetet med beställningar och insatser från beställarsidan till utförarsidan för Särskilt boende och LSS-boende. • Öka kvalitén i genomförandeplaner. • Omstart av funktionen superanvändare i Lifecare.

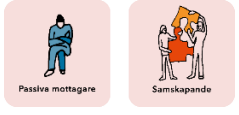
	Åtgärder 2027-2028 • Omstart av funktionen Teknikcoacher. • Fortsatt utveckling av arbetet med genomförandeplaner, kommunikationssätt och dokumentation.

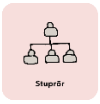
Sammanfattande matris av åtgärder

Åtgärd 2026
Utfallsfonden – Hemma först
ISU på trygghemgång och vuxen skadligt bruk
Alla chefer genomgår ISU-utbildning inom Yrkesresan.
NUSO vuxen
Yrkesresan
Förbättra kvalitén på avvikelseprocessen
Utreda vilka insatser som kan ges utan behovsprövning.

Implementera ett förändrat arbetssätt gällande uppföljning av utförd tid inom hemtjänsten.
Utveckla konceptet och kompetensen om nyttorealisering (”Pang för pengarna”).
Ledningspersonal genomgår utbildning i jämlikhet och jämställdhet.
Redovisa där det är möjligt ska verksamheten individstatistik uppdelad på kön.
Erbjuda fler insatser utan behovsprövning.
Tillitsskapande aktiviteter
Ny mötesstruktur på verksamhetsnivå genom Taktmöten för enhetschefer och verksamhetschefer.
Ny facklig samverkansorganisation- LOSAM (myndighet, LSS, säbo, hemtjänst).
Fortsatt arbete med förvaltningsövergripande referensgrupper.

Förtydliga arbetet med beställningar och insatser från beställarsidan till utförarsidan för Särskilt boende och LSS-boende.
Öka kvalitén i genomförandeplaner.
Omstart av funktionen superanvändare i Lifecare.

Åtgärd 2027-2028
Utfallsfonden – Hemma först
Omstart av funktionen Teknikcoacher.
Fortsatt arbete med förvaltningsövergripande referensgrupper.
Implementera nyttorealisering genom ”Pang för pengarna”.
Fortsatt utveckling av arbetet med genomförandeplaner, kommunikationssätt och dokumentation.

Bygga på samverkan med civilsamhället och andra aktörer.
Fortsätta arbetet med att utveckla arbetssättet med avvikelseprocessen.
Utveckla tidiga och förebyggande insatser.
Vidare utbildning och analyser kring jämställdhet och jämlikhet.
Datadriven analys och uppföljning.

§ 53

Dnr KLK 2026/472 28

Riktlinjer för kommunens markinnehav, upplåtelse, försäljning och markanvisning

Samhällsutvecklingsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Anta Riktlinjer för kommunens markinnehav, upplåtelse, försäljning och markanvisning.
2. Upphäva gällande styrdokument Riktlinjer för markanvisningar.
3. Upphäva gällande styrdokument Riktlinjer för hantering av kommunens markinnehav.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse *Riktlinjer för kommunens markinnehav, upplåtelse, försäljning och markanvisning*, daterad 2026-03-24

b) Styrdokument, *Riktlinjer för kommunens markinnehav, upplåtelse, försäljning och markanvisning*, daterad 2026-05-13.

c) Styrdokument, *Riktlinjer markanvisning Rättviks Kommun,* antagen 2024-05-07.

d) Styrdokument, *Riktlinjer för hantering av kommunens markinnehav,* antagen 2025-02-11.

Sammanfattning av ärendet

Det finns flera anledningar till att kommunen äger mark. Genom ett kommunalt markägande ges kommunen större rådighet över samhällsutvecklingen och kan säkerställa att det långsiktigt finns mark för utveckling av kommunen.

Utgångspunkten för kommunens markinnehav är att all mark ska ha ett syfte. Riktlinjerna ska ge vägledning och tydlighet kring hur kommunen ska agera i frågor gällande det egna markinnehavet. De ska också tydliggöra för intressenter och medborgare hur Rättviks kommun agerar i markfrågor.

Idag har vi två olika styrdokument som delvis överlappar varandra i dessa frågor och skapar viss otydlighet. Dessa avses upphävas i samband med att det nya styrdokumentet antas.

Samtidigt har vissa delar förändrats för att bättre stämma överens med hur kommunen faktiskt jobbar och köpares förutsättning. Följande delar har förändrats mer än vad som bedömts som en liten ändring eller en redaktionell ändring.

Markprissättning

- Beslut om lägsta pris i samhällsutvecklingsutskottet ersätts med att värderat lägsta pris får användas och att beslut i samhällsutvecklingsutskottet krävs om lägsta budet är mer än fem procent lägre än värderat lägsta pris.

Byggnadsskyldighet

- **Småhustomter**, vite om 30 procent efter fem år om utbyggnad ej skett tas bort. För mark med lågt värderat lägsta pris får det liten effekt och för annan mark där priset är högt finns inget som talar för spekulationsköp kring småhustomter. Att använda samma princip som för annan typ av mark bedöms göra det svårare för husbyggare att bygga eftersom de inte kan få byggnadskreditiv eller annat byggnadslån tidigt i processen.
- **Skogs- eller jordbruksmark**, kommunen säljer fastigheter till marknadspris utan byggnadsskyldighet i de fallen skogs- eller jordbruk ska vara fortsatt användning.
- **Annan typ av mark**, marken kan överlåtas först när startbesked har erhållits av exploatören. Detta har bland annat förtydligats från tidigare riktlinjer för enstaka tomtplatser.

- Kommunens rätt att sälja skogs- eller jordbruksmark enbart till privatpersoner för att hantera markbalansen.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Anta Riktlinjer för kommunens markinnehav, upplåtelse, försäljning och markanvisning.
2. Upphäva gällande styrdokument Riktlinjer för markanvisningar.
3. Upphäva gällande styrdokument Riktlinjer för hantering av kommunens markinnehav.

Yrkanden

1. Jonny Jones (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till
Mark- och planenheten

Riktlinjer för kommunens markinnehav, upplåtelse, försäljning och markanvisning

Där tradition möter framtid!

RÄTTVIKS KOMMUN

Titel		Dokumenttyp	Omfattar
Riktlinjer för kommunens markinnehav, upplåtelse, försäljning och markanvisning		Styrdokument	Markverksamhet Rättviks kommun
Dokumentägare Förvaltningschef SUF	Dokumentansvarig Mark- och planchef	Publicering Intern och extern webbplats	
Författningsstöd Kommunallagen 2 kap. 2 § (SFS 1991:900), Jordabalken (SFS 1970:994), Plan- och bygglagen (SFS 2010:900), Lagen om riktlinjer för kommunala markanvisningar (SFS 2014:899)			
Dokument kopplade till styrdokumentet			

Beslutat datum och §	Bör revideras senast Vid behov	Beslutsinstans Kommunstyrelsen	Diarienummer KLK 2026/472
Revidering			Diarienummer
Ersätter 2025-02-11 §13 KS	Styrdokument Riktlinjer för hantering av kommunens markinnehav		Diarienummer KLK 2024/682
Ersätter 2024-05-07 §107 KS	Styrdokument Riktlinjer för markanvisningar		Diarienummer KLK 2024/292

1 Inledning

Det finns flera anledningar till att kommunen äger mark. Med ett genomtänkt markägande ges kommunen större rådighet över samhällsutvecklingen och kan säkerställa att det långsiktigt finns mark för utveckling av bostäder, verksamheter, infrastruktur, rekreation och liknande.

Genom att äga mark kan kommunen också arbeta mer aktivt med att låta invånare nyttja skog, mark och parker för rekreation, friluftsliv och idrott samt att säkerställa att värdefulla naturområden skyddas och förvaltas.

Utgångspunkten för kommunens markinnehav är att all mark ska ha ett syfte. Dessa riktlinjer för kommunens markinnehav har tagits fram för att ge vägledning och tydlighet kring hur kommunen ska agera i frågor gällande det egna markinnehavet. Riktlinjerna ska också tydliggöra för intressenter och medborgare hur Rättviks kommun agerar i markfrågor.

Denna riktlinje innehåller även kommunens utgångspunkter och mål för överlåtelser eller upplåtelser av markområden för bebyggande, handläggningsrutiner och grundläggande villkor för markanvisningar samt principer för markprissättning och kostnadsfördelning.

1.1 Syfte

Syftet är att ge en tydlighet i förvaltning och utveckling av kommunens markinnehav. Att skapa en öppen och transparent process för hur kommunen hanterar olika typer av markfrågor, samt säkerställa att alla intressenter och medborgare hanteras likvärdigt.

1.2 Lagkrav

Kommunal hantering av fastigheter regleras i flera olika lagar, de viktigaste är kommunallagen, jordabalken, plan- och bygglagen, samt den lag om Riktlinjer för kommunala markanvisningar som tillkom 2015.

Den kommunala likabehandlingsprincipen, kommunallagen 2 kap. 2 § (SFS 1991:900), gäller vid nyttjande och försäljning av kommunal mark.

I jordabalken (SFS 1970:994) regleras rättsliga bestämmelser angående fast egendom. Lagen innehåller regler kring fast egendom, det som tillhör denna, hur gränser dras mellan olika egendomar och vad som gäller då man köper, byter, eller ger bort en fastighet eller tomt. Reglerna rör även nyttjanderätten av egendom.

Plan- och bygglagen (SFS 2010:900) ger kommunen det så kallade planmonopolet, det vill säga rätten att ensam besluta om hur mark inom kommunen kan användas. Denna rätt utövas genom planläggningen av mark, vatten och byggande. Vem som helst kan begära att få markanvändningen prövad genom detaljplaneläggning, men kommunen har även rätt att neka sådan prövning. I plan- och bygglagen regleras även upprättandet av exploateringsavtal och dess innehåll.

Lagen om riktlinjer för kommunala markanvisningar (SFS 2014:899) innebär att kommuner som genomför markanvisningar, det vill säga ger en byggaktör ensamrätt att, under en begränsad tid och under givna villkor,

förhandla med kommunen om visst markområde, ska anta riktlinjer för dessa markanvisningar.

Riktlinjerna ska vara vägledande. De är alltså inte bindande och således kan en kommun i det enskilda fallet frångå sina riktlinjer.

2 Riktlinjer för kommunens markinnehav, upplåtelse, försäljning och markanvisning

Riktlinjerna är indelade i nedan olika kapitel:

- Förvaltning av kommunens mark
- Markprissättning
- Byggnadsskyldighet
- Förvärvstillstånd
- Försäljning av mark utan markanvisningsavtal
- Försäljning av mark med markanvisningsavtal
- Kommunens förvärv och byte av mark
- Markupplåtelser
- Jaktupplåtelse
- Omarrondering

2.1 Förvaltning av kommunens mark

Enligt kommunallagen (11 kap. 2 §) ska kommunen förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Detta gäller även i frågor om hur markägor ska förvaltas och förvärvas. För Rättviks kommun förtydligas detta i punkterna nedan:

- Kommunen ska sköta och förvalta sin mark så kostnadseffektivt och ändamålsenligt som möjligt utifrån en ekonomisk, social och ekologisk långsiktighet.
- Utöver ekonomisk vinst ska även andra vinster i form av ökad boendekvalitet, folkhälsa etcetera komma att vägas in i beslut som rör markfrågor.
- Mark som ingår i kommunens markreserv kan under tiden brukas i egen regi eller i vissa fall arrenderas ut för olika ändamål.
- Kommunens egna exploateringsprojekt ska föregås av exploateringskalkyl för att bedöma projektets ekonomiska förutsättningar.

2.1.1 Innehav och skötsel av skogsmark

Rättviks kommun äger skogsfastigheter. Dessa ligger främst tätortsnära men i ägandet ingår även fastigheter inom större skogsområden.

- Som skogsägare ska kommunen vara ett föredöme och förvalta skogen med hänsyn till såväl sociala, ekologiska och ekonomiska värden.
- Den tätortsnära skogen ska brukas med försiktighet. Avverkning och röjning ska göras med hänsyn till markens värden, även för dagvatten- och skyfallshantering, samt boendemiljö och för rekreation.
- Kommunen är generellt positiv till att låta andra skogsägare använda kommunens mark för transport, upplag osv vid skogsbruk. Sådant nyttjande ska göras med försiktighet och på sådant sätt att skador minimeras. Den nyttjade platsen ska så långt som möjligt återställas efteråt.

Rättviks kommun sköter sitt skogsinnehav genom samarbete med en upphandlad entreprenör/förvaltare som arbetar enligt en upprättad skogsbruksplan. I samråd med entreprenören görs årligen en genomgång av årets åtgärder utifrån planen.

2.1.2 Innehav och skötsel av jordbruksmark

Rättviks kommun äger jordbruksmark med betydelse för såväl livsmedelsproduktion som natur- och kulturvärden. För dessa ska riktlinjerna gälla; *Riktlinje för ianspråktagande av jordbruksmark,* antaget 2025-03-18 §29 KS.

- Kommunen ska agera för att främja att jordbruksmarken hålls öppen och brukad där så är lämpligt med hänsyn till markförhållanden, kringboende och liknande.
- Den jordbruksmark som kommunen äger ska i första hand erbjudas skoljordbruket.
- Mark som upplåts för jordbruk ska aktivt brukas för att säkerställa att landskapet hålls öppet.
- I de fall då kommunens mark ska nyttjas för jordbruk används nyttjanderätt/brukaravtal. Av tradition utgår här ingen årlig avgift för att uppmuntra ett aktivt brukande av marken.
- Det förekommer i kommunen idag äldre överenskommelser om nyttjande av kommunägd jordbruksmark som inte är skriftligt dokumenterade. Dessa fortsätter att gälla men framgent ska kommunen sträva efter att upprätta skriftliga avtal för alla typer av markupplåtelser.

2.2 Markprissättning

Kommunens försäljningar av mark ska präglas av affärsmässighet med försäljning till marknadspris, där marknadspris enklast uppnås genom konkurrensutsättning.

Nedan beskrivs olika sätt kommunen tillåts fastställa ett lägsta försäljningspris. Men kommunen har ingen skyldighet att sälja till det lägsta priset utan har rättighet att sälja till ett högre pris.

2.2.1 Marknadspris

När kommunen säljer mark kan det marknadspris kommunen lägst får sälja för fastställas genom antingen ett villkorslöst anbudsförfarande, en oberoende expertvärdering eller en särskild taxa som kommunfullmäktige har antagit.

Villkorslöst anbudsförfarande
Villkorslöst anbudsförfarande kan genomföras genom att marken bjuds ut på auktion, via mäklare eller genom en budgivning i egen regi. Om marken säljs till det högsta anbudet efter ett villkorslöst anbudsförfarande så behöver hänsyn inte tas till eventuella värderingar.

Anbudsförfarandet ska offentliggöras genom att upprepade gånger under minst två månader tillkännages i inhemsk press, fastighetstidningar eller andra lämpliga publikationer (Hemnet/Booli) och via fastighetsmäklare, så att alla tänkbara köpare kan nås.

Att ett anbudsförfarande ska vara villkorslöst innebär att alla köpare, oberoende av vilka de är och vad för slags rörelse de bedriver, kan köpa marken och använda den för sina egna syften. Trots detta får villkor ställas om markanvändning utifrån detalj- eller regionplanering, inskränkningar för att förhindra olägenheter för allmänheten, för att skydda miljön eller för att undvika rena spekulationsanbud.

Utöver detta får överlåtelsevillkor i form av särskilda förpliktelser för köparen endast ställas om alla tänkbara köpare är skyldiga att uppfylla denna förpliktelse. Deras möjligheter till det måste även vara oberoende av om de driver en rörelse eller inte och vad för slags rörelse det i så fall är.

Oberoende expertvärdering
Värderingen ska genomföras av en oberoende värderare eller fastighetsmäklare med adekvat kompetens för den aktuella marken, som har anlitats av kommunen. För att försäkra ett korrekt försäljningspris får värderingen vara maximalt tre år gammal vid försäljningstillfället.

I de fall som nya fakta som kan påverka priset framkommer efter att en värdering är utförd ska dessa framföras till värderaren som sedan på egen hand avgör ifall den behöver göra en justering av värderingen. Kommunen ska aldrig göra egna justeringar av värderingen.

När det har gjorts en expertvärdering får försäljningspriset endast sättas lägre än den om det inte går att sälja för värderingen, och aldrig sättas lägre än 95 procent av värderingen. Om värderingen innehåller intervall så ska medelvärdet på värderingen användas som utgångspunkt för denna beräkning.

För kommunens del finns det inga hinder mot att försäljningspriset sätts högre än värderingen.

I de fall som kommunen har tagit fram en oberoende expertvärdering och den inte är äldre än tre år gammal kan kommunen använda värderingen som underlag till av kommunen bedömd likvärdig mark vid försäljning.

Om det skulle ha gjorts flera oberoende expertvärderingar (vare sig dessa har beställts av kommunen eller av köpare) så får försäljningspriset inte sättas

lägre än det värde som är lägst av (1) värderingarnas medelvärde och (2) 5 procent under den högsta värdering som kommunen har genomfört.

Exempel:

Oberoende expertvärdering A (beställd av kommunen): 31 miljoner kronor

Oberoende expertvärdering B (beställd av kommunen): 30 miljoner kronor

Oberoende expertvärdering C (beställd av köparen): 26 miljoner kronor

Värderingarnas medelvärde: 29 miljoner kronor

5 procent under kommunens högsta värdering: 29,45 miljoner kronor

Lägsta möjliga försäljningspris i det här fallet: 29 miljoner kronor

Särskild taxa
Kommunfullmäktige kan anta en särskild taxa för en viss typ av mark och/eller område (exempelvis: fastighet med byggrätt fastställd i detaljplan). I så fall ska marknadspriset för marken utredas och fastställas så att taxan utgår från det vid antagandet. Den nämnd som kommunfullmäktige har utsett är därefter ansvarig för att taxan hålls uppdaterad till marknadspris.

2.2.2 Specialfall

Försäljning av fast egendom med villkor
Emellanåt sker kommunala försäljningar av fast egendom som av olika skäl kan ha ett fortsatt intresse från kommunal synvinkel, och där kommunen därför vill ställa upp villkor som ibland kan påverka marknadspriset vid en försäljning.

Det kan till exempel vara villkor om att bostäder som byggs på fastigheten ska upplåtas som hyresrätter, att en andel av bostäderna ska reserveras för utvalda målgrupper, att en andel av byggrätten ska nyttjas för ett särskilt ändamål eller att byggherren ska bekosta åtgärder i allmän plats. Det kan också gälla en kulturhistoriskt intressant byggnad, där kommunen vill att förvärvaren på visst sätt ska underhålla byggnaden eller fortsätta att driva verksamheten.

Vid denna typ av försäljningar, som ofta sker till ett lågt pris på grund av de åtagande som förvärvaren åtar sig i köpekontraktet, är det extra viktigt att försäljningen sker öppet och transparent.

För att försäkra att försäljningen sker till marknadspris bör ett villkorslöst anbudsförfarande tillämpas i dessa fall, där kommunens samtliga villkor för försäljningen klart framgår för samtliga intressenter. Är de villkor kommunen ställer för en försäljning mycket långtgående så kan det dock inte uteslutas att det kan bli fråga om en upphandlingssituation, där lagen om offentlig upphandling eventuellt blir tillämplig.

Markanvisningstävling
Vid försäljning av obebyggda fastigheter är syftet med försäljningen i de flesta fall att fastigheten ska bebyggas. Kommunen har ett ansvar att främja en god samhällsutveckling ur många olika aspekter och markresurserna är ett viktigt verktyg för att uppnå hållbara resultat. Ett sätt att verka för en god

bebyggd miljö är att sälja en fastighet genom en så kallad arkitekttävling eller markanvisningstävling.

Vid en sådan försäljning sätts priset för fastigheten i förhand genom en oberoende auktoriserad värdering grundad på de villkor som kommunen vill ska gälla för den tänkta försäljningen. Alternativt är priset en del av markanvisningstävlingen som exploatören uppgivit i vinnande anbud eller ett av kommunen angivet pris.

Förutom priset och villkoren för köpet sätts även kriterier upp för vilka bedömningsgrunder som kommunen avser ta hänsyn till vid valet av den som får köpa fastigheten. Det skapar en situation där försäljningens innehåll är förutbestämt och det blir projektets utformning som avgör vilket anbud som vinner.

Försäljning av nyligen förvärvad fast egendom
Om kommunen skulle köpa in fast egendom för ett pris och därefter sälja den för ett lägre pris, kan det innebära ett olagligt stöd. Om kommunen säljer en fastighet som har förvärvats de senaste tre åren, får försäljningspriset som huvudregel inte understiga inköpspriset.

Om marknadspriset för fastigheten skulle ha gått ned på grund av en allmän nedgång i marknadspriserna för fastigheter på den berörda marknaden, måste en värdering först genomföras så att nedgången kan fastslås särskilt av den oberoende värderingsmannen

2.3 Byggnadsskyldighet

Kommunen säljer mark för att utveckla kommunen och avser inte sälja mark till part på spekulation. Kommunen kan dock inte på ett enkelt sätt säkerställa att detta efterföljs.

Det säkraste skyddet för kommunen är att inte överlåta äganderätten till marken förrän vissa villkor har uppfyllts. Alla andra metoder innebär att köparen får tillgång till marken men kan tvingas till vite, återköp eller liknande som kommunen då civilrättsligt ska driva mot köparen.

Vissa villkor kan vara att byggnation har påbörjats. Exempelvis kan det följas upp genom att köparen har fått startbesked i bygglovsprocessen. Ett startbesked innebär att köparen har lagt ned tid på projekteringshandlingar och teknisk dokumentation till den grad att byggnationen kan starta. Efter att bygglov beviljats ska byggnation påbörjas inom två år och inom denna tid ska då startbesked ha erhållits. Nackdelen är att så länge inte köparen fått äganderätt och lagfart kan oftast köparen inte få lån från sin bank för att bekosta projektering, avgifter, handpenning till fastighetsköp med mera.

Småhustomter
Kommunen säljer fastigheter styckvis, en per köpare inom varje område till marknadspris utan byggnadsskyldighet.

Motivet är att vite inte bedöms som tillräckligt motiverande för att slutföra byggnation och att andra villkor försvårar för byggherren att får erforderliga byggnadslån.

Skogs- eller jordbruksmark
Kommunen säljer fastigheter till marknadspris utan byggnadsskyldighet i de fallen skogs- eller jordbruk ska vara fortsatt användning. För ändrad användning se nedan villkor under rubriken ”annan typ av mark”.

Annan typ av mark
För mark till ändamål annat än enstaka småhustomt, skogs- och jordbruksmark, som exempelvis flera småhustomter i samma område, flerbostadshus, äldreboende, skolor, kyrkor, handel, kontor, verksamheter, industri med mera säljs marken med byggnadsskyldighet. Då även de flesta upplag kräver bygglov, större än 15 m^2 inom detaljplan och större än 50 m^2 utanför detaljplan, ställs även kravet för upplag.

Byggnadsskyldigheten innebär krav på att byggnationen påbörjas inom ett år från undertecknat köpavtal. Kommunen anser att byggnationen har påbörjats när startbesked har erhållits. Om exploatören inte uppfyller byggnadsskyldigheten övergår inte marken till exploatörens ägo och exploatören har inte rätt till någon ersättning för nedlagda kostnader.

Den handpenning om 10 % som erlagts återbetalas ej till exploatören. Förlängning kan medges under förutsättning att exploatören aktivt drivit projektet och att förseningen inte beror på exploatören.

För markområden som omfattar flera byggrätter, vilka avses byggas ut i etapper ska kommunen om inga särskilda skäl föreligger sälja marken i de etapper som exploatören avser bygga ut. Motivet till detta är att undvika outbyggda områden över långtid. Avtal kan då tecknas i upp till fyra år för samtliga etapper. Förlängning kan medges under förutsättning att exploatören aktivt drivit projektet och att förseningen inte beror på exploatören.

Exempel:

Etapp ett får startbesked inom ett år och får köpa marken för etapp ett

Etapp två får startbesked inom tre år och får köpa marken för etapp två

Etapp tre får startbesked inom fyra år och får köpa marken för etapp tre

Särskilt skäl är exempelvis att verksamheten måste kunna expandera i direktanslutning, kommunen bedömer det som sannolikt att expansion kommer ske och att verksamheten bedöms som strategisk. För bostäder är det enda särskilda skälet att området inte kan byggas ut av olika parter på grund av angöringsmöjligheter, att inte parkering och andra funktioner inte kan delas som förutsätts i detaljplan eller liknande.

2.4 Förvärvstillstånd

Vid köp av lantbruksfastighet i Rättviks kommun behövs förvärvstillstånd. Även kommunen som juridisk person ska söka tillstånd vid förvärv av en lantbruksfastighet som ägs av en fysisk person, dödsbo eller juridisk person.

Dessa områden är utpekade i jordförvärvsförordningen för att fastigheterna är splittrade i så små skiften att det hindrar en rationell brukning av åker och skog. Förvärvstillstånd kan vägras om ”förvärvet skulle göra det svårare att genomföra rationaliseringen av ägostrukturen” (7 § andra stycket).

För att få tillstånd i de här fallen finns det särskilda villkor som måste uppfyllas. Med anledning av detta bör kommunen säkerställa att vi inte köper mer mark, enligt ovan, än vad vi säljer för att vidhålla den så kallade markbalans. Förvärvstillstånd söks hos Länsstyrelsen.

2.5 Försäljning av mark utan markanvisningsavtal

Kommunen har ibland tomter för bostadsbebyggelse eller verksamhetsetablering. Kommunen säljer dessa fastigheter styckvis, en per köpare inom varje område till enskilda köpare, såväl verksamhetsutövare som privatpersoner.

- Vid försäljning av kommunal mark är grundprincipen att kostnader för lantmäteriförrättning och lagfart läggs på köparen.
- Kommunens försäljning av mark ska främst ske till verksamhet/exploatering/aktivitet som bedöms bidra positivt till kommunens utveckling.
- Storleken på fastigheten bedöms utifrån köparens behov, önskemål och kommunens tillgång på mark.

  I de fall begärt markområdet bedöms vara för stort eller att två eller flera befintliga fastigheter ska slås samman till en större fastighet ska samhällsutvecklingsutskottet godkänna fastighetsregleringen och försäljningspriset.
- Mark som kan vara intressant som bytesobjekt/ersättningsmark bör behållas i kommunens markreserv.

Småhustomter
Tomter avsedda till småhus (1-2 bostadsenheter) aviseras och säljs via upphandlad fastighetsmäklare. Mäklaren arbetar med att marknadsföra marken och bistå kommunen med att sälja marken till marknadspris. Slutligt försäljningspris regleras av oberoende expertvärdering (som mäklaren tar fram) eller högsta bud vid en eventuell budgivning.

Utgångspriset ska värderas av mäklaren innan småhustomten läggs ut till försäljning. I de fall som högsta bud är fem procent eller mer under värderat utgångspris ska samhällsutvecklingsutskottet godkänna försäljningspriset.

Skogs- eller jordbruksmark
Mark säljs på förfrågan från intresserad köpare eller genom att kommunen själv eller med hjälp av mäklare marknadförs och säljs. Slutligt försäljningspris regleras av oberoende expertvärdering eller högsta bud vid en eventuell budgivning.

Utgångspriset ska värderas av mäklare eller oberoende värdering innan marken läggs ut till försäljning. I de fall som högsta bud är fem procent eller mer under värderat utgångspris ska samhällsutvecklingsutskottet godkänna försäljningspriset.

- Kommunen ska agera som köpare och säljare med avsikt att bevara balans i markinnehavet. Detta kan innebära att kommunen bestämmer att mark enbart ska säljas till privatperson eller om även företag/organisationer tillåts köpa mark.

- Skogsmark som är lämplig att överföra till jordbruksmark för gymnasieskolans behov eller framtida jordbruk ska behållas i kommunal ägo.
- Vid försäljning av mark ska särskild hänsyn tas till lämplig fastighetsbildning och skapandet av större sammanhängande fastigheter.

Annan typ av mark
Mark som inte ryms inom begreppet småhustomter, skogs- eller jordbruksmark. Mark säljs på förfrågan från intresserad köpare till värderat pris eller genom att kommunen själv eller med hjälp av mäklare marknadsförs och säljs. Slutligt försäljningspris regleras av marknaden och eventuell budgivning.

Utgångspriset ska värderas av mäklare eller oberoende värdering innan marken läggs ut till försäljning. I de fall som högsta bud är fem procent eller mer under värderat utgångspris ska samhällsutvecklingsutskottet godkänna försäljningspriset.

2.6 Försäljning av mark med markanvisning

En markanvisning innebär att avtal tecknas mellan exploatör och kommunen. Avtalet ger exploatören rätt att, utan konkurrens och under en begränsad tidsperiod förhandla med kommunen för att bebygga och köpa ett visst markområde som kommunen äger.

Under markanvisningens avtalsperiod kan det framkomma hinder för projektets genomförbarhet. Projektering och utredningsarbeten som exploatören eller kommunen utför inom ramen för markanvisningen görs på egen risk avseende kostnader med mera. Projekt som avbryts ger inte rätt till mark, ersättning eller ny markanvisning.

En markanvisning tidsbegränsas olika beroende på om detaljplan finns eller om detaljplan behöver upprättas eller ändras.

Villkoren i markanvisningsavtalet är inte bindande för någon part. Men under tiden som markanvisningsavtalet är gällande kan inte kommunen sälja marken till annan part.

Försäljningen formaliseras med ett efterföljande köpeavtal. Avtalet ska reglera rättigheter, skyldigheter och kostnadsfördelning mellan parterna.

2.6.1 Mark inom område där befintlig detaljplan inte ska ersättas eller ändras

Markanvisning begränsas i tid till maximalt ett år. Förlängning kan medges under förutsättning att exploatören aktivt drivit projektet och att förseningen inte beror på exploatören.

2.6.2 Mark inom område där ny detaljplan eller ändring av detaljplan krävs

Inom ramen för markanvisning ingår ibland även krav på upprättande eller ändring av befintlig detaljplan.

Markanvisningen gäller då i maximalt två år. Förlängning kan medges under förutsättning att exploatören aktivt drivit projektet och att förseningen inte

beror på exploatören. Förlängning kan även prövas av kommunen om detaljplanen inte vunnit laga kraft på grund av omständigheter som parterna inte kunnat råda över.

Exploatören ska teckna ett planavtal med kommunen. I planavtalet förbinder sig exploatören att betala samtliga kostnader för detaljplanearbetet inklusive nödvändiga utredningar. Kostnader för kommunens handläggning av planärendet debiteras enligt taxa som antas av kommunfullmäktige. Exploatören har ingen rätt till ekonomisk ersättning eller till ny markanvisning om detaljplanen inte vinner laga kraft.

En markanvisning innebär inte ett ställningstagande från kommunen som planmyndighet. Köp- och exploateringsavtal ska träffas mellan exploatören och kommunen innan detaljplanen antages för att reglera vem som betalar utbyggnaden av allmän plats och andra åtgärder inom detaljplanen.

2.6.3 Vem får markanvisning?

För att få en markanvisning ska det som avses uppföras överensstämma med gällande detaljplan (såvida inte ny detaljplan avses tas fram) och/eller översiktsplan samt övriga gällande styrdokument.

Exploatörer som är intresserade av markanvisning meddelar kommunen detta genom att skicka in en intresseanmälan. Kommunen ser gärna att inkomna intresseanmälningar ska bidra till mångfald gällande upplåtelseformer, bostadstyper, exploatörer, markanvändning, gestaltning, social och ekonomisk hållbarhet.

Upprättat markanvisningsavtal ska godkännas av samhällsutvecklingsutskottet.

Direktanvisning
En direktanvisning innebär att en exploatör väljs ut av kommunen utan en föregående urvalsprocess. En direktanvisning kan tillämpas när en exploatör kommer med ett förslag till ett projekt på kommunens mark och det endast finns en exploatör som är aktuell.

Anbudsförfarande
Vid ett anbudsförfarande annonserar kommunen ett försäljningsprospekt och bjuder exploatörer att inkomma med förslag till över hur aktuellt markområde kan bebyggas samt med ett anbud på den mark som avses att säljas.

Kommunen formulerar de förutsättningar och krav som gäller för det aktuella markområdet och annonserar dessa på lämpligt sätt för bästa spridning.

Den intressent som uppfyller eventuella villkor och erbjuder högst pris är den som tilldelas markanvisning.

Markanvisningstävling
En markanvisningstävling är en anbudstävling där exploatörer inbjuds att komma in med en detaljerad beskrivning av ett projekt.

Kommunen formulerar de förutsättningar och krav som gäller för det aktuella markområdet och annonserar dessa på lämpligt sätt för bästa spridning.

Bedömningen av förslagen görs av särskilt sammansatt jury från berörda verksamheter i Rättviks kommun. Bedömning ska ske utifrån förutsägbara och jämförbara parametrar. Den intressant som utses av juryn är den som tilldelas markanvisning.

2.7 Kommunens förvärv och byte av mark

Det är viktigt att säkerställa åtkomst och rådighet över strategiskt viktig mark som överensstämmer med kommunens utvecklingsinriktning. Genom att ta en mer aktiv roll och genomföra markförvärv i strategiskt syfte kan Rättviks kommun i ökad grad påverka kommunens framtida samhällsutveckling.

- Kommunen ska sträva efter att stärka sitt markinnehav:
    - i områden där utveckling och förtätning är prioriterad och bedöms möjlig,
    - i områden där mark för samhällsnyttiga verksamheter identifierats (exempelvis viktiga delar av skyddsområden för vattentäkt, nya skolor/vårdenheter, infrastruktursatsningar, skyddsvärd natur och liknande),
    - med fastigheter som kan utgöra attraktiva bytesobjekt och på så sätt bidra till en tydlig samhällsnytta och
    - med fastigheter som kan bidra till skoljordbrukets verksamhet
- Markförvärv ska i första hand ske genom frivilliga överenskommelser på marknadsmässiga villkor. När frivilliga överenskommelser inte kan nås och om köpet är av stor vikt kan kommunen nyttja lagstadgade tvångsåtgärder.
- Kommunen ska aktivt bevaka fastighetsmarknaden och vara beredd att agera när tillfälle till strategiskt viktiga köp av fastigheter uppstår.
- Förvaltningskostnaden för tillkommande mark ska alltid beaktas vid beslut om förvärv.

2.8 Markupplåtelser

Upplåtelse är det begrepp som används för att beskriva när en fastighetsägare låter någon annan nyttja fastighet utan att äganderätten till den nyttjade marken överlåts.

2.8.1 Upplåtelse via arrenden eller andra former av nyttjanderättsavtal

Kommunen upplåter hel eller del av fastighet till många olika ändamål, upplåtelseformen varierar därför. De vanligaste upplåtelseformerna är nyttjanderätter via arrende och allmän nyttjanderätt. Upplåtelsen är begränsad i tiden. Ibland används även servitutsavtal (ej tidsbegränsat). Hur avtal ingås och vilka särskilda villkor som gäller för avtalet är inskrivet i jordabalken (kap 7–15).

Följande ska beaktas vid upplåtelse av kommunal mark:

- Fastigheter som inte avses säljas, eller användas till annan verksamhet inom överskådlig tid, kan upplåtas helt eller delvis.
- Upplåtelsen ska vara lämplig på avsedd plats.
- Jordbruksmark får inte upplåtas för annan verksamhet än jordbruksändamål.
- Inom tätbebyggda områden är kommunen restriktiv med långa upplåtelsetider.
- Upplåtelseformer som ger besittningsskydd ska undvikas eller avtalas bort i möjligaste mån.
- För avgiftsbelagda upplåtelser ska avgiften bedömas från fall till fall och ska vara skälig. Den lägsta arrendeavgiften är dock alltid 1 000 kr/år och ska indexregleras enligt KPI.

Beroende av längden på avtalet kan beslut behöva tas i kommunstyrelsen. Delegationsordningen bestämmer vilken instans som beslutar om avtalet.

2.8.2 Upplåtelse av allmän plats/tillfälliga upplåtelser

Allmän och offentlig plats finns till för alla och tillåts inte mer än tillfälligtvis upplåtas för en enskild verksamhet.

Tillstånd för att tillfälligt nyttja allmän plats kan exempelvis gälla försäljning eller förvaring, skyltning och liknande. Tillstånd söks från Polismyndigheten.

Läs mer i dokumentet: Riktlinje för upplåtelse av offentlig platsmark i Rättviks kommun (Antagen av kommunstyrelsen 2020-12-17, §116 Dnr: 2018/817)

2.9 Jaktupplåtelse

Huvuddelen av kommunens jaktmarker omfattas av viltvårdsområde. Inom dessa områden överlåts kommunens jakträtt till kommunjägarorganisationen som får bedriva skyddsjakt inom området.

För några områden i kommunen finns inget beslut om viltvårdsområde. För dessa geografiskt avgränsade områden har kommunen tecknat avtal med berörda föreningar för att upplåta kommunägd mark för jakt. I avtalen framgår att kommunjägarorganisationen får bedriva skyddsjakt inom området.

Kommunens jakträtter upplåtes endast till föreningar/jaktklubbar. Kommunen upplåter inte jakträtt till enskilda privatpersoner.

Beroende av längden på avtalet kan beslut behöva tas i kommunstyrelsen. Delegationsordningen bestämmer vilken instans som beslutar om avtalet.

2.10 Omarrondering

Kommunen är positiv till omarrondering och strävar efter att genom skifte skapa större och mer praktiska jord- och skogsbruksfastigheter.

I samband med omarrondering ska kommunen agera strategiskt och långsiktigt, samt säkerställa att fastigheter samlas i enheter som stärker kommunens visioner och allmänna intressen.

___

RAPPORT

Datum
2024-11-25

2024/682

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Mark- och planenheten

Riktlinjer för hantering av kommunens markinnehav

Titel Riktlinjer för hantering av kommunens markinnehav		Dokumenttyp Riktlinje	Omfattar
Dokumentägare	Dokumentansvarig SUF	Publicering	
Författningsstöd			
Dokument kopplade till styrdokumentet			

Beslutat datum och § 2025-02-11 § 13	Bör revideras senast	Beslutsinstans Kommunstyrelsen	Diarienummer 2024/682
Revidering			Diarienummer

Innehållsförteckning

1 Inledning 4

1.1 Syfte 4
1.2 Styrdokument 4
1.3 Gällande lagstiftning 4
1.4 Organisation och ansvar 5

2 Riktlinjer 5

2.1 Förvaltning av kommunens markinnehav 6
2.1.1 Innehav och skötsel av skogsmark 6
2.1.2 Innehav och skötsel av jordbruksmark 6
2.2 Kommunens byte, förvärv och försäljning av mark 7
2.2.1 Kommunen som köpare 8
2.2.2 Ansökan om förvärvstillstånd 8
2.2.3 Kommunen som säljare 9
2.3 Exploatering av kommunal mark 9
2.4 Hantering av markupplåtelser 10
2.4.1 Upplåtelse via arrenden eller andra former av nyttjanderättsavtal 10
2.4.2 Upplåtelse av allmän plats/tillfälliga upplåtelser 10
2.4.3 Jaktupplåtelse 11
2.5 Omarrondering 11

3 Genomförande 12

1 Inledning

Det finns flera anledningar till att kommunen äger mark. Med ett genomtänkt markägande ges kommunen större rådighet över samhällsutvecklingen och kan säkerställa att det långsiktigt finns mark för utveckling av bostäder, verksamheter, infrastruktur, rekreation etcetera. Genom att äga mark kan kommunen också arbeta mer aktivt med att låta invånare nyttja skog, mark och parker för rekreation, friluftsliv och idrott samt att säkerställa att värdefulla naturområden skyddas och förvaltas.

Utgångspunkten för kommunens markinnehav är att all mark ska ha ett syfte. Dessa riktlinjer för kommunens markinnehav har tagits fram för att ge vägledning och tydlighet kring hur kommunen ska agera i frågor gällande det egna markinnehavet. Riktlinjerna ska också tydliggöra för intressenter och medborgare hur Rättviks kommun agerar i markfrågor.

1.1 Syfte

Det finns flera syften med detta riktlinjedokument:

- ge en tydlighet i förvaltning och utveckling av kommunens markinnehav.
- skapa en öppen och transparent process för hur kommunen hanterar olika typer av markfrågor.
- säkerställa att alla intressenter och medborgare hanteras likvärdigt

1.2 Styrdokument

Kommunens Vision 2030 och översiktsplanen som beskriver den politiska viljan för hur och var kommunen ska utvecklas ligger till grund för dessa riktlinjer.

Intentionerna i detta dokument är att ge stöd och riktning åt hanteringen av kommunens mark så att de övergripande visionerna kan genomföras. Genom skogsbruksplan, detaljplaner, översiktsplaner och andra övergripande styrdokument säkerställs att det finns en långsiktig idé för hur kommunens markinnehav ska nyttjas.

1.3 Gällande lagstiftning

Kommunal hantering av fastigheter regleras i flera olika lagar, de viktigaste är kommunallagen, jordabalken, plan- och bygglagen, samt den lag om Riktlinjer för kommunala markanvisningar som tillkom 2015.

Den kommunala likabehandlingsprincipen, kommunallagen 2 kap. 2 § (SFS 1991:900), gäller vid nyttjande och försäljning av kommunal mark.

I jordabalken (SFS 1970:994) regleras rättsliga bestämmelser angående fast egendom. Lagen innehåller regler kring fast egendom, det som tillhör denna, hur gränser dras mellan olika egendomar och vad som gäller då man köper,

byter, eller ger bort en fastighet eller tomt. Reglerna rör även nyttjanderätten av egendom.

Plan- och bygglagen (SFS 2010:900) ger kommunen det så kallade planmonopolet, det vill säga rätten att ensam besluta om hur mark inom kommunen kan användas. Denna rätt utövas genom planläggningen av mark, vatten och byggande. Vem som helst kan begära att få markanvändningen prövad genom detaljplaneläggning, men kommunen har även rätt att neka sådan prövning. I plan- och bygglagen regleras även upprättandet av exploateringsavtal och dess innehåll.

Lagen om riktlinjer för kommunala markanvisningar (SFS 2014:899) innebär att kommuner som genomför markanvisningar, det vill säga ger en byggaktör ensamrätt att, under en begränsad tid och under givna villkor, förhandla med kommunen om visst markområde, ska anta riktlinjer för dessa markanvisningar. Sådana riktlinjer för Rättviks kommun antogs av kommunstyrelsen 2024-05-07 § 69.

1.4 Organisation och ansvar

I Rättviks kommun är det samhällsutvecklingsutskottet som ansvarar för kommunens mark- och exploateringsfrågor. Verksamheten bedrivs på samhällsutvecklingsförvaltningen. I delegationsordning beslutad av kommunstyrelsen framgår vilka uppgifter som delegerats från kommunstyrelsen till utskottet och respektive funktion på förvaltningen.

2 Riktlinjer

I egenskap av markägare hanterar kommunen en mängd frågor gällande både förvaltning och utveckling. Kommunens markägor blir emellan åt föremål för exploaterings- och utvecklingsprojekt. De är också föremål för både företag och privatpersoners intresse av att förvärva mark eller på annat sätt nyttja för olika verksamheter. Det handlar också om långsiktig skötsel och drift av den egna marken.

De riktlinjer som formuleras här ska ligga till grund för de beslut som fattas i markfrågor och ge vägledning inom olika områden där markfrågor hanteras och säkerställa att kommunens agerande i markfrågor är konsekvent, långsiktig och genomtänkt oavsett om det gäller skötsel eller önskad förändring på kommunens mark.

2.1 Förvaltning av kommunens markinnehav

Enligt kommunallagen (11 kap. 2 §) ska kommunen förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Detta gäller även i frågor om hur markägor ska förvaltas och förvärvas. För Rättviks kommun förtydligas detta i punkterna nedan:

- Kommunen ska sköta och förvalta sin mark så kostnadseffektivt och ändamålsenligt som möjligt utifrån en ekonomisk, social och ekologisk långsiktighet.
- Utöver ekonomisk vinst ska även andra vinster i form av ökad boendekvalitet, folkhälsa etcetera komma att vägas in i beslut som rör markfrågor.
- Mark som ingår i kommunens markreserv kan under tiden brukas i egen regi eller i vissa fall arrenderas ut för olika ändamål (läs mer i avsnitt *3.4 Riktlinjer för hantering av upplåtelser*)

2.1.1 Innehav och skötsel av skogsmark

Rättviks kommun äger skogsfastigheter. Dessa ligger främst tätortsnära men i ägandet ingår även fastigheter inom större skogsområden.

- Som skogsägare ska kommunen vara ett föredöme och förvalta skogen med hänsyn till såväl sociala, ekologiska och ekonomiska värden.
- Den tätortsnära skogen ska brukas med försiktighet. Avverkning och röjning ska göras med hänsyn till markens värden även för dagvatten- och skyfallshantering, som boendemiljö och för rekreation.
- Kommunen är generellt positiv till att låta andra skogsägare använda kommunens mark för transport, upplag osv vid skogsbruk. Sådant nyttjande ska göras med försiktighet och på sådant sätt att skador minimeras. Den nyttjade platsen ska så långt som möjligt återställas efteråt.

Rättviks kommun sköter sitt skogsinnehav genom samarbete med en upphandlad entreprenör/förvaltare som arbetar enligt en upprättad skogsbruksplan. I samråd med entreprenören görs årligen en genomgång av årets åtgärder utifrån planen.

2.1.2 Innehav och skötsel av jordbruksmark

Rättviks kommun äger cirka 3000 ha jordbruksmark med betydelse för såväl livsmedelsproduktion som natur- och kulturvärden. För dessa ska riktlinjerna nedan gälla.

Arbete med att ta fram ett styrdokument för hanteringen av jordbruksmark i kommunen pågår. När det är antaget finns mer att läsa i *Kommunens riktlinjer för ianspråktagande av jordbruksmark.*

- Kommunen ska agera för att främja att jordbruksmarken hålls öppen och brukad där så är lämpligt med hänsyn till markförhållanden, kringboende etcetera.
- Den jordbruksmark som kommunen äger ska i första hand erbjudas skoljordbruket.
- Mark som upplåts för jordbruk ska aktivt brukas för att säkerställa att landskapet hålls öppet.
- I de fall då kommunens mark nyttjas för jordbruk används nyttjanderätt/brukaravtal. Av tradition utgår här ingen årlig avgift för att uppmuntra ett aktivt brukande av marken.
- Det förekommer i kommunen idag överenskommelser om nyttjande av kommunägd jordbruksmark som inte är skriftligt dokumenterade. Dessa fortsätter att gälla men framgent ska kommunen sträva efter att upprätta skriftliga avtal för alla typer av markupplåtelser.

2.2 Kommunens byte, förvärv och försäljning av mark

Det är viktigt att säkerställa åtkomst och rådighet över strategiskt viktig mark som överensstämmer med kommunens utvecklingsinriktning. Genom att ta en mer aktiv roll och genomföra markförvärv i strategiskt syfte kan Rättviks kommun i ökad grad påverka kommunens framtida samhällsutveckling.

Kommunen är en förhållandevis stor markägare. Huvuddelen av marken kommunen äger finns tätortsnära och är därmed föremål för andras intresse. Förfrågningar om att förvärva mark av kommunen inkommer emellan åt både från privatpersoner och större exploaterings- och utvecklingsprojekt.

Följande ska vara vägledande vid kommunens förvärv och försäljning av mark:

2.2.1 Kommunen som köpare

- Kommunen bör sträva efter att stärka sitt markinnehav
    - I områden där utveckling och förtätning är prioriterad och bedöms möjlig.
    - I områden där mark för samhällsnyttiga verksamheter identifierats (t. ex skyddsområden för vattentäkt, infrastruktursatsningar, skyddsvärd natur etcetera)
    - Med fastigheter som kan utgöra attraktiva bytesobjekt och på så sätt bidra till en tydlig samhällsnytta.
    - Med fastigheter som kan bidra till skoljordbrukets verksamhet
- Markförvärv ska i första hand ske genom frivilliga överenskommelser på marknadsmässiga villkor. När frivilliga överenskommelser inte kan nås och om köpet är av stor vikt kan kommunen nyttja lagstadgade tvångsåtgärder.
- Frivilliga förvärv kan ske när fastigheter erbjuds på öppna marknaden för budgivning eller genom direkt kontakt med fastighetsägare i områden där kommunen har intresse att förvärva mark.
- Kommunen ska aktivt bevaka fastighetsmarknaden och vara beredd att agera när tillfälle till strategiskt viktiga köp av fastigheter uppstår.
- Förvaltningskostnaden för tillkommande mark ska alltid beaktas vid beslut om förvärv.

2.2.2 Ansökan om förvärvstillstånd

Vid köp av lantbruksfastighet i Rättviks kommun behövs förvärvstillstånd. Kommunen som juridisk person ska söka tillstånd vid förvärv av en lantbruksfastighet som ägs av en fysisk person, dödsbo eller juridisk person då fastigheten ligger i Rättviks eller Boda socken.[1]

För att få tillstånd i de här fallen finns det särskilda villkor som måste uppfyllas, med anledning av detta bör kommunen säkerställa att vi inte köper mer mark, enligt ovan, än vad vi säljer. Förvärvstillstånd söks hos Länsstyrelsen.

[1] Dessa områden är utpekade i jordförvärvsförordningen för att fastigheterna är splittrade i så små skiften att det hindrar en rationell brukning av åker och skog. Förvärvstillstånd kan vägras om ”förvärvet skulle göra det svårare att genomföra rationaliseringen av ägo strukturen” (7 § andra stycket).

- Kommunen ska agera som köpare och säljare med avsikt att bevara balans i markinnehavet

2.2.3 Kommunen som säljare

- Som säljare av mark ska kommunen tillämpa en marknadsmässig och transparent prissättning.
- Vid försäljning av kommunal mark är grundprincipen att kostnader för lantmäteriförrättning och lagfart läggs på köparen.
- Försäljning av mark för verksamheter, småhustomter eller större bostadsprojekt utgår från kommunens *Riktlinjer för markanvisning*
- Kommunens försäljning av mark ska främst ske till verksamhet/exploatering/aktivitet som bedöms bidra positivt till kommunens utveckling.
- Mark som kan vara intressant som bytesobjekt/ersättningsmark bör behållas i kommunens markreserv.
- Skogsmark som är lämplig att överföra till jordbruksmark för gymnasieskolans behov eller framtida jordbruk ska behållas i kommunal ägo.
- Vid försäljning av mark ska särskild hänsyn tas till lämplig fastighetsbildning och skapandet av större sammanhängande fastigheter.

2.3 Exploatering av kommunal mark

Exploatering av kommunens mark kan ske genom kommunens egna exploateringsprojekt eller genom att externa aktörer förvärvar kommunal mark som därefter utvecklas.

Läs mer i dokumentet*: Riktlinjer för markanvisning* (Antagen av kommunstyrelsen 2024-05-07, §69, Dnr 2024/292)

- Kommunens egna exploateringsprojekt ska föregås av exploateringskalkyl för att bedöma projektets ekonomiska förutsättningar.

2.4 Hantering av markupplåtelser

Upplåtelse är det begrepp som används för att beskriva när en fastighetsägare låter någon annan nyttja fastighet utan att äganderätten till det nyttjade därmed överlåts.

2.4.1 Upplåtelse via arrenden eller andra former av nyttjanderättsavtal

Kommunen upplåter hel eller del av fastighet till många olika ändamål, upplåtelseformen varierar beroende på ändamål. I Rättviks kommun är de vanligaste upplåtelseformerna nyttjanderätter via arrende och allmän nyttjanderätt. Ibland används även servitut. Upplåtelsen kan gälla en hel fastighet eller en del av en fastighet och är begränsad i tiden.[2]

En administrativ avgift kan utgå vid framtagande av samtliga markupplåtelseavtal.

Detta gäller vid upplåtelser av Rättviks kommuns mark:

- Kommunala fastigheter som inte avses säljas, eller användas till annan verksamhet inom överskådlig tid, kan upplåtas helt eller delvis.
- All upplåtelse ska vara lämplig på avsedd plats.
- Undvik att upplåta jordbruksmark för annan verksamhet än jordbruksändamål
- Var restriktiv med allt för långa upplåtelsetider inom tätbebyggda områden.
- Var observant på att vissa upplåtelseformer ger besittningsskydd och undvik sådana så lång som möjligt.
- För avgiftsbelagda upplåtelser ska avgiften bedömas från fall till fall och ska vara skälig. Den lägsta arrendeavgiften är dock alltid 1000 kr/år och ska indexregleras enligt KPI.

2.4.2 Upplåtelse av allmän plats/tillfälliga upplåtelser

Offentlig plats och allmän platsmark är olika benämningar på platser som finns till för alla, sådana får inte mer än tillfälligtvis upplåtas för en enskild verksamhet. Upplåtelse av allmän plats innebär att en verksamhet ges tillstånd att tillfällig nyttja allmän plats.

Tillstånd för att tillfälligt nyttja allmän plats kan exempelvis gälla försäljning eller förvaring, skyltning etcetera. Tillstånd söks från Polismyndigheten.

Läs mer i dokumentet*: Riktlinje för upplåtelse av offentlig platsmark i Rättviks kommun* (Antagen av kommunstyrelsen 2020-12-17, §116 Dnr: 2018/817)

[2] Hur avtal ingås och vilka särskilda villkor som gäller för avtalet är inskrivet i jordabalken (kap 7–15).

2.4.3 Jaktupplåtelse

Med jaktmark menas en fastighet där markägaren har rätt att bedriva jakt. Om markägaren inte själv vill jaga är det möjligt att helt eller delvis upplåta jakträtten åt en enskild person, ett jaktlag eller ett företag mot betalning. Sådana jakträttsupplåtelser kallas ofta för jaktarrende eller jakträtt.

Beroende på om kommunens markägor med jakträtt ligger inom eller utanför viltvårdsområde gäller olika riktlinjer.

- Huvuddelen av kommunens jaktmarker omfattas av viltvårdsområde, inom dessa områden överlåts kommunens jakträtt till kommunjägarorganisationen som får bedriva skyddsjakt inom området.
- För några områden i kommunen finns inget beslut om viltvårdsområde. För dessa geografiskt avgränsade områden tecknar kommunen avtal med berörda föreningar för att upplåta kommunägd mark för jakt. I avtalet ska framgå att kommunjägarorganisationen får bedriva skyddsjakt inom området.
- Kommunens jakträtter upplåtes endast till föreningar/jaktklubbar. Kommunen upplåter inte jakträtt till enskilda privatpersoner.

2.5 Omarrondering

I Rättviks kommun är marken i vissa områden starkt ägosplittrad och blir därför föremål för diskussion om omarrondering.

Omarrondering är en lantmäteriförrättning som innebär att fastighetsindelningen ändras i större sammanhängande områden genom att mindre skiften samlas till större. Inom omarronderingsarbetet ingår Rättviks kommuns som en markägare bland många som har att ta ställning till lantmäteriets förrättningsförslag.

- Kommunen är positiv till omarrondering och strävar efter att genom skifte skapa större och mer praktiska jord- och skogsbruksfastigheter.
- I samband med omarrondering ska kommunen agera strategiskt och långsiktigt.
- I samband med omarrondering ska kommunen säkerställa att fastigheter samlas i enheter som stärker kommunen vision och allmänna intressen.

3 Genomförande

För att säkerställa ett gott genomförande enligt dessa riktlinjer ska kommunens arbete med markfrågor även innefatta detta:

- Att medel avsätts för strategiskt viktiga markförvärv.
- Återkommande revidering av detta dokument

Riktlinjer för markanvisningar – Rättviks kommun

Rättviks kommun
Postadress
795 80 Rättvik

Webbplats
rattvik.se
Besöksadress
Vasagatan 1
795 30 Rättvik

E-post
mark.plan@rattvik.se
Telefon
0248-70 000 vx

Organisationsnr
212000-2171
Bankgiro
469-9179

Innehållsförteckning

1 Inledning 3
1.1 Syfte 3
1.2 Lagkrav 3
2 Markanvisningsavtal – vad gäller 4
2.1 Vem får markanvisning? 4
2.2 Villkor för markanvisning 4
2.2.1 Mark inom detaljplanelagt område 4
2.2.2 Mark som inte omfattas av detaljplan eller där aktuell detaljplan måste ändras 5
2.3 Tilldelningsmetoder 5
2.3.1 Direktanvisning 5
2.3.2 Anbudsförfarande 5
2.3.3 Markanvisningstävling 6
2.4 Princip för kostnadsfördelning 6
2.5 Markprissättning 6
2.6 Byggnadsskyldighet 7
3 Försäljning av tomter utan markanvisningsavtal 7
3.1 Småhustomter för bostadsändamål 7
3.1.1 Försäljning via mäklare 7
3.1.2 Byggkrav 7
3.2 Mark för handel, kontor, verksamheter och industri mm 8

1 Inledning

För att utveckla Rättviks kommun i riktning mot Vision 2030 är det viktigt att möjliggöra för byggande av nya bostäder och verksamhetslokaler av olika slag.

Denna riktlinje innehåller kommunens utgångspunkter och mål för överlåtelser eller upplåtelser av markområden för bebyggande, handläggningsrutiner och grundläggande villkor för markanvisningar samt principer för markprissättning och kostnadsfördelning.

1.1 Syfte

Riktlinjerna ska skapa transparens och ökad tydlighet från kommunens sida i byggprocessens inledande skede.

1.2 Lagkrav

Riktlinjerna är upprättade i enlighet med lag om riktlinjer för kommunala markanvisningar (2014:899).

För att en kommun ska kunna använda sig av markanvisningar kräver den lag om riktlinjer för kommunala markanvisningar Lag (2014:899) som riksdagen antog 2014 att en kommun antar riktlinjer för markanvisningar.

Riktlinjerna ska vara vägledande. De är alltså inte bindande och således kan en kommun i det enskilda fallet frångå sina riktlinjer.

Vad innebär en markanvisning!

En markanvisning innebär att avtal tecknas mellan exploatör och kommunen. Avtalet ger exploatören rätt att, utan konkurrens och under en begränsad tidsperiod förhandla med kommunen för att bebygga ett visst markområde som kommunen äger.

Markanvisningen är inte bindande för någon part utan formaliseras vanligen genom ett avtal. Avtalet ska reglera rättigheter, skyldigheter och kostnadsfördelning mellan parterna.

En markanvisning tidsbegränsas olika beroende på om detaljplan finns eller om detaljplan behöver upprättas eller ändras.

För det fall då marken som avses exploateras är i privat ägo så tecknas istället ett exploateringsavtal innan detaljplanens antagande. Avtalet reglerar villkoren för genomförandet av detaljplanen.

2 Markanvisningsavtal – vad gäller

I de fall då en exploatör vill utreda möjligheter till byggnation, kostnadsbedömning etcetera inför exploatering erbjuder Rättviks kommun att teckna markanvisningsavtal. En markanvisning innebär ingen garanti för att projektet verkligen kan genomföras.

Under avtalsperioden kan det framkomma hinder för projektets genomförbarhet. Projektering och utredningsarbeten som exploatören eller kommunen utför inom ramen för markanvisningen görs på egen risk avseende kostnader med mera. Projekt som avbryts ger inte rätt till ny markanvisning.

2.1 Vem får markanvisning?

Rättviks kommun välkomnar exploatörer att visa intresse för både detaljplanerad mark och mark som ännu inte planlagts.

För att få en markanvisning förväntas det lämnade översiktliga förlaget till byggnation överensstämma med gällande detaljplan och/eller Översiktsplan samt övriga gällande styrdokument.

Kommunen ser gärna att inkomna förslag, till grund för markanvisning, ska bidra till mångfald gällande upplåtelseformer, bostadstyper, exploatörer, markanvändning och gestaltning. Förslaget ska också väga in miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet.

Exploatörer som är intresserade av markanvisning meddelar kommunen detta genom att skicka in en intresseanmälan till kommunens samhällsutvecklingsförvaltning.

I annonserade markanvisningar finns specifika villkor presenterade i respektive anvisningar.

Upprättat markanvisningsavtal ska godkännas av samhällsutvecklings-utskottet.

2.2 Villkor för markanvisning

2.2.1 Mark inom detaljplanelagt område

Under avtalstiden förväntas exploatören konkretisera förslag till byggnation i överstämmelse med detaljplanens syfte.

Inom tiden för markanvisningen ska ett *köp- och genomförandeavtal* träffas mellan exploatören och kommunen. Avtalet ska reglera rättigheter, skyldigheter och kostnadsfördelning mellan parterna.

Markanvisning begränsas i tid till maximalt 12 månader. Tiden för markanvisningen kan förlängas om förseningen inte kan härledas till exploatören.

Exploatören står för all ekonomisk risk i samband med projektering och utredningsarbeten.

Markanvisningen får inte överlåtas utan kommunens skriftliga godkännande.

2.2.2 Mark som inte omfattas av detaljplan eller där aktuell detaljplan måste ändras

Inom ramen för markanvisning ingår ibland även krav på upprättande eller ändring av befintlig detaljplan.

Markanvisningen gäller då i maximalt 24 månader. Förlängning kan medges under förutsättning att exploatören aktivt drivit projektet och att förseningen inte beror på exploatören. Förlängning kan även prövas av kommunen om detaljplanen inte vunnit laga kraft på grund av omständigheter som parterna inte kunnat råda över.

Exploatören ska teckna ett planavtal med kommunen. I planavtalet förbinder sig exploatören att betala samtliga kostnader för detaljplanearbetet inklusive nödvändiga utredningar.[1] Exploatören har ingen rätt till ekonomisk ersättning eller till ny markanvisning om detaljplanen inte vinner laga kraft.

En markanvisning innebär inte ett ställningstagande från kommunen som planmyndighet.

Köp- och genomförandeavtal ska träffas mellan exploatören och kommunen innan detaljplanen antages.

2.3 Tilldelningsmetoder

Kommunen kan tillämpa olika metoder för att avgöra vem som ska få en markanvisning och så småningom få bebygga ett område. Mest lämpliga metod avgörs ofta av om initiativet till ett projekt kommer från kommunen eller från aktuell exploatör. Dessa anvisningsmetoder är:

2.3.1 Direktanvisning

En direktanvisning innebär att en exploatör väljs ut av kommunen utan en föregående urvalsprocess. En direktanvisning kan tillämpas när en exploatör kommer med ett förslag till ett projekt på kommunens mark och det endast finns en intressent som är aktuell.

2.3.2 Anbudsförfarande

Vid ett anbudsförfarande annonserar kommunen ett försäljningsprospekt och bjuder exploatörer att inkomma med en enkel idé över hur aktuellt markområde kan bebyggas samt med ett anbud på den mark som avses att säljas. Om flera lämnar anbud tillämpas öppen budgivning mellan dessa intressenter.

Kommunen formulerar de förutsättningar och krav som gäller för det aktuella markområdet och annonserar dessa på lämpligt sätt för bästa spridning.

[1] Kostnader för kommunens handläggning av planärendet debiteras enligt taxa som antas av kommunfullmäktige.

2.3.3 Markanvisningstävling

En markanvisningstävling är en anbudstävling där exploatörer inbjuds att komma in med relativt detaljerade beskrivningar av ett projekt. Bedömningen av förslagen görs av särskilt sammansatt jury från berörda verksamheter i Rättviks kommun.

Kommunen formulerar de förutsättningar och krav som gäller för det aktuella markområdet och annonserar dessa på lämpligt sätt för bästa spridning.

2.4 Princip för kostnadsfördelning

I Rättvik är kommunen i normalfallen inte huvudman för allmän plats utan det åligger exploatören att bekosta och bygga ut gator, parker, grönområdet etcetera inom den allmänna platsen.

Exploatören ska i samråd med huvudmannen för vatten och avlopp (Rättvik Vatten & Avfall AB) avtala om genomförande och kostnad för utbyggnad av vatten och avlopp inom det aktuella området.

Exploatören ska samråda och överenskomma med aktuell väghållare om anslutning till befintliga vägar.

2.5 Markprissättning

Kommunen har en relativt stor frihet att bestämma till vem och till vilket pris kommunal mark säljs. I vissa fall kan andra värden än priset avgöra (se avsnitt 2.1). Kommunen har dock att förhålla sig till EU:s statsstödsregler, som innebär att kommunen inte får sälja fastigheter under marknadsvärdet. Utgångspunkten ska alltid vara bedömt marknadsvärde.

I markanvisningsavtalen fastslås normalt inte slutligt försäljningspris utan endast den princip som ska användas vid prissättning. Värdetidpunkten ska vara då detaljplanen vinner laga kraft eller då köp- och genomförandeavtalet tecknas.

Markprissättningen varierar beroende på:

Markanvisning vid redan detaljplanelagd mark:

Pris sätts efter oberoende marknadsvärdering som bedömer värdet utifrån befintliga byggrätter. Priset kan justeras utifrån vem som bekostar utbyggnad av allmän plats (VA, gator etcetera).

Markanvisning på mark som inte omfattas av detaljplan eller där aktuell detaljplan måste ändras

När exploatören betalar för planprocessen och alla utredningar säljs marken efter oberoende värdering. Värderingen ska utgå från fastighetens totala marknadspris med framtagna byggrätter. Priset kan justeras utifrån vem som bekostar utbyggnad av allmän plats (VA, gator etcetera) samt nedlagda kostnader för detaljplanearbetet.

När kommunen betalar för detaljplaneläggning säljs marken efter oberoende värdering. Värderingen ska utgå från fastighetens totala marknadspris med framtagna byggrätter. Priset kan justeras utifrån vem som bekostar utbyggnad av allmän plats (VA, gator etcetera).

Vid markanvisningstävling sätts det pris som exploatören uppgivit i vinnande anbud eller ett av kommunen angivet pris.

2.6 Byggnadsskyldighet

Kommunen har i normalfallet krav på att byggnationen påbörjas inom ett år från undertecknat köp- och genomförandeavtal. Om exploatören inte uppfyller byggnadsskyldigheten återgår marken i kommunens ägo utan att exploatören har rätt till någon ersättning för nedlagda kostnader. Den handpenning om 10 % som erlagts återbetalas ej till exploatören.

Förlängning kan medges under förutsättning att exploatören aktivt drivit projektet och att förseningen inte beror på exploatören.

3 Försäljning av tomter utan markanvisningsavtal

Kommunen iordningställer ibland tomter för bostadsbebyggelse eller verksamhetsetablering. Dessa säljs som byggbara tomter, ofta styckevis, till enskilda köpare, såväl verksamhetsutövare som privatpersoner. I dessa fall används inte markanvisning, vid sådan försäljning gäller i stället följande principer.

3.1 Småhustomter för bostadsändamål

3.1.1 Försäljning via mäklare

Utbudet av småhustomter för försäljning aviseras och säljs via fastighetsmäklare som får uppdraget efter upphandlingsförfarande. Mäklaren arbetar med att marknadsföra marken och bistå kommunen med att sälja marken till marknadspris.

Slutligt försäljningspris regleras av marknaden och eventuell budgivning. Samhällsutvecklingsutskottet fastställer ett lägsta pris för dessa tomter

För att effektivisera försäljningsprocessen ges möjlighet enligt delegationsordning att godkänna försäljning av tomter, så länge fastställt lägstapris inte underskrids.

3.1.2 Byggkrav

Slutbesked för bostadshus ska erhållas senast 5 år efter tillträdet. Om slutbesked ej har erhållits inom nämnda tid har säljaren rätt till vite motsvarande 30 % av köpeskillingen.

Tillträde ska ske inom 3 månader efter komplett undertecknat köpekontrakt. Köpebrev utfärdas och överlämnas till köparen på tillträdesdagen.

3.2 Mark för handel, kontor, verksamheter och industri mm

I de fall då kommunen säljer enstaka, avstyckade fastigheter för verksamhet används samma förfarande som i avsnitt 3.1 (ovan).

Vid försäljning av mark för industri och andra verksamheter tillämpas också kravet på byggnadsskyldighet enligt ovan, med undantag för upplagsområden

§ 45

Dnr KLK 2026/444 007

Begäran om yttrande i granskning av strategisk samhällsplanering - kommunrevisionen

Samhällsutvecklingsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Lämna nedanstående synpunkter och svar på åtgärder under rubriken ”Förslag på synpunkter och svar på åtgärder”.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Yttrande i granskning av strategisk samhällsplanering – kommunrevisionen*, daterad 2026-05-15

b) Missiv, *Granskning av strategisk samhällsplanering*, inkom 2026-03-19.

c) Rapport, *Granskning av strategisk samhällsplanering*, inkom 2026-03-19

Sammanfattning av ärendet

På uppdrag av kommunens revisorer har Azets genomfört en granskning av kommunens arbete med strategisk samhällsplanering. Revisionen önskar att kommunstyrelsen lämnar synpunkter på de slutsatser och rekommendationer som lyfts fram i rapporten. Av svaret bör framgå vilka åtgärder som planeras att vidtas och när de beräknas vara genomförda. Svar önskas senast den 18 juni 2026.

Samhällsutvecklingsförvaltningen har bistått med underlag och intervjuer/dialogmöten samt även lämnat synpunkter på utkast av rapporten.

På en skala mellan nej, endast delvis, i allt väsentligt och ja har i stort fyra punkter redovisats för. På alla frågor får kommunen bedömningen endast delvis, ett lågt betyg. Följande revisionsfrågor har berörts:

- Finns tillräckligt tydliga direktiv och riktlinjer för styrning och ledning av kommunens arbete med strategisk samhällsplanering?
- Finns ett effektivt samspel mellan strategisk samhällsplanering (exempelvis visioner, befolkningsmål, kommunprofilering) och de formella fysiska planeringsprocesserna (exempelvis översiktsplan, detaljplan, investeringsplan och liknande)?
- I vilken grad sker planering av kommunala verksamheter som förskola, grundskola och äldreomsorg, liksom kommunala ansvarsområden som vatten och avlopp, utifrån den strategiska samhällsplaneringen?
- Finns det ett effektivt sätt att tillvarata engagemanget hos både politiker, tjänstepersoner, näringsliv och allmänheten?

Rapporten beskriver följande rekommenderade åtgärder

1. Tydliggör kopplingen mellan strategiska mål och planeringsprocesser, exempelvis genom en enkel och överskådlig styrkedja som visar hur mål, planeringsstrategi, översiktsplan, prioriteringslistor och investeringar hänger ihop.
2. Etablera en tydliggörande processmodell för översikts- och detaljplanering som beskriver steg, roller och involvering av berörda aktörer före, under och efter den lagstadgade planprocessen.
3. Skapa en återkommande struktur för att aktualitetspröva och uppdatera verksamheternas långsiktiga behov inom 10-20 år, exempelvis genom årliga behovsmöten och en enkel mall för behovsunderlag som uppdateras regelbundet.
4. Utveckla en modell för samverkan mellan förvaltningar och kommunala bolag, exempelvis genom ett fåtal planerade möten per år där övergripande behov och planeringsfrågor följs upp gemensamt.
5. Stärk rutinerna för dialog och återkoppling genom att införa en lätt och konsekvent metod för dokumentation och hantering av synpunkter från näringsliv, medborgare och andra aktörer.

Förslag på synpunkter och svar på åtgärder

Mindre organisationer i Sverige förväntas följa samma regelverk, lagstiftning och liknande som större organisationer. Organisationen för samhällsplaneringen i Rättviks kommun är en liten enhet som består av ett fåtal personer, även inkluderat kommunala bolag och andra förvaltningar. En viktig utmaning är att hitta en balans där dokumentering och planering stöttar utförandet i stället för att hindra det.

Redan i nuläget finns indikatorer som visar på att det finns fler dokument och riktlinjer om hur processer ska se ut än vad det finns faktiska leverabler. Ett tydligt exempel på detta är gällande gång- och cykelplan där planen har tagits fram för över fem år sedan men ingen del av plan har realiserats.

Mål och planer har en tendens att uppdateras innan uppdrag färdigställs och samma frågor diskuteras om och om igen utan konkreta beslut. Några tydliga exempel med hur vatten- och spillvatten ska hanteras i detaljplanen för Utsikten eller att vi tar fram dagvatten- och bullerutredningar för områden som vi sedan inte jobbar vidare med då andra uppdrag prioriterats, vilket gör att utredningarna föråldras och riskerar att behöver göras om

Självklart är det så att politiken ska kunna styra verksamheten efter den politiska viljan, framför allt då planeringsprocesser i flera fall pågår under flera mandatperioder. Men vi behöver hitta en rimlig nivå för hur mycket av våra resurser vi viker åt att skapa värden (slutföra planuppdrag) framför att

beskriva värden (med exempelvis processkartor och dokument som beskriver hur vi ska jobba med att slutföra uppdrag).

Sammantaget bedöms tiden för att undersöka, ta fram och dokumentera processerna, modellerna och rutinerna enligt rapportens förslag ta 100-250 h för förvaltningen. Att sedan jobba efter den mötesstrukturen som föreslås bedöms medföra 10-24 möten per år utöver det som redan sker idag. Samtidigt behöver det vägas in att vi under slutet av 2025 och 2026 fram till nu har förändrat verksamheten där vi involverar, arbetar och har möten på ett helt annat sätt än under tiden som revisionens intervjuer genomfördes. För att ställa tiden i paritet till annat arbete så innebär det att minst ett annat planarbete behöver prioriteras ned och senareläggas samt att det årligen innebär motsvarande upp till ett planarbete i mötestid som tas från tillgänglig arbetstid.

Rapporten bedöms inte tillräckligt ha jämfört föreslagna åtgärder med vad kostnaden för dessa blir i förhållande till vad vinsten/förlusten i utfört arbete för kommunen blir om åtgärderna genomförs. Det finns inte heller en nyansskillnad i en minsta förväntad åtgärd mot en exemplariskt utförd åtgärd. Det finns inte heller i rapporten några referenser till hur andra små kommuner har hanterat liknande frågor och vilka åtgärder andra kommuner gjort, samt hur Rättviks kommun står sig i förhållande till andra liknande kommuner inom föreslagna åtgärder. Dessa nämnda punkter som bedöms saknas i rapporten skulle varit till stor hjälp för kommunen i bedömningen om vilka åtgärder som ger bäst effekt och vilka andra kommunen kan ”kopiera” och utgå ifrån.

Med dessa synpunkter är sammantaget förvaltningens förslag att enligt följande kommentera förslagen på de olika åtgärdspunkterna:

1. ***Tydliggör kopplingen mellan strategiska mål och planeringsprocesser, exempelvis genom en enkel och överskådlig styrkedja som visar hur mål, planeringsstrategi, översiktsplan, prioriteringslistor och investeringar hänger ihop.***

    a. Detta bedöms vara ett ganska omfattande arbete. I de fall det kan resultera i ett enkelt flödesschema med ett kortfattat beskrivande dokument, kan det vara ett värdefullt dokument för att skapa förståelse för processen.

    Bedömningen är dock att det kommer vara utmanande eller omöjligt att få fram en ”enkel och överskådlig styrkedja” men att det kanske ändå till trots är värdefullt för nya medarbetare eller oinvigda personer med en dokumenterad process.

b. En förenklad styrkedja kan tas fram under 2026 i de fall som annat arbete prioriteras ned. En fullständig styrkedja rekommenderas inte tas fram. Detta på grund av läsbarhet, användningsbarhet och tiden att ta fram underlaget.

2. ***Etablera en tydliggörande processmodell för översikts- och detaljplanering som beskriver steg, roller och involvering av berörda aktörer före, under och efter den lagstadgade planprocessen.***

    a. Med erfarenhet av att tagit fram liknande åtgärder från andra kommuner så kommer detta likt åtgärd 1 bli en ganska komplicerad processmodell med flera om, men och utifall. Det behöver vägas in att ett översiktsplanarbete är en katalog av olika delmoment och delplaner som alla är olika. Ska detta mynna ut i en processmodell som är läsbar och ska skapa förståelse för processen behöver ganska stora förenklingar av processen göras. Likt åtgärd 1 bedöms det kunna vara värdefullt för nya medarbetare eller oinvigda personer.

    b. En förenklad processmodell kan tas fram under 2026 i de fall som annat arbete prioriteras ned. En fullständig processmodell rekommenderas inte tas fram. Detta på grund av läsbarhet, användningsbarhet och tiden att ta fram underlaget.

3. ***Skapa en återkommande struktur för att aktualitetspröva och uppdatera verksamheternas långsiktiga behov inom 10-20 år, exempelvis genom årliga behovsmöten och en enkel mall för behovsunderlag som uppdateras regelbundet.***

    a. Detta förutsätter att verksamheterna har koll på sina behov så att informationen kan samlas in. Erfarenhetsmässigt så är bedömningen att verksamheterna inom kommunen inte alltid har koll på sina långsiktiga behov inom 10-20 år. Exempelvis så har behovet av förskoleplatser skiftat enormt bara de senaste 2-3 åren.

    b. Förslaget är att inte ålägga samhällsutvecklingsförvaltningen att vara den part som samlar in informationen om långsiktiga behov utan att respektive kommunal verksamhet åläggs att själva ta fram underlag och via respektive politiska instanser förmedla uppdrag till samhällsutvecklingsförvaltningen att säkerställa dessa.

        I varje planbesked bedömer planhandläggaren behoven som kommunen har utefter planansökan och vad kommunens

översiktsplan beskriver. Eftersom översiktsplanen ska aktualiseras varje mandatperiod och att i översiktsplanarbetet ingår att säkerställa kommunens behov av markanvändning så finns redan idag ett system för att fånga upp behoven i dessa processer som ska ta hänsyn till ett längre perspektiv.

4. ***Utveckla en modell för samverkan mellan förvaltningar och kommunala bolag, exempelvis genom ett fåtal planerade möten per år där övergripande behov och planeringsfrågor följs upp gemensamt.***

    a. Erfarenhetsmässigt så har inte andra förvaltningar och kommunala bolag tid eller intresse att stämma av mer än de delar som berör dem själv och i ett läge i tiden som passar dem. Att ha en generell struktur för detta i en liten kommun innebär att personer behöver gå på möten som de inte har behov eller intresse av och därför kommer fler och fler möten allteftersom ställas in.

    b. Samhällsutvecklingsförvaltningen har i nuläget följande dialoger med kommunala bolag och förvaltningar:

        i. VA-huvudmannen och Miljö, cirka 4 ggr per år för att gå igenom gemensamma frågor.

        ii. Kommunalt fastighetsbolag, möten efter förfrågan och i pågående gemensamma uppdrag.

        iii. Andra berörda förvaltningar och VA-huvudmannen och övriga berörda, inför ett planbesked, i framtagande av samrådshandlingar, i framtagande av granskningshandlingar och vid genomförande.

    c. Sammantaget bedöms en ”modell” finnas på plats och att vi behöver fortsätta jobba enligt den för att om ett eller två år utvärdera hur det fungerat.

5. ***Stärk rutinerna för dialog och återkoppling genom att införa en lätt och konsekvent metod för dokumentation och hantering av synpunkter från näringsliv, medborgare och andra aktörer.***

    a. Majoriteten av dialogen sker inom ramen för möten och samråd som samhällsutvecklingsförvaltningen initierar. Inom ramen för detta finns verktyg för återkoppling såsom återkoppling och redogörelser/utlåtanden.

    Övrig dialog som initieras utanför samhällsutvecklingsförvaltningen hanteras inom ramen för vanligt kommunalt arbete där vi återkopplar direkt eller så

snart vi har ett svar. Dokumentation sker vid behov i diariesystem.

b. Sammantaget bedöms behovet att införa en ny metod för dokumentation och hantering av synpunkter inte behöva införas.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Lämna nedanstående synpunkter och svar på åtgärder under rubriken ”Förslag på synpunkter och svar på åtgärder”.

Yrkanden

1. Per Mårthans (KD) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till
Katharina Mansfeld, kommundirektör
Mark- och planenheten

Granskning av strategisk samhällsplanering

Rapport

Rättviks kommun

2026-03-18

Antal sidor 17

1 INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Sammanfattning 3

2 Bakgrund 5

3 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning 5

3.1 Avgränsning 5

4 Revisionskriterier 5

5 Metod 5

6 Resultat av granskningen 7

6.1 Styrning och ledning 7
6.1.1 Styrning 7
6.1.2 Ansvarsfördelning 7
6.1.3 Organisation 8
6.1.4 Riktlinjer 9
6.1.5 Bedömning 10

6.2 Samspel mellan strategisk samhällsplanering och planeringsprocesserna 10
6.2.1 Översiktsplan 10
6.2.2 Planeringsstrategi 11
6.2.3 Mål och budget 11
6.2.4 Prioritering av detaljplaner 12
6.2.5 Övergripande planering utifrån kris och säkerhetsaspekt 12
6.2.6 Resurssättning 12
6.2.7 Bedömning 13

6.3 Planering av kommunala verksamheter 14
6.3.1 Bedömning 15

6.4 Ta vara på åsikter från politiker, tjänstepersoner, näringsliv och allmänheten 15
6.4.1 Bedömning 16

7 Samlad bedömning och rekommendationer 17

1 SAMMANFATTNING

Azets Revision & Rådgivning har av Rättviks kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska om kommunen har en tillräcklig styrning och uppföljning med utgångspunkt i den strategiska samhällsplaneringen. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunen har en tillräcklig styrning och uppföljning med utgångspunkt i den strategiska samhällsplaneringen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunen endast delvis har tillräcklig styrning och uppföljning med utgångspunkt i den strategiska samhällsplaneringen

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att granskningen visat att kommunen har flera centrala styrdokument och strukturer på plats som utgör en viktig grund för en fungerande samhällsplanering. Översiktsplanen, planeringsstrategin, delegationsordningen och prioriteringslistan för detaljplaner ger tillsammans förutsättningar för en långsiktig och strategisk hantering av kommunens mark-, bostads- och utvecklingsfrågor. Den nära dialogen mellan politik och tjänstepersoner samt ett aktivt arbete med både översiktsplanering och detaljplanering bidrar ytterligare till att skapa stabilitet i planeringsarbetet. Samtidigt visar granskningen att dessa delar ännu inte binds samman i ett fullt ut strukturerat och förutsägbart styrsystem.

Avsaknaden av en tydligt dokumenterad styrkedja innebär att sambanden mellan kommunens strategiska mål, den fysiska planeringen och de operativa prioriteringarna inte alltid är transparenta eller kända för alla berörda aktörer. Detta riskerar att göra planeringsprocesserna mer personberoende och mindre strategiskt samordnade. Därtill saknas långsiktiga och gemensamma behovsunderlag för centrala kommunala verksamheter såsom förskola, skola och äldreomsorg, vilket försvårar möjligheten att koppla verksamhetsplanering till fysisk planering på ett konsekvent sätt. Även inom VA-området, där styrdokumenten är tydligare, framkommer att dialogen mellan kommun och bolag inte alltid sker med den regelbundenhet som krävs för att säkerställa tidig framförhållning.

Vidare är vår uppfattning att kommunen aktivt arbetar med dialog gentemot invånare, näringsliv och andra lokala aktörer, men avsaknaden av en enhetlig rutin för dokumentation och återkoppling gör att synpunkter inte alltid tas om hand på ett systematiskt och spårbart sätt.

Sammanlagt innebär dessa brister att kommunen, trots goda förutsättningar och flera påbörjade strukturer, saknar en samlad och heltäckande modell som säkerställer att strategisk samhällsplanering genomförs på ett konsekvent, långsiktigt och väl samordnat sätt. Rekommendationerna i rapporten syftar därför till att stärka just dessa delar genom att tydliggöra kopplingar, etablera gemensamma arbetssätt och skapa regelbundna forum för behovs- och planeringsdialoger.

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Revisionsfråga	Bedömning
Finns tillräckligt tydliga direktiv och riktlinjer för styrning och ledning av kommunens arbete med strategisk samhällsplanering?	Endast delvis
Finns ett effektivt samspel mellan strategisk samhällsplanering (ex visioner, befolkningsmål, kommunprofiliering) och de formella fysiska planeringsprocesserna (ex översiktsplan, detaljplan, investeringsplan etc)?	Endast delvis
I vilken grad sker planering av kommunala verksamheter som förskola, grundskola och äldreomsorg, liksom kommunala ansvarsområden som vatten och avlopp, utifrån den strategiska samhällsplaneringen?	Endast delvis
Finns det ett effektivt sätt att tillvarata engagemanget hos både politiker, tjänstepersoner, näringsliv och allmänheten?	Endast delvis

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tydliggör kopplingen mellan strategiska mål och planeringsprocesser, exempelvis genom en enkel och överskådlig styrkedja som visar hur mål, planeringsstrategi, översiktsplan, prioriteringslistor och investeringar hänger ihop (se 6.1 och 6.2).
- Etablera en tydliggörande processmodell för översikts- och detaljplanering som beskriver steg, roller och involvering av berörda aktörer före, under och efter den lagstadgade planprocessen (se 6.2).
- Skapa en återkommande struktur för att aktualitetspröva och uppdatera verksamheternas långsiktiga behov inom 10-20 år, exempelvis genom årliga behovsmöten och en enkel mall för behovsunderlag som uppdateras regelbundet (se 6.3).
- Utveckla en modell för samverkan mellan förvaltningar och kommunala bolag, exempelvis genom ett fåtal planerade möten per år där övergripande behov och planeringsfrågor följs upp gemensamt (se 6.3).
- Stärk rutinerna för dialog och återkoppling genom att införa en lätt och konsekvent metod för dokumentation och hantering av synpunkter från näringsliv, medborgare och andra aktörer (se 6.4).

2 BAKGRUND

Azets Revision & Rådgivning har av Rättviks kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens strategiska samhällsplanering. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Rättviks kommun har som mål att växa och bli fler invånare. Befolkningstillväxt medför också ett antal utmaningar, och ställer stora krav på koordinering och framförhållning för att hantera eventuella hinder effektivt på vägen. Detta gäller såväl den fysiska planeringen som planering för den kommunala verksamheten.

Mot bakgrund av ovanstående har kommunrevisionen i sin riskanalys bedömt att det är väsentligt att granska kommunens arbete med den strategiska samhällsplaneringen.

3 SYFTE, REVISIONSFRÅGOR OCH AVGRÄNSNING

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunen har en tillräcklig styrning och uppföljning med utgångspunkt i den strategiska samhällsplaneringen.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Finns tillräckligt tydliga direktiv och riktlinjer för styrning och ledning av kommunens arbete med strategisk samhällsplanering?
- Finns ett effektivt samspel mellan strategisk samhällsplanering (ex visioner, befolkningsmål, kommunprofilering) och de formella fysiska planeringsprocesserna (ex översiktsplan, detaljplan, investeringsplan etc)?
- I vilken grad sker planering av kommunala verksamheter som förskola, grundskola och äldreomsorg, liksom kommunala ansvarsområden som vatten och avlopp, utifrån den strategiska samhällsplaneringen?
- Finns det ett effektivt sätt att tillvarata engagemanget hos både politiker, tjänstepersoner, näringsliv och allmänheten?

3.1 AVGRÄNSNING

Granskningen har avgränsats till kommunstyrelsen.

4 REVISIONSKRITERIER

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Tillämpbara interna regelverk och policys.

5 METOD

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta styrdokument har genomförts. Exempel på dokument som granskats är:
    - Kommunstyrelsens delegationsordning
    - Reglemente kommunstyrelsen
    - Miljö- och byggnadsnämndens delegationsordning
    - Mål och budget 2025-2027
    - Planeringsstrategi 2024
    - Planpriolista 2025-04
    - Vatten- och avlopp VA – Policy
    - Vindbruksplan
    - Vision 2030
    - Hållbart Rättvik
    - Riktlinjer för implementering av översiktsplan 2019

- Intervjuer har genomförts med
    - Förvaltningschef
    - Ordförande i samhällsutvecklingsutskottet
    - Chef för mark- och planenheten,
    - Chef för plan och utredning och VD för Dala Vatten och Avfall AB.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av chef för mark- och planenheten och chef för plan och utredning Dala Vatten och Avfall AB,

6 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

6.1 STYRNING OCH LEDNING

6.1.1 Styrning

Intervjuerna visar att kommunen har flera centrala styrdokument som ska vägleda samhällsplaneringen, bland annat översiktsplanen, planeringsstrategin och en delegationsordning. Översiktsplanen beskrivs av tjänstepersoner som det strategiska dokument som ska styra planeringen, medan planeringstrategin beskriver vad kommunen behöver fokusera på för att förtydliga och fördjupa de gällande planinriktningarna. Dessa kompletteras även med prioriteringslistor som beskriver enskilda detaljplaner och övergripande strategiska planer. I intervjuer tydliggörs att personalomsättning i kommunen har skapat perioder av otydlighet, och det saknas sammanhållna rutiner för styrning och uppföljning av hur placeringsbeslut av nya eller ändrade kommunala verksamheter ska omsättas i bolagen.

Det framgår även att dialoger mellan kommunen och VA-aktören ofta sker ”vid behov” snarare än genom etablerade och återkommande mötesstrukturer. I intervjuer framförs inte vid vilka exempel som behov uppstår, vilket skulle kunna ge en vägledning till när dialoger bör ske. Närheten i organisationen beskrivs som nyckel för att detta inte anses vara av stor betydelse, ett visst avstånd mellan kommun och bolag kan dock innebära att nödvändiga dialoger uteblir.

6.1.2 Ansvarsfördelning

Enligt kommunstyrelsens reglemente[1] § 2, ska kommunstyrelsen ansvara för följande områden kopplade till granskningens specifika sakområde:

- Den översiktliga planeringen av mark och vatten
- Kommunens mark- och bostadspolitik samt att se till att en tillfredsställande markberedskap upprätthålls
- Att erforderlig planläggning enligt plan- och bygglagen äger rum
- Att bostadsförsörjningen och samhällsbyggandet främjas
- Att leda och samordna trafikförsörjningen, infrastruktur, väg- och trafikfrågor
- Att främja energihushållning och leda miljö- och folkhälsofrågor
- Att främja sysselsättning och leda näringslivs- och landsbygdsutvecklingsfrågor

Delegationsordningen[2] lyfts fram som ett centralt styrdokument, där ansvar och beslutsmandat är fördelade på tre nivåer: tjänsteperson, ordförande och utskott. Delegationsordningen uppdateras kontinuerligt och alla delegationsbeslut redovisas i kommunstyrelsen. Det framgår även att kommunstyrelsens samhällsutvecklingsutskott har delegation i ärenden:

- Beslut om planbesked avseende upprättande av detaljplan eller ändring av detaljplan
- Beslut om planuppdrag
- Beslut om att gå ut i samråd vid förenklat, standard- och utökat förfarande enligt plan- och bygglagen

[1] Antagen av kommunfullmäktige 2022-12-08
[2] Reviderat av kommunstyrelsen 2025-03-18

- Beslut om granskning av detaljplan vid standard- och utökat förfarande
- Godkännande av miljöbedömning enligt miljöbalken vid planförfarande
- Beslut om utställning, samråd eller granskning för ärenden som inte omfattas av plan- och bygglagen

Tjänstepersonerna beskriver organisationen som i stort fungerande men lyfter att samhällsbyggnadsområdet är brett och kräver omfattande samverkan med andra verksamheter. Vid tidpunkten för intervjuerna är organisationen fullt bemannad på plan- och markområdet.

6.1.3 Organisation

Efter den senaste omorganisationen i Rättviks kommun är kommunstyrelsens samhällsbyggnadsverksamhet uppdelad i tre huvudsakliga områden. I förvaltningsorganisationen tillhör två av dessa kommunstyrelseförvaltningen – kommunledningskontoret samt strategisk och hållbar utveckling –medan det tredje området, näringsliv och exploatering, organisatoriskt tillhör samhällsutvecklingsförvaltningen.

Verksamhetsområdet näringsliv och exploatering leds av en näringslivschef och omfattar ett brett spektrum av frågor som är centrala för kommunens samhällsplanering. Det inkluderar näringslivsutveckling, etableringsfrågor, fysisk planering, mark- och fastighetsfrågor, kart- och mätverksamhet, infrastruktur, kollektivtrafik, bostadsförsörjning samt vindkraft.

Samhällsutvecklingsutskottet, som är ett av kommunstyrelsens fyra utskott, har ett särskilt beredningsansvar för frågor som rör fysisk planering, bygg- och miljöfrågor, översiktsplanering, trafik och kollektivtrafik, fastighets- och markförvaltning samt naturvård. Utskottet hanterar även frågor om näringslivsutveckling, besöksnäring, strategiska arbetsmarknadsfrågor och teknisk service. Enligt intervjuade så fungerar det som en viktig länk mellan strategisk planering och operativ verksamhet och består av sju ledamöter och sju ersättare.

Kommunstyrelsen har även delegation att fatta beslut i frågor som rör fastighetsförvärv och försäljning, servitut och nyttjanderätter, samt yttranden i plan- och byggärenden. Den har därmed en central roll i att forma kommunens fysiska och ekonomiska utveckling.

Miljö- och byggnadsnämnden lyder direkt under kommunfullmäktige och har som myndighet ansvar för:

- Miljö- och hälsoskyddsverksamhet, livsmedel, smittskydd samt tillsyn enligt Miljöbalken
- Byggnadsverksamhet enligt Plan- och bygglagen
- Strandskyddsdispenser enligt Miljöbalken
- Tillstånd och tillsyn enligt Alkohollagen och Tobakslagen

Miljö- och byggnadsnämnden har i med stöd av 6 kap 37 och 38 §§ kommunallagen samt 12 kap 6 § plan- och bygglagen (PBL) beslutat att i vissa ärenden/ärendegrupper uppdra beslutanderätten till angivna delegater[3].

Även vissa kommunala bolag har del i samhällsplaneringen i kommunen.

Rättvik Vatten och Avfall AB (RVAB) är huvudman och ägare av anläggningar för vatten-avlopps- och avfallsverksamheten, medan **Dala Vatten och Avfall AB** är utförare. **Dala Vatten och Avfall AB** är organ för Gagnefs, Leksands, Rättviks och Vansbro kommuners verksamhet och

[3] Antagen av nämnden 2022-08-17, MOB § 72

ska enligt ägardirektivet bidra till att göra Leksands, Gagnefs, Vansbro och Rättviks kommuner till framgångsrika och attraktiva kommuner, till nytta för både kommuninvånare/kommunmedlemmar och näringsliv.

Rättviks Fastigheter AB ska enligt ägardirektivet tillhandahålla bostäder och lokaler.

- Bolaget ska tillhandahålla ett differentierat utbud av hyresbostäder av god kvalitet för att tillgodose olika bostadsbehov.

-Bolaget ska bidra till tillväxt genom att vara en ledande aktör som bygger och förvaltar attraktiva och prisvärda hyresbostäder.

- Bolaget ska bidra till ett gott samhälle genom att ge hyresgästerna ett bra boende med trygga boendemiljöer oavsett område.

- Bolaget ska arbeta för att i första hand öka andelen byggprojekt med träkonstruktion.

- Bolaget ska ha en särskild planering för bland annat bostadssociala kontrakt och ska därvid aktivt samverka med socialförvaltningen.

- Bolaget ska aktivt driva klimat- och miljöfrågor i sin verksamhet.

- Bolaget ska vara till hjälp och stöd för kommunen i fastighetsfrågor.

6.1.4 Riktlinjer

Rättviks kommun har tagit fram samlade riktlinjer som styr hur kommunens mark ska förvaltas, utvecklas och användas i samhällsplaneringen. Riktlinjerna – för markinnehav, ianspråktagande av jordbruksmark och markanvisningar – ger vägledning för strategiska markförvärv, försäljningar och upplåtelser, och betonar att kommunens markresurser ska användas långsiktigt hållbart och i linje med Vision 2030.

Riktlinje för ianspråktagande av jordbruksmark[4]

Denna riktlinje syftar till att skydda brukningsvärd jordbruksmark i Rättviks kommun och ge vägledning i avvägningar mellan bebyggelseintressen och behovet av att bevara mark för livsmedelsproduktion. Utgångspunkten är Miljöbalkens 3 kap. 4 §, som endast tillåter exploatering av jordbruksmark om det rör sig om ett väsentligt samhällsintresse och om behovet inte kan tillgodoses på annan mark. Riktlinjen definierar vad som avses med brukningsvärd mark och hur kommunen ska bedöma om ett projekt uppfyller kraven. Den betonar vikten av lokal livsmedelsförsörjning, klimatpåverkan och framtida beredskap. Vid planläggning eller bygglovsprövning ska kommunen särskilt beakta markens lämplighet för fortsatt jordbruk, och exploatering bör i första hand ske i ytterkanter av brukningsområden. Riktlinjen ger också vägledning för hur lokaliseringsbedömningar ska göras och hur kommunen ska agera i olika planeringssituationer, både inom och utanför detaljplanelagt område.

Riktlinjer för hantering av kommunens markinnehav[5]

Riktlinjen utgör en övergripande vägledning för hur Rättviks kommun ska hantera sitt markinnehav i syfte att främja en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Riktlinjerna omfattar både förvaltning och utveckling av kommunens mark, inklusive skogs- och jordbruksmark, samt principer för köp, försäljning och upplåtelser. Kommunen betonar vikten av att allt kommunalt markinnehav ska ha ett tydligt syfte och att markinnehavet ska stödja Vision 2030 och översiktsplanens mål. Kommunen ska agera strategiskt vid markförvärv, särskilt i områden med

[4] Antagen av samhällsutvecklingsförvaltningen den 27 februari 2025.
[5] Antagen av kommunstyrelsen den 25 november 2024.

utvecklingspotential eller samhällsnyttiga funktioner. Vikten av att säkerställa åtkomst och rådighet över strategiskt viktig mark som överensstämmer med kommunens utvecklingsinriktning betonas och det konstateras att kommunen genom att ta en mer aktiv roll och genomföra markförvärv i strategiskt syfte kan öka påverkan på kommunens framtida samhällsutveckling. Jordbruksmark ska i första hand erbjudas skoljordbruket och brukas aktivt för att hålla landskapet öppet. Vid försäljning och upplåtelse av mark ska transparens, marknadsmässighet och likabehandling tillämpas.

Riktlinjer för markanvisningar

Detta dokument reglerar hur Rättviks kommun tilldelar mark till exploatörer för byggnation, i syfte att skapa transparens och tydlighet i byggprocessens inledande skede. Riktlinjerna är upprättade enligt lagen om kommunala markanvisningar (2014:899) och beskriver olika tilldelningsmetoder: direktanvisning, anbudsförfarande och markanvisningstävling. Kommunen ställer krav på att inkomna förslag ska bidra till mångfald i upplåtelseformer, bostadstyper och hållbarhetsperspektiv. Markanvisningar tidsbegränsas beroende på planstatus och kräver att exploatören tecknar avtal om planarbete och genomförande. Prissättning sker utifrån marknadsvärdering och kan justeras beroende på vem som bekostar utbyggnad av infrastruktur. Kommunen har även riktlinjer för försäljning av tomter utan markanvisningsavtal, där byggkrav och tidsfrister regleras.

6.1.5 Bedömning

Vår bedömning är att det **endast delvis** finns tillräckligt tydliga direktiv och riktlinjer för styrning och ledning av kommunens arbete med strategisk samhällsplanering.

Bedömningen grundar sig på att Rättviks kommuns reglemente för kommunstyrelsen tydligt anger ansvar för planering av mark, bostadsförsörjning, infrastruktur och miljöfrågor. Kommunen har flera centrala styrdokument som ger vägledning i samhällsplaneringen, såsom översiktsplan, planeringsstrategi och riktlinjer för markanvändning. Vi anser att det är en styrka att samma funktioner hanterar både strategisk och operativ planering, vilket är vanligt och ofta nödvändigt i mindre kommuner. Granskningen visar dock att det saknas en sammanhållen och tydligt dokumenterad styrkedja som visar hur strategiska mål, planeringsinriktningar, prioriteringar och genomförande hänger ihop.

Vi ser därmed ett behov av att tydliggöra hur uppdrag initieras och prioriteras, och hur dessa kopplas till översiktsplanering, detaljplanering och investeringsbeslut. En sådan struktur behöver inte vara omfattande, men bör skapa förutsägbarhet och minska personberoende i planeringsarbetet.

6.2 SAMSPEL MELLAN STRATEGISK SAMHÄLLSPLANERING OCH PLANERINGSPROCESSERNA

6.2.1 Översiktsplan

Rättviks kommuns översiktsplan antogs av kommunfullmäktige 2019 och utgör det övergripande strategiska dokumentet för kommunens framtida beslut om mark- och vattenanvändning samt utveckling eller bevarande av bebyggelse och miljö. Planen omfattar tematiska planeringsinriktningar för bland annat bebyggelseutveckling, infrastruktur, näringsliv, miljö,

naturresurser och klimatanpassning. Den behandlar även frågor som riksintressen, bostadsförsörjning, kollektivtrafik, energiförsörjning, kulturmiljöer och skyddade naturområden.

Ett särskilt fokusområde i översiktsplanen är utvecklingen av LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära lägen), där syftet är att stärka landsbygdens attraktionskraft och skapa förutsättningar för service och lokal utveckling. Under planprocessen inkomna synpunkter från myndigheter, organisationer och privatpersoner har resulterat i revideringar av vissa LIS-områden samt förtydliganden i plantexten.

Det framgår att översiktsplanearbetet har kopplingar till kommunens interna funktioner av genomförandebeskrivningen konstateras att kommunens nämnder, förvaltningar och bolag måste planera sin verksamhet och göra sina prioriteringar och investeringar i linje med översiktsplanens strategier. Dokumentationen beskriver inte hur samverkan eller ansvarsfördelningen inom kommunkoncernen är organiserad. Enligt uppgift ska översiktsplanen ses över vart fjärde år, och efter utställningsskedena har kommunen genomfört textrevideringar, uppdaterat statistiskt underlag och justerat vissa planområden.

6.2.2 Planeringsstrategi

Rättviks kommun har antagit en planeringsstrategi (2024-06-13) i enlighet med kraven i plan- och bygglagen (PBL). Strategin syftar till att pröva översiktsplanens aktualitet och identifiera behov av fortsatt översiktsplanering. Den gällande översiktsplanen antogs 2019-05-23 och gäller till 2030.

Av planeringsstrategin[6] framgår att kommunen bedömer översiktsplanen som fortsatt aktuell, men att flera delar behöver förtydligas eller uppdateras. Bland annat lyfts behovet av en digital översiktsplan, en ny energiplan, dagvattenstrategi, risk- och sårbarhetsanalys samt revidering av LIS-områden. Arbetet med en fördjupad översiktsplan för Rättvik (tätort) och Vikarbyn har påbörjats.

Planeringsstrategin bygger bland annat på underlag från Länsstyrelsen (2022-06-20), som redovisar statliga och mellankommunala intressen. Länsstyrelsen bedömer att tidigare granskningsyttranden är aktuella och lyfter särskilt frågor om riksintressen, miljökvalitetsnormer, klimatanpassning, energiförsörjning, vattenförsörjning och kulturmiljö. Det framgår att flera nationella och regionala mål tillkommit sedan översiktsplanen antogs, exempelvis Dalastrategin 2030 och nya krav på vattentjänstplaner.

6.2.3 Mål och budget

I Mål och budget 2025–2027[7] formuleras ett övergripande mål om att kommunen ska uppvisa en positiv befolkningsutveckling, med särskilt fokus på att öka andelen invånare i arbetsför ålder (20–64 år). Detta mål återkommer i avsnitten om tillväxt och näringsliv och utgör en utgångspunkt för flera planeringsrelaterade prioriteringar.

Bostadsbyggande lyfts fram som ett strategiskt fokusområde för 2025, och det ingår att ta fram småhustomter och att arbeta vidare med den fördjupade översiktsplanen för Rättvik och Vikarbyn. Dokumentet beskriver också att analyser av behovet av olika bostadstyper ska genomföras, vilket kopplar till befolkningsutvecklingen och olika målgruppers bostadsbehov.

[6] Antagen av kommunfullmäktige 2024-06-13.
[7] Antagen av kommunfullmäktige 2024.

6.2.4 Prioritering av detaljplaner

Rättviks kommun har även upprättat en prioriteringslista[8] för detaljplaner. I listan framgår att detaljplaner delas in i tre prioriteringsnivåer samt en vilande nivå. Prioriteringen baseras på planens syfte, komplexitet och koppling till kommunens strategiska mål. Exempelvis är detaljplaner för bostäder i Sjurberg, Utsikten och Sjöbodarna prioriterade i nivå 1, medan andra planer är vilande eller inväntar exploatörsinitiativ. Intervjuade tjänstepersoner beskriver prioriteringslistan som ett centralt verktyg för att skapa struktur och fokus i planeringsprocessen, och listan behandlas politiskt två gånger per år. Samtidigt framhålls att kommunens planeringskapacitet är begränsad och att de mål som sätts ibland upplevs som alltför ambitiösa i förhållande till tillgängliga resurser och faktiska förutsättningar.

Planeringsstrategin beskriver att kommunen tidigare arbetat med detaljplaner i den takt de inkommit, men att det nu finns en tydligare styrning genom prioriteringslistan. Det framgår att samhällsutvecklingsförvaltningen ansvarar för planeringsarbetet och att en politisk styrgrupp varit involverad i framtagandet av strategin.

6.2.5 Övergripande planering utifrån kris och säkerhetsaspekt

Rättviks kommuns strategi för krisberedskap 2023–2026[9] innehåller flera delar som är relevanta för samhällsplanering ur ett kris- och säkerhetsperspektiv.

I strategin framgår att kommunens förvaltningar och bolag som bedriver samhällsviktig verksamhet ska planera för att kunna motstå, hantera och återhämta sig från störningar. Detta inkluderar kontinuitetshantering och behovsanalyser av personella och materiella resurser med inriktning på att klara drift under kris i upp till tre månader.

Kommunen har även ett geografiskt områdesansvar enligt lag (2006:544), vilket innebär att kommunen ska verka för att olika aktörer inom kommunen – offentliga, privata och civilsamhället – samverkar och samordnar sina åtgärder vid samhällsstörningar. Detta inkluderar även samordning av information till allmänheten. Under mandatperioden är ambitionen att utveckla samverkan med samhällsviktiga aktörer och frivilligorganisationer.

Strategin innehåller en planeringsöversikt där flera insatser kopplade till samhällsplanering identifieras. Dessa inkluderar uppdatering av RSA (2023), kontinuitetshantering (pågående), verksamhetsspecifika krisplaner (2024–2026), uppbyggnad av trygghetspunkter och utbildning av ansvariga (2024), samt behovsanalyser av kritiska resurser.

Det framgår inte av strategin att det finns en fastställd struktur eller riktlinjer för när säkerhetsorganisationen ska involveras i den fysiska samhällsplaneringen, exempelvis vid detaljplanering eller byggnation i riskområden.

6.2.6 Resurssättning

Vid intervjuer framkommer det att kompetens ibland lånas in från andra verksamheter för att stödja arbetet med översiktsplanering och detaljplanering. Exempelvis anlitas extern expertis inom gata och mark vid behov. Det finns dock inte något övergripande styrdokument eller en tydlig resursfördelningsmodell som reglerar hur resurser ska sättas in i detaljplaneprocessen.

Det framgår att kommunen har en delegationsordning som reglerar beslutsnivåer, men det saknas en samlad modell för hur resurser planeras och prioriteras inom samhällsplaneringen. Även om det finns en prioriteringslista för detaljplaner, som uppdateras två gånger per år och

[8] Antagen 2025–04-16, § 26, samhällsutvecklingsutskottet.
[9] Antagen av kommunfullmäktige 2023-12-07, § 93

beslutas politiskt, uttrycks ett behov av tydligare tidsuppskattningar och prioriteringar för att skapa bättre förståelse hos politiken kring hur lång tid olika planeringsinsatser tar.

Vidare saknas en särskild budget eller tidsplanering för hur mycket sakkunnig expertis som kommer att behöva lånas in för arbetet med översikts- och detaljplaner. Arbetet med översiktsplanen är pågående, och en fördjupad översiktsplan för Rättvik tätort – Vikarbyn har som tidigare nämnts påbörjats. Kommunen har även antagit en planeringsstrategi som ska vägleda det fortsatta arbetet under mandatperioden. Liksom prioriteringslistan är inte de åtgärder för att hantera de behov som identifierats i planeringsstrategin tydligt resurssatta eller tidsuppskattade.

Kommunens investeringsbudget tas som ett separat beslut en gång per år och utgör en central del av samhällsbyggnadsförvaltningens arbete. Investeringsvolymen uppgår till cirka 20–30 miljoner kronor årligen och omfattar bland annat idrottsanläggningar och andra projekt som inte ligger inom kommunens fastighetsbolag. Fastighetsbolagen ansvarar för större delen av kommunens lokaler, vilket innebär att investeringar i exempelvis skolor och äldreboenden hanteras i samverkan. I intervjuer uttrycks att investeringar och reinvesteringar kräver noggrann planering och prioritering, särskilt i ljuset av förändrade demografiska förutsättningar.

I intervju beskrivs samspelet mellan politiken och tjänstepersoner som nära och kontinuerligt, där politiken är involverad i varje steg av planeringsprocessen. Dock finns det ett behov av att tydliggöra hur olika dokument och strategier hänger ihop och används i praktiken för att styra samhällsplaneringen. I intervju uppges även att det pågår arbete med detaljplaner, översiktsplan, kartor, data och system. Översiktsplanen ses som det strategiska dokumentet, och planeringstrategin ska redovisa vad som ska göras i framtiden. Planeringstrategin tas fram varje mandatperiod. Ett visst förberedande arbete uppges vara inlett för en fördjupning av översiktsplanen, ett arbete som kommer att planeras vidare under 2026.

6.2.7 Bedömning

Vår bedömning är att det **endast delvis** finns ett effektivt samspel mellan strategisk samhällsplanering (exempelvis visioner, befolkningsmål och kommunprofilering) och de formella fysiska planeringsprocesserna (exempelvis översiktsplan, detaljplan och investeringsplan).

Bedömningen grundar sig på att kommunen arbetar aktivt med både översiktsplanering och detaljplanering och använder prioriteringslistan som ett viktigt styrinstrument. Vi konstaterar att planeringsstrategin är uppdaterad och vår uppfattning är att berörda verksamheter involveras i tidiga skeden genom internremisser. Detta utgör en god grund för samordning.

Granskningen visar dock att kopplingen mellan strategiska mål och de formella planprocesserna inte alltid är tydlig för alla berörda aktörer. Vår uppfattning är att det saknas en gemensam processbeskrivning som visar hur översiktsplan, planeringsstrategi, detaljplaner och investeringar hänger ihop och hur strategiska mål omsätts i praktiken. Vi noterar även en utmaning med att det saknas långsiktiga behovsunderlag för verksamheterna, vilket kan göra det svårt att skapa ett stabilt samband mellan strategisk planering och operativ planering. Vår uppfattning är detta vara är en vanlig situation i mindre kommuner, men det innebär dock kan innebära svårigheter att planeringsprocesserna tillgodoser verksamheternas behov i rätt tid.

6.3 PLANERING AV KOMMUNALA VERKSAMHETER

Granskningen har inte identifierat strategiska dokument som vidare beskriver planeringen av kommunala verksamheter såsom förskola, grundskola, äldreomsorg eller vatten och avlopp. Av intervjuer framgår att dialogen mellan kommunen och dess samverkansaktörer (bolag och verksamhetsrepresentanter) fungerar men sker oregelbundet. I intervjuer efterfrågas tidigare involvering och mer systematiska mötesformer för att investeringar och planering bättre ska samordnas.

Förskola, grundskola och äldreomsorg

Planering av förskolor, grundskolor och äldreboenden är inte specificerade i den övergripande plandokumentationen. Av Planpriolista[10] framgår att familjecentral och förskola, är pausade innan antagande, för att se över om området kan ges ett bredare användningsområde. Bostäder och serviceboende Vikarby är inte prioriterade 2025, trots planavtal tecknat 2024 med startmöte augusti 2024. I intervju med förvaltningen hänvisas till att dessa lokaler tillhandahålls av fastighetsbolag, och att varken fastighetsförvaltningen eller den politikiska organisationen därmed är direkt involverad i behovsplaneringen av dessa.

Vatten och avlopp

VA-policy för Rättviks kommun[11] betonar vikten av samsyn och samverkan mellan kommunen och VA-huvudmannen för att möta utmaningar kopplade till klimatförändringar, bebyggelsetryck och miljöskydd. Den innehåller övergripande ställningstaganden om att prioritera vattenskydd, hantera skyfall i samhällsplaneringen, främja hållbar dagvattenhantering och utbyggnad av allmänt VA där behov finns. Policyn omfattar både områden inom och utanför det kommunala verksamhetsområdet och förespråkar även gemensamma VA-lösningar där det är lämpligt. Den utgör ett styrdokument för beslut och planering inom VA-området och ska vägleda framtida handlingsplaner och VA-planering.

Vattentjänstplan för Rättviks kommun[12] är en del av kommunens övergripande VA-plan och har tagits fram enligt krav i lagen om allmänna vattentjänster. Planen beskriver nuläget för den allmänna VA-försörjningen, framtida behov och en skyfallsbedömning. Den redogör för befintliga anläggningar, ledningsnätets ålder och behov av förnyelse, samt utmaningar som klimatförändringar och tillskottsvatten. Planen innehåller en utbyggnadsplan där fem områden (bl.a. Stumsnäs och Röjeråsen) prioriteras för framtida VA-utbyggnad, samt en lista över utredningsområden där behovet av allmänt VA ska analyseras vidare. Skyfallsbedömningen identifierar 11 riskområden i VA-systemet, främst pumpstationer, där översvämningsrisker kräver vidare utredning. Planen betonar vikten av samverkan, tydliga processer och riktlinjer för dagvatten, samt kommunikation med fastighetsägare och exploatörer. Inom VA-verksamheten sker planering främst genom DVAAB, vår uppfattning av intervjuer är att det finns ett gott samarbete men att dialogen inte är tillräckligt systematisk.

Vindbruk

Vindbruksplan för Rättviks kommun[13] är ett tillägg till översiktsplanen och syftar till att styra vindkraftsetableringar till lämpliga områden med goda vindförhållanden och låg konflikt med andra intressen. Planen identifierar sex prioriterade vindbruksområden, däribland Hedbodberget, Broboberget och Radaberget, och föreslår riktlinjer för lokalisering, utformning

[10] Antagen 2025–04.
[11] Antagen 2024-02-01.
[12] Antagen 2024-06-12.
[13] Antagen 2011-02-03.

och skyddsavstånd. Den analyserar påverkan på landskapsbild, natur- och kulturmiljö, friluftsliv och turism, samt hälsa och säkerhet. Vindkraftens positiva bidrag till klimatmål och förnybar energi lyfts fram, men även risker för negativ påverkan på riksintressen som Siljansområdet och sjön Amungen. Planen föreslår att utbyggnad sker successivt, med uppföljning av påverkan och hänsyn till lokala värden. Kommunen förespråkar också bygdepeng och delägande för att skapa lokal nytta. Behovsplanering för exempelvis skola och äldreomsorg sker dock i huvudsak inom kommunens fastighetsbolag, vilket innebär att samhällsbyggnadsförvaltningen inte är direkt involverad i det dagliga arbetet med dessa frågor.

6.3.1 Bedömning

Vår bedömning är att det **endast delvis** sker planering av kommunala verksamheter som förskola, grundskola och äldreomsorg, liksom kommunala ansvarsområden som vatten och avlopp, utifrån den strategiska samhällsplaneringen.

Bedömningen grundar sig på att kommunen har antagit en VA-policy (2024-02-01) och en Vattentjänstplan (2024-06-12), vilka tydligt reglerar långsiktiga behov och prioriteringar och att kommunen planerar för natur- och kulturmiljö, infrastruktur och befolkningsutveckling. Det framgår samtidigt att viss planering sker i fastighetsbolaget snarare än direkt i samhällsplaneringsförvaltningen, och granskningen visar att det saknas en motsvarande långsiktig och dokumenterad planering för centrala kommunala verksamheter såsom förskola, skola och äldreomsorg. Planpriolistan visar detaljområden som inkluderar exempelvis förskolor och serviceboenden och vi ser positivt på att verksamheterna uppges involveras i planprocesserna. Samtidigt framgår att verksamheterna ofta saknar långsiktiga behovsbedömningar, vilket gör det svårt att skapa ett stabilt underlag för mark- och lokalplanering.

Vår uppfattning är att en återkommande och enkel struktur för behovsinsamling – exempelvis behovsmöten och en gemensam mall för att identifiera långsiktiga behov (10–20 år) – skulle stärka kopplingen mellan verksamhetsplanering och fysisk planering.

6.4 Ta vara på åsikter från politiker, tjänstepersoner, näringsliv och allmänheten

Intervjuerna visar att det råder ett nära och kontinuerligt samarbete mellan politiken och tjänstepersonerna i kommunens planeringsarbete. Politiken är involverad i samtliga skeden av processen, bland annat genom att godkänna planbesked och delta i återkommande avstämningar. Dessa sker både formellt och informellt och bidrar till en gemensam förståelse för pågående och kommande planeringsinsatser.

Samtidigt uttrycker flera intervjuade att kommunikationen kring tidsåtgången i planeringsprocesserna behöver utvecklas. Det efterfrågas tydligare tidsuppskattningar för att politiken kan prioritera ärenden mer effektivt. Kommunen använder sig av en prioriteringslista för detaljplaner som uppdateras två gånger per år och uppges fungera som ett viktigt styrverktyg,

När det gäller dialogen med näringslivet finns etablerade forum, bland annat regelbundna näringslivsträffar där företagare och kommunen möts. Dessa fungerar både som informationskanaler och som arenor för att identifiera behov, hinder och möjligheter kopplade

till lokal utveckling. För dessa dialoger finns inte planering i form av agenda eller dokumentation i form av protokoll tillgängligt.

Kommunen arbetar även aktivt med att ta tillvara invånarnas synpunkter. Ett centralt forum är de återkommande Byatingen – öppna möten som hålls på olika orter flera gånger per år. Vid dessa deltar både politiker och tjänstepersoner för att informera om aktuella satsningar och lyssna in frågor, idéer och förslag från boende. Dialogen rör ofta infrastruktur, service, skola, föreningsliv och utvecklingsfrågor och beskrivs av både deltagare och arrangörer som en viktig del av kommunens lokala delaktighetsarbete. Även för dessa dialoger saknas planering i form av agenda eller dokumentation i form av protokoll.

Utöver detta sker dialog även genom formella samråd och utställningar vid framtagande av översiktsplaner och fördjupade översiktsplaner, vilket uppges ge invånare, föreningsliv och näringsliv möjlighet att påverka planeringen i ett tidigt skede.

6.4.1 Bedömning

Vår bedömning är att det **endast delvis** finns ett effektivt sätt att tillvarata engagemanget hos politiker, tjänstepersoner, näringsliv och allmänhet.

Bedömningen baseras på att kommunen arbetar aktivt med dialoger i samband med konkreta planprojekt och använder flera kanaler för att involvera näringsliv och medborgare. Det finns exempel på genomförda dialogprocesser där aktörer involverats tidigt och där synpunkter har påverkat planeringsarbetet.

Granskningen visar dock att det saknas en samlad och enkel struktur för hur dialoger ska dokumenteras, följas upp och återkopplas. Utmaningen handlar inte om att genomföra fler dialoger, utan om att skapa en förutsägbar rutin som säkerställer likvärdighet och spårbarhet i dialogarbetet samt möjliggör effektiv hantering av den information som framkommer.

7 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunen har en tillräcklig styrning och uppföljning med utgångspunkt i den strategiska samhällsplaneringen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunen endast delvis har tillräcklig styrning och uppföljning med utgångspunkt i den strategiska samhällsplaneringen.

Sammantaget bedöms kommunen ha en fungerande grund för samhällsplanering, men det finns behov av att stärka struktur, tydlighet och förutsägbarhet i arbetet. Rekommendationerna nedan är utformade för att vara proportionerliga och realistiska för en mindre kommun, och syftar till att skapa bättre sammanhang mellan mål, behov och genomförande utan att öka administrationen i onödan.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tydliggör kopplingen mellan strategiska mål och planeringsprocesser, exempelvis genom en enkel och överskådlig styrkedja som visar hur mål, planeringsstrategi, översiktsplan, prioriteringslistor och investeringar hänger ihop (se 6.1 och 6.2).
- Etablera en tydliggörande processmodell för översikts- och detaljplanering som beskriver steg, roller och involvering av berörda aktörer före, under och efter den lagstadgade planprocessen (se 6.2).
- Skapa en återkommande struktur för att aktualitetspröva och uppdatera verksamheternas långsiktiga behov inom 10-20 år, exempelvis genom årliga behovsmöten och en enkel mall för behovsunderlag som uppdateras regelbundet (se 6.3).
- Utveckla en modell för samverkan mellan förvaltningar och kommunala bolag, exempelvis genom ett fåtal planerade möten per år där övergripande behov och planeringsfrågor följs upp gemensamt (se 6.3).
- Stärk rutinerna för dialog och återkoppling genom att införa en lätt och konsekvent metod för dokumentation och hantering av synpunkter från näringsliv, medborgare och andra aktörer (se 6.4).

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Pär Koyanagi-Gustafsson
Certifierad kommunal revisor

Matthew Matti
Verksamhetsrevisor

RÄTTVIKS KOMMUN
Kommunrevisionen

2026-03-18

Till:
Kommunstyrelsen

För kännedom:
Kommunfullmäktige

Granskning av strategisk samhällsplanering

På uppdrag av kommunens revisorer har Azets genomfört en granskning av kommunens arbete med strategisk samhällsplanering, se bifogad rapport.

Revisionen önskar att kommunstyrelsen lämnar synpunkter på de slutsatser och rekommendationer som lyfts fram i rapporten. Av svaret bör framgå vilka åtgärder som planeras att vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svar önskas senast den 18 juni 2026.

För revisorerna i Rättviks kommun

Hans-Erik Hellborg
Ordförande revisionen

Bilaga:
Rapport – Granskning av strategisk samhällsplanering

Penneo dokumentnyckel: E03CV-NBD0Z-NKLOV-6G90U-M57J0-VZNH7

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Hans-Erik Hellborg
Ordförande revisionen
Serienummer: f13d9cfc910397[…]be3046f07c5a6
IP: 213.65.xxx.xxx
2026-03-18 16:49:19 UTC

Penneo dokumentnyckel: E03CV-NBD0Z-NKLOV-6G90U-M57J0-VZNH7

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

§ 48

Dnr KLK 2026/657 214

Ändring av detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn B51C

Samhällsutvecklingsutskottets beslut

1. Godkänna samrådsredogörelsen.
2. Besluta att ändring av detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

3. Anta ändring av detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn (B51C).

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *ändring av detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn, Rättviks kommun, Dalarnas län B51C*, daterad 2026-04-28

b) Detaljplan, *Tillägg till planbeskrivning, ändring av DP för delar av Lerdal och Gärdebyn B51C, samrådshandling*, daterad 2026-04-29.

c) Detaljplan, *Tomtindelningsbestämmelser för kvarteret Risåkern 20-RÄS-210, beskrivning, samrådshandling,* daterad 1970-02-12.

d) Detaljplan, *Tomtindelningsbestämmelser för kvarteret Risåkern 20-RÄS-210, karta med förklaring, samrådshandling,* daterad 1970-02-12.

e) Detaljplan, *Gällande detaljplan, förslag till stadsplan för delar av LERDAL och GÄRDEBYN i Rättviks kommun, Kopparbergs län B51C, samrådshandling,* daterad 2004-01-09.

f) Detaljplan, *Samrådsredogörelse, ändring av DP Lerdal och Gärdebyn,* daterad 2026-05-19.

Sammanfattning av ärendet

En ansökan om planbesked inkom till mark- och planenheten den 26 mars 2026. Syftet med planbeskedsansökan var att upphäva en del av gällande tomtindelningsbestämmelser för kvarteret Risåkern och därmed möjliggöra en mer ändamålsenlig fastighetsreglering. Detta då det i dagsläget finns ett flertal fastighetsöverskridande byggnader inom området som sökande vill justera deras fastighetsgränser utefter.

Tomtindelningsbestämmelserna som gäller för området är från 1970 och är en del av en äldre planform som går under benämningen tomtindelningsplan. Sedan 2011 motsvaras tomtindelningar av fastighetsbestämmelser och regleras som en del av detaljplan. De äldre tomtindelningarna ska därmed betraktas som detaljplanebestämmelser och som en del av gällande detaljplan. För att upphäva dessa krävs därför en ändring av detaljplan.

Planens syfte är att möjliggöra fastighetsreglering genom att upphäva tomtindelningsbestämmelserna för fastigheterna Lerdal 51:8, Lerdal 104:6 och Lerdal 104:7. Tomtindelningsbestämmelserna fortsätter att gälla för resterande fastigheter inom tomtindelningsplanen. Övriga bestämmelser i gällande detaljplan påverkas inte och kommer även de att fortsätta att gälla inom det berörda området.

Planändringen hanteras med processen för förenklat standardförfarande enligt Plan- och bygglagen (PBL2010:900). Det förenklade standardförfarandet kan tillämpas i vissa fall för att ta bort planbestämmelser som reglerar hur området ska vara indelat i fastigheter. Processen består av samråd och samrådsredogörelse, därefter kan beslut om upphävande komma att fattas innan upphävandet vinner laga kraft.

Planförslaget har varit ute på samråd under tiden 4 till 18 maj 2026 och en samrådsredogörelse har upprättats. Under samrådstiden har endast ett yttrande som föreslog en ändring i planhandlingarna tillkommit och denna var av redaktionell karaktär. Kommunen justerade planhandlingarna i enlighet med yttrandet och resterande handlingar består oändrade.

Bedömning om betydande miljöpåverkan

Kommunens ställningstagande för aktuellt detaljplaneförslag är att ett genomförande av detaljplanen inte bedöms medföra någon betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning behöver därför inte upprättas. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning. Planändringen innebär ingen förändrad byggrätt eller ändrad användning.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna samrådsredogörelsen.
2. Besluta att ändring av detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

3. Anta ändring av detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn (B51C).

Yrkanden

1. Jonny Jones (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till
Mark- och planenheten

PLANNUMMER: B51C

Samråd beslut, SHU, 2026-04-15 § 32

Antagande, KS 20XX-XX-XX

Laga kraft, 20XX-XX-XX

Ändring av detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn, Rättviks kommun, Dalarnas län (B51C)

Upphävande av tomtindelning för del av kvarteret Risåkern genom tillägg i planbeskrivning.

Förenklat planförfarande

PLANBESKRIVNING

ANTAGANDEHANDLING

RÄTTVIKS KOMMUN

Rättviks kommun
Postadress
795 80 Rättvik

Webbplats
rattvik.se
Besöksadress
Vasagatan 1
795 30 Rättvik

E-post
mark.plan@rattvik.se
Telefon
0248-70 000 vx

Organisationsnr
212000-2171
Bankgiro
469-9179

INNEHÅLL

INLEDNING **2**
Vad är en detaljplan och hur tas den fram? 2
Förenklat förfarande 3
Berörda kan påverka detaljplanen 3
Planhandlingar 3
DETALJPLANEN **4**
Bakgrund 4
Detaljplanens syfte och sammanfattning 4
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR **5**
Översiktsplan 5
Detaljplan 5
Tomtindelningsplan 5
BESKRIVNING AV DETALJPLAN **6**
PLANENS KONSEKVENSER **6**
Miljöbedömning 7
GENOMFÖRANDEFRÅGOR **7**
Fastighetsrättsliga frågor 7
Ekonomiska frågor 7
Genomförandetid 7
Tidplan 7
MEDVERKANDE **7**

INLEDNING

Vad är en detaljplan och hur tas den fram?

En detaljplan reglerar hur mark och vatten får användas inom ett visst område. Den kan även reglera var byggnader får placeras och hur dessa ska utformas. Olika detaljplaner har olika syften och reglerar därför olika saker. Kravet att upprätta en detaljplan uppstår alltid när det behöver göras större förändringar i befintlig bebyggelsestruktur och när tidigare oexploaterade mark- och vattenområden ska tas i anspråk för ny bebyggelse. Det är kommunen som avgör när och var en detaljplan ska upprättas.

Detaljplanen består av en plankarta med bestämmelser. För att underlätta förståelsen av detaljplanen finns även en planbeskrivning. Planbeskrivningen redovisar planens syften, rådande planeringsförutsättningar, överväganden och planerade förändringar men också de konsekvenser planens genomförande innebär för enskilda fastighetsägare och andra berörda.

Plankartan är den juridiskt bindande handlingen. Planbeskrivningen är vägledande vid tolkning av plankartan men har ingen egen rättsverkan.

Förenklat förfarande

Planförslaget använder ett förenklat standardförfarande enligt Plan- och bygglagen (PBL 2010:900). Det förenklade standardförfarandet kan tillämpas bland annat för att ta bort planbestämmelser som reglerar hur gällande plan ska vara indelat i fastigheter. Processen består av samråd och samrådsredogörelse, därefter kan beslut om antagande komma att fattas innan antagandet vinner laga kraft.

Här är vi nu!

Berörda kan påverka detaljplanen

Under processen med att arbeta fram en detaljplan ges berörda möjlighet att påverka utformningen av planen. I ett förenklat standardförfarande inkluderar detta länsstyrelsen, lantmäteriet och sakägare inom det berörda området.

I ett förenklat standardförfarande är det möjligt för berörda att lämna in synpunkter under samrådet. Synpunkterna ska sedan sammanställas i en samrådsredogörelse, följt av att planförslaget bearbetas med hänsyn till de inkomna synpunkterna.

Efter samrådet antas planen i kommunstyrelsen. Detaljplanen vinner laga kraft tre veckor efter antagande om ingen överklagar eller Länsstyrelsen inte överprövar planen. Överklaganderätt har de berörda som senast under samrådskedet lämnat in skriftliga synpunkter som inte har blivit tillgodosedda i den antagna detaljplanen.

Detaljplanen ligger sedan till grund för bygglovsprövning inom planområdet.

Planhandlingar

Planhandlingarna till gällande detaljplan *”Förslag till stadsplan för delar av LERDAL och GÄRDEBYN i Rättviks kommun, Kopparbergs län”* (B51C), ska läsas tillsammans med detta tillägg.

- Planbeskrivning för *”Ändring av detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn, Rättviks kommun, Dalarnas län”* (B51C) **(Detta dokument)**.
- Planbeskrivning och plankarta för ”*Förslag till stadsplan för delar av LERDAL och GÄRDEBYN i Rättviks kommun, Kopparbergs län”*, som vann laga kraft 1966 (B51C). Detaljplanen har efter dess antagande reviderats två gånger (se nedan).
    - Planbeskrivning och plankarta för ”*Upphävande av del av detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn, Rättviks kommun, Dalarnas län*”, som vann laga kraft 2003

(B51C)

- Planbeskrivning och plankarta för ”*Ändring av detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn, Rättviks kommun, Dalarnas län*”, som vann laga kraft 2004 (B51C)[S

- Beskrivning och karta för tomtindelningsplan för *”Förslag till tomtindelning av kvarteret RISÅKERN i Rättviks kommun”*, som vann laga kraft 1970 (20-RÄS-210).
- Fastighetsförteckning.

DETALJPLANEN

Bakgrund

En ansökan om planbesked inkom till mark- och planenheten den 26 mars 2026. Syftet med planbeskedsansökan var att upphäva en del av gällande tomtindelningsbestämmelser för kvarteret Risåkern och därmed möjliggöra en mer ändamålsenlig fastighetsreglering. Detta då det i dagsläget finns ett flertal fastighetsöverskridande byggnader inom området som sökande vill justera deras fastighetsgränser utefter.

Tomtindelningsbestämmelserna som gäller för området är från 1970 och är en del av en äldre planform som går under benämningen tomtindelningsplan. Sedan 2011 motsvaras tomtindelningar av fastighetsbestämmelser och regleras som en del av detaljplan. De äldre tomtindelningarna ska därmed betraktas som detaljplanebestämmelser och som en del av gällande detaljplan. För att upphäva dessa krävs därför en ändring av detaljplan.

Detaljplanens syfte och sammanfattning

Planens syfte är att möjliggöra fastighetsreglering genom att upphäva tomtindelningsbestämmelserna för fastigheterna Lerdal 51:8, Lerdal 104:6 och Lerdal 104:7 (se figur 1)

Figur 1: Berörda fastigheter markerade med rött.

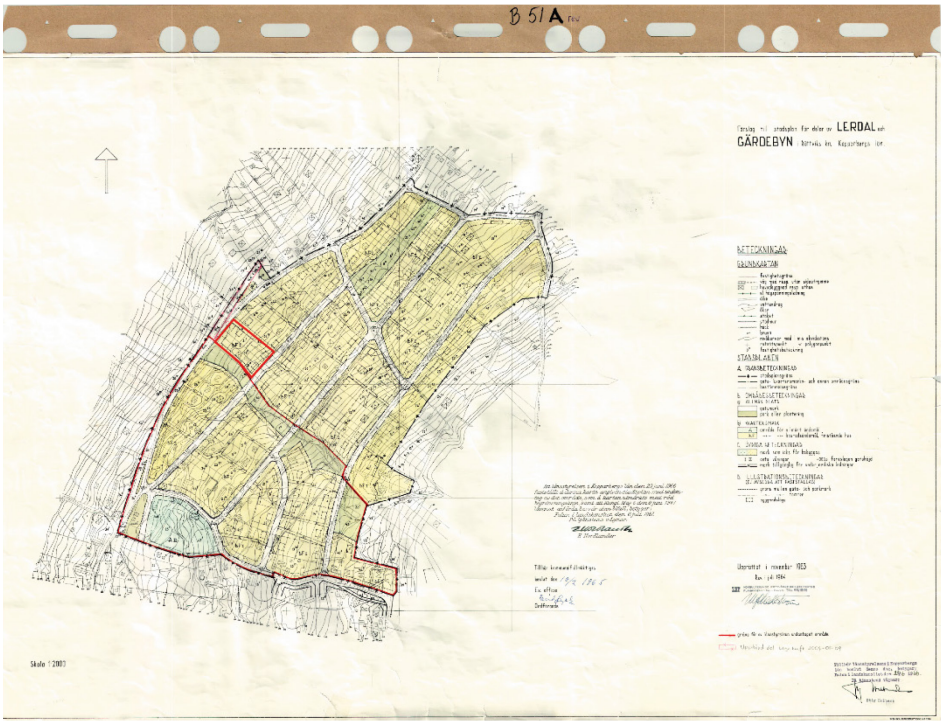
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Översiktsplan

I den kommuntäckande översiktsplanen, benämnd *”Översiktsplan för Rättviks kommun 2030”*, som antogs 2019 finns en illustrerad utvecklingsstrategi som pekar ut hela Rättviks tätort som ett utvecklingsområde. Eftersom planändringen endast innebär att tomtindelningsbestämmelserna upphävs, och att områdets befintliga användning som bostadsändamål fortsätter att gälla, gör kommunen bedömningen att planändringen är förenlig med översiktsplanen och Länsstyrelsens granskningsyttrande.

Detaljplan

Den gällande detaljplanen för det berörda området, benämnd *”Förslag till stadsplan för delar av LERDAL och GÄRDEBYN i Rättviks kommun, Kopparbergs län”*, som vann laga kraft 1966 (B51C), reglerar användningen för de berörda fastigheterna till bostadsändamål (se figur 2). 2003 och 2004 utfördes mindre revideringar av planen som inte är relevanta för de berörda fastigheterna.

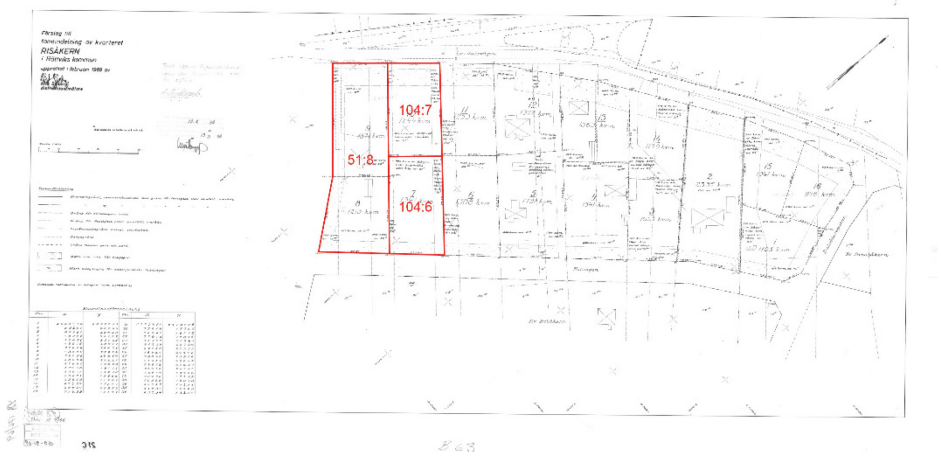
Figur 2: Gällande detaljplan. Berörda fastigheter är markerade med rött.

Tomtindelningsplan

Tomtindelningsplaner är en äldre plantyp som styr hur fastigheterna i kvarteret ska vara indelade. Enligt plan- och bygglagen (2010:900) är fastighets- eller tomtindelningsplaner att betrakta som detaljplanebestämmelser.

För de berörda fastigheterna gäller en tomtindelningsplan benämnd *”Förslag till tomtindelning av kvarteret RISÅKERN i Rättviks kommun”* som upprättades 1969 (20-RÄS-210). Planen består av tomtindelningsbestämmelser som reglerar fastigheternas exakta gränser och storlekar.

I beskrivningen till tomtindelningsplanen står följande: *”Länsstyrelsen fastställer […] antagna tomtindelningsförslaget för kvarteret Risåkern i Rättviks kommun med undantag av de med nr 8 och 9 betecknade tomterna.”*. Tomterna nummer 8 och 9 motsvarar fastigheten Lerdal 51:8. Då inga undantagna områden redovisas i den tillhörande kartan har kommunen har gjort tolkningen att området, trots texten, ingår i tomtindelningsplanen. Detta eftersom ingen markering gjorts i kartan. För att göra kartan tydlig är även nr 8 och 9 betecknade tomterna en del av planändringen med syftet att upphäva tomtindelningsbestämmelserna.

Figur 3: Tomtindelningsplan med gällande tomtindelningsbestämmelser. Berörda fastigheter är markerade med rött.

BESKRIVNING AV DETALJPLAN

Gällande tomtindelningsbestämmelser för fastigheterna Lerdal 51:8, Lerdal 104:6 och Lerdal 104:7 upphävs i sin helhet (se figur 3). Tomtindelningsbestämmelserna är fortfarande gällande för resterande fastigheter i tomtindelningsplanen. Övriga bestämmelser i gällande detaljplan gäller fortsatt inom det berörda området.

PLANENS KONSEKVENSER

Planförslaget innebär att tomtindelningsbestämmelserna för fastigheterna Lerdal 51:8, Lerdal 104:6 och Lerdal 104:7 upphävs i sin helhet, vilket medför att det inte kommer finnas några bestämmelser som styr hur fastigheternas gränser ska vara. Detta betyder i sin tur att det skapas förutsättningar att genomföra en mer ändamålsenlig fastighetsreglering.

Miljöbedömning

När en kommun upprättar eller ändrar en detaljplan ska kommunen undersöka om detaljplanens genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt 6 kap 6 § miljöbalken (1998:808). Om en detaljplan förväntas medföra en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning (MKB) utföras.

Kommunen bedömer att den föreslagna ändringen av detaljplan inte medför någon betydande miljöpåverkan och att en strategisk miljöbedömning med tillhörande MKB inte behöver upprättas. Planändringen innebär ingen ändrad byggrätt eller förändrad användning. Tomtindelningsbestämmelserna upphör att gälla för de berörda fastigheterna men i övrigt fortsätter detaljplanen att gälla oförändrat. Beslut om att ett plangenomförande inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan fattas i samband med antagandet eller innan granskning om planförfarandet ändras från förenklat förfarande efter samrådet.

GENOMFÖRANDEFRÅGOR

Fastighetsrättsliga frågor

Sökanden ansvarar för kostnaden för lantmäteriförrättning. Fastigheterna inom planområdet kan efter ändringen styckas av enligt det sätt som lantmäteriet finner lämpligt.

Ekonomiska frågor

Planändringen bekostas av sökanden.

Genomförandetid

Genomförandetiden i gällande plan har gått ut. Tomtindelningsbestämmelserna för de berörda fastigheterna upphävs och upphävandet får inte någon genomförandetid kopplad till sig. Gällande detaljplan fortsätter i övrigt att gälla.

Tidplan

Beslut om att påbörja uppdraget gavs av Samhällsutvecklingsutskottet 2026-04-15 § 32.

Ändringen av detaljplanen, och därmed upphävandet av tomtindelningen, bedöms vara klar under våren/tidig sommar 2026.

MEDVERKANDE

Planhandlingen har tagits fram av mark- och planenheten på Rättviks kommun, april 2026.

Förslag till
tomtindelning av kvarteret
RISÅKERN
i Rättviks kommun

upprättat i februari 1969 av
LERDAL 51:8, LERDAL 104:6 och LERDAL 104:7

Nils Sjöberg
distriktslantmätare

Tillstyrkes Rättviks Byggnadsnämnds beslut den 10 april 1969 Ek. ordförande

12.2 70

x) med undantag av tomterna nr 8 och nr 9.

13 3 70

Skala 1:400

0 5 10 20 30 40 50 m

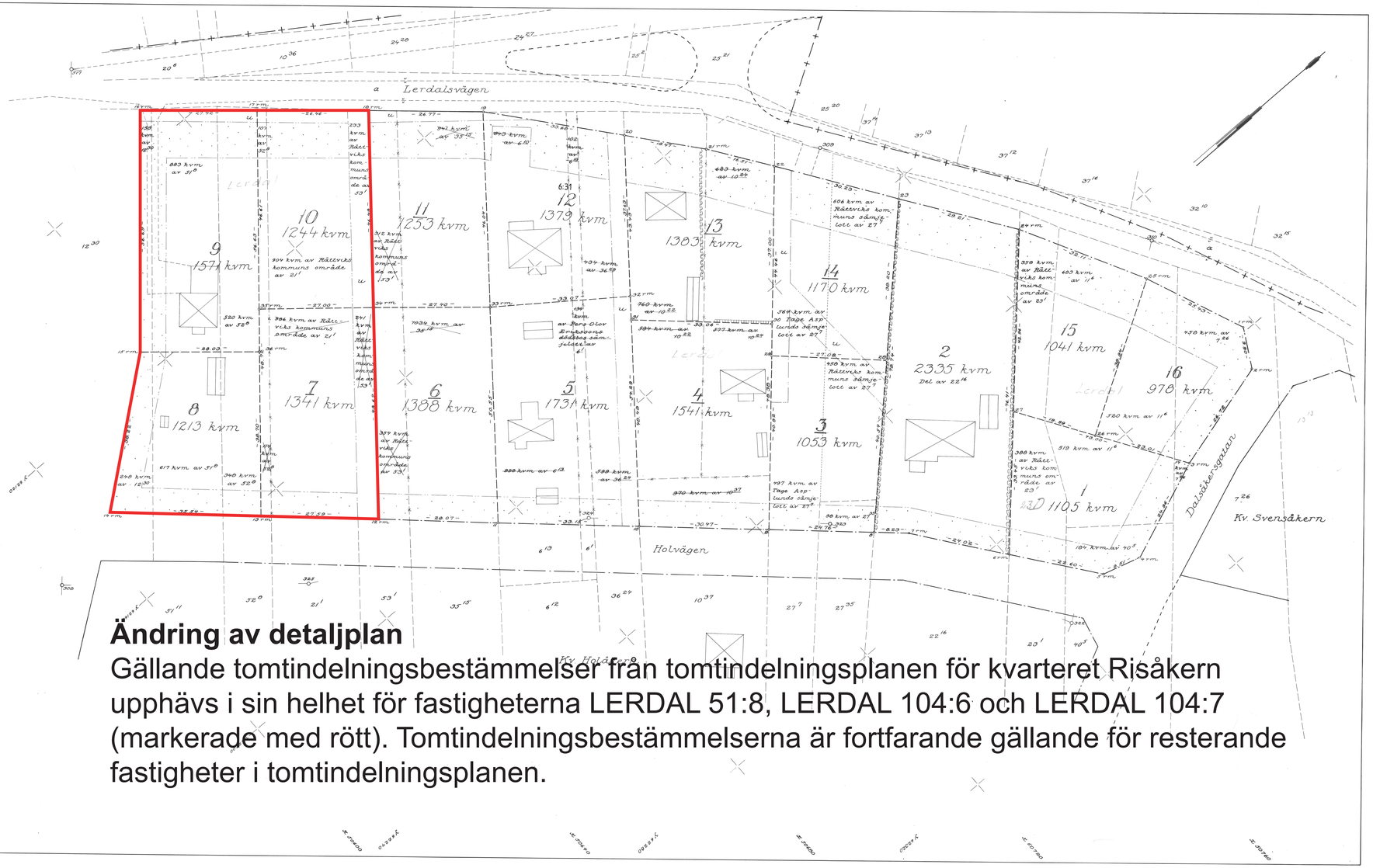
Teckenförklaring

- Kvartersgräns, sammanfallande med gräns för fastighet eller samfällt område
- " " " " " " " " " "
- Gräns för föreslagen tomt
- Gräns för fastighet eller samfällt område
- Bestämmelsegräns enligt stadsplan
- Sämjegräns
- Gräns mellan gata och park
- Mark som icke får bebyggas
- u Mark tillgänglig för underjordiska ledningar

Samtliga fastigheter är belägna inom Lerdals by.

Koordinatförteckning

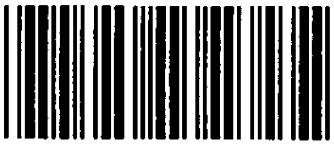
Pkt.	x	y	Pkt.	x	y
1	5 00 37.40	62 279.00	18	5 07 34.51	62 124.38
2	832.60	287.66	20	756.14	150.20
3	806.91	294.39	21	768.64	165.13
4	783.72	304.22	22	778.12	178.65
5	774.56	301.65	23	785.47	203.40
6	760.75	283.77	24	812.24	227.32
7	746.06	264.76	25	827.25	255.52
8	739.96	253.24	26	734.27	275.76
9	721.59	242.64	27	703.29	259.06
10	698.93	222.21	28	768.52	230.47
11	674.40	198.98	29	749.72	212.00
12	653.58	181.16	30	753.65	206.91
13	633.11	162.65	31	729.14	184.22
14	606.75	138.82	32	732.76	179.69
15	636.53	119.96	33	703.88	160.43
16	673.37	071.77	34	695.97	142.79
17	694.27	089.52	35	664.37	125.28
18	714.38	106.72	36	657.94	132.97

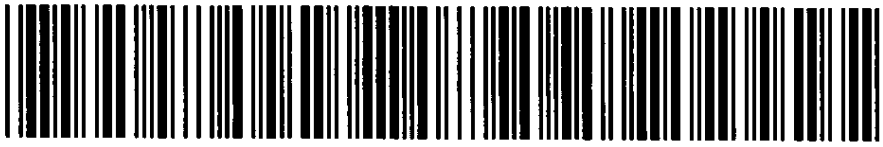

Ändring av detaljplan

Gällande tomtindelningsbestämmelser från tomtindelningsplanen för kvarteret Risåkern upphävs i sin helhet för fastigheterna LERDAL 51:8, LERDAL 104:6 och LERDAL 104:7 (markerade med rött). Tomtindelningsbestämmelserna är fortfarande gällande för resterande fastigheter i tomtindelningsplanen.

Dnr R 4/66.

Akt nr:

20-RÄS-210

Ändring av detaljplan
Gällande tomtindelningsbestämmelser från tomtindelningsplanen för kvarteret Risåkern upphävs i sin helhet för fastigheterna LERDAL 51:8, LERDAL 104:6 och LERDAL 104:7. Tomtindelningsbestämmelserna är fortfarande gällande för resterande fastigheter i tomtindelningsplanen.

AU$20-R$ES-210

S.D.72/1969

Rättviks samfälle Nr 210
(17 sidor)
— karta (1 stor plan fotokopia)

RÄTTVIKS SAMHÄLLE NR 210
(17 sidor)

LÄNSSTYRELSEN
Kopparbergs län
Landskansliet

Avskrift
BESLUT
Datum
12.2.1970

Dnr
IIIG3-31-69

Byggnadsnämnden
795 00 RÄTTVIK

Till
Dnr 72/69
Ink 17 FEBRUARI 1970
LÄNSLANTMÄTERI-KONTORET, FALUN

Avskrift till
Registerföraren + karta o beskrivning
Länsarkitekten
Kommunalnämnden

Anslaget
11.2.1970

Fastställelse av tomtindelning

Byggnadsnämnden i Rättvike kommun har till länsstyrelsen för fastställelseprövning överlämnat ett av byggnadsnämnden 10.4.1969 antaget förslag till tomtindelning av kvarteret Risåkern i Rättvike samhälle, avseende bildandet av sexton tomter, vilket förslag angivits på en av distriktslantmätaren Nils Sjöberg i februari 1969 upprättad karta med därtill hörande beskrivning.

Överlantmätaren, länsarkitekten och byggnadsnämnden har avgivit yttranden i ärendet.

Länsstyrelsen fastställer, med stöd av 33 och 106 §§ byggnadslagen, det av byggnadsnämnden 10.4.1969 antagna tomtindelningsförslaget för kvarteret Risåkern i Rättviks kommun med undantag av de med nr 8 och nr 9 betecknade tomterna.

Vidare åsätter länsstyrelsen de tomter, som omfattas av fastställelsen, följande registerbeteckningar, nämligen de i förslaget med nr 1 - 7 och nr 10 - 14 betecknade tomterna, registerbeteckningarna tomten nr 1 - tomten nr 7 och tomten nr 10 - tomten nr 14 i kvarteret Risåkern, den i förslaget med nr 15 betecknade tomten, registerbeteckningen tomten nr 8 i kvarteret Risåkern och den i förslaget med nr 16 betecknade tomten, registerbeteckningen tomten nr 9 i kvarteret Risåkern.

Besvär i civildepartementet enligt bilaga form 7 b.

På länsstyrelsens vägnar

Rolf Hugert

Olof Lindh

210

GM

Bestyrkes i tjänsten
M. Carlsson

BESKRIVNING

till tomtindelning av kvarteret RISÅKERN

i Rättviks socken och kommun av Kopparbergs län.

Förutsättningar, motiv m. m.

Föreliggande förslag till tomtindelning av kvarteret Risåkern har upprättats efter beslut av byggnadsnämnden i Rättviks kommun den 26.1.1966.

För kvarteret gällande stadsplan med därtill hörande stadsplanebestämmelser har fastställts av länsstyrelsen den 29.6.1966. Planen har, efter önskemål från ägaren till fastigheten Lerdal 51:8, tolkats så, att en del av fastigheten Lerdal 12:30, vilken ägs av Rättviks kommun, kommer att ingå i tomt nr 9. Holvägen har givits en något mera vinkelrät anslutning till Dalsåkersgatan för att möjliggöra en bättre utformning av tomterna nr 1, 15 och 16. Samråd har i dessa frågor ägt rum med länsarkitekten, vilken förklarat att han inte har något att erinra mot en sådan tolkning.

Kvarteret är enligt stadsplanen avsett för bostadsändamål. Huvudbyggnaderna skall uppföras fristående och med en våning.

Den i kvarteret ingående marken är icke till någon del tomtindelad.

Förslaget innebär, att kvarteret indelas i sexton, med nummer 1-16 betecknade tomter, av vilka nr 2, 4, 5, 9, 12 och 13 är bebyggda.

Vid förslagets upprättande har hänsyn tagits till ägarnas önskemål så långt varit möjligt.

Bl. 0714. — SRA — Normal 3. 5000.

Genom den föreslagna tomtindelningen indelas kvarteret i tomter, vilka beskrivas sålunda:

Tomt nr	Tomten angränsar			I tomten ingår		Tomtens areal m²
	tomt, gata, plats e. d.	mellan gränspunkterna	med längd m	fastighet, fastighetsdel eller tomtområde	areal m²	
1	2	3	4	5	6	7
1	i NV tomt nr 15 och 16	27-3	43,00	av Rättviks kom-		
	i NO Dalsåkersgatan	3-4	24,96	muns område av		
	i Ö gatukors	4-5	9,51	Lerdal 23:1, för-		
	i SO Holvägen	5-6	22,60	värvat genom köp		
	i SV tomt nr 2	6-27	33,45	den 9.9.1959. Vid		
				äganderättsutred-		
				ningsförrättning		
				på Lerdals by å-		
				satt figurnummer		
				23:D	388	
				av Lerdal 11:6	519	
				av Lerdal 40:5	184	
				av Lerdal 7:26	14	1105
2	i NV Lerdalsvägen	23-24	29,21	av Lerdal 22:16	2335	2335
	i NO tomt nr 15 och 1	24-6	76,41			
	i SO Holvägen	6-7	24,02			
	" "	7-8	8,23			
	i SV tomt nr 3 och 14	8-23	78,74			
3	i NV tomt nr 14	29-28	27,08	av Tage Asplunds		
	i NO tomt nr 2	28-8	40,54	sämjelott 15 snes-		
	i SO Holvägen	8-9	24,76	land red. jord		
	i SV tomt nr 4	9-29	40,92	utan skogsmark av		
				Lerdal 27:7	497	
				av Rättviks kom-		
				muns sämjelott 785		
				69/160 bandland		
				red. jord		
				med till endast		
				383 117/160		

Tomt nr	Tomten angränsar			I tomten ingår		Tomtens areal m²
	tomt, gata, plats e. d.	mellan gränspunkterna	med längd m	fastighet, fastighetsdel eller tomtområde	areal m²	
1	2	3	4	5	6	7
				bandland red.jord		
				hörande skogsmark		
				av Lerdal 27:7	458	
				av Lerdal 27:35	98	1053
4	i NV tomt nr 13	31-30	33,06	av Lerdal 10:22	594	
	i NO tomt nr 14 och 3	30-9	48,38	av Lerdal 10:24	577	
	i SO Holvägen	9-10	30,47	av Lerdal 10:37	370	1541
	i SV tomt nr 5	10-31	48,49			
5	i NV tomt nr 12	33-32	33,07	av Lerdal 6:13	998	
	i NO tomt nr 13 och 4	32-10	54,29	av Pers Olov		
	i SO Holvägen	10-11	33,15	Erikssons db:s		
	i SV tomt nr 6	11-33	50,55	sämjelott 527		
				bandland red.		
				jord av Lerdal		
				6:1	134	
				av Lerdal 36:24	599	1731
6	i NV tomt nr 11	34-33	27,40	av Rättviks kom-		
	i NO tomt nr 5	33-11	50,55	muns område av		
	i SO Holvägen	11-12	28,07	Lerdal 53:1 för-		
	i SV tomt nr 7	12-34	49,62	värvat genom köp		
				den 13.3 1965 med		
				ursprunglig över-		
				låtelse före 1		
				juli 1962. Vid		
				äganderättsutred-		
				ningsförrättning		

Tomt nr	Tomten angränsar			I tomten ingår		Tomtens areal m²
	tomt, gata, plats e. d.	mellan gränspunkterna	med längd m	fastighet, fastighetsdel eller tomtområde	areal m²	
1	2	3	4	5	6	7
				på Lerdals by å-		
				satt figurnummer		
				53:C	354	
				av Lerdal 35:15	1034	1388
7	i NV tomt nr 10	35-34	27,00	av Lerdal 52:8	114	
	i NO tomt nr 6	34-12	49,62	av Rättviks kom-		
	i SO Holvägen	12-13	27,59	muns område av		
	i SV tomt nr 8 och 9	13-35	48,72	Lerdal 21:1, för-		
				värvat genom köp		
				den 13.3.1965 med		
				ursprunglig över-		
				låtelse före 1		
				juli 1962. Vid		
				äganderättsutred-		
				mingsförrättning		
				på Lerdals by å-		
				satt figurnummer		
				21:D	986	
				av Rättviks kom-		
				muns område av		
				Lerdal 53:1, för-		
				värvat genom köp		
				den 13.3.1965 med		
				ursprunglig över-		
				låtelse före 1		
				juli 1962. Vid		
				äganderättsutred-		
				ningsförrättning		

Tomt nr	Tomten angränsar			I tomten ingår		Tomtens areal m²
	tomt, gata, plats e. d.	mellan gränspunkterna	med längd m	fastighet, fastighetsdel eller tomtområde	areal m²	
1	2	3	4	5	6	7
				på Lerdals by åsatt figurnummer		
				53:C	241	1341
8	i NV tomt nr 9	15-36	28,03	av Lerdal 12:30	248	
	i NO tomt nr 7	36-13	38,70	av Lerdal 51:8	617	
	i SO Holvägen	13-14	35,54	av Lerdal 52:8	348	1213
	i SV fastställd stadsplanegräns	14-15	38,22			
9	i NV Lerdalsvägen	16-17	27,42	av Lerdal 12:30	158	
	i NO tomt nr 10 och 7	17-36	56,63	av Lerdal 51:8	893	
	i SO tomt nr 8	36-15	28,03	av Lerdal 52:8	520	1571
	i SV fastställd stadsplanegräns	15-16	56,69			
10	i NV Lerdalsvägen	17-18	26,46	av Lerdal 52:8	107	
	i NO tomt nr 11	18-34	46,49	av Rättviks kommuns område av		
	i SO tomt nr 7	34-35	27,00			
	i SV tomt nr 9	35-17	46,61	Lerdal 21:1, förvärvat genom köp		
				den 13.3.1965 med		
				ursprunglig överlåtelse före 1		
				juli 1962. Vid		
				äganderättsutredningsförrättning		
				på Lerdals by åsatt figurnummer		

Tomt nr	Tomten angränsar			I tomten ingår		Tomtens areal m²
	tomt, gata, plats e. d.	mellan gränspunkterna	med längd m	fastighet, fastighetsdel eller tomtområde	areal m²	
1	2	3	4	5	6	7
				21:D	904	
				av Rättviks kommuns område av		
				Lerdal 53:1, förvärvat genom köp		
				den 13.3.1965 med		
				ursprunglig överlåtelse före 1		
				juli 1962. Vid		
				äganderättsutredningsförrättning		
				på Lerdals by åsatt figurnummer		
				53:C	233	1244
11	i NV Lerdalsvägen	18-19	26,77	av Rättviks kommuns område av		
	i NO tomt nr 12	19-33	46,04	Lerdal 53:1, förvärvat genom köp		
	i SO tomt nr 6	33-34	27,40	den 13.3.1965 med		
	i SV tomt nr 10	34-18	46,49	ursprunglig överlåtelse före 1		
				juli 1962. Vid		
				äganderättsutredningsförrättning		
				på Lerdals by åsatt figurnummer		
				53:C	312	
				av Lerdal 35:15	941	1253

Tomt nr	Tomten angränsar			I tomten ingår		Tomtens areal m²
	tomt, gata, plats e. d.	mellan gränspunkterna	med längd m	fastighet, fastighetsdel eller tomtområde	areal m²	
1	2	3	4	5	6	7
12	i NV Lerdalsvägen	19-20	33,68	av Lerdal 6:10	843	
	i NO tomt nr 13	20-32	37,63	av Lerdal 6:19	102	
	i SO tomt nr 5	32-33	33,07	av Lerdal 36:29	434	1379
	i SV tomt nr 11	33-19	46,04			
13	i NV Lerdalsvägen	20-21	19,47	av Lerdal 10:22	760	
	" "	21-22	16,51	av Lerdal 10:24	623	1383
	i NO tomt nr 14	22-30	37,00			
	i SO tomt nr 4	30-31	33,06			
	i SV tomt nr 5 och 12	31-20	43,43			
14	i NV Lerdalsvägen	22-23	30,23	av Tage Asplunds		
	i NO tomt nr 2	23-28	38,20	sämjelott 15 snes-		
	i SO tomt nr 3	28-29	27,08	land red. jord		
	i SV tomt nr 4 och 13	29-22	44,46	utan skogsmark av		
				Lerdal 27:7	564	
				av Rättviks kom-		
				muns sämjelott		
				785 69/160 band-		
				land red. jord med		
				till endast 383		
				117/160 bandland		
				red. jord hörande		
				skogsmark av Ler-		
				dal 27:7	606	1170
15	i NV Lerdalsvägen	24-25	32,11	av Rättviks kom-		
	i NO tomt nr 16	25-26	38,94	muns område av		
	i SO tomt nr 1	26-27	19,99	Lerdal 23:1, för-		

Tomt nr	Tomten angränsar			I tomten ingår		Tomtens areal m²
	tomt, gata, plats e. d.	mellan gränspunkterna	med längd m	fastighet, fastighetsdel eller tomtområde	areal m²	
1	2	3	4	5	6	7
	i SV tomt nr 2	27-24	42,96	värvat genom köp		
				den 9.9.1959. Vid		
				äganderättsutred-		
				ningsförrättning		
				på Lerdals by å-		
				satt figurnummer		
				23:D	358	
				av Lerdal 11:6	683	1041
16	i NV Lerdalsvägen	25-1	25,43	av Lerdal 11:6	520	
	i N gatukors	1-2	9,90	av Lerdal 7:26	458	978
	i NO Dalsåkersgatan	2-3	26,72			
	i SO tomt nr 1	3-26	23,01			
	i SV tomt nr 15	26-25	38,94			

Rättvik den 20 februari 1969

På distriktslantmätarämbetets vägnar:

(Nils Sjöberg)
distriktslantmätare

Att länsstyrelsen i Kopparbergs län genom beslut den 12-2 1970, som vunnit laga kraft, fastställt detta förslag till ändrad tomtindelning, betygar, Falun i landskansliet den 13/3 1970.

På länsstyrelsens vägnar:

Lars Täpp

*) med undantag av tomterna nr 8 och nr 9,

Förslag till stadsplan för delar av LERDAL och GÄRDEBYN i Rättviks kn. Kopparbergs län.

Skala 1:2000

BETECKNINGAR

GRUNDKARTAN

- fastighetsgräns
- väg med resp. utan sidoutrymme
- huvudbyggnad resp. uthus
- el högspänningsledning
- dike
- vattendrag
- åker
- staket
- stödmur
- häck
- brunn
- nivåkurvor med 1 m:s ekvidistans
- rutnätspunkt ▽ polygonpunkt
- 0° fastighetsbeteckning

STADSPLANEN

A. GRÄNSBETECKNINGAR

- stadsplanegräns
- gatu- kvartersmarks- och annan områdesgräns
- bestämmelsegräns

b OMRÅDESBETECKNINGAR

a) ALLMÄN PLATS

- gatumark
- park eller plantering

b) KVARTERSMARK

- A områda för allmänt ändamål
- BF -"- -"- bostadsändamål, fristående hus

C. ÖVRIGA BETECKNINGAR

- mark som icke får bebyggas
- I II antal våningar +000,0 föreslagen gatuhöjd
- mark tillgänglig för underjordiska ledningar

b ILLUSTRATIONSBETECKNINGAR
(EJ AVSEDDA ATT FASTSTÄLLAS)

- gräns mellan gata- och parkmark
- tomter
- byggnadsläge

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER
Kommunen skall ej vara huvudman.

Att länsstyrelsen i Kopparbergs län den 29 juni 1966 fastställt å denna karta angiven stadsplan med undantag av det område, som å kartan utmärkts med röd begränsningslinje, samt att klagol. Maj:t den 9 juni 1967 lämnat anförda besvär utan bifall, betygar;
Falun i landskansliet den 6 juli 1967.
På tjänstens vägnar:
E Nordlander

Upprättat i november 1963
Rev. i juli 1964

Ändrad i augusti 2002 Reviderad i augusti 2003

LBF KONSULTERANDE INGENJÖRER OCH ARKITEKTER
PLANAVDELNINGEN, FALUN, TEL. 023/18520
Ulf Liedström

Tillhör kommunalfullmäktiges
beslut den 18/2 1965
Ex officio
Erik Tysk
Ordförande

Tillhör länsstyrelsens i Kopparbergs
län beslut denna dag, betygar;
Falun i landskansliet den 29/6 1966.
På tjänstens vägnar:
Stig Holback

- gräns för av länsstyrelsen undantaget område
- Avser ändring

Ändringen godkänd av Miljö- och Plannämnden 2003-10-22 §168
Ändringen antagen av Kommunfullmäktige 2003-12-16 §153
Ändringen vunnit laga kraft 2004-01-09

B5 C

ANTAGANDEHANDLING

Ändring av detaljplan för

delar av Lerdal och Gärdebyn
Rättviks kommun, Dalarnas län

Upprättad i augusti 2002
Reviderad i augusti 2003

Tillägg till
P L A N B E S K R I V N I N G

HANDLINGAR

Antagandehandlingar

Till antagandehandlingarna hör
- plankarta i skala 1:2000 med tillägg
- tillägg till planbestämmelser
- tillägg till planbeskrivning
- genomförandebeskrivning
- särskilt utlåtande

Övriga handlingar

Till övriga handlingar hör
- ursprungliga stadsplanebestämmelser
- ursprunglig stadsplanebeskrivning
- samrådsredogörelse
- fastighetsförteckning

BAKGRUND

Inom huvuddelen av områdena Lerdal och Gärdebyn gäller enskilt huvudmannaskap för gator och grönområden. Undantaget är fem delområden, varav detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn är det ena, där kommunalt huvudmannaskap råder.
Inom planområdet gäller en stadsplan fastställd 1966-06-29. Planen är inte helt genomförd enligt sina intentioner, då privat tomtmark i den norra delen inte är bebyggd, samt då ett grönområde i anslutning till tomtmarken inte är anlagt.
Kommunen är huvudman inom planområdet.

SYFTE

Ändringen innebär, att huvudmannaskapet inom planområdet övergår från kommunalt till enskilt för att uppnå enkla, enhetliga och klara regler och rutiner vad gäller skötsel av vägar och grönområden.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Kommunala beslut i övrigt

Kommunstyrelsen uppdrog 1999-09-14 § 210 till Miljö- och Plannämnden att ändra huvudmannaskapet för planen.

Samråd	Ändringen av planen har varit ute på programsamråd under tiden 2001-07-02 – 2001-08-03 samt på plansamråd 2002-09-23 – 2002-10-11.

FÖRUTSÄTTNINGAR

Grönområden	Kommunen ansvarar för skötsel av grönområden på allmän platsmark.
Vägar	Ansvaret för vägarnas skötsel och underhåll skall regleras genom avtal, som upprättas mellan kommunen och tilltänkt väghållare. Kommunen ansvarar för och bekostar, att angivna vägar inom planområdet upprustas till ett för den tilltänkta väghållaren godtagbart skick. Kommunen har skötselansvar för vägar inom planområdet fram till dess, att upprustning skett och vägen godkänts av väghållaren.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN	Planen är ändrad vid Miljö- och Plankontoret av stadsarkitekt Tommy Ek och planingenjör Eva Gidlund.

Tommy Ek stadsarkitekt	Eva Gidlund planingenjör

Godkänd av Miljö- och Plannämnden	2003-10-22 § 168
Godkänd av Kommunstyrelsen	2003-11-18 § 178
Antagen av Kommunfullmäktige	2003-12-16 § 153
Laga kraft	2004-01-09

ANTAGANDEHANDLING

Ändring av detaljplan för

delar av Lerdal och Gärdebyn
Rättviks kommun, Dalarnas län

Upprättad i augusti 2002
Reviderad i augusti 2003

Tillägg till
P L A N B E S T Ä M M E L S E R

HANDLINGAR

Antagandehandlingar

Till antagandehandlingarna hör
- plankarta i skala 1:2000 med tillägg
- tillägg till planbestämmelser
- tillägg till planbeskrivning
- genomförandebeskrivning
- särskilt utlåtande

Övriga handlingar

Till övriga handlingar hör
- ursprungliga stadsplanebestämmelser
- ursprunglig stadsplanebeskrivning
- samrådsredogörelse
- fastighetsförteckning

Jämsides med underliggande stadsplan från 1966-06-29 gäller följande tillägg till planbestämmelserna.

§ 11 ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Huvudmannaskap
Kommunen är inte huvudman för allmän plats.

Tommy Ek	Eva Gidlund
stadsarkitekt	planingenjör

Godkänd av Miljö- och Plannämnden	2003-10-22 § 168
Godkänd av Kommunstyrelsen	2003-11-18 § 178
Antagen av Kommunfullmäktige	2003-12-16 § 153
Laga kraft	2004-01-09

ANTAGANDEHANDLING

Ändring av detaljplan för

delar av Lerdal och Gärdebyn
Rättviks kommun, Dalarnas län

Upprättad i augusti 2002
Reviderad i augusti 2003

Tillägg
GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

HANDLINGAR

Antagandehandlingar

Till antagandehandlingarna
- plankarta i skala 1:2000 med tillägg
- tillägg till planbestämmelser
- tillägg till planbeskrivning
- genomförandebeskrivning
- särskilt utlåtande

Övriga handlingar

Till övriga handlingar hör
- ursprungliga stadsplanebestämmelser
- ursprunglig stadsplanebeskrivning
- samrådsredogörelse
- fastighetsförteckning

ORGANISATORISKA FRÅGOR

Tidplan

Planändringen beräknas kunna godkännas av Kommunstyrelsen i november 2003. Kommunfullmäktige beräknas antaga planen under december 2003 varefter den bör kunna vinna laga kraft strax efter nyår 2004.

Genomförandetid

Genomförandetiden för ändrat huvudmannaskap är 5 år från det datum planen vunnit laga kraft.

Huvudmannaskap

Inom huvuddelen av områdena Lerdal och Gärdebyn gäller enskilt huvudmannaskap för gator och grönområden. Undantaget är fem delområden, varav detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn är det ena, där kommunalt huvudmannaskap råder. För att uppnå enkla, enhetliga och klara regler och rutiner vad gäller skötsel av vägar och grönområden krävs en planändring, där huvudmannaskapet övergår från kommunalt till enskilt.
Ändringen innebär att Lerdal- Gärdebyns vägförening föreslås som tilltänkt väghållare inom hela planområdet.

ANSVARS-
FÖRDELNING

Avtal

Avtal skall tecknas mellan kommunen och tilltänkt väghållare innan detaljplanen antas.
Avtalet reglerar frågor om vägar inom planområdet, som skall upprustas av kommunen till godtagbart skick. Kommunen har skötselansvar för vägar inom planområdet fram till det att upprustning av respektive väg skett och vägen godkänts av den tilltänkta väghållaren.
Avtalet skall även reglera frågan om inlösen av allmän platsmark samt skötsel av grönområden på allmän platsmark.

EKONOMISKA
FRÅGOR

Planekonomi

Kommunen skall stå för plankostnader vad avser handläggning samt framtagande av planhandlingar.
Kommunen svarar, före övertagandet av den tilltänkta väghållaren, för de kostnader som uppstår i samband med upprustningen av vägarna inom planområdet. Kostnaderna beräknas uppgå till ca 1.2 Mkr.
Kommunen ordnar, och svarar för kostnader, med inlösen av allmän platsmark.
Kommunen ansvarar även för kostnader, som uppstår i samband med skötsel av grönområden på allmän platsmark.

MEDVERKANDE
TJÄNSTEMÄN

Ändringen av planen är upprättad vid Miljö- och Plankontoret av stadsarkitekt Tommy Ek och planingenjör Eva Gidlund.

Tommy Ek	Eva Gidlund
stadsarkitekt	planingenjör

Godkänd av Miljö- och Plannämnden	2003-10-22 § 168
Godkänd av Kommunstyrelsen	2003-11-18 § 178
Antagen av Kommunfullmäktige	2003-12-16 § 153
Laga kraft	2004-01-09

Ändring av detaljplan för
delar av Lerdal och Gärdebyn
Rättviks kommun, Dalarnas län

SÄRSKILT UTLÅTANDE

Planhandlingarna upprättade i augusti 2002 och reviderade i augusti 2003 har varit utställda under tiden 15 september – 12 oktober 2003.

6 st yttranden har inkommit, varav 3 st utan erinran.

Länsstyrelsen Dalarnas län 2003-10-10	Länsstyrelsen har inget att erinra vad gäller riksintressen, mellankommunal samordning samt hälsa och säkerhet. Under punkten övrigt framför man uppfattningen om att särskilda skäl för ändring av huvudmannaskapet saknas.
Kommentar	*Vår uppfattning kvarstår, att det är opraktiskt med flera huvudmän inom Lerdal-Gärdebyområdet. Lerdal- Gärdebyns vägförening, som är en inarbetad och väl fungerande förening, är huvudman för större delen av området idag. Detaljplanen för delar av Lerdal och Gärdebyn ligger som en enskild ö i detta område.*
Vägverket 2003-09-29	Ingen erinran.
GPI-enheten 2003-09-23	Ingen erinran.
RTAB 2003-10-08	Ingen erinran.
Lerdal-Gärdebyns vägförening 2003-10-10	Vägföreningen delar Länsstyrelsens synpunkter om, att särskilda skäl inte finns redovisade för ändring och menar, att skälen måste beskrivas tydligare. Vägföreningen anser att det i planbeskrivningen angivna syftet med ändringen, att uppnå enkla, enhetliga och klara regler och rutiner, i praktiken endast innebär en förändring. Förenkling blir det endast för kommunen medan rutiner, ansvar och kostnader faller på vägföreningen. Då både kommunen och vägföreningen är väl inarbetade och har lång erfarenhet av att vara huvudmän, påverkar en förändring av den anledningen ingenting. Om en förändring av huvudmannaskapet kommer till stånd bör det ske genom ett avtal där kommunen inte kan avsäga sig eller dra sig ur ett ekonomiskt ansvar. Fastighetsägarna bör hållas skadeslösa även i ett längre perspektiv. Ett avtal bör vara formulerat så att drifts- och underhållskostnader även fortsättningsvis ligger på kommunen. Det senast presenterade förslaget till avtal har skrivningslydelser som inte diskuterats mellan parterna.
Kommentar	*Förenklingen utgörs bl.a. av att en och samma huvudman föreslås ansvara för skötsel och underhåll inom hela Lerdal/Gärdeby-området.* *Avtalet uppfyller, i sin nuvarande form, inte de krav som ställts tidigare. En förutsättning för att planändringen skall kunna*

genomföras är att avtalet måste arbetas om.

Lerdals och Hedslunds gemensamhetsförvaltning 2003-10-08

Gemensamhetsförvaltningen anser, att kommunen måste bygga färdigt de enligt gällande plan redovisade GC-vägarna, innan ansvaret för byggnationen överlämnas till vägföreningen. Framförallt är man kritisk mot att GC-vägen mellan Hökebovägen och Märgatan inte byggts ut, då ett grönområde inom kvarteret inte kan nås utan att enskild mark beträds.
Föreningen vill att ett gatunamn inom detaljplanen för Hökebo-området skall korrigeras, då det som anges inte är i bruk.
Gemensamhetsförvaltningen anser också att detaljplanen för Slalombacksområdet bör arbetas om, eftersom utbyggnad enligt gällande plan inte fullföljts.
Åsikter framförs också om att de utställda plankartorna är svårlästa och överritade och efterlyser de gällande plankartorna för att lättare tyda den föreslagna förändringen.

Kommentar

Ändringsförslaget bygger på gällande plan och några ändringar av detaljplanens utformning har ej gjorts. Ändringen som avses, berör endast administrativa frågor rörande huvudmannaskapet d.v.s. någon ny byggnation föreslås ej. Plankartorna som ställts ut är alltså kopior av de gällande planerna, men med ett administrativt tillägg i textdelen.
I tilläggen till planbeskrivningarna för de olika delområdena har angivits i vilka delar respektive plan inte är genomförd enligt intentionerna. Såsom anges i genomförandebeskrivningarna skall avtal tecknas mellan kommunen och tilltänkt väghållare innan detaljplanerna antas. Avtalet skall reglera frågor om iordningställande och underhåll av allmän platsmark, eventuell inlösen av sådan, samt iordningställande av befintliga vägar. Det skall även reglera frågor om ansvar för byggnation av i detaljplanen ej utbyggda vägar.

Ställningstagande

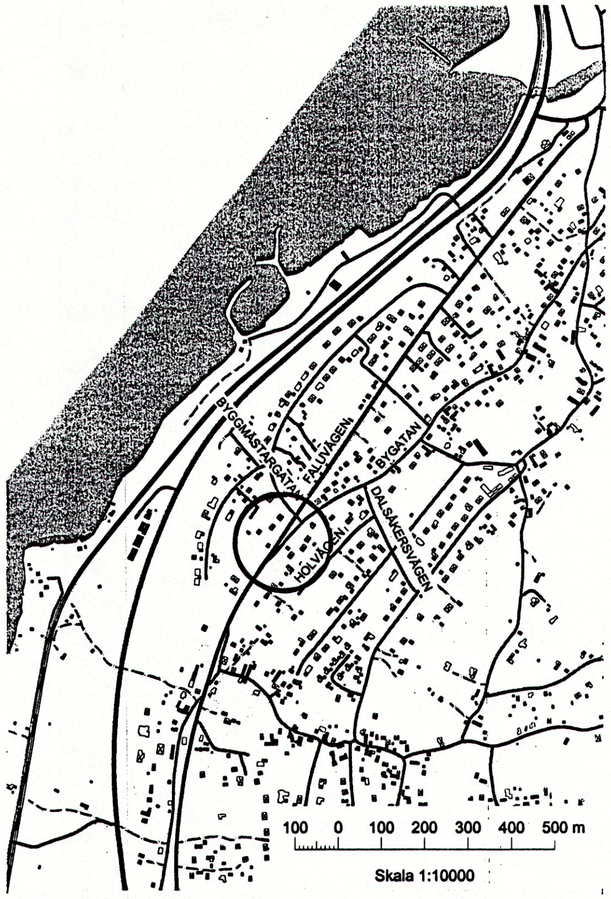
Planförslaget kan gå till Miljö- och Plannämnden för godkännande under förutsättning att det avtal som skall tecknas mellan kommunen och Lerdal-Gärdebyns vägförening arbetas om.
Avtalet skall reglera frågor om iordningställande och underhåll av allmän platsmark, eventuell inlösen av sådan, samt iordningställande av befintliga vägar. Det skall även reglera frågor om ansvar för byggnation av i detaljplanen ej utbyggda vägar.

Tommy Ek
stadsarkitekt

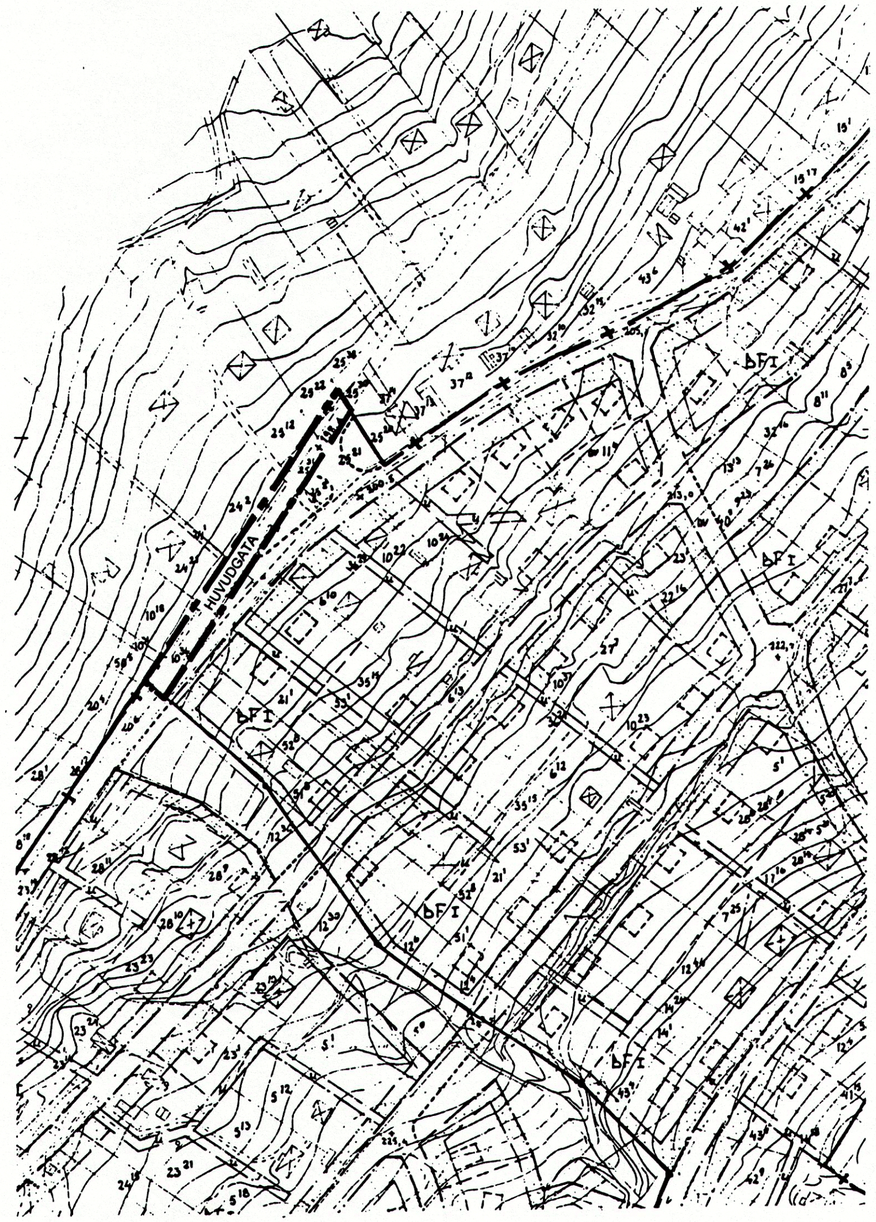
Eva Gidlund
planingenjör

Godkänd av Miljö- och Plannämnden	2003-10-22 § 168
Godkänd av Kommunstyrelsen	2003-11-18 § 178
Antagen av Kommunfullmäktige	2003-12-16 § 153
Laga kraft	2004-01-09

B51B

Lägesmarkering för upphävandeområde

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Bestämmelser utan beteckning gäller inom hela planområdet.

GRÄNSER

Gräns för område inom vilket detaljplan avses att upphöra

ANVÄNDNING AV MARK
Allmänna platser

HUVUDGATA — Trafik mellan områden

Grundkartans beteckningar

- Nivåkurvor
- Byggnad
- Fastighetsgräns
- Vägkant, gångbanekant o dyl
- 0:0, 0 — Fastighetsbeteckning
- 000.0 — Höjd över nollplanet
- Staket
- Stödmur
- Slänt

Skala 1:2000

Antagandehandling

Upphävande av mindre del av detaljplan för delar av **Lerdal och Gärdebyn**
Rättviks kommun, Dalarnas län

Upprättad i mars 2003 och reviderad i maj 2003
av Miljö- och Plankontoret i Rättvik

Tommy Ek
Stadsarkitekt

Eva Gidlund
Planingenjör

Detaljplanen:
Godkänd och antagen av M&P .....
Laga kraft .....

Upphävande av del av detaljplan för

delar av Lerdal och Gärdebyn
Rättviks kommun, Dalarnas län

Upprättad i mars 2003
Reviderad i maj 2003

PLANBESKRIVNING

HANDLINGAR

Antagandehandlingar

Till antagandehandlingarna hör
- plankarta i skala 1:2000 där upphävandeområdet markerats
- planbeskrivning
- särskilt utlåtande

Övriga handlingar

Till övriga handlingar hör
- ursprungliga detaljplanebestämmelser
- ursprunglig detaljplanebeskrivning
- samrådsredogörelse
- fastighetsförteckning

PLANFÖRFARANDE

Planen handläggs efter samrådstiden som enkelt planförfarande.

BAKGRUND

Inom huvuddelen av områdena Lerdal och Gärdebyn gäller enskilt huvudmannaskap för gator och grönområden. Undantaget är fem delområden, varav detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn är det ena, där kommunalt huvudmannaskap råder. Arbete pågår med att ändra huvudmannaskapet från kommunalt till enskilt även för dessa fem områden.
Inom planområdet gäller en detaljplan fastställd 1966-06-29. Upphävandet av planen gäller endast för den del av Faluvägen som tangerar planområdet.

SYFTE

Anledningen till upphävandet är att Faluvägen, som utgör allmän väg nr 956, är att betrakta som genomfartsgata och att ansvaret för skötsel och underhåll ej bör vila på någon enskild väghållare. Delat huvudmannaskap inom ett och samma planområde får inte förekomma.

TIDPLAN

Upphävandeförslaget kommer att vara utsänt för samråd under april 2003 och beräknas antas av Miljö- och Plannämnden i juni 2003.

PLANDATA

Lägesbestämning

Planområdet utgörs av Faluvägen på sträckan mellan utfarterna från Byggmästargränd och Bygatan.

Areal	Upphävandeområdets totala areal är ca 0,16 ha.
Markägoförhållanden	All mark inom upphävandeområdet ägs av Rättviks kommun.
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN	
Detaljplaner	Inom planområdet gäller en detaljplan fastställd 1966-06-29.
Kommunala beslut i övrigt	Kommunstyrelsen uppdrog 1999-09-14 § 210 till Miljö- och Plannämnden att ändra huvudmannaskapet för planen. Miljö- och Plannämnden beslutade 2003-03-19 § 24 att sända ut planen för samråd.
Samråd	I samband med pågående arbete rörande ändrat huvudmannaskap har det vid diskussioner mellan den tilltänkta väghållaren och kommunen framkommit, att Faluvägen skiljer sig i status från övriga gator inom området. Den är att betrakta som genomfartsgata samt utgör allmän väg nr 956.
MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN	Planen är handlagd vid Miljö- och Plankontoret av planingenjör Eva Gidlund.

Tommy Ek
Stadsarkitekt

Eva Gidlund
Planingenjör

Godkänd och antagen av Miljö- och Plannämnden 2003-06-25 §80
Laga kraft 2003 07-23

Upphävande av mindre del av detaljplan för

delar av Lerdal och Gärdebyn

Rättviks kommun, Dalarnas län

SÄRSKILT UTLÅTANDE

Planhandlingarna upprättade i mars 2003 och reviderade i maj 2003 har varit utsända för underrättelse under tiden 4 juni 2003 - 19 juni 2003.

Ett yttranden har inkommit, vilket var utan erinran.

Länsstyrelsen Dalarnas län
2003-06-19

Ingen erinran.

Ställningstagande

Planen har efter samrådstiden växlat över till enkelt planförfarande. Ett slutligt planförslag har sammanställts. Samrådskretsen är underrättad. Planförslaget kan gå till Miljö- och Plannämnden för godkännande och antagande.

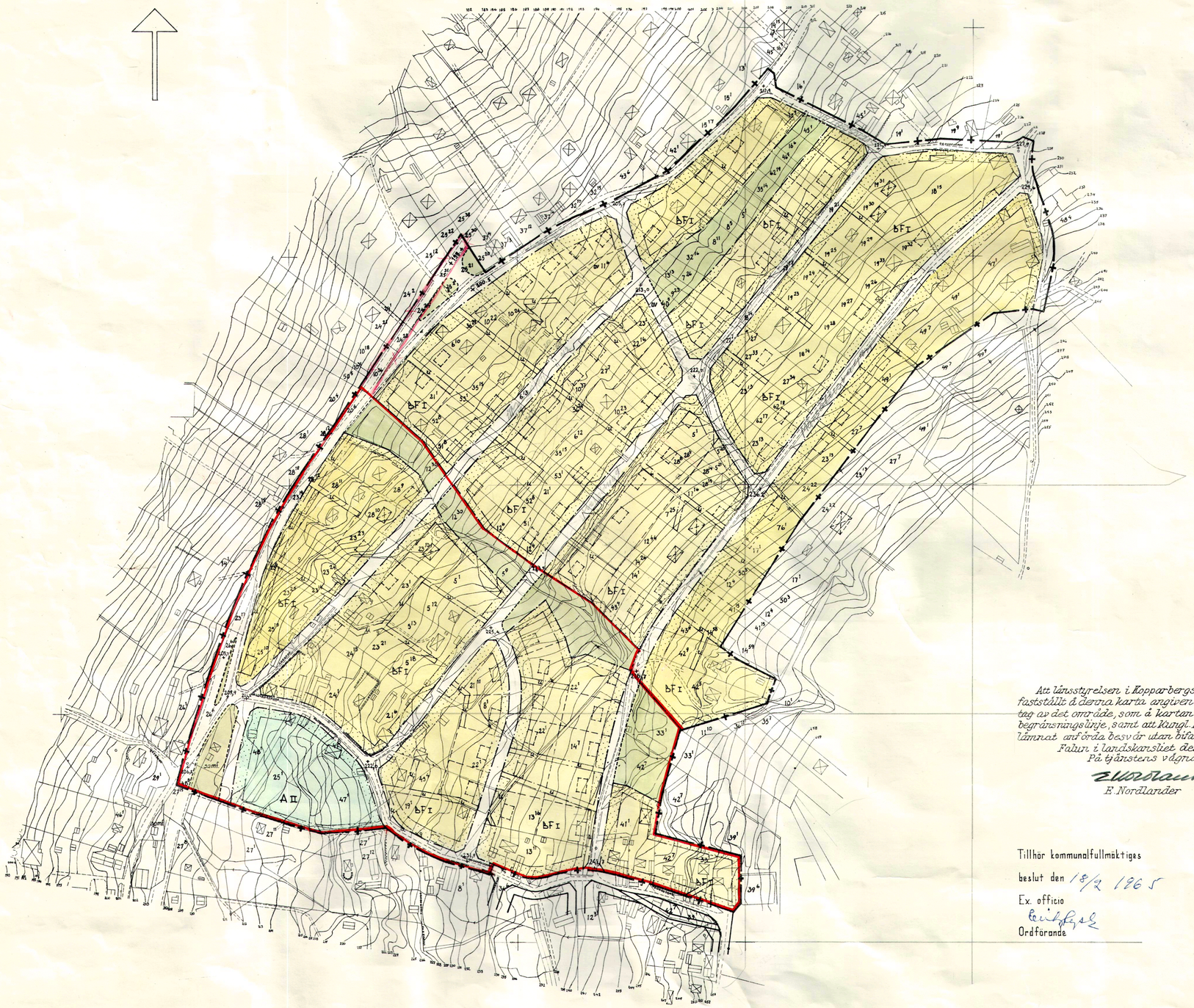
Tommy Ek
Stadsarkitekt

Eva Gidlund
Planingenjör

Godkänd och antagen av Miljö- och Plannämnden 2003-06-25 §80
Laga kraft 2003 07-23

B 51 A rev

Förslag till stadsplan för delar av LERDAL och GÄRDEBYN i Kättviks kn, Kopparbergs län.

Skala 1:2000

BETECKNINGAR

GRUNDKARTAN

- fastighetsgräns
- väg med resp. utan sidoutrymme
- huvudbyggnad resp. uthus
- el. högspänningsledning
- dike
- vattendrag
- åker
- staket
- stödmur
- häck
- brunn
- nivåkurvor med 1 m:s ekvidistans
- rutnätspunkt, polygonpunkt
- fastighetsbeteckning

STADSPLANEN

A. GRÄNSBETECKNINGAR
- stadsplanegräns
- gatu- kvartersmarks- och annan områdesgräns
- bestämmelsegräns

B. OMRÅDESBETECKNINGAR
a) ALLMAN PLATS
- gatumark
- park eller plantering

b) KVARTERSMARK
- A — område för allmänt ändamål
- BF — bostadsändamål, fristående hus

C. ÖVRIGA BETECKNINGAR
- mark som icke får bebyggas
- I II — antal våningar, +000,0 föreslagen gatuhöjd
- mark tillgänglig för underjordiska ledningar

D. ILLUSTRATIONSBETECKNINGAR
(EJ AVSEDDA ATT FASTSTÄLLAS)
- gräns mellan gata- och parkmark
- tomter
- byggnadsläge

Att länsstyrelsen i Kopparbergs län den 29 juni 1966 fastställt å denna karta angiven stadsplan med undantag av det område, som å kartan utmärkts med röd begränsningslinje, samt att Kungl. Maj:t den 9 juni 1967 lämnat anförda besvär utan bifall, betygar;
Falun i landskansliet den 6 juli 1967.
På tjänstens vägnar:
E. Nordlander

Tillhör kommunalfullmäktiges
beslut den 18/2 1965
Ex. officio
Ordförande

Upprättat i november 1963
Rev. i juli 1964
LBK KONSULTERANDE INGENJÖRER OCH ARKITEKTER PLANAVDELNINGEN, FALUN. TEL. 023/188 80

gräns för av länsstyrelsen undantaget område

Upphävd del Laga kraft 2004-01-09

Tillhör länsstyrelsens i Kopparbergs län beslut denna dag, betygar;
Falun i landskansliet den 29/6 1966.
På tjänstens vägnar:
Stig Holback

SVENSKA REPRODUKTIONS AB 1966

B E S K R I V E L S E

tillhörande förslag till stadsplan för delar av LERDAL och GÄRDEBYN, Rättviks kommun, Kopparbergs Län (se en å Kommunkonsult - LBF, planavdelningen, Falun, i november 1963 upprättad karta).

Planområdet, som omfattar c:a 30 har är beläget inom Lerdal och Gärdebyn i Rättviks kommun, c:a 1 km söder om Rättviks m:e och omedelbart öster om riksväg 70.

För planområdet gälla för närvarande utomplansbestämmelser. Omedelbart mot söder gränsar planområdet till ett i januari 1962 upprättat, ännu ej fastställt förslag till byggnadsplan.

Planförslaget utgör en andra etapp utav en i princip beslutad detaljplanläggning av hela Lerdal - Gärdebyområdet. Inom nu aktuella område har kommunen förvärvat en hel del mark och vissa områden har även under planarbetets gång och dessförinnan utbyggts dispensvägen. Frågan om lämpligt planinstitut har diskuterats ingående inom kommunen och för att skapa bättre möjligheter att genomföra planen har beslut fattats av de kommunala myndigheterna att tillgripa stadsplan, varigenom kommunen påtager sig det ökade ansvaret för genomförandet av planen. Markägarförhållandena äro också sådana att en eventuell byggnadsplan medför stora svårigheter beträffande genomförandet.

Den egentliga planutformningen ansluter i stor utsträckning till befintliga topografiska och bebyggelseförhållanden.

De redovisade områdena av allmän plats, park, äro relativt begränsade, men har i gengäld räknats med förhållandevis stora tomter och således en tämligen gles bebyggelse. Totalt inom planområdet inrymmes c:a 150 st. tomter, varav c:a 90 st. för närvarande äro obebyggda.

I planområdets södra del har mark reserverats för en planerad skola.

De i planen föreslagna gatureservaten ha i allmänhet givits en bredd av c:a 11,0 meter. Denna bredd torde erfordras med tanke på de relativt stora släntlutningar som bli nödvändiga för flertalet gator.

Genom LBF:s kommunaltekniska avdelnings försorg har en utredning gjorts rörande lämpliga gatuhöjder och dessa ha redovisats å plankartan.

Enligt en av Ingenjörsfirman Orrje & Co utförd vatten- och avloppsutredning kunna samtliga föreslagna tomtplatser inordnas i ett ledningsnät med självfall mot befintliga ledningar. Erforderliga områden för ledningsändamål ha inlagts å plankartan.

Samråd beträffande planförslagets utformning m.m. ha förutom med de kommunala myndigheterna och vissa markägare skett med länsmyndigheterna.

Till planförslaget hör dessutom bifogade förslag till stadsplanebestämmelser. Dessa ansluter sig beträffande lydelsen i princip till de för den angränsande byggnadsplanen föreslagna bestämmelserna.

Den tidigare upprättade grundkartan för området har under planarbetets gång kompletterats med nytillkomna fastigheter och byggnader, varför de å byggnadsplanekartan redovisade befintliga förhållandena torde vara aktuella.

Falun i november 1963

Kommunkonsult - LBF
Planavdelningen, Falun

/Nils Hyberg/
Ark. SAR

Revidering av kartan utförd i juli 1964

/Ulf Liedström/
Ark. SAR

Tillhör länsstyrelsens i Kopparbergs län beslut denna dag, betygar;
Falun i landskansliet den 29/6 1966.
På tjänstens vägnar:

E. Nordlander

S T A D S P L A N E B E S T Ä M M E L S E R

tillhörande förslag till stadsplan för delar av LERDAL och GÄRDEBYN, Rättviks kommun, Kopparbergs län (se en å Kommunkonsult - LBF, planavdelningen, Falun, i november 1963 upprättad karta).

§ 1.

STADSPLANEOMRÅDETS ANVÄNDNING.

Mom. 1. Med A betecknat område får användas endast för allmänt ändamål.

Mom. 2. Med B betecknat område får användas endast för bostadsändamål.

§ 2.

MARK SOM ICKE FÅR BEBYGGAS.

Med punktprickning betecknad mark får icke bebyggas.

§ 3.

SÄRSKILDA FÖRESKRIFTER ANGÅENDE OMRÅDEN FÖR LEDNINGAR.

Å med u betecknad mark får icke vidtagas anordningar som hindra framdragande eller underhåll av underjordiska allmänna ledningar.

§ 4.

BYGGNADSSÄTT.

Å med F betecknat område skola huvudbyggnader uppföras fristående.

§ 5.

TOMTS STORLEK.

Å med F betecknat område får tomt icke givas mindre areal än 800 m^2.

§ 6.

DEL AV TOMT SOM FÅR BEBYGGAS OCH ANTAL BYGGNADER Å TOMT.

Mom. 1. Av tomt som omfattar med F betecknat område får högst en femtedel bebyggas.

Mom. 2. Å tomt som omfattar med F betecknat område får endast en huvudbyggnad jämte erforderliga gårdsbyggnader uppföras.

§ 7.

VÅNINGSANTAL.

Å med I eller II betecknat område får byggnad uppföras med respektive högst en och två våningar.

§ 8.

BYGGNADS HÖJD.

Å med I eller II betecknat område får byggnad icke uppföras till större höjd än respektive 5,6 och 7,0 meter.

§ 9.

TAKLUTNING.

Tak får vid fullt utnyttjande av byggnadshöjd givas en lutning mot horisontalplanet av högst 30°.

§ 10.

ANTAL LÄGENHETER.

Å med F betecknat område får huvudbyggnad icke inrymma flera än två bostadslägenheter. I gårdsbyggnad får bostad icke inredas.

Falun i november 1963

Kommunkonsult - LBF
Planavdelningen, Falun

/Nils Nyberg/
Ark. SAR

Tillhör kommunalfullmäktiges beslut den 18/2 1965, § 25
Ex. officio
Ordförande

Revidering av kartan utförd i juli 1964

/Ulf Liedström/
Ark. SAR

Tillhör länsstyrelsens i Kopparbergs län beslut denna dag, betygar;
Falun i landskansliet den 4/6 1966.
På tjänstens vägnar:

E. Nordlander

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Mark- och planenheten

ANTAGANDEHANDLING
Dnr:
KLK 2026/657

Samrådsredogörelse

Rättvik, Rättviks kommun

Ändring av detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn

B51C

Hur samrådet har bedrivits

Förslag till *ändring av detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn* har varit utsänd för samråd under tiden 2026-05-04 till 2026-05-18. Under samrådstiden har planhandlingarna varit utställda i kommunhusets foajé, på kulturhuset/biblioteket i Rättvik och på kommunens hemsida.

Under samrådet erbjöds de som berörs av planens innehåll möjlighet att inkomma med synpunkter på planhandlingarna. Denna samrådsredogörelse redovisar inkomna synpunkter och kommunens svar på om och hur synpunkterna kommer att beaktas under den fortsatta planprocessen.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Under samrådet har fem yttranden inkommit enligt följande lista

1. Skanova AB, 2026-05-06
2. Länsstyrelsen, 2026-05-06
3. Nordion Energi AB, 2026-05-12
4. Lantmäteriet, 2026-05-13
5. Dala Vatten och Avfall, 2026-05-13

Ställningstagande efter samråd

Under samrådstiden har endast ett yttrande som föreslog en ändring i planhandlingarna tillkommit och denna var av redaktionell karaktär. Kommunen justerade planhandlingarna i enlighet med yttrandet och resterande handlingar består oändrade.

Inkomna synpunkter med kommunens svar

Nedan återges och kommenteras inkomna synpunkter. I vissa fall har långa yttrandens kortats ner åtgärdats. Yttrandena är diarieförda i sin helhet och finns tillgängliga hos Samhällsutvecklingsförvaltningen. Kommunens kommentarer och svar redovisas med blå text.

1. Skanova AB

Skanova har inget att erinra mot ändringen. Skanovas teleanläggningar/rättigheter berörs inte/påverkas inte av rubricerat planförslag.

Svar:

-

---

2. Länsstyrelsen

Länstyrelsen har ingen erinran.

Svar:

-

---

3. Nordion Energi AB

Vi har inget att erinra från Dala Energi.

Svar:

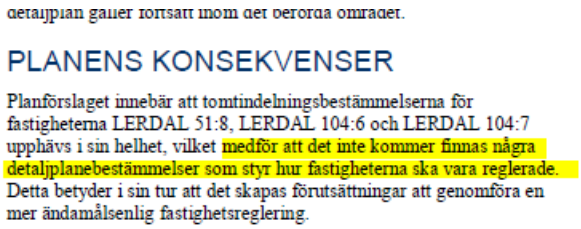
-

---

4. Lantmäteriet

Lantmäteriet tycker att formuleringen nedan (se figur 1) kan bli missvisande då upphävandet av tomtindelningen inte påverkar den gällande stadsplan och ändring av plan (20-RÄS-192 och 2031-P208). Det blir tydligare om

formuleringen i stället ändras till ”medför att det inte kommer finnas några bestämmelser som styr hur fastigheternas gränser ska vara”.

detaljplan gäller fortsatt inom det berörda området.

PLANENS KONSEKVENSER

Planförslaget innebär att tomtindelningsbestämmelserna för fastigheterna LERDAL 51:8, LERDAL 104:6 och LERDAL 104:7 upphävs i sin helhet, vilket medför att det inte kommer finnas några detaljplanebestämmelser som styr hur fastigheterna ska vara reglerade. Detta betyder i sin tur att det skapas förutsättningar att genomföra en mer ändamålsenlig fastighetsreglering.

Figur 1: Det ovan nämnda stycket är markerat med gult.

Svar:

Planbeskrivningen har justerats efter synpunkterna.

---

5. Dala Vatten och Avfall

Dala Vatten och Avfall har ingen erinran.

Svar:

-

Samrådsredogörelsen är sammanställd av mark- och planheten på Samhällsutvecklingsförvaltningen, Rättviks kommun

§ 47

Dnr KLK 2024/835 214

Detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera

Samhällsutvecklingsutskottets beslut

1. Godkänna granskningsutlåtandet till detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera.

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

2. Anta detaljplanen för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Detaljplan, Plankarta, antagande detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera*, daterad 2026-05-11.

b) Detaljplan, *Plankarta, antagande detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera,* daterad 2026-05-27.

c) Detaljplan, *Planbeskrivning, antagande detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera,* daterad 2026-05-27.

d) Detaljplan, *Illustrationsplan, granskning detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera,* daterad 2026-02-12.

e) Detaljplan, *Granskningsutlåtande, antagande detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera,* daterad 2026-05-27.

f) Detaljplan, *Samrådsredogörelse, detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera,* daterad 2026-02-12.

g) Samrådshandlingar, *Undersökning av betydande miljöpåverkan DP Verksamhetsområde på del av Sätra 1_9 Glassen,* daterad 2025-04-04.

h) Beslut, *Beslut om betydande miljöpåverkan, antagande detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera,* daterad 2026-05-27.

i) Utredning, *Dagvattenutredning, granskning detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera,* daterad 2026-02-12.

j) Utredning, *VA-utredning, antagande detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9,* daterad 2026-05-27.

k) Samrådshandlingar, *Markteknisk undersökningsrapport geoteknik (MUR), samråd detaljplan för verksamhetsområde på del av Sätra 1:9 "Glassen"*, daterad 2025-04-04

l) Samrådshandlingar, *PM Geoteknik, samråd detaljplan för verksamhetsområde för del av Sätra 1:9 "Glassen"*, daterad 2025-04-04.

Sammanfattning av ärendet

Under 2021 beslutade Samhällsutvecklingsutskottet (SHU) om planuppdrag för Livsmedelskluster längs Dalhallavägen (2021-06-11 § 67). Under planarbetets gång har kommunen identifierat en bredare efterfrågan på tomter för olika typer av verksamheter och den ursprungliga idén om ett område endast reserverat för produktion av livsmedel har frångåtts. Därav har plannamnet ändrats till *Förslag till detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera* och innehåller inte längre ordet ”livsmedel”.

Planområdet är beläget vid Rättviks norra entré, mellan Riksväg 70 och Sätra Dalhallavägen i skogsområdet i närheten av Stiernhööksgymnasiets ladugård. Marken är idag inte detaljplanelagd och utgörs av skogsmark. Skogsmarken används som hagmark för hästar av den närliggande gymnasieskolan.

Detaljplanens syfte är att möjliggöra ett mindre verksamhetsområde för att främja utvecklingen av det småskaliga näringslivet i Rättvik. Handel med varor som produceras inom området ingår i användningen och får säljas på plats. Genom att utformas på ett visuellt tilltalande sätt ska byggnader och anläggningar bidra positivt till upplevelsen av den norra infarten till Rättvik. Planen ska också säkerställa att dag- och skyfallsvatten tas om hand på ett sådant sätt att det inte orsakar problem inom planområdet eller nedströms.

Användningen ”verksamheter” som föreslås i planförslaget är bred och innehåller olika typer av ytkrävande verksamheter som har begränsad omgivningspåverkan. Inom användningen kan även en viss utveckling av den närliggande gymnasieskolans verksamheter inrymmas. Som komplement till de tillåtna verksamheterna medges även handel av varor som produceras inom området, under förutsättning att handeln är av begränsad omfattning och har ett direkt samband med den huvudsakliga verksamheten.

Den 4 juni 2025 § 44 beslutade SHU att godkänna detaljplanen för samråd. Detaljplanen var därefter ute på samråd mellan 2025-06-16 och 2025-08-25, vilket gav berörda möjlighet att yttra sig om planen. Efter samrådet gjordes ändringar i vissa delar av planhandlingarna utifrån inkomna synpunkter. Bland annat uppdaterades dagvattenutredningen och dagvattenlösningarna dimensionerades för att kunna hantera ett 100-årsregn. Även en VA-utredning togs fram efter att ha efterfrågats av det kommunala VA-bolaget. (För mer detaljerad lista över ändringar, se samrådsredogörelsen).

Den 18 februari 2026 § 14 beslutade SHU att godkänna detaljplanen för granskning. I samband med detta beslutade kommunen även att ett genomförande av detaljplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken behöver därför inte göras.

Granskningen pågick mellan 2026-03-10 och 2026-04-07 och gav återigen berörda en möjlighet att yttra sig om planförslaget. Under granskningstiden inkom sex yttranden. Inkomna yttranden och kommunens svar har sammanställts i ett granskningsutlåtande. Efter granskningen har planbeskrivningen uppdaterats med en tydligare beskrivning av befintligt markanvisningsavtal och utöver detta har redaktionella ändringar gjorts i plankarta och planbeskrivning.

Länsstyrelsen, som är statens förlängda arm, har i sitt uppdrag att bevaka så kallade ingripandegrunder. Ingripandegrunderna är fem statliga och mellankommunala intressen som ger Länsstyrelsen befogenhet att överpröva eller upphäva en kommuns beslut om att anta eller ändra en detaljplan. I sitt granskningsyttrande har Länsstyrelsen identifierat en överprövningsgrundad synpunkt kopplad till hälsa och säkerhet utifrån dagvattenfrågan. Som svar på detta argumenterar mark- och planenheten i granskningsutlåtandet att frågan om dagvatten är tillräckligt utredd och att dagvattenlösningarna samt planens genomförande inte kommer att medföra någon ökad belastning på Trafikverkets anläggningar. Vid ett genomförande kommer planområdet inte att släppa ifrån sig mer vatten än idag.

I samband med granskningen blev mark- och planenheten telefonledes kontaktade av en av rektorerna på Stiernhööksgymnasiet som uttryckte oro kring planläggningen. Bland annat uttrycktes oro över att hagmark tas i anspråk vilket på sikt skulle kunna ha en negativ påverkan på elevintaget till nationellt godkänd idrottsutbildning (NIU) inom ridsport. Om detaljplanen skulle antas och genomföras efterfrågar skolan mark som kan ersätta den hagmark som försvinner. De ser även en risk för att skogsbruket kan komma att påverkas och är även oroliga för att ökade trafikrörelser till och från området kan komma att ha en negativ påverkan på skolans verksamhet.

Utöver telefonsamtalet har inget officiellt eller skriftligt yttrande inkommit från skolan, vare sig i samrådet eller granskningen. Ett avstämningsmöte hölls i september 2024 då personal från Samhällsutvecklingsförvaltningen och gymnasieskolan deltog. Efter det mötet bedömde mark- och planenheten att frågor om trafik och kompletterande hagmark borde vara möjliga att lösa även vid ett genomförande av detaljplanen. Planförslaget har även anpassats till skogsbruket genom att naturmark lagts ut i planområdet som möjliggör för elever och personal att även fortsättningsvis kunna röra sig genom området, och därmed ta sig till områdena längre norrut som de nyttjar i sin utbildning.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Det är kommunen som är exploatör för detaljplanen och kommer vara ansvarig för utbyggnader av åtgärder som är nödvändiga för planens genomförande.

Nedan kostnader är grova uppskattningar då ingen projektering tagits fram:

- lantmäteriförrättningar, cirka 0,2 miljoner kronor
- utbyggnad av gata med vändplats och slitlager av asfalt (cirka 150 meter), cirka 1,5 till 2,2 miljoner kronor
- utbyggnad av allmän plats med dagvattenfunktioner, cirka 1,5 till 3 miljoner kronor
- projektering och upphandling, cirka 0,5 miljoner kronor.

Sammantaget landar summan för de olika posterna på mellan 3,7 och 5,9 miljoner, plus kostnader för detaljplanen om cirka 0,6 miljoner.

Totalt innebär detaljplanen cirka 35 355 kvadratmeter kvartersmark och för att kommunens kostnader ska täckas behöver markpriset vara någonstans mellan 122 och 184 kr per kvadratmeter.

Kommunen har ett markanvisningsavtal som innebär att Sätra 1:17 ska säljas för 0,16 miljoner kronor. Markens storlek är cirka 16 167 kvadratmeter vilket motsvarar ett råmarkspris på 9,9 kronor per kvadratmeter. Utöver detta tillkommer exploateringskostnader som motsvarar fastighetens del av kommunens totala kostnader för framtagandet av detaljplanen samt utbyggnad av infrastruktur till området.

Enligt granskningsförslaget kan inte hela Sätra 1:17 användas som kvartersmark, utan kvartersmarken kommer att ha en storlek om cirka 15 000 kvadratmeter. För att få täckning för kommunens kostnader innebär detta att köparen, utöver råmarkspriset, behöver erlägga mellan cirka 1,83 och 2,76 miljoner kronor. Som jämförelse är Magasinet 3 i centrala Rättvik, som är avsedd för handel, värderad till 0,75 miljoner kronor och är 1800 kvadratmeter stor vilket ger ett kvadratmeterpris om cirka 417 kronor.

Ej medräknat ovan är VA-utbyggnaden som har viss täckning (cirka halva kostnaden) via anslutningsavgifter. Kostnaden för VA-utbyggnaden beräknas till cirka 7 miljoner kronor som antingen kan finansieras av exploatören eller VA-kollektivet.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna granskningsutlåtandet till detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera.

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

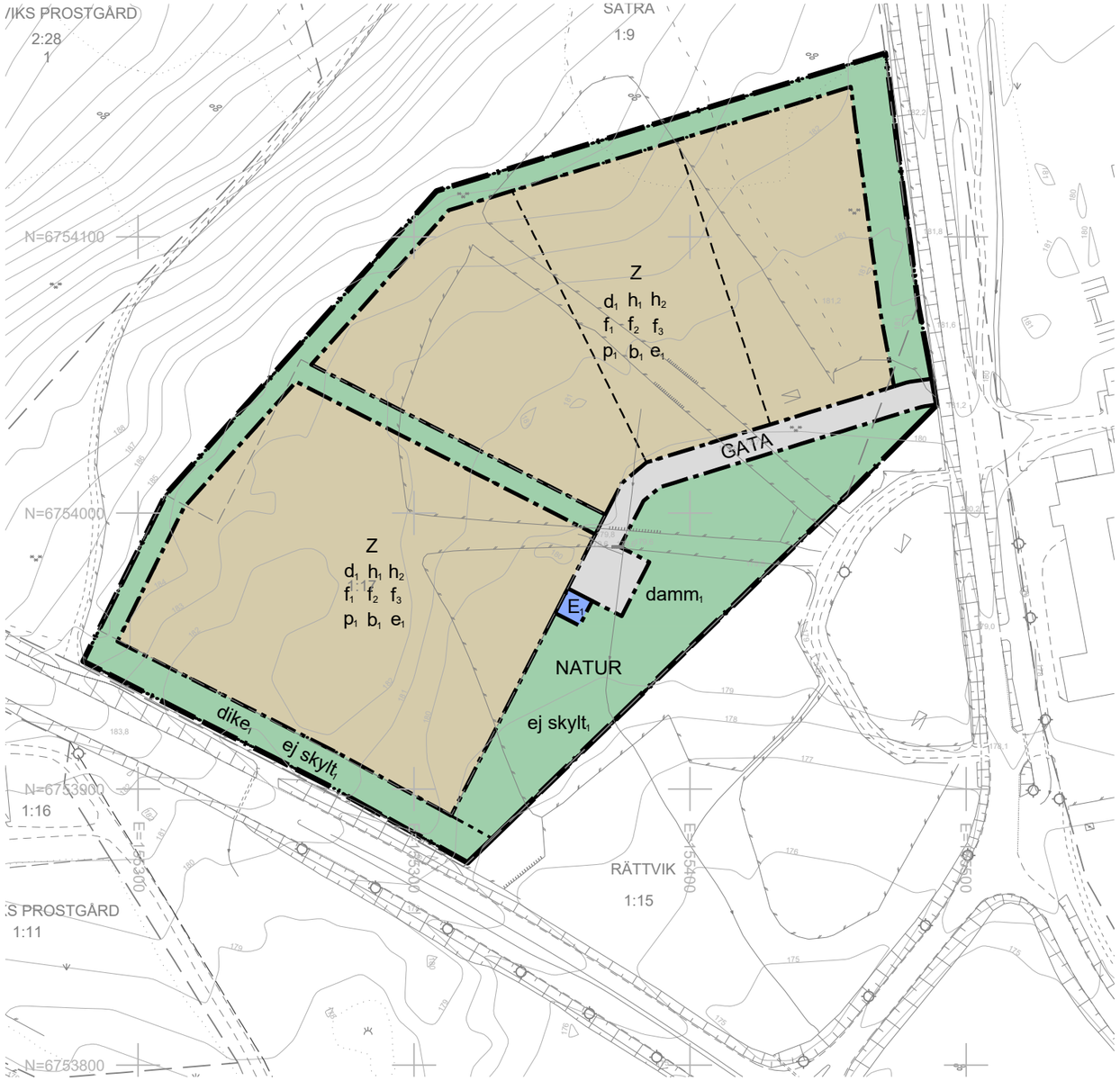
2. Anta detaljplanen för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera.

Yrkanden

1. Per Mårthans (KD) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till

Mark- och planenheten

KARTBETECKNINGAR

- SÄTRA 1:9 — Fastighetsbeteckning
- Kvarterstraktgräns
- Fastighetsgräns
- Vägkant
- Gång- och cykelbana
- Gångstig
- Ägoslagsgräns
- Stödmur
- Staket
- Häck
- Dikesmitt
- Nivåkurva
- Byggnad
- Byggnad, komplementbyggnad
- Byggnad, skärmtak
- Barrskog
- Lövskog
- Lövträd
- Sankmark
- Äng
- 174.7 — Markhöjd
- Belysningsstolpe
- Slänt

Koordinatsystem i plan: SWEREF 99 15 00
Koordinatsystem i höjd: RH 2000
Skala: 1:2000 i A3
Beteckningsstandard: HMK

Upprättad av mark- och planenheten: 2026-05-20
Lena Snis, mätningsingenjör

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmän plats

- GATA — Gata
- NATUR — Natur

Kvartersmark

- E_1 — Transformatorstation
- Z — Verksamheter

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

Utformning av allmän plats

- $ej\ skylt_1$ — Skylt får ej finnas
- $damm_1$ — Damm för dagvatten
- $dike_1$ — Dagvattendike

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Fastighetsstorlek

- d_1 — Minsta fastighetsstorlek är 4200 m².

Höjd på byggnadsverk

- h_1 — Högsta nockhöjd är 14 meter.
- h_2 — Högsta totalhöjd är 16 meter.

Placering

- p_1 — Byggnad ska placeras minst 4.5 meter från fastighetsgräns.

Utformning

- f_1 — Fasader ska utföras i klassisk faluröd kulör (S 5040-Y80R enligt NCS, Natural Colour System). Mindre fasaddetaljer får vara i annan kulör.
- f_2 — Minst 20 % av fasaderna, som vetter ut mot riksvägen och Dalhallavägen, ska utgöras av trä.
- f_3 — Om fasadens längd överskrider 30 meter ska den delas upp i mindre volymer, exempelvis genom förskjutning av fasadliv, variation i färg, material eller höjd.

Utförande

- b_1 — Minst 20 % av marken ska vara genomsläpplig.

Utnyttjandegrad

- e_1 — Största byggnadsarea är 20 % av fastighetsarean inom användningsområdet.

ILLUSTRATION

- Illustrerad fastighetsgräns

GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden är 5 år och börjar gälla fr.o.m. laga kraft.

Till planen hör:

- ☒ Planbeskrivning
- ☒ Grundkarta
- ☒ Fastighetsförteckning
- ☒ Samrådsredogörelse
- ☒ Granskningsutlåtande
- ☒ Illustrationsplan
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐

PLANKARTA

Detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera

		Beslutsdatum	Instans
Rättviks kommun	Dalarnas län		
Antagandehandling		Samråd 2025-06-04 § 44	SHU
		Granskning 2026-02-18 § 14	SHU
Upprättad 2026-05-26	Dnr: KLK 2024/835	Antagande	KS
		Laga kraft	

RÄTTVIKS KOMMUN

Peter Nilsson
Mark- och planchef

Sandra Håmås
Planarkitekt

B344

PLANNUMMER: B344

Samråd beslut, SHU, 2025-06-04
Granskning beslut, SHU, 2026-02-18
Antagande, KS 2026-XX-XX
Laga kraft, 2026-XX-XX

PLANBESKRIVNING

DETALJPLAN FÖR GLASSEN, DEL AV SÄTRA 1:9 MED FLERA

RÄTTVIKS KOMMUN

Rättviks kommun
Postadress
795 80 Rättvik

Webbplats
rattvik.se
Besöksadress
Vasagatan 1
795 30 Rättvik

E-post
mark.plan@rattvik.se
Telefon
0248-70 000 vx

Organisationsnr
212000-2171
Bankgiro
469-9179

Detaljplanen omfattar följande handlingar:

Planhandlingar:

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Illustrationsplan
- *Fastighetsförteckning (lämnas ut på förfrågan)*
- *Grundkarta (lämnas ut på förfrågan)*
- Samrådsredogörelse
- Granskningsutlåtande
- Undersökning om betydande miljöpåverkan
- Beslut om betydande miljöpåverkan

Utredningar:

- Dagvattenutredning
- Markteknisk undersökning (MUR)
- PM Geoteknik

INLEDNING

Vad är en detaljplan och hur tas den fram?

En detaljplan reglerar hur mark och vatten får användas inom ett visst område. Den kan även reglera var byggnader får placeras och hur dessa ska utformas. Olika detaljplaner har olika syften och reglerar därför olika saker. Kravet att upprätta en detaljplan uppstår alltid när det behöver göras större förändringar i befintlig bebyggelsestruktur och när tidigare oexploaterade mark- och vattenområden ska tas i anspråk för ny bebyggelse. Det är kommunen som avgör när och var en detaljplan ska upprättas.

Detaljplanen består av en plankarta med bestämmelser. För att underlätta förståelsen av detaljplanen finns även denna planbeskrivning. Planbeskrivningen redovisar planens syften, rådande planeringsförutsättningar, överväganden och planerade förändringar men också de konsekvenser planens genomförande innebär för enskilda fastighetsägare och andra berörda.

Plankartan är den juridiskt bindande handlingen. Planbeskrivningen är vägledande vid tolkning av plankartan men har ingen egen rättsverkan.

Berörda kan påverka detaljplanen

Under processen med att arbeta fram en detaljplan ges berörda möjlighet att påverka utformningen av planen. Berörda är bland andra länsstyrelsen, lantmäteriet, fastighetsägare, de närmaste grannarna samt vissa andra myndigheter, enskilda och organisationer.

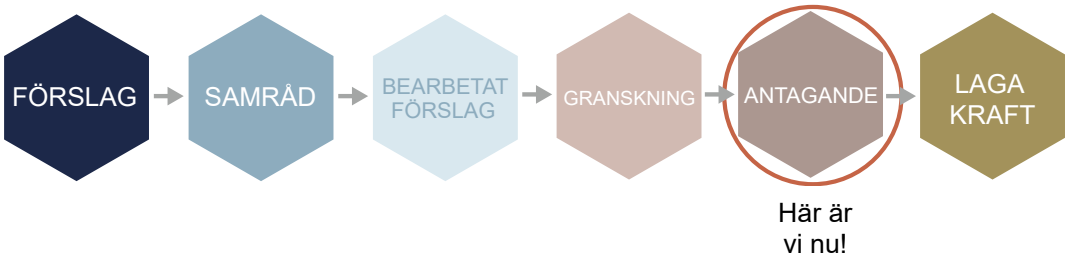
Första möjligheten att påverka kallas samråd. Efter samrådet bearbetas planförslaget med hänsyn till inkomna synpunkter innan planen ställs ut för granskning. Under granskningen får de berörda ytterligare en chans att lämna synpunkter och därmed kunna påverka.

Efter granskningen kan endast mindre ändringar göras i planförslaget innan planen antas i kommunfullmäktige. Detaljplanen vinner laga kraft tre veckor efter antagande om ingen överklagar eller Länsstyrelsen inte överprövar planen. Överklaganderätt har de berörda som senast under granskningsskedet lämnat in skriftliga synpunkter som inte har blivit tillgodosedda i den antagna detaljplanen.

Detaljplanen ligger sedan till grund för bygglovsprövning inom planområdet.

Planprocessen

Detaljplanen upprättas med standardförfarande enligt plan- och bygglagen (PBL) 2010:900 (SFS 2014:900).

INNEHÅLL

INLEDNING 2
Vad är en detaljplan och hur tas den fram? 2
Berörda kan påverka detaljplanen 2
Planprocessen 3
DETALJPLANENS SYFTE 5
Syfte 5
Hela detaljplanen 5
BESKRIVNING AV DETALJPLANEN 7
Ärendeinformation 7
Genomförandetid 8
Allmän plats 8
Kvartersmark 10
Befintligt i planområdet 12
MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR 13
Användningsbestämmelser för allmän plats 13
Egenskapsbestämmelser för allmän plats 13
Användningsbestämmelser för kvartersmark 14
Egenskapsbestämmelser för kvartersmark 14
GENOMFÖRANDEFRÅGOR 17
Fastighetsrättsliga frågor 17
Tekniska frågor 17
Ekonomiska frågor 18

Organisatoriska frågor 19
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR 20
Kommunala planeringsunderlag 20
Utredningar 21
Riksintressen 25
Hushållningsbestämmelser 26
Miljökvalitetsnormer 26
Hälsa och säkerhet 27
Hydrologiska förhållanden 29
Kulturmiljö 29
Naturmiljö 30
Teknisk försörjning 30
Service 31
Trafik 31
PLANENS KONSEKVENSER 32
Riksintressen 32
Miljökvalitetsnormer 33
Miljö 33
Naturmiljö 34
Hälsa och säkerhet 34
Sociala 35
Trafik 35
Fastigheter och rättigheter 36
MEDVERKANDE 36

DETALJPLANENS SYFTE

Syfte

Planens syfte är att möjliggöra ett mindre verksamhetsområde för att främja utvecklingen av det småskaliga näringslivet i Rättvik. Handel med varor som produceras inom området ingår i användningen och får säljas på plats. Genom att utformas på ett visuellt tilltalande sätt ska byggnader och anläggningar bidra positivt till upplevelsen av den norra infarten till Rättvik. Planen ska också säkerställa att dag- och skyfallsvatten tas om hand på ett sådant sätt att det inte orsakar problem inom planområdet eller nedströms.

Hela detaljplanen

Detaljplanen ger möjlighet att skapa ett mindre verksamhetsområde i ett fördelaktigt skyltläge vid Rättviks norra infart. Det exponerade läget vid riksväg 70 medför att området behöver vara välgestaltat och upplevas som attraktivt av förbipasserande; i det här fallet innebär det att byggnaderna ska ha en genomtänkt arkitektonisk kvalitet, att eventuell skyltning ser bra ut och att respektive fastighet är välskött och ser ordnad ut. Närheten till riksvägen bidrar även till att det är enkelt för fordonstrafik att ta sig till och från planområdet, vilket kan gynna de företag och verksamheter som etablerar sig på platsen.

Intentionen har varit att bilda ett så kallat livsmedelskluster, vilket gör att tomterna i första hand är tilltänkta för företag som arbetar med livsmedelstillverkning. Men det kan även vara av intresse att låta andra typer av företag etablera sig på platsen. Inom kvartsmarkens användning kan även en viss utveckling av den närliggande gymnasieskolans verksamheter inrymmas. Som komplement till de tillåtna verksamheterna medges även handel av varor som produceras inom området, under förutsättning att handeln är av begränsad omfattning och har ett direkt samband med den huvudsakliga verksamheten.

Planen möjliggör för en utbyggnad av maximalt sju tomter. Detaljplanen medger nya byggrättsytor med en nockhöjd på 14 meter, totalhöjd 16 meter och med en total omfattning av 6800 m^2 byggnadsarea (BYA). Fastigheterna har getts ett minsta mått på 4200 kvadratmeter, detta för att funktioner för snöupplag, parkering, varutransporter, avfallshantering och vändning ska kunna ske inom den egna fastigheten utan att behöva ta allmän platsmark för gata eller natur i anspråk. Detta jämsides en bedömd rimlig byggnadsarea för verksamhetslokal.

För att säkerställa en tillfredsställande hantering av planområdets dagvatten och skyfall kommer en dagvattendamm med bräddningsförmåga att anläggas på den allmänna platsmarken och förvaltas av kommunen. Flera diken kommer att leda dag- och skyfallsvatten till dagvattendammen. Ett dike kommer även att anläggas i den norra delen av planområdet för att leda undan dagvatten som kommer från den ovanliggande skogsmarken. Sammantaget leder dagvattenlösningarna till att varken mer eller snabbare dagvatten släpps

ut från planområdet än idag.

Planen möjliggör också för utbyggnad av en ny gata för att ge tillgång till de planerade fastigheterna samt en vändplan för lastbil med släp. Det finns även utrymme för en transformatorstation inom planområdet.

Den gällande översiktsplanen för Rättviks kommun syftar till att främja utvecklingen av kommunens primära serviceorter genom bebyggelseutveckling, infrastruktursatsningar och andra kommunala insatser. Planen betonar vikten av att stärka näringslivet genom att förbättra tillgången på mark och lokaler samt öka framkomligheten och tillgängligheten i hela kommunen. Förslaget till detaljplan för ett nytt verksamhetsområde anses därmed gå i linje med översiktsplanen.

BESKRIVNING AV DETALJPLANEN

Ärendeinformation

Planförfarande

Detaljplanen genomförs med ett standardförfarande enligt Plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Planhandlingar

Mark- och planenheten på Rättviks kommun har upprättat planhandlingarna i enlighet med Boverkets föreskrifter om detaljplan (2020:5) samt Boverkets föreskrifter och allmänna råd om planbeskrivning (BFS 2020:8). Alla bilder och illustrationer som förekommer är fotade av eller framtagna av planarkitekt på Rättviks kommun, om inget annat anges.

Planhandlingarna består av:

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Illustrationsplan
- Fastighetsförteckning
- Grundkarta, upprättad 2024-10-01
- Samrådsredogörelse
- Undersökning om betydande miljöpåverkan, daterad 2024-11-07
- Beslut om betydande miljöpåverkan

Utredningar:

- Dagvattenutredning, daterad 2024-08-23, reviderad 2026-01-30, WSP
- PM Geoteknik, daterad 2024-06-14, WSP
- Markteknisk undersökningsrapport, Geoteknik (MUR, GEO), daterad 2024-06-14, WSP
- VA-utredning, daterad 2026-01-30, WSP

Läge, areal och markägoförhållanden

Planområdet är beläget vid Rättviks norra entré, mellan riksväg 70 och Sätra Dalhallvägen. Planområdet är ca 4,9 ha stort och omfattar fastigheterna del av Sätra 1:9>10, del av Sätra 1:15>2 samt hela Sätra 1:17>1. Alla ingående fastigheter ägs av Rättviks kommun. Höjder i plankarta och planbeskrivning anges i höjdsystem RH2000.

Figur 1. Översiktskarta över planområdet och kringliggande områden. Planområdet är markerat med röd streckad linje. Källa: Lantmäteriet

Genomförandetid

Genomförandetiden är satt till 5 år från den dag planen vunnit laga kraft. Med genomförandetid avses den tid då fastighetsägare har en garanterad rätt att bygga enligt detaljplanen. Under genomförandetiden får detaljplanen inte ändras utan att synnerliga skäl föreligger och berörda fastighetsägare måste godkänna att den ändras. Om detaljplanen behöver ändras eller upphävas under genomförandetiden har fastighetsägare rätt till ersättning för förlorande rättigheter, exempelvis förlorad byggrätt. Efter genomförandetidens utgång fortsätter planen att gälla, men den kan ändras eller upphävas utan att fastighetsägare har rätt till ersättning.

Allmän plats

En allmän plats är ett område som i en detaljplan är avsett för ett gemensamt behov. Kommunen ska i en detaljplan reglera vilka områden som ska vara allmän plats. En allmän plats får inte mer än tillfälligtvis upplåtas för en enskild verksamhet och får till skillnad från kvartersmark inte stängas av för allmänheten.

Den allmänna platsen i planförslaget utgörs av *GATA* och *NATUR*. En mindre del av planområdet berörs av en gällande detaljplan (läs mer om detta under avsnittet *kommunala planeringsunderlag*). Den överlappade delen av den gällande detaljplanen är idag planlagd som trafikplats och kommer att ersättas i och med ett antagande av det nya planförslaget. Den nya användningen kommer i stället bli *GATA* och *NATUR*.

Gata

Detaljplanen reglerar allmän platsmark [**GATA**]. Gatan ansluts mot Sätra Dalhallavägen och leder väster ut till fastigheten Sätra 1:17 och avslutas med en vändplan. Gatan och vändplanen är utformade med hänsyn till den eventuella trafik som verksamheterna på området kan ge upphov till och de behov som de kan ha. Användningsområdet *GATA* är tillräckligt dimensionerat för att även en trottoar eller gång- och cykelväg ska kunna få plats inom användningen vid sidan av den nya vägen, om behov av en sådan skulle uppstå. Även vägdiken ryms inom användningen

Natur

Detaljplanen reglerar allmän platsmark [**NATUR**]. Naturmarken bidrar till att hantera planområdets dagvatten och att fördröja skyfall.

För att ytterligare reglera planområdets dagvattenhantering finns det två egenskapsbestämmelser: **[damm$_1$]** och **[dike$_1$]**.

Bestämmelsen **[damm$_1$]**, inom den södra delen av naturmarken, reglerar att en damm för hantering av dagvatten och skyfall ska anläggas. Dammen har dimensionerats utifrån ett 20-årsregn med en utökad fördröjningsvolym för ett 100-årsregn. Den totala fördröjningsvolymen för ett 20-årsregn är 664 m^3, men med utökad fördröjningsvolym för ett 100-årsregn har dammen möjlighet att fördröja 1124 m^3. Med föreslagna lösningar inom planområdet kommer flödet att fördröjas ner till ett befintligt 20-årsflöde och kommer därför inte att öka belastningen på nedströms trummor. Dammen ska utöver detta också utformas så att den främjar biologisk mångfald.

Egenskapsbestämmelsen **[dike$_1$]** innebär att flera diken anläggs för att kunna hantera eventuella skyfall. Ett dike kommer att anläggas i naturmarken norr om kvartersmarken. Diket ska avleda dagvatten från skogsmarken strax norr om planområdet och säkerställa att vatten vid skyfall och extrem nederbörd leds runt planområdet.

På vardera sida och i mitten av kvartersmarken finns två remsor med naturmark. Även här är tanken att diken ska anläggas för att leda vidare vattnet från det norra diket, så att det så småningom leds vidare för att ansluta till anläggningen för dagvattenhantering.

Remsorna med naturmark i den östra delen och i mitten av planområdet möjliggör även för passage genom området. Passagen innebär en grön korridor genom planområdet för växter och djur och möjliggör för gymnasieskolans elever eller besökare till området att ta sig förbi och vidare ut i skogsmarken norr om planområdet. Naturmarken i den östra delen möjliggör även för att en gång- och cykelväg skulle kunna förläggas inom planområdet, om det någon gång i framtiden skulle bli aktuellt för kommunen att studera möjligheten att anlägga en gång- och cykelväg från centrala Rättvik till Sätra.

I naturmarken längs med riksväg 70 finns egenskapsbestämmelsen **[ej skylt$_1$]**, vilket innebär att inga skyltar får finnas inom området. Genom

att reglera detta säkerställs att det bildas en fin entré till Rättvik.

Huvudmannaskap

Inom en detaljplan skiljer man på kvartersmark och allmän plats. Alla allmänna platser ska ha en huvudman. Huvudregeln, enligt PBL, är att kommunen ska vara huvudman för allmän plats. Om det finns särskilda skäl får kommunen besluta om att huvudmannaskapet för allmän plats ska vara enskilt. Kommunen kan också bestämma att det inom en och samma detaljplan ska vara olika huvudmän för olika allmänna platser. Allmän plats omfattar exempelvis vägar och naturområden som enligt detaljplanen är avsett för ett gemensamt behov. Huvudmannen för allmän plats i en detaljplan är den som ansvarar för anläggande, drift och underhåll av den allmänna platsmarken.

I Rättvik är det tradition med enskilt huvudmannaskap för den allmänna platsmarken. I detta planförslag föreslås dock kommunalt huvudmannaskap för allmän plats, vilket innebär att kommunen ansvarar för anläggande, drift och underhåll av *NATUR* och *GATA*. Huvudargumentet för ett kommunalt huvudmannaskap är att kommunen även fortsättningsvis ska kunna ha rådighet över marken.

Kvartersmark

Med kvartersmark menas mark som enligt detaljplan inte är allmän plats eller vattenområde utan främst är avsedd för bebyggelse för enskilt ändamål eller allmänna verksamheter. I plankartan framgår vilken användning som är tillåten inom kvartersmark.

Z - Verksamheter

I detaljplanen möjliggörs användningen Verksamheter, vilket regleras med planbestämmelsen **[Z]**. Användningen Verksamheter är bred och innehåller olika typer av ytkrävande verksamheter som har begränsad omgivningspåverkan.

I användningen ingår lokaler för serviceverksamheter, lager, verkstad, tillverkning med tillhörande försäljning, partihandel och annan jämförlig verksamhet med begränsad omgivningspåverkan. Även verksamheter med behov av lokaler för material eller utrustning, så som el- och byggföretag eller företag som erbjuder hushållsnära tjänster ingår.

Utbildningar med behov av stort utrymme eller med viss omgivningspåverkan, som utbildningar inom bygg- eller fordonsteknik kan också inrymmas i användningen. I användningen ingår även komplement till verksamheten, så som parkering och kontor.

Inom kvartersmarken föreslås en minsta fastighetsareal om 4200 m^2, som regleras med egenskapsbestämmelsen **[d_1]**. Teoretiskt innebär bestämmelsen att maximalt sju fastigheter kan bildas inom kvartersmarken. Rättviks kommun avser att i första hand sälja dessa tomter till förmån för livsmedelsproduktion eller förädling av livsmedel, men planförslaget möjliggör en bredare användning av kvartersmarken för en framtida flexibilitet.

I planen anges att största byggnadsarea per fastighet är 20% inom användningsområdet Verksamheter, vilket regleras i plankartan med egenskapsbestämmelsen **[e_1]**. Med byggnadsarea menas den area som byggnaderna upptar på marken och avser all bebyggelse. Om byggrätten nyttjas till max så skulle det för en fastighet om 4200 m^2 innebära en byggnadsarea på 840 m^2. Begränsningen av byggnadsarean görs för att säkerställa att planområdet exploateras på ett hållbart sätt och för att respektive fastighet ska ha tillräckligt med utrymme för att få plats med dagvattenhantering, parkeringsyta och andra funktioner. För att ytterligare säkra upp dagvattenhanteringen reglerar egenskapsbestämmelsen **[b_1]** att minst 20 % av marken ska förbli genomsläpplig.

Egenskapsbestämmelsen **[h_1]** reglerar att det inom området är tillåtet att uppföra byggnader med en nockhöjd om 14 meter. Nockhöjd är definierat som avståndet från den medelnivå som marken har invid byggnaden till yttertakets högsta del. Nockhöjden har satts utifrån den närliggande bebyggelsen och omkringliggande vegetation. Kommunen har gjort bedömningen att de nya byggnaderna kan samspela med befintlig vegetation och bebyggelse. För att begränsa tekniska lösningar som kan placeras och sticka ut över nockhöjden samt fristående skyltanordningar reglerar egenskapsbestämmelsen **[h_2]** en totalhöjd om 16 meter.

För att området ska uppfattas som enhetligt och bidra med en positiv upplevelse av den norra infarten till Rättvik finns flera egenskapsbestämmelser för utformning.

Bestämmelsen **[f_1]** reglerar att fasader ska utföras i klassisk faluröd kulör (S 5040-Y80R enligt NCS, Natural Colour System) och att mindre fasaddetaljer får vara i annan kulör. Med mindre detaljer avses exempelvis material bakom skylt, andra dekorativa detaljer för att bryta upp fasaden, snickerier, portar och dörrar. Den faluröda kulören är återkommande i den omkringliggande bebyggelsens uttryck och är typisk för Rättvik och Dalarna.

Egenskapsbestämmelsen **[f_2]** reglerar att minst 20 % av fasaderna, som vetter ut mot riksvägen och Dalhallavägen, ska utgöras av trä. Genom att bryta av längre och sammanhängande fasader med ett annat material kan byggnader upplevas som mer småskaliga och bidra till ett varierat uttryck. Trä är dessutom ett kulturelement som anspelar på Rättviks byggnadstradition.

För att ytterligare reglera att byggnader inte riskeras att upplevas som monotona och storskaliga reglerar egenskapsbestämmelsen **[f_3]** att om fasadens längd överskrider 30 meter ska den delas upp i mindre volymer, exempelvis genom förskjutning av fasadliv, variation i färg, material eller höjd.

För att reglera att ny bebyggelse inte hamnar för nära fastighetsgränserna regleras bebyggelsens placering med **[p_1]**. Egenskapsbestämmelsen innebär att byggnader ska placeras minst 4,5 meter från fastighetsgräns.

E - Teknisk anläggning – Transformatorstation

I nuläget är det inte känt vilka typer av verksamheter som kan komma att etablera sig inom planområdet eller hur deras behov av el ser ut. I framtiden kan en ny transformatorstation behöva uppföras för att klara av områdets elförsörjning. För att säkerställa utrymme för en sådan inom planområdet regleras detta i plankartan med användningen Transformatorstation **[E_1]**. Användningen Transformatorstation är placerad i anslutning till vändplanen och placeringen har identifierats i samråd med Dala Energi AB.

Befintligt i planområdet

Planområdet ligger i utkanten av centrala Rättvik, mellan riksväg 70 och Sätra Dalhallavägen och mitt emot Stiernhööksgymnasiets naturbruksområde med tillhörande byggnader. Största delen av planområdets vegetation består av tallskog med inslag av björk och sälg och marken är främst täckt av mossa. Den sydöstra delen av planområdet är ianspråktagen av den intilliggande gymnasieskolan och används idag till hästhagar.

Området inom och utanför planområdet används av gymnasieskolan som skolnära skog. Detta innebär att den används i skolans undervisning, exempelvis vid trädfällning och övningskörning av fordon. Precis norr om planområdet ligger en brant sluttning och ovanför den finns en terrängbana för fyrhjuling som gymnasieskolan också använder i sin verksamhet.

Enligt höjdsystemet RH2000 ligger marknivåerna inom planområdet mellan +179 meter över havet i den sydöstra delen, där marken är som lägst, till +185 meter över havet i den nordöstra delen, där marken är som högst.

Figur 2. Planområdets norra del som angränsar till en brant sluttning.

MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR

Användningsbestämmelser för allmän plats

Beteckning	Bestämmelse	Motiv till reglering
NATUR	Natur	Syftet med användningen är att säkerställa att tillräckligt med naturmark finns för att tillgodose behovet för dagvatten- och skyfallshantering. En mindre remsa längs med vägen planläggs också som naturmark för att länka samman naturmark inom och utanför planområdet och därmed möjliggöra passage förbi verksamhetsmarken.
GATA	Gata	Syftet med användningen är att säkerställa att angöring till verksamhetsmarken är möjlig.

Egenskapsbestämmelser för allmän plats

Beteckning	Bestämmelse	Motiv till reglering
$damm_1$	Marken ska vara tillgänglig för dagvattendamm.	Planbestämmelsen syftar till att säkerställa att naturområdet ska vara tillgängligt för en dagvattendamm med bräddningsförmåga.
$dike_1$	Marken ska vara tillgänglig för dike.	Planbestämmelsen syftar till att säkerställa att vatten avleds från skogssluttning norr om planområdet och leds runt kvartersmarken.
ej $skylt_1$	Skylt får ej finnas.	Planbestämmelsen syftar till att säkerställa att inga skyltar placeras i naturmarken längs med vägen, detta för

		att bilda en fin entré till Rättvik.

Användningsbestämmelser för kvartersmark

Beteckning	Bestämmelse	Motiv till reglering
Z	Verksamheter	Detaljplanen möjliggör för etablering av verksamheter. Syftar till att möjliggöra en bred användning inom planområdet, vilket skapar en detaljplan som håller över tid.
E_1	Teknisk anläggning	Detaljplanen möjliggör att en transformatorstation kan byggas inom angiven yta. Syftet med transformatorstationen är att säkerställa områdets effektbehov.

Egenskapsbestämmelser för kvartersmark

Beteckning	Bestämmelse	Motiv till reglering
p_1	Byggnad ska placeras minst 4,5 meter från fastighetsgräns.	Planbestämmelsen säkerställer att byggnader kan underhållas och skötas. Bestämmelsen syftar också till att bidra med en god helhetsverkan inom planområdet.
e_1	Största byggnadsarea är 20% av fastighetsarean inom användningsområdet.	Planbestämmelse om högsta utnyttjandegrad syftar till att säkerställa en hållbar exploatering av planområdet. Utnyttjandegraden säkerställer också att det finns plats för dagvattenhantering, parkeringsyta och andra funktioner inom varje fastighet.
b_1	Minst 20% av marken ska vara genomsläpplig.	Planbestämmelsen syftar till att säkerställa en god dagvattenhantering och minska risken för

		översvämning inom planområdet.
h_1	Högsta nockhöjd är 14 meter.	Planbestämmelsen syftar till att anpassa de nya byggnaderna till omgivande bebyggelse och vegetationens höjd.
h_2	Högsta totalhöjd är 16 meter.	Planbestämmelsen syftar till att möjliggöra för skyltar och tekniska anordningar på tak, men att begränsa dessa till två meter över nockhöjden.
f_1	Fasader ska utföras i klassisk faluröd kulör (S 5040-Y80R enligt NCS, Natural Colour System). Mindre fasaddetaljer får vara i annan kulör.	Planbestämmelsen syftar till att den nya bebyggelsen ska hålla en enhetlig färgskala för att ta visuell hänsyn till läget intill riksväg 70 och Rättviks norra entré. Med mindre detaljer avses exempelvis material bakom skylt, andra dekorativa detaljer för att bryta upp fasaden, snickerier, portar och dörrar.
f_2	Minst 20 % av fasaderna, som vetter ut mot riksvägen och Dalhallavägen, ska utgöras av trä.	Planbestämmelsen syftar till att bryta upp fasaden så att byggnaderna upplevs som småskaliga samt få in trä som är ett kulturelement som anspelar på Rättviks byggnadstradition.
f_3	Om fasadens längd överskrider 30 meter ska den delas upp i mindre volymer, exempelvis genom förskjutning av fasadliv, variation i färg, material eller höjd.	Planbestämmelsen syftar till att bryta upp fasaden så att bebyggelsen upplevs som småskalig i sin karaktär.
d_1	Minsta fastighetsstorlek är 4200 $m^{2.}$	Detta för att funktioner för snöupplag, parkering,

		varutransporter, avfallshantering och vändning ska kunna ske inom den egna fastigheten utan att behöva ta allmän platsmark för gata eller natur i anspråk. Detta jämsides en bedömd rimlig byggnadsarea för verksamhetslokal.

GENOMFÖRANDEFRÅGOR

I det här avsnittet förklaras de fastighetsrättsliga, tekniska, ekonomiska och organisatoriska åtgärderna som måste till för att detaljplanen ska vara möjlig att genomföra. Genomförandebeskrivningen har ingen rättsverkan. Avsikten med beskrivningen är att den ska vara vägledande vid genomförandet av detaljplanen. Detaljplanens bindande föreskrifter framgår i stället av plankartan och planbestämmelserna.

Fastighetsrättsliga frågor

Med fastighetsbildning avses bland annat nybildning av fastigheter, ändring av fastighetsgränser och bildande av gemensamhetsanläggningar, servitut och ledningsrätter. Fastighetsbildningsåtgärder prövas i en lantmäteriförrättning som handläggs av Lantmäteriet.

Ett plangenomförande förutsätter att ett antal fastighetsbildningsåtgärder kan genomföras. Fastighetsbildning kan ske med stöd av planen. Planens genomförande leder inte till andra direkta konsekvenser när det gäller markägoförhållanden, rättigheter eller annan påverkan på fastigheterna.

Förändrad fastighetsindelning

Kvartersmarken för verksamheter kommer att styckas av från fastigheten Sätra 1:9, vilken kan komma delas upp i fem nya fastigheter. Även Sätra 1:17 kan styckas av till fler fastigheter (maximalt tre) om minst 4200 m^2. Fastighetsbildning kan ske efter det att detaljplanen vunnit laga kraft.

Tekniska frågor

Ledningar

De nya verksamheterna i planområdet kommer att anslutas till Dala Energi AB:s el- och fibernät.

Utbyggnad av allmän plats

Kommunen ansvarar för utbyggnad av allmän plats inom planområdet. Inom allmän plats ska även en dagvattendamm byggas ut på ett sådant sätt att biologisk mångfald främjas.

Utbyggnad vatten och avlopp

Planområdet ligger utanför verksamhetsområde (VO) för allmänna VA-tjänster. Inom ramen för planprocessen har en VA-utredning tagits fram som visar på hur vatten- och spillvattentjänster kan ordnas för planområdet, vilka behov som finns och tekniska förutsättningar samt kostnader för detta för VA-projektering och VA-utbyggnad. RVAB ansvarar för det kommunala vatten- och avloppsnätet (VA) inom kommunens VO. Kommunfullmäktige fattar beslut om utökning av VO, vilket bör ske i samband med att planen antas.

Dala Vatten och Avfall AB önskar att ett VA-avtal tas fram mellan VA-

huvudmannen (RVAB) och kommunen för att förtydliga vilka kostnader som ska belasta respektive organisation i genomförandet av planen.

Dagvattenhantering

Dagvattendammen samt diken och annan dagvattenhantering på allmän platsmark anordnas och förvaltas av Rättviks kommun. Inom kvartersmark är det respektive fastighetsägare och som bekostar och anlägger för fastigheten nödvändig dagvattenhantering.

Kompletterande dagvattenundersökning kan komma att krävas i samband med bygglovsprövningar. Sökande bekostar själva de utredningar som är nödvändiga för bygglovsprövningen.

Ekonomiska frågor

Planekonomisk bedömning

Det är kommunen som är exploatör för detaljplanen och står för alla kostnader förknippat med framtagandet av denna samt är ansvarig för utbyggnader av åtgärder som är nödvändiga för planens genomförande. Rättviks kommun ansvarar även för att ansöka om och bekosta de lantmäteriförrättningar som behövs för genomförandet av detaljplanen.

Nedan kostnader är grova uppskattningar då ingen projektering tagits fram:

- lantmäteriförrättningar, cirka 0,2 miljoner kronor
- utbyggnad av gata med vändplats och slitlager av asfalt (cirka 150 meter), cirka 1,5 till 2,2 miljoner kronor
- utbyggnad av allmän plats med dagvattenfunktioner, cirka 1,5 till 3 miljoner kronor
- projektering och upphandling, cirka 0,5 miljoner kronor.

Sammanlagt landar summan för de olika posterna på mellan 3,7 och 5,9 miljoner, plus kostnader för detaljplanen om cirka 0,6 miljoner.

Ej medräknat ovan är VA-utbyggnaden. Kostnaden för VA-utbyggnaden beräknas till cirka 7 miljoner kronor som antingen kan finansieras av exploatören eller VA-kollektivet. Ingen planavgift kommer att tas ut vid ansökan om bygglov inom detaljplanen.

Ledningar

Rättviks kommun ansvarar för att ledningarna för teknisk försörjning byggs ut inom planområdet.

Drift allmän plats

Allmän platsmark utgörs av den nya gatan (GATA) och naturmarken (NATUR). Rättviks kommun ansvarar för utbyggnad och drift av den allmänna platsmarken.

Drift av teknisk försörjning

Ledningsnätet för vatten och spillvatten tillhör Rättvik Vatten och Avfall AB och driften sköts av Dala Vatten och Avfall AB. VA-huvudmannen tar ut en brukaravgift av respektive fastighetsägare för vatten- och avloppförsörjning enligt VA-taxan.

De kommande fastighetsägarna ansvarar för hantering av dagvatten lokalt. Utbyggnad och drift av de större dagvattenanläggningarna sköts av Rättviks kommun.

Dala Energi ansvarar för utbyggnad av el.

Drift renhållning

Dala Vatten och Avfall tar ut en avgift för hantering av avfall av respektive fastighetsägare enligt renhållningstaxan. Avgiften ska täcka alla kostnader som kommunen har för renhållningsverksamheten.

Organisatoriska frågor

Markanvisningsavtal

Kommunen är exploatör för hela planområdet. Det finns ett markanvisningsavtal vid planarbetets uppstart för förköp av en del av byggrätten inom planområdet, vilket gäller fastigheten Sätra 1:17. Markanvisningsavtalet ger en specifik exploatör ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om köp- och exploateringsavtal enligt de villkor som anges i avtalet.

I avtalet står skrivet att förutsättningarna för en exploatering av fastigheten ska prövas i en detaljplan, att kommunen ombesörjer utbyggnad av infrastruktur till området och exploatören betalar anslutningsavgifter, enligt för området, fastställd taxa. Tidplanen är att kommunen avser bygga ut området inom genomförandetiden.

Köpeskillingen för fastigheten är uppbyggt av ett grundpris för marken samt tillägg för kommande exploateringskostnader. Exploateringstillägget motsvarar fastighetens del av kommunens totala kostnad för framtagande av detaljplan och utbyggnad av infrastruktur till området.

Kommunen ställer ingen säkerhet för åtagandena eftersom det är kommunen som bygger ut alla anläggningar och debiterar exploatörens faktiska andel av dessa anläggningar. Markanvisningsavtalet är inte bindande och om exploatören inte längre vill köpa marken kan kommunen komma att sälja den del av detaljplanen som berörs till annan part, och då ta ut exploateringskostnaderna i markpriset.

Preliminär tidplan

Planbesked: Beslut om planuppdrag för Livsmedelskluster längs Dalhallavägen gavs 2021-06-22.

Samråd: Planen var ut på samråd under sommaren 2025 (16 juni-25 augusti).

Granskning: Planen förväntas gå ut på granskning under våren 2026.

Antagande: Planen förväntas kunna antas som tidigast i kommunstyrelsen sommaren 2026.

Preliminär tidplan genomförande

Bebyggelse kan uppföras när erforderliga planbeslut är fattade och bygglov erhållits. Även fastighetsbildning kan ske när erforderliga planbeslut är fattade. Ett genomförande förväntas kunna starta 2026.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

I det här avsnittet redovisas en sammanställning av de planeringsunderlag, planeringsförutsättningar och utredningar som legat till grund för detaljplanens omfattning och utformning.

Kommunala planeringsunderlag

Detaljplan

Området är inte detaljplanelagt sedan tidigare, men i öster överlappar en del av det föreslagna planområdet en angränsande detaljplan. Detaljplanen som det rör sig om heter *B285 Kyrkudden-Gymnasiet*, framtagen 1994. I den gällande detaljplanen B285 är mark som angränsar till det nya planförslaget planlagd för huvudgata respektive trafikplats och det är en liten del av trafikplatsen som överlappas av det nya planförslaget. Vid ett antagande av det nya planförslaget kommer därför en mindre del av detaljplanen B285 att ersättas.

Planbesked

Samhällsutvecklingsutskottet beslutade den 21 juni 2021 §67 om positivt planbesked till *detaljplan för Livsmedelskluster längs Dalhallavägen***.**

Översiktsplan

Den gällande översiktsplan för Rättviks kommun antogs 2019-05-23. Planområdet ligger strax utanför tätortsindelningen för centralorten Rättvik, som i översiktsplanen pekas ut som en av de primära serviceorterna i kommunen. Kommunen vill främja de primära serviceorterna genom bebyggelseutveckling, infrastruktursatsningar och övriga kommunala satsningar. Genom att göra detta och samtidigt öka tryggheten, tillgängligheten och kvaliteten på den yttre miljön kan serviceorterna stärkas till nytta för såväl boende som besökare.

Översiktsplanen har identifierat strategiska frågor som är viktiga för kommunens utveckling och en viktig del av detta är näringslivets utveckling. För att stödja näringslivet ska tillgången på planlagd mark och lokaler samt framkomligheten och tillgängligheten stärkas i hela kommunen. Den strävan framhålls även i översiktsplanens planeringsinriktningar för näringslivet, varav en punkt är: ”Kommunen ska medverka till god tillgång till mark, lokaler och viktig infrastruktur

för näringsidkare inom olika branscher.”

Gång- och cykelplan

Kommunen har en gång- och cykelplan, antagen 2019, som bland annat redovisar olika åtgärdsförslag för att förbättra förutsättningarna för fotgängare och cyklister. Ett förslag som finns med i kommunens framtida planer för förbättringsåtgärder är önskemålet om en gång- och cykelväg från centrala Rättvik till Dalhalla via Sätra skolan, vilken troligtvis skulle passera genom eller i närheten av planområdet. Vid tidpunkten för gång- och cykelplanens upprättande fanns det inte utrymme för att utveckla förslaget i planen, men frågan lyftes då den kunde bli aktuell att ta med i en senare revidering av planen.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

I samband med att kommunen upprättar eller ändrar en detaljplan ska kommunen bedöma om detaljplanens genomförande kan antas medföra risk för betydande miljöpåverkan så som avses i 4 kap. 34 § plan- och bygglagen, 6 kap. 6§ miljöbalken eller 3§ i miljöbedömningsförordningen. För att avgöra detta görs en undersökning (6kap. 6§ miljöbalken).

Undersökningen visar att ett område med fokus på småskaliga verksamheter inte medför någon betydande miljöpåverkan på miljön. Den påverkan som har identifierats gäller risker kopplade till dagvattenhantering. En viktig aspekt är också att större delen av planområdet idag inte är ianspråktaget. Detta har utretts under detaljplanearbetet och både en dagvattenutredning och en geoteknisk undersökning har tagits fram.

Undersökningen visar sammantaget att planens genomförande, och syfte att etablera ett område med fokus på mindre verksamheter, följer kommunens önskan om att företag etablerar sig i kommunen, och detaljplanen bedöms därför vara förenlig med översiktsplanens intentioner.

Ställningstagande 4 kap. 33 b & Plan- och bygglagen (2010:900)

Slutsatsen av undersökningen är att ett plangenomförande inte kan antas medföra en sådan betydande miljöpåverkan att genomförandet därmed behöver föregås av en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt miljöbalken 6 kap. 11§.

Undersökningen samråds med Länsstyrelsen vid plansamrådet.

Utredningar

Kommunen har låtit tagit fram tre utredningar för planområdet, en dagvattenutredning, en VA-utredning och en geoteknisk undersökning, som presenteras nedan.

Dagvattenutredning

På uppdrag av kommunen har WSP tagit fram en dagvattenutredning, daterad 2024-08-23 och reviderad 2026-01-30, som behandlar både

dagvatten och skyfall.

Utredningen visar på hur planerad exploatering kan komma att påverka framtida dagvattenflöden samt hur en hållbar dagvattenhantering ska kunna byggas upp i samband med den tilltänkta exploateringen. Utredningen redovisar även planområdets förutsättningar, befintlig dagvattenhantering och skyfallshantering.

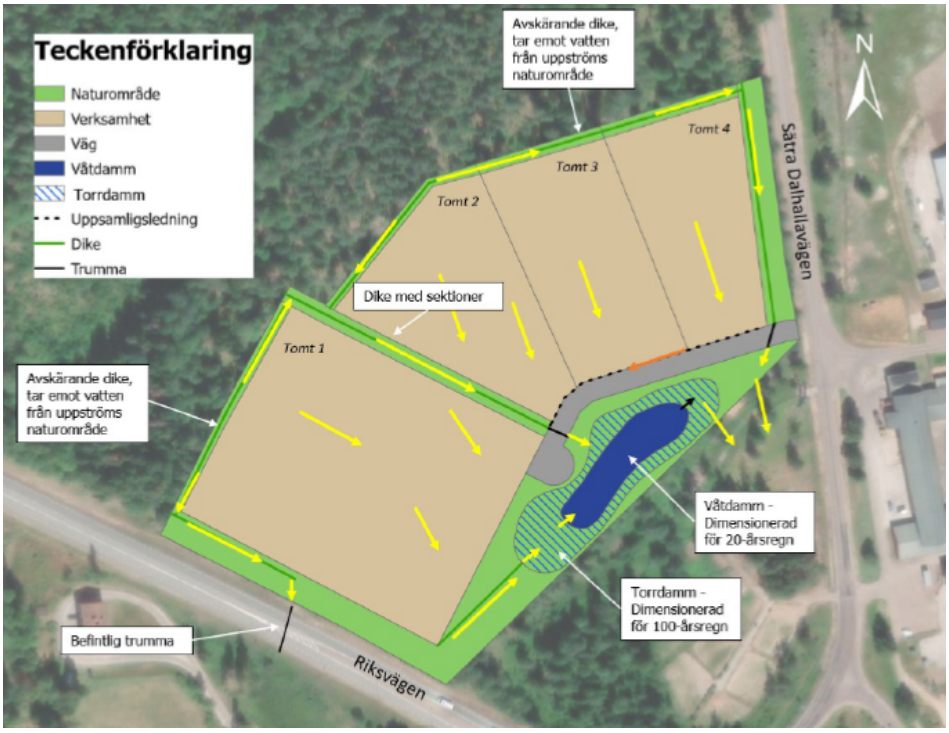
Planområdet utgörs idag av ett oexploaterat skogsområde och ligger inom ett delavrinningsområde som leder vattnet längs med vägdiken och ett vattendrag som ansluter till vattenförekomsten Siljan. Marken inom planområdet består till största del av morän och har en medelhög genomsläpplighet.

Planområdet planeras att delas upp i fyra fastigheter för verksamheter och alla fastigheter är tänkta att nås av samma infartsväg. Fastigheterna antas anläggas med en hårdgöringsgrad på 80 % då det inte är fastställt vilka typer av verksamheter som kommer etableras i området när dagvattenutredningen tas fram.

Flödena kommer att öka i planerad situation då ett oexploaterat skogsområde ska hårdgöras. Dagvatten från planområdet föreslås hanteras i en dagvattendamm dimensionerad för ett 20-årsregn med en utökad fördröjningsvolym för ett 100-årsregn. Den totala fördröjningsvolymen för ett 20-årsregn är 664 m^3 men med utökad fördröjningsvolym för ett 100-årsregn har dammen möjlighet att fördröja 1124 m^3. Med föreslagna lösningar inom planområdet kommer flödet att fördröjas ner till ett befintligt 20-årsflöde och kommer därför inte att öka belastningen på nedströms trummor.

De grova föroreningsberäkningarna visar på möjligheter att minska föroreningsbelastningen för ett par parametrar i planerad situation jämfört med befintlig situation från planområdet med en dagvattendamm. För att få ner halterna ytterligare krävs fler partikelavskiljande lösningar, samt att stor vikt läggs vid utformningen av dammen. Exempelvis om dammen anläggs med skärmlösningar eller med mer vegetationsytor kan halterna minska ytterligare och en lång uppehållstid i dammen möjliggör nedbrytning av närsalter. Genom dessa åtgärder samt att mer än 90 % av årsvolymen omhändertas och att planområdet endast utgör en liten del av Siljans avrinningsområde bedöms inte exploateringen inom planområdets försämra möjligheterna att uppnå aktuella MKN för recipienten Siljan.

Vid normala regn och vid skyfall i planerad situation kommer naturmarksvatten från uppströms skogsområde att ledas runt planområdet med hjälp av avskärande diken. Från området med verksamheter behöver höjdsättningen fortsatt planeras så att vattnet avleds till föreslagen dagvattendamm med utökad fördröjningsvolym.

Figur 3. Gula pilar visar de övergripande flödesriktningarna, medan den orangea pilen markerar flödesriktningen i dike. Dammens utbredning är baserad på ett antaget medeldjup, och den slutliga utbredningen kan komma att avvika beroende på vald utformning.

Teknisk lösning – dagvattendamm

Om föreslagen dagvattendamm dimensioneras för ett 20-årsregn krävs en erforderlig magasinvolym på 664 m^3. Med antagandet att dammen är i genomsnitt 0,5 m djup motsvarar det ett ytbehov på ca 1 400 m^2. Skulle dammen kunna utformas med ett större djup, skulle då ytbehovet minska.

För att säkerställa tillräcklig fördröjningskapacitet även vid ett 100-årsregn föreslås att dagvattendammen kompletteras med en torrdamm i direkt anslutning till våtdammen. Den totala erforderliga magasinvolymen för ett 100-årsregn har beräknats uppgå till 1124 m^3. Våtdammen beräknas bidra med en magasinvolym på 664 m^3, innebär det att resterande 460 m^3 behöver tillgodoses genom torrdammen för att kunna fördröja ett 100-årsregn.

Om torrdammen utformas med ett antagande medeldjup på 0,2 m krävs ett ytbehov på 2300 m^2 utöver våtdammens yta (vilket är beräknat med ett medeldjup på 0,5 m). För att underlätta drift och underhåll rekommenderas att torrdammen utformas med en släntslutning på 1:6.

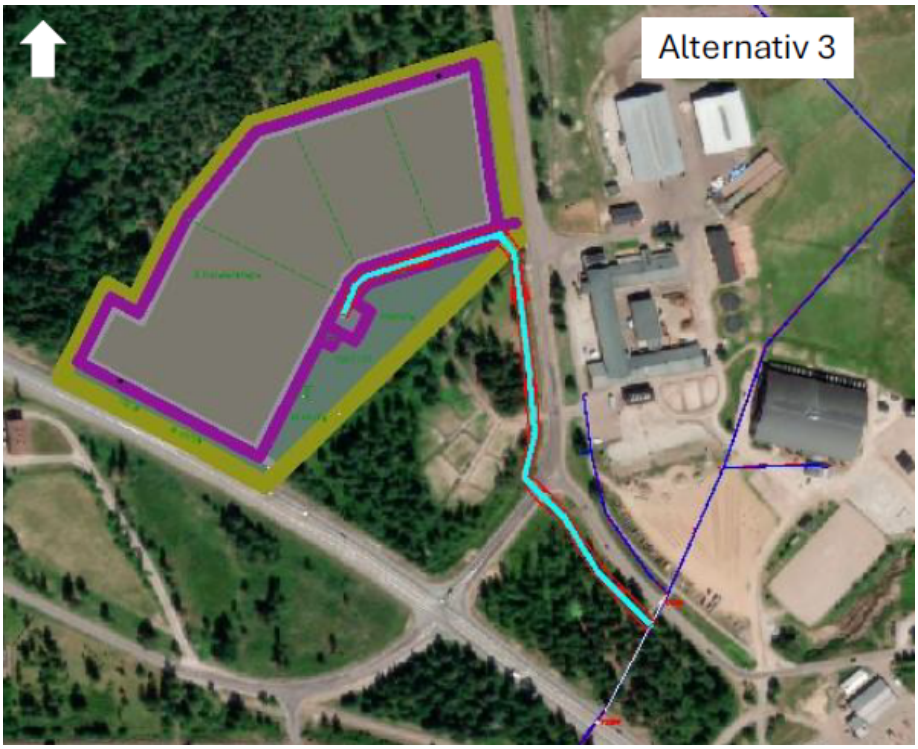
VA-utredning

En VA-utredning har tagits fram för att utreda möjligheterna att ansluta det planerade verksamhetsområdet till det kommunala vatten- och avloppsnätet. Utredningen visar att det finns god kapacitet i både dricks- och spillvattennätet för att försörja den planerade bebyggelsen och att det finns goda möjligheter att ansluta planområdet till VA-nätet.

Närmaste anslutningspunkt till kommunalt VA finns cirka 500 meter

sydost om planområdet. För att ansluta planområdet till befintligt VA-system behöver nya ledningar anläggas. Tre möjliga ledningsdragningar har identifierats. Samtliga förslag behöver korsa Sätra Dalhallaväg för att nå området och förslagen har också liknande höjdprofiler vilket innebär att schaktdjup och fall på ledningar är snarlika i alla tre fallen.

Utredningen förespråkar en förläggning enligt alternativ 3 (se figur 4 nedan), till följd av kortast dragning. Vidare orsakar alternativ 3 minst inverkan på träd och verksamheten inom områdena på båda sidor av vägen. Alternativet medför också större synergier med att förlägga det tillsammans med den planerade infartsvägen. En ytterligare fördel är att det uppstår minst interferens med det planerade dagvattensystemet och dammen.

Figur 4. Föreslagen ledningssträcka (alternativ 3), planerad ledning i turkos.

Geoteknisk undersökning

Allmänt

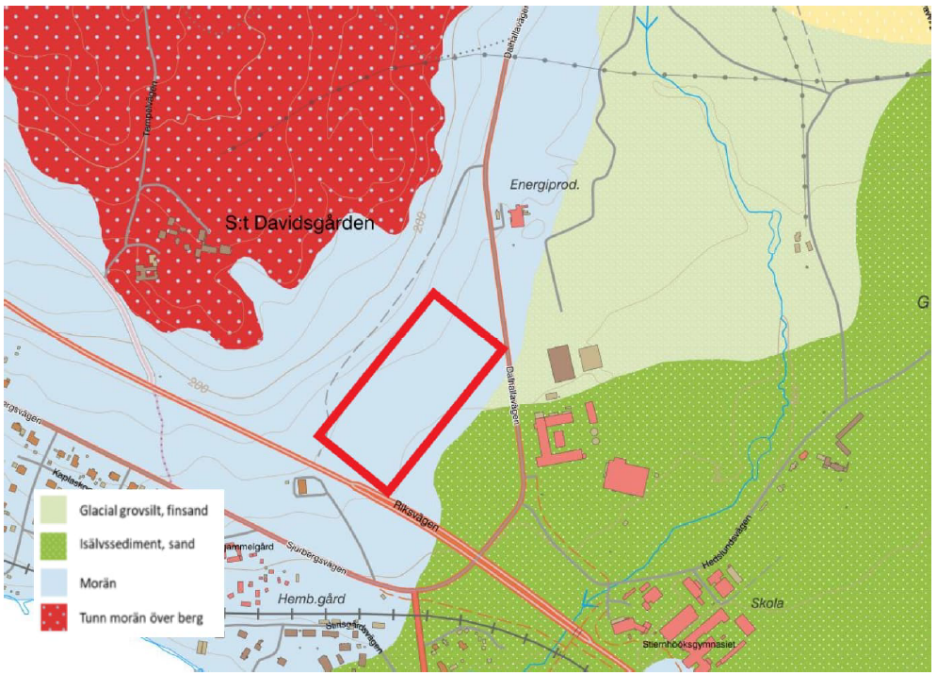
På uppdrag av kommunen har WSP utfört en geoteknisk undersökning, daterad 2024-06-14.

Enligt SGU:s jordartskarta, se figur 5, kännetecknas den största delen av området av morän som underlagras av berg mellan 10–20 meter under markytan. Inom sydöstra delen kan det förekomma ett sedimentlager av friktionsmaterial ovanpå moränen. Den geotekniska undersökningens resultat har delvis intygat den geologiska kartans utbredning, generell morän. Enligt den geotekniska undersökningen består marken i området av ytlig mulljord, där under morän som präglas av silt, fin sand och grövre material. Mindre förekommande, i de låglänta områdena något instängda partier, finns grovmorän där stenar upp till en meter förekommer.

Inga hinder bedöms föreligga för detaljplanens utförande med förutsättningar att ovanstående nämnda aspekter tas i beaktande i projekteringsskedet, avseende slänter och vattenhantering från det bakomliggande höglänta området.

Grundläggningsförhållande

Den geotekniska undersökningen utfördes genom grävda provgropar som ger en grov bedömning av markens förhållanden och WSP rekommenderar därför en noggrannare geoteknisk undersökning vid ett senare skede för bedömning av jordens egenskaper och hydrogeologiska förutsättningar i området.

Figur 5. Jordartskarta från PM Geoteknik, WSP 2024-06-14. Original hämtat från SGU jordartskarta.

Riksintressen

Enligt 3 kap. 5–9 §§ och 4 kap. Miljöbalken kan områden av särskild betydelse ur ett nationellt perspektiv vara av riksintresse. Områden av riksintresse ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra, skada eller motverka dem. Staten kan ingripa mot exploateringsföretag eller andra ingrepp som kan påtagligt skada riksintressen.

Riksintresse för friluftsliv och rörligt friluftsliv

Planområdet ingår i två större riksintresseområden: *Riksintresse för friluftsliv* (Siljansområdet) 3 kap. 6 § miljöbalken och *Riksintresse för rörligt friluftsliv* 4 kap. 1–2 §§ miljöbalken med hänsyn till natur- och kulturvärdena som är särskilt intressanta för turism och friluftsliv. Inom dessa riksintresseområden ska turismens och det rörliga friluftslivets intressen särskilt beaktas i samband med ingrepp i miljön. Ny bebyggelse ska anpassas så att riksintressenas värden inte skadas.

Riksintresse för kommunikation

Planområdet ligger i närheten av riksväg 70 och Dalabanan som båda är av riksintresse för kommunikation enligt 3 kap. 8 § miljöbalken.

Riksvägens funktioner som riksintresseanspråket avser att skydda för anläggningen är: *Funktionellt prioriterat vägnät för godstransporter*, F*unktionellt prioriterat vägnät för långväga personresor*, R*ekommenderad färdväg för farligt gods* och *Vägar som binder samman anläggningar av riksintresse*.

Dalabanans funktioner som riksintresseanspråket avser att skydda för anläggningen är: *Järnväg som trafikeras av godstrafik, Järnväg som trafikeras av långväga persontrafik* och *Station utmed järnväg av riksintresse.*

Vid planläggning ska hänsyn tas så att riksintressena inte påverkas negativt.

Riksintresse för kulturmiljövård

Cirka 150 meter söder om planområdet återfinns ett riksintresse för kulturmiljövård, *Kyrkudden W89*. Kyrkudden utgör Rättviks gamla sockens centrum och är en komplett bevarad kyrkomiljö med kyrkogård, prostgård, kyrkstallar, tiondebod med mera. För att kulturvärdena ska bibehållas bör befintlig bebyggelse och anläggningar bevaras och inom området ska nybebyggelse ske med stor försiktighet och endast för kyrkans behov.

Planområdet och kyrkomiljön skiljs åt av riksväg 70, järnvägen samt naturmark med uppvuxna björkar och tallar. Avståndet från planområdets södra gräns till kyrkan mäter över 500 meter. Det finns inga siktlinjer mellan planområdet och riksintresset.

Hushållningsbestämmelser

Enligt 3 kap 1 § miljöbalken ska områden användas till det som de är mest lämpade till med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning. Planområdena bedöms inte beröras av 3 kap 2 §, som avser stora oexploaterade områden eller vara ett sådant ekologiskt särskilt känsligt område som avses enligt 3 kap 3 § MB. Området består idag av skog och ingår i kommunens skogsbruksplan men har ingen större betydelse för skogsnäringen.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är bestämmelser om kvaliteten på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt och regleras i miljöbalken. Det finns idag MKN för buller, luft och vatten. MKN är juridiskt bindande och ska följas vid planläggning och i andra ärenden enligt plan- och bygglagen.

Luft

I dag finns miljökvalitetsnormer (MKN) för utomhusluft vad gäller

kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, partiklar, bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly. Dimensionerande är oftast normerna för partiklar och kväveoxider.

Inga kända mätningar av luftkvaliteten finns för centrala Rättvik.

Vatten

Vattenförvaltningsarbetet i Sverige bygger på EU:s ramdirektiv för vatten, det s.k. vattendirektivet, och omfattar alla typer av yt- och grundvatten. En miljökvalitetsnorm (MKN) för vatten beskriver den kvalitet en så kallad vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas god status.

Genom normerna ställs krav på ekologisk och kemisk kvalitet i ytvatten, och krav på kemisk kvalitet och vattentillgång för grundvatten. En norm anger en lägsta tillåten nivå. Den sammanlagda miljöpåverkan på vattenförekomsten får inte orsaka att kvaliteten blir sämre än den status som anges i normen.

Planområdet ligger inom ett avrinningsområde till vattenförekomsten Siljan som också är recipient för området. Avståndet till recipienten från planområdesgräns är cirka 350 meter (fågelvägen). För status och MKN för Siljan se tabell 1 nedan.

Siljan	Status	Kvalitetskrav (MKN)
Ekologisk status	Måttlig status. Bland annat på grund av vandringshinder i intilliggande vattendrag som stör kvalitetsfaktorerna fisk, konnektivitet och hydrologisk regim.	God ekologisk status 2033.
Kemiskt ytvatten	Uppnår ej god status. Överskridande gränsvärden av kvicksilver och bromerande difenyleter.	God kemisk ytvattenstatus 2027.

Tabell 1. Miljökvalitetsnormer för Siljan och deras status.

Buller

Miljökvalitetsnormer (MKN) för omgivningsbuller, såsom de i dag är formulerade, gäller bara skyldigheten att kartlägga och upprätta åtgärdsprogram för kommuner med fler än 100 000 invånare. I mindre och medelstora kommuner (under 100 000 invånare) ska strävan vara att begränsa buller.

Hälsa och säkerhet

Omgivningsbuller

Idag finns inga verksamheter på platsen som ger upphov till buller. Trafikbuller från riksväg 70 och Sätra Dalhallavägen kan förekomma. Det ligger inga bostäder i närheten av planområdet men däremot en gymnasieskola med djurhållning, vilken kan påverkas negativt av höga bullernivåer.

Risk för olyckor och farligt gods

Planområdet gränsar till riksväg 70 och länsväg 957 (Sätra Dalhallavägen) som båda utgör primär transportled för farligt gods.

Länsstyrelsen Dalarna tog 2012 fram vägledningen *Farligt gods – riskhantering i fysisk planering* som syftar till att vägleda kommunerna i hur de ska hantera riskfrågor i sin planering. Vägledningen innebär att en riskhanteringsprocess ska genomföras när detaljplaner tas fram inom 150 meter från en farligt gods-led. I vägledningen redovisar länsstyrelsen en zonindelning utifrån avståndet mellan riskkällan och olika typer av markanvändning. Beroende på skyddsavstånd från väg eller järnväg kan olika typer av markanvändning planeras utan särskild riskhantering, men om skyddsavstånden för zonindelningen inte kan hållas kan det krävas särskilda skyddsåtgärder.

Ju färre människor och verksamheter som vistas inom riskzoner desto mindre konsekvenser vid en farligt gods-olycka. Olika typer av markanvändning bedöms lämplig beroende på avståndet till riskkällan. Områden närmast transportleden, inom **0–30 meter**, bör begränsas i användning så att de inte uppmuntrar till stadigvarande vistelse. I områden **30–70 meter** från riskkällan bör markanvändningen utformas så att få personer uppehåller sig i området och att de personerna alltid är i vaket tillstånd, som exempel på sådan verksamhet anges bland annat industrier, mindre handel, lager, övrig parkering med mera. Inom **70–150 meter** kan de flesta typer av markanvändning förläggas utan särskilda åtgärder eller analyser.

Planområdet är beläget så att det berörs av alla de tre ovannämnda zonerna, men majoriteten av planområdes yta ligger dock inom zonen **70–150 meter** från riskkällan.

Närmre än 30 meter	30-70 meter	70-150 meter	Över 150 meter
Odlingar	Bilservice	Bostäder i högst 2 plan	Bostäder i mer än 2 plan
Trafikytor	Industrier	Mindre samlingslokaler	Vård
Ytparkeringar	Mindre handel	Handel	Kontor i flera plan
Friluftsområden	Tekniska anläggningar	Mindre kontor (ej hotell)	Hotell
	Övrig parkering	Kultur- och idrottsanläggningar utan betydande åskådarplats	Skolor
	Lager		Större samlingslokaler
			Kultur- och idrottsanläggningar med betydande åskådarplats

Tabell 2. Zonindelning för riskhantering

Risk för översvämning

Planområdet ligger ej inom översvämningskänsligt område, det finns inga större vattendrag inom 500 meter.

Risk för erosion, ras och skred

Risk för erosion, ras eller skred bedöms mycket liten i området då marken består av främst morän och i det sydöstrahörnet överlappas planområdet av en åsformation av isälvssediment. Jorddjupet har uppskattats till 10–20 meter. Dessa jordarter är ej erosions-, ras- eller skredbenägna i planområdet utefter topografin.

Inga särskilda åtgärder vidtas i detaljplanen med hänsyn till erosion, ras och skred.

Markföroreningar

Inom planområdet bedöms det ej förekomma några markföroreningar då området består av skogsmark och inte är ianspråktaget sedan tidigare. Detaljplanen medger användningen Verksamheter vilket innebär mindre känslig markanvändning.

I dagvattenutredningen, WSP 2024-08-23, redovisas Länsstyrelsernas EBH-karta som visar potentiellt förorenade områden. Från den kartan framkom att det inte finns något potentiellt förorenat område inom planområdet. Öster om planområdet finns en förbränningsanläggning som identifierats men ej riskklassats. Inga flöden från området når planområdet och vice versa.

Radon

WSP (2024) har utfört markradonundersökningar som visar att området består av normalradonmark.

Hydrologiska förhållanden

Det finns inga vattendrag inom eller i direkt anslutning till planområdet. Det närmsta vattendraget är Klockarbäcken, drygt 300 meter från planområdet, som går genom gymnasiets område och har sitt utlopp i Siljan. Planområdet ligger i utkanten av grundvattenförekomsten *Rättviks (SE675866-146667)* avgränsning.

Under den geotekniska undersökningen grävdes ett antal provgropar och två grundvattenrör installerades. I två av provgroparna skedde en tillströmning av vatten ca 0,7 till 1,2 meter under markytan men båda grundvattenrören var torra.

Kulturmiljö

Fornlämningar

Enligt Riksantikvarieämbetets Fornsök finns det inga kända fornlämningar inom planområdet. Närmsta registrerade fornlämning finns 600 meter från planområdet.

Alla fornlämningar, såväl kända som okända, är skyddade enligt kulturmiljölagen. Skulle det i samband med exploatering eller andra arbeten påträffas fornlämningar eller misstänkta fornlämningar ska kontakt tas med tillsynsmyndigheten, det vill säga länsstyrelsen.

Naturmiljö

En liten del av planområdet används som hästhagar för Stiernhööksgymnasiet, resterande del av planområdet är oexploaterat och består av skogsmark.

Enligt artportalen finns inga rapporter i området om rödlistade arter eller nära hotade arter. Det finns inga biotopskydd i eller i anslutning till planområdet. Närmaste Natura2000 område ligger mer än en kilometer från planområdet. Planområdet har inte identifierats som ett ekologiskt särskilt känsligt område.

Teknisk försörjning

Dricks- och spillvatten

Planområdet ligger utanför verksamhetsområde (VO) för allmänna VA-tjänster. Inom ramen för planprocessen har en VA-utredning tagits fram som visar på hur vatten- och spillvattentjänster kan ordnas för planområdet, vilka behov som finns och tekniska förutsättningar samt kostnader för detta för VA-projektering och VA-utbyggnad. RVAB ansvarar för det kommunala vatten- och avloppsnätet (VA) inom kommunens VO. Kommunfullmäktige fattar beslut om utökning av VO, vilket bör ske i samband med att planen antas.

Dagvatten

Det finns inga kommunala dagvattenledningar eller något verksamhetsområde för dagvatten i området.

Värme

Det finns fjärrvärmeledningar i närheten av planområdet. Det är Adven Siljan AB som är ansvarig för fjärrvärmenätet i Rättvik. Planområdet är idag inte anslutet till fjärrvärmenätet.

El- och teleledningar

I närområdet är bebyggelsen ansluten till Dala Energi AB:s elnät. De nya verksamheterna inom planområdet avses också att ansluta till Dala energis elnät som har kapacitet på mellanspänningsnätet i området.

Telia-Skanova har markförlagda ledningar inom detaljplaneområdet.

Avfall

Avfallshantering ska ske enligt Rättviks kommuns renhållningsordning och avfallsplan och Avfalls Sveriges handbok för avfallsutrymmen. Hämtning måste kunna utföras på ett trafiksäkert sätt, avstånd från sopbilens uppställningsplats till avfallsutrymme ska vara så kort som möjligt och inte överstiga 10 meter. Backrörelser bör undvikas. Andra viktiga aspekter vid utformning och lokalisering av avfallsutrymme är tillgänglighet, säkerhet och trygghet för personal och andra trafikanter samt arbetsmiljö för chaufförer som hämtar avfallet.

Från 2027 gäller nya regler om fastighetsnära insamling som innebär att

insamling av förpackningar (glas, papper, plast och metall) ska lösas inom den egna fastigheten. Handboken från Avfall Sverige, *handbok för avfallsutrymmen – Riktlinjer för utformning av avfallsutrymmen vid ny- och ombyggnation*, beskriver både utformning av avfallsutrymmen samt framkomlighet för insamlingsfordon och personal samt arbetsmiljö för hur hämtning av avfall ska ske.

Det kommunala bolaget Dala Vatten och Avfall AB ansvarar för insamling och omhändertagande av avfall.

Den närmsta återvinningsstationen, Reparatörvägen (grusplanen), ligger ca 1,5 kilometer från planområdet.

Brand

Framkomligheten för räddningstjänsten till och från planområdet bedöms som god. Planområdet ligger 3,5 kilometer från Räddningstjänsten och insatstiden bedöms vara cirka 10 minuter. I samband med ansökan om bygglov bestäms det byggnadsbrandtekniska utförandet.

Om någon fastighetsägare eller verksamhetsutövare önskar och/eller har behov av sprinkler behöver detta lösas genom att en lokal sprinkler-reservoar byggs och bekostas av en eller flera fastighetsägare.

Service

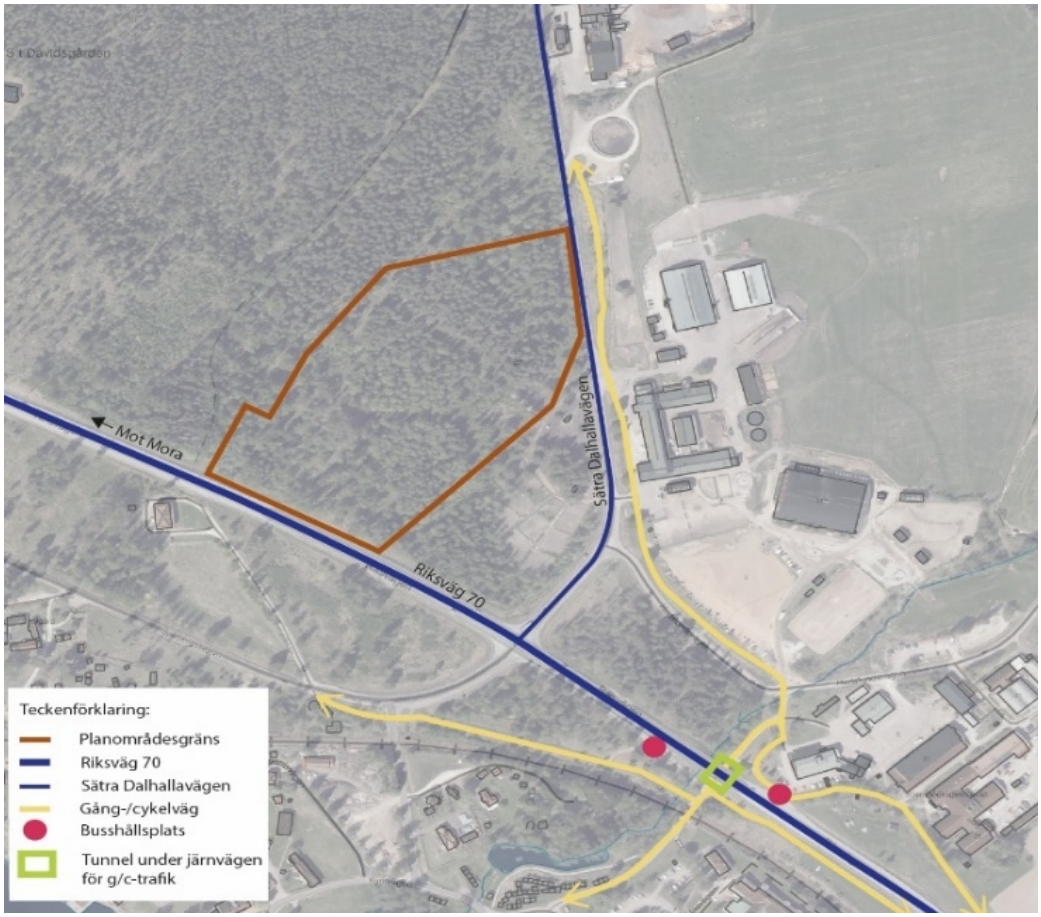
Rättviks samhälle ligger cirka 1,5 kilometer från planområdet. Där finns kommersiell och offentlig service samt Rättviks resecentrum med busstation och järnvägsstation.

Trafik

Planområdet nås med bil via Sätra Dalhallvägen som i sin tur leder ut på riksväg 70. Sätra Dalhallavägen medger idag en hastighet på 70 km/h. Det finns inga parkeringar i direkt anslutning till planområdet och den närmsta parkeringen tillhör gymnasieskolan.

Det finns en befintlig gång- och cykelväg som går mellan Rättviks centrum och gymnasieskolan. Gång- och cykelvägen upphör vid gymnasieskolans ladugård. Närmsta gång- och cykelpassage under riksväg 70 är belägen cirka 350 meter sydöst om planområdet. Från gymnasieskolan rör det sig elever med hästar och i olika fordon (fyrhjulingar, traktorer med mera) över och på Sätra Dalhallavägen dagligen under läsåret och det finns i dagsläget ingen anordnad gång- och cykelpassage över denna.

Närmsta busshållplats finns längs riksväg 70 i höjd med gymnasieskolan, cirka 350 meter från planområdet. Hållplatsen heter *Rättvik Gymnasieskolan* och trafikeras av Dalatrafiks busslinjer inom Rättviks kommun samt linje 350 mellan Mora-Falun.

Figur 6. Karta som visar trafikkommunikationer utanför planområdet.

PLANENS KONSEKVENSER

I detta kapitel beskrivs konsekvenserna som detaljplanen kan ha på området och dess omgivning.

Riksintressen

Riksintresse för friluftsliv

Siljansområdet omfattar stora områden kring Siljansbygden. Utifrån planområdets läge, innehåll och användning har bedömningen gjorts att området saknar värden för friluftslivet. Detaljplanens genomförande bedöms därför inte påverka riksintresset.

Riksintresse för kommunikation

Planområdet ligger i närheten av riksväg 70 och Dalabanan som båda är av riksintresse för kommunikation enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Järnvägen ligger på ett sådant avstånd från planområdet (200 meter) att ett genomförande av detaljplanen inte bedöms ha någon påverkan på anläggningen/på riksintresset.

Riksvägen ligger i direkt anslutning till planområdet. Då planförslaget medger ett mindre verksamhetsområde, som möjliggör för maximalt fem tomter, görs antagandet att områdets framtida trafik inte kommer vara av

sådan mängd att den påverkar framkomligheten på riksvägen. Riksvägens funktion som rekommenderad färdväg för farligt gods är också en del av riksintresset. Den föreslagna markanvändningen följer i huvudsak skyddsavstånden som länsstyrelsen redovisar i sin vägledning för farligt gods, ingen känslig markanvändning kommer att medges och området kommer att nyttjas av personer i vaket tillstånd – riksintresset bedöms därmed inte påverkas negativt.

Riksintresse för kulturmiljövård

Planområdet och kyrkomiljön skiljs åt av riksväg 70, järnvägen samt naturmark med uppvuxna björkar och tallar. Avståndet från planområdets södra gräns till riksintresseområdets avgränsning är cirka 150 meter och från planområdesgränsen till kyrkan mäter avståndet över 500 meter. Det finns inga siktlinjer mellan planområdet och riksintresset.

Nytillkommande bebyggelse inom området kommer att förhålla sig till befintliga byggnader på gymnasieskolans område och ha liknande höjd. De befintliga byggnaderna på gymnasieskolans område påverkar inte riksintresset visuellt och bedömningen är att den nytillkommande bebyggelsen och eventuella skyltanordningar inte heller kommer att göra det, detta då både nockhöjd och totalhöjd regleras i detaljplanen.

Miljökvalitetsnormer

Planförslaget beräknas inte alstra någon större mängd trafik och miljökvalitetsnormerna för luft bedöms därför klaras i området.

Vattenkvaliteten i Siljan bedöms inte försämras med anledning av ett genomförande av planförslaget då det införs ytor för infiltration och fördröjning av dagvatten och skyfall inom planområdet. Även miljökvalitetsnormen för vatten bedöms därför klaras.

Miljökvalitetsnormerna för buller avser kommuner med fler än 100 000 invånare.

Miljö

Ställningstagande 4 kap. 33 b & Plan- och bygglagen (2010:900)

En undersökning om betydande miljöpåverkan har genomförts. Slutsatsen av undersökningen är att ett genomförande av planen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken behöver därför inte göras.

Undersökningen har samrådts med Länsstyrelsen vid plansamrådet och de delar kommunens bedömning att detaljplaneförslaget inte innebär betydande miljöpåverkan.

Efter att undersökningen har samrådts, men innan granskningen av detaljplanen, ska kommunen besluta om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Samhällsutvecklingsutskottet beslutade den 2026-02-18 § 14 att detaljplanen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Dagvatten och skyfall

I utredningen om betydande miljöpåverkan identifierades dagvattenhanteringen som en möjlig risk som behövde hanteras i detaljplanen. En dagvattenutredning har tagits fram som planeringsunderlag till arbetet och i den finns förslagna åtgärder för dagvatten- och skyfallshantering. Om planområdet utformas med de föreslagna åtgärderna bedöms det finnas goda möjligheter att skapa en långsiktigt hållbar dagvattenhantering. Flera av de föreslagna åtgärderna har arbetats in i planförslaget och kommunen avser också att anlägga en större dagvattendamm än vad som föreslås i dagvattenutredningen, för att ytterligare säkerställa att dagvatten och skyfall tas om hand på ett tillfredsställande sätt.

Naturmiljö

Detaljplanens genomförande innebär att ett skogsområde ianspråktas till förmån för verksamhetsmark och att skogsmarken på fastigheten Sätra 1:9 och Sätra 1:17 minskas respektive försvinner helt. Kommunen har gjort bedömningen att skogsmarken inte har någon större betydelse för skogsnäringen och planområdet har heller inte bedömts hysa några större naturvärden.

Landskapsbild

En utbyggnad av planområdet kommer att innebära en förändring av landskapsbilden då ett oexploaterat skogsområde ianspråktas för bebyggelse. För att området ska upplevas som attraktivt för förbipasserande, i och med det nära läget till riksvägen, reglerar planen bebyggelsens utformning och tillåter inte skyltar inom naturmarken längs med vägen. Genom dessa regleringar bedömer kommunen att planområdet kan bidra positivt till upplevelsen av Rättviks norra entré.

Hälsa och säkerhet

Beräkning av omgivningsbuller

Detaljplaneförslaget föreslår mindre verksamheter, vilket kan komma att generera någon form av buller beroende på verksamhet. Det finns ingen bostadsbebyggelse i närheten som ställer höga bullerkrav, däremot finns gymnasieskolans ladugård med djur i planområdets närhet. Mycket höga och plötsliga ljud påverkar hästar negativt och tidigare låg en återvinningscentral i nära anslutning till gymnasieskolan som fick tas bort eftersom glastömningen skrämde hästarna. Därför bör verksamheter med höga ljud helt undvikas inom detaljplanen.

Olyckor och farligt gods

Planområdet angränsar till riksväg 70 och länsväg 957 (Sätra Dalhallavägen) som är primära vägar rekommenderade för farligt gods. Planförslaget medger ett mindre verksamhetsområde och den föreslagna markanvändningen följer i huvudsak skyddsavstånden som länsstyrelsen redovisar i sin vägledning för farligt gods. Detaljplanen utformas så att

ingen känslig markanvändning kommer att medges, områden närmst farligt gods-lederna kommer inte att uppmuntra till stadigvarande vistelse och planområdet kommer att nyttjas av personer i vaket tillstånd. Risken för olyckor och farligt gods bedöms därmed som acceptabel.

Den befintliga korsningen vid riksväg 70 - länsväg 957 är välutformad och med det går transporter in- och ut på den dagligen. Kommunen gör bedömningen att verksamheterna inte kommer att alstra så mycket trafik att risken för olyckor ökar.

Sociala

Barnperspektiv

Detaljplanen syftar till att skapa ett verksamhetsområde, i första hand inte ett område där barn ska vistas utan vuxna. Vid vidare planering och etableringar på området bör det utformas på ett sådant sätt att det inte lockar barn och unga att vistas i området. Inom planområdet kan verksamheter som erhåller försäljning av varor komma att etableras, vilket skulle kunna innebära att även barn vistas i området. Det blir då viktigt att ta hänsyn till det vid planering av entréer och parkeringar.

Ett genomförande av detaljplanen bedöms inte påverka sociala aspekter såsom trygghet, säkerhet, tillgänglighet, jämställdhet, barnperspektiv, mötesplatser och stadsliv.

Trafik

Planförslaget innebär ingen förändring av det övergripande vägnätet. Inom planområdet kommer det att tillkomma en mindre gata som gör det möjligt att angöra kvartersmarken. Motortrafik i området kan komma att öka något, beroende på vilken typ av verksamhet som etableras.

Planförslaget innebär att trafiksituationen kan bli sämre för elever på Stiernhööksgymnasiet som rör sig till fots, med häst eller i olika motorfordon. För att förbättra trafiksituationen för gymnasieeleverna bör kontakt tas med Trafikverket under planprocessen för att undersöka om det är möjligt med en hastighetssänkning mellan korsningen Riksväg 70/ Dalhallavägen till Adven Siljan AB:s norra infart. Genom att planlägga för naturmark längs med Sätra Dalhallavägen säkerställer planförslaget att elever och djur ska kunna ta sig genom/förbi planområdet och vidare ut i skogsmarken även efter en utbyggnad av detaljplanen.

Planförslaget bedöms inte öka trycket på kollektivtrafiken i området då förväntad exploatering inte är av någon stor omfattning. Den befintliga gång- och cykelvägen som avslutas vid gymnasiets ladugård bedöms kunna användas av de som ska till planområdet. Det kommer också att vara möjligt att förlägga ett gång- och cykelstråk i den planlagda naturmarken. Parkeringar får anordnas på respektive fastighet i den mån det behövs.

Fastigheter och rättigheter

Fastigheterna Sätra 1:17 och en del av Sätra 1:9 kommer att få ändrad markanvändning vid ett genomförande av detaljplanen, detta då användningen kommer att gå från skogsmark till verksamhetsområde. Även en del av Sätra 1:15 kommer att få ändrad markanvändning från trafikplats till gata.

Intilliggande fastighet innefattar gymnasieskolan som idag bedriver en mindre del av sin verksamhet inom planområdet, detta då de använder delar av området som hagområde för sina hästar. Kommunens bedömning är att de funktioner som finns inom planområdet idag kan flyttas till strax utanför tänkt planområde och att den skolverksamhet som är i anslutning till planområdet även fortsättningsvis kommer att kunna bedrivas på platsen i samma utsträckning som tidigare.

Utöver detta har kommunen gjort bedömningen att övriga fastigheter som angränsar till planområdet inte heller påverkas av ett genomförande av planen och att de kan fortsätta bedriva sina verksamheter på respektive fastighet. Planens genomförande leder inte till andra direkta konsekvenser när det gäller markägoförhållanden, rättigheter eller annan påverkan på fastigheterna.

MEDVERKANDE

Antagandehandlingarna är framtagna av mark- och planenheten på Rättviks kommun, maj 2026.

Granskningshandling. Illustrationsplan. Skala 1:2000 A3
Illustrationen visar ett scenario med 5 fastigheter
Detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera

RÄTTVIKS KOMMUN

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Mark- och planenheten

ANTAGANDEHANDLING
Dnr:
KLK 2024/835

Granskningsutlåtande

Rättvik, Rättviks kommun

Detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera

B344

Hur granskningen har bedrivits

Förslag till *Detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera* har varit utställd för granskning under tiden 2026-03-10 till 2026-04-07. Under granskningstiden har planhandlingarna varit utställda i kommunhusets foajé, på kulturhuset/biblioteket i Rättvik och på kommunens hemsida. Information om granskningen har annonserats i Rättviksnytt.

Under granskningen erbjöds de som berörs av planens innehåll möjlighet att inkomma med synpunkter på planhandlingarna. Detta granskningsutlåtande redovisar inkomna synpunkter och kommunens svar på om och hur synpunkterna kommer att beaktas under den fortsatta planprocessen.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Under granskningen har sex yttranden inkommit enligt följande lista

1. Länsstyrelsen, 2026-03-26
2. Trafikverket, 2026-03-12
3. Lantmäteriet, 2026-03-31
4. Dala Vatten och Avfall, 2026-04-02
5. PostNord, 2026-03-10
6. DalaEnergi, 2026-03-18

Ställningstagande efter granskning

Efter granskningen föreslås att planhandlingarna ändras på följande sätt:

Plankarta:

- Koordinatkryssen har justerats.

Planbeskrivning:

- Redaktionella ändringar.
- Beskrivningen av markanvisningsavtalet förtydligas.

Inkomna synpunkter med kommunens svar

Nedan återges och kommenteras inkomna synpunkter. I vissa fall har långa yttrandens kortats ner och uppenbara stavfel har åtgärdats. Handskrivna yttranden har tolkats och skrivits in digitalt. Yttrandena är diarieförda i sin helhet och finns tillgängliga hos Samhällsutvecklingsförvaltningen. Kommunens kommentarer och svar redovisas med blå text.

1. Länsstyrelsen

Frågor som kan leda till att planen överprövas enligt PBL 11:10

Hälsa och säkerhet – Dagvatten
Avrinningsförutsättningarna nedströms planområdet är otillfredsställande undersökta och tolkade. Det finns då en inte obetydlig risk att åtgärder som utförs ger upphov till väsentligt ändrade flödesvägar vilket kan leda till skador eller olägenheter på nedströms liggande mark och vägar. Sjurbergsvägen har betydande skador (framgår av gatubilder i google från 2010, 2018 och 2024) som typiskt uppkommer vid hög vattenhalt/otillräcklig dränering. Därmed finns redan idag en stark indikation på att avrinningsförutsättningarna är bristfälligt hanterade.

Avrinningsområdet mot lågområdet norr om korsningen mellan Sätra Dalhallavägen och väg 70 (se figur A nedan och jfr figur 16 i dagvattenutredningen) uppskattas till ca 30 ha vilket ger en medelavrinning på ca 2 l/s. Det har i anslutning till lågområdet närmast korsningen inte identifierats någon uppenbar vattengång (dike eller bäckfåra) som kan förmodas hantera denna vattenföring. Den vägtrumma som förbinder väg 70:s dike förbi Sätra Dalhallavägen ger inte intryck av att kunna täcka upp för flödet enligt ovan (bedömning utifrån mångårig erfarenhet av vägars avvattning).

Möjliga alternativa vägar för vattnet är anordningar i området som inte har identifierats. En dagvattenbrunn i mitten av väg 70 just väster om korsningen indikerar att det här kan finnas en trumma tvärs väg 70 (ej identifierad i utredningen). Det är dock också möjligt att dagvattenbrunnen är kopplad till den trumma som ligger längre österut. En ytterligare dagvattenbrunn är belägen vid denna östra trumma och denna är med största sannolikhet ansluten till trumman. Det är också möjligt att den naturliga avrinningen innan tillkomsten av vägarna företrädelsevis kunnat ske som ytnära grundvattenflöde fördelat över ett större område.

Generellt i samband med att områden bebyggs utförs ofta dränerande åtgärder så att ytnära grundvattenflöden som varit fördelade över större områden istället koncentreras till dränledningar och diken. Den aktuella planen täcker upp hela bredden av det aktuella avrinningsområdet och de åtgärder man vill göra kan därför förmodas medföra större förändringar i flödenas distribution. Ytliga grundvattenflöden kommer att dränera fram i diken och förmodas att tillsammans med planområdets avvattning (dagvatten) leda till att samma dike nu får ta emot ett större flöde än tidigare. Om inget görs för att ordna bortledning av vatten från lågområdet närmast korsning finns risk att hög vattennivå inom vägkonstruktionerna i likhet med vad som ser ut att ha skett med Sjurbergsvägen även kommer att kunna ske med Sätra Dalhallavägen och väg 70.

Den risk som beskrivs ovan bedöms kunna hanteras genom att säkerställa avledningen av vatten från lågområdet. I ett första led behöver den befintliga situationen undersökas närmare. Trafikverkets respektive kommunens handlingar från byggande av vägarna bör sökas fram i det sammanhanget. En lösning skulle kunna bestå i en längre kulvert från lågområdet och till den tydliga vattengången som fortsätter genom en trumma under järnvägen. Ett annat alternativ skulle kunna vara ett öppet dike parallellt med väg 70 med en ny trumma under Sätra Dalhalavägen där diket sedan ansluter till den ostliga trumman under väg 70.

Svar:

Utifrån dagvattenutredningen och de redovisade flödesvägarna i figur 15 kommer utsläppspunkterna från den föreslagna fördröjningsdammen att leda dagvattnet vidare längs samma flödesväg som i nuläget, ned mot den lågpunkt som redovisas i figuren. Kommunens bedömning är att vattnet inte kan rinna i någon annan riktning än den befintliga.

I kommunens förslag till dagvattenhantering, vilket även säkerställs genom planbestämmelser i plankartan, kommer ett nytt dike att anläggas parallellt med riksvägens befintliga dike. Detta dike kommer att ta hand om majoriteten av dagvattnet uppströms planområdet (dock inte dagvatten från riksvägen) och leda vattnet vidare till den föreslagna dagvattendammen. Därmed bedöms den nordvästliga trumman som redovisas i figur 15 få ett betydligt mindre dagvattenflöde efter genomförd exploatering jämfört med dagens situation. Kommunen bedömer att detta borde bidra till en förbättrad situation för Sjurbergsvägen.

Kommunen har, i dialog med Trafikverket, sett över avrinningsvägarna och dimensionerat dagvattendammen för att kunna fördröja ett 100-årsflöde. Trafikverket hade inga erinringar i sitt granskningsyttrande, vilket ytterligare styrker kommunens bedömning att planens genomförande inte kommer att medföra någon ökad belastning på Trafikverkets anläggningar. För flöden som överstiger ett 100-årsregn kommer ökade volymer att belasta lågpunkter och trummor mer än i nuläget.

För att fördela dagvattenflödena inom planområdet har kommunen i granskningsförslaget även redovisat ett dike som löper genom mitten av området. Syftet med detta dike är att möjliggöra avledning även centralt i området och därmed undvika att dagvattnet koncentreras runt planområdets kanter. Sammantaget bedöms detta innebära att både dagvatten och eventuellt grundvatten fördelas mellan tre diken: ett i mitten samt ett på vardera sidan av planområdet.

Kommunen har nyligen upplevt ett kraftigt regn, nämligen stormen Hans som orsakade stora flöden i Rättvik (mellan 80–100 mm nedfall under ett fåtal dagar enligt Länsstyrelsen rapport ”*Översvämning Dalarna, augusti 2023*”), utan att några skador som påverkade hälsa och säkerhet uppstod.

Med hänsyn till att dagvattenlösningen är dimensionerad för att fördröja ett 100-årsregn bedömer kommunen därför att ett genomförande av planen inte medför någon ytterligare risk för människors hälsa och/eller säkerhet.

---

2. Trafikverket

Trafikverket har inga synpunkter på detaljplanen.

Svar:

-

---

3. Lantmäteriet

För plangenomförandet viktiga frågor där planen behöver förbättras

Lite för otydlig redovisning av innehåll i avtal om markanvisning
I planbeskrivningen anges att ett markanvisningsavtal finns vid planarbetets uppstart för en del av planområdet, Sätra 1:17. Lantmäteriet bedömer att handlingarna i dess nuvarande skick inte är tillräckligt tydliga och behöver därför kompletteras.

Lagstiftningen kring genomförandeavtal innebär att om avsikten är att genomföra markanvisningar ska kommunen enligt 4 kap. 33 § tredje stycket andra meningen PBL redovisa avtalens huvudsakliga innehåll liksom konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal i planbeskrivningen. Detta ska enligt 5 kap. 13 § PBL göras redan i samrådsskedet.

Lantmäteriet konstaterar att lagstiftaren har avsett att exploatörens samtliga åtaganden ska redovisas på en översiktlig nivå, men där det ändå ska gå att bedöma vad åtagandena innebär.

Redovisningen behöver enligt Lantmäteriets mening förbättras och vara mer konkret kring:

- vilka områden som avses för överlåtelser eller upplåtelser (helst redovisade på kartor)
- vilka fysiska anläggningar exploatören ska utföra och vilken standard de ska ha
- vilka olika kostnader som exploatören åtar sig att betala
- åtaganden om att betala eller inte kräva ersättningar
- tidplan för utbyggnad av de anläggningar som avtalet omfattar
- om exploatören ska ställa en säkerhet för åtaganden enligt avtalet
- om det finns flera exploatörer – ansvarsfördelningen mellan dem

Glöm inte att även redovisa konsekvenserna av planen genomförs med stöd av avtal om markanvisning (se ovan). Lantmäteriet har som stöd till kommuner tagit fram ett material med information om regelverket vid ”Redovisning av genomförandeavtal i planbeskrivning” och tre exempel på hur redovisning av innehåll och konsekvenser kan se ut i en planbeskrivning. Använd gärna detta material som inspiration. Ni hittar det via följande länk på lantmateriet.se: https://www.lantmateriet.se/sv/om-lantmateriet/Samverkan-med-andra/Kommunsamverkan/redovisning-av-genomforandeavtal-i-planbeskrivning/

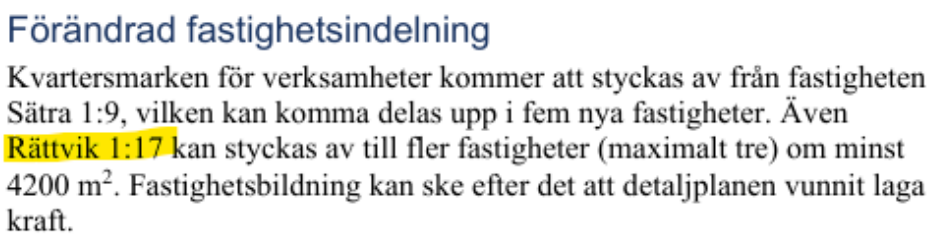
Grundkartans linjer och beteckningar är för framträdande i plankartan
I plankartan har grundkartans koordinatkryss svart färg. Detta gör att det blir svårare att särskilja planskiktets gränser och beteckningar från den information som tillhör grundkartan. För att plankartan ska vara tillräckligt tydlig och lättläst behöver det vara uppenbart vilka beteckningar och gränser som tillhör planskiktet. Därför bör färgen på grundkartans linjer och beteckningar förslagsvis ändras till grå.

Delar av planen som bör förbättras

Föråldrad grundkarta
Aktualitetsdatum för fastighetsredovisningen respektive för övriga detaljer i grundkartan är något föråldrad. Det är viktigt att grundkartan är aktuell i varje steg av planprocessen för att det ska vara lätt att överblicka de förutsättningar som finns för planläggningen.

Bristen behöver åtgärdas för att det ska vara möjligt att bedöma så att redovisningen av planens konsekvenser enligt 4 kap. 33 § tredje stycket PBL är korrekt.

Fel fastighetsbeteckning
Lantmäteriet har uppmärksammat ett skrivfel av fastighetsbeteckning i planbeskrivningen under rubriken ”Förändrar fastighetsindelning”. Se gulmarkering i bild nedan.

Förändrad fastighetsindelning

Kvartersmarken för verksamheter kommer att styckas av från fastigheten Sätra 1:9, vilken kan komma delas upp i fem nya fastigheter. Även Rättvik 1:17 kan styckas av till fler fastigheter (maximalt tre) om minst 4200 m^2. Fastighetsbildning kan ske efter det att detaljplanen vunnit laga kraft.

Svar:

För plangenomförandet viktiga frågor där planen behöver förbättras

Lite för otydlig redovisning av innehåll i avtal om markanvisning
Kommunen har förtydligat i planbeskrivningen att det är kommunen själv som är exploatör för hela planområdet och att det finns ett

markanvisningsavtal som gäller förköp av byggrätten inom en del av planområdet.

Grundkartans linjer och beteckningar är för framträdande i plankartan
Koordinatkryssens utformning korrigeras.

Delar av planen som bör förbättras

Föråldrad grundkarta
Grundkartan aktualiseras inför ett antagande. Kommunen äger all mark inom planområdet vilket innebär att kommunen är medveten om platsens förutsättningar och eventuella förändringar.

Fel fastighetsbeteckning
Den felaktiga fastighetsbeteckningen åtgärdas.

---

4. Dala Vatten och Avfall

Synpunkter vatten och avlopp

DVA har följande synpunkter kring dagvatten samt VA-utredning:

Dagvatten
I planbeskrivningen anges att de planerade dagvattenåtgärderna i form av en dagvattendamm samt diken m.m. på allmän platsmark ska anordnas och förvaltas av Rättviks kommun. DVA ser positivt på att kommunen avser att anlägga en större dagvattendamm än vad som föreslås i dagvattenutredningen, för att ytterligare säkerställa att dagvatten och skyfall tas om hand på ett tillfredsställande sätt (Dagvatten och skyfall, s33). Det har konstaterats att det nedströms området finns områden som är känsliga för tillförsel av dagvatten/vatten från skyfall och där stora mängder vatten samlats på olämpliga ställen.

DVA konstaterar att dagvattenutredningen anger att höjdsättningen för planområdet ännu inte är färdigställd, och att det är viktigt att se över planens höjdsättning så att de planerade dagvattenåtgärderna är genomförbara och att dagvatten/skyfallsvatten inom området kan avledas till dammen som planerat.

Det anges även i dagvattenutredningen att dagvattnet från området ska avledas via Trafikverkets trummor och diken, men att detta ännu inte är avstämt med Trafikverket. Det är viktigt att en avstämning med Trafikverket görs så att den planerade lösningen är genomförbar i praktiken.

Dagvattenlösningen är utformad med diken som ska leda dagvattnet genom området samt avleda naturmarksvatten. Flera av dikena har skarpa svängar där det böjer av mer än nittio grader, vilket medför risk för erosion och att vattnet inte följer dikena vid höga flöden. Det anges i utredningen att någon form av erosionsskydd bör anläggas på dessa platser och att detta bör utredas mer under projekteringsskedet. DVA anser att i första hand bör en lösning utan skarpa svängar övervägas då erosionsskydd är en mindre hållbar lösning

och att det finns en potentiell risk för framtida skador på Sätra Dalhallavägen.

VA-utredningen

Då VA-utredningen inte är avgörande för detaljplanen utan ligger till grund för den efterföljande projekteringen redovisas inte DVA:s kommentarer om VA-utredningen i granskningsutlåtandet. Yttrandet finns diarieförtt i sin helhet.

Svar:

Se svar till Länsstyrelsen angående dagvatten.

Naturområdena inom vilka dikena kommer att förläggas har en bredd om mellan 8 och 14 meter. Kommunen har därför gjort bedömningen att den tilltagna bredden kommer göra det möjligt att tillskapa dagvattendiken utan skarpa svängar inom de avsatta områdena.

Synpunkterna på VA-utredningen har lämnats vidare till VA-konsult och utredningen har uppdaterats utefter DVA:s synpunkter.

---

5. PostNord

PostNord har i uppdrag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten vilket bland annat innebär att det är PostNord som ska godkänna placeringen och standarden på postmottagningsfunktionen. I denna roll representerar PostNord samtliga postoperatörer som är verksamma i det aktuella området.

Post ska kunna delas ut miljövänligt, kostnadseffektivt och med hänsyn till arbetsmiljön för chaufförer och brevbärare. För att det ska kunna genomföras i praktiken behöver utdelningen standardiseras.

Vid nybyggnation av villor och radhus placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox i anslutning till entrén. Färdvägen till postanordningen ska vara öppen och farbar året runt för valt fordon, samt ges möjlighet att vända.

Kontakta PostNord i god tid på utdelningsforbattringar@postnord.com för dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation eller annan förändring gällande befintlig alt ny infrastruktur.

En placering som inte är godkänd leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

Svar:

Området som planläggs är ett verksamhetsområde och det är upp till respektive verksamhetsutövare att kontakta PostNord för att stämma av sin postmottagning.

---

6. DalaEnergi

Vi har inget att erinra.

Svar:

-

Granskningsutlåtandet är sammanställt av mark- och planheten på Samhällsutvecklingsförvaltningen, Rättviks kommun.

RÄTTVIKS KOMMUN

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Mark- och planenheten

GRANSKNINGSHANDLING
Dnr:
KLK 2024/835

Samrådsredogörelse

Rättvik, Rättviks kommun

Detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera

B344

Hur samrådet har bedrivits

Förslag till *Detaljplan för Glassen, del Sätra 1:9* har varit utsänd för samråd under tiden 2025-06-16 till 2025-08-25. Under samrådstiden har planhandlingarna varit utställda i kommunhusets foajé, på kulturhuset/biblioteket i Rättvik och på kommunens hemsida. Information om samrådet har annonserats i Rättviksnytt.

Under samrådet erbjöds de som berörs av planens innehåll möjlighet att inkomma med synpunkter på planhandlingarna. Denna samrådsredogörelse redovisar inkomna synpunkter och kommunens svar på om och hur synpunkterna kommer att beaktas under den fortsatta planprocessen.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Under samrådet har nio yttranden inkommit enligt följande lista

1. Länsstyrelsen, 2025-08-21
2. Trafikverket, 2025-08-18
3. Lantmäteriet, 2025-08-13
4. Dala Vatten och Avfall, 2025-08-25
5. Miljö- och byggnadsnämnden, 2025-08-29
6. Region Dalarna, 2025-06-18
7. DalaEnergi, 2025-06-17

8. PostNord, 2025-06-17
9. Telia-Skanova, 2025-06-18

Ställningstagande efter samråd

Efter samrådet föreslås att planhandlingarna ändras på följande sätt:

Plankarta:

- Planområdesgränsen korrigeras för att säkerställa naturliga flöden i föreslagna diken och för att hålla ett tillräckligt avstånd från Trafikverkets diken.
- Fler planbestämmelser gällande utformning av tillkommande bebyggelse införs.
- Nockhöjden höjs med två meter till 14 meter och en planbestämmelse om totalhöjd på 16 meter läggs till.
- Koordinatkryss läggs till i grundkartan.

Planbeskrivning:

- Redaktionella ändringar.
- Beskrivning av och konsekvenser gällande *Riksintresse för kulturmiljö* läggs till i planbeskrivningen.
- Dagvattenlösningarna på kvartersmark utgår och dagvattendammen får en större dimensionering anpassad för ett 100-årsregn. Föreslagna dagvattenlösningar och avsnittet om dagvatten korrigeras utifrån uppdaterad dagvattenutredning. Det förtydligas att inget mer eller snabbare vatten kommer att släppas till statlig infrastruktur.
- Information om VA-utredning, verksamhetsområde för allmänna VA-tjänster och lokal lösning för sprinkler-reservoar läggs till.
- Avsnittet om planekonomisk bedömning utvecklas.
- Planbeskrivningen kompletteras med information om befintligt markanvisningsavtal.
- Information om Telia-Skanovas markförlagda ledningar läggs till i planbeskrivningen.

Övrigt:

- Detaljplanens namn ändras och det tydliggörs att fler fastigheter ingår i planförslaget: ”Detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera”.
- Dagvattenutredningen har uppdaterats och en VA-utredning har tagits fram.

Inkomna synpunkter med kommunens svar

Nedan återges och kommenteras inkomna synpunkter. I vissa fall har långa yttrandens kortats ner och uppenbara stavfel har åtgärdats. Handskrivna yttranden har tolkats och skrivits in digitalt. Yttrandena är diarieförda i sin helhet och finns tillgängliga hos Samhällsutvecklingsförvaltningen. Kommunens kommentarer och svar redovisas med blå text.

1. Länsstyrelsen

Frågor som kan leda till att planen överprövas enligt PBL 11:10

Riksintresse för kulturmiljövård
Det aktuella planområdet ligger strax norr om riksintresse för kulturmiljövården, Kyrkudden W 89. Riksintresset motiveras av sockencentrat med mycket välbevarad kyrkomiljö vid Rättviks medeltida kyrka och kyrkvall. Det är angeläget att detaljplanen förses med bestämmelser som begränsar eventuella fristående skyltanordningar i höjd så att dessa inte påverkar riksintresset visuellt.

Riksintresse för kommunikationer
Allt vatten, som blir en följd av exploateringen, måste fördröjas, dvs inget mer eller snabbare vatten får släppas till statlig infrastruktur.

Dagvattendammen har dimensionerats för 20-årsregn. Det krävs en dimensionering utifrån 100-årsregn, för att inte riskera negativ påverkan på de statliga vägarna.

En damm måste placeras på visst avstånd från statlig väg, eftersom det annars till exempel kan leda till erosion i vägarna. Det avstånd som visas i illustrationsplanen bedöms vara tillräckligt.

Plankartan medger ett dike direkt mot vägområdet, vilket inte är lämpligt. Ett dike ska anläggas med ett avstånd om minst två meter mellan vägdikets krön och dagvattendikets krön. Skälet till det är att det annars uppstår risk för erosion i väg 70 samt att vatten kan svämma över från vägdike till planområdets dike när det är fyllt med vatten, och vice versa.

Hälsa och säkerhet – Dagvatten
Mark- och planenheten har sammanfattat delen av yttrandet som berör dagvatten. Yttrandet är diarieført i sin helhet.

Avvattningsförutsättningar

Tolkningen av befintliga avvattningsförutsättningar för området som redovisas i dagvattenutredningen har ett flertal oklarheteter och brister. Att

försöka tolka avrinningsförutsättningarna utifrån en topografisk modell som huvudsakligt stöd leder ofta till felaktiga bedömningar.

- Det behöver klargöras vem som ansvarar för kulverten som beskrivs i utredningen, var den är belägen och dess funktion samt om det är en kulvert eller egentligen en vägtrumma.
- Det finns oklarheter kring sidotrumman som finns beskriven i utredningen och dess funktion koppat till planområdets avrinning.
- Figur 16 är missvisande; flödet fortsätter inte längs väg 70 som dagvattenutredningen gör gällande, en viss andel av flödet från området förmodas ske i jordlagren och det finns fler vägtrummor än den som redovisas.
- Det behöver klargöras om och i så fall i vilken omfattning avvattning sker i ostlig riktning mot ett krondike som löper längs fastighetsgränsen till Prostgården 1:18.
- Utredningen indikerar att avvattning uppströms behöver kunna passera planområdet. Utredningen behöver omfatta en rimlig bedömning av var sådant vatten kommer in i planområdet, vilka mängder och flöden det är frågan om samt hur det säkerställs att detta vatten kan fortsätta passera planområdet.
- Länsstyrelsen uppmärksammar att det 2011 skett en inte obetydlig utfyllnad på fastigheten Rättvik 1:15 på ett sätt som uppenbart har haft viss påverkan på avvattningsförutsättningarna för ett område där planområdet ingår.

Hantering av framtida avvattning inklusive bland annat flödesutjämningsåtgärder

De angivna förslagen till avvattning och dagvattenhantering bedöms mindre lämpliga.

- Befintliga utflöden i sydlig och ostlig riktning från planområdet kommer att avbrytas och istället styrs dessa mot sydost. Det är oklart vilken den mottagande vattenanläggningen är. Detta kan resultera i en ökad belastning på kulvert, sidotrumma och även den vägtrumma som går genom väg 70.
- Det går inte att följa och förstå beräkningsförfarandet för flödesutjämning. Avvattningsförutsättningarna är otillfredsställande beskrivna och fler flödesvägar finns än vad som framgår av dagvattenutredningen.
- Behovet av eventuell flödesutjämning behöver utredas utifrån rättade underlag i fråga om befintliga och framtida avvattningsförutsättningar. Detta måste ske med utgångspunkt från var och en av de vattenanläggningar som är avsedda att ta emot

utgående vatten. Befintliga punkter där utflöde sker idag behöver vara klargjorda och eventuella framtida förändringar i vardera punkten behöver redovisas.

- Planområdet utgör uppenbart del av en samlad bebyggelse och om det föreligger behov av ordnandet av dagvattenhantering (bortledning och rening) så ska detta normalt ske genom en allmän VA-anläggning i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster. Eventuella åtgärder inklusive anläggningar för flödesutjämning och rening bör ordnas på sätt som är lämpligt utifrån det samlade behovet av dagvattentjänster och inte på ett fragmenterat sätt planområde för planområde.

Hälsa och säkerhet – Spill- och dricksvatten, kommunala verksamhetsområden
Det är tvetydigt om det kommer att bildas verksamhetsområde och i så fall för vilka vattentjänster. Det framgår att det kommer att utredas men samtidigt nämns att ledningar ska byggas ut av Dala vatten och avfall AB samt att det ska tas ut avgift enligt VA-taxan. Om det kommunala VA-bolaget bygger ut ledningsnät för dricksvatten och spillvatten i planområdet så antar Länsstyrelsen att kommunen har gjort bedömningen att det finns ett behov av dessa tjänster. Länsstyrelsen bedömer att området, tillsammans med kringliggande områden som redan ingår i verksamhetsområde för dricksvatten och spillvatten, ingår i ett större sammanhang. Ingår området i ett större sammanhang och det finns ett behov utifrån människors hälsa eller miljön är kommunen skyldig att bilda verksamhetsområde.

Kommunen behöver förtydliga om det avses att bildas ett kommunalt verksamhetsområde och vilka VA-tjänster som omfattas.

Med tanke på att kommunen kommer att bygga och sköta dagvattendammen och dikena så tyder det på att det finns ett behov av att lösa även dagvattenhanteringen gemensamt. Kommunen behöver utreda om det finns behov av att bilda verksamhetsområde även för dagvattenhanteringen. Om inte verksamhetsområde kommer att bildas behöver det redovisas argument för detta.

Rådgivande synpunkter

Väganslutning
En anslutning till väg 957 kan enligt Trafikverket göras på den föreslagna platsen. Anslutningen ska utformas enligt kravdokumentet TRVINFRA-00396 för att säkerställa att väg och trafiksäkerhet inte ska påverkas negativt. Anslutningsvinkel ska med tanke på trafiksäkerheten vara 90 grader och radierna och vilplanen ska vara minst 10 meter. Innan några arbeten påbörjas ska samråd ske med Trafikverket Region Mellerstas entreprenör i Rättviks driftområde.

Spill- och dricksvatten
Livsmedelsindustrier genererar generellt spillvatten med högt innehåll av näringsämnen vilket ofta kan renas tillsammans med hushållspillvatten, dock kan det behövas både utjämningsmagasin och förbehandlingssteg om de inte har eget reningsverk. Belastningen varierar beroende på typ av livsmedel och omfattning så bedömningen om det finns kapacitet i reningsverket för planområdet får bedömas vid anmälan till kommunen eller i tillståndsansökan.

Livsmedelsindustrier har även generellt behov av varierande volymer av dricksvatten vilket gör att behovet inte kan bedömas i planprocessen utan även det får hanteras i anmälan eller tillståndsansökan. Dock är kommunen inte skyldig att hålla med vare sig vatten för industriproduktion eller rening av industriellt avloppsvatten.

Gestaltning
I planbeskrivningen under rubriken syfte står bl a att: *det exponerade läget vid riksväg 70 medför att området behöver vara välgestaltat och upplevas som attraktivt av förbipasserande; i det här fallet innebär det att byggnaderna ska ha en genomtänkt arkitektonisk kvalitet, att eventuell skyltning ser bra ut och att respektive fastighet är välskött och ser ordnad ut.*
I plankartan finns endast bestämmelser som reglerar bebyggelsens utformning gällande byggnadshöjd och kulör samt utnyttjandegrad. För att bättre uppnå planens syfte kan det vara lämpligt att införa mer detaljerade bestämmelser som styr den nytillkommande bebyggelsens utformning.

Naturvärden
Då området är oexploaterat anser Länsstyrelsen att det behöver göras en naturvärdesinventering i fält, enligt svensk standard (SS 199000:2023).

Plankarta/Planbeskrivning
I planbeskrivningen under avsnittet ”Hela detaljplanen” anges att detaljplanen medger en byggnadshöjd på 12 meter men plankartan anger 12 meter nockhöjd.

Detaljplanen benämns ”Detaljplan för Verksamhetsområde på del av Sätra 1:9”. Detaljplanen omfattar även Sätra 1:17.

Undersökningssamråd om betydande miljöpåverkan

Kommunen gör bedömningen att detaljplanen inte väntas medför miljöpåverkan som kan antas bli så betydande att en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap miljöbalken behöver göras. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att detaljplaneförslaget inte innebär betydande miljöpåverkan.

Svar:

Överprövningsgrundande synpunkter

Riksintresse för kulturmiljövård
En planbestämmelse om totalhöjd införs för att begränsa skyltanordningar och andra tekniska anordningar i höjdled. Planområdet ligger dock avskilt från kyrkomiljön och avgränsas av bland annat riksvägen, natur och annan bebyggelse. Kommunen har gjort bedömningen att en eventuell fristående skyltanordning inte kommer ha någon visuell påverkan på riksintresset för kulturmiljövård. Detta förtydligas i planbeskrivningen.

Riksintresse för kommunikationer
Planförslaget ändras så att dammen dimensioneras utifrån 100-årsregn och plankartan korrigeras så att det nya diket hamnar på lämpligt avstånd från det befintliga vägdiket.

Hälsa och säkerhet – Dagvatten
Synpunkterna om dagvatten har bearbetats in i planhandlingarna.

Hälsa och säkerhet – Spill- och dricksvatten, kommunala verksamhetsområden
Synpunkterna om spill- och dricksvatten har bearbetats in i planhandlingarna.

Rådgivande synpunkter

Gestaltning
Fler detaljerade planbestämmelser gällande bebyggelsens utformning har införts.

Naturvärden
Planområdet utgörs av skogsmark och är idag oexploaterat. Skogsmarken ingår i kommunens skogsbruksplan, varav en del utgörs av produktiv skog medan en annan del används för inhängning av gymnasieskolans djur. Kommunen har bedömt att det inte är nödvändigt med en naturvärdesinventering.

Plankarta/Planbeskrivning
Det har blivit fel i planbeskrivningen. Nockhöjd är det som ska regleras och detta korrigeras i handlingarna.
”Med flera” läggs till i titeln för att förtydliga att fler fastigheter än Sätra 1:9 ingår i planarbetet.

---

2. Trafikverket

Trafikverket har följande synpunkter

Anslutning

En anslutning till väg 957 kan göras på den föreslagna platsen. Anslutningen ska utformas enligt kravdokumentet TRVINFRA-00396 för att säkerställa att väg och trafiksäkerhet inte ska påverkas negativt.

Anslutningsvinkel ska med tanke på trafiksäkerheten vara 90 grader. Radierna ska vara minst 10 meter och vilplanen minst 10meter.

Innan några arbeten påbörjas ska samråd ske med Trafikverket Region Mellerstas entreprenör i Rättviks driftområde, som nås på telefon 010-476 14 13. Syftet är att meddela när arbetet är tänkt att starta, att koordinera med arbeten som Trafikverket beställt och att samordna arbetsmiljöansvaret. De är även behjälpliga med att svara på frågor av teknisk karaktär och ge råd om utförandet. När anslutningen är färdig ska detta anmälas som klar för avsyning.

Anslutningstyp A4 gäller.

Farligt gods

Väg 70 är rekommenderad färdväg för farligt gods. Hänsyn till farligt gods ska beaktas för exploatering enligt de rekommendationer som Länsstyrelsen anger. Vi hänvisar i övrigt till Länsstyrelsens bedömning.

Dagvatten

En damm måste placeras på visst avstånd från statlig väg, eftersom det annars tex kan leda till erosion i vägarna. Det avstånd som visas i illustrationsplanen är tillräckligt.

Dammen har dimensionerats för 20-årsregn. Det är för litet, det krävs en dimensionering utifrån 100-årsregn, för att inte riskera negativ påverkan på de statliga vägarna.

Plankartan medger ett dike direkt mot vägområdet, vilket inte är lämpligt. Ett dike ska anläggas med ett avstånd om minst två meter mellan vägdikets krön och dagvattendikets krön. Skälet till det är att det annars uppstår risk för erosion i väg 70 samt att vatten kan svämma över från vägdike till planområdets dike när det är fyllt med vatten, och vice versa.

Allt vatten, som blir en följd av exploateringen, måste fördröjas, dvs inget mer eller snabbare vatten får släppas till statlig infrastruktur.

Svar:

Anslutningen ska utformas i enlighet med gällande krav från Trafikverket.

Planförslaget har tagit hänsyn till farligt gods.

Planförslaget ändras så att dammen dimensioneras utifrån 100-årsregn och plankartan korrigeras så att det nya diket hamnar på lämpligt avstånd från det befintliga vägdiket. Inget mer eller snabbare vatten kommer att släppas till statlig infrastruktur vilket förtydligas i planhandlingarna.

---

3. Lantmäteriet

På grund av yttrandets längd har Mark- och planenheten gjort en sammanfattning i punktform. Yttrandet är diariefört i sin helhet.

För plangenomförandet viktiga frågor där planen behöver förbättras

- Markanvisningsavtal aktuellt men innehållet redovisas inte
    - Kommunen behöver redovisa avtalets huvudsakliga innehåll liksom konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal i planbeskrivningen.
    - Om förhandlingar kring avtal om markanvisning påbörjas först efter antagandet av planen är det tillräckligt att kommunen redovisar sin avsikt att ingå ett markanvisningsavtal, intentioner om vad avtalet avses innehålla med mera. Även konsekvenserna ska redovisas.

Delar av planen som bör förbättras

- Grundkarta
    - Aktualitetsdatum är föråldrad.
    - Koordinatkurs saknas i grundkartan.
- Genomförandetid bör anges i anslutning till planbestämmelserna
- Information om planavgift eller plankostnadsavtal saknas i planbeskrivningen
- Planbeskrivningen saknar information om vem som ansvar för ansökan om och kostnader för lantmäteriförrättningar.
- Planekonomi – i beskrivningen av planekonomi nämns inte de intäkter som kommunen bör ha vid försäljning av mark. Även kostnader för vatten och avlopp samt anslutningsavgifter bör redogöras för.

Svar:

Planbeskrivningen kompletteras med en kort redovisning av markanvisningsavtalets innehåll.

Grundkartans aktualitet ses över och koordinatkryss läggs till. Genomförandetid har lagts till i planbestämmelserna.

Detaljplanen upprättas av kommunen och är ett kommunalt initierat projekt, det finns därför inget plankostnadsavtal tecknat med någon annan part och ingen planavgift kommer heller att tas ut. Därav är inga sådana uppgifter beskrivna i planbeskrivningen. Planbeskrivningen kompletteras med information om att det är kommunen som bekostar och ansvarar för planarbetet, utbyggnad och lantmäteriförrättningar.

4. Dala Vatten och Avfall

Mark- och planenheten har sammanfattat delar av yttrandet i punktform. Yttrandet är diariefört i sin helhet.

Synpunkter vatten och avlopp

Allmänt

- DVA delar Rättviks kommuns uppfattning om att det inom ramen för planprocessen behöver utredas hur vatten- och spillvattentjänster kan ordnas för planområdet.
- DVA ser gärna att en övergripande förprojektering för vatten- och spillvattenledningar inom och anslutande till området tas fram inom ramen för planprocessen, önskvärt före planen går ut på granskning. Då kan nödvändiga markreservat för ledningsnät och andra anläggningar (t.ex. pumpstationer, tryckstegringsstationer) i form av u- och e-områden identifieras och planeras in i plankartan.
- DVA önskar att ett VA-avtal tas fram mellan VA-huvudmannen Rättvik Vatten och Avfall AB (RVAB) och kommunen för att förtydliga vilka kostnader som ska belasta respektive organisation i genomförandet av planen.
- DVA påpekar att dagvattenutredningen inbegriper diken och trummor som hör till Trafikverket och att lösningen behöver stämmas av med Trafikverket för att säkerställa att den planerade lösningen är genomförbar i praktiken.
- DVA påpekar att vissa av lösningarna som DVU:n föreslår kan behöva ses över ytterligare och att vissa frågor skulle kunna inkluderas i en förprojektering.
- DVA instämmer med DVU:n om att planens höjdsättning ses över samt att grundvattenmätning utförs inom planområdet.
- DVA skriver att RVAB (Rättviks Vatten AB) inte kommer att vara huvudman för dagvatten inom planområdet, men rekommenderar kommunen att fundera igenom hur dagvattenutredningens förslag till växtbäddar inom kvartersmark kommer att tas om hand inom ramen för framtida bygglovsprövning. De påpekar även att kommunen behöver fundera över om kommunen avser ställa krav på fördröjning (genom växtbäddar) och i sådant fall se över formuleringen i planbeskrivningen för att tydliggöra detta.

Förslag på ändringar och tillägg
Planbeskrivningen, Planeringsförutsättningar - Teknisk försörjning
Dricks- och spillvatten

DVA önskar att texten ändras till:

”Planområdet ligger utanför verksamhetsområde (VO) för allmänna VA-tjänster. Det behöver inom ramen för planprocessen utredas hur vatten och spillvattentjänster kan ordnas för planområdet, vilka behov som finns och tekniska förutsättningar samt kostnader för VA-projektering och VA-utbyggnad. RVAB ansvarar för det kommunala vatten- och avloppsnätet (VA) inom kommunens VO. Kommunfullmäktige fattar beslut om utökning av VO. Detta bör ske i samband med att planen antas.”

Brand

DVA önskar att följande text läggs till:

”Om någon fastighetsägare/verksamhetsutövare önskar/har behov av sprinkler behöver detta lösas genom att en lokal sprinkler-reservoar byggs och bekostas av en eller flera fastighetsägare.

För brandvatten bör en brandpost byggas centralt inom området. Brandposter ägs och bekostas av räddningstjänsten Rättvik.”

Synpunkter avfall

Avfall ska hanteras enligt Rättvik kommuns förskrifter om avfallshantering. Den närmaste återvinningscentralen Drafsån är belägen ca: 9 kilometer från fastigheterna och den närmaste återvinningstationen finns vid Reparatörvägen ca:1,3 kilometer från fastigheterna.

Fastigheterna kan ha egna kärl vid fastigheten alternativt ett eller flera gemensamma hämtställen för avfall och förpackningar.

Avfallslösning behöver projekteras för att säkerställa framkomligheten för sopbilar, så att hämtning är möjlig utan att backning krävs. Andra viktiga aspekter vid utformning och lokalisering av avfallsutrymme är tillgänglighet, säkerhet och trygghet för personal och andra trafikanter samt arbetsmiljö för chaufförer som hämtar avfallet.

Från 2027 gäller nya regler om fastighetsnära insamling som innebär att insamling av förpackningar (glas, papper, plast och metall) ska lösas inom den egna fastigheten. Handboken från Avfall Sverige, handbok för avfallsutrymmen – Riktlinjer för utformning av avfallsutrymmen vid ny- och ombyggnation, beskriver både utformning av avfallsutrymmen samt framkomlighet för insamlingsfordon och personal samt arbetsmiljö för hur hämtning av avfall ska ske.

Svar:

Synpunkter vatten och avlopp

Allmänt

En övergripande förprojektering (VA-utredning) har tagits fram och resultatet har arbetets in i handlingarna.

Ett VA-avtal kommer att tas fram mellan RVAB och kommunen för att förtydliga kostnader kopplade till genomförandet.

Kommunen bedömer inte att höjdsättning av kvartersmarken är nödvändig då möjligheter för avrinning finns från kvartersmark vidare till planförslagets dagvattenanläggningar. Inom ramen för bygglov prövas att tillkommande byggnader och hårdgjorda ytor är lämpliga. I den bedömningen ingår dagvatten och dess avrinning.

Kommunen har bedömt att det inte finns behov av vidare grundvattenmätningen för att säkerställa att planen går att bygga ut.

De föreslagna växtbäddarna inom kvartersmarken utgår och all dagvattenhantering flyttas till den allmänna platsmarken.

Dricks- och spillvatten

Texten uppdateras i enlighet med DVA:s yttrande samt utifrån den VA-utredning som tagits fram efter samrådet.

Brand

Texten uppdateras i enlighet med DVA:s yttrande.

Synpunkter avfall

Avfallslösningar kommer inte att projekteras i planarbetet. De tillkommande fastigheterna är av tillräcklig storlek för att kunna lösa framkomligheten för sopbilar på ett säkert och tryggt sätt inom respektive fastighet och det är respektive verksamhetsutövare inom planområdet som ansvarar för att detta genomförs.

---

5. Miljö- och byggnadsnämnden Rättvik

I samrådsredogörelsen redovisas endast Miljö- och byggnadsnämndens sammanfattande ställningstagande. Yttrandet är diarieförd i sin helhet.

Sammanfattande ställningstagande

Nämnden är i huvudsak positiv till planens inriktning. För ett rättssäkert och genomförbart beslut krävs i planskedet justeringar av exploateringsgrad och prickmark, fastställande av dagvattenprinciper och höjdsättning (inkl. inritning på plankarta), geotekniskt ställningstagande, VA-princip, risknära utformning/belysning samt upprättande av MKB.

Svar:

Mark- och planenheten har tagit del av Miljö- och byggnadsnämndens yttrande och förslag på förändringar och har arbetet in dessa i planhandlingarna.

---

6. Region Dalarna

Region Dalarna avser inte att besvara samråd om detaljplan för verksamhetsområde för del av Sätra 1:9 ”Glassen”.

Svar:

-

---

7. DalaEnergi

Inget att erinra på denna detaljplan.

Svar:

-

---

8. PostNord

PostNord har i uppdrag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten vilket bland annat innebär att det är PostNord som ska godkänna placeringen och standarden på postmottagningsfunktionen. I denna roll representerar PostNord samtliga postoperatörer som är verksamma i det aktuella området.

Post ska kunna delas ut miljövänligt, kostnadseffektivt och med hänsyn till arbetsmiljön för chaufförer och brevbärare. För att det ska kunna genomföras i praktiken behöver utdelningen standardiseras.

Vid nybyggnation av villor och radhus placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox i anslutning till entrén. Färdvägen till postanordningen ska vara öppen och farbar året runt för valt fordon.

Kontakta PostNord i god tid på utdelningsforbattringar@postnord.com för dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation eller annan förändring gällande befintlig alt ny infrastruktur.

En placering som inte är godkänd leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

Svar:

Området som planläggs är ett verksamhetsområde och det är upp till respektive verksamhetsutövare att kontakta PostNord för att stämma av sin postmottagning.

---

9. Telia-Skanova

Skanova har markförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet.

Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning.

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet när detaljplanarbete påbörjas och kallas till samrådsmöten för det aktuella området för att kunna samordna nya ledningar.

Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Svar:

De markförlagda teleledningarna ryms inom den allmänna platsmarken. Planbeskrivningen kompletteras med information om ledningarna.

Samrådsredogörelsen är sammanställd av mark- och planheten på Samhällsutvecklingsförvaltningen, Rättviks kommun

RÄTTVIKS KOMMUN
Samhällsutvecklingsförvaltningen

Detaljplan för

Verksamhetsområde “Glassen” på del av Sätra 1:9 med flera

Rättvik
Rättviks kommun

Undersökning av betydande miljöpåverkan

En undersökning av betydande miljöpåverkan ska alltid göras i samband med detaljplanering enligt miljöbalken kap 6. Av denna ska framgå om genomförandet av planen eller planprogrammet antas medföra betydande miljöpåverkan. Om undersökningen visar att detaljplanensplanens genomförande kan medföra betydande miljöpåverkan ska planen miljöbedömmas.

Denna checklista utgör en bedömningsgrund för ställningstagande om huruvida planen kan medföra betydande miljöpåverkan. Bedömning av påverkan omfattar miljöeffekter både inom och utanför planområdet, direkta och indirekta effekter som är positiva eller negativa, som är tillfälliga eller bestående, som är kumulativa eller inte kumulativa och som uppstår på kort, medellång eller lång sikt enligt 6 kap 2 § miljöbalken.

Checklistan ska också användas till att identifiera frågor som bör utredas vidare i planarbetet, även om planens genomförande inte bedöms innebära betydande miljöpåverkan. Då bedömningarna görs i ett tidigt skede av planarbetet kan det under planarbetets gång komma att ändras, i och med att ny kunskap kan tillkomma samt att inriktningen på planförslaget kan komma att ändras. Bedömningen ska därmed ses som preliminär.

Planområdet är beläget mellan Rv70, Dalhallavägen och S:t Davidsgården. Området är i dag obebyggd skogsmark där hela eller delar av fastigheten står till Stiernhööksgymnasiets förfogande, främst som hästhagar. Företag inom livsmedelsbranschen önskar etablera sig på området och därför undersöker kommunen huruvida det är möjligt att skapa förutsättningar för ytterligare etablering av verksamheter i området.

Gällande regleringar och skyddsvärden som kan påverkas vid planens genomförande:	**Betydande påverkan**	**Viss påverkan**	**Ingen känd påverkan**	**Kommentar**
Lagenligt skyddad natur enligt miljöbalken (t.ex. naturreservat, landskapsbild, strandskydd, skyddsområde för vattentäkt).			**x**	Inget särskilt bevarande-skydd finns i eller i anslutning till planområdet
Kulturreservat, byggnadsminnen			x	Se Riksintresse för kulturmiljövård
Kulturmiljövärden			x	Se Riksintresse för kulturmiljövård
Fornminnen			*x*	Inom 200 meter från planområdet (inom Kyrkudden) finns Milstolpar, en i järn och en i kalksten
Riksintresse för naturvård			x	Ej aktuellt
Riksintresse för kulturmiljövård			x	Inom 200 meter från planområdet finns Riksintresse för Kulturmiljövård (omr. Kyrkudden). Drygt 1000 m norr om planområdet ligger Grändenbyarna
Riksintresse för turism och rörligt friluftsliv		**x**		Området ingår i ett större område av riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap. 1 § samt miljöbalken 3 kap 6 §, som i stort sammanfaller med Siljansringen. Inom detta område ska turismens och det rörliga friluftslivets intressen särskilt beaktas i samband med ingrepp i miljön. Ny bebyggelse ska anpassas så att riksintressens värden inte skadas. Nordväst om planområdet finns vandringsleden Siljansleden. Aktuellt område bedöms inte ha någon större påverkan på riksintresset.
Riksintresse för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer,			*x*	Ligger inom Trafikverkets riksintresse för MSA-yta för Borlänges flygplats samt Riksintresset Försvarsmaktens påverkansområde för Väderradar. Riksintresse för

vattenförsörjning eller avfallshantering				kommunikation, riksväg 70, passerar strax utanför planområdet är av nationell betydelse och viktig för transporter från Stockholm till Dalarna. Aktuellt område bedöms ej ha någon negativ påverkan på riksintressena.
Resursslöseri				Sökning i länsstyrelsens webb-GIS visar inte på specifika tillgångar i aktuellt område. Aktuellt område bedöms ej bidra till stort resursslöseri. Dock innebär planförslaget ianspråktagande av jungfrulig mark, men det bedöms inte innehava större naturresurser varav en utbyggnad i området bedöms tillämplig.
Natura 2000 område			x	Mer än 1000 meter till närmsta
Nyckelbiotop, sumpskogsområde			x	Nej
Rödlistade/hotade växt- eller djurarter			x	Inga inrapporterade fynd
Ekologiskt särskilt känsligt område			x	Inte identifierat
Naturens mångfald			x	
Övriga naturvärden	**x**			Avsevärd skillnad i användning av marken. Marken kommer att gå från skog till industrimark.
Luftkvalitet		**x**		Viss försämring att vänta på mycket lokal nivå
Grundvattenkvalitet			x	Ej del av täkt
Nationella miljömål		**x**		Planområdet kan komma att få en negativ påverkan på de nationella miljömålen: - Begränsad klimatpåverkan - Frisk luft - Bara naturlig försurning - Giftfri miljö - Ingen övergödning - Levande skogar - Ett rikt växt- och djurliv
Regionala miljömål		**x**		Samma som de nationella målen

Lokala miljömål		**x**		Samma som de nationella målen
Risker som kan påverkas vid planens genomförande:				
Instabilitet i markförhållandena eller de geologiska grundförhållandena, risk för skred, ras o.s.v.			x	Fast mark (delvis isälvssediment/sand och morän)
Erosion			x	Inga kända risker enligt SGU)
Risk för översvämningar			x	Ingen risk enligt MSB
Förändrade sedimentationsförhållanden i vattendrag eller sjö			x	Inte aktuellt
Förändrade infiltrationsförhållanden, avrinning med risk för översvämning, uttorkning	x			Planområdet är beläget i sluttande skogsområde där en dagvattenutredning får avgöra hur stora åtgärder som krävs för att hantera infiltration och avrinning
Betydande förändringar i antal eller samman-sättning av växtarter eller växtsamhällen		**x**		På lokal nivå kan det bli stora förändringar.
Försämring av vacker utsikt eller landskapsmässigt skönhetsvärde			x	
Avsevärd förändring av mark- eller vattenanvändning		x		Skogsmark blir industrimark.
Effekter på människa och djur som kan påverkas vid planens genomförande:				
Miljöeffekter som kan orsaka skada på människors hälsa, direkt eller indirekt		**x**		Vid industriverksamhet finns risk för ökade utsläpp gällande buller, ökad trafik, förorenat vatten, partiklar m.m.
Ljudnivå		**x**		I anslutning till planområdet finns redan vägar med tung trafik, järnvägsspår samt jordbruksverksamhet. Under etablering kan ljudnivån antas öka samt i samband

				med ökad trafik när verksamheterna är igång.
Vibrationer		**x**		Troligen främst under exploateringsfasen
Obehaglig lukt				Beror på verksamhetsetablering.
Ökad risk för joniserande strålning (radonrisk)			x	Inga tecken på ökad risk i området enligt kommunens Radonriskkartor samt SGU
Förändrade risker i samband med transport av farligt gods		**x**		Planområdet kan antas generera
Försämring av kvalitet eller kvantitet på någon rekreationsmöjlighet (strövområde, vandringsled, friluftsanläggning etc.)			x	Området används inte i dag för rekreation
Fordonstrafik	x			I och med förmodad ökad industriverksamhet
Betydande förändringar av antalet eller sammansättningen av djurarter			x	Planområdet omfattar ett litet område och bedöms ej innebär betydande förändringar av antal eller sammansättning av djurarter.
Försämring av fiskevatten eller jaktmarker			x	Saknar vattendrag, tätortsnära natur
Verkar som gräns för djurens förflyttningar och rörelser			x	Inte troligt
Övriga frågeställningar	Ja	Nej	Vet ej	Kommentar
Förenlig med bestämmelserna i 3 och 4 kap. Miljöbalken			*x*	Området ligger inom MSA-yta (Borlänge flygplats) samt påverkansområde för väderradar (Försvarsmakten) Ingår i Riksintresset för rörligt friluftsliv.
Iakttas gällande miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. Miljöbalken	**x**			
Ökar användandet av ändliga lagerresurser (metaller, olja, kol etc.)	**x**			Troligt att ändliga resurser kommer att användas i exploateringsfasen, även vid transporter med fossila bränslen
Kan miljö- och hälsofarliga ämnen finnas lagrade i marken		**x**		Marken är sedan tidigare oexploaterad
Kan utsläpp öka som är skadliga för miljön			x	Beror på de kommande verksamheterna

Vattendom krävs		**x**		Nej
Har genomförandet effekter som var för sig är begränsande men som tillsammans är betydande			x	Om området blir fullt utbyggt med tex. stor andel hårdgjorda ytor kommer dagvattenhanteringen att bli avgörande för planområdet och kringliggande mak. Ekosystemtjänster kan utebli.
Kommer verksamheter som planen tillåter eller iordningställande av planområdet att kräva anmälan eller tillstånd enligt Miljöbalken			x	Beror på vilken form av verksamheter som etableras i området.

Bedöms planen föreligga betydande miljöpåverkan? Ja ☐ Nej ☒

Motivering till ställningstagandet: ***Att etablera ett område med fokus på mindre verksamheter följer kommunens önskan om att företag etablerar sig i kommunen. Därför ser vi positivt till exploatering av området för näringslivsverksamhet och kommer att genomföra planarbetet med standardförfarande då vi i nuläget inte kan se att det ska innebära stor betydande miljöpåverkan.***

Rättviks kommun
2024-11-07

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Mark- och planenheten

§ 14

Dnr KLK 2024/835 214

Detaljplan för Verksamhetsområde del av Sätra 1:9 m.fl. "Glassen"

Samhällsutvecklingsutskottets beslut

1. Godkänna detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera för granskning.
2. Godkänna samrådsredogörelsen.
3. Besluta att detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Tjänsteskrivelse- Granskning av detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera,* daterad 2026-02-03.
b) Detaljplan, *Plankarta, Granskning Detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera*, daterad 2026-02-12.
c) Detaljplan, *Planbeskrivning, Granskning Detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera*, daterad 2026-02-12.
d) Detaljplan, *Illustrationsplan, Granskning Detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera*, daterad 2026-02-12.
e) Detaljplan, *Samrådsredogörelse, Detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera*, daterad 2026-02-11.
f) Samrådshandlingar, *Undersökning av betydande miljöpåverkan DP Verksamhetsområde på del av Sätra 1_9 Glassen*, daterad 2025-04-04.
g) Utredning, *Dagvattenutredning, Granskning Detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera*, daterad 2026-01-30.
h) Utredning, *VA-utredning, Granskning Detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera*, daterad 2026-01-30.
i) Samrådshandlingar, *Markteknisk undersökningsrapport geoteknik (MUR) Samråd Detaljplan för verksamhetsområde på del av Sätra 1:9 "Glassen"*, daterad 2025-04-04.
j) Samrådshandlingar, *PM Geoteknik Samråd Detaljplan för Verksamhetsområde för del av Sätra 1:9 "Glassen"*, daterad 2025-04-04.

Sammanfattning av ärendet

Förslag till detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera (tidigare *Verksamheter på del av Sätra 1:9, ”Glassen”*) har varit utställt för samråd mellan 2025-06-16 och 2025-08-25. Under samrådstiden inkom nio yttranden, bland annat från Länsstyrelsen och Trafikverket.

Inkomna yttranden har besvarats i en samrådsredogörelse och planhandlingarna har bearbetats utifrån inkomna synpunkter. Synpunkterna

har även föranlett att dagvattenutredningen reviderats och att en VA-utredning tagits fram.

De huvudsakliga förändringarna i planförslaget är:

- Dagvattenlösningarna som tidigare var föreslagna på kvartersmark har flyttats till den allmänna platsmarken (natur) och dagvattendammen har dimensionerats för att klara av hela planområdets dagvattenhantering samt för att kunna hantera ett 100-årsregn.
- Fler och mer detaljerade planbestämmelser gällande bebyggelsens utformning har lagts till.
- Planområdesgränsen har förändrats något för att säkerställa naturliga flöden i föreslagna diken och en remsa med naturmark, med ett tillhörande dagvattendike, som löper genom kvartersmarken har lagts till.

En mer detaljerad lista över vilka förändringar som planförslaget genomgått återfinns i samrådsredogörelsen. Mark- och planenheten föreslår att det bearbetade planförslaget för detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera sänds ut för granskning.

En undersökning om betydande miljöpåverkan har tagits fram och den var utsänd för samråd samtidigt som detaljplanen. Länsstyrelsen delade i samrådet kommunens bedömning att detaljplanen inte kunde antas medföra betydande miljöpåverkan. Efter att undersökningen har samrådts, men innan granskningen av detaljplanen, ska kommunen enligt plan- och bygglagen besluta om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Sammantaget har kommunen gjort bedömningen att genomförandet av detaljplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken behöver därför inte göras.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Det är kommunen som är exploatör för detaljplanen och kommer vara ansvarig för utbyggnader av åtgärder som är nödvändiga för planens genomförande.

Nedan kostnader är grova uppskattningar då ingen projektering tagits fram:

- lantmäteriförrättningar, cirka 0,2 miljoner kronor
- utbyggnad av gata med vändplats och slitlager av asfalt (cirka 150 meter), cirka 1,5 till 2,2 miljoner kronor

- utbyggnad av allmän plats med dagvattenfunktioner, cirka 1,5 till 3 miljoner kronor
- projektering och upphandling, cirka 0,5 miljoner kronor.

Sammantaget landar summan för de olika posterna på mellan 3,7 och 5,9 miljoner, plus kostnader för detaljplanen om cirka 0,6 miljoner.

Totalt innebär detaljplanen cirka 35 355 kvadratmeter kvartersmark och för att kommunens kostnader ska täckas behöver markpriset vara någonstans mellan 122 och 184 kr per kvadratmeter.

Kommunen har ett markanvisningsavtal som innebär att Sätra 1:17 ska säljas för 0,16 miljoner kronor. Markens storlek är cirka 16 167 kvadratmeter vilket motsvarar ett råmarkspris på 9,9 kronor per kvadratmeter. Utöver detta tillkommer exploateringskostnader som motsvarar fastighetens del av kommunens totala kostnader för framtagandet av detaljplanen samt utbyggnad av infrastruktur till området.

Enligt granskningsförslaget kan inte hela Sätra 1:17 användas som kvartersmark, utan kvartersmarken kommer att ha en storlek om cirka 15 000 kvadratmeter. För att få täckning för kommunens kostnader innebär detta att köparen, utöver råmarkspriset, behöver erlägga mellan cirka 1,83 och 2,76 miljoner kronor. Som jämförelse är Magasinet 3 i centrala Rättvik, som är avsedd för handel, värderad till 0,75 miljoner kronor och är 1800 kvadratmeter stor vilket ger ett kvadratmeterpris om cirka 417 kronor.

Ej medräknat ovan är VA-utbyggnaden som har viss täckning via anslutningsavgifter. Kostnaden för VA-utbyggnaden beräknas till cirka 7 miljoner kronor som antingen kan finansieras av exploatören eller VA-kollektivet.

Förvaltningens förslag till samhällsutvecklingsutskottet

1. Godkänna detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera för granskning.
2. Godkänna samrådsredogörelsen.
3. Besluta att detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Yrkanden

1. Jonny Jones (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till
Mark- och planenheten

RÄTTVIKS KOMMUN

DAGVATTENUTREDNING

INFÖR DETALJPLAN RÄTTVIK/GLASSEN

2024-08-23
REVIDERAD 2026-01-30

DAGVATTENUTREDNING

inför detaljplan Rättvik/Glassen

Rättviks kommun

KONSULT

WSP

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7
Tel: +46 10-722 50 00
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
wsp.com

KONTAKTPERSONER

AXEL KRÖGERSTRÖM, 072-3530594
AXEL.KROGERSTROM@WSP.COM

SANDRA HÅMÅS, 0248-70 161
SANDRA.HAMAS@RATTVIK.SE

PROJEKT
DVU och VA-utredning Glassen

UPPDRAGSNAMN

Rättviks kommun DVU

UPPDRAGSNUMMER
10389732

FÖRFATTARE
Julia Markström, Amanda Broman

DATUM
2024-08-23

ÄNDRINGSDATUM
2026-01-30

GRANSKAD AV
Embla Myrdal, Ebba Ramel

GODKÄND AV

INNEHÅLL

1 Sammanfattning 5

2 Bakgrund 6

3 Förutsättningar för dagvattenhantering 6

4 Befintliga förhållanden 7

4.1 Övergripande beskrivning 7

4.2 Topografi 8

4.3 Geologiska förhållanden 9

4.4 Förorenad mark 11

4.5 Hydrologi och grundvatten 12

4.5.1 Hydrogeologisk beskrivning 12

4.5.2 Motstående intressen 14

4.5.3 Vattenverksamhet 14

4.5.4 Potentiella risker för grundvatten 15

4.5.5 Rekommendationer 15

4.6 Avrinningsområde 15

4.7 Flödesvägar och instängda områden 17

4.8 Befintliga dagvattenanläggningar 19

4.9 Verksamhetsområde 20

4.10 Recipient och recipientstatus 20

4.11 Markägarförhållanden 21

4.12 Dikningsföretag 21

4.13 Områdesskydd 22

4.14 Övriga genomförda utredningar 22

5 Framtida förhållanden 22

5.1 Planerade förändringar 22

5.2 Framtida klimat – Havs- och vattennivåer 24

6 Beräkningar 24

6.1 Beräkning av dimensionerande flöden 24

6.2 Beräkning av fördröjningsvolymer 26

6.3 Beräkning av dagvattnets föroreningsinnehåll 26

7 Förslag till dagvattenhantering 28

7.1 Övergripande principer 28
7.2 Helheltsbild av föreslagen dagvattenhantering 29
7.2.1 Dagvattendamm - Dagvatten från tomterna 30
7.2.2 Dike med sektioner mellan verksamhetstomter 31
7.2.3 Avskärande dike - Avledning av naturvatten från uppströmsområde 32
7.3 Tekniska lösningar 33
7.3.1 Dagvattendamm 33
7.3.2 Dike 34
7.3.3 Oljeavskiljare 35
7.4 Dagvattenhantering vid skyfall 35
8 Konsekvenser av föreslagna åtgärder 38
9 Slutsatser 41
9.1 Behov av vidare utredning 41
10 Referenser 42

1 SAMMANFATTNING

WSP har fått i uppdrag av Rättviks kommun att ta fram en dagvattenutredning i samband med framtagande av detaljplan för verksamheter inom fastigheterna Sätra 1:9 och Sätra 1:17. Utredningen ska visa på hur planerad exploatering kan komma att påverka framtida dagvattenflöden samt visa på hur en hållbar dagvattenhantering skall kunna byggas upp i samband med den tilltänkta exploateringen. Utredningen redovisar även planområdet förutsättningar, befintlig dagvattenhantering och skyfallshantering.

Planområdet utgör idag av ett oexploaterat skogsområde och ligger inom ett delavrinningsområde som leder vattnet längs med vägdiken och ett vattendrag som ansluter till vattenförekomsten Siljan. Marken inom planområdet består till största del av morän och har en medelhög genomsläpplighet.

Planområdet planeras att delas upp i fyra fastigheter för verksamheter och alla fastigheter är tänkta att nås av samma infartsväg. Fastigheterna antas anläggas med en hårdgöringsgrad på 80 % då det inte är fastställt vilka typer av verksamheter som kommer etableras i området när den här dagvattenutredningen tas fram.

Flödena kommer att öka i planerad situation då ett oexploaterat skogsområde ska hårdgöras. Dagvatten från planområdet föreslås hanteras i en dagvattendamm dimensionerad för ett 20-årsregn med en utökad fördröjningsvolym för ett 100-årsregn. Den totala fördröjningsvolymen för ett 20-årsregn är 664 m^3 men med utökad fördröjningsvolym för ett 100-årsregn har dammen möjlighet att fördröja 1124 m^3. Med föreslagna lösningar inom planområdet kommer flödet att fördröjas ner till ett befintligt 20-årsflöde och kommer därför inte att öka belastningen på nedströms trummor.

De grova föroreningsberäkningarna visar på möjligheter att minska föroreningsbelastningen för ett par parametrar i planerad situation jämfört med befintlig situation från planområdet med en dagvattendamm. För att få ner halterna ytterligare krävs fler partikelavskiljande lösningar, samt att stor vikt läggs vid utformningen av dammen. Exempelvis om dammen anläggs med skärmlösningar eller med mer vegetationsytor kan halterna minska ytterligare och en lång uppehållstid i dammen möjliggör nedbrytning av närsalter. Genom dessa åtgärder samt att mer än 90 % av årsvolymen omhändertas och att planområdet endast utgör en liten del av Siljans avrinningsområde bedöms inte exploateringen inom planområdets försämra möjligheterna att uppnå aktuella MKN för recipienten Siljan.

Vid normala regn och vid skyfall i planerad situation kommer naturmarksvatten från uppströms skogsområde att ledas runt planområdet med hjälp av avskärande diken. Från området med verksamheter behöver höjdsättningen fortsatt planeras så att vattnet avleds till föreslagen dagvattendamm med utökad fördröjningsvolym.

2 BAKGRUND

På uppdrag av Rättviks kommun har WSP tagit fram en dagvattenutredning som underlag inför detaljplanearbete som ska möjliggöra anläggande och försäljning av ett antal tomter för verksamhetsändamål. Detaljplanen gäller för verksamheter inom fastigheterna Sätra 1:9 och Sätra 1:17 i Rättviks kommun. En översiktlig bild över planområdes placering ses i Figur 1.

Huvudsyftet med dagvattenutredningen är att klargöra vilka konsekvenser den föreslagna exploateringen får avseende dagvattenflöden, föroreningar och skyfall. I utredningen ska även översvämningsrisker analyseras samt förslag till dagvatten- och skyfallshantering föreslås.

Figur 1. Översikt över detaljplaneområdet ungefärliga utbredning.

3 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR DAGVATTENHANTERING

Rättviks kommun har i nuläget inte antagit någon dagvattenstrategi eller policy. Följande dagvattenutredning kommer därmed att utgå från kommunens checklista för innehåll i dagvattenutredningen från förfrågningsunderlaget, information från StormTac och Svenskt Vattens publikation P110 (2016) – ”Avledning av dag-, drän- och spillvatten”.

4 BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

4.1 ÖVERGRIPANDE BESKRIVNING

Detaljplaneområdet är ungefär 5 ha stort och är beläget i Rättviks kommun, ca 2 km nordväst om Rättvik centrum. Området är idag obebyggt och bevuxet med skogsmark, se Figur 2. Området ramas in av Sätra Dalhallavägen i öster och Riksväg 70 i söder. På andra sidan om Sätra Dalhallavägen finns en gymnasieskola samt ett skoljordbruk. Planområdet används idag av skolan för undervisning. Sjön Siljan ligger ca 0,5 km sydväst om området. Idag avvattnas området till Siljan via Trafikverkets diken längs med Riksvägen som ansluts till ett mindre vattendrag ner till Siljan.

Figur 2. Detaljplaneområdets placering utmärkt i rött.

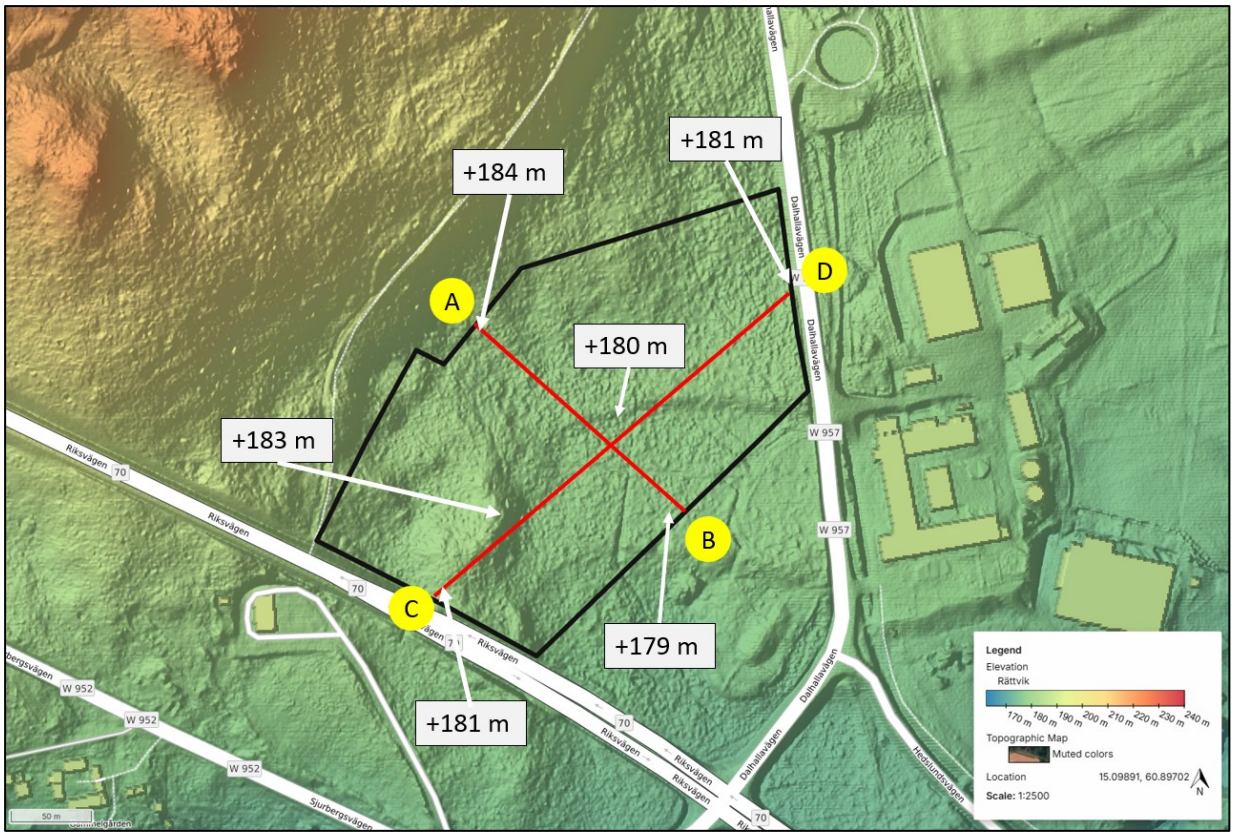
En kartering av befintlig markanvändning inom planområdet redovisas i Figur 3.

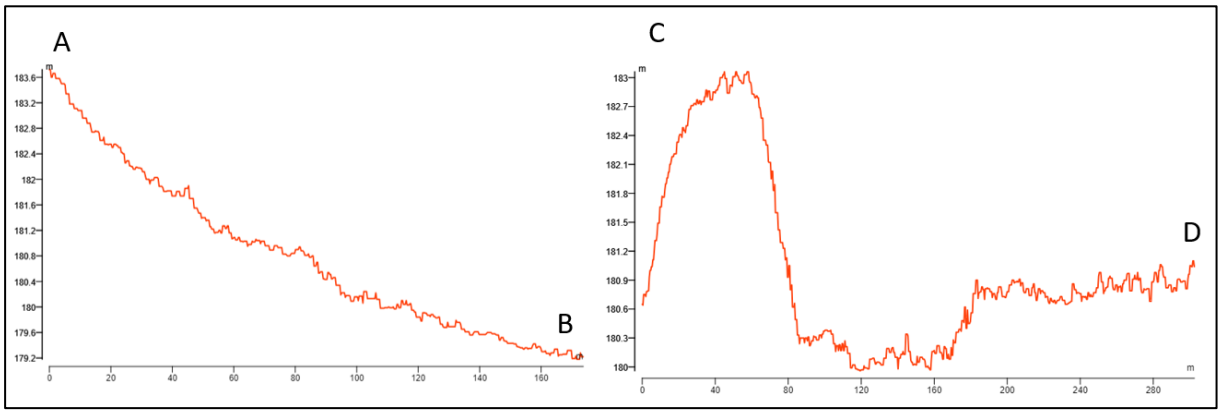
Figur 3. Kartering i ArcGIS av befintlig markanvändning.

4.2 TOPOGRAFI

Topografin inom detaljplaneområdet visas i Figur 4. Från figuren framkommer det att planområdet är sluttar mot sydost. Marknivåerna inom visas i Figur 5, där tvärsnitt A-B varierar från nordväst till sydost mellan +184 m till +179 m och tvärsnitt C-D har marknivå +181 m vid C och D vid plangränsen, men mellan punkterna är det relativt kuperat. I det här fallet har höjdssystemet RH2000 använts.

Figur 4. Topografin över detaljplaneområdet (svart). Källa: ScalgoLive (2026).

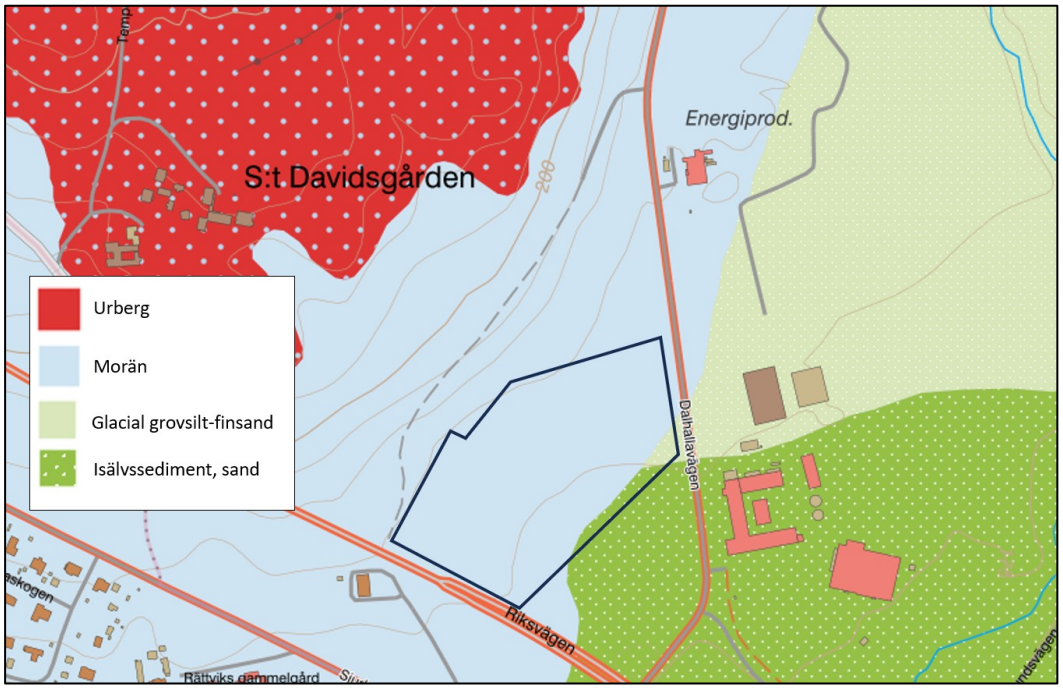

Figur 5. Tvärsnitt A-B och C-D visar höjdprofilen inom detaljplaneområdet.

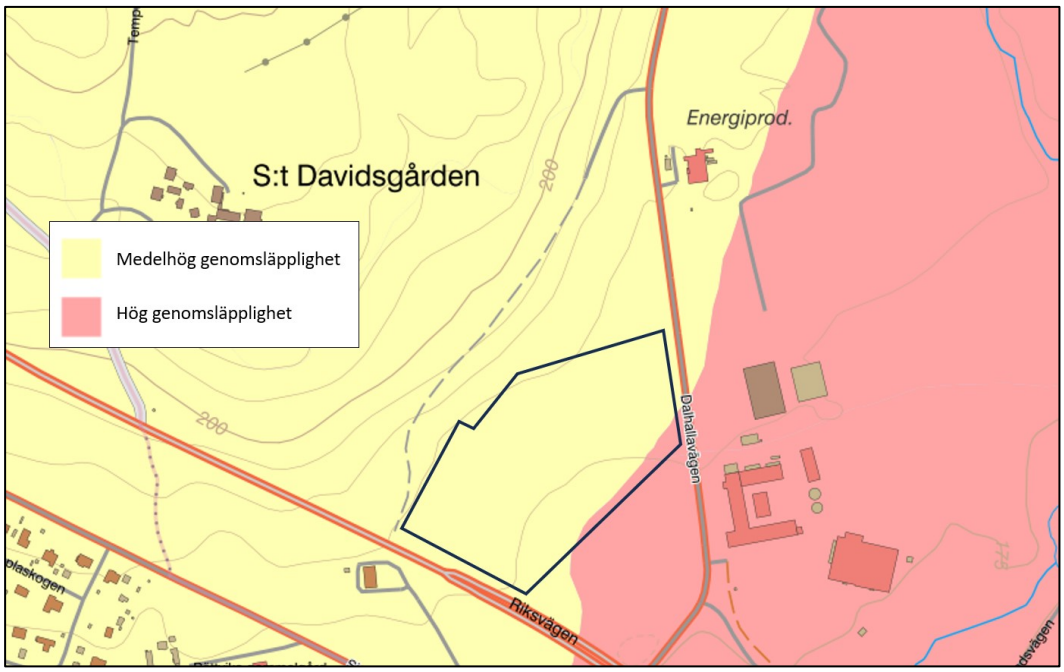
4.3 GEOLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

Enligt SGU:s (2024) jordartskarta består marken inom detaljplanområdet främst av morän. En geoteknisk undersökning gjord av WSP (2024) bekräftar den geologiska kartans beskrivning, att det generellt är morän inom planområdet. Liten del av området består av isälvssediment och glacial grovsilt-finsand, se Figur 6. Markens bedömda genomsläpplighet inom planområdet kan ses i Figur 7 vilket visar

att marken generellt har en medelhög genomsläpplighet, samt med en liten del av hög genomsläpplighet i södra delen av planområdet.

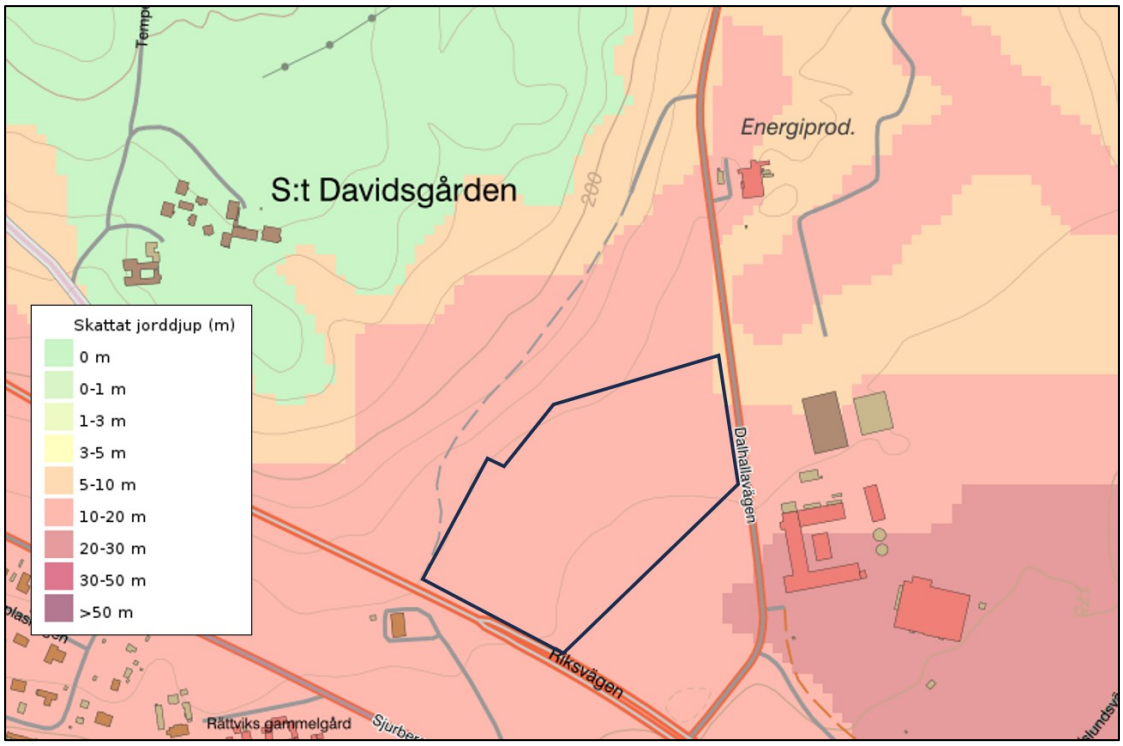

Figur 6. Jordarter inom planområdet (svart). Källa: SGU (2024).

Figur 7. Markens genomsläpplighet inom planområdet (svart) enligt SGU (2024).

Jorddjupet inom planområdet har tagits fram med hjälp av SGU:s karttjänst, se Figur 8. Som visas så varierar det skattade jorddjupet inom planområdet. En större del av området uppskattas ha en jorddjup mellan 10–20 m, en mindre del har ungefär ett jorddjup på 5–10 m.

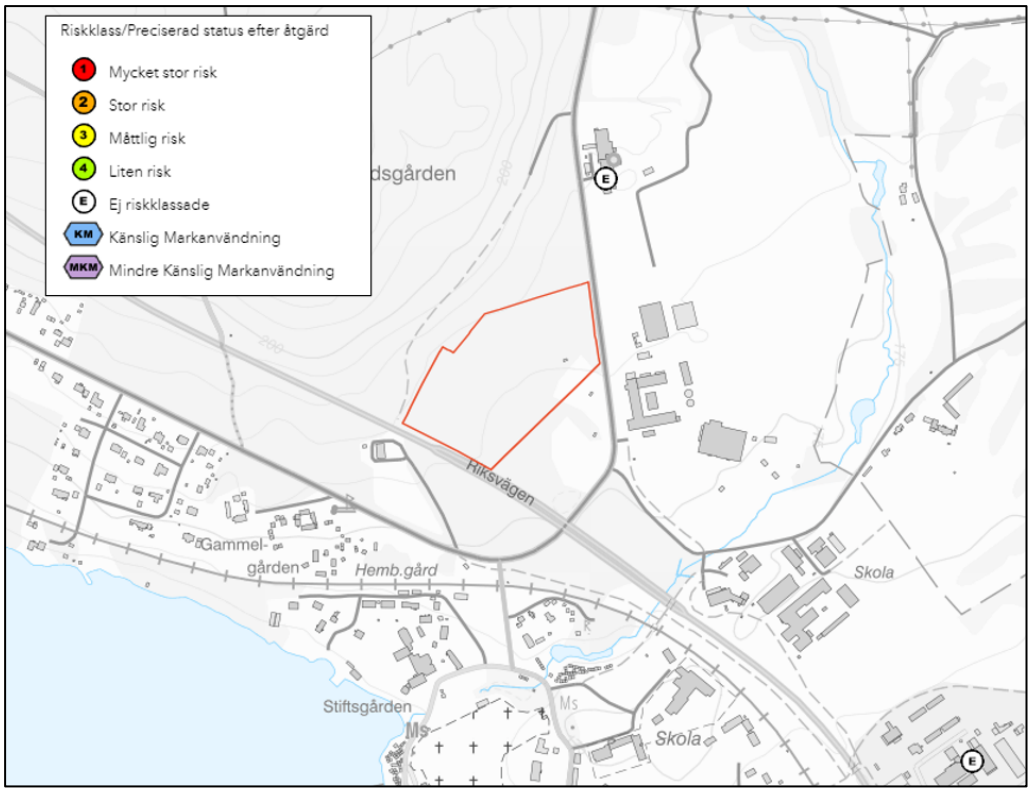

Figur 8. Jorddjupskartan visar skattad jorddjup (m) över planområdet. Planområdet är markerat i svart. Källa: SGU (2024).

Enligt geotekniska undersökningen har grundvatten noterats och därmed har grundvattenrör installerats på två ställen. Vid en djupare schaktning bedöms grundvattnet kunna påträffas (WSP 2024).

4.4 FÖRORENAD MARK

Länsstyrelserna (2024) har tagit fram en EBH-karta som visar potentiellt förorenande områden. Från EBH-kartan framkommer det att det inte finns något potentiellt förorenat område inom planområdet. Öster om området har en förbränningsanläggning identifierats men är ej riskklassat, se Figur 9. Inga flöden från området når planområdet eller vice versa. WSP (2024) har utfört markradonundersökningar som visar att området består av normalradonmark.

Figur 9. Länsstyrelsens EBH-karta med planområdet gräns markerad i rött. Källa: (Länsstyrelserna, 2024).

4.5 HYDROLOGI OCH GRUNDVATTEN

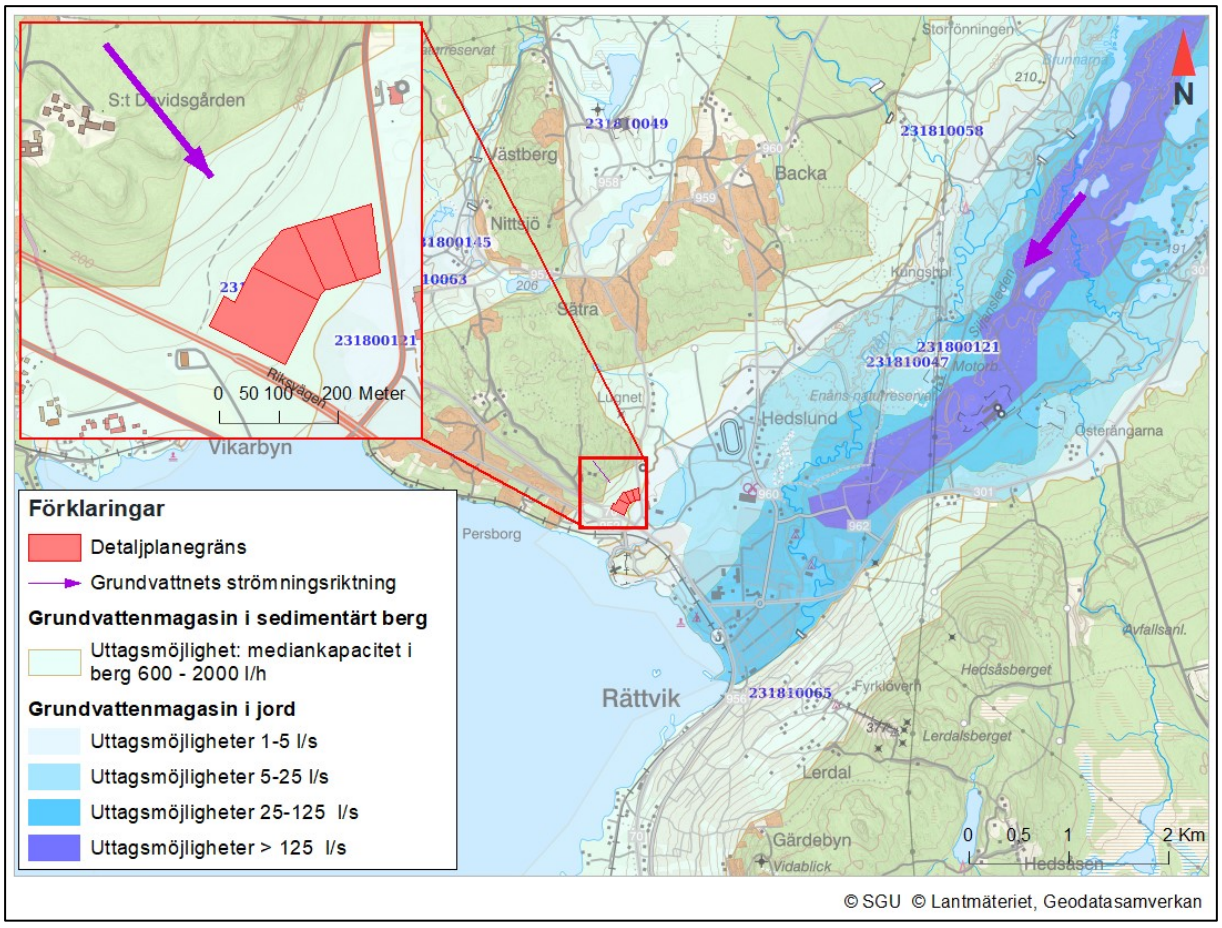
4.5.1 Hydrogeologisk beskrivning

Planområdet är beläget på jordarter som främst utgörs av morän, se Figur 6. I det sydöstra hörnet överlappar planområdet en åsformation med isälvssediment. Jorddjup har skattats till 10–20 m inom planområdet, se Figur 8. Jordarterna kan antas vara relativt permeabla vilket tillåter infiltration till underliggande grundvattenmagasin. Detta kan även ses i SGU:s genomsläpplighetskarta, som ger en översiktlig bild av markens grundvattenbildningsförmåga, som visar att området består av jordarter med medelhög till hög genomsläpplighetsförmåga, se Figur 7. Baserat på tillgänglig information om jordarter och geologi kan grundvattnet inom planområdet antas vara i hydraulisk kontakt med den intilliggande åsformationen som sträcker sig i nordost-sydvästlig riktning. Då det sker en relativt kraftig stigning av bergtopografin nordväst om planområdet kan grundvattnet antas strömma i sydostlig riktning mot de centrala delarna av åsen, se Figur 10. Inom åsen antas den generella grundvattenströmningen istället gå i sydvästlig riktning ut mot Siljan. Enligt SGU:s grundvattenmagasinskarta (SGU,2024) förekommer planområdet inom ett grundvattenmagasin i sedimentärt berg. Strax öster om planområdet, i den intilliggande åsen, återfinns ett utpekat grundvattenmagasin i jord, se Figur 10.

Vid färdigställande av denna dagvattenutredning finns det ingen information om förekomst av observationsrör för grundvatten eller uppmätta grundvattennivåer i brunnar inom eller i den direkta närheten av planområdet. Därmed är det svårt att bedöma förväntat läge och fluktuationsmönster för grundvattennivån. I de centrala delarna av åsen, cirka 1,6 km nordost om planområdet, återfinns en brunn till enskild vattentäkt med en uppmätt grundvattennivå på 19 m under markytan. Baserat på områdets topografi och geologi kan dock grundvattennivån inom planområdet antas ligga närmre

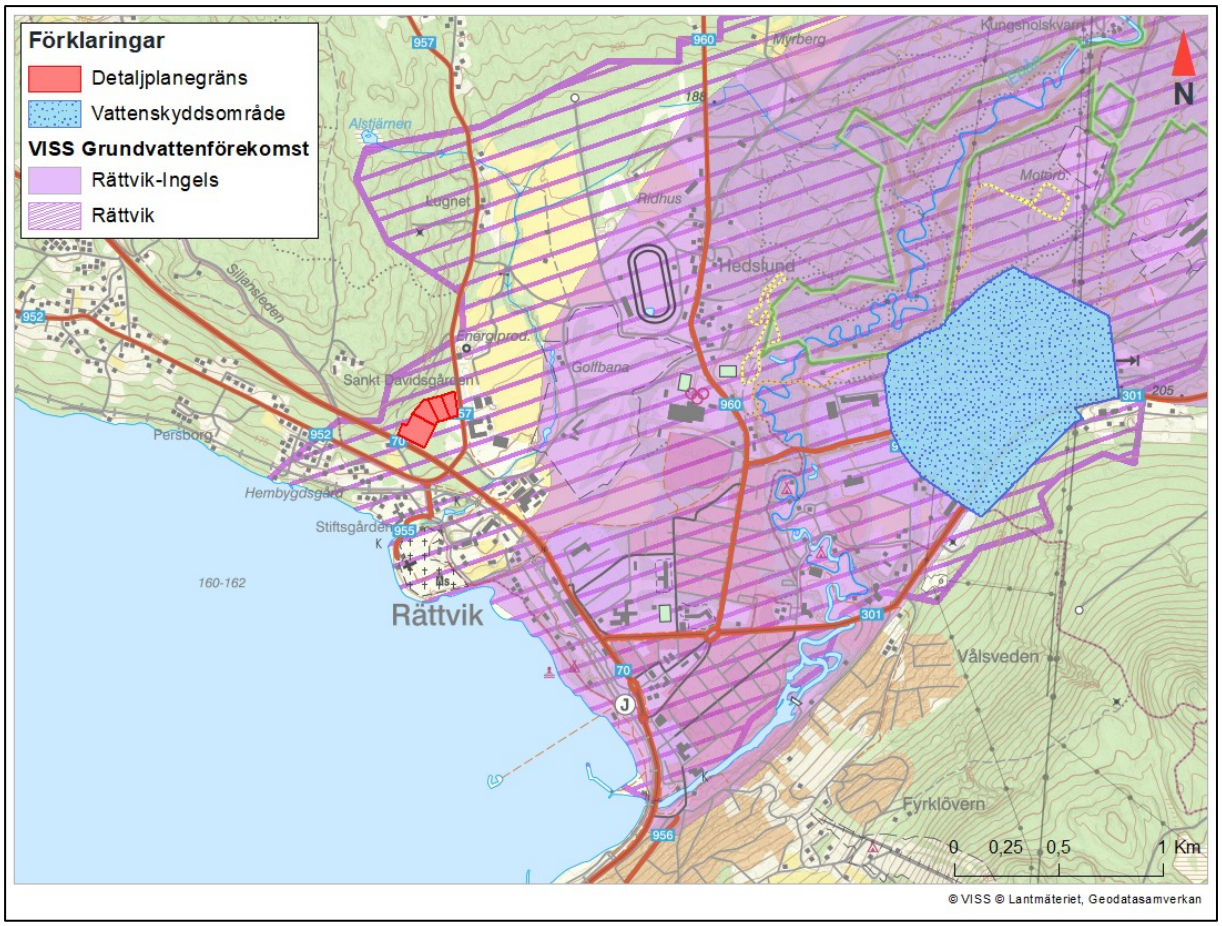
marknivå relativt grundvattennivåerna i den intilliggande åsen. För en mer exakt bedömning behöver grundvattennivåmätningar göras på plats.

Enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS), som levererar dataunderlag för grundvattenförekomster i Sverige, ligger planområdet inom en grundvattenförekomst med benämningen Rättvik (SE675866-146667).

Figur 10. Översiktskarta över grundvattenmagasinets utbredning och uppskattad uttagsmöjlighet (SGU, 2024.) samt bedömd strömningsriktning av grundvattnet nära planområdet samt i intilliggande åsen. Bilden visar en ungefärlig detaljplanegräns.

Öster om planområdet sträcker sig Rättvik-Ingels (SE676018-146779) som är en sand- och grusförekomst som anses ha ovanligt goda uttagsmöjligheter för dricksvatten. Båda grundvattenförekomsterna är i nuläget klassad med god status både med avseende på kvantitet och kemi, se Figur 11 för förekomsternas lokalisering.

Figur 11. Översiktskarta över planområdet med utpekade grundvattenförekomster (VISS, 2024) samt ett av Rättviks vattenskyddsområden. Bilden visar ungefärlig detaljplanegräns.

4.5.2 Motstående intressen

Grundvattenförekomsterna inom och intill planområdet är skyddade dricksvattenförekomster enligt vattendirektivet. Skyddet innebär att det är förbjudet att bedriva verksamhet som riskerar grundvattnets kvalitet och kvantitet. Cirka 2 km från planområdet ligger även ett av Rättviks vattenskyddsområden, Figur 11.

Övriga skyddade områden kring planområdet är ett skogligt biotopskyddsområde, cirka 1,5 km norr om detaljplanegräns. Här ligger även några våtmarksområden. Dessa naturvärden är dock lokaliserade på ett sådant avstånd från planområdet att en vattenverksamhet i den storleksordning som är aktuell inte bör kunna utgöra en negativ påverkan på biotopskyddsområdet.

4.5.3 Vattenverksamhet

Ifall anläggningsarbeten bedöms ske under ursprunglig grundvattenyta krävs grundvattenbortledning för att schaktarbeten ska kunna ske i torrhet. Bortledande av grundvatten utgör som huvudregel tillståndspliktig vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken (1998:808). Undantag från tillståndsplikten kan dock vara tillämpligt om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamheten, 11 kap 12 § MB. Vid hävdande av undantagsregeln är det verksamhetsutövaren som har bevisbördan för att regeln är tillämplig. För att avgränsa inom vilket område en negativ grundvattenpåverkan kan förekomma beräknas ett påverkansområde. Normalt motsvarar påverkansområdet det område där grundvattenavsänkningen är större än 0,3 meter.

4.5.4 Potentiella risker för grundvatten

Då vattentillgången/tillrinningen till grundvattenförekomsten är mycket god så bedöms en grundvattenbortledning inom detaljplaneområdet ha en mycket begränsad påverkan på den kvantitativa statusen för grundvattenförekomsten.

Den kvalitativa statusen behöver även beaktas. Då marken inom planområdet kan antas vara relativt permeabel med medelhög till hög genomsläpplighet kan detta innebära en risk för spridning av föroreningar till grundvattnet, både under byggskede och vid fortsatt verksamhet. Det kan förekomma mindre och medelstora utsläpp av framför allt dieselbränsle och hydraulolja då det inte är ovanligt att entreprenadmaskiner hyser flera kubikmeter av hydraulolja och brott på slang eller läckage på hydraulsystem går inte att utesluta.

Om inläckande grundvatten är förorenat behöver länshållningsvattnet renas innan det kan släppas till recipient eller VA-ledning. Föroreningsspridning är extra känsligt när schaktarbetena är belägna nära skyddsvärda grundvattenförekomster. Sannolikheten för utsläpp av miljöfarliga ämnen är som störst under byggskedet.

Omfattande schaktning, spontning eller pålning kan medföra risk för grumling och urlakning av förorening där marken innehåller föroreningar eller skapa nya hydrauliska förbindelser till mer permeabla jordlager.

4.5.5 Rekommendationer

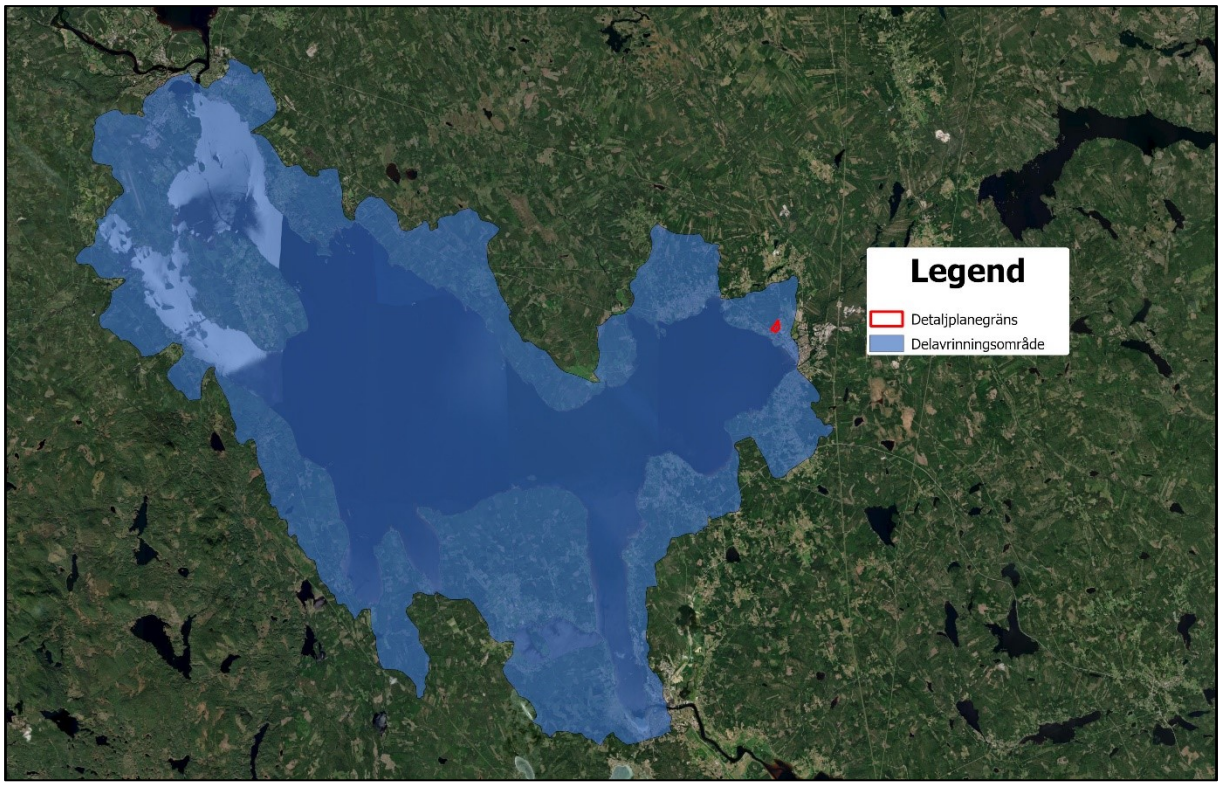
Beroende på utformning och omfattning av planerade verksamheter kan ytterligare utredningar behövas för att få mer detaljerad information om de hydrogeologiska förutsättningarna i marken och på så vis kunna göra en bedömning av potentiella risker kopplat till grundvattnet. Detta innefattar till exempel en bedömning av grundvattenmagasinets utbredning och dess koppling till åsen, genom grundvattennivåobservationer. Detta kräver borrning och installation av observationsrör för grundvatten inom planområdet.

Vidare behövs hänsyn tas till närheten till skyddsvärda grundvattenförekomster och verksamhetsutövaren behöver särskild beakta följande:

- Grundvattenförekomsternas kvalitativa och kvantitativa status får inte försämras
- Eventuell påverkan på motstående objekt till följd av länshållningsvattenutsläpp, så som markavvattningsföretag och kommunalt dagvattennät och ytvattenrecipienter
- Produktionsplanering och val av anläggningsmetoder så att risker minimeras.

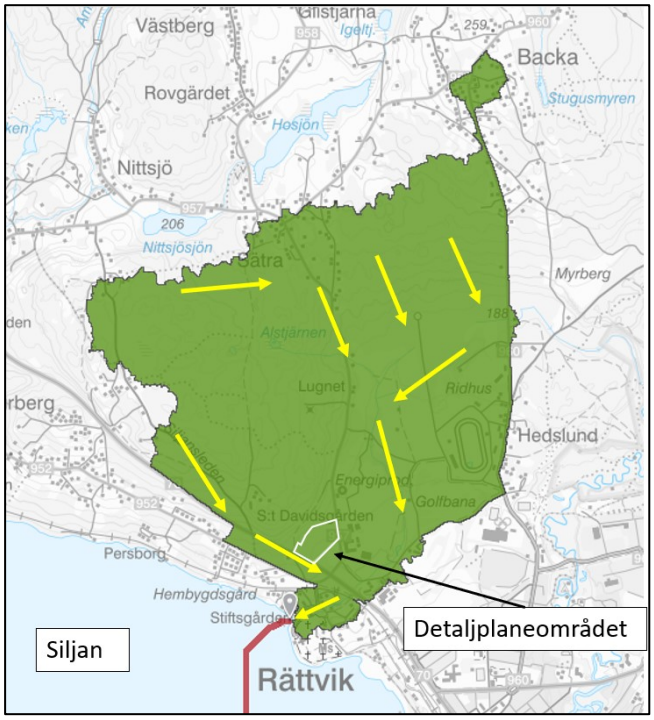
4.6 AVRINNINGSOMRÅDE

Detaljplaneområdet ligger inom delavrinningsområdet *Utloppet av Siljan,* där delavrinningsområdet har en area på 587 km^2. Vidare tillhör delavrinningsområdet ett huvudavrinningsområde vid namn *Dalälven*. Markanvändningen inom delavrinningsområdet är sjöar och vattendrag (50 %), skog (31 %), samt mindre delar av urban markanvändning, myrmark, jordbruksmark, och övrig öppen mark (SMHI, 2016). Planområdets placering inom delavrinningsområdet visas i Figur 12.

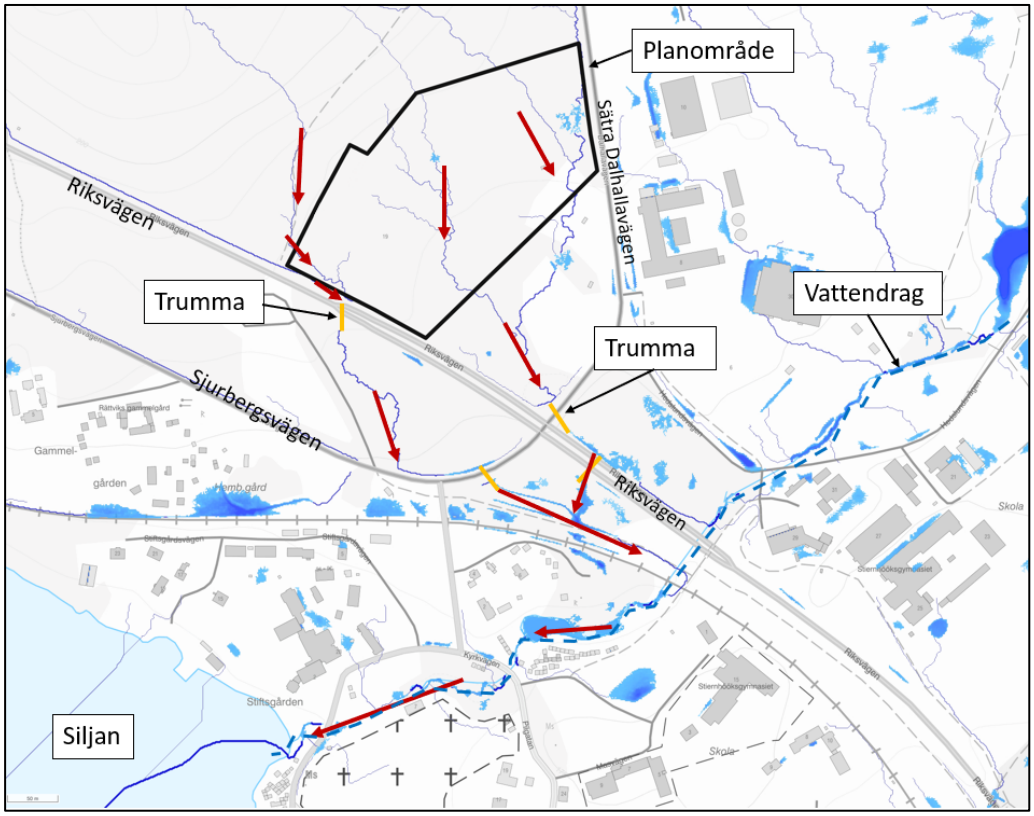
Figur 12. Planområdets ungefärliga utbredning (röd) inom delavrinningsområdet Utloppet av Edssjön. Källa: SMHI (2016).

En ytavrinningsanalys har tagits fram med hjälp av Scalgo (2024). Det naturliga ytavrinningsområdet som planområdet utgör del av är cirka 6 km^2 stort och mynnar ut i Siljan, se Figur 13.

Figur 13. Naturligt ytavrinningsområde markerat med grön transparent färg. Gula pilar visar en översiktlig flödesriktning.

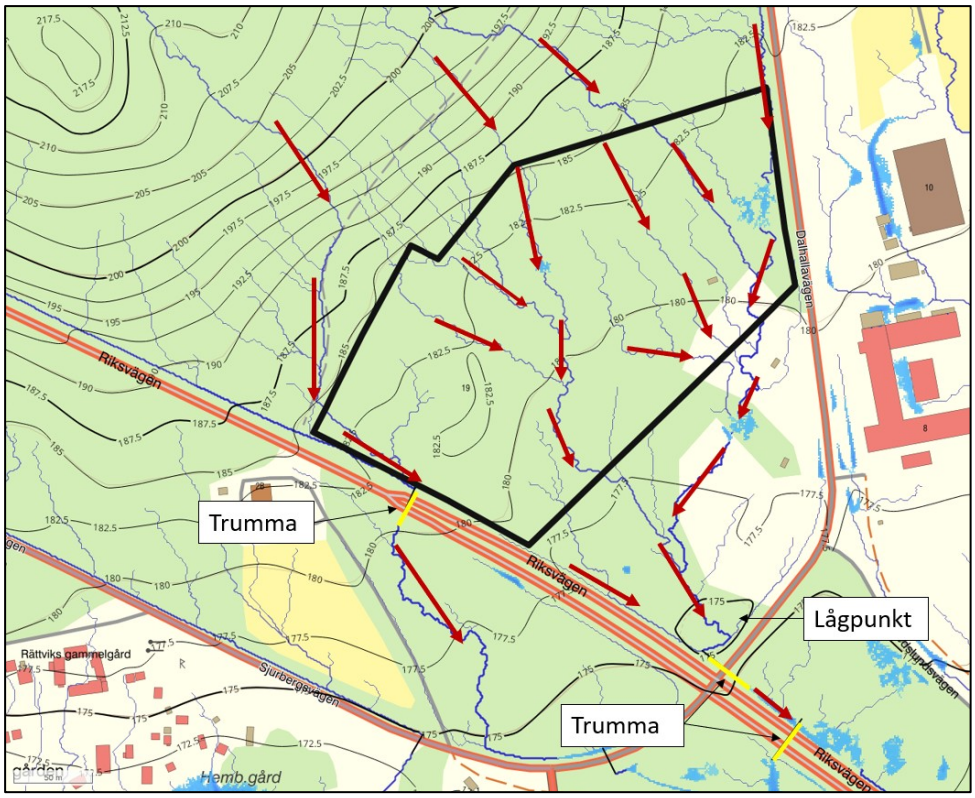
I nuläget rinner vatten från planområdet huvudsakligen mot en lågpunkt nedströms planområdet och när lågpunkten är fylld rinner vattnet vidare till Trafikverkets trumma som går under Sätra Dalhallavägen och vidare till en annan trumma under Riksvägen. Därefter avrinner vattnet mot ett mindre vattendrag som är delvis kuverterat. Vattendraget mynnar ut i Siljan, se Figur 14. En liten del av planområdet rinner i nuläget även under en annan kulvert under Riksvägen som rinner vidare till en kulvert under Sjurbergsvägen och som därefter ansluts vattendraget.

Figur 14. Ytlig flödesvägen från planområde (svart) till Siljan via ett mindre vattendrag (streckad blå linje). De röda pilarna representerar flödesriktningen.

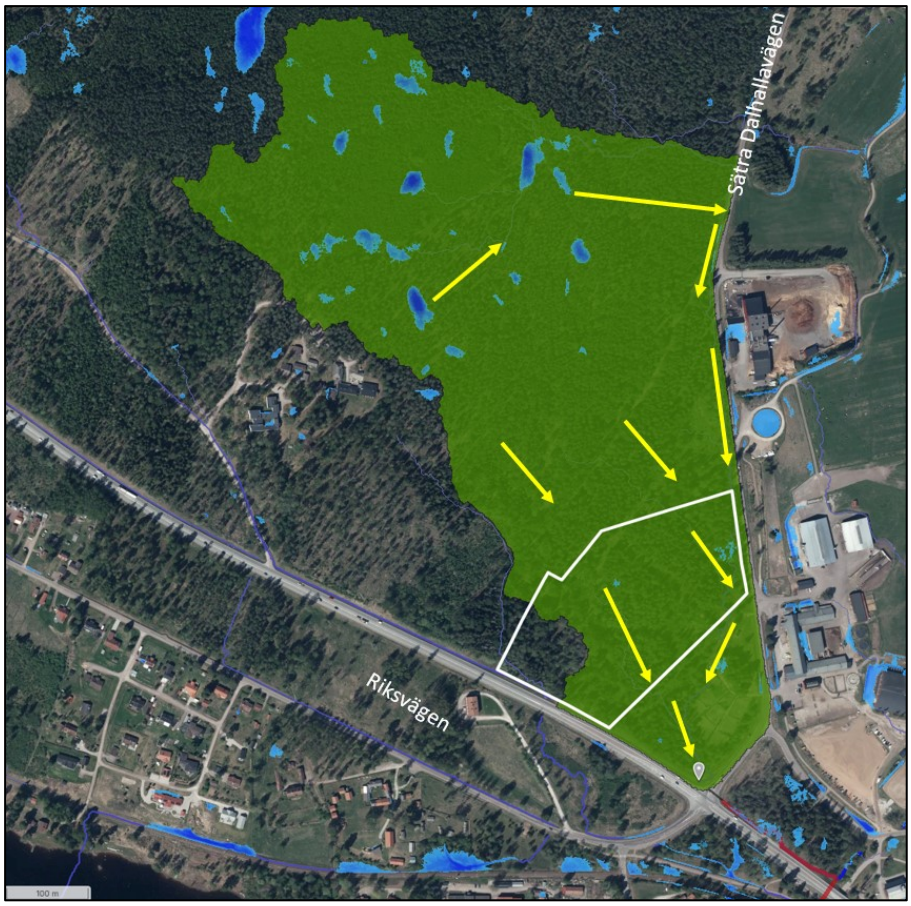
4.7 FLÖDESVÄGAR OCH INSTÄNGDA OMRÅDEN

Befintliga flödesvägar inom detaljplaneområdet presenteras i Figur 15. Med hjälp av verktyget ScalgoLive (2026) kan olika regnmängder simuleras vilket visar hur lågpunkter fylls upp och avrinner till nästa lågpunkt. ScalgoLive har använts för att undersöka befintliga lågpunkter inom området. Indata i simuleringen är befintliga markhöjder samt ett 10-årsregn, vilket motsvarar ett 21 mm regn med 30 minuters varaktighet. I det här fallet har ingen hänsyn tagits till ledningsnäts kapacitet eller markens infiltrationsförmåga. Flödesvägarna inom planområdet rinner främst i sydostlig riktning, mot en lågpunkt som en belägen utanför detaljplaneområdet. Vid vägkorsningen finns det en trumma och när trummans kapacitet överstigs blir vatten stående där. Det finns även en trumma sydväst om planområdet som går under Riksvägen, se Figur 15. Denna trumma tar emot vatten från uppströms naturområdet och påverkas inte nämnvärt att detaljplanen. Samtliga trummor i Figur 15 går under Trafikverkets vägar.

Figur 15. Kartan visar befintliga flödesvägar (röda pular) samt trummor (gul markering) inom och strax utanför detaljplaneområdet. En lågpunkt dit vatten leds syns vid korsningen Riksvägen och Sätra Dalhallavägen. Källa: ScalgoLive (2026). Bakgrundskarta: Lantmäteriet (2023).

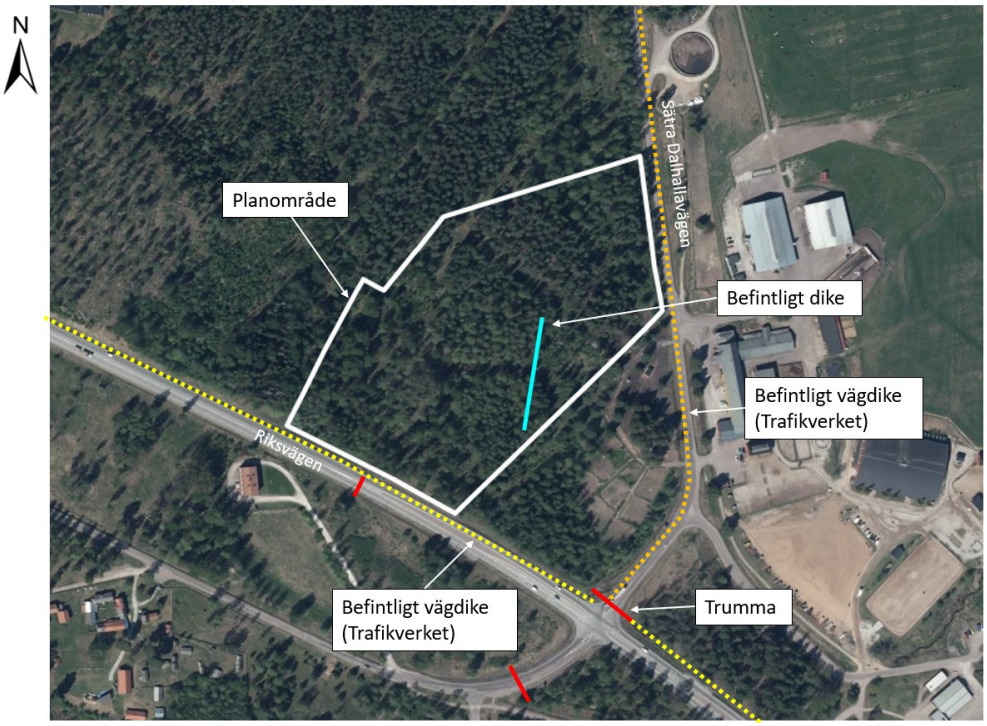
Lågpunkten nedströms planområdet tar emot vatten från ett stort uppströms område, där ett större skogsområde samt ett mindre kvarter med ett fåtal hus är belägna. I Figur 16 visas avvattningsområdet som bidrar till lågpunkten utanför planområdet (vid vägkorsningen) där en trumma är belägen.

Figur 16. En lågpunkt är identifierad utanför detaljplaneområde, som får tillrinning från planområdet. Källa: ScalgoLive (2026), bakgrundskarta: Länsstyrelsen (2023).

4.8 BEFINTLIGA DAGVATTENANLÄGGNINGAR

Enligt geotekniska undersökningen har ett mindre dike noterats i södra delen av planområdet. Diket var cirka en meter brett och bedömdes vara handgjord för hantering av ytvattenflöde i området. Dikets ungefärliga sträcka presenteras i Figur 17. Utanför planområdet finns två befintliga vägdiken längs med Riksvägen och Sätra Dalhallavägen som båda tillhör Trafikverket, se placering i Figur 17. Dessa leds till Trafikverkets två trummor under Riksvägen respektive Sätra Dalhallvägen som möjliggör vidare avledning av vatten längs naturmark i söder respektive med vägdiket i sydöstlig riktning.

Figur 17. Ungefärlig placering av befintligt dike inom planområdet, placering av Trafikverkets diken (gul streckad linje) och trummor (röda linjer) i förhållande till planområdet.

4.9 VERKSAMHETSOMRÅDE

Det finns inget verksamhetsområde för dagvatten, spillvatten eller vattenförsörjning inom detaljplaneområdet. Det planeras att inrätta ett verksamhetsområde för spill och vattenförsörjning men ej för dagvatten.

4.10 RECIPIENT OCH RECIPIENTSTATUS

Detaljplaneområdet ligger inom delavrinningsområdet Utlopp till Siljan. Siljan vilket är en naturlig sjö med en area på 292 km^2 som ligger söder om planområdet. Då Siljan ligger nedströms planområdet avvattnas området till Siljan. Enligt databasen (VISS, 2023) (Vatteninformation Sverige) bedöms statusklassningen av Siljan ha måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status, se Tabell 1. Miljökvalitetsnorm (MKN) för ekologisk status är att god ekologisk status ska uppnås 2033 och att kemisk ytvattenstatus ska uppnå god status, med undantag för punktkällor av bromerad difenyleter samt kvicksilver och kvicksilverföroreningar, som har tidsfrist år 2027. Det är mindre stränga krav för atmosfärisk deposition av bromerad difenylter, kvicksilver och kvicksilverföreningar. Det finns ett antal påverkanskällor som anses ha negativ påverkan på vattenförekomsten. Enligt (VISS, 2023) har reningsverk och förorenade områden en betydande påverkan med en risk för miljöproblem kopplat till miljögifter. Vidare har också transport och infrastruktur, atmosfärisk deposition, förändring av hydrologisk regim samt förändring konnektivitet genom dammar, barriärer och slussas för vattenkraft en betydande påverkan på vattenförekomsten.

Tabell 1. Aktuell status, miljökvalitetsnormer samt klassificerade kvalitetsfaktorer för Siljan (WA71688194) enligt VISS, SE673490-145597. Färgsättningen är enligt VISS.

Aktuell status	*Kvalitetskrav*			*Klassificering*
Måttlig ekologisk status	God ekologisk status 2033	**Kvalitetsfaktorer:**		
		Biologiska	Fisk	Måttlig
		Fysikalisk-kemiska	Näringsämnen	Hög
			Särskilda förorenande ämnen	God
		Hydromorfologiska	Konnektivitet i sjöar	Otillfredsställande
			Hydrologisk regim i sjöar	Måttlig
			Morfologiskt tillstånd i sjöar	Hög
Uppnår ej god kemisk ytvattenstatus	God kemisk ytvattenstatus	**Prioriterade ämnen:**		
		Bromerad difenyleter		Uppnår ej god
		Kvicksilver och kvicksilverföreningar		Uppnår ej god

4.11 MARKÄGARFÖRHÅLLANDEN

Rättviks kommun äger marken inom vilken planområdet planeras.

4.12 DIKNINGSFÖRETAG

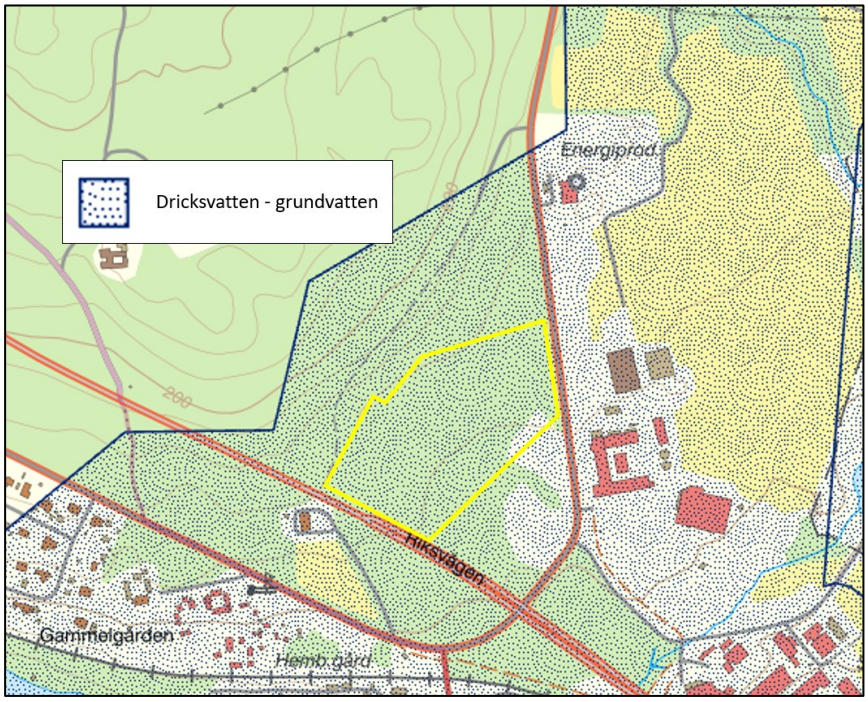
Det finns inga dikningsföretag inom detaljplaneområdet. Nordost om planområdet finns markavvattningsföretaget *Stormyrans dikningsföretag inom Sätra och Backa*, se Figur 18. Planområdet bedöms inte påverka markavvattningsföretaget.

Figur 18. Markavvattningsföretag (markerat i rött) nordost om planområdet (svart markering).

4.13 OMRÅDESSKYDD

Enligt Länsstyrelsen Dalarna (2024) ingår detaljplaneområdet inom skyddade områden för dricksvatten-grundvatten enligt Vattenmyndigheterna, skyddande områden 3 kap vattenförvaltningsförordningen, se Figur 19.

Figur 19. Detaljplaneområdet i gult och skyddade området för grundvatten inom prickade området.

4.14 ÖVRIGA GENOMFÖRDA UTREDNINGAR

- PM Geoteknik - Detaljplan geoteknik, Rättvik Sätra 1:9 och 1:17 (WSP, 2024-06-14).

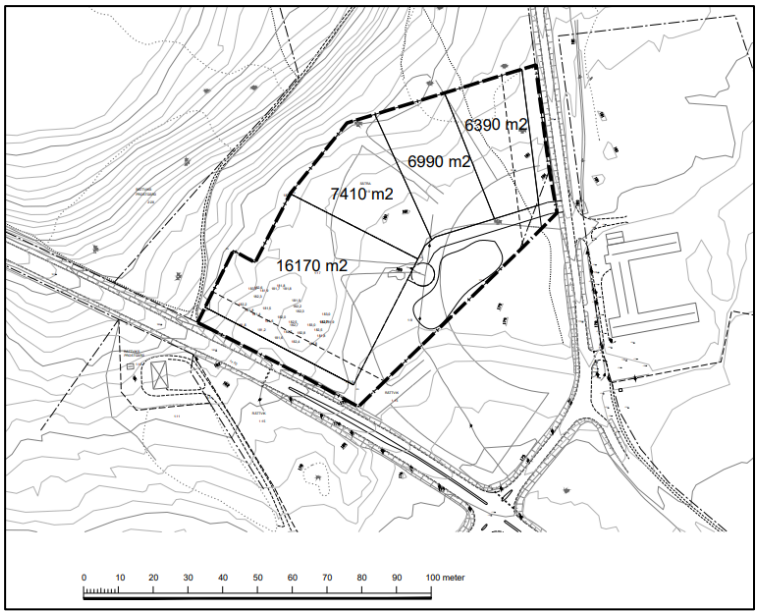
5 FRAMTIDA FÖRHÅLLANDEN

5.1 PLANERADE FÖRÄNDRINGAR

Detaljplanen syftar till att möjliggöra ett område med ett antal fastigheter för olika verksamheter. Det planeras bli fyra tomter i olika storlekar, där alla fastigheterna nås av samma infartsväg, se Figur 20. Rättviks kommun har i nuläget inga avtal med aktörer ännu och det råder en osäkerhet kring vilken typ av aktörer som kan förväntas för respektive fastighet. På sikt tänker Rättvik kommun att sälja tomterna till mindre verksamheter.

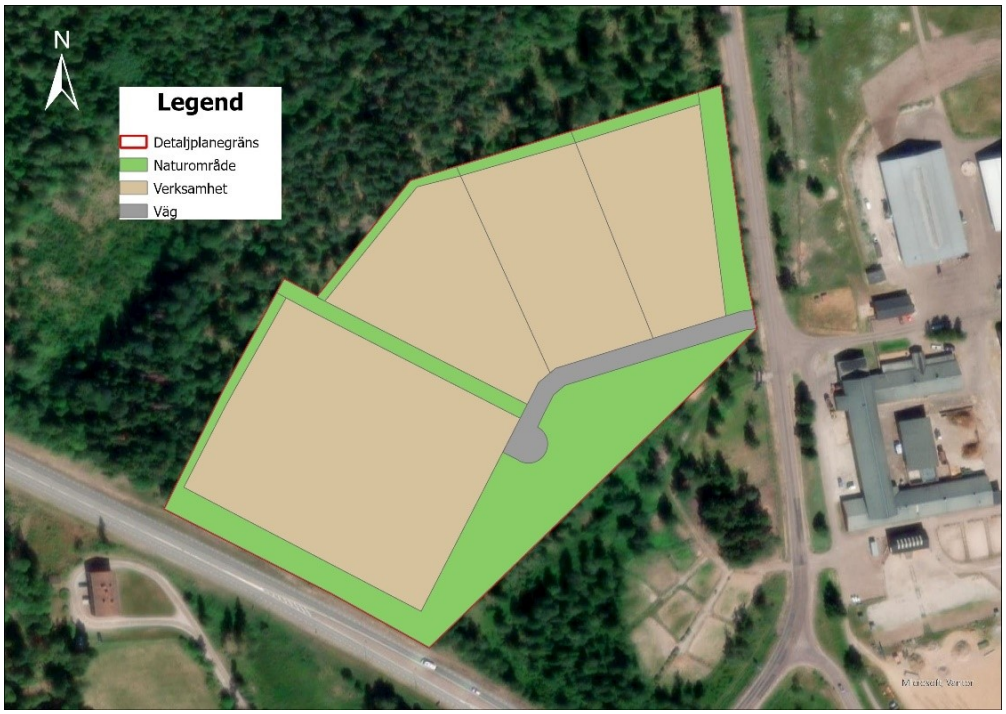
Enligt Boverket är användningen av verksamheter bred och innehåller olika typer av verksamheter som har begränsad omgivningspåverkan, som exempelvis lokaler för serviceverksamheter, tillverkning, lager och verkstäder, samt företag som behöver lokaler för material och utrustning (Boverket, 2024).

Dagvattenutredningen undersöker ifall samtliga tomter förändrar markanvändningen till hårdgjorda ytor och utifrån det beräkna vilka ytor som bör reserveras för dagvattenåtgärder.

Figur 20. Indelning av tomter inom planområdet, samt placering av väg. Streckad linje visar detaljplanegränsen. Figur erhållen 2024-04-19 av Rättviks kommun. Plangränsen på den sydligaste tomten är justerad efter att denna bild erhölls.

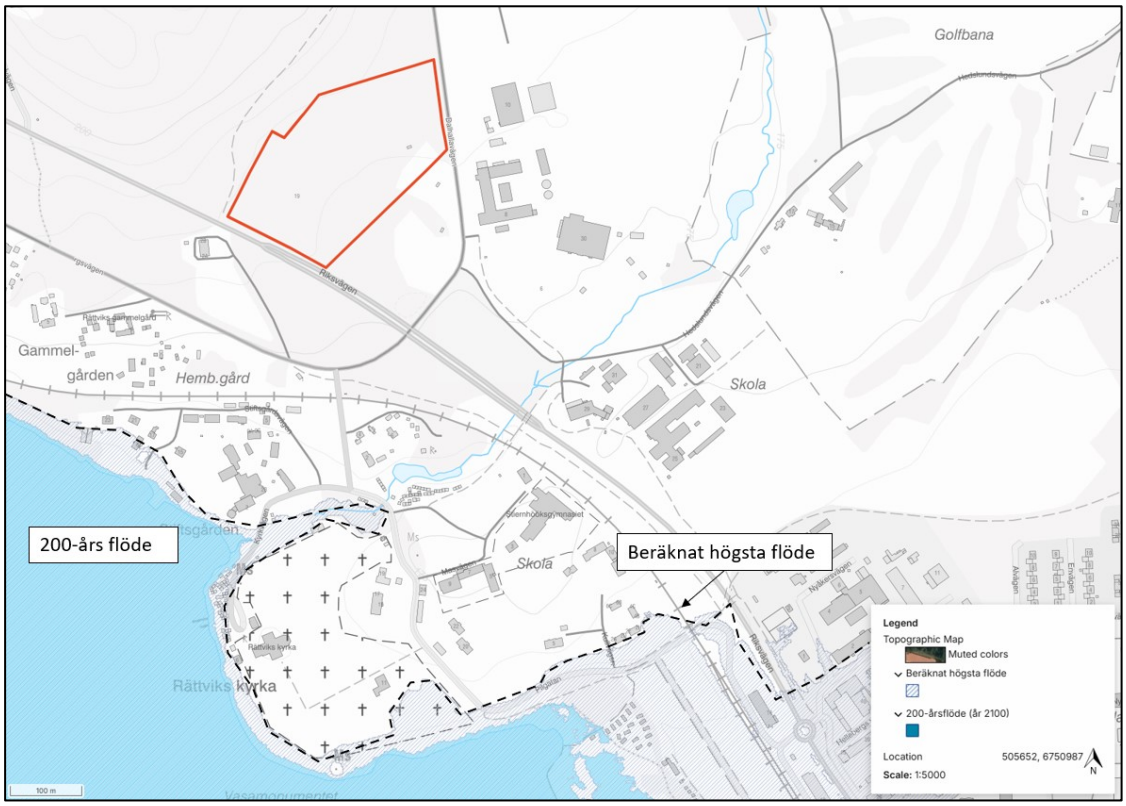
En kartering av planerad situation presenteras i Figur 21. Hårdgöringsgraden för verksamhetsområdet är ej fastställt. Via diskussion med mark- och planenheten på Rättviks kommun har en hårdgöringsgrad på 80% för området med verksamheter antagits för planerad situation. Resterade 20% antas fortsätta vara grönområden, grusade ytor med mer. Höjdsättningen inom detaljplaneområdet samt vilka typer av verksamheter är inte satt ännu vilket kan komma påverka dagvattenutredningens resultat och i så fall innebära att vissa delar i utredningen kan behöva studeras vidare i kommande skeden.

Figur 21. Karterad markanvändning för planerad situation.

5.2 FRAMTIDA KLIMAT – HAVS- OCH VATTENNIVÅER

MSB (2022) har gjort en översvämningskartering över Dalaälven, vilket inkluderar Siljan, där MSB beräknat på högsta flöde (BHF) för dagens klimat. Figur 22 visar vilka områden som sätts under vatten när alla naturliga faktorer som bidrar till ett högt flöde samverkar. Karteringen visar att vid BHF kommer inte detaljplaneområdet att bli berörd.

Figur 22. Översvämningskartering från MSB. Kartan visar BHF (beräknat högsta flöde) i förhållande till planområdet (rött). Källa: MSB (2022), bakgrundskarta från Lantmäteriet (2023).

6 BERÄKNINGAR

Som grund för utförda flödesberäkningar ligger kartering av nuvarande markanvändning. Karteringen har huvudsaken utgått från flygfoto och erhållen information från Rättviks kommun.

6.1 BERÄKNING AV DIMENSIONERANDE FLÖDEN

Beräkningar av dagvattenflöden har utförts för nuvarande markanvändning inom området och jämförs med beräknade dagvattenflöden generade med den planerade markanvändningen. Som grund för flödesberäkningar ligger Svenskt Vattens publikation P110 (2016) – ”Avledning av dag-, drän- och spillvatten” där flöden beräknats med rationella metoden (se ekvation 1). Avrinningskoefficienter för de olika typerna av markanvändning har valts med stöd av P110. En klimatfaktor på 1,25 har använts vid beräkningar av flöden generade från den planerade markanvändning för att ta hänsyn till förväntade klimatförändringar.

WSP bedömer att planområdet i planerad situation kan betraktas som tät bostadsbebyggelse. En återkomsttid för nederbörd 5, 20 och 100 år har använts för beräkning av dimensionerat flöde, vilket är standard enligt P110 för områden med ”tät bostadsbebyggelse”. Återkomsttiden 5 år avser dimensionerande flöde för fylld ledning, 20 år avser dimensionerande flöde för trycklinje i marknivå och

100 år avser dimensionerande flöde för marköversvämning med skador på byggnader för tät bostadsbebyggelse. Med områdets storlek och befintlig markanvändning som grund uppskattas regnets varaktighet till 10 min, vilket tidsmässigt är den kortaste varaktigheten som används enligt P110. För att beräkna dimensionerande dagvattenflöden från området har rationella metoden använts enligt nedan.

$$Q_{d\,dim} = A \cdot \emptyset \cdot i(t_r) \cdot C \qquad \text{(Ekv. 1)}$$

där,

$Q_{d\,dim}$ = dimensionerande flödet (l/s),

A = avrinningsområdets area (ha),

ø = avrinningskoefficient,

i(t$_r$) = dimensionerande nederbördsintensiteten (l/s ha),

t$_r$ = regnets varaktighet (min),

C = klimatfaktor.

Tabell 2 visar intensiteten för olika regn med dess beräknande varaktigheter. I befintlig situation har en varaktighet på 19 minuter använts och vid planerad situation bedöms varaktigheten vara 10 minuter. Vidare visar Tabell 3 och Tabell 4 det beräknade dimensionerade flödet före respektive efter exploatering. I planerad situation presenteras de dimensionerande flödena med en klimatfaktor 1,25. Det bör noteras att beräknade flöden för 100-årsregn troligtvis är underskattade då avrinningskoefficienter för icke-hårdgjorda ytor ökar vid extrema regn.

Tabell 2. Intensiteten för regn med olika återkomsttider och varaktigheter (P110).

	Återkomsttid	**Intensitet utan klimatfaktor**	**Intensitet med klimatfaktor**
		l/s ha	*l/s ha*
Befintlig	5-års regn (varaktighet 19 min)	124	155
	20-års regn (varaktighet 19 min)	196	245
	100 års regn (varaktighet 19 min)	334	417
Planerad	5-års regn (varaktighet 10 min)	181	227
	20-års regn (varaktighet 10 min)	287	358
	100 års regn (varaktighet 10 min)	489	611

Tabell 3. Beräknat dimensionerat flöde exklusive klimatfaktor före exploatering. En varaktighet på 19 minuter har använts.

Befintlig markanvändning	**Area [m^2]**	**Avrinnings-koefficient [-]**	**Reducerad area [ha]**	**5-årsregn [l/s]**	**20-årsregn [l/s]**	**100-årsregn [l/s]**
Skogsmark	50 840	0,10	0,51	63	100	170
Totalt	50 840	**0,10**	0,51	63	100	170

Tabell 4. Beräknat dimensionerat flöde inklusive klimatfaktor efter exploatering. En varaktighet på 10 minuter har använts vid planerad situation.

Planerad markanvändning	Area [m^2]	Avrinnings-koefficient [-]	Reducerad area [ha]	5-årsregn [l/s]	20-årsregn [l/s]	100-årsregn [l/s]
Verksamhetsområde	35 355	0,66*	2,3	529	836	1 426
Väg (asfalt)	1 720	0,80	0,14	31	49	84
Naturmark	13 766	0,10	0,14	31	49	84
Totalt	50 840	0,44	2,61	591	935	1 594

* i dialog med kommunen antas verksamhetsområdet bestå av 80% hårdgjord yta och 20 % naturmark.

Tabell 3 och Tabell 4 visar att vid ett 20-årsregn kommer dagens flöde att öka cirka 9 gånger så mycket efter exploatering. För att inte påverka nedströms system är det nödvändig med utjämning av flöde.

6.2 BERÄKNING AV FÖRDRÖJNINGSVOLYMER

Beräkningsförutsättningarna för planområdet är att flödet från ett 20-årsregn med klimatfaktor 1,25 ej ska överstiga ett befintligt 20-årsflöde, samt att de första 20 mm ska kunna fördröjas inom planområdet. Om planområdet kan fördröja och hantera lokalt de första 20 mm av varje regntillfälle så innebär det att 90 % av årsvolymen av dagvatten hanteras baserat på en vald uppehållstid på 12 timmar enligt P110.

För att erhålla en specifik magasinvolym vid planerad situation har magasinberäkning enligt metod i P110 använts. Med en flödesberäkning enligt rationella metoden (se Ekv. 1) och magasinberäkning enligt metod i P110 erhålls en specifik magasinvolym. Avtappningen i magasinen motsvarar skillnaden mellan flöden före och efter exploatering. Beräkningen är reducerad med en flödesfaktor 2/3 för att kompensera för att avtappningen inte är konstant.

I Tabell 5 presenteras fördröjningsvolymerna för att omhänderta de första 20 mm, fördröjningsvolymerna för att ett 20-årsregn med klimatfaktor ej överstiger flödena från ett befintligt 20-årsregn och fördröjt flöde. Fördröjningsvolymen och det fördröjda flödet för respektive markanvändning är beräknat som en procentuell andel (utifrån reducerad area) av den totala fördröjningsvolymen och flödet. Från tabellen avläses att fördröjningsvolymen för att icke öka flöden vid 20-årsregn är större än de för att fördröja de första 20 mm inom planområdet. Således väljer utredningen därför den större volymen på 664 m^3 som dimensioneringskrav för att erhålla en bättre rening.

Tabell 5. Fördröjningsvolymer för respektive markanvändning vid planerad situation.

Markanvändning	Reducerad area [m^2]	Fördröjningsvolym 20 mm [m3]	Fördröjningsvolym icke ökning [m^3]	Fördröjt flöde [l/s]
Verksamhet	2,3	467	594	706
Väg	0,14	28	35	42
Naturmark	0,14	28	35	42
Summa	***2,6***	***522***	***664***	***789***

6.3 BERÄKNING AV DAGVATTNETS FÖRORENINGSINNEHÅLL

Syftet med föroreningsberäkningarna är att uppskatta hur förändringen i markanvändningen påverkar dagvattnets innehåll av föroreningsmängder och därmed bedöma dess påverkan på recipienten. Dagvattnets föroreningsinnehåll måste beaktas vid utformning av detaljplanen för att nå den reningsgrad

som krävs för att inte äventyra recipientens möjlighet att uppnå beslutade miljökvalitetsnormer. Mängden föroreningar som verksamhetsområdet genererar, i nuläget och enligt plan, har beräknats med dagvatten- och recipientmodellen StormTac version 25.4.2. Verktyget utgår från typiska värden för olika marktyper baserade på olika omfattande studier.

Vid föroreningsberäkningarna (mängd förorening, kg/år) används årsmedelhalten och den ackumulerade årliga nederbörden. Detta för att det är årsvolymen och inte halten som är avgörande för hur stor mängd förorening som generas under ett år (StormTac, 2023). Som indata till modellen används en korrigerad årsnederbörd på 660 mm. Årsvolymen 660 mm/år är baserad på den korrigerade årsnederbörden för Leksand (station 105450) enligt SMHI (2024) vilket är den närmsta aktiva stationen. Den korrigerade årsnederbörden är den uppmätta årsnederbörden multiplicerad med korrigeringsfaktor 1,09 enligt SMHI. Vald markanvändning i StormTac presenteras i Tabell 6.

Tabell 6. Markanvändning i StormTac och beskrivning av respektive markanvändning.

Markanvändning	**I StormTac**	**Beskrivning**
Befintlig situation		
Skogsmark	Skogsmark	Skogsmark med olika typer av träd, inkluderande mindre vägar och berg.
Planerad situation		
Verksamhetsområde inkl. väg	Industriområde, mindre förorenat	Område med industriell verksamhet av olika slag, inkluderande byggnader och trafikerade ytor. Industriområde som är glesare och inte så hårdgjort som normal.
Naturmark	Blandat grönområde	Ett grönområde med en blandad vegetation.

I Tabell 7 och Tabell 8 redovisas föroreningsbelastning (kg/år) och föroreningshalter (µg/l) för befintlig situation och planerad situation. Föroreningsbelastningen avser endast belastning från dagvatten och basflöden (inläckande grundvatten till dagvattensystemet). Föroreningsbelastningen har beräknats för följande föroreningar: fosfor (P), kväve (N), bly (Pb), koppar (Cu), zink (Zn), kadmium (Cd), krom (Cr), nickel (Ni), kvicksilver (Hg), suspenderad substans (SS), olja och BaP. Föroreningarna är framtagna i StormTac 2024. Då StormTacs data är begränsad och komplexiteten i naturliga system är hög är osäkerheten svår att kvantifiera. Siffrorna ska därför användas som indikatorer snarare än exakta värden.

Tabell 7. Föroreningsmängden (kg/år) för befintlig och planerad situation, utan dagvattenåtgärder samt procentuell förändring. Röda celler visar på ökad mängd.

Ämne (kg/år)	**P**	**N**	**Pb**	**Cu**	**Zn**	**Cd**	**Cr**	**Ni**	**Hg**	**SS**	**Olja**	**BaP**
Befintlig	0,16	3,4	0,032	0,063	0,18	0,0011	0,0276	0,0343	0,00007	21000	0,93	0,00006
Planerad	3,6	24	0,18	0,43	2,5	0,013	0,11	0,15	0,00075	1100	19	0,0013
Förändring (%)	2150	606	463	583	1289	1082	307	341	956	424	1943	2264

Tabell 8. Föroreningshalter (µg/l) för befintlig och planerad situation, utan dagvattenåtgärder samt procentuell förändring. Röda celler visar på ökade halter.

Ämne (µg/l)	**P**	**N**	**Pb**	**Cu**	**Zn**	**Cd**	**Cr**	**Ni**	**Hg**	**SS**	**Olja**	**BaP**
Befintlig	16	330	3,2	6,2	17	0,11	2,7	3,4	0,007	21000	92	0,0055
Planerad	220	1500	11	26	150	0,77	6,8	8,9	0,046	67000	1200	0,078

Förändring (%)	1275	355	244	319	782	600	152	162	557	219	1204	1318

Som tabellerna ovan indikerar kommer föroreningsmängderna och halterna i dagvattnet att öka vid planerad situation jämfört med befintlig situation.

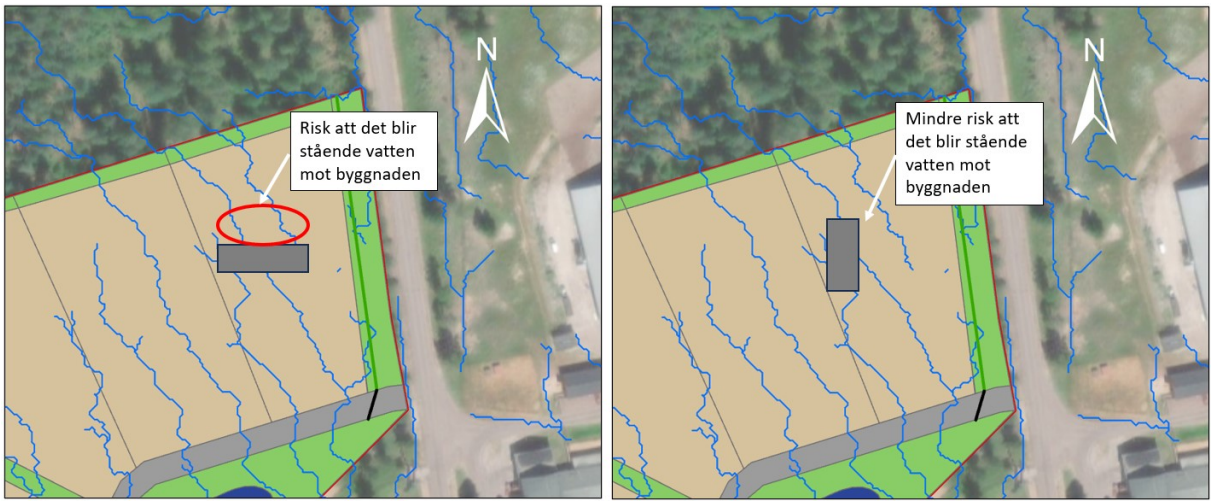
7 FÖRSLAG TILL DAGVATTENHANTERING

För att uppnå de miljökrav som ställs på ett exploateringsprojekt i tätortsregioner idag krävs en genomtänkt dagvattenhantering som klarar både små och stora regn. Dagvattnet behöver fördröjas eller renas och i händelse av skyfall krävs en genomtänkt höjdsättning så att samhällsviktiga funktioner upprätthålls och skada på byggnader undviks.

7.1 ÖVERGRIPANDE PRINCIPER

Grundprincipen för att säkerställa en långsiktig hållbar dagvattenhantering kan sammanfattas i följande tre punkter:

1. Byggnader ska placeras på höjdpartier och grönytor ska placeras i lågstråken. Höjdsättningen rekommenderas följa befintliga höjder inom planområdet i så hög utsträckning som möjligt för att minska på behov av schakt och fyllnadsmassor. Med hänsyn till befintlig lutning inom planområdet rekommenderas husen anläggas i längsled för att minska risken för stående vatten mot byggnaden, se Figur 23.

Figur 23. Föreslagen husplacering med hänsyn till planområdets lutning.

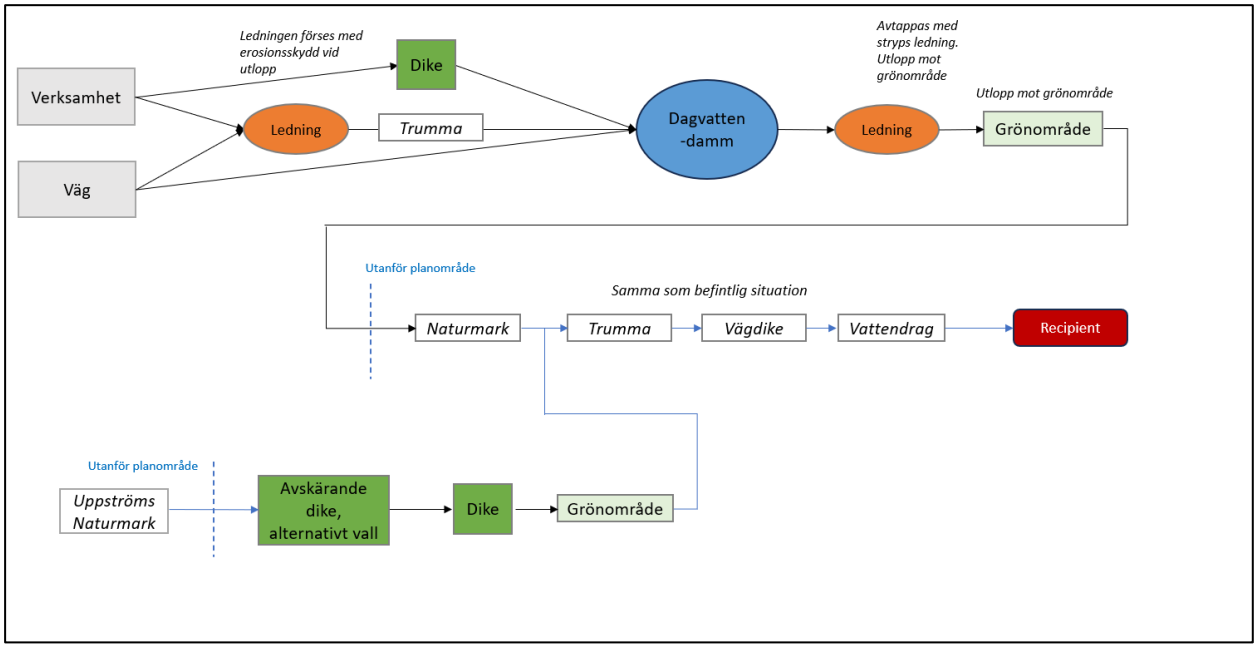
2. Dagvattenflöden ska begränsas genom i första hand att undvika onödiga hårdgjorda ytor, och i andra hand genom infiltration och fördröjning. Utredningen är baserad på en grova antaganden att 80 % av verksamhetsområdena ska hårdgöras. I vidare planering av ytorna bör det undersökas ifall det är nödvändigt att hårdgöra så pass mycket.
3. Dagvattnets föroreningsbelastning ska begränsas genom rening på väg till recipient.

Då dagvattnets föroreningsinnehåll i stor utsträckning är partikelbundet är reningseffekten i en dagvattenanläggning starkt sammankopplad till dess avskiljningsförmåga. Avskiljning skapas enklast genom sedimentering eller filtrering. Lösta ämnen kan reduceras genom omvandling via kemiska eller

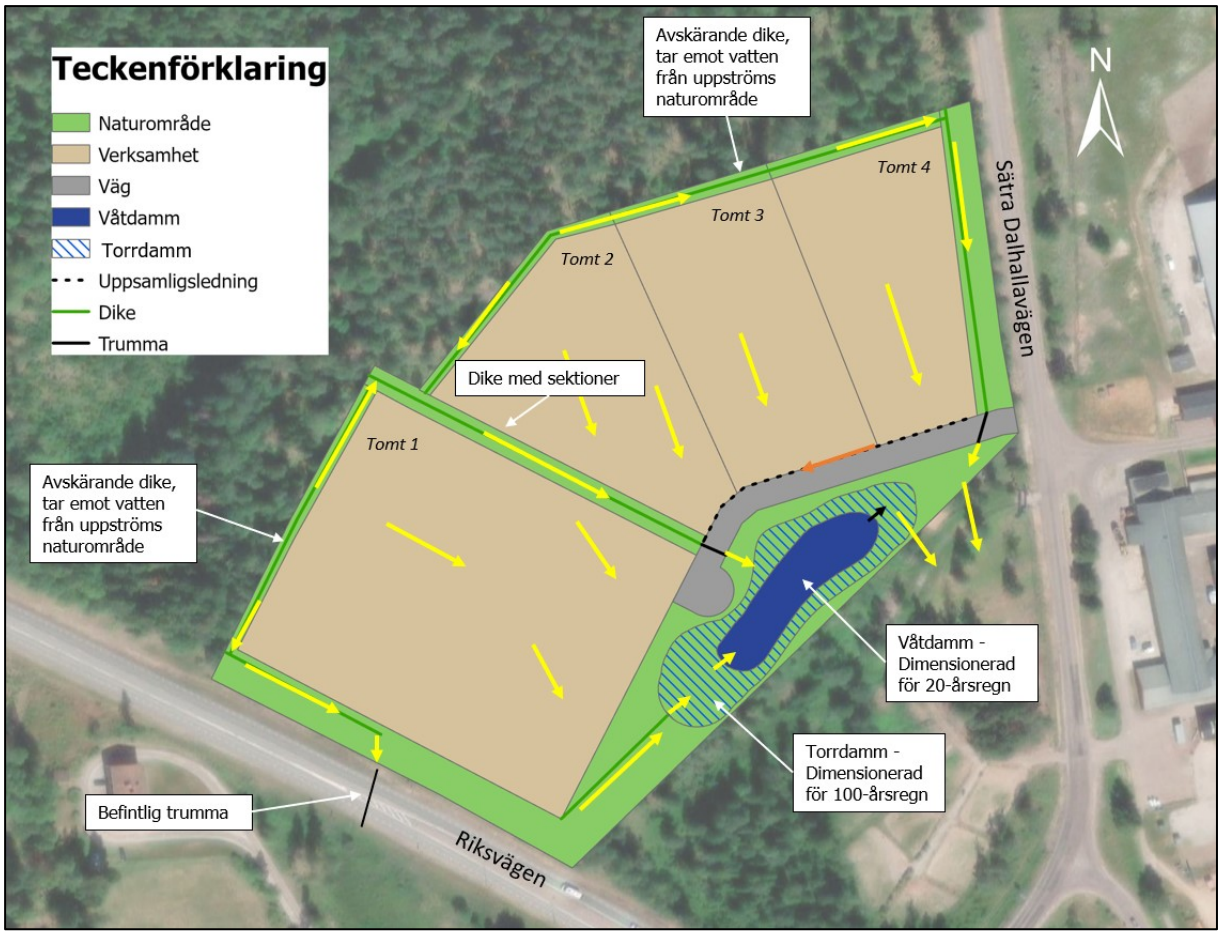
mikrobiologiska processer eller fastläggas genom ytkemiska processer. Näringsämnen kan reduceras genom upptag i vegetation. För att minska miljöpåverkan på dagvattnet bör man välja material som inte innehåller miljöskadliga ämnen. Kända ytor som avger föroreningar är till exempel takbeläggning, belysningsstolpar och räcken som är förzinkade eller i övrigt innehåller zink. Plastbelagda plåttak kan avge organiska föroreningar.

7.2 HELHELTSBILD AV FÖRESLAGEN DAGVATTENHANTERING

Då planområdet planeras utvecklas från ett oexploaterat skogsområde till ett område en hög hårdgöringsgrad kommer det att resultera i ökade flöden. Det ställer krav på fördröjning och flödesreglering inom planområdet för att inte öka flödes- och föroreningsbelastningen nedströms. Detaljplanen kommer möjliggöra anläggande och försäljning av ett antal tomter för verksamhetsändamål. För att säkerställa att dagvattnet inte påverkar recipient är det viktigt att en tillräcklig rening inom planområdet uppnås och att dagvattnet renas så nära föroreningskällan som möjligt. Föroreningshalterna i befintlig situation är nuläget väldigt låga, vilket ställer höga krav på rening inom planområdet och att komma ner i befintliga halter är svårt. Dagvattenutredningen föreslår att dagvatten inom planområdet omhändertas enligt schematisk bild i Figur 24. En översikt av föreslagna dagvattenåtgärder redovisas i Figur 25.

Figur 24. Schematisk bild över föreslagen dagvattenhantering.

Figur 25. Gula pilar visar de övergripande flödesriktningarna, medan den orangea pilen markerar flödesriktningen i ledning. Dammens utbredning är baserad på ett antaget medeldjup, och den slutliga utbredningen kan komma att avvika beroende på den valda utformningen.

Notera dock att höjdsättningen inom planområdet är ännu inte färdigställd, och dagvattenlösningarna har därför utformats utifrån antagandet att den övergripande naturliga lutningen mot sydost kommer att behållas, även om marken sannolikt kommer att utjämnas till viss del. Det finns tankar på att centrala delen inom tomterna ska utformas relativt plant på cirka +181, med en lutning om cirka 3,5% i sydostlig riktning för att säkerställa god avrinning.

7.2.1 Dagvattendamm - Dagvatten från tomterna

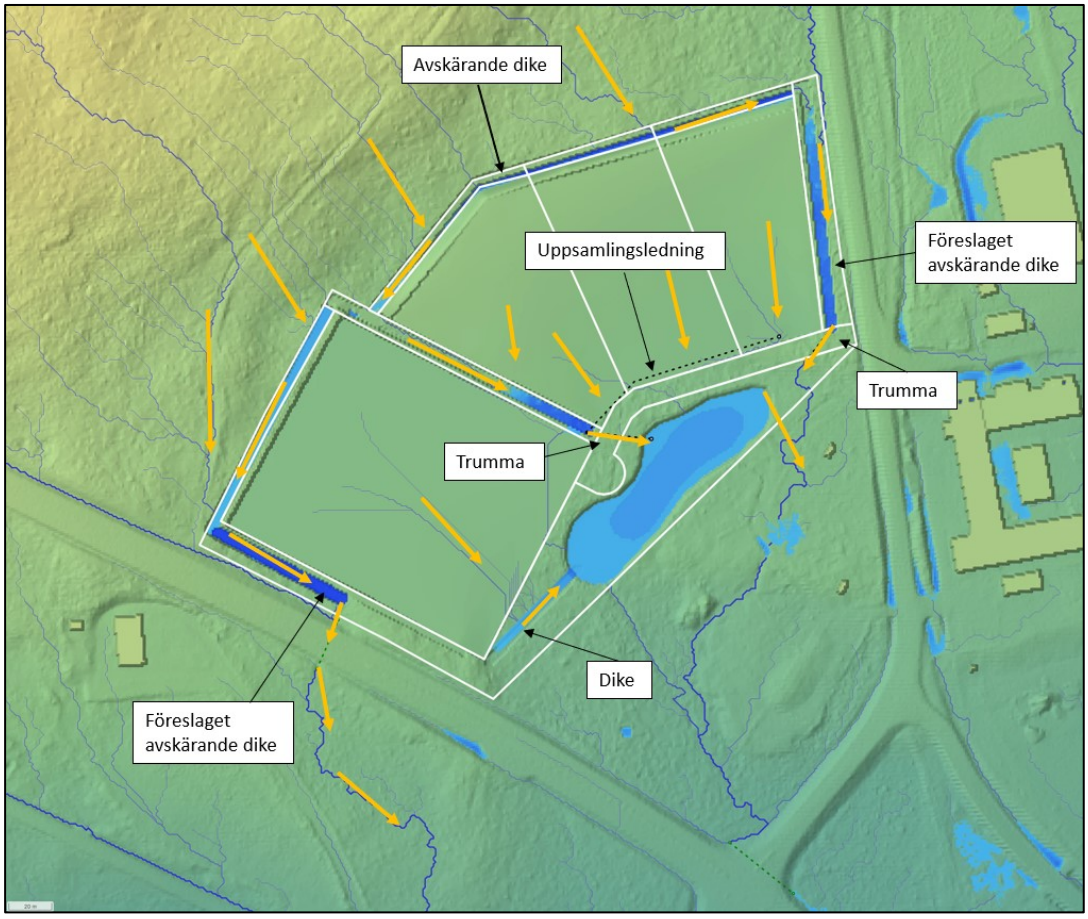
Om den generella lutningen bibehålls kommer dagvattnet från tomt 1 att ledas i sydostlig riktning. Detta vatten kan fångas upp med hjälp av ett dike som leder vattnet till dagvattendammen.

Dagvatten från tomt 2,3 och 4 föreslås samlas upp i en uppsamlingsledning som leds till diket mellan tomt 1 och 2. Utloppet från uppsamlingsledningen föreslås placeras vid trumman under infartsvägen nära vändplatsen. Från trumman leds vattnet ytligt över gräsytor, vilket möjliggör viss rening, innan det avleds till dagvattendammen.

Dammen bör utrustas med en strypt avtappningsledning i nordöstra delen av dammen, samt förses med avstängningsventiler vid både in-och utlopp, och provmöjligheter för att kontrollera föroreningshalter. Dammens utlopp rekommenderas att förses med strypning för att reglera flödet, vilket i sin tur kan bidra till att ökad uppehållstiden och därmed reningseffekten. Dammen dimensioneras för att rena ett 20-årsregn men med en utökad fördröjningsvolym för ett 100-årsregn.

Efter rening i dagvattendammen leds vattnet vidare genom grönområdet och ut från planområdet. För att säkerställa en långsiktigt hållbar och driftsäker avledning rekommenderas att utloppspunkten omfattas av ett servitut samt förses med erosionsskydd.

Vattnet kommer följa höjdsättningen och rinna mot korsningen mellan Riksvägen och Sätra Dalhallavägen där en befintlig trumma är belägen, därefter leds vattnet som vid befintlig situation mot recipienten, se Figur 26.

Figur 26. En översiktlig analys i ScalgoLive som visar flödesvägar och lågpunkter vid ett vanligt förekommande regn. Observera att höjdsättningen inom planområdet inte är fastställd och detta ger därmed endast en översiktlig bild över hur det kan se ut. Gula pilar visar flödesriktningen. Källa: ScalgoLive (2026).

Ett sätt att förbättra reningen är att anlägga en översilningsyta innan dammen, detta behöver utredas vidare när höjdsättningen inom området är satt.

7.2.2 Dike med sektioner mellan verksamhetstomter

Det föreslås ett dike med sektioner mellan två verksamhetstomter (benämnt tomt 1 och 2 i Figur 25) som främst tar emot naturvatten som rinner från uppströms naturområde, men mindre ytor från tomterna (främst tomt 2) kan också hamna i detta dike beroende på tomternas höjdsättning. Genom att utforma diket med sektioner skapas mindre magasinerande volymer längs sträckan, vilket bidrar till att jämna ut flödet och reducera flödestoppar nedströms. Vattnet från diket leds vidare under infartsvägen via en trumma innan det når dammen. Fördröjningen medför också att det förorenade vattnet från verksamheterna når dammen först och det sker en minskning i utspädning.

Den föreslagen dagvattendammen inom planområdet kommer att bidra till att flödet i planerad situation fördröjs ner till nivåer motsvarande befintligt 20-årsflöde. Belastningen på nedströms trummor bedöms

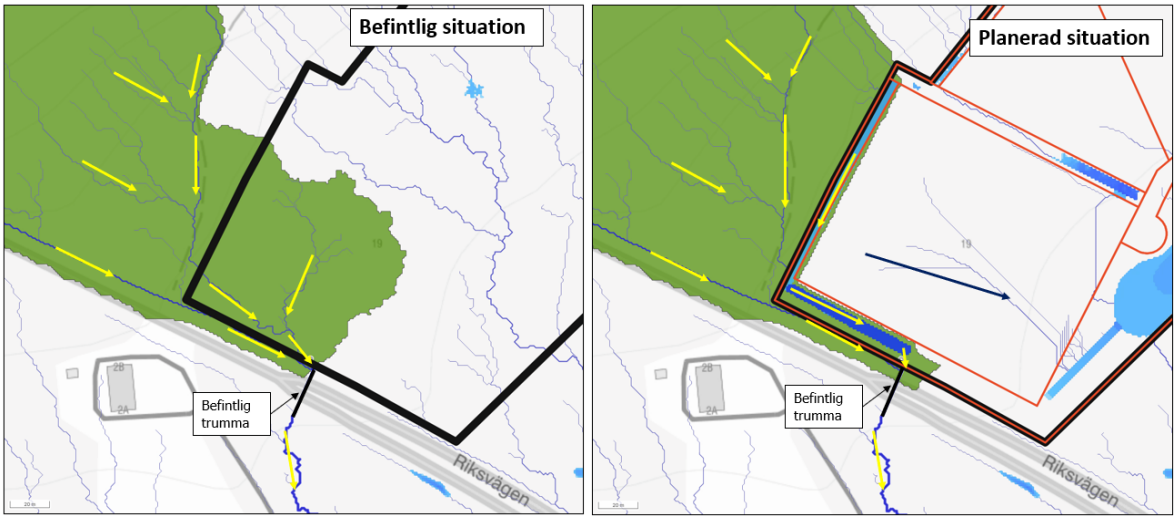
därmed inte att öka i planerad situation. Genom att leda om uppströms naturvatten upprätthålls dessutom den befintliga vattenbalansen, då planförslaget inte medför någon betydande ökning av flöden mot Trafikverkets dike och trumma.

7.2.3 Avskärande dike - Avledning av naturvatten från uppströmsområde

För att förhindra att vatten från det uppströms liggande skogsområdet belastar planområdet föreslås avskärande dike längs plangränsen. Syftet är att avleda naturmarksvattnet så att det, likt i nuläget, fortsätter rinna vidare mot Trafikverkets diken och trummor längs Riksvägen och Sätra Dalhallavägen. Det dagvatten som genereras inom planområdet kommer i planerad situation att hanteras lokalt inom planområdet, vilket innebär att mängden vatten som når Trafikverkets diken och trummor minskar i planerad situation, se exempelvis i Figur 27 där i befintlig situation leds vatten inom planområdet till trumman medan i planerad situation kommer vattnet inom planområdet att ledas österut mot dagvattendamm för rening och fördröjning av dagvattnet.

Det avskärande diket innebär också att relativt rent naturvatten inte når den föreslagna dagvattendammen, vilket minskar belastningen på dammens reningsfunktion och ökar effektiviteten i hanteringen av det dagvatten som faktiskt uppstår inom planområdet.

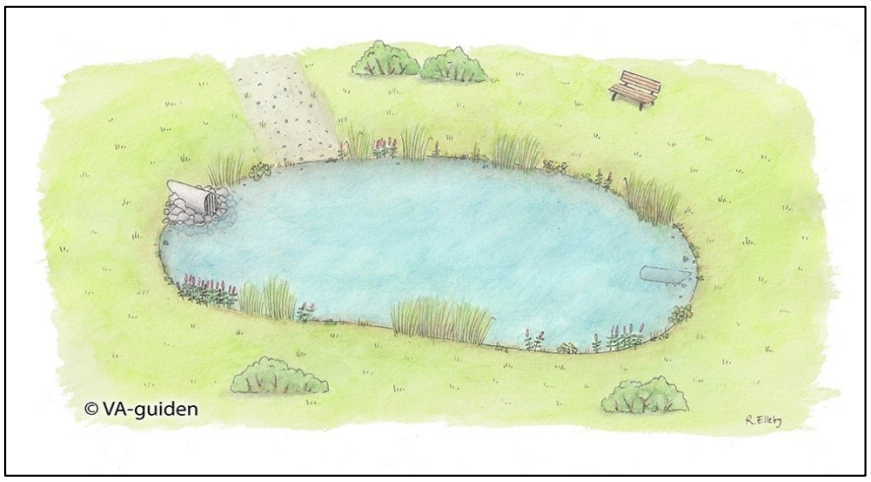
Där de avskärande dikena har 90°-svängar kan erosionsskydd, exempelvis tätduk eller annan förstärkning behövas. Detta behöver utreds vidare i kommande projektering.

Figur 27. Avrinningsområde för Trafikverkets trumma längs med Riksvägen. Bilden i vänstra bilden visar flödesväg vid befintlig situation och den högra visar vid planerad situation. Källa: ScalgoLive (2026).

7.3 TEKNISKA LÖSNINGAR

7.3.1 Dagvattendamm

Figur 28. Illustration över en dagvattendamm. Källa: VA-guiden.

Dagvattendammar, se Figur 28 för en exempelbild, har en god förmåga att fördröja och rena stora volymer dagvatten. Reningen sker främst genom sedimentation av partikelbundna föroreningar, men reningseffekten kan ökas ytterligare om vegetation även deltar i processen. Reningseffekten i en damm påverkas av bland annat anläggningens form och vattnets uppehållstid (Stockholm Vatten och Avfall, u.å). Det är därför viktigt att dammarna är rätt utformade för att förbättra förutsättningarna för sedimentering.

Dagvattendammar kan utformas på flera sätt men består vanligtvis av en djupare del för sedimentering av partiklar, medeldjupa partier med vattenspegel samt ett grundare parti med vegetation, där vegetationen bidrar till ökat växtupptag och andra biologiska processer (VA-guiden, u.å). Det är viktigt att konstruera dammar så att vattennivån kan fluktuera och att uppehållstiden blir som önskad. En lång och smal damm bidrar ofta till en bättre rening jämfört med en kort och bred, då vattnet färdas en längre sträcka och partiklarna får en längre sedimentationstid (Stockholm Vatten och Avfall, u.å).

Utöver förmågan att fördröja och rena dagvatten, kan dammar även bidra till biologisk mångfald, rekreation-och skönhetsvärden (Stockholm Vatten och Avfall, u.å).

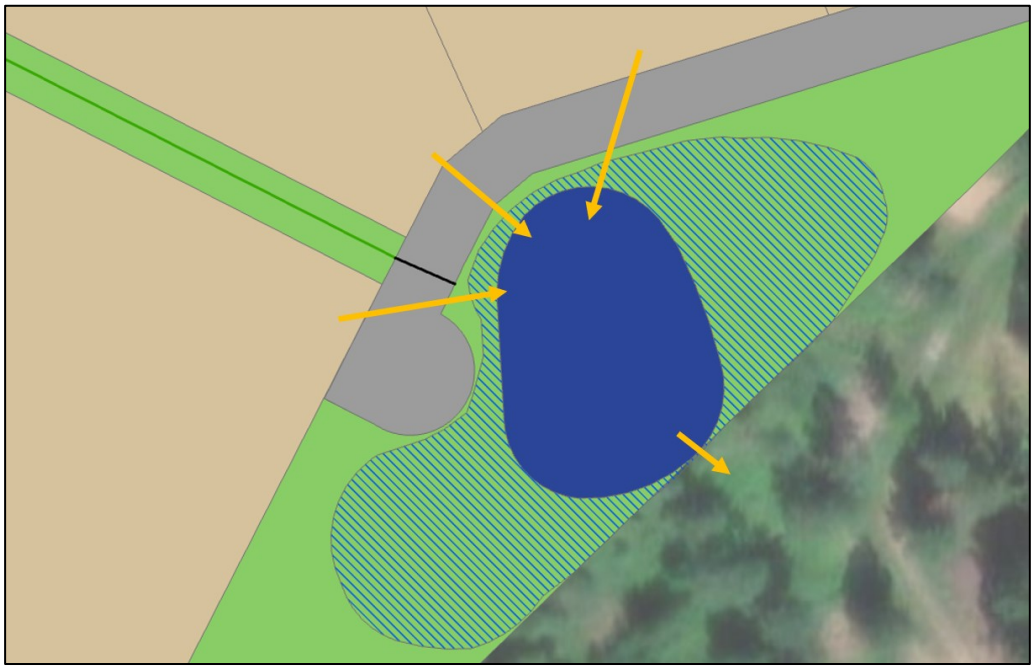
Likt andra dagvattenanläggningar kräver dagvattendammar regelbunden skötsel för att bibehålla hög funktion. Bland annat bör in- och utlopp rensas, vegetationen bör kontrolleras och underhållas regelbundet för att hålla hög reningseffekt. Vid större föroreningshändelser, exempelvis oljeutsläpp, kan vegetation behöva återetableras (VA-guiden, u.å).

Om föreslagen dagvattendammen dimensioneras för ett 20-årsregn krävs en erforderlig magasinvolym på 664 m^3. Med antagandet att dammen är i genomsnitt 0,5 m djup motsvarar det ett ytbehov på ca 1 400 m^2. Skulle dammen kunna utformas med ett större djup, skulle då ytbehovet minska.

För att säkerställa tillräcklig fördröjningskapacitet även vid ett 100-årsregn föreslås att dagvattendammen kompletteras med en torrdamm i direkt anslutning till våtdammen. Den totala erforderliga magasinvolymen för ett 100-årsregn har beräknas uppgå till 1124 m^3. Våtdammen beräknas bidra med en magasinvolym på 664 m^3, innebär det att resterande 460 m^3 behöver tillgodoses genom torrdammen för att kunna fördröja ett 100-årsregn.

Om torrdammen utformas med ett antagande medeldjup på 0,2 m djup krävs ett ytbehov på 2300 m^2 utöver våtdammens yta (vilket är beräknat med ett medeldjup på 0,5 m). För att underlätta drift och underhåll rekommenderas att torrdammen utformas med en släntslutning på 1:6.

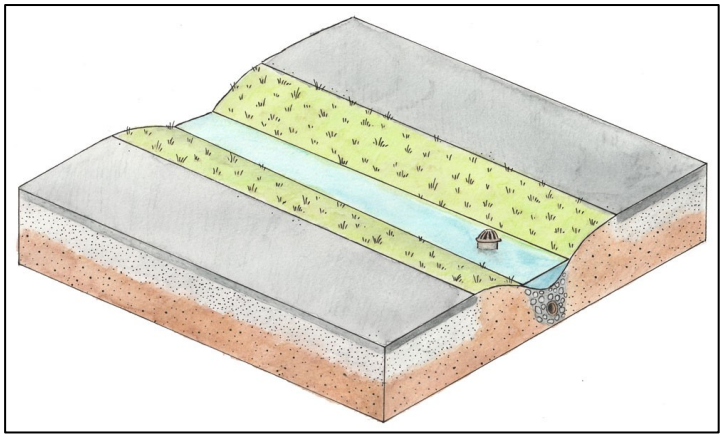
Figur 25 i avsnitt 7.2 redovisar en möjlig utformning av dagvattendammen, men den slutliga utformningen behöver utredas vidare i ett senare skede. Figur 29 visar ett alternativt förslag på dammens utformning. Hur dagvattnet leds till dammen beror till stor del på hur området höjdsätts. Den exakta utformningen samt erfoderlig yta behöver därför fastställas i projekteringen.

Figur 29. Principiell skiss över ett alternativ för dammens utformning.

7.3.2 Dike

Diken har som funktion att påverka vattnets flödesväg och avleda tillrinnande ytvatten, se illustration Figur 30. Ett svackdike är ett grunt gräsklätt dike med svagt sluttande sidor som kan avleda höga flöden på ett säkert sätt (Stockholm Vatten och Avfall, u.å). Svackdiken är relativt lätt att underhålla, dikena kräver främst löpande underhåll såsom gräsklippning, sedimentrensning och vid behov återetablera vegetationen (VA-guiden, u.å).

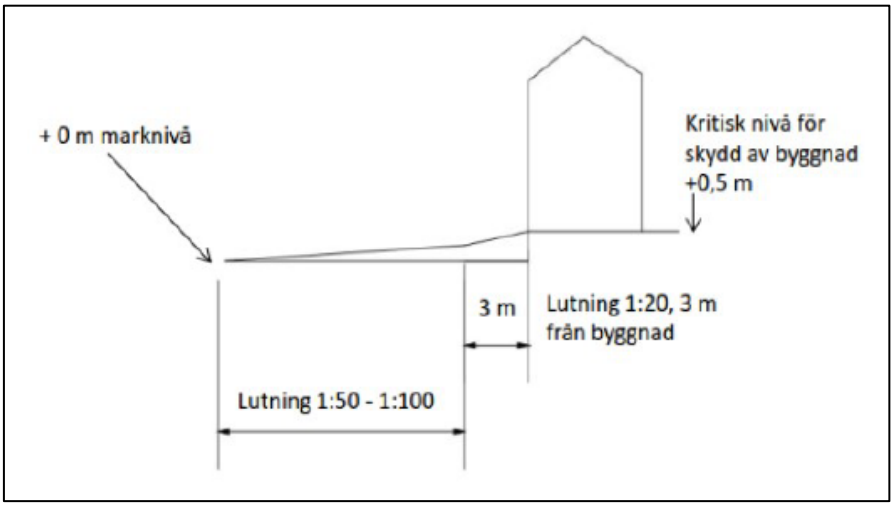
Figur 30. Illustration av ett svackdike. Källa: VA-guiden.

7.3.3 Oljeavskiljare

Oljeavskiljare rekommenderas på kvartersmarken. En oljeavskiljare består av en behållare (brunn eller tank) som kan avskilja slam och olja. Vattnet leds in i den övre delen av behållaren. Slammet avskiljs genom sedimentation, medan olja i flytande form avskiljs genom att oljedropparna på grund av sin lägre densitet stiger och lägger sig på vattenytan. Oljeavskiljare bör finnas på platser där det finns risk för utsläpp eller spill av olja till naturen, dagvattennätet eller i avloppsnätet. Behovet av oljeavskiljare, samt dess dimensioner och placeringar bör utredas i senare skede när typ av verksamhet fastslagits.

7.4 DAGVATTENHANTERING VID SKYFALL

När kommunen tar beslut om detaljplan ska den anses lämplig att bebygga. Avvattning får således inte skapa några problem (vare sig inom eller utom detaljplanen). Det ligger därför i detaljplanens intresse att skydda egen fastighet från skador vid skyfall, men även ej orsaka skada nedströms. Vid skyfall överskrids kapaciteten och vattnet behöver avledas ytligt. Sekundära avrinningsvägar bör skapas till områdets lågpunkter som tillåts svämma över vid skyfall. Principiell höjdsättning presenteras i Figur 31.

Figur 31. Principiell höjdsättning som grund för att höjdsätta fördelaktigt för dagvatten. Figuren är hämtad ur Svenskt Vattens publikation P105 som 2016 ersattes av P110.

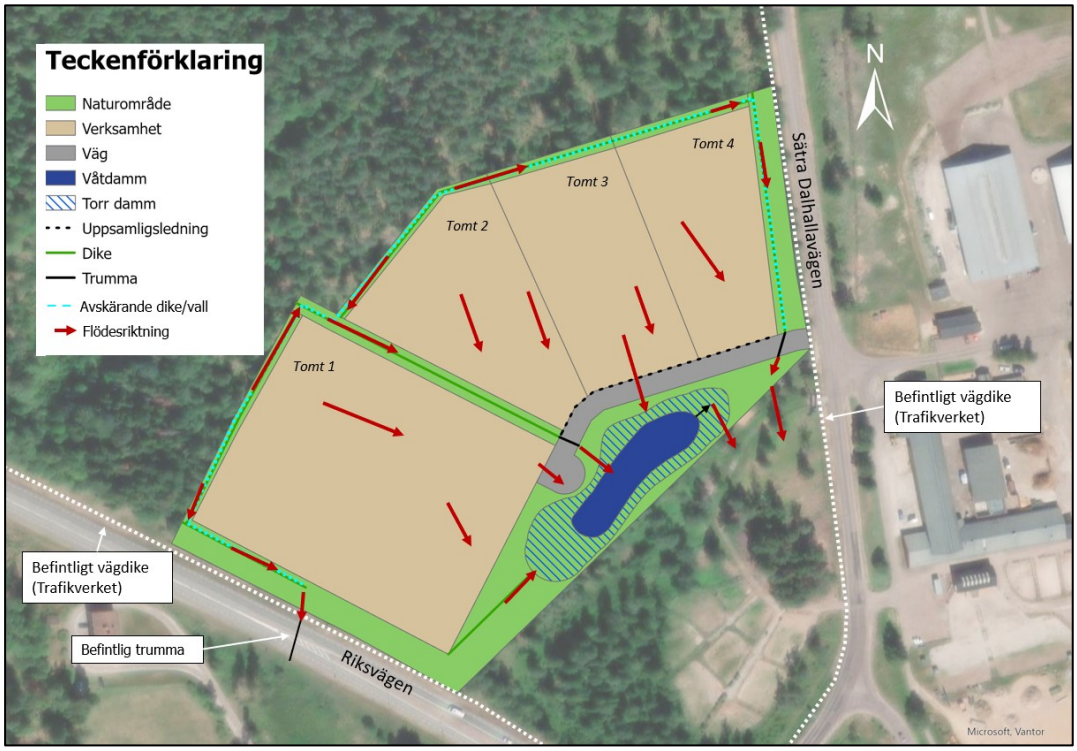
Markanvändningen planeras i framtida situation att förändra från bevuxen skogsmark till att stora delar av området hårdgörs. Det innebär ökade flöden inom området såväl som från området om inga åtgärder vidtas. I framtiden förväntas även nederbörden att öka, vilket tas hänsyn till med en klimatfaktor (1,25).

För att uppnå en god skyfallshantering är höjdsättningen en viktig fråga. Marken inom planområdet behöver utformas så att inga instängda områden skapas och säkerställa att ytlig avrinning kan ske mot föreslagna åtgärder. Vilken risk för marköversvämning och skador på byggnader som följd av ett 100-årsregn går ej att fastställa i detta skede då ingen situationsplan eller planerad höjdsättning har erhållits. Generellt föreslås att byggnader inte placeras så att flödesriktningen påverkas och att höjdsättningen anpassas så att det inte finns någon risk för stående vatten vid byggnaderna.

Utredningen har utgått från att den naturliga generella lutningsriktningen mot sydost inom området bibehålls och i Figur 32 presenteras en övergripande skyfallshantering. Vid större nederbördstillfällen tar planområdet i nuläget emot vatten från ett stort skogsområde uppströms. I enlighet med föreslagen dagvattenhanteringsplan föreslås ett avskärande dike alternativt en vall anläggas längs med plangränsen i norr för säker avledning av skyfall från uppströms naturmark, se Figur 32. Detta för att säkerställa att planområdet ej riskerar att få stående vatten vid byggnader och riskera att skada byggnader vid ett 100-årsregn. De avskärande dikena tar hand om befintligt flöde från naturmarken och

de går parallellt med Trafikverks vägdiken längs med Sätra Dalhallavägen och Riksvägen. Vägen till recipient blir därefter samma som vid befintlig situation, se Figur 14 i avsnitt 15.

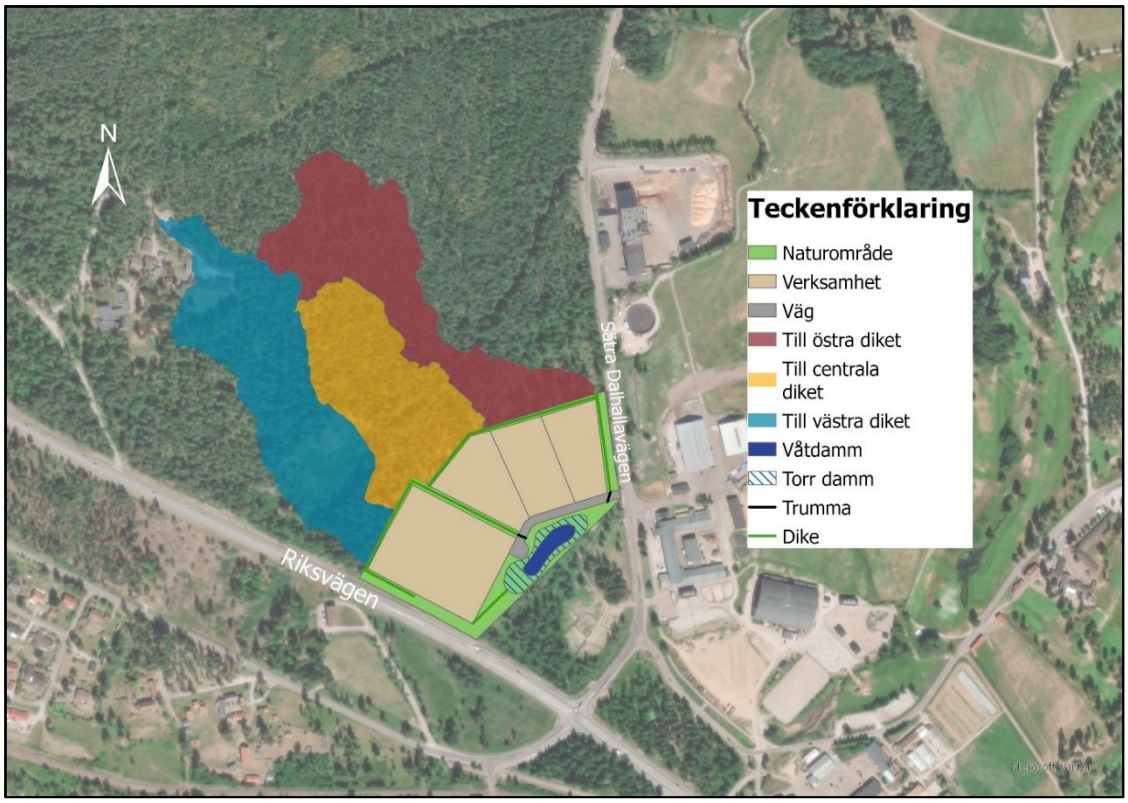
Vatten från verksamhetsytorna kommer att avledas ytligt till dagvattendammen, som består av en våtdamm (dimensionerad för ett 20-årsregn) som är utrustad med en bräddande funktion (torrdamm). För att kunna fördröja ett 100-årsregn krävs en erforderlig magasinvolym på 1124 m^3. Med antagandet att våtdammen, som är dimensionerad för ett 20-årsregn, kan bidra med en viss del av denna volym innebär det att en ytterligare yta på 2300 m^2 behövs om torrdammen anläggs med ett medeldjup på 0,2 m. I Figur 32 motsvarar det den streckade blå ytan. Det är viktigt att dammen anläggs sådan att den bräddar söderut, mot befintlig naturmark och ej mot infartsväg/verksamhetsområde.

Figur 32. Förslag på skyfallshantering baserad på den befintliga naturliga lutningen. Röda pilar visar ytliga sekundära rinnvägar.

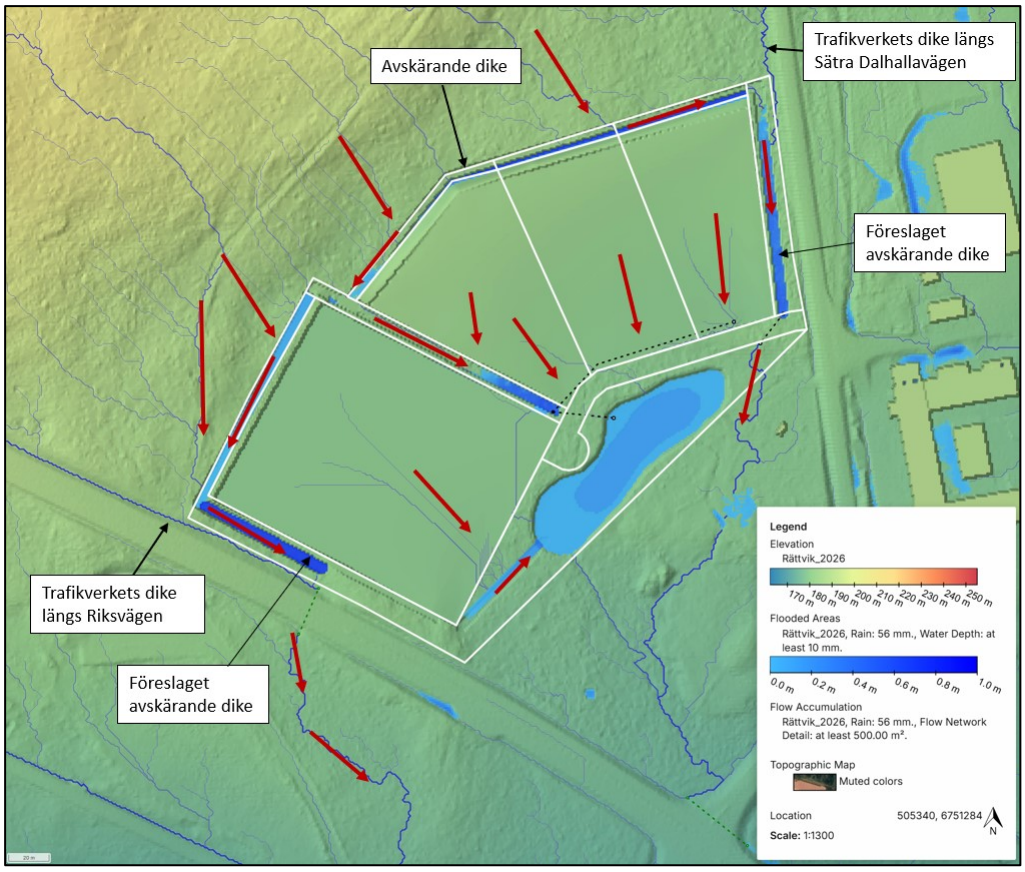
Diket på sydvästra sidan av planområdet uppskattas avvattna ett skogsområde som är cirka 4,2 ha stort vid ett skyfall, se Figur 33. Diket ska dimensioneras för ett kunna avleda ett dimensionerande 100-årsflöde på 256 l/s (utifrån uppskattat tillrinningsområde från ScalgoLive). Diket på östra sidan av planområdet tar emot vatten från ett 3,5 ha stort skogsområde och ska kunna avleda ett 219 l/s vid ett 100-årsflöde. Utan hänsyn till lutning, visar grova beräkningar att en tvärsnittsarea på 0,5 m^2 erfordras för diket vid sydvästra sidan och 0,44 m^2 för det östra diket. Beräkningarna är baserade på beräknade 100-årsflöden och genomsnittlig hastighet i diken enligt P110. Diket mellan tomt 1 och 2 uppskattas ta emot vatten från 3,0 ha stort tillrinningsområde och ska kunna avleda 181 l/s vilket ger en tvärsnittsarea på 0,36 m^2. Det centrala diket är föreslaget att vara 8 m brett och med en längd på 142 m.

Notera dock att exakt fördelning beror på framtida höjdsättning och bör ses över i ett senare skede när höjdsättningen är satt.

Figur 33. Uppskattat tillrinningsområde till respektive dike.

En analys har utförts i ScalgoLive (www.scalgolive.se) för att undersöka skyfallsvägar kring planområdet med hänsyn till den planerade markanvändningen och föreslagna skyfallshanteringen. I analysen användes ett regn på 56 mm vilket motsvarar ett 100-års regn med en varaktighet på 30 min. Figur 34 visar en översiktlig bild över flödesvägarna och lågpunkterna som förväntas uppstå vid ett 100-års regn. Resultatet bör betraktas som vägledande, eftersom höjdsättningen inom planområdet ännu inte är fastställd. Analysen ger därför endast en generell bild av hur ytavrinningen kan komma att utvecklas. I det här fallet har verksamhetsområdet antagits anläggas på en höjd av cirka +181 m, med en svag lutning mot sydost. Infartsvägen och ytan vid dammen baseras på befintliga markhöjder, vilket kan komma att avvika när den slutliga höjdsättningen tas fram. Diken och dammen har lagts in i modellen för att undersöka flödesvägarna med föreslagen skyfallshantering.

Figur 34. En översiktlig analys i ScalgoLive som visar flödesvägar och lågpunkter vid skyfall. Bilden bör inte tas som sanning då höjdsättningen inom planområdet inte är satt och detta ger därmed endast en översiktlig bild över hur det kan se ut. Situationen visar ett 56 mm regn och röda pilar representerar flödesriktningen. Källa: ScalgoLive (2026).

8 KONSEKVENSER AV FÖRESLAGNA ÅTGÄRDER

I Tabell 9 och Tabell 10 redovisas föroreningsbelastningen i mängder respektive halter för befintlig situation, planerad situation med föreslagna dagvattendamm. Resultatet visar att föroreningshalterna och mängderna kommer att öka i planerad situation jämfört med befintlig situation. Då planområdet i nuläget består av enbart skogsområde som i planerad situation till stor del ska hårdgöras är det väntat att föroreningarna ökar vid exploatering, även inklusive dammen. Detta då föroreningsmängderna vid befintlig situation med skogsmark är mycket låga. Det blir därmed svårt att komma ner i befintliga halter och mängder. Det är heller inte bestämt vilka typer av verksamheter och exakt markanvändning som kommer att bli på fastigheten, föroreningsberäkningarna ger därför endast en uppskattning av förändringen. Markanvändningen för verksamheterna i planerad situation valdes i StormTac till industriområde (mindre förorenat) som använder schablonvärden för att uppskatta föroreningsbelastningen och bör tolkas med försiktighet.

I denna situation har en hårdgöringsgrad på 80% av verksamhetsområdet används, samt att verksamheterna inom planområdet antas drivas under tak. För att minska föroreningarna och minska påverkan på recipient bör hårdgöringsgraden vara så låg som möjligt och prioritera grönytor. Modellen i StormTac är uppbygg så att verksamheter, väg och grönområden leds till dammen som är dimensionerad för ett 20-årsregn.

Tabell 9. Föroreningsmängder (kg/år) för befintlig och planerad situation, samt planerad med föreslagen dagvattenhantering. Förändringen jämför de befintliga med de framtida förhållandena med föreslagen rening av dagvatten. Det gröna cellerna visar på förbättring och det röda cellerna med understrukna siffrorna visar på försämring.

Ämne (kg/år)	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Olja	BaP
Befintlig	0,16	3,3	0,031	0,062	0,17	0,001	0,026	0,033	0,00007	200	0,91	0,000054
Planerad	3,1	21	0,15	0,37	2,1	0,011	0,095	0,12	0,0006	950	16	0,0011
Planerad (efter rening)	0,9	16	0,037	0,12	0,46	0,0041	0,017	0,031	0,0003	110	2,9	0,00018
Förändring (%)	463	371	16	90	156	273	-37	-9	351	-48	212	227

Tabell 10. Föroreningshalter (µg/l) för befintlig och planerad situation, samt planerad med föreslagna dagvattenåtgärder. Förändringen jämför de befintliga förhållandena med de framtida förhållandena med föreslagen rening av dagvatten. Det gröna cellerna visar på förbättring och det röda cellerna med understrukna siffrorna visar på försämring.

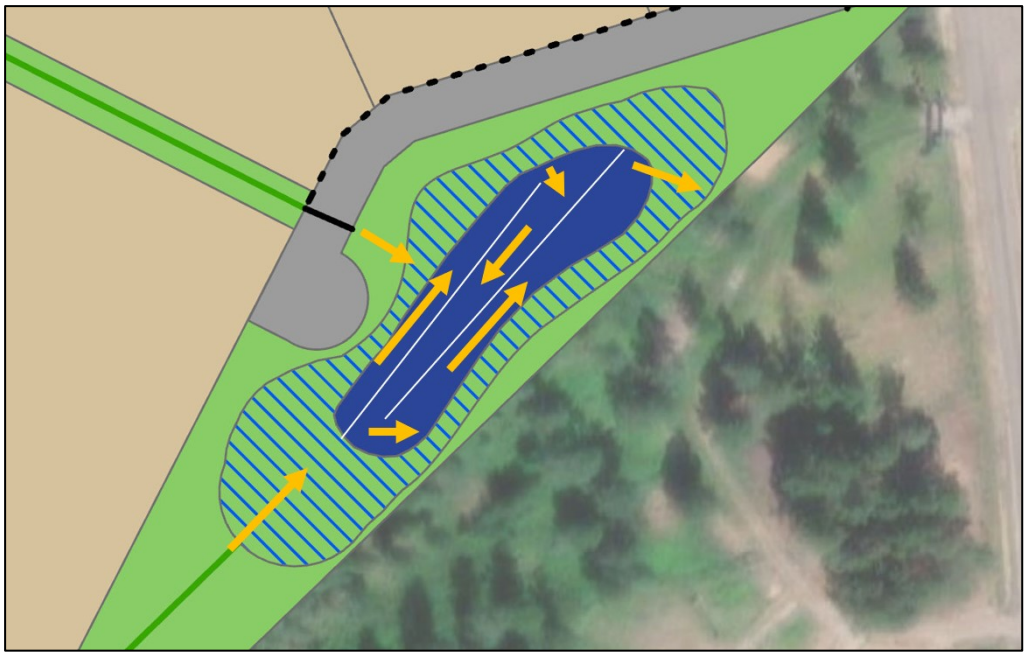
Ämne (µg/l)	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Olja	BaP
Befintlig	16	330	3,2	6,2	17	0,11	2,7	3,4	0,007	21000	92	0,072
Planerad	210	1400	10	25	140	0,72	6,3	8,2	0,042	63000	1100	0,067
Planerad (efter rening)	55	970	2,2	7	28	0,25	1	1,9	0,02	6700	180	0,011
Förändring (%)	244	194	-31	13	65	127	-63	-44	186	-68	96	-86

Flertalet av de undersökta parametrarna uppvisar högre halter och mängder vid planerad situation med åtgärder jämfört med befintlig situation. För att minska risken för att påverka möjligheten att uppnå recipients MKN rekommenderas att dammen utformas på ett genomtänkt sätt. Mängden näringsämnena kan exempelvis minskas ytterligare genom att bland annat anlägga vegetationsklädda områden i dammen.

Stor vikt bör läggas vid utformningen av dagvattendammen för att få ner halterna. Enligt StormTac (2026) är framför allt areaförhållandet (dammens anläggningsyta i förhållande till den reducerade avrinningsytan) samt längd-bredd-förhållandet avgörande för reningsgraden. En långsmal damm ger generellt bättre förutsättningar för sedimentation och därmed högre reningseffekt. För att uppnå en effektiv sedimentering är det även viktigt med en uppehållstid på normalt 12-24 timmar.

Genom att använda sig av skärmlösningar i bassängen, se principskiss i Figur 35, förlängs vattnets transportsträcka vilket ökar möjligheten för sedimentation. Skärmlösningar är särskilt användbara när inlopp ligger nära utlopp. Dammens utformning och dimensionering behöver studeras vidare för att fastställa hur en skärmlösning bäst kan integreras samt för att säkerställa att dammen får tillräcklig uppehållstid. Även en ökad andel vegetation i dammen kan bidra till förbättrad rening, men effekten varierar mellan olika ämnen och bör därför värderas per parameter.

För ytterligare reningsförbättring kan dammar anläggas i serie, exempelvis genom att komplettera med en större fördamm. Ett strypt utflöde kan också tillämpas för att öka uppehållstiden under avrinning, vilket ytterligare förbättrar sedimentations- och reningskapaciteten.

Figur 35. Principskiss över skärmlösning i damm.

Vidare bör det nämnas att vägen från planområdet till recipient är uppskattningsvis 800 meter och reningen längs denna flödesväg inte är känd. Ytterligare rening sker troligen längs med de befintliga vägdikena och i det befintliga vattendraget som leds mot recipient.

Dammen är dimensionerad för att fördröja och rena dagvatten för ett regn som är större än 20 mm. Detta innebär att mer än 90 % av årsvolymen beräknas omhändertas. De flesta regntillfällena är volymmässigt små och då en stor andel av dagvattenvolymen kan hanteras lokalt innebär det att mindre förorenat dagvatten når recipienten jämfört med planerad situation utan dagvattenanläggningar.

Det kan även noteras att planområdet ingår i Siljans avrinningsområde som har en area på 587 km^2, där planområdet endast utgör 0,085 ‰ av Siljans avrinningsområde. Det stora avrinningsområdet för recipienten medför att påverkan är stor och kommer från många källor. Planområdets föroreningsbelastning, som är liten i relation till den totala påverkan på recipienten, får därmed en mycket begränsad betydelse för recipientens vattenkvalitet och möjlighet att uppnå satta MKN.

I befintlig situation rinner naturmarksvatten genom planområdet och slutligen hamnar i Trafikverkets diken. Föreslagen dagvattenhantering ämnar att inte öka flödet till Trafikverkets diken i planerad situation. Dagvatten från planområdet fördröjs i dammen, även vid ett 100-årsregn. Detta innebär att detaljplanen inte bedöms medföra någon påverkan på nedströms liggande infrastruktur.

Vid planerad situation kommer flödena, som i befintlig situation rinner genom området, att centreras något vilket bör tas hänsyn till vid eventuell framtida exploatering nedströms.

9 SLUTSATSER

Om planområdet utformas med föreslagna åtgärder bedöms det finnas goda möjligheter för att skapa en långsiktig hållbar dagvatten- och skyfallsutredning inom planområdet. Det bör dock nämnas att utredningen är baserad på ett flertal antaganden och dessa kommer att behöva ses över i vidare skeden för planläggningen och vidare uppförande av området. Plats för dagvattenlösningarna behöver avsättas i plankartan.

Dagvatten inom planområdet föreslås omhändertas i en dagvattendamm med erforderlig fördröjningsvolym på totalt 664 m^3. Dagvattendammen föreslås även kompletteras med en torrdamm som har en kapacitet för ett 100-årsregn. Inom planområdet kommer flödet att fördröjas ner till ett befintligt 20-årsflöde och kommer därför inte att öka belastningen på nedströms trummor.

De grova föroreningsberäkningarna visar på möjligheter att minska föroreningsbelastningen för ett fåtal parametrar från planområdet genom en dagvattendamm. För att få ner halterna ytterligare och säkerställa att planområdet ej försämrar möjligheterna att uppnå aktuella MKN för recipienten Siljan, bör stor vikt läggas vid utformningen av dagvattendammen.

Utredningen föreslår en metod för skyfallshantering, där skyfallet med hjälp av höjdsättningen leds via grönområdet och till slut nå dagvattendammen med utökad magasinvolym som fördröjer skyfallet upp till ett 100-årsregn. Diken föreslås anläggas längs med plangränsen för att skydda planområdet från uppströms naturmarksflöde.

9.1 BEHOV AV VIDARE UTREDNING

- Kontakt med Trafikverket för att utreda möjligheterna att nyttja deras diken och trumma.
- Grundvattenmätning inom planområdet.
- Höjdsättningen av planområdet bör ses över så att vatten leds till föreslagna dagvattenlösningar och att naturmarkvatten ej belastar området.
- Exakt placering och utformning av dagvattenåtgärder.
- Vidare utredning om anläggningarna behövs göras täta för att inte riskera infiltration av förorenat vatten då planområdet ligger inom ett skyddat område för dricksvattenförekomster enligt vattendirektivet, samt att det inte är klarlagt vilka typer av verksamheter som kommer etableras.

10 REFERENSER

Länsstyrelsen Dalarnas län (2024). *Planeringsunderlag*. Hämtad från https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/

Länsstyrelserna. (2024). *EBH-kartan*. Hämtat från https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se

MSB (2022). *Översvämningsportalen*. Dalälven karterad 2022. Hämtad från https://gisapp.msb.se/

ScalgoLive (2026). Hämtat från https://scalgo.com/sv/

SGU (2024). *SGU kartvisare (jordtyp, jorddjup, genomsläpplighet, grundvattenmagasin)*. Hämtat från https://apps.sgu.se/kartvisare/

SMHI (2016). *Vattenwebb*. Hämtat från https://vattenwebb.smhi.se/modelarea/

SMHI *Dataserier med normalvärden för perioden 1991–2020*. Hämtad från https://www.smhi.se/data/

Stockholm Vatten och Avfall, (u.å). https://www.stockholmvattenochavfall.se/dammar.pdf

Stockholm Vatten och Avfall (u.å). Svackdike. Hämtad från https://www.stockholmvattenochavfall.se/

StormTac (2026). StormTac – Stormwater Solutions. Version 25.4.2. http://www.stormtac.com/

Svenskt Vatten (2016). *Publikation P110, Avledning och dag, drän- och spillvatten.* Svenskt Vatten AB.

VA-guiden (u.å). *Dammar och våtmarker*. https://vaguiden.se/

VA-guiden (u.å). *Svackdiken*. https://vaguiden.se/dagvatten/anlaggningswiki/svackdike/

VISS (2023). *Siljan*. Hämtat från https://viss.lansstyrelsen.se/

VISS (2024). *Rättvik-Ingels.* Hämtat från Rättvik-Ingels - Grundvatten - VISS - VattenInformationsSystem för Sverige (lansstyrelsen.se) 2024-05-23

VISS (2024) *Rättvik.* Hämtat från Rättvik - Grundvatten - VISS - VattenInformationsSystem för Sverige (lansstyrelsen.se) 2024-05-23

WSP (2024). *Markteknisk undersökningsrapport, geoteknik (MUR, GEO).* Detaljplan Geoteknik, Rättvik Sätra 1:9 och 1:17.

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 50 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

VA KAPACITETSUTREDNING

Rättvik, detaljplan Glassen

2026-04-27

Uppdragsinformation

Uppdragsnamn	DVU och VA-utredning Glassen
Uppdragsnummer	10389732
Författare	Viggo Pihl
Datum	2026-04-27
Ändringsdatum	[Ändringsdatum]
Granskad av	Ashraf Musoke, Axel Krögerström
Godkänd av	Axel Krögerström

Kund

Rättviks kommun

Konsult

WSP
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
wsp.com

Kontaktpersoner

AXEL KRÖGERSTRÖM

AXEL.KRÖGERSTRÖM@WSP.COM

+46 10 7210883

SANDRA HÅMÅS

SANDRA.HAMAS@RATTVIK.SE

0248 70 161

Innehåll

1 BAKGRUND OCH SYFTE 4

1.1 BLIVANDE ANLÄGGNING 4

1.2 UNDERLAG 5

2 FÖRUTSÄTTNINGAR 6

2.1 BEFINTLIGT VA OCH ANSLUTNINGSMÖJLIGHETER 6

2.2 MARKTEKNSIKA FÖRUTSÄTTNINGAR 8

2.3 ÖVRIGA FÖRUTSÄTTNINGAR 9

3 BELASTNINGSBERÄKNINGAR 11

3.1 DRICKSVATTENFLÖDE 11

3.2 SPILLVATTENFLÖDE 13

3.3 FÖRBRUKNING 13

4 PROJEKTERING 14

4.1 VÄGVAL 14

4.2 SCHAKT 21

5 KOSTNADSKALKYL 25

6 DISKUSSION OCH SLUTSATS 26

7 VIDARE ARBETE 27

8 REFERENSER 28

9 BILAGA 1 29

10 BILAGA 2 30

11 BILAGA 3 31

1 BAKGRUND OCH SYFTE

1.1 BLIVANDE ANLÄGGNING

Ett planförslag har tagits fram för att anlägga ett planområde med med 4-5 fastigheter. Samtliga fastigheter har planbestämmelser för verksamhetsområde ”Z”. Det motsvarar markanvändning för verksamheter med begränsad omgivningspåverkan. I skrivande stund är de planerade verksamheterna ett mikromejeri, glassfabrik med försäljning, kontor och lagerlokal/er. Området är beläget i östra utkanten av Rättvik mellan Sätra Dahallavägen och Riksvägen. En illustrationsplan för området presenteras i Figur 1. Det är inte klarlagt om planen delas upp i 4 eller 5 fastigheter. Denna rapport utgår från att planen delas upp i fyra fastigheter. Oavsett uppdelning innebär det inga större förändringar på kostnad för VA eller ledningsdragning utan enbart ett tillägg av en extra servisledning.

Figur 1: Illustrationsplan för planerad nybyggnad.

1.2 UNDERLAG

Ledningskarta DVA – glassen.dwg

Situationsplan Rättvik kommun – Detaljplan för verksamhetsområde på del av Sätra 1:9 ”Glassen”

Detaljplan geoteknik, Rättvik Sätra 1:9 och 1:17. Markteknisk undersökningsrapport, Geoteknik (Mur, Geo) – WSP 2024-06-14

Svenska Geologiska Undersökning – Jorddjupskarta via Scalgo [2026-01-09]

Svenska Geologiska Undersökning – Jordarter 1:25000-1:100000 via Scalgo [2026-01-09]

Information om detaljplanen från Rättvik Kommun

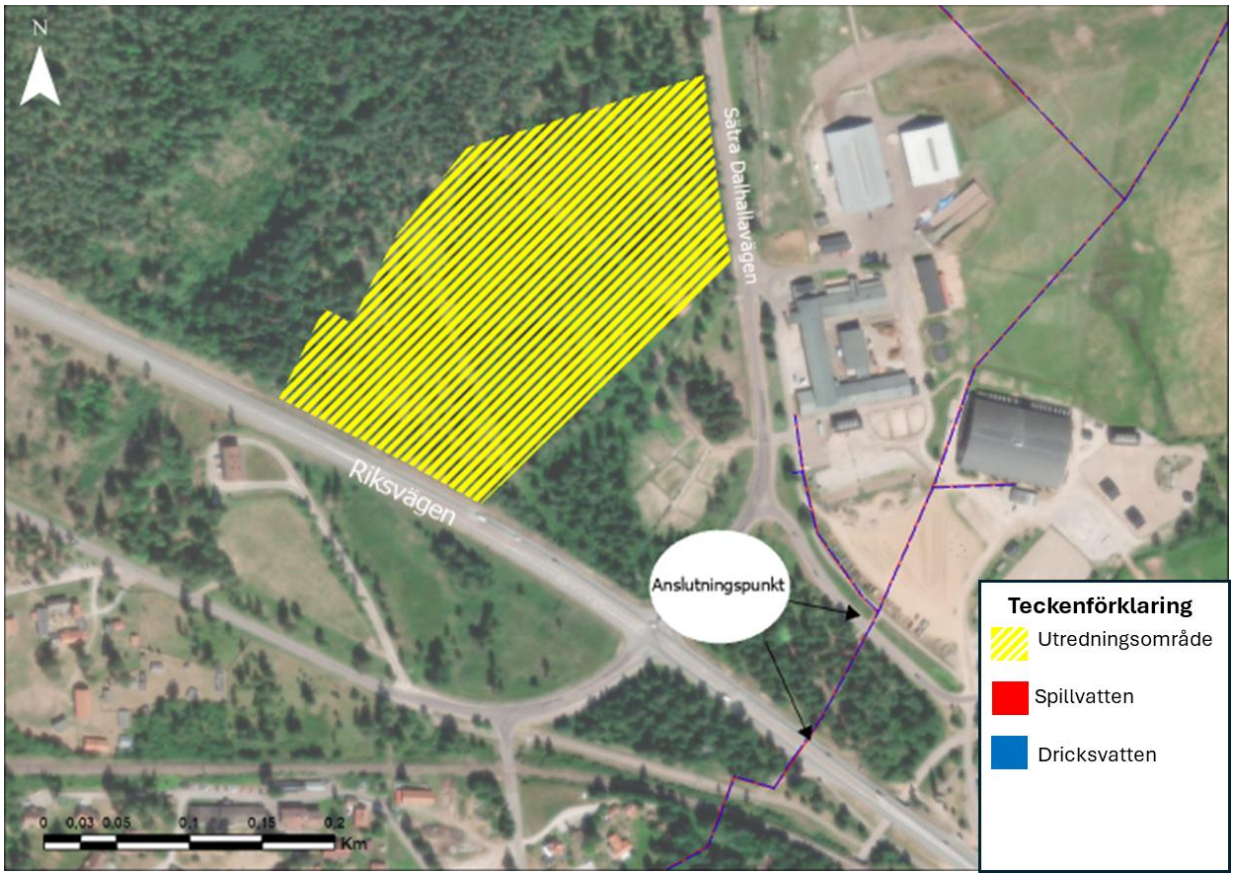
Information av VA-verk och ledningar från Dala Vatten och Avfall

Lantmäteriet markhöjdmodell via Scalgo inmätt 2020-11-06

2 FÖRUTSÄTTNINGAR

2.1 BEFINTLIGT VA OCH ANSLUTNINGSMÖJLIGHETER

VA-huvudman i Rättvik är Dala Vatten och Avfall (DVA). Närmaste ledningar för anslutning av området är beläget ca 500 m sydöst om planområdet. Dimensionerna för spill- och dricksvatten är 315 mm respektive 160 mm. Befintliga ledningar samt sträckan som VA-huvudman föreslår för anslutningspunkt kan ses i Figur 2. Renings- och vattenverkens plats är ej anvisat. Dimensionerande flöde stäms av med DVA i samband med flödesberäkningar.

Figur 2: Befintliga ledningar samt utredningsområde.

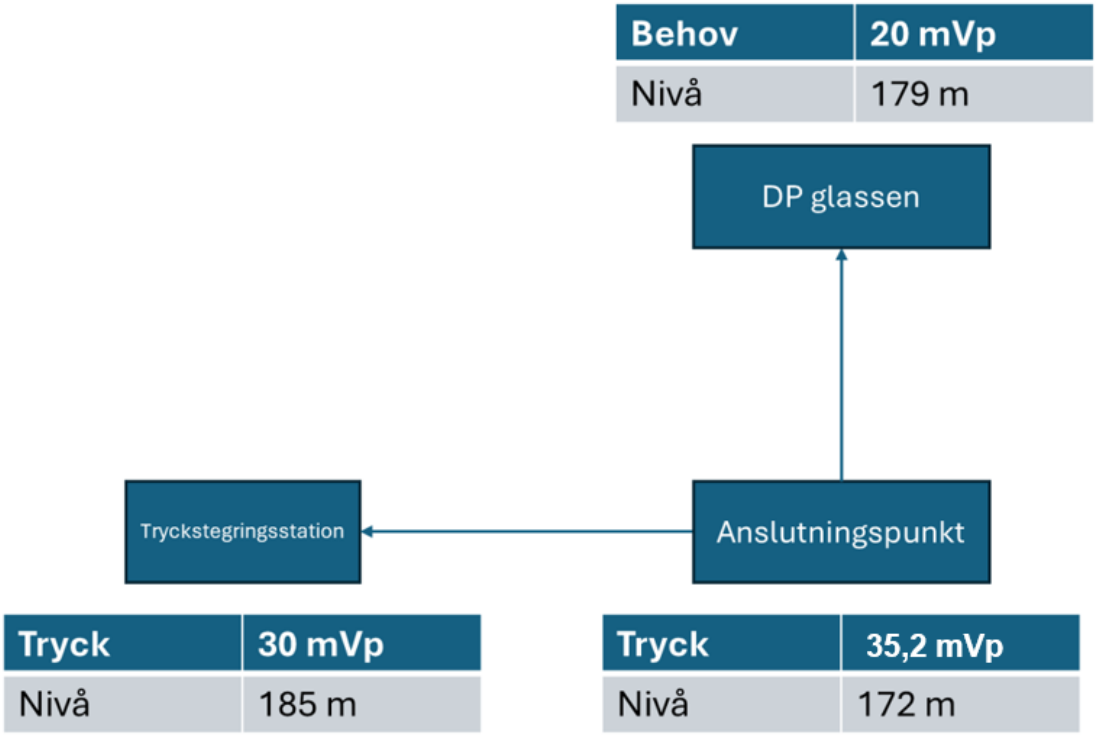
Spillvattenledningen vid anslutningspunkten avleder spillvatten för cirka 500 abonnenter från områdena Västberg, Backa och Sätra och är runt 6 km lång. I linje med figur 4.1 i Svenskt Vatten p110 (2016) beräknas det dimensionerande spillvattenflödet för 500 personer motsvara ca 12 l/s, 18 l/s med säkerhetsfaktor. Ledningen beskrivs vidare av DVA som att vara i gott skick och relativt ny, det antas därför finns gott om kapacitet för att koppla på det planerade området.

Dricksvattnet antas försörja lika många som spillvattnet. Normflödet för spillvattenanslutningar är större än för tappställen vid få brukare. För system med över 1000 brukare närmar sig spill- och dricksvattenförbrukningen varandra. I beräkningarna antas det ge ett konservativt antagande att räkna med 12 l/s i dricksvattnet också.

För dricksvatten är kapaciteten mätt i en tryckstegringsstation 1200 m längre upp i systemet. Där uppmätts ett ingående tryck runt 3 bar, ca 30 mVp. Den föreslagna sträckan för anslutningspunkt ligger ca 13 m under stationen så i beräkningar antas ett tryck på åtminstone 35 mVp i anslutningspunkt (baserat på 13 meter fall

men 8 mVp tryckförluster till följd av avståndet). Ledningen antas ha små tryckförluster då det är en huvudledning utan större kopplingar. Det ger ett konservativt antagande.

Den planerade marknivån vid exploateringen är 181 m ö h. Vid frostfritt djup på 2 m ligger förbindelsepunkten på 179 m ö h. Projekteringsnormer enligt VA-huvudman (DVA) är att kunna leverera 20 mVp vid förbindelsepunkt. Behövs ytterligare tryck i verksamheten hänvisar Dala Vatten och Avfall fastighetsägare till egen tryckstegring. En principskiss för dricksvattensystemet presenteras i Figur 3.

Figur 3: Principskiss över kapaciteten i dricksvattennät.

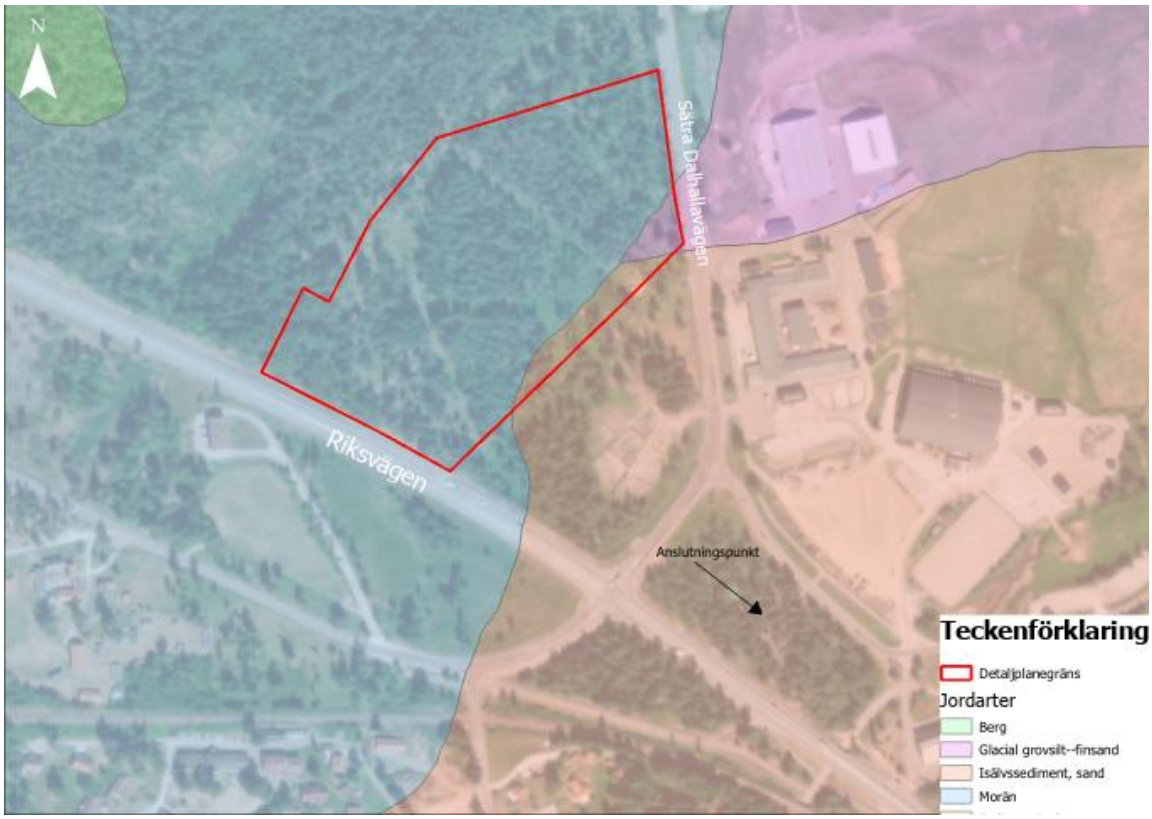
Spillvattenanslutningen antas ligga ca 40 cm under dricksvattenledningen på ett djup av ca 171,5 m. vid anslutningspunkten. Höjdförhållandena ger goda förutsättningar för att tillåta självfall utmed hela ledningssträckan.

Belastningen från den planerade exploateringen presenteras i 3 Belastningsberäkningar.

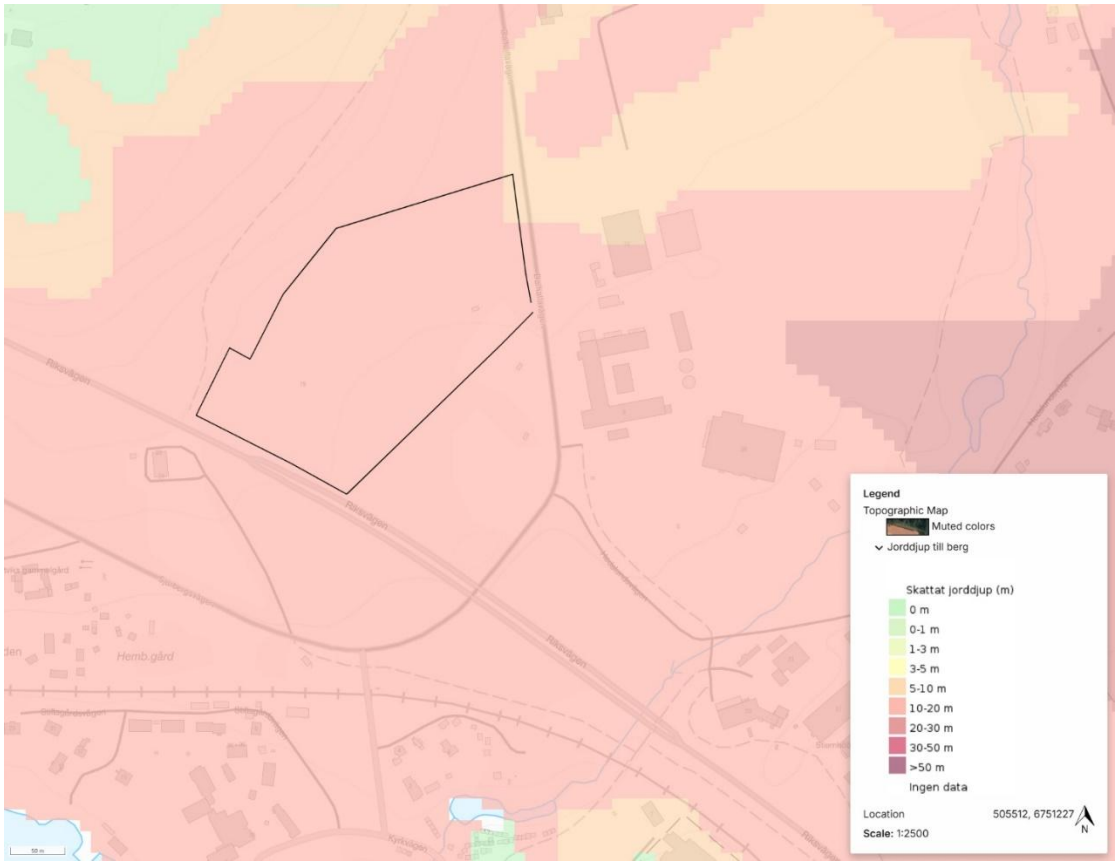
2.2 MARKTEKNSIKA FÖRUTSÄTTNINGAR

I samband med planarbetet har en Markteknisk undersökningsrappport (MUR) tagits fram. Rapporten har undersökt geologin inom planområdet. Undersökningen visar på att området stämmer bra överens med materialet från Sveriges Geologiska utrednings (SGU) jordlagerkarta. Lager av matjord och silt- och sandlager ligger ovanpå morän. 2 av 5 provgropar inom området hade tillströmning av grundvatten. Grundvattenrör installerades i dessa provgropar men ingen grundvattenyta noterades. Områdets geologiska förutsättningar enligt SGU:s (2025) jordarts- och jorddjupskarta framgår av Figur 4 och Figur 5. Både den marktekniska undersökningen och SGU:s underlag i figurerna nedan pekar på att ledningsdragningen görs i jord vilket innebär att bergschakt inte behövs för att ansluta fastigheterna.

Grundvattennivån i området är dock okänd vilket innebär att det behövs vidare utredning inför schakt, vilket ligger i linje med slutsatserna i MUR:en. Undersökning rekommenderar kompletterande grundvattenobservationer för att kartlägga grundvattenytans årstidsvariation. Då större delen av schaktkorridoren återfylls men samma jord som grävts upp pekar det på att inga större täthetsåtgärder behöver göras. Dess inverkan på grundvattnet runt omkring antas vara litet då den föreslagna ledningskorridoren ligger i närheten av ett stort dike utmed Sätra Dalhallaväg.

Figur 4: SGU jordartskarta 1:25000-1:100 000 via Scalgo.

Figur 5: SGU jorddjupskarta via Scalgo. Planområdet är markerat i svart.

2.3 ÖVRIGA FÖRUTSÄTTNINGAR

Som tidigare nämnt är det i detta skede inte helt tydligt vilken sorts verksamhet som kommer bedrivas inom området. Att därför kartlägga exakta behov för särskilda anordningar för att hantera industrivatten, fett- och oljeavskiljare är inte möjligt. Om behovet skulle uppstå ligger ansvaret för specialanläggningar på fastighetsägaren.

DVA kräver i linje med sina allmänna bestämmelser för VA (ABVA) att endast spillvatten av hushållsliknande karaktär släppas ut i de allmänna spillvattenledningarna. Om en verksamhet har ett olje- eller fettutsläpp som inte faller inom ramen för det behöver fett- respektive oljeavskiljare installeras. Ansvaret för att installation görs enligt svenska standarder samt att drift och underhåll sköts faller på fastighetsägaren. En skötselrutin för fettavskiljaren ska upprättas av fastighetsägaren och tömningar ska journalföras. Dokumentation ska kunna uppvisas vid förfrågan till DVA. För oljeavskiljare gäller det att verksamhetsutövaren vid misstanke av olja i avloppet tar prov för att se om åtgärder behöver vidtas.

Vidare om utsläppet från verksamheten skiljer sig väsentligt från normalt spillvatten behöver eventuella lösningar tas fram i samråd med DVA. Industrivatten behöver då förbehandlas innan det släpps ut på nätet.

Miljökontoret är tillsynsmyndighet för vatten och avlopp. De ansvarar för att VA-anläggningarna följer satta lagkrav kopplade till miljöbalken. Då området kopplas på befintliga vatten- och reningsverk har miljökontoret redan tillsynsansvaret för dessa verk.

DVA kan inte garantera erforderligt tryck för sprinklersystem. Fastighetsägare hänvisas till att anlägga ett eget system med cistern om behov finns. Efter korrespondens med DVA och Rättviks kommun utgår rapporten från att det ej behövs brandposter.

Hela den föreslagna ledningssträckan går igenom fastigheter som idag ägs av kommunen. De har enligt uppgifter inga planer på att sälja marken. I gällande detaljplan är trafikplatsen utlagd som allmän platsmark vilket medför att ledningarna kan förläggas utan att u-områden etableras i planen. Om detta ändras kan behov av u-område behöva ses över.

3 BELASTNINGSBERÄKNINGAR

Beräkningen av spillvatten och tappvattenflöden har genomförts enligt principer i Svenskt Vatten P110 och P114 där specifika flödesvärden (Q i l/s/ha) använts. Sammanlagt ger dessa beräkningar ett underlag för dimensionering av ledningar. Dimensionerande flöden är beräknade på industrier/verksamheter. Ingen dimensionering för brandvatten i form av brandposter eller sprinklersystem sker i enlighet med korrespondens från DVA

3.1 DRICKSVATTENFLÖDE

Beräkningen av tappvattenflöden har utförts för området med hjälp av schablonvärden. Schablonvärden appliceras när det saknas uppgifter om antal personekvivalenter enligt rekommendationer i P114. Schablonvärdet för industri har applicerats, då plankartan markerar området som z-verksamheter. (P114).

Medelförbrukningen under arbetstid förväntas vara 0,4 l/s/ha. Den maximala timförbrukningen för verksamheterna uppgår 0,8 l/s/ha och har därmed använts i beräkningarna för dimensionering. För att ta hänsyn till variationer i förbrukningen under året har min- och maxdygnsfaktor används. Maxdygnsfaktorn på 2 är den högsta faktorn av ovan nämnda verksamheter och har för att bibehålla ett konservativt antagande applicerats. Ingen hänsyn tas till läckage från ledningsnät då det enligt P114 ej är motiverat inom nya områden. Dessa siffror bör revideras när mer detaljerad information om planerad verksamhet finns. Tabell 1 visar den beräknade dricksvattenförbrukningen för området.

Tabell 1: Beräknad dimensionerad dricksvattenförbrukning för det planerade området

Area (ha)	**Q_{medel} [l/s*ha]**	**Q_{dim} [l/s*ha]**	**Dygnsmaxfaktor**	**Q_{dim} [l/s]**	**$Q_{maxdygn,tim}$[l/s]**
3,83	0,4	0,8	2	3,06	6,13

Vid dimensionerande flöde rekommenderar P114 en flödeshastighet mellan 0,5 och 1,5 m/s samt att tryckfallet understiger 10 mVp/km vid normalflöden. Ledningsnätsdimensioner på 90 respektive 110 mm ger följande vattenhastigheter och tryckfall, Tabell 2:

Tabell 2: Tryckfall och vattenhastighet med 80 mm ledning. (k=0,5) Värden utanför rekommendation i P114 markeras i rött.

90 mm	Flöde [l/s]	Hastighet [m/s]	Tryckfall [mVp/km]
$\mathbf{Q_{medel}}$	1,5	0,24	1,1
$\mathbf{Q_{dim}}$	3,0	0,48	4,36
$\mathbf{Q_{maxdygn,tim}}$	6,1	0,96	16,9
110mm	Flöde [l/s]	Hastighet [m/s]	Tryckfall [mVp/km]
$\mathbf{Q_{medel}}$	1,5	0,16	0,40
$\mathbf{Q_{dim}}$	3,0	0,32	1,54
$\mathbf{Q_{maxdygn,tim}}$	6,1	0,65	5,96

Råheten, ett värde som beskriver hur mycket ett material bromsar vattenflödet, i beräkningarna, k, är 0,5 mm och tar enligt p114 höjd för större tryckfall på mindre system vid rörkrökar och andra kopplingar. Hastigheterna tyder på att 90 mm är en erforderlig kapacitet. Tryckfallet vid $\mathbf{Q_{maxdygn,tim}}$ är dock högt. Stora tryckfall leder till slitage av nätet. Det inträffar dock väldigt sällan och det finns kapacitet i nätet för att leverera vatten trots det stora tryckfallet. Det kan anses bättre att dimensionera för $\mathbf{Q_{dim}}$ snarare än $\mathbf{Q_{maxdygn,tim}}$ för att undvika att omsättningen är för låg.

I detta skede då exakt förbrukning är okänd för verksamheterna kan det vara klokt att ta höjd för en större dimension i projekteringsförslaget. Projekteringen görs således med en 110 mm ledning, samt en 90 mm servis för att behålla ett konservativt antagande. En mer exakt beräkning av flöden behöver genomföras när verksamheternas behov är tydligare kartlagda.

En flödesökning i ledningen (160mm) innan anslutningspunkt i linje med $\mathbf{Q_{dim}}$,och $\mathbf{Q_{maxdygn,tim}}$ innebär att flödet i huvudledningen ökar med ca 1,4–3 mVp/km till totalt runt 3,6–5 mVp/km. Det ligger fortfarande inom Svenskt Vattens rekommendationer.

Med cirka 0,5 km från anslutningspunkten i befintlig ledning till planområdet så framgår från Tabell 2 att den maximala tryckförlusten är cirka $6\ \frac{mVp}{km} * 0{,}5\ km = 3\ mVp$ (beräknat med en 110-ledning). Utöver detta tillkommer också en tryckförlust på 7 mVp till följd av nivåskillnaden, vilket resulterar i att erforderligt tryck finns i anslutningspunkten utifrån Figur 3 ($35\ mVp - 3\ mVp\ - 7\ mVp = 25\ mVp$).

3.2 SPILLVATTENFLÖDE

P110 redogör för att om inget annat underlag finns, kan spillvattenförbrukningen anses vara den samma som den specifika vattenförbrukningen. Således blir de dimensionerande flödena för spillvatten desamma som för tappvatten, se Tabell 3. Även för spillvatten framgår från P110 att tillskottsvatten ej förväntas belasta spillvattenförande avloppsledningar i nya områden. Men för att ta höjd för ett robust system som ska hålla under lång tid så har läckvatten adderats i dessa beräkningar. Dimensionerat flöde (Q_{dim}) har beräknats genom att addera tillskottsvatten ($Q_{inläck}$) till maxflödet och sedan multiplicerat med en säkerhetsfaktor på 1,5. $Q_{inläck}$ har beräknats i enlighet med P110 där man adderar inläckage vid torra förhållanden med inläckage vid regniga förhållanden. Inläckage vid torra förhållanden ligger mellan 0,05–0,15 l/s*ha och inläckage vid regniga förhållanden ligger mellan 0,2–0,7 l/s*ha. I detta fall har de högsta värdena för respektive intervall valts, för att fortsätta med det konservativa antagandet.

Tabell 3: Beräknad dimensionerad spillvattenflöde för Glassen

Area [ha]	Q_{torr} [l/s]	$Q_{inläck}$ [l/s]	Q_{total}[l/s]	Säkerhetsfaktor [-]	Q_{dim} l/s
3,83	6,13	3,26	9,38	1,5	14,1

Q_{dim} i Tabell 3 innebär att en 160 mm ledning har erforderlig kapacitet. Enligt p110 rekommenderas dock 200 mm ledningar som minimidimension för avloppsledningar. Projekteringen utgår ifrån att ledningarna dimensioneras till 200 mm, för servisledningar används en dimension på 160 mm.

3.3 FÖRBRUKNING

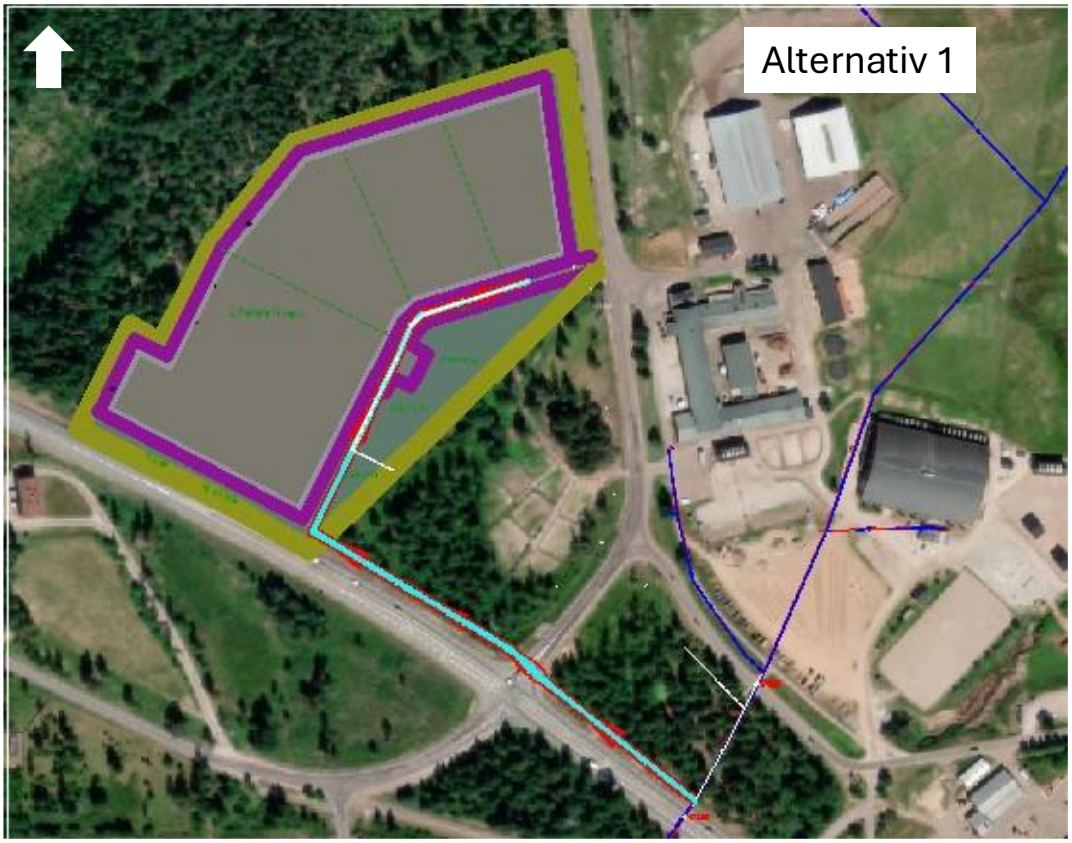
Med ett antaget medelflöde under arbetstid på 0,4 l/s/ha, 1,5 l/s, antas dygnsförbrukningen av tappvatten ligga på drygt 44 m^3/dygn. För spillvatten tillkommer eventuellt inläckage med tiden. Inläckaget kan uppgå till mellan 16 och 49 m^3/dygn vid torrväder och 66 och 230 m^3/dygn vid regn enligt p110(Svenskt vatten, 2016). Det är värt att poängtera att ledningar är dimensionerande för momentanflöden, rören ska inte överbelastas av tillskottsvatten. Att läckaget som når reningsverk skulle vara så stort är därför inte rimligt. Så mycket vatten kommer med stor sannolikhet inte att nå reningsverket, åtminstone inte i början av rörens livslängd.

Mängderna har stämts av med Dala Vatten och Avfall som uttryckt att det finns kapacitet att leverera och ta emot de volymerna.

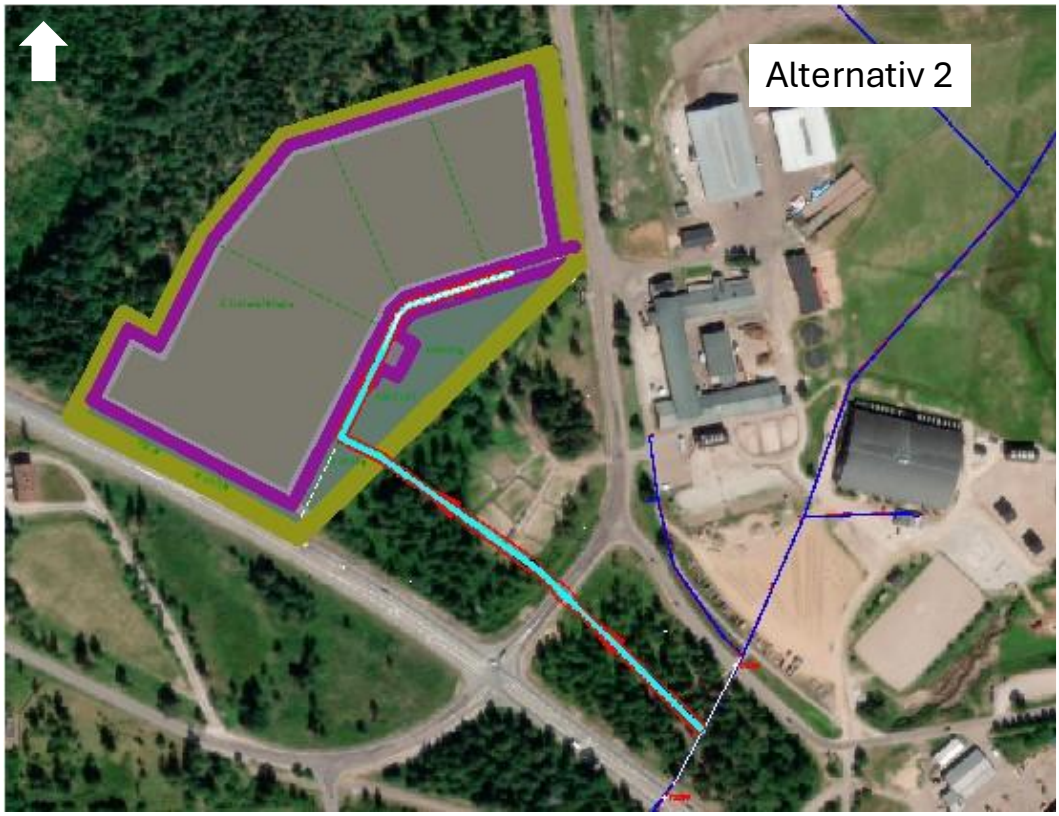
4 PROJEKTERING

4.1 VÄGVAL

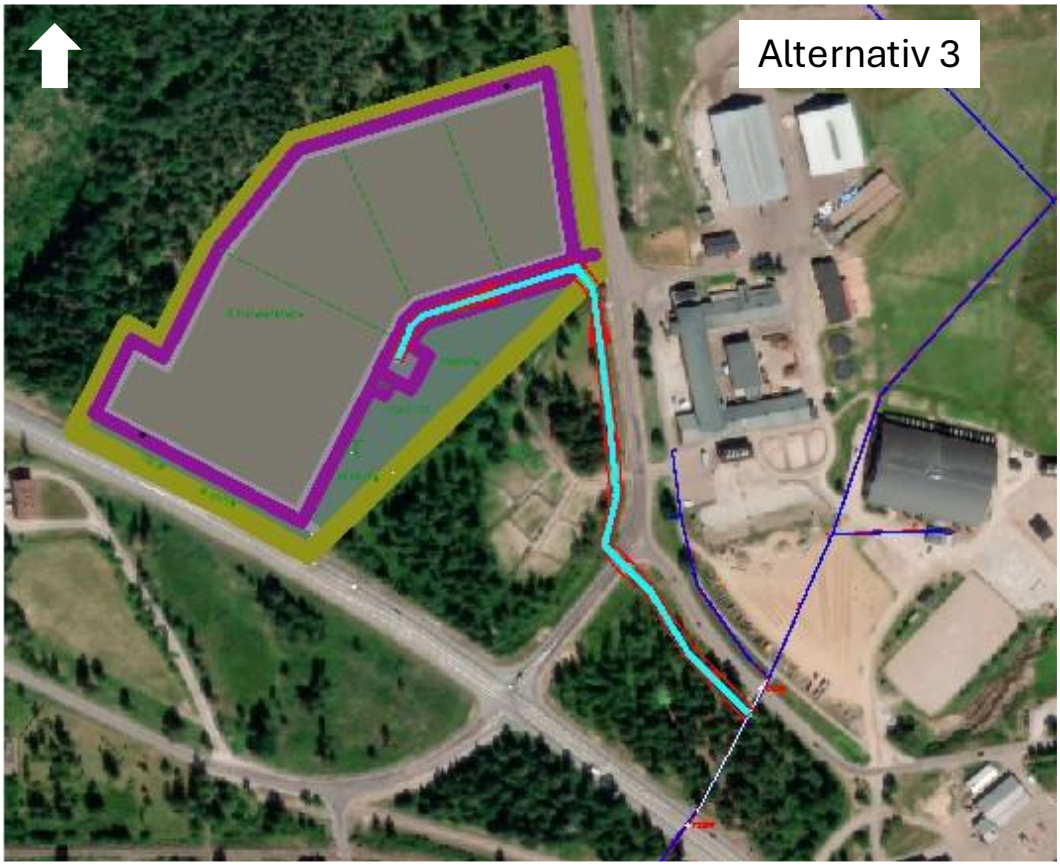
För att ansluta det planområdet till befintligt VA-system behöver nya ledningar anläggas. Dimensionerna i projekteringen utgår från beräkningar gjorda i avsnitt 3. Tre möjliga ledningsdragningar har identifierats. Samtliga förslag behöver korsa Sätra Dalhallaväg för att nå området. Samtliga sträckor har också liknande höjdprofiler vilket innebär att schaktdjup och fall på ledningar är snarlika i alla tre fallen. Alternativ 1-3 presenteras nedan i figur 6-8. Inget av alternativen interfererar med några befintliga VA-ledningar och antas inte interferera med andra sorters ledningar. Det medför att ingen omläggning av VA-ledningar kommer att behövas. Utmed Sätra Dalhallaväg står det lyktstolpar. Elledningar för belysningen ligger normalt på ett djup kring 50 cm. Den styrda borrningen under vägen förväntas korsa på ett djup kring 2 m. Det antas därför inte störa elinstallationerna som finns idag. Eventuellt läge på andra ledningar behöver ses över i ett senare skede. Detta kan göras med en beställning från Ledningsrollen.

Figur 6: Ledningsträcka alternativ 1, planerad ledning i turkos.

Figur 7: Ledningsträcka alternativ 2, planerad ledning i turkos.

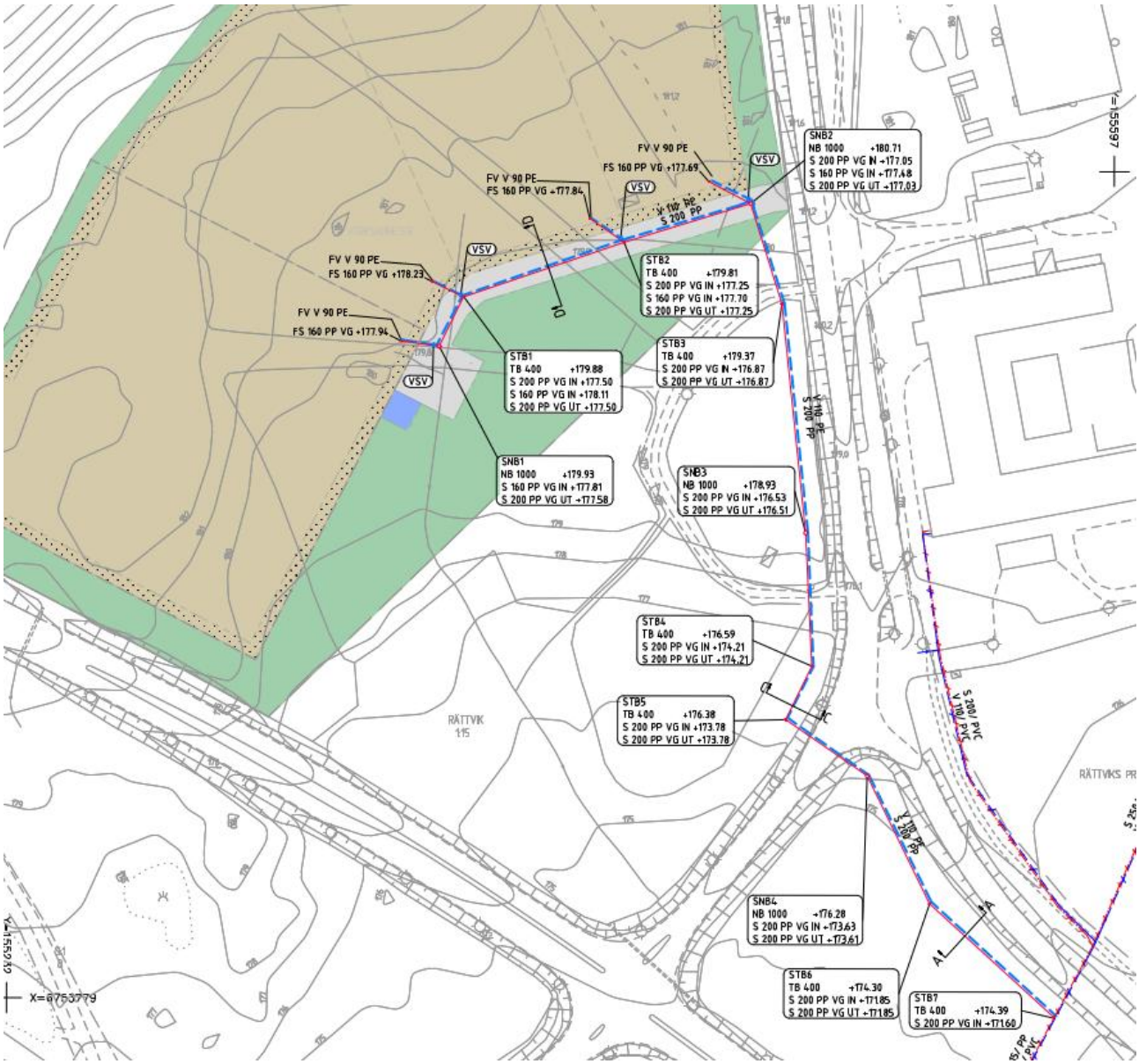

Figur 8: Ledningsträcka alternativ 3, planerad ledning i turkos.

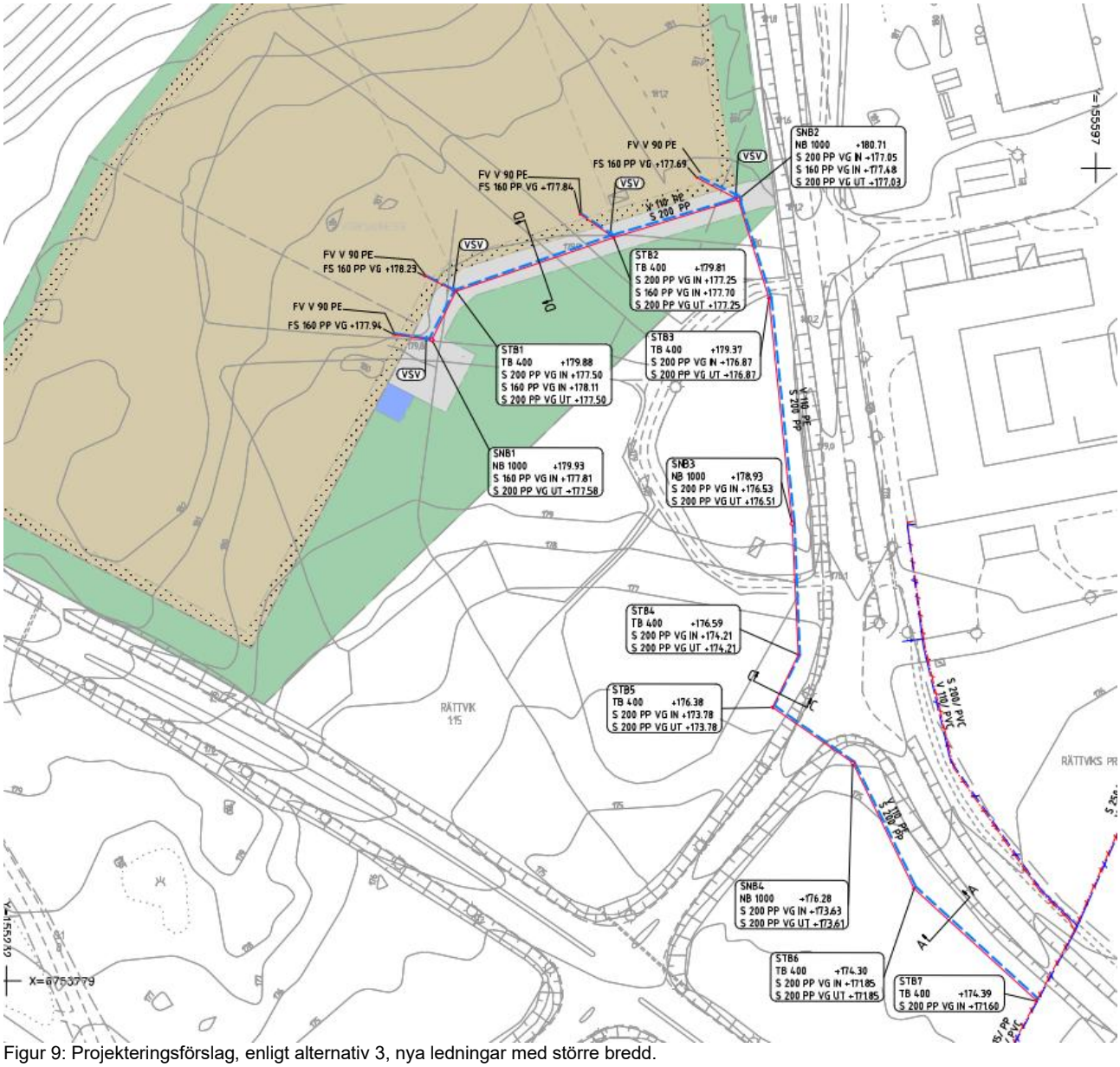
Tabell 4: Längd för respektive ledningsdragningsalternativ (1–3)

Alternativ	1	2	3
Längd [m]	495	447	427

Höjdprofilerna för ledningsdragningarna visar att samtliga alternativ tillåter goda möjligheter för självfall utmed hela sträckan. Utredningen förespråkar en förläggning enligt alternativ 3, till följd av kortast dragning, Tabell 4. Vidare orsakar alternativ 3 minst inverkan på träd och verksamheten inom områdena på båda sidor av vägen. Alternativet medför också större synergier med att förlägga det tillsammans med den planerade infartsvägen. En ytterligare fördel är att det uppstår minst interferens med det planerade dagvattensystemet och dammen. Ledningskorridoren förväntas inte påverka diket som går utmed Sätra Dalhallaväg. Ett projekteringsförslag för alternativ 3 presenteras i

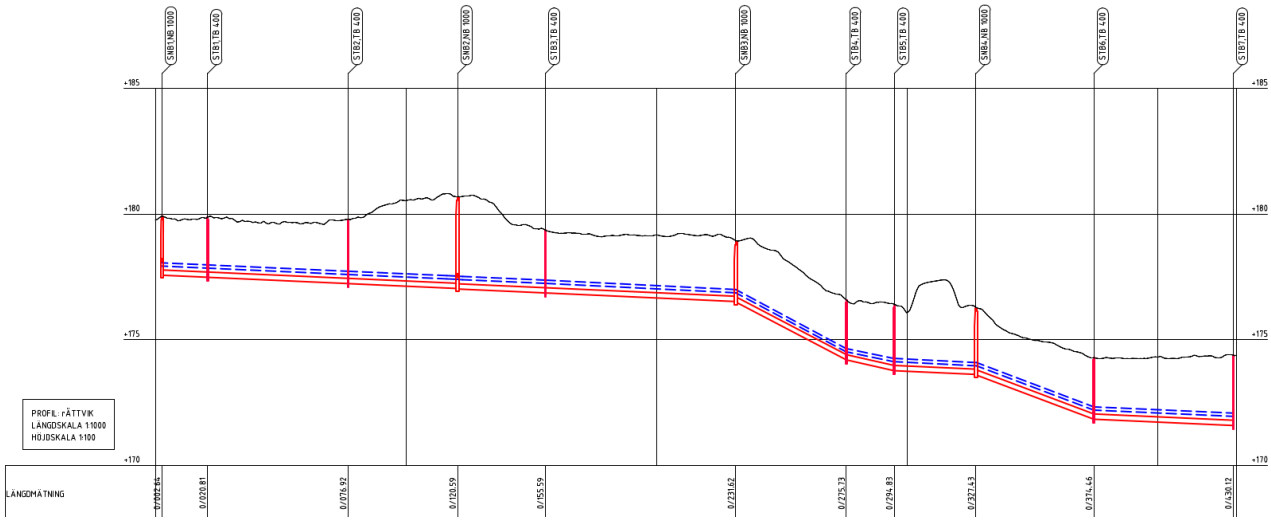
Figur 9.

Figur 9: Projekteringsförslag, enligt alternativ 3, nya ledningar med större bredd.

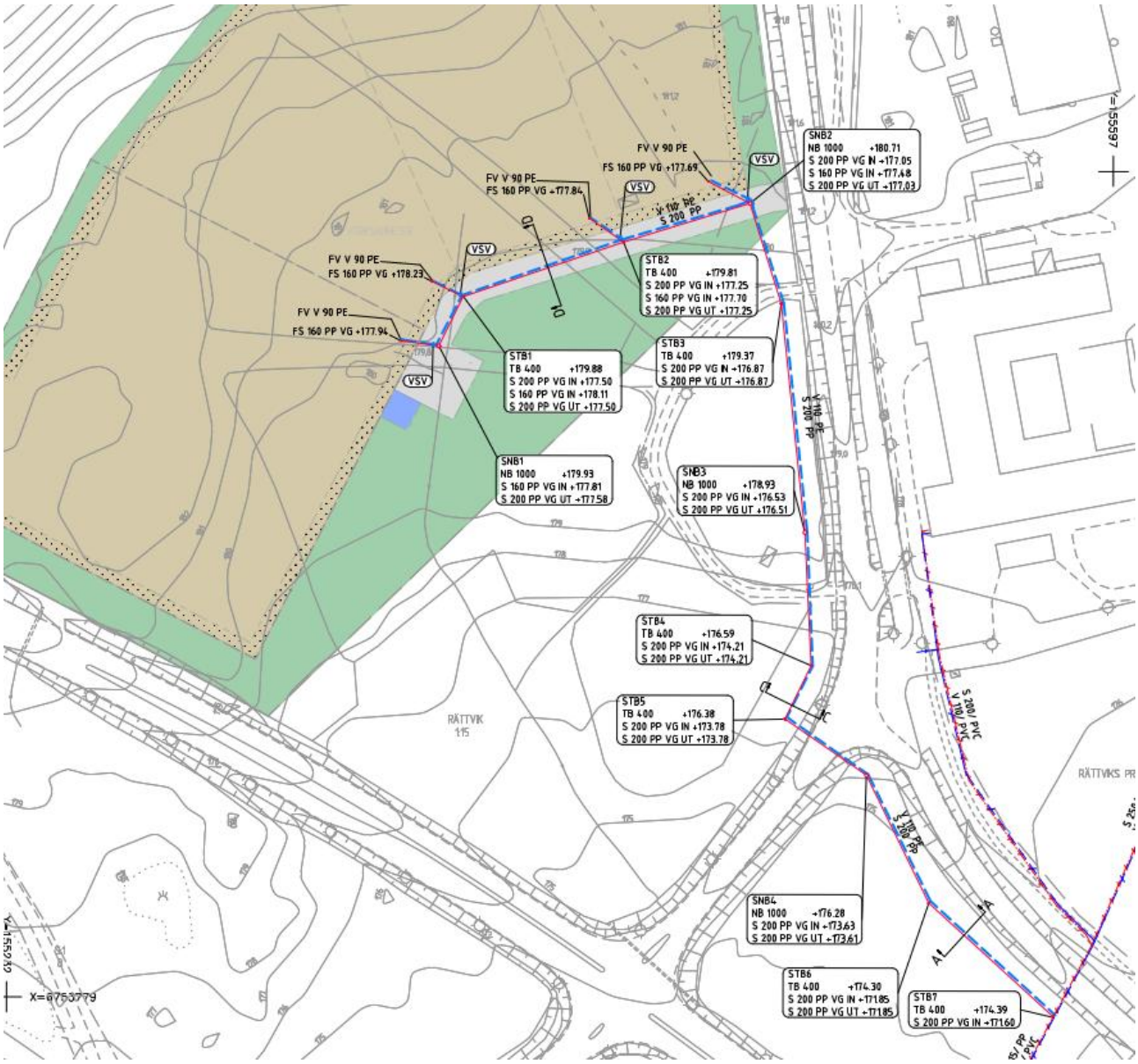
Projekteringen utgår ifrån att det installeras en ventil 0,5 m in på dricksvattenledningen vid anslutningspunkt och ventiler på dricksvattenledningar som placeras ca 0,5 m utanför respektive tomtgräns. På spillvattenledningen placeras nedstigningsbrunnar (⌀1000) var åttionde meter, tillsynsbrunnar (⌀400) vid krökar där det ej finns nedstigningsbrunnar. I början på varje servisledning för spillvatten placeras rensbrunnar. Servisledningarna dras ca 2 m in på respektive tomt.

Ledningsprofilen för sträckan presenteras i Figur 10. Initialt är fallet 4,5‰ vilken är kravet för självfallsledningar med dimension på 200 mm (P110). Lutningen anses vara tillräcklig för att uppnå kraven på självrens. På resterande sträcka är fallet större än så vilket medför goda möjligheter för självrens.

Figur 10: Ledningsprofil för alternativ 3.

Ritningarna för

Figur 9 och Figur 10 kan ses i större format i Bilaga 2 och 3.

Projekteringen medför en mängdning av material enligt Tabell 5. Ledningarna med dimensionerna 160 och 90 mm är servisledningarna till respektive fastighet. Beräkningen utgår från att planen delas upp i 4 fastigheter.

Tabell 5 Mängdning utifrån utförd projektering

Enhet:	**Antal eller längd:**
Nedstigningsbrunn (⌀1000)	4 stycken
Tillsynsbrunn (⌀400)	7 stycken
Rensbrunn (⌀160)	4 stycken
Tappvattenventiler	5 stycken
Spillvattenledning ⌀200 PP	427 meter

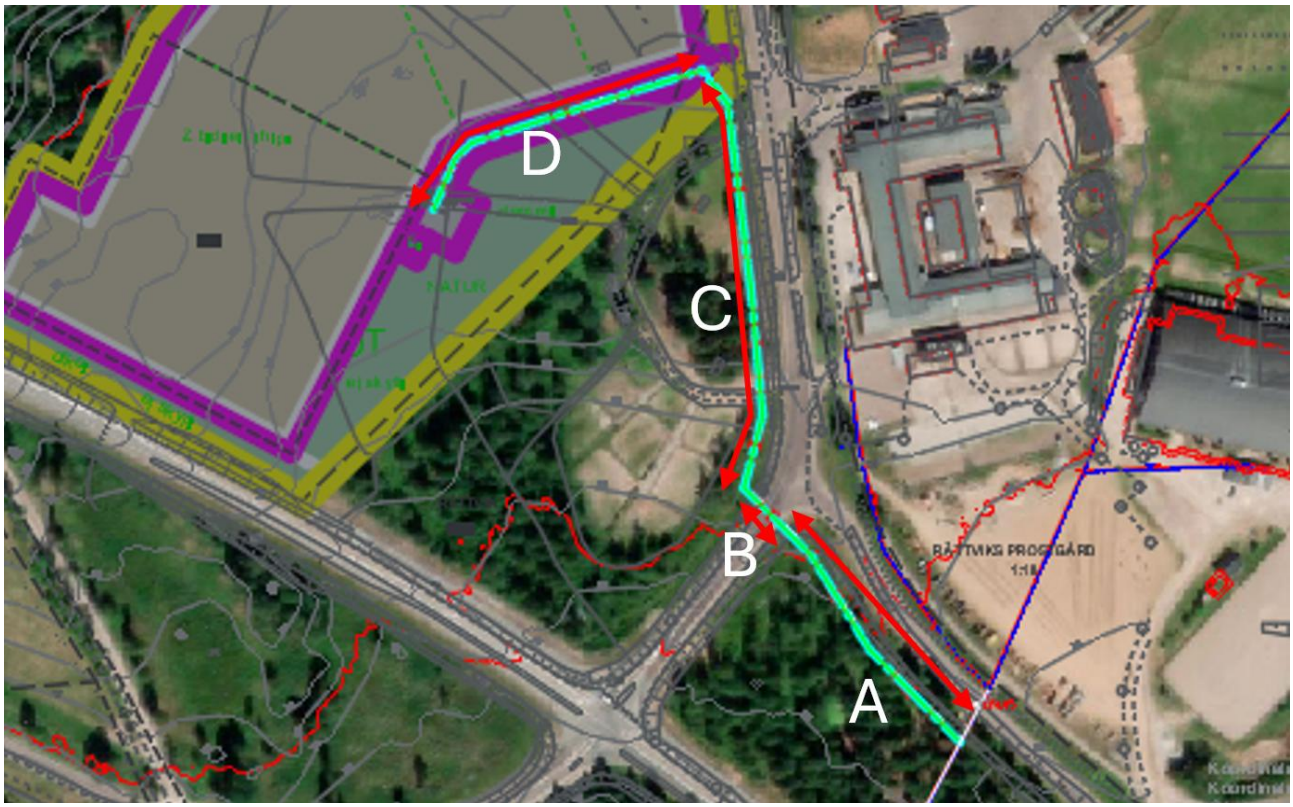
Spillvattenledning ⌀160 PP	50 meter
Vattenledning ⌀ 110 PE	427 meter
Vattenledning ⌀ 90 PE	50 meter

4.2 SCHAKT

I linje med DVA:s projekteringsnormer placeras vattenledningar på ett frostfritt djup av 2 m. Spillvattenledningen placeras ca 0,3 m under dricksvattenledning. Det totala schaktdjupet uppgår till maximalt 2,7 m. Relativt breda schakt projekteras både för att ge säkra slänter och behålla ett konservativt antagande. Träd som idag står inom ca 3 m från schaktkorridoren kommer behöva tas ner för att rötter inte ska orsaka framtida problem.

Där ledningen korsar vägen (B) rekommenderas rören anläggas med en schaktfri teknik som styrd borrning. Det görs för att inte påverka trafiken samt att undvika markarbeten på befintlig väg.

Schaktkorridoren för alternativ 3 är 427 m lång med varierande bredd och djup. Sträckan är uppdelad i 4 olika sektioner, Figur 11. Ett typtvärsnitt för varje sektion presenteras nedan.

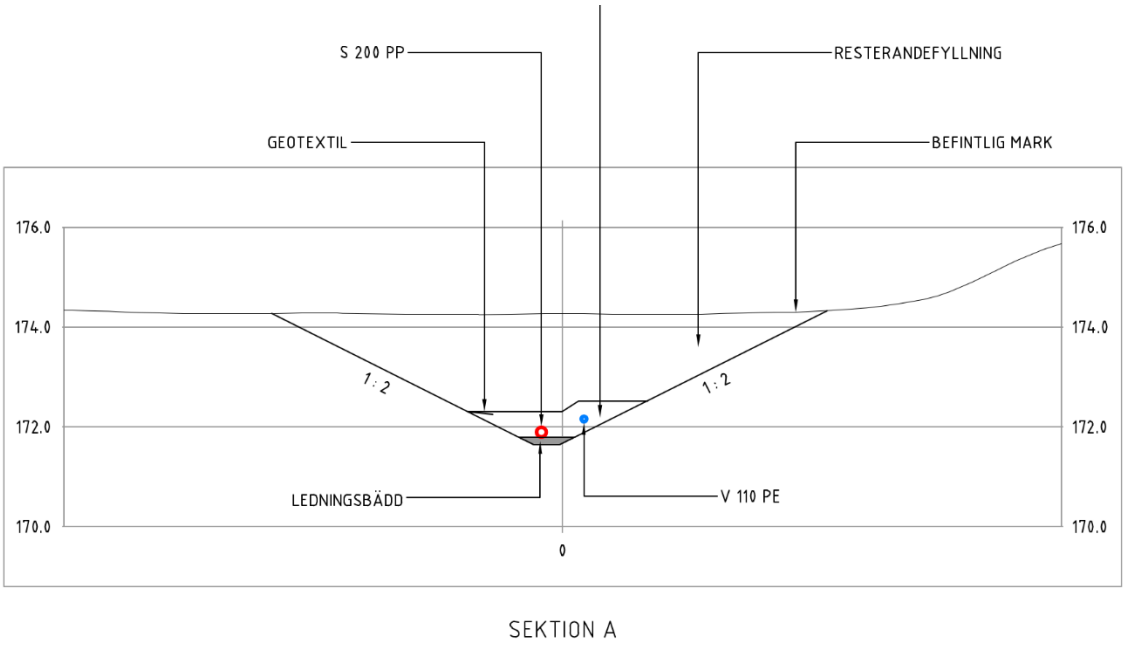
Figur 11: Sektioner av ledningskorridoren för alternativ 3.

I Tabell 6 nedan presenteras schaktkorridorens dimensioner. Det stora djupet under sektion B beror på att vägkroppen ligger högre än omkringliggande mark i terrängen.

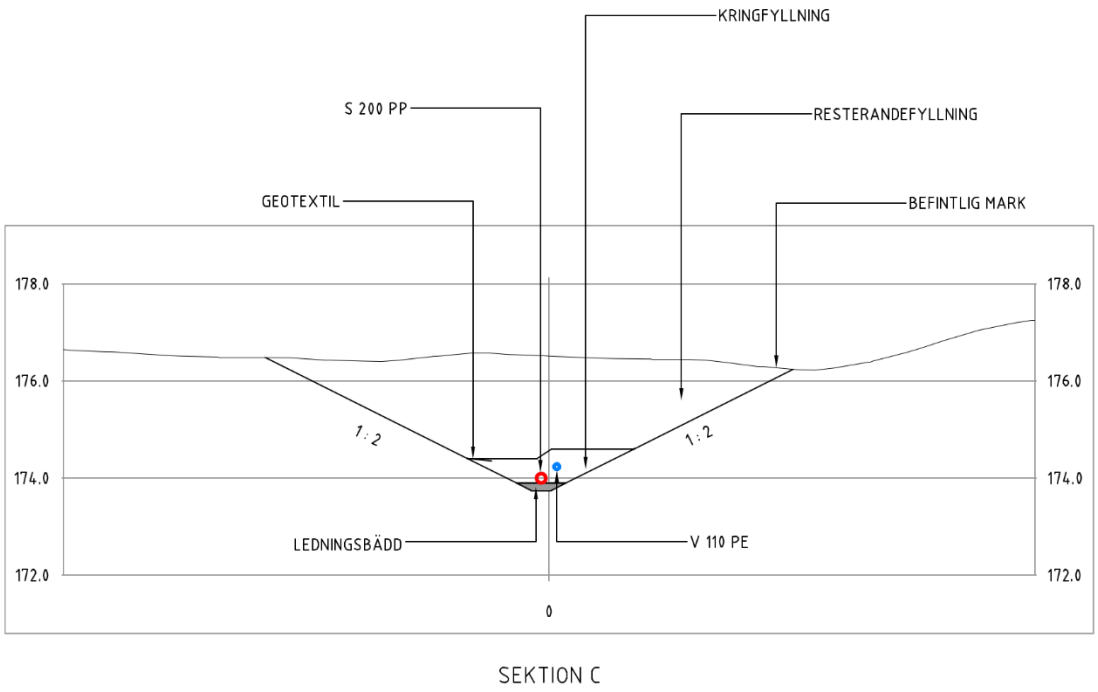
Tabell 6: Ledningsgravsdimensioner för respektive sektion.

Sektion		Princip-sektion	Start	Slut	Längd	Bredd	Djup	Area yta	Area tvärsnitt
A	Före vägen	Figur 12	0	109	109	11,3	2,6	1225	15,2
B	Under vägen	Styrd borrning	109	130	21	-	3,8	-	-
C	Mellan väg och fastighet	Figur 13	130	304	174	11,3	2,8	1985	15,7
D	Genom tillfarts-vägen	Figur 14	304	428	124	5,5	2,1	635	7,0

Utifrån uppdragets nuvarande detaljeringsgrad har tre tvärsnitt av ledningsgravsutförande med avseende på schakt- fyll och återställningsarbeten antagits, Figur 12-Figur 14. Samtliga sektionsritningar finns i Bilaga 4. De representerar ett generellt tvärsnitt för sektion A, B och C. Parametrarna för varje sträcka enligt Tabell 6 ligger som grund för kostnadsberäkningarna i avsnitt 5. Samtliga förväntas innebära jordschakt där A och C antas återställas till befintlig naturmark medan sektion D förbereds för framtida vägbyggnad. De dimensionerande parametrarna som släntlutningar och lagertjocklek är antagna utifrån konventionella utföranden och avser att vara konservativt tilltagna. Samtliga sektioner bygger på en förläggning på frostfritt djup på 2 m för dricksvattenledningen.

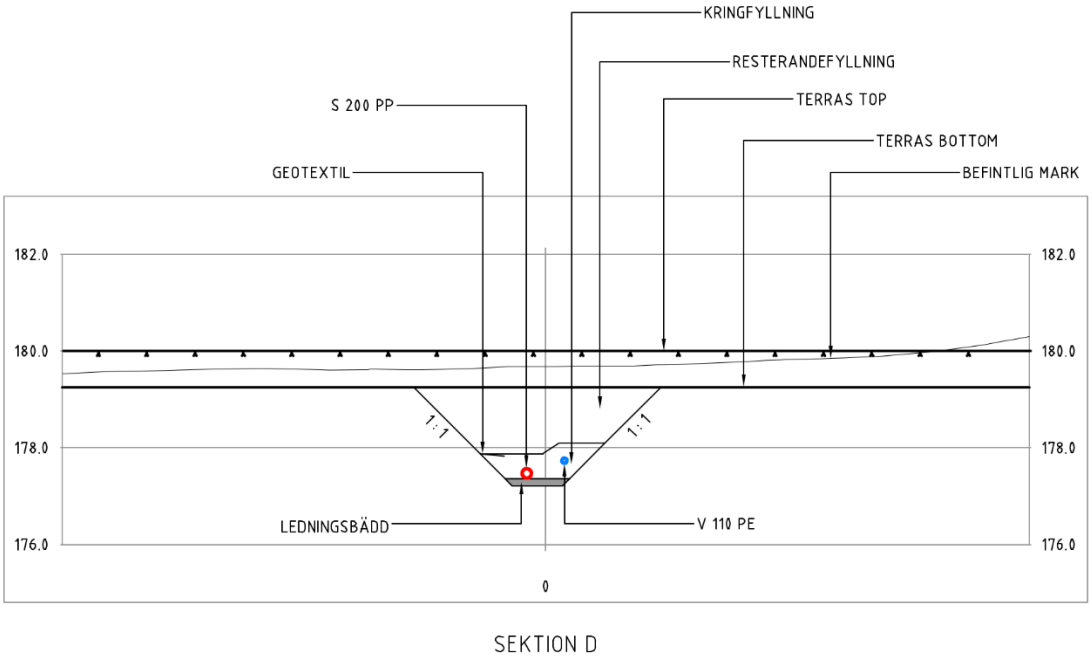

Figur 12: Tvärsnitt av schakt för sektion A.

Figur 13: Tvärsnitt för sektion C.

I Figur 14 visas tvärsnittet för sträcka D. Då ledningskorridoren dras under den planerade infartsvägen i planområdet återställs inte marken till befintliga förhållanden utan fylls upp till terrassnivå inför framtida vägbygge. I linje med jordartskartan, Figur 4, läggs sträckan i morän. Det innebär att schakten tillåter brantare slänter. Resterande tvärsnitt har en släntlutning på 1:2 medan sektion D föreslås vara 1:1.

Figur 14: Tvärsnitt för sektion D. För sträcka D kompletteras resterande fyllning med material för en terassbotten.

Resultatet av massaberäkningarna från figurerna samt tabellen ovan ger en mängdberäkning av massorna enligt Tabell 7. Schaktkorridoren antas ha samma tvärsnitt utmed hela sin respektive sträcka. Beräkningen visar att en stor mängd av jordschakten kan användas som fyllning efter att rören anlagts. I kalkylen är det antagandet att 90% av schakten är schakt A och 10% är schakt B. Det minskar behov för transport och annan masshantering vilket medför lägre kostnader. Då sektion B görs med styrd borrning görs inga massaberäkningar för sträckan. Schakten kan bli mindre om man har ett isolerande lager och förlägger ledningarna grundare upp.

Tabell 7: Mängdberäkning av massor för ledningsschakt.

	Total	A	C	D
Längd [m]	427	109	174	124
Material				
Jordschakt [m^3]	5996	1640	2903	980
Resterande fyllning [m^3]	5393	1485	2650	816
Kringfyllning [m^3]	547	142	234	144
Ledningsbädd [m^3]	55	12	20	21
Geotextil [m^2]	3203	879	1402	752

5 KOSTNADSKALKYL

Kalkyluppdrag klassificeras generellt i en av följande tre kalkylnivåer:

- Kostnads*uppskattning* - Utförs på övergripande projektinformation vad avser mängder och kvaliteter. Den projektspecifika informationen kompletteras med erfarenhetsdata från liknande projekt.
- Kostnads*bedömning* - Utförs på preciserad projektinformation vad avser kostnadsbetydande byggnadsdelar, exempelvis mängd och kvalitet på ytterväggar, stomme och liknande. Den projektspecifika informationen kompletteras med erfarenhetsdata från liknande projekt.
- En kostnads*beräkning* - Utförs på detaljerad projektinformation av typen system- och/eller bygghandling.

Uppdraget avser att utföra en översiktlig kostnadsbedömning i ett tidigt skede.

En kostnadsbedömning har således tagits fram med hjälp av WSP:s kalkylprogram MAP. Kostnadsbedömningen utgår från en förprojektering som kan komma att ändras i ett senare skede. I detta läge utgår kalkylen från erforderlig mängd ledning, antalet brunnar, behov av schakt/återställning, kostnader för styrd borrning och övriga tillkommande kostnader. I detta inkluderas även röjning av skog.

Kostnadkalkylen görs per sträcka A-D, Figur 11, och utgår också från en grov uppskattning av antalet träd som kan komma att påverkas, vilket listas nedan:
Sträcka A ca 25 träd

Sträcka C ca 10 träd

Sträcka D ca 15 träd

Antalet träd har en stor osäkerhet. Då inga platsbesök har genomförts och baseras på ortofotostudier samt google streetview.

Kalkylen är uppdelad i tre delar, projektkostnader, entreprenadkostnader och byggherrekostnader. Projektkostnaderna är baserade på detaljerat underlag i projekteringen och redovisas för respektive stäcka i Tabell 8. I projektkostnaderna så är även arbetsplatsomkostnader (25%) och entreprenadarvode inkluderat (12%). En mer detaljerad uppdelning av projektkostnaderna redovisas i Bilaga 1.

Tabell 8: Projektkostnader för repsektive delsträcka (kostnaden anges i SEK och avrundas till närmsta tusental)

Sträcka	Kostnad [SEK]
A	1 025 000
B	118 000
C	1 521 000
D	1 214 000
Detaljeringspåslag (15%)*	582 000
Totalt	**4 460 000**

*Detaljeringspåslaget representerar påslag för produktion till följd av förändringar i projektering (exempelvis behov av utökat schakt, fler brunnar eller längre ledningsdragning).

Utöver projektkostnader tillkommer entreprenadkostnader vilket uppskattas till cirka 10%, det vill säga 446 000 SEK. Entreprenadkostnaderna avser normalt förekommande kostnader som orsakas av enklare felaktigheter i handlingar, ogynnsam väderlek och dylikt. Entreprenadkostnader avser ej programändringar.

Utöver projektkostnader och entreprenadkostnader tillkommer byggherrekostnader vilket redovisas i Tabell 9. Byggherrekostnaderna är baserade på branschpraxis.

Tabell 9: Olika påslag utöver entreprenadkostnader enligt branschpraxis,

Typ av påslag	Procentpåslag	Påslag [SEK]
ÄTA avser förändringar mellan bygghandling (kontrakt) och färdig entreprenad som står i omedelbart samband med kontraktsarbeten	10%	445 000
Detaljeringspåslag projektering	8%	355 000
Projekteringsarbete, detaljprojektering, kompletterande inmätning, geo mm	12%	535 000
Byggherrens kostnader (projektledning, byggledning, administration)	4%	180 000
Egen tid och byggherreadministration	3%	135 000
Tillkommande extrakostnader för hjälparbete och provisoriska arbeten	2%	90 000
Markföroreningar, miljödom, trädfällning, rivning av asfalt	1%	45 000
Totalt	-	**1 785 000**

Detta medför en totalkostnad enligt Tabell 10.

Tabell 10: Sammanställning av projektkostnad, entreprenadkostnad och byggherrekostnad.

Typ av kostnad	Kostnad [SEK]
Projektkostnad	4 460 000
Entreprenadkostnad	446 000
Byggherrekostnad	1 785 000
Totalt	**6 691 000**

Uppskattningsvis kommer en osäkerhet i kalkylen på +/- 10 - 15%, vilket gör att den slutgiltiga kostnaden förväntas ligga mellan cirka 5 686 000 och 7 669 350 SEK.

6 DISKUSSION OCH SLUTSATS

Flödena är schabloner beräknade utifrån verksamhetsområden utan större vattenanvändning i sina processer. Samtidigt är det ett tidigt skede och exakt användning är okänd. Småskalig livsmedelsproduktion är förväntat men den faktiska förbrukningen är okänd. Det finns kapacitet i ledningsnätet för att öka ledningsdimensionerna och således flödet för tappvatten. Även vid ett årsmaxvärde finns det redundans i systemet. Tryckförhållandena i ledningen vid anslutningspunkt innebär att det går att leverera erforderligt tryck till samtliga fastigheter inom planområdet.

Vidare, skulle den större dimensionen av vattenledningar kunna användas. Det innebär ingen större merkostnad för projektet. För spillvatten ger 200 mm ledningar god redundans och ledningarna har kapacitet för att mottaga större flöden än beräknat. Höjdprofilen mellan planområdet och anslutningspunkten tillåter goda möjligheter för att leda bort avlopp med självfall.

Kostnadskalkylen baseras på konventionellt anläggande av ledningar. Kalkylen har tagit höjd för att en stor del av massorna kan användas som fyllning och det antas således inget större behov av bortforsling eller tillförsel av massor. Det finns en diskrepans i kalkylen till följd av osäkerheter. Det finns goda möjligheter att hålla de tillkommande kostnaderna nere vid en välplanerad anläggningsprocess.

Utredningen pekar på att det finns goda möjligheter att ansluta och försörja den planerade bebyggelsen.

7 VIDARE ARBETE

Dimensionering och flödesberäkningar behöver ses över i projekteringsskedet.

Kontakt med Trafikverket om möjligheterna för ledningsdragning under Sätra Dalhallaväg.

Kontroll av övriga ledningar vid Sätra Dalhallaväg

8 REFERENSER

Svenskt vatten. (2016). *P110, Avledning av dag- drän- och spillvatten.* Stockholm: Svenskt vatten.

Svenskt vatten. (2020). *P114 Distribution av dricksvatten.* Stockholm: Svenskt vatten.

9 BILAGA 1

Kod	Text	R/OR	Mgd	Enh	Àpris	Total
	Aprislista					4 460 000
00	Detaljeringspåslag för hela projekt. Antar 15%.					581 739
00	Projektdata					581 739
	Detaljeringspåslag Antar 15%		1	omg	581 739,13	581 739
A	Sträcka A- Före vägen.					1 024 853
11	Röjning, rivning, flyttning					127 391
	Vegetationsavtagning m m Fall A		1 225	m2	103,99	127 391
15	Ledningar, kulvertar, tunnlar					711 507
	Rörgrav VA jord För A-sträcka		109	m	6 527,59	711 507
17	Trädgård					185 955
	Återställning gräsyta 50% befintlig 50% anskaffad		1 225	m2	151,80	185 955
B	Sträcka B- Genom vägen.					117 522
15	Ledningar, kulvertar, tunnlar					117 522
	Styrd borrning två rör under vägen 1- Vatten rör D 110 mm 2- Spillvatten D 200 mm		1	omg	117 522,29	117 522
C	Sträcka C- Mellan väg och fastighet.					1 521 426
11	Röjning, rivning, flyttning					72 131
	Vegetationsavtagning m m Fall A		1 985	m2	36,34	72 131
15	Ledningar, kulvertar, tunnlar					1 147 973
	Rörgrav VA jord För C-sträcka		174	m	6 597,55	1 147 973
17	Trädgård					301 322
	Återställning gräsyta 50% befintlig 50% anskaffad		1 985	m2	151,80	301 322
D	Sträcka D- Genom tillfartsvägen.					1 214 460
11	Röjning, rivning, flyttning					135 946
	Vegetationsavtagning m m Fall B		635	m2	214,09	135 946
15	Ledningar, kulvertar, tunnlar					982 121
	Rörgrav VA jord För D-sträcka Exkl. VA-Servis		124	m	5 906,47	732 402
	VA-Servis V 90 S 160 Inkl. 4 st rensbrunn.		50	m	4 994,37	249 718
17	Trädgård					96 393
	Återställning gräsyta 50% befintlig 50% anskaffad		635	m2	151,80	96 393

10 BILAGA 2

RÄTTVIKS PROSTGÅRD
2:28
1

SÄTRA

RÄTTVIK
1:15

RÄTTVIKS PROSTGÅRD

RÄTTVIK

FV V 90 PE
FS 160 PP VG +177.69

FV V 90 PE
FS 160 PP VG +177.84

FV V 90 PE
FS 160 PP VG +178.23

FV V 90 PE
FS 160 PP VG +177.94

VSV

DL

V 110 PE
S 200 PP

SNB2
NB 1000 +180.71
S 200 PP VG IN +177.05
S 160 PP VG IN +177.68
S 200 PP VG UT +177.03

STB2
TB 400 +179.81
S 200 PP VG IN +177.25
S 160 PP VG IN +177.70
S 200 PP VG UT +177.25

STB1
TB 400 +179.88
S 200 PP VG IN +177.50
S 160 PP VG IN +178.11
S 200 PP VG UT +177.50

STB3
TB 400 +179.37
S 200 PP VG IN +176.87
S 200 PP VG UT +176.87

SNB1
NB 1000 +179.93
S 160 PP VG IN +177.81
S 200 PP VG UT +177.58

SNB3
NB 1000 +178.93
S 200 PP VG IN +176.53
S 200 PP VG UT +176.51

V 110 PE
S 200 PP

STB4
TB 400 +176.59
S 200 PP VG IN +174.21
S 200 PP VG UT +174.21

STB5
TB 400 +176.38
S 200 PP VG IN +173.78
S 200 PP VG UT +173.78

S 200/ PVC
V 110/ PVC

S 160/ PP
V 50/ PE

V 110/ PE
S 200 PP

S 250/ PP
V 160/ PE

SNB4
NB 1000 +176.28
S 200 PP VG IN +173.63
S 200 PP VG UT +173.61

STB6
TB 400 +174.30
S 200 PP VG IN +171.85
S 200 PP VG UT +171.85

STB7
TB 400 +174.39
S 200 PP VG IN +171.60

S 315/ PP
V 160/ PVC

A
A

Y=155597
X=6754052

Y=155232
X=6753779

Y=155630
X=6753665

SKALA 1:1000
0 5 10 20 50 100
METER

FÖRKLARINGAR

BETECKNINGAR OCH FÖRKORTNINGAR FÖR PLANRITNING

PLANERAD , LEDNING, BRUNN
ELLER ANORDNING MED MOTSVARANDE FÄRG

- Vatten
- Spillvatten
- Spillv Tillsynsbrunn
- Spillv Nedstigningsbrunn
- Avstängningsventil
- Rensbrunn

Arbetsområdesgräns, se markritningar

BEFINTLIG MARKYTA,LEDNING, BRUNN
ELLER ANORDNING

- Spillvatten
- Vatten

ANMÄRKNING

HÄNVISNINGAR

PLANRITNINGAR:

PROFILRITNINGAR:
R-51-2Q-001

DETALJRITNING:
R-51-2S-001

FÖRESKRIFTER

GRANSKNINGSHANDLING
2026-01-30

BET	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	GODK	REVDATUM

FÖRSTUDIE
DVU OCH VA-UTREDNING
GLASSEN

2026-01-30

GRANSKAD	DATUM	ANSVARIG BESTÄLLARE
	-	

KONSULT LOGGA

wsp

A	WSP BYGGPROJEKTERING	K4	WSP BYGGPROJEKTERING
C	-	M	WSP SAMHÄLLSBYGGNAD
E	WSP SYSTEMS	P	-
G	WSP SAMHÄLLSBYGGNAD	R	WSP SAMHÄLLSBYGGNAD
K1	PORT ENGINEERING	V	WSP SAMHÄLLSBYGGNAD
K2	WSP BYGGPROJEKTERING	W1	AB OLJEPLANERING
K3	WSP BRO	W2	WSP SYSTEMS

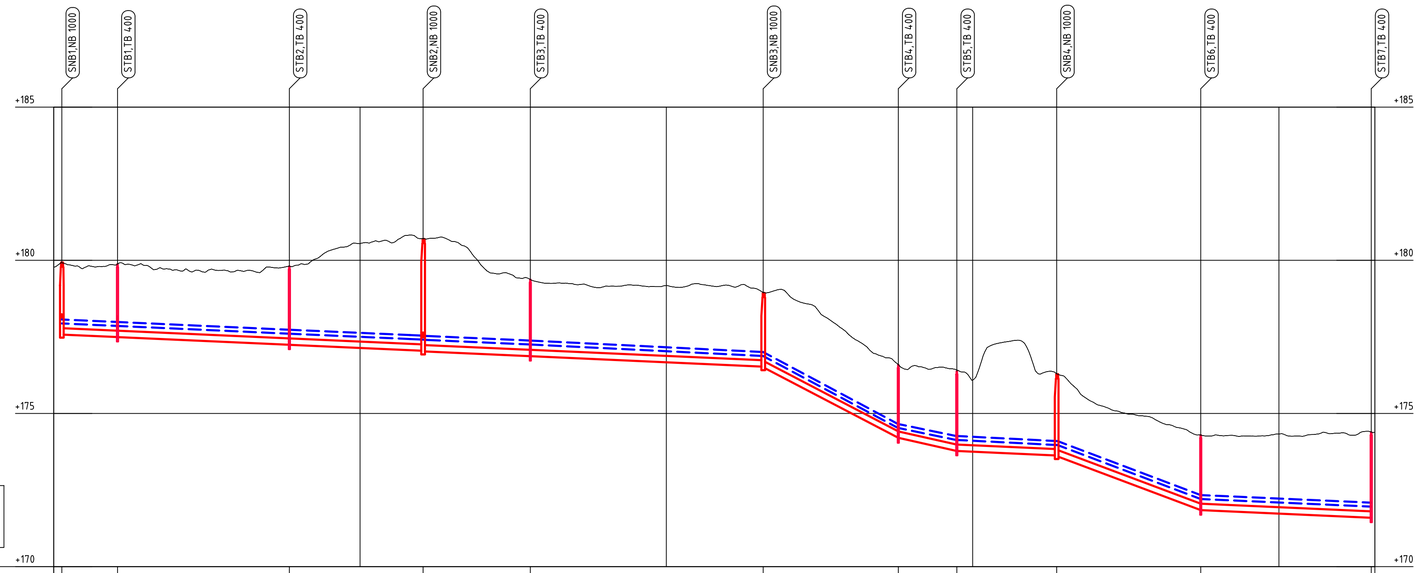
RITAD/KONSTR AV	GRANSKAD	UPPDRAG NR
B. KANGJAM	M. ASHRAF	10389732
DATUM	ANSVARIG	
2026-04-22	A. KRÖGERSTRÖM	
HÖJDSYSTEM	KOORDINATSYSTEM	
RH 2000	SWEREF 991500	

DVU OCH VA-UTREDNING GLASSEN
VA
PLAN

SKALA	RITN.NR.	REV.BET
1:1000, A1	R-51-1-001	

Plottad: 2026-04-22 13:28 Fil: \\corpbwan.net\SE Projects\5120\10389732\4_CAD\Ritdef\R-51-1-001_Sahar.dwg

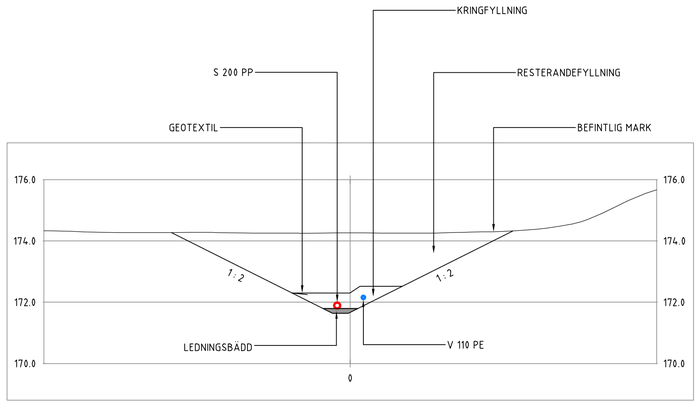
11 BILAGA 3

PROFIL: rÄTTVIK
LÄNGDSKALA 1:1000
HÖJDSKALA 1:100

| | | |

12 BILAGA 4

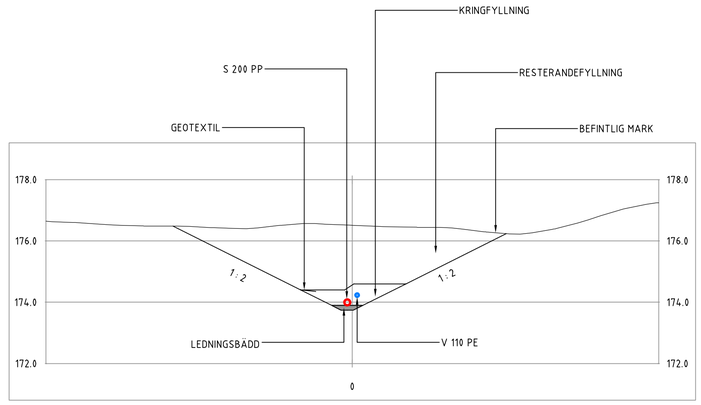

SEKTION A

SKALA 1:100

0 1 2 5 10

METER

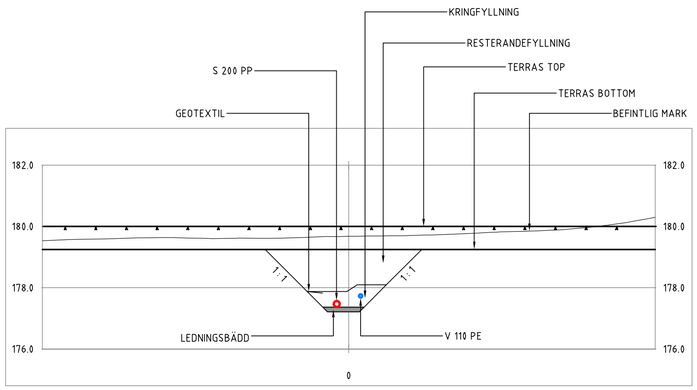

SEKTION C

SKALA 1:100

0 1 2 5 10

METER

SEKTION D

SKALA 1:100

0 1 2 5 10

METER

FÖRKLARINGAR

BETECKNINGAR OCH FÖRKORTNINGAR FÖR PROFILRITNING

PLANERAD MARKYTA, LEDNING, BRUNN ELLER ANORDNING

- PLANERAD LEDNING SPILLVATTEN
- PLANERAD LEDNING VATTEN
- MARKYTA TERRAS TOP
- MARKYTA TERRAS BOTTOM

BEFINTLIG MARKYTA

- BEFINTLIG MARKYTA

ANMÄRKNING

HÄNVISNINGAR

PLANRITNINGAR:
R-51-1-001

PROFILRITNINGAR:
R-51-2Q-001

DETALJRITNING:

FÖRESKRIFTER

GRANSKNINGSHANDLING
2026-01-30

BET	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	GODK	REVDATUM

FÖRSTUDIE
DVU OCH VA-UTREDNING

GRANSKAD	DATUM	ANSVARIG BESTÄLLARE

KONSULT LOGGA

A	WSP BYGGPROJEKTERING	K4	WSP BYGGPROJEKTERING
C	-	M	WSP SAMHÄLLSBYGGNAD
E	WSP SYSTEMS	P	-
G	WSP SAMHÄLLSBYGGNAD	R	WSP SAMHÄLLSBYGGNAD
K1	PORT ENGINEERING	V	WSP SAMHÄLLSBYGGNAD
K2	WSP BYGGPROJEKTERING	W1	AB OLJEPLANERING
K3	WSP BRO	W2	WSP SYSTEMS

RITAD/KONSTR AV	GRANSKAD	UPPDRAG NR
B. KANGJAM	M. ASHRAF	10389732
DATUM	ANSVARIG	
2026-01-30	A. KRÖGERSTRÖM	
HÖJDSYSTEM	KOORDINATSYSTEM	
RH 2000	SWEREF 991500	

DVU OCH VA-UTREDNING GLASSEN
VA
SEKTION

SKALA	RITNR	REV.BET
1:100, A1	R-51-2Q-001	

Plottad: 2026-01-29 11:58 Fil: \\corpbwan\net\SE\Projects\5120\10389732\4_CAD\Ritdef\R-51-2S-001-Sahar.dwg

REF: R-51-P-H11_2D_\Xref\R-51-P-H11_2D.dwg]
C-51-P-H11_\Xref\C-51-P-H11.dwg]

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande konsultbolag och rådgivare inom samhällsutveckling. Vi utvecklar allt ifrån städer och transportsystem till vattenförsörjning och höga hus. Med 67 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen. I Sverige har vi omkring 4 000 medarbetare.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Vi planerar, projekterar, designar och projektleder olika uppdrag inom transport och infrastruktur, fastigheter och byggnader, hållbarhet och miljö, energi och industri samt urban utveckling. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP
WSP Sverige AB
Org. nr:556057-4880
wsp.com

KUND

RÄTTVIKS KOMMUN

DETALJPLAN GEOTEKNIK, RÄTTVIK SÄTRA 1:9 OCH 1:17

MARKTEKNISK UNDERSÖKNINGSRAPPORT, GEOTEKNIK (MUR, GEO)

2024-06-14

DETALJPLAN GEOTEKNIK, RÄTTVIK SÄTRA 1:9 OCH 1:17

Markteknisk undersökningsrapport, Geoteknik (MUR, Geo)

Uppdragsnamn	Detaljplan geoteknik, Rättvik Sätra 1:9 och 1:17
Uppdragsnummer	10366328
Handläggare	Esteban Cortés
Datum	2024-06-14
Ändringsdatum	
Granskad av	Joakim Alström
Godkänd av	

KUND

Rättviks kommun

Kontaktperson:	Fredrika Säfström
E-post:	fredrika.safstrom@rattvik.se

KONSULT

WSP
Stuvarvägen 3
851 22 Sundsvall
Tel: +46 10-722 50 00
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
wsp.com

KONTAKTPERSONER

Uppdragsansvarig
Adam Norén
Telefon: +46 10 721 1409
E-post: johan.naslund@wsp.com

Geotekniker
Esteban Cortés
Telefon: +46 10 721 0898
E-post: esteban.cortesmerchan@wsp.com

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Allmänt 5

1.1 Objekt 5

1.1.1 Blivande anläggning/konstruktion 5

1.2 Ändamål 6

1.3 Underlag för undersökning och redovisning 6

1.4 Styrande dokument 6

1.5 Geoteknisk kategori 7

2 Arkivmaterial 7

2.1 Tidigare undersökningar 7

3 Översikt befintliga förhållanden 7

3.1 Topografi, ytbeskaffenhet och markanvändning 7

3.2 Befintliga ledningar och konstruktioner 7

4 Marktekniska undersökningar 7

4.1 Positionering 7

4.2 Geoteknik 8

4.2.1 Fältundersökningar 8

4.3 Hydrogeologi 8

4.3.1 Fältundersökningar 8

4.4 MARKRADON 9

4.4.1 Fältundersökningar 9

5 undersöknings resultat 9

5.1 PROVGROPARNA 9

5.1.1 Provgrop 1 9

5.1.2 Provgrop 2 10

5.1.3 Provgrop 3 11

5.1.4 Provgrop 4 11

5.1.5 Provgrop 5 11

5.2 Hydrogeologiska egenskaper 12

5.3 miljötekniska egenskaper 12

Värdering av undersökning 13

6 Redovisning 13

BILAGOR

Beteckning	Titel	Sidor antal
Bilaga 1	Fältrapport	8

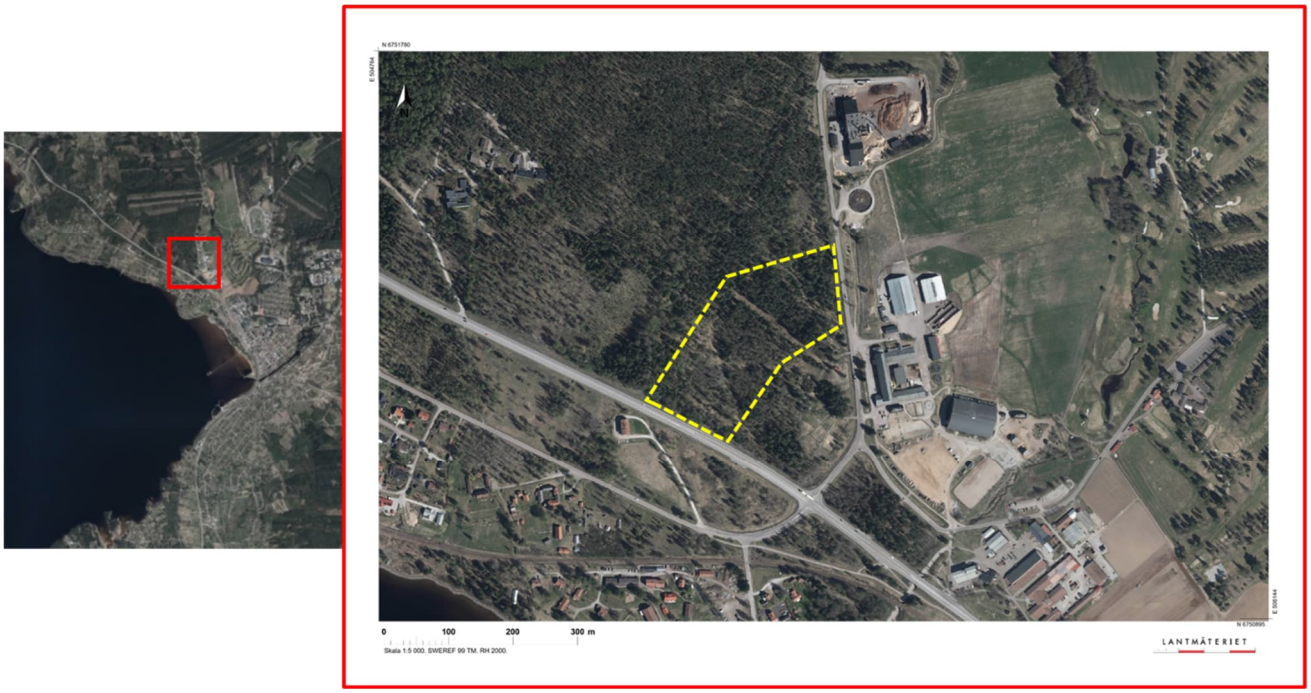
RITNINGAR

Ritningsnummer	Typ	Skala	Format	Rev.
G-10-1-01	Plan	1:400	A1	
G-10-2S-01	Sektion A-A samt fristående borrpunkter	H 1:100 L 1:200	A1	

1 ALLMÄNT

1.1 OBJEKT

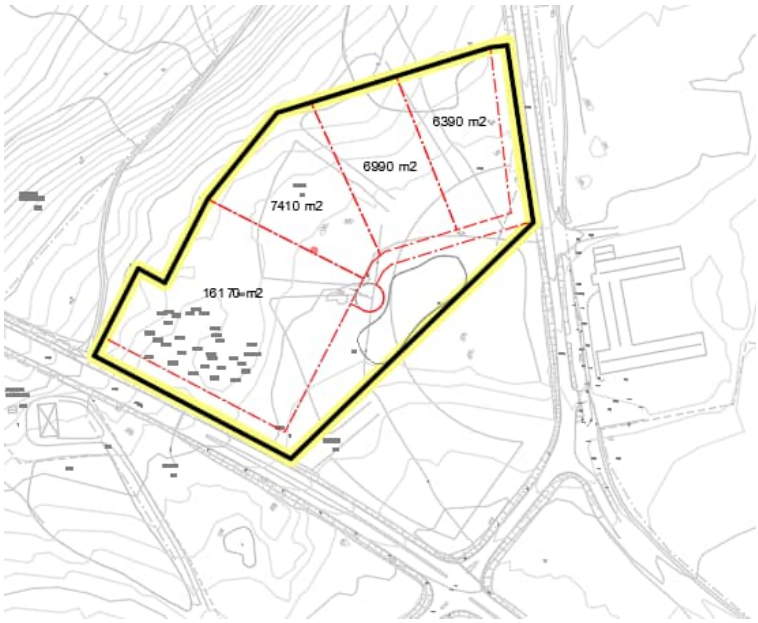
WSP Sverige AB har på uppdrag av Rättviks kommun, utfört en geoteknisk undersökning för rubricerat objekt. Undersökningsområdet är beläget på nordvästra sidan av Rättvik, se placering i Figur 1.1.

Figur 1.1. Översiktskarta över Rättvik med aktuellt område för geoteknisk undersökning markerat i gult (Källa: Lantmäteriet, Min karta, bilddatum 2024-06-04).

1.1.1 Blivande anläggning/konstruktion

På aktuella fastigheter, Rättvik Sätra 1:9 och 1:17, planeras byggnation av nytt industriområde uppdelat i fyra fastigheter för olika verksamheter. I Figur 1.2 visas ett utkast för preliminär planområdet tillhandahållen från beställaren.

Figur 1.2. Preliminär situationsområdet.

1.2 ÄNDAMÅL

Syftet med undersökningarna är att klargöra de geotekniska och miljötekniska förutsättningarna i aktuellt utredningsområdet för den planerade byggnationen. Resultaten från undersökningarna redovisas i denna rapport och ska utgöra underlag för följande upphandling.

1.3 UNDERLAG FÖR UNDERSÖKNING OCH REDOVISNING

Följande underlag har använts för planering av fältundersökningen:

- Jordartskarta och jorddjupskarta, erhållet från Sveriges geologiska undersökning (SGU) via webbtjänsten SGUs kartvisare (https://apps.sgu.se/kartvisare/index.html)
- Flygfoto från Lantmäteriet via webbtjänsten ”Min karta” (lantmateriet.se)

Följande underlag har använts för redovisning av geotekniska undersökningar på ritningar:

- Grundkarta, markmodell erhållen från beställaren.

1.4 STYRANDE DOKUMENT

Denna rapport ansluter till SS-EN 1997-1 med tillhörande nationell bilaga. För standarder se Tabell 1.1, Tabell1.2, Tabell 1.3, Tabell 1.4 och Tabell 1.5.

Tabell 1.1. Planering och redovisning.

Skede	**Standard eller annat styrande dokument**
Fältplanering	*SS-EN 1997-2* och *SGF Rapport 1:2013; Geoteknisk fälthandbok*
Fältutförande	*SGF Rapport 1:2013; Geoteknisk fälthandbok* och *SS-EN-ISO 22475-1*
Beteckningssystem	*SGF/BGS beteckningssystem version 2001:2* och *SGF kompletterat beteckningsblad 2016-11-01,* *SS-EN 14688–1 med tillägg SS-EN ISO 14688-1/A1:2013*

Tabell 1.2. Positionering.

Undersökningsmetod	**Standard eller annat styrande dokument**
Geodesi, Detaljmätning	*Lantmäteriverkets HMK och* *SGF Rapport 1:2013; Geoteknisk fälthandbok*

Tabell 1.3. Fältundersökningar – sondering, in-situ och provtagningar.

Undersökningsmetod (Förkortning)	**Standard eller annat styrande dokument**
Provgropsundersökning (Pg)	VV Publikation 2006:59; Provgropsundersökning och SGF Rapport 1:2013; Geoteknisk fälthandbok
GW-observationer i bh, Hydrogeologiska metoder	SGF Rapport 1:2013; Geoteknisk fälthandbok, SGI Information 11 Mätning av grundvattennivå och portryck

Tabell 1.4. Hydrogeologiska undersökningar.

Undersökningsmetod	**Standard eller annat styrande dokument**
Installation för grundvatten-mätning	*SS-EN-ISO 22475-1, SS-EN 1997-2* och *SGF Rapport 1:2013; Geoteknisk fälthandbok*
Funktionskontroll av grund-vattenrör/portrycksmätare	*SS-EN-ISO 22475-1, SS-EN 1997-2* och *SGF Rapport 1:2013; Geoteknisk fälthandbok*

Undersökningsmetod	Standard eller annat styrande dokument
Mätning av grundvattennivå och portryck	*SS-EN ISO 22475-1:2006 kap 9. Allmänna krav enligt SGI Information 11.* *SS-EN 1997-2 kap 3.och* *SGF Rapport 1:2013; Geoteknisk fälthandbok*

Tabell 1.5. Miljötekniska undersökningar.

Undersökningsmetod	Standard eller annat styrande dokument
Radonmätning, jordluft	*MARKUS 10 V 2.1, 2013-10-17*

Följande övriga styrande och rådgivande dokument har beaktats:

- TRVINFRA-00230 Geokonstruktion (version 2.0)
- Geoteknisk kategori (IEG Rapport 2:2007)

1.5 GEOTEKNISK KATEGORI

Omfattningen av undersökningen är planerad för grundläggning i geoteknisk kategori 2 (GK2).

2 ARKIVMATERIAL

2.1 TIDIGARE UNDERSÖKNINGAR

Inga tidigare geotekniska undersökningar har utförts i området.

3 ÖVERSIKT BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 TOPOGRAFI, YTBESKAFFENHET OCH MARKANVÄNDNING

Undersökningsområdet är cirka 5 ha stort och utgörs av ett oexploaterat skogsområde som ligger vid foten av ett höjdparti. Detta medför att marken sluttar i sydostlig riktning, vars nivåer varierar mellan +185 m.ö.h och +179 m.ö.h.

Området angränsas av Sätra Dalhallavägen och Riksväg 70 i nordostlig respektive sydvästlig sidan.

3.2 BEFINTLIGA LEDNINGAR OCH KONSTRUKTIONER

Enligt uppgift återfinns inga markförlagda ledningar och byggnader inom undersökningsområdet.

4 MARKTEKNISKA UNDERSÖKNINGAR

4.1 POSITIONERING

Utsättning och inmätning av undersökningspunkterna har utförts av WSP Sverige AB i juni 2024. Mätarbeten utfördes av Adam Norén. Inmätningen utfördes med GPS RTK och motsvarar mätningsklass B enligt SGF Rapport 1:2013, Geoteknisk fälthandbok.

Koordinatsystem i plan: SWEREF 99 15 00
Höjdsystem: RH 2000

4.2 GEOTEKNIK

4.2.1 Fältundersökningar

Fältundersökningen utfördes av geotekniker Adam Norén. Resultatet från utförda undersökningar redovisas i denna handlings tillhörande bilagor och ritningar. I Bilaga 1 hittas protokoll från provgropsundersökning.

Utförda sonderingar, in situ-försök och provtagningar

Undersökningen är utförd i 5 punkter genom provgroparna, vars lägen i plan redovisas på ritning G-10-1-01. Groparna grävdes med hjälp av en grävmaskin.

Provhantering

Upptagna jordprover har klassificerats okulärt i fält direkt vid provtagningen enligt SS-EN-ISO 14688–1. Ett provtagningsprotokoll för varje provtagningspunkt har upprättats av ansvarig geotekniker. Jordproverna som tagits ur geoteknisk synpunkt, har placerats i provtagningspåsar och sparas under 2 månader. Inga prover har dock skickats för miljöanalys.

Provtagningar har utförts i provtagningskategori C och kvalitetsklass 5.

4.3 HYDROGEOLOGI

De hydrogeologiska undersökningarna syftar till att erhålla grundvattnets trycknivå. I området installerades 2 grundvattenrör där grundvattennivån mättes vid installation. Resultat redovisas under kapitel 5.1.1 samt på denna handlings tillhörande ritningar.

4.3.1 Fältundersökningar

Lodning av grundvattennivån har utförts vid installation.

Installerade grundvattenrör

Omfattning av installerade grundvattenrör är sammanställd i tabell 4.1.

Tabell 4.1. Installerade grundvattenrör.

Metod	Antal	Typ/Anmärkning
Grundvattenrör (Rö/Rf)	2	1”-stålrör

Utrustning

Grundvattenrören är försedda med filtersand och tätats i markytan med jord. Information om installerade grundvattenrör redovisas i 4.2 nedan:

Tabell 4.2 Information gällande installerade grundvattenrör.

Gvr-ID	Typ [mtrl, Ø]	Total rörlängd [m]	Uppstick [m]	Spetsdjup u. my [m]	Installationsdatum [ÅÅÅÅ-MM-DD]
GV1	Stål, 1”	2,50	1,19	1,31	2024-06-06
GV2	Stål, 1”	2,50	0,70	1,80	2024-06-06

4.4 MARKRADON

4.4.1 Fältundersökningar

WSP Sverige AB har i juni 2024 utfört markradonundersökningar för rubricerat projekt. Lägen för undersökningspunkterna i plan redovisas på ritning G-10-1-01.

Utförda undersökningar

Aktuella undersökningar omfattning är sammanställd i tabell 4.3. Resultaten redovisas i kapitel 5.3.

Tabell **Fel! Ingen text med angivet format i dokumentet.**4.3. Utförda markradon undersökningar.

Mätningsmetod	Antal	Typ/Anmärkning
Emanometer	7	Markus 10 (Gammadata)

Kalibrering och certifiering

I tabell 4.4 redovisas använd utrustning. Kalibreringsprotokoll lämnas på begäran.

Tabell **Fel! Ingen text med angivet format i dokumentet.**-1. Utrustning och kalibrering.

Utrustning	Kalibrerad datum
Markus 10, serienummer 1602	2024-04-15

5 UNDERSÖKNINGS RESULTAT

5.1 PROVGROPARNA

Sammanställning av provgroparnas (PG) omfattning, ungefärlig yta och djup under befintlig marknivå, återfinns i tabell 5.1. Placeringen på punkterna redovisas på ritning G-10-1-01.

Tabell 5.1. Provgroparnas omfattning.

ID	Bred [m]	Längd [m]	Djup, umy [m]
PG1	1,0	1,8	1,3
PG2	1,0	2,2	1,9
PG3	0,9	2,1	1,4
PG4	1,1	2,2	1,8
PG5	0,6	2,0	2,0

5.1.1 Provgrop 1

Jordprofilen utgörs av ca 0,3 m mulljord. Därunder förekommer ett lager av siltig finsand ned till ca 0,6 m djup. Mellan 0,6 och 0,8 meter under markytan förekommer ett lager silt. Vid 0,8 m djup övergår siltlagret till en siltig grusig morän. Mellan 0,9 meter till 1,2 meter under markytan hade provgropen tillströmning av grundvatten. I Figur 5.1 visas en bild på provgropen.

Figur 5.1. Fotografi på provgrop 1

5.1.2 Provgrop 2

Jordprofilen utgörs av ca 0,1 m mulljord. Därunder förekommer ett lager av något grusig stenig siltig finsand ned till 0,8 m djup. Därefter övergår jordprofilen till en något stenig grusig siltig finsand till djupet 1,8 m. Efter 1,8 meter utgörs jordprofilen av fast morän. Ingen vattenyta har noterats. I Figur 5.2 visas en bild på provgropen.

Figur 5.2. Fotografi på provgrop 2

5.1.3 Provgrop 3

Jordprofilen utgörs av ca 0,05 m tjockt lager av hummusjord. Därunder förekommer ett lager av finsandig Silt ned till ca 0,5 m djup. Mellan 0,5 och 1,4 meter under markytan förekommer en något grusig finsandig Silt. Botten utgörs av en fast morän. Ingen vattenyta har noterats.

5.1.4 Provgrop 4

Jordprofilen utgörs av ett ca 0,2 m tjock lager mulljord. Därunder förekommer ett något stenigt lager av grusig siltig sandig morän ned till ca 1 m djup. Mellan 1,0 och 1,8 meter under markytan förekommer en grusig sandig siltig morän. Vatten börjar sippra in på djupet 0,7 meter och börjar flöda in vid djupet 1,2 meter. I Figur 5.3 visas en bild på provgropen.

Figur 5.3. Fotografi på provgrop 4

5.1.5 Provgrop 5

Jordprofilen utgörs av ett 0,1 m tjocklager av hummusjord. Därunder förekommer ett lager av finsand ned till 1,4 m djup. Mellan 1,4 och 2,0 meter under markytan förekommer en siltig finsand. Därefter övergår jordprofilen till en siltig finsandigmorän. Ingen vattenyta har noterats. I Figur 5.4 visas en bild på provgropen.

Figur 5.4. Fotografi på provgrop 5

5.2 HYDROGEOLOGISKA EGENSKAPER

Grundvattenmätningar i installerade grundvattenrör l redovisas i tabell 5.2.

Tabell 5.2. Sammanställning av lodade grundvattennivåer.

Gvr-ID	Datum avläsning [ÅÅÅÅ-MM-DD]	Avläst GVY [m under rök]	GV-nivå [RH 2000]
GV1	2024-06-06	Torr	-
GV2	2024-06-06	Torr	-

5.3 MILJÖTEKNISKA EGENSKAPER

Radonmätningsresultat visas i tabell 5.3. Punkternas placering och resultat redovisas i bifogade ritningar.

Tabell 5.3. Mätresultat för markradon uppmätt i jord med Emanometer av typen Markus-10.

Undersöknings-punkter	*Radongashalt (kBq/m^3)
Radon 1	20,2
Radon 2	12,1
Radon 3	25,8
Radon 4	40,7
Radon 5	0,0
Radon 6	35,1
Radon 7	52,8

Tabell 5.4 redovisar gränsvärdarna för radonhalt i markluften vid nybyggnation.

Gränsvärden för högradonmark vilket motsvarar radonsäkert utförande vid nybyggnation	
Berg	**Radiumaktivitet (Bq/kg)**
Utsprängd berggrund med sprängbottenskärv	>cirka 200
Sprängsten (fyllning och sprängbottenskärv)	>cirka 100
Mark	**Radonhalt i jordluft (kBq/m^3)**
Grus och grovkornig morän	>50
Sand-grovsilt	>50
Silt	>60
Lera, lerig morän	>100

Tabell 5.4 Gränsvärden för radon i markluft vid nybyggnation.

VÄRDERING AV UNDERSÖKNING

De geotekniska undersökningarnas resultat har delvis intygad den geologiska kartans beskrivning, generell morän. En noggrannare geoteknisk undersökning rekommenderas dock vid senare skedde för bedömning av jordens egenskaper och hydrogeologiska förutsättningar i området. Detta med hänsyn till att provgropsgrävning ger endast en grov bedömning av markens förhållanden.

Infiltration av grundvatten har noterats under grävning av provgrop 1 och 4 och därför installerades grundvattenrör i båda ställen. Vid mätning visades ett torrt läge men risk för att grundvattennivån ej hade stabiliserats kan återfinnas. Kompletterande grundvattenobservationer rekommenderas att utföras i de installerade grundvattenrören under olika tidsperioder, till exempel månadsvis, för att följa grundvattnets årstidsvariation. Generellt under höst och vår ligger vattennivån närmare markytan då mer nederbörd inträffar, och under torrare perioder såsom sommar och vinter ligger grundvattennivå lägre.

6 REDOVISNING

Resultat från utförda fältundersökningar redovisas på geotekniska plan- och profilritningar, som bifogas enligt innehållsförteckningen.

Betydelsen av använda beteckningar framgår av SGF/BGS beteckningssystem, version 2001:2 med SGF kompletterat beteckningsblad Berg och Jord, daterat 2016. Dessa kan hittas på länken ”http://www.sgf.net/” under fliken Kunskapsbank.

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 67 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Vi planerar, projekterar, designar och projektleder olika uppdrag inom transport och infrastruktur, fastigheter och byggnader, hållbarhet och miljö, energi och industri samt urban utveckling. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB
Box 758
851 22 Sundsvall
Besök: Stuvarvägen 3

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
wsp.com

KOORDINATSYSTEM

PLAN: SWEREF 99 15 00
HÖJD: RH 2000

BETECKNINGAR

BETECKNINGAR OCH SYMBOLER ENLIGT SGF/BGS BETECKNINGSSYSTEM VERSION 2001:2 SAMT KOMPLETTERANDE BETECKNINGSBLAD "BERG OCH JORD" DATERAT 2016-11-01 OCH SS-EN 14688-1
www.sgf.net

ANMÄRKNING

GRUNDKARTA ERHÅLLEN AV BESTÄLLARE

PG1 +180.8
PG2 +183.6
PG3 +182.4
PG4 +181.7
PG5 +182.8
RADON1 Rn +182.3 G
RADON2 Rn +183.7 G
RADON5 Rn +181.7 G
RADON6 Rn +182.6 G
RADON7 Rn +182.1 G

6754100
6754000
6753900
6753770
155200
155300
155400
155900

RÄTTVIKS PROSTGÅRD 2:28
RÄTTVIKS PROSTGÅRD 1:16
SÄTRA 1:9
1:17
1:9
RÄTTVIK 1:15
RÄTTVIK 1:15
1:11
rv 70

SKALA 1:1000
0 5 10 20 50 100
METER

BET	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN

DETALJPLAN

RÄTTVIKS KOMMUN DVU

Rättviks kommun

WSP Sverige AB
Dalarna Science Park/Forskargatan 3
781 70 Borlänge
TEL: 010-722 50 00
www.wsp.com

UPPDRAG NR	RITAD/KONSTRUERAD AV	HANDLÄGGARE
10366328	J.KERO	A.NOREN
DATUM	ANSVARIG	
2023-06-14	EMELIE STRÖMGREN LINDSKÖLD	

RÄTTVIK SÄTRA 1:17

GEOTEKNISK UNDERSÖKNING

PLAN

SKALA	A1	NUMMER	BET
1:1000		G-10-1-01	

Fil: \\corp.pbwan.net\SE\Projekt\512\10366328\1_CAD\Arkfiler\G-10-1-01.dwg PLOTTAD 2024-04-16 12:27:57 AV ANVÄNDARE SEANY2689

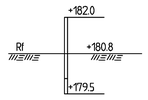

SEKTION A-A

H 1: 100 L 1: 200

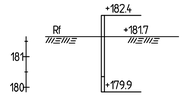
X=6754053.4
Y=155387.1

GV1

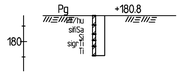
X=6753967.9
Y=155256.7

GV2

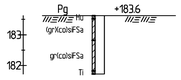
X=6754053.4
Y=155387.1

PG1

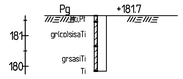
X=6754102.0
Y=155318.4

PG2

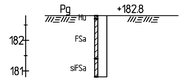
X=6753967.9
Y=155256.7

PG4

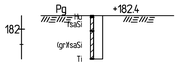
X=6753945.4
Y=155278.3

PG5

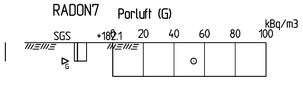
X=6754040.7
Y=155277.4

PG3

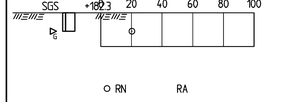
X=6754006.8
Y=155291.9

RADON7 Porluft (G) kBq/m3

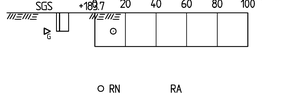
X=6754086.6
Y=155347.8

RADON1 Porluft (G) kBq/m3

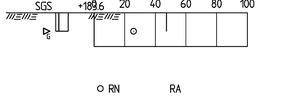
X=6754113.0
Y=155381.3

RADON2 Porluft (G) kBq/m3

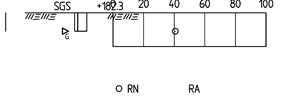
X=6754102.0
Y=155318.4

RADON3 Porluft (G) kBq/m3

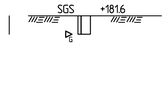
X=6754040.2
Y=155280.2

RADON4 Porluft (G) kBq/m3

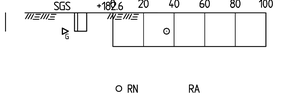
X=6753967.8
Y=155254.5

RADON5

X=6753965.1
Y=155292.0

RADON6 Porluft (G) kBq/m3

FRISTÅENDE PUNKTER

1: 100

KOORDINATSYSTEM

PLAN: SWEREF 99 15 00
HÖJD: RH 2000

BETECKNINGAR

BETECKNINGAR OCH SYMBOLER ENLIGT SGF/BGS BETECKNINGSSYSTEM VERSION 2001:2 SAMT KOMPLETTERANDE BETECKNINGSBLAD "BERG OCH JORD" DATERAT 2016-11-01 OCH SS-EN 14688-1
www.sgf.net

TECKENFÖRKLARINGAR

INTERPOLERAD MARKYTA

BET	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN

DETALJPLAN

RÄTTVIKS KOMMUN DVU

Rättviks kommun

WSP Sverige AB
Dalarna Science Park/Forskargatan 3
718 70 Borlänge
TEL: 010-722 50 00
www.wsp.com

UPPDRAG NR	RITAD/KONSTRUERAD AV	HANDLÄGGARE
10366328	J.KERO	A.NORÉN
DATUM	ANSVARIG	
2023-09-14	EMELIE STRÖMGREN LINDSKÖLD	

RÄTTVIK SÄTRA 1:17

GEOTEKNISK UNDERSÖKNING

SEKTION A-A OCH LÖSA BORRHÅL

SKALA		NUMMER	BET
1:100, 1:200	A1	G-10-2-01	

FIL: \\srvpjbwinnet\GE\Projekt\55011\10366328\4_CAD\Ritar\G-10-2-01.dwg PLOTTAD: 2024-04-14 13:47:42 AV ANVÄNDARE: SEAM75609

UPPDRAGSNUMMER
10366328

UPPDRAGSNAMN
Detaljplan geoteknik, Rättvik Sätra 1:9 och 1:17

DATUM
2024-06-14

FÖRFATTARE
Esteban Cortés

MARKTEKNISK UNDERSÖKNINGSRAPPORT

BILAGA 1: FÄLTRAPPORT

WSP Sverige AB
Box 758
851 22 Sundsvall
Besök: Stuvarvägen 3

T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
wsp.com

DOKUMENTATION - PROVGROPSUNDERSÖKNING

ALLMÄN INFORMATION

Projekt			Sektion	Provgrop Nr
Rättvik Detaljplan			-	1
Schaktutrustning	Väderlek	Temp.	Ansvarig	Datum
CAT 304CCR	klart/Sol	19	Adam N	2024-06-06
Topografi			Markslag	
Slutar svagt söferut			Blött, mjukt gräs och mull	
Ytblockighet 200-630 mm / 630-1800 mm / >1800 mm			Plushöjd MY	Tjäldjup
Antal block /100m^2 .....st / .....st / ..... st			211,13	0

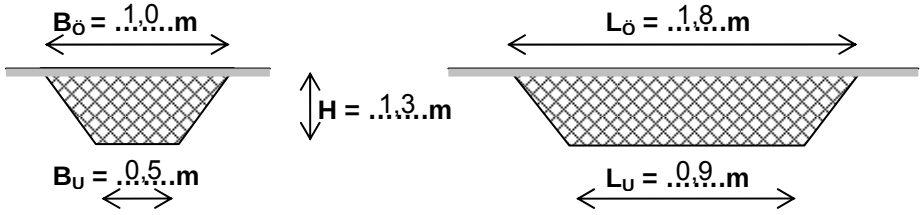
SYFTE

☐ Best. av jordlager/bergnivå ☐ Bestämning av schaktbarhet ☐ Best. av tekn. eg. för grundl.
☐ Klarläg. av grundvattenförhåll. ☐ Bestämn. av resursegenskaper ☐ Bestämn. av schaktstabilitet
☐ Kartläggn. av markförorening ☐ Kartläggn. av bef. anl./konstr. ☐

JORDLAGERINFORMATION

Djup u. MY (m) Från	Till	Prov Nr	Jordart (fältbestämn.)	Andel sten 63<d<200 (vikt-%)	Andel block 200<d<630 (vikt-%)	Andel block 630<d (vikt-%)	Anm. (t ex block >1800)
0-0,3			Torv/mull	0			
0,3-0,6			sifiSa	0			
0,6-0,8			Si	10%			
0,8-1,0			sigrMn	15			
1,0			Bottenmorän				

PROVGROPENS GEOMETRI

GRUNDVATTEN

Sipprar / Rinner in på ……0,9 m djup u. markytan ☐ Torrt
Flödar / Forsar in på …… m djup u. markytan
Vattenyta stabiliserad på …… m djup u. markytan, efter ca ……timmar

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR (I BILAGA NR)

Siktanalys	w_n	Org halt.	GV-mätning ja	Vingborr	MCV	Proctor
Los Angeles	MicroDeval	Krossytegr.	Schaktbarhet	Foto/Film	……	……

DOKUMENTATION - PROVGROPSUNDERSÖKNING

ALLMÄN INFORMATION

Projekt			Sektion	Provgrop Nr
Rättvik Detaljplan			-	2
Schaktutrustning	Väderlek	Temp.	Ansvarig	Datum
CAT 304CCR	klart/Sol	19	Adam N	2024-06-06
Topografi			Markslag	
korsning av gammla vägar, sluttar söder och västerut			gräs, tort	
Ytblockighet 200-630 mm 630-1800 mm >1800 mm			Plushöjd MY	Tjäldjup
Antal block /100m^2 .....st .....st ..... st			213,96	0

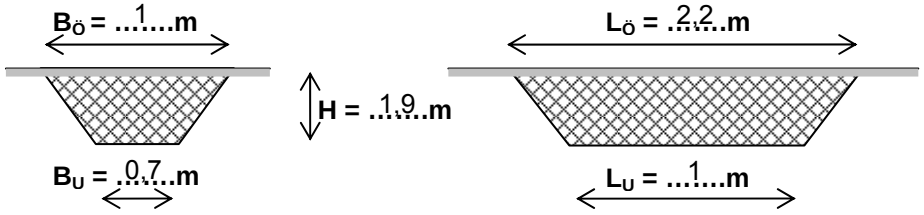
SYFTE

☐ Best. av jordlager/bergnivå ☐ Bestämning av schaktbarhet ☐ Best. av tekn. eg. för grundl.
☐ Klarläg. av grundvattenförhåll. ☐ Bestämn. av resursegenskaper ☐ Bestämn. av schaktstabilitet
☐ Kartläggn. av markförorening ☐ Kartläggn. av bef. anl./konstr. ☐

JORDLAGERINFORMATION

Djup u. MY (m) Från	Till	Prov Nr	Jordart (fältbestämn.)	Andel sten 63<d<200 (vikt-%)	Andel block 200<d<630 (vikt-%)	Andel block 630<d (vikt-%)	Anm. (t ex block >1800)
0	0,1		Mu	-			
0,1	0,8		(gr)(st)sifiSa	-			
0,8	1,8		gr(st)sifiSa	-			
1,8			FaastbottenMN				

PROVGROPENS GEOMETRI

GRUNDVATTEN

Sipprar / Rinner in på …… m djup u. markytan ☒ Torrt
Flödar / Forsar in på …… m djup u. markytan
Vattenyta stabiliserad på …… m djup u. markytan, efter ca ……timmar

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR (I BILAGA NR)

Siktanalys	w_n	Org halt.	GV-mätning	Vingborr	MCV	Proctor
Los Angeles	MicroDeval	Krossytegr.	Schaktbarhet	Foto/Film	……	……

DOKUMENTATION - PROVGROPSUNDERSÖKNING

ALLMÄN INFORMATION

Projekt			Sektion	Provgrop Nr
Rättvik Detaljplan			-	3
Schaktutrustning	Väderlek	Temp.	Ansvarig	Datum
CAT 304CCR	klart/Sol	19	Adam N	2024-06-06
Topografi			Markslag	
gammal körväg, slutar något mot sydöst			gräs	
Ytblockighet 200-630 mm 630-1800 mm >1800 mm			Plushöjd MY	Tjäldjup
Antal block /100m^2 .....st .....st ..... st			212,73	0

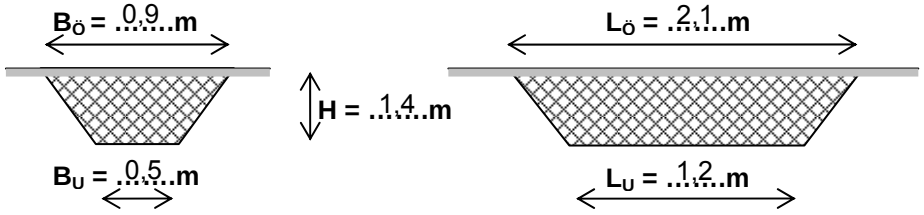
SYFTE

☐ Best. av jordlager/bergnivå ☐ Bestämning av schaktbarhet ☐ Best. av tekn. eg. för grundl.
☐ Klarläg. av grundvattenförhåll. ☐ Bestämn. av resursegenskaper ☐ Bestämn. av schaktstabilitet
☐ Kartläggn. av markförorening ☐ Kartläggn. av bef. anl./konstr. ☐

JORDLAGERINFORMATION

Djup u. MY (m) Från	Till	Prov Nr	Jordart (fältbestämn.)	Andel sten 63<d<200 (vikt-%)	Andel block 200<d<630 (vikt-%)	Andel block 630<d (vikt-%)	Anm. (t ex block >1800)
0	0,05		mu				
0,05	0,5		sisaSi				
0,5	1,4		(gr)fisaSi				
1,4	-		fastbottenMn				

PROVGROPENS GEOMETRI

GRUNDVATTEN

Sipprar / Rinner in på …… m djup u. markytan ☒ Torrt
Flödar / Forsar in på …… m djup u. markytan
Vattenyta stabiliserad på …… m djup u. markytan, efter ca ……timmar

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR (I BILAGA NR)

Siktanalys	w_n	Org halt.	GV-mätning	Vingborr	MCV	Proctor
Los Angeles	MicroDeval	Krossytegr.	Schaktbarhet	Foto/Film	……	……

DOKUMENTATION - PROVGROPSUNDERSÖKNING

ALLMÄN INFORMATION

Projekt			Sektion	Provgrop Nr
Rättvik Detaljplan			-	4
Schaktutrustning	Väderlek	Temp.	Ansvarig	Datum
CAT 304CCR	klart/Sol	19	Adam N	2024-06-06
Topografi			Markslag	
sankt område med block			Mull, gräs	
Ytblockighet 200-630 mm 630-1800 mm >1800 mm Antal block /100m^2 .....st .....st ..... st			Plushöjd MY 211,94	Tjäldjup 0

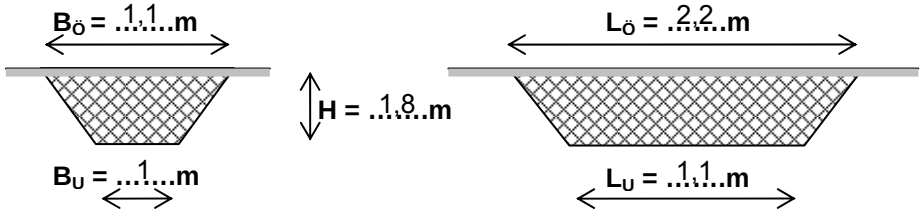
SYFTE

☐ Best. av jordlager/bergnivå ☐ Bestämning av schaktbarhet ☐ Best. av tekn. eg. för grundl.
☐ Klarläg. av grundvattenförhåll. ☐ Bestämn. av resursegenskaper ☐ Bestämn. av schaktstabilitet
☐ Kartläggn. av markförorening ☐ Kartläggn. av bef. anl./konstr. ☐

JORDLAGERINFORMATION

Djup u. MY (m) Från	Till	Prov Nr	Jordart (fältbestämn.)	Andel sten 63<d<200 (vikt-%)	Andel block 200<d<630 (vikt-%)	Andel block 630<d (vikt-%)	Anm. (t ex block >1800)
0-0,2			mull/torv				
0,2-1,0			gr(st)sisaMn				
1,0-1,8			grsasiMn				
1,8-			bottenMn				

PROVGROPENS GEOMETRI

GRUNDVATTEN

Sipprar / Rinner in på ……0,7 m djup u. markytan ☐ Torrt
Flödar / Forsar in på ……1,2 m djup u. markytan
Vattenyta stabiliserad på …… m djup u. markytan, efter ca ……timmar

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR (I BILAGA NR)

Siktanalys	w_n	Org halt.	GV-mätning	Vingborr	MCV	Proctor
Los Angeles	MicroDeval	Krossytegr.	Schaktbarhet	Foto/Film	……	……

DOKUMENTATION - PROVGROPSUNDERSÖKNING

ALLMÄN INFORMATION

Projekt			Sektion	Provgrop Nr
Rättvik Detaljplan			-	5
Schaktutrustning	Väderlek	Temp.	Ansvarig	Datum
CAT 304CCR	klart/Sol	19	Adam N	2024-06-06
Topografi			Markslag	
liten ås av sand			gräs	
Ytblockighet 200-630 mm 630-1800 mm >1800 mm Antal block /100m^2 .....st .....st ..... st			Plushöjd MY 211,87	Tjäldjup 0

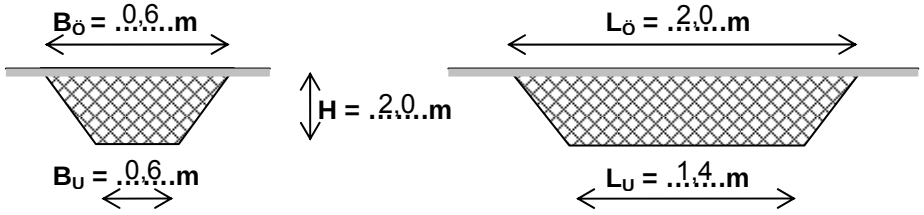
SYFTE

☐ Best. av jordlager/bergnivå ☐ Bestämning av schaktbarhet ☐ Best. av tekn. eg. för grundl.
☐ Klarläg. av grundvattenförhåll. ☐ Bestämn. av resursegenskaper ☐ Bestämn. av schaktstabilitet
☐ Kartläggn. av markförorening ☐ Kartläggn. av bef. anl./konstr. ☐

JORDLAGERINFORMATION

Djup u. MY (m) Från	Till	Prov Nr	Jordart (fältbestämn.)	Andel sten 63<d<200 (vikt-%)	Andel block 200<d<630 (vikt-%)	Andel block 630<d (vikt-%)	Anm. (t ex block >1800)
0	0,1		mull				
0,1	1,4		fiSa				
1,4	2,0		sifiSa				
2,0	-		sifsSaMn				

PROVGROPENS GEOMETRI

GRUNDVATTEN

Sipprar / Rinner in på …… m djup u. markytan ☒ Torrt
Flödar / Forsar in på …… m djup u. markytan
Vattenyta stabiliserad på …… m djup u. markytan, efter ca ……timmar

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR (I BILAGA NR)

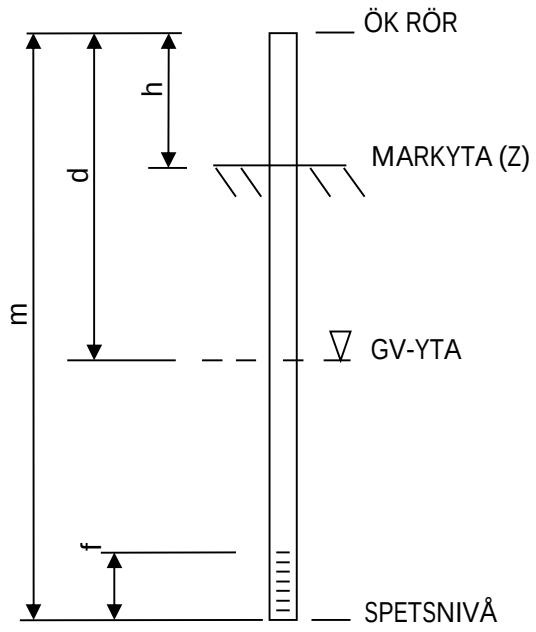
Siktanalys	w_n	Org halt.	GV-mätning	Vingborr	MCV	Proctor
Los Angeles	MicroDeval	Krossytegr.	Schaktbarhet	Foto/Film	……	……

INSTALLATION OCH MÄTNING GRUNDVATTENRÖR

Uppdragsnr	Uppdragsnamn
10366328	Rättvik detaljplan

	Borrningsledare	Bitr. Borrningsledare

Punkt nr/namn	Sektion	Sida	Ref.linje	Installationsdatum & klockslag
GV1				

Markyta nivå	z=	211,13
Toppnivå (ök rör nivå)	=	212,32
Total rörlängd	m=	2,50
Rörlängd ovan mark	h=	1,19
Spetsnivå	=	209,82
Rörtyp (Rö, Rf)		Rf
Rörmaterial		Stål
Diameter		1"
Filtertyp		Sand
Filterlängd	f=	0,5 m
Tätning		
Lock, dexel		Lock utan lås

Anmärkning vid installation

Torr, vatten strömmande in enligt PG4, Rör fylldes för att funktionstestas men rann undan direkt

Avläsningar

Datum [YYYY-MM-DD]	Djup under ök rör. **d=**	Grundvatten nivå	Djup under z	Anmärkning	Sign.
2024-06-06	0,00			Torr, vatten inströmade enligt PG1	
				Torr	

Funktionskontroll

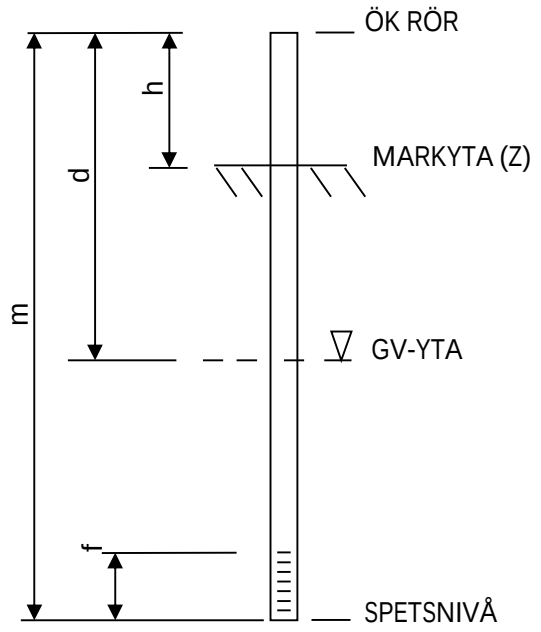
Djup under ök rör innan kontroll	tort	Påfyllning till överkant rör och registrera vattennivåns avsänkning enligt nedan:			
Datum & klockslag	kl 11	Djup under ök rör	Tid	Djup under ök rör	Tid
			1 min		30 min
Utfört av	AN		3 min		60 min
			5 min		
			10 min		

INSTALLATION OCH MÄTNING GRUNDVATTENRÖR

Uppdragsnr	Uppdragsnamn
10366328	Rättvik detaljplan

	Borrningsledare	Bitr. Borrningsledare

Punkt nr/namn	Sektion	Sida	Ref.linje	Installationsdatum & klockslag
GV2				

Markyta nivå	z=	211,94
Toppnivå (ök rör nivå)	=	212,64
Total rörlängd	m=	2,50
Rörlängd ovan mark	h=	0,70
Spetsnivå	=	210,14
Rörtyp (Rö, Rf)		Rf
Rörmaterial		Stål
Diameter		1"
Filtertyp		Sand
Filterlängd	f=	0,5 m
Tätning		
Lock, dexel		Lock utan lås

Anmärkning vid installation

Torr, vatten strömmande in enligt PG4, Rör fylldes för att funktionstestas men rann undan direkt

Avläsningar

Datum [YYYY-MM-DD]	Djup under ök rör. **d=**	Grundvatten nivå	Djup under z	Anmärkning	Sign.
2024-06-06	0,00			Torr, vatten inströmade enligt PG4	
				tliga rör fylldes men rann undan d	
				Torr	

Funktionskontroll

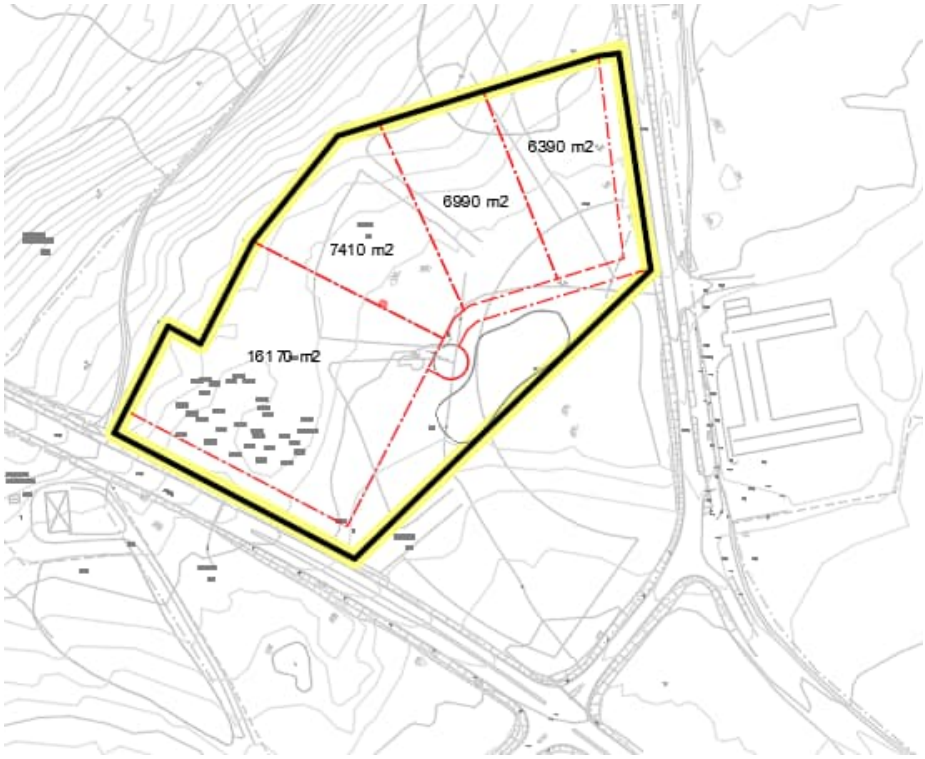
Djup under ök rör innan kontroll	tort	Påfyllning till överkant rör och registrera vattennivåns avsänkning enligt nedan:			
Datum & klockslag	kl 14	Djup under ök rör	Tid	Djup under ök rör	Tid
			1 min		30 min
Utfört av	AN		3 min		60 min
			5 min		
			10 min		

KUND

RÄTTVIKS KOMMUN

DETALJPLAN GEOTEKNIK, RÄTTVIK SÄTRA 1:9 OCH 1:17

PM GEOTEKNIK

2024-06-14

DETALJPLAN GEOTEKNIK, RÄTTVIK SÄTRA 1:9 OCH 1:17

PM Geoteknik

Uppdragsnamn	Detaljplan geoteknik, Rättvik Sätra 1:9 och 1:17
Uppdragsnummer	10366328
Handläggare	Esteban Cortés
Datum	2024-06-14
Ändringsdatum	
Granskad av	Joakim Alström
Godkänd av	

KUND

Örnsköldsviks kommun

Kontaktperson:	Fredrika Säfström
E-post:	fredrika.safstrom@rattvik.se

KONSULT

WSP
Stuvarvägen 3
851 22 Sundsvall
Tel: +46 10-722 50 00
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
wsp.com

KONTAKTPERSONER

Uppdragsansvarig
Adam Norén
Telefon: +46 10 721 1409
E-post: adam.noren@wsp.com

Geotekniker
Esteban Cortés
Telefon: + 46 10 721 0898
E-post: esteban.cortesmerchan@wsp.com

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version: [0, 2024-06-14]

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 ALLMÄNT 4

1.1 Objekt 4

1.1.1 Blivande anläggning/konstruktion 4

1.2 Ändamål 5

1.3 Styrande dokument 5

1.4 Geoteknisk kategori 5

2 ARKIVMATERIAL 5

2.1 Tidigare undersökningar 5

3 PLANERAD BYGGNATION 5

4 ÖVERSIKT BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN 5

4.1 Topografi, ytbeskaffenhet och markanvändning 5

4.2 Befintliga ledningar och konstruktioner 5

5 GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN 6

5.1 Geologi 6

5.2 Jordlagerförhållanden 6

5.3 Valda värden 6

5.4 Hydrogeologiska förhållanden 6

6 BERÄKNINGAR, stabilitet 7

6.1 Beräkningsförutsättningar 7

6.2 Sektion 7

6.3 Jordartsparametrar 8

6.4 Laster 9

6.5 Resultat 9

7 GEOTEKNISKA REKOMMENDATIONER 9

7.1 GRUNDLÄGGNING och STABILITET 9

7.2 MARKRADON 10

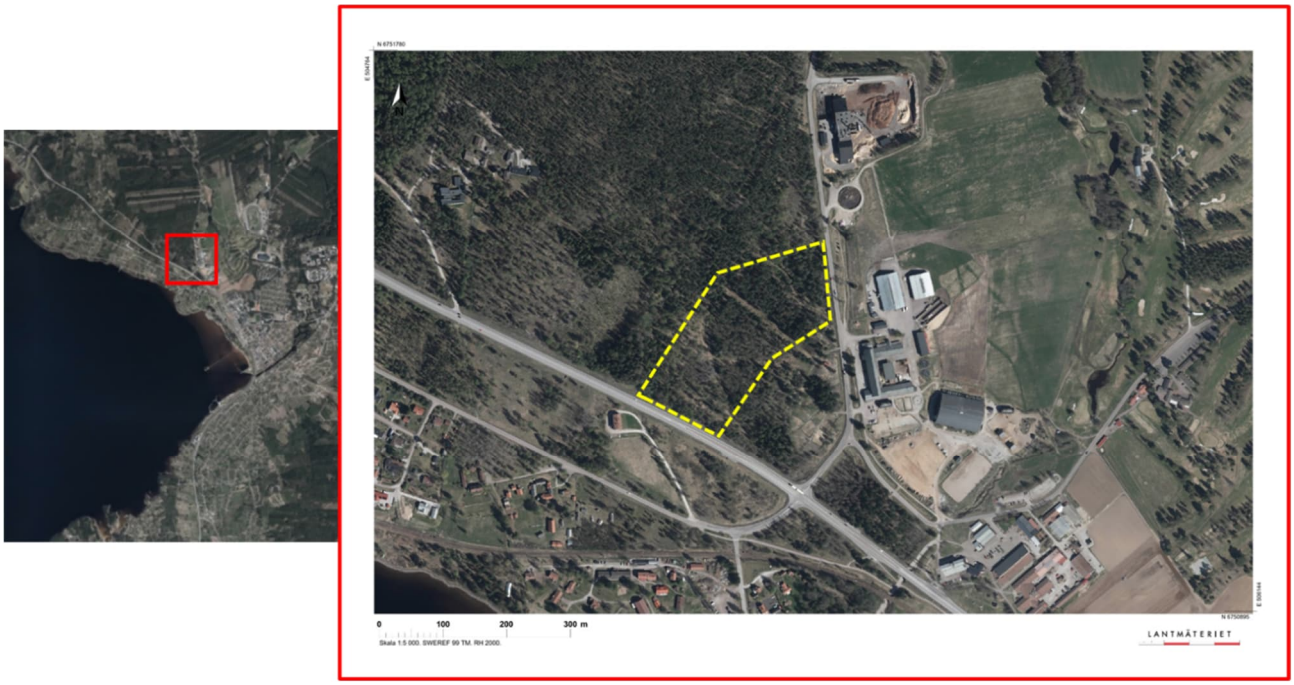
BILAGOR

Beteckning	Titel	Sidor antal
Bilaga 1	Stabilitetsberäkningar	2

1 ALLMÄNT

1.1 OBJEKT

WSP Sverige AB har på uppdrag av Rättviks kommun, utfört en geoteknisk undersökning för rubricerat objekt. Undersökningsområdet är beläget på nordvästra sidan av Rättvik, se placering i Figur 1.1.

Figur 1.1. Översiktskarta över Rättvik med aktuellt område för geoteknisk undersökning markerat i gult (Källa: Lantmäteriet, Min karta, bilddatum 2024-06-04).

1.1.1 Blivande anläggning/konstruktion

På aktuella fastigheter, Rättvik Sätra 1:9 och 1:17, planeras byggnation av nytt industriområde uppdelat i fyra fastigheter för olika verksamheter. I Figur 1.2 visas ett utkast för preliminär planområdet tillhandahållen från beställaren.

Figur 1.2. Preliminär situationsområdet.

1.2 ÄNDAMÅL

Denna utredning och detta dokument har till syfte att översiktligt klarlägga de geotekniska förutsättningarna inom undersökningsområdet för den planerade detaljplanen. Resultaten från denna rapport ska utgöra ett underlag för beslut och bestämmelser kring utformning av planerad detaljplan.

Begränsningar

Denna handling är ej framtagen som ett underlag för projektering.

1.3 STYRANDE DOKUMENT

Följande styrande och rådgivande dokument har beaktats:

- TK Geo 13 (Publikation TDOK 2013:0667, version 2.0)
- TR Geo 13 (Publikation TDOK 2013:0668, version 2.0)
- TRVINFRA-00229
- TRVINFRA-00230
- IEG:s tillämpningsdokument ”Slänter och bankar” (Rapport 6:2008, rev 1)
- Grunderna i Eurokod 7 (IEG Rapport 2:2008, revidering 3)

1.4 GEOTEKNISK KATEGORI

Antagen grundläggning för planerad byggnation är geoteknisk kategori 2 (GK2).

2 ARKIVMATERIAL

2.1 TIDIGARE UNDERSÖKNINGAR

Inga tidigare geotekniska undersökningar har utförts i området.

3 PLANERAD BYGGNATION

Enligt information från beställaren planeras ett nytt industriområde uppdelat i fyra fastigheter för olika verksamheter.

4 ÖVERSIKT BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

4.1 TOPOGRAFI, YTBESKAFFENHET OCH MARKANVÄNDNING

Undersökningsområdet är cirka 5 ha stort och utgörs av ett oexploaterat skogsområde som ligger vid foten av ett höjdparti. Detta medför att marken sluttar i sydostlig riktning, vars nivåer varierar mellan +185 m.ö.h och +179 m.ö.h.

Området angränsas av Sätra Dalhallavägen och Riksväg 70 i nordostlig respektive sydvästlig sidan.

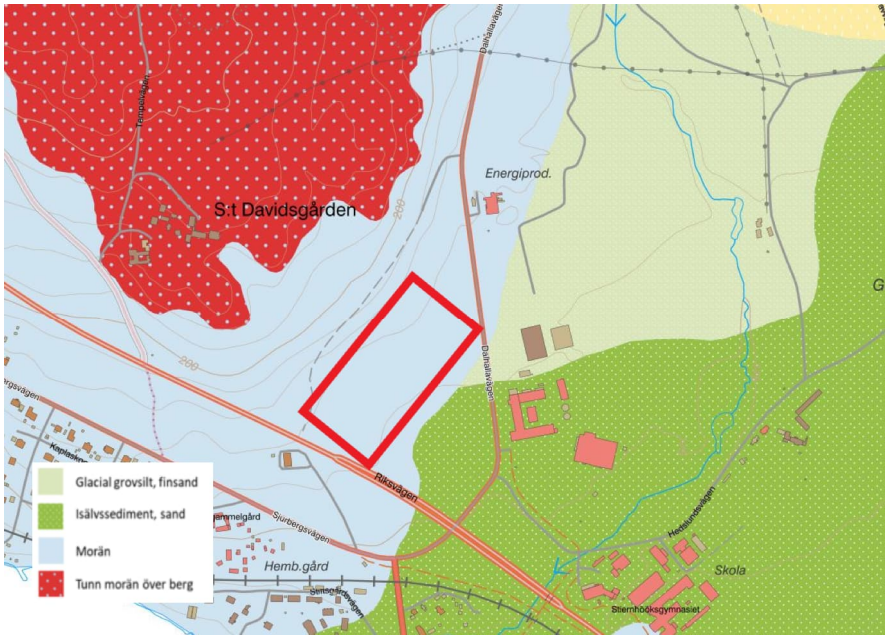
4.2 BEFINTLIGA LEDNINGAR OCH KONSTRUKTIONER

Enligt uppgift återfinns inga markförlagda ledningar och byggnader inom undersökningsområdet.

5 GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

5.1 GEOLOGI

Enlig SGU:s jordartskarta, se Figur 5.1, kännetecknas största delen av området av morän som underlagras av berg mellan 10 och 20 meter under markyta. Inom sydöstra delen kan det förekomma ett sedimentlager av friktionsmaterial ovanpå moränen.

Figur 5.1. Projektets lokalisering i jordartskarta från SGU

5.2 JORDLAGERFÖRHÅLLANDEN

Ytlig mulljord förekommer i hela området. Därunder påträffas morän som präglas av förekomst av silt, fin sand och grövre material. Ställvis inom området, men mindre förekommande i dom låglänta något instängda partierna av området återfinns grovmorän ansamlad där stenar upp till en meter i diameter kan förekomma. Norr om området i partiet där området höjer sig iakttogs mer blockig terräng.

5.3 VALDA VÄRDEN

I Tabell 5.1 visas de valda värden för de angivna parametrarna. Värdena valdes utifrån tabellvärden i dokumentet TRVINFRA-00230 för ”siltig morän”.

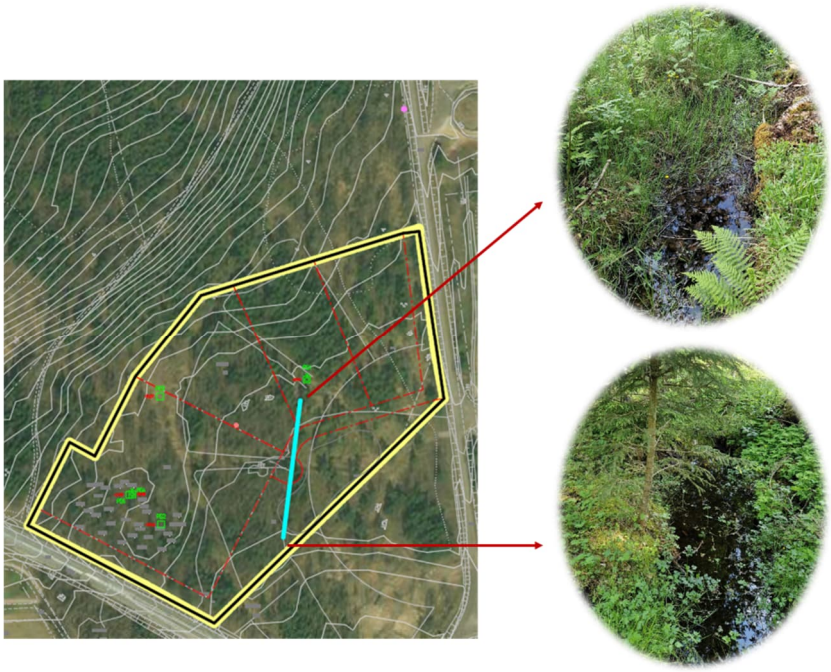
Tabell 5.1. Valda jordartsparametrar morän

ρ [t/m3]	C_u [kPa]	ϕ [°]	c´[kPa]
20	-	33	0

5.4 HYDROGEOLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

Den 5 juni 2024 grävdes 5 provgroparna i området där på 2 av dem iakttogs sipprade vatten in vid cirka 1m djup under befintlig marknivå. Fältrapporten för provgroparnas redovisas i MUR rapporten för rubricerat projekt.

Vid fältbesöket noterades ett mindre dike i södra delen av området, se ungefärligt läge i Figur 5.2. Denna vattenansamling, vars bredd är cirka en meter, bedöms vara handgjord för hantering av ytvattenflöde i området.

Figur 5.2. Dikes placering

6 BERÄKNINGAR, STABILITET

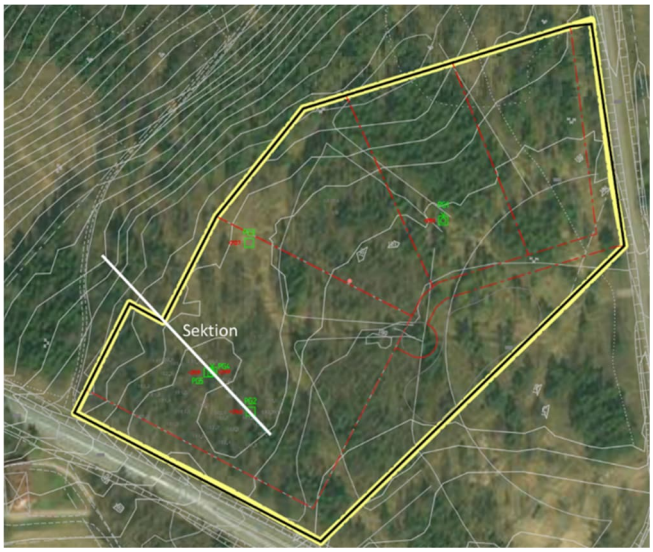
6.1 BERÄKNINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Beräkningarna har utförts i säkerhetsklass 2 samt i geoteknisk kategori 2. Analyserna gjordes i beräkningsprogrammet Geostudio 2023, Slope/W, med analysmetoden Morgenstern-Price och sökkriteriet ”Grid and radius”. Resultat hittas i kapitel 6.5.

Partialkoefficientmetod tillämpas. Dimensionerande värden i analysen bestämdes enligt rekommendationerna i IEG Rapport 6:2008, Rev 1, Slänter och bankar. Inverkan av ytligt jordlager, mulljord, bortsågs i analyserna. På 10 meters djup antogs bergnivån.

6.2 SEKTION

I Figur 6.1 visas lokalisering för sektionsanalysen, vilken anses vara det mest kritiska ur stabilitetssynpunkt.

Figur 6.1. Lokalisering sektion för stabilitetsanalys

6.3 JORDARTSPARAMETRAR

Karakteristiska värden X_k erhålls genom att reducera eller att öka det valda värdet med en omräkningsfaktor η enligt ekvation (1). Omräkningsfaktorn beaktar bland annat tillförlitligheten i undersökningen samt osäkerheter relaterade till jordens egenskaper och aktuell konstruktion.

$$X_k = \eta * X_{valt} \quad (1)$$

Där X_{valt} avser vald geoteknisk parameter. Med hjälp av antal provpunkter och metod har en ingenjörsmässig bedömning utförts och därmed har de omräkningsfaktorer valts som visas i Tabell 6.1 för respektive geoteknisk parameter.

Tabell 6.1. η-faktorer, morän

ρ	C_u	ϕ	c´
1,00	*	0,72	0,72

*ej beräknat

Omräkningsfaktorn beräknas som produkten av följande delfaktorer som tar hänsyn till:

- Egenskapens naturliga variation (definierad i form av variationskoefficienten V), η_1
- Antal oberoende undersökningspunkter, η_2
- Osäkerhet relaterad till bestämning av jordens egenskaper, η_3
- Geokonstruktionens närhet till undersökningspunkt, η_4
- Omfattning av den del av marken som bestämmer beteendet hos geokonstruktion i det betraktade gränstillståndet, η_5
- Geokonstruktionens förmåga att överföra laster från veka till fasta delar i marken, η_6
- Typ av brottmekanism (sprött eller segt), η_7
- Parameterns betydelse i förhållande till andra lastgivande eller mothållande parametrar, η_8

Delfaktorerna, se Tabell 6.2, är valda enligt IEG Rapport 6:2008, Rev 1, Slänter och bankar.

Tabell 6.2. Delfaktorer

	Jordparametrar				
Delfaktor	ρ	C_u	ϕ	c´	**Motivering**
η (1,2)	*	*	0,80	0,80	Morän, ej utvärdering
η (3)	*	*	0,90	0,90	Tabellvärden
η (4,5,6,7)	*	*	1,00	1,00	Cirkulärcylindriska glidytor i homogen jord
η (8)	*	*	1,00	1,00	1,0 för slänter och bankar
η	**1,00**	*****	**0,72**	**0,72**	

*ej beräknat

Dimensionerande värden X_d på den geotekniska parametern erhålls från ekvation (2) om ett lågt värde är dimensionerande.

$$X_d = \frac{1}{\gamma_M} * X_k \quad (2)$$

Om ett högt värde är dimensionerande erhålls dimensionerande värden från ekvation (3).

$$X_d = \gamma_M * X_k \quad (3)$$

Dimensionerande värden på friktionsvinkeln erhålls från ekvation (4) om ett lågt värde är dimensionerande.

$$Ø_d = \tan^{-1}(\frac{1}{\gamma_M} * \eta * \tan(Ø_{valt})) \quad (4)$$

Partialkoefficienter för de olika jordparametrarna visas i Tabell 6.3.

Tabell 6.3. Partialkoefficienter, γ_M.

Jordparameter	Värde
ρ	1,0
C_u	1,5
Friktionsvinkel, tan (ϕ')	1,3
c´	1,3

Tabell 6.4 innehåller de dimensionerande värdena för geotekniska parametrar.

Tabell 6.4. Dimensionerande värden vid stabilitetsberäkningar, morän

ρ [t/m3]	C_u [kPa]	ϕ [°]	c´[kPa]
20	-	19,8	0

6.4 LASTER

Inga laster har det inkluderats i analyserna.

6.5 RESULTAT

Beräkningsresultat visar säkerhetsfaktorn (FS) på 1,29. Detta värde är tillfredställande, med hänsyn till minsta erforderligt FS (1,0) för partialkoefficientmetod och SK2. Detaljer av beräkningen redovisas i helhet i Bilaga 1.

7 GEOTEKNISKA REKOMMENDATIONER

7.1 GRUNDLÄGGNING

Området bedöms ha tillfredställande förutsättningar för etablering. En noggrannare geoteknisk undersökning kan rekommenderas vid senare skede för bedömning av jordens egenskaper och hydrogeologiska förutsättningar i respektive läge för respektive byggnad.om t.ex byggnaderna ska ha källare eller överstiga 4 våningar eller 40 kPa i utbrett marktryck. Detta med hänsyn till att provgropsgrävning ger endast en grov bedömning av markens förhållanden. Blir det tex stora laster på marken kan sättningar bildas. I dessa jordar bedöms sättningar dock till största del uppstå under byggtiden och vara försumbara vid normala laster som från tex 3 och 4 våningsbyggnader eller 40 kPa marktryck. Rekommenderad grundläggning för byggnader i detta område är platta på mark eller grundplintar i den fasta bottenmoränen, beroende på byggnadens last.

7.2 MARKARBETEN OCH GRUNDVATTEN

Norr om området slutar terrängen kraftigt, ska slänter friläggas rekommenderas att dessa erossionskyddas omgående med erossionsskydd och ställs i maximal lutning om 1:1,5. Stor risk föreligger annars att slänterna flyter igen från utträngande vatten i slänten då silt förekommer. Detta vatten måste också hanteras och slänter måste byggas upp med avseende på detta. Detta kan göras genom dränerande diken i släntfot och att slänten erosionsskydds med erosionsskydd. Sluttar planerat anlagt område söderut gäller samma förutsättningar angående slänter även där.

Naturligt lagrade jord och sediment med siltinnehåll är **mycket flytbenägna** vid vattenmättad och mekanisk bearbetning. Vidare är de **mycket tjälfarliga**. Materialtyp och tjälfarlighetsklass under den överliggande mulljorden har från provgropar bedömts till Materialtyp 3B och tjälfarlighetsklass 3, vilket hårdgjorda ytor och grundläggning bör dimensioneras för.

Vid djupare schakter så bedöms grundvattnet påträffas relativt ytligt periodvis under året och bör beaktas både vid friläggning av slänter och vid djupare schakter för tex ledningar. Hantering av detta vatten utifrån utförda provgropar är att via nedspolade pumpbrunnar tillfälligt avleda vatten från schakten.

Ska området fyllas ut när ytan planas av ska släntlutningar från utfylls område beaktas till utfyllts materials egenskaper och laster i närheten av släntkrön. Tex att laster från byggnader och vägar ej anläggs närmare släntkrön än vad slänten är hög.

På södra sidan av området återfinns ett mindre dike, cirka en meter bredd som troligen är grävt för hand med avseende att hantera vatten i området och torrlägga betesmark. Hantering av denna vattenkropp rekommenderas att vid behov ledas om. Vattnet i diket var vid platsbesöket stillastående och djupet på vattnet var ringa, mindre än 0,2 meter.

7.3 MARKRADON

I området har 7 stycken radonmätningar utförts. Resultatet av undersökning, som redovisas i MUR rapporten för rubricerat projekt, visar på värden mellan 10 och 55 kBq/m^3

En av dessa punkter indikerar att marken består av högradonmark då gränsen gränsvärdet för högradon ligger på 50 kBq/m^3. Då marken klassificerad i övriga punkter som normalradonmark med undantag från en punkt som påvisar lågradonmark är den slutgiltiga bedömningen att marken i detta område består av normalradonmark.

8 SLUTSATS

Inga hinder bedöms föreligga för detaljplanens utförande med förutsättning att ovanstående nämnda aspekter tas i beaktning i projekteringsskedet, avseende slänter och vattenhantering från det bakomliggande höglänta området.

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 67 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Vi planerar, projekterar, designar och projektleder olika uppdrag inom transport och infrastruktur, fastigheter och byggnader, hållbarhet och miljö, energi och industri samt urban utveckling. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB
Box 758
851 22 Sundsvall
Besök: Stuvarvägen 3

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
wsp.com

UPPDRAGSNUMMER
10366328

UPPDRAGSNAMN
Detaljplan geoteknik, Rättvik Sätra 1:9 och 1:17

DATUM
2024-06-14

FÖRFATTARE
Esteban Cortés

PM GEOTEKNIK

BILAGA 1: STABILITETSBERÄKNINGAR

WSP Sverige AB
Box 758
851 22 Sundsvall
Besök: Stuvarvägen 3

T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
wsp.com

Rättvik sätra 1:9 och 1:17

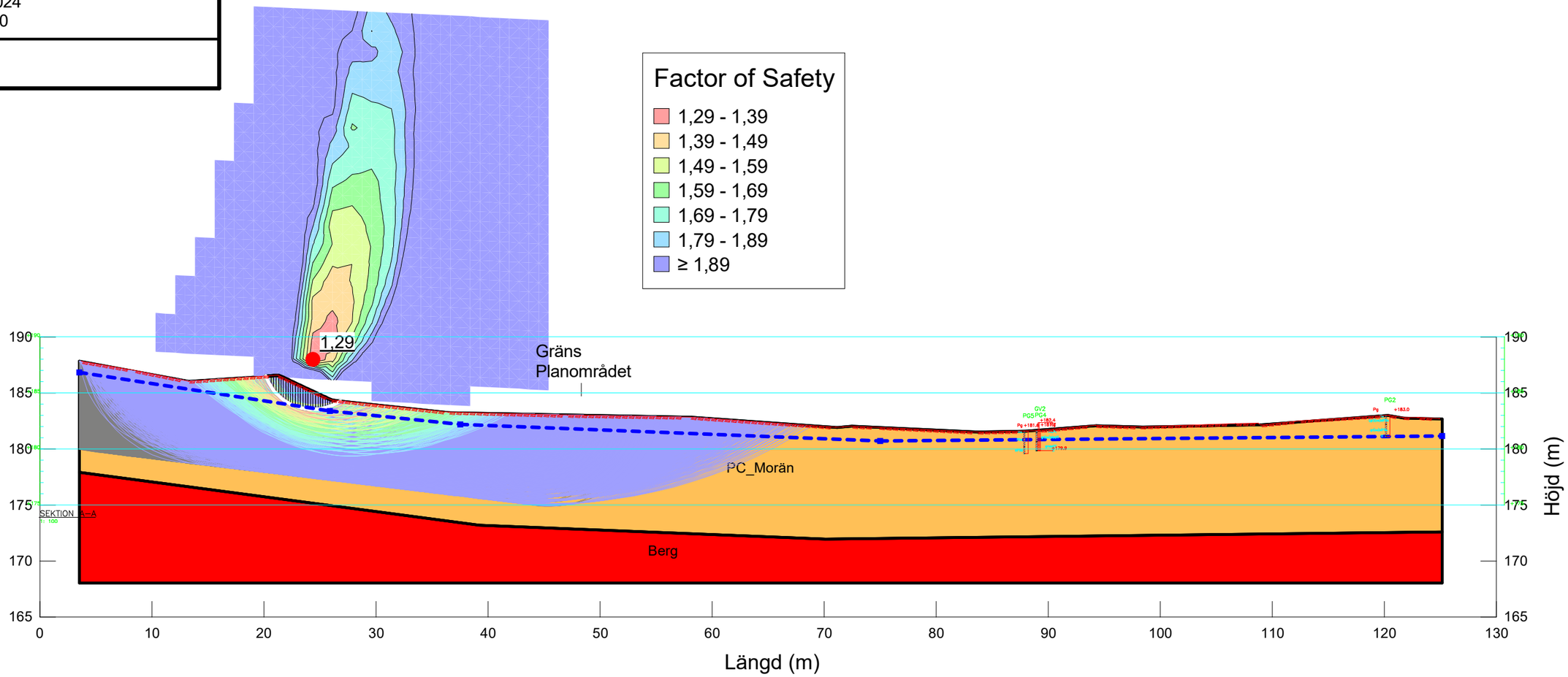
Projektnummer: 10366328

Sektion
Metod: Partiallkoefficientmetoden
Analys: Sektion
Factor of Safety: 1,29
PWP Conditions from: Piezometric Surfaces

Analys typ:
Morgenstern-Price
Grid and Radius

Ändrad senast av: Cortes Merchan, Esteban
Datum: 06/12/2024
Skala (A3): 1:400

Övrigt: *NA*

Color	Name	Slope Stability Material Model	Unit Weight (kN/m³)	Effective Cohesion (kPa)	Effective Friction Angle (°)
	Berg	Bedrock (Impenetrable)			
	PC_Morän	Mohr-Coulomb	20	0	19,8

§ 54

Dnr KLK 2026/131 042

Verksamhetsberättelse Rättviks Naturvårdsfond 2024

Samhällsutvecklingsutskottets förslag till kommunstyrelsen, föreslå kommunfullmäktige att besluta

1. Godkänna 2024 års verksamhetsberättelse för Rättviks Naturvårdsfond.
2. Utse Björn Tengelin som ny styrelseledamot företrädande Naturskyddsföreningen.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse *Verksamhetsberättelse 2024 inklusive godkännande av ny ledamot*, daterad 2026-01-20

b) Protokoll, *Årsmötesprotokoll inkl. styrelsens godkännande av årsredovisning samt ny ledamot 2024*, daterad 2026-01-20.

c) Årsredovisning, *Årsredovisning 2024 komplett undertecknad*, daterad 2026-05-21.

Sammanfattning av ärendet

Stiftelsen Rättviks Naturvårdsfond har funnits sedan 1991. Fonden verkar utifrån stadgar fastställda av kommunfullmäktige och har till uppgift att verka för skyddet av värdefull natur inom Rättviks kommun. Stiftelsen har tagit emot gåvor som kontanta medel och fastigheter.
Just nu finns det cirka 340 000 kr i fonden.

Vid årsmötet 2025-11-17 godkändes verksamhetsberättelse samt resultat- och balansräkning för 2024 av stiftelsens styrelse. Vidare godkändes Björn Tengelin som ny ledamot från Naturskyddsföreningen, han ersätter Katrin Lohed Söderman som entledigas på grund av flytt från orten.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna 2024 års verksamhetsberättelse för Rättviks Naturvårdsfond.
2. Utse Björn Tengelin som ny styrelseledamot företrädande Naturskyddsföreningen.

Yrkanden

1. Jonny Jones (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till
Mark- och planenheten
Hans Furn, ordförande Rättviks Naturvårdsfond

Rättviks Naturvårdsfond

Protokoll 2025-11-17

Protokoll – fört vid årsmöte 2025-11-17 gällande verksamhetsår 2024

Närvarande: Hans Furn, Sune Bergman, Johan Strand (Teams), Bernt Zetterström, Björn Tengelin, Lars Sarenmark samt handläggare från kommunen Linnea Wallinder.
Från länsstyrelsen: Jonas Bergstedt (Teams)

§ 1 Mötet öppnades
Mötet öppnas av fondens ordförande Hans Furn som hälsar alla välkomna.

§ 2 Val av sekreterare och protokolljusterare
Linnea Wallinder väljs som sekreterare för mötet.
Bernt Zetterström väljs som protokolljusterare för mötet.

§ 3 Jonas Bergstedt redogör kort för hur det går med arbetet att bilda naturreservat på Lerdalsberget - tidigare och återstående arbete.
Jonas presentation (inkl. värderingar) skickas separat till de närvarande.

§ 4 Fastställande av stiftelsens verksamhetsberättelse samt årsredovisning för räkenskapsåret 2024-01-01 – 2024-12-31
Styrelsen beslutar att godkänna årsredovisningen samt verksamhetsberättelsen för år 2024. Årsredovisningen biläggs detta protokoll.

§ 5 Ny styrelseledamot och representant från Naturskyddsföreningen utses.
Som ny ledamot från Naturskyddsföreningen utses Björn Tengelin som ersätter Katrin Lohed Söderman vilken entledigas på grund av flytt från orten. Beslut från Naturskyddsföreningens styrelsemöte biläggs detta protokoll.

§ 6 Mötet avslutades

Linnea Wallinder
Sekreterare

Justeras

Hans Furn
Ordförande

Bernt Zetterström
Justerare

Bilagor till detta protokoll:
Årsredovisning för räkenskapsåret 2024.
Protokollsutdrag från Naturskyddsföreningen gällande ny styrelseledamot.

Årsredovisning

Org nr 883201-8413

Årsredovisning för räkenskapsåret 2024-01-01-2024-12-31

Styrelsen avger följande årsredovisning.

Innehåll	**Sida**
- förvaltningsberättelse	2
- resultaträkning	3
- balansräkning	4
- noter	5

Alla belopp redovisas i hela kronor om inte annat särskilt anges.

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Stiftelsen Rättviks Naturvårdsfond har till uppgift att verka för skyddet av värde-full natur inom Rättviks kommun. Fonden verkar utifrån stadgar fastställda av kommunfullmäktige. Stiftelsens styrelse utses av fullmäktige och följer mandatperioden.

Styrelse

Fondens styrelse bestod under 2024 av Hans Furn, c (ordf.), Fredrika Säfström (repr för Rättviks kommun), Lars-Olof Sarenmark (Skogsvårdsstyrelsen), Johan Strand (Länsstyrelsen), Katrin Lohed Söderman (Naturskyddsföreningen), Bernt Zetterström samt Sune Bergman. Revisor: Emil Forsling och Olle Nordkvist.

Sammanträden

Styrelsen höll årsmöte 2024-04-29 gällande verksamhetsåret 2023. Se bifogat protokoll.

Sittande styrelses mandat, beslutat av kommunfullmäktige, gäller för perioden 2023-01-01 till 2026-12-31.

Ekonomi

För ekonomin se bifogad resultat- och balansräkning.

Verksamhet
Stiftelsen Rättviks Naturvårdsfond har funnits sedan 1991 och har till uppgift att verka för skyddet av värdefull natur inom Rättviks kommun. Fonden verkar utifrån stadgar fastställda av kommunfullmäktige och har under årens lopp tagit emot gåvor som kontanta medel och fastigheter. Just nu finns det cirka 340 000 kr i fonden.

Enligt tidigare beslut och diskussioner är planen att låta fonden upphöra och att låta fondens medel ingå i finansiering av bildande av nytt naturreservat på Lerdalsberget. Kostnaden för bildande är tänkt att till 50% täckas av statligt bidrag. Resterande medel ska skjutas till av naturvårdsfonden och Rättviks naturskydds-förening. Arbetet med detta har dock gått på sparlåga de senaste åren. Förhandsbesked för statligt bidrag har sökts och löper ut 2025-12-31 (detta söks på nytt årligen).

Sedan arbete med reservatsbildning inleddes har nya sätt att se på fondens medel diskuteras politiskt. Samhällsutvecklingsutskottet beslutade 2023-08-23 om ett Förslag till nyttjande av naturvårdsfonden (KLK 2023/461). Enligt beslutet föreslår utskottet att fondens ingående medel avsätts för skötsel och förbättring av kommunens existerande naturreservat istället för att låta dem gå till bildande av nytt naturreservat. I tjänsteskrivelsen förtydligas att fondens medel i detta fall skulle medel placeras på särskilt konto som öronmärks för åtgärder inom befintliga naturreservat.

Vid stiftelsen Rättviks naturvårdsfonds årsmöte i oktober 2023 bestämde styrelsen att, trots detta beslut, arbeta för bildande av naturreservat på Lerdalsberget.

Flerårsöversikt

	2024	**2023**	**2022**	**2021**
Årets resultat	6 012	5 266	-51	192
Fondemedel	348 379	342 367	337 102	337 121

Resultaträkning	Not	2024-01-01 –2024-12-31	2023-01-01 –2023-12-31
Rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.			
Nettoomsättning			
Förändring av lager av produkter i arbete, färdiga			
Övriga rörelseintäkter			
Summa rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.		-	-
Rörelsekostnader			
Råvaror och förnödenheter			
Handelsvaror			
Övriga externa kostnader		-250	-250
Personalkostnader			
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar			
Övriga rörelsekostnader			
Summa rörelsekostnader		**-250**	**-250**
Rörelseresultat		**-250**	**-250**
Finansiella poster			
Resultat från övriga finansiella anläggningstillgångar			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	1	6 262	5 516
Räntekostnader och liknande resultatposter			
Summa finansiella poster		**6 262**	**5 516**
Resultat efter finansiella poster		**6 012**	**5 266**
Bokslutsdispositioner			
Förändring av periodiseringsfonder			
Förändring av överavskrivningar			
Summa bokslutsdispositioner		-	-
Resultat före skatt		**6 012**	**5 266**
Skatter			
Skatt på årets resultat			
Årets resultat		**6 012**	**5 266**

Balansräkning	Not	2024-12-31	2023-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark		7 000	7 000
Summa materiella anläggningstillgångar		**7 000**	**7 000**
Summa anläggningstillgångar		**7 000**	**7 000**
Kassa och bank			
Kassa och bank		341 379	335 367
Summa kassa och bank		**341 379**	**335 367**
Summa omsättningstillgångar		**341 379**	**335 367**
Summa tillgångar		**348 379**	**342 367**

Balansräkning	Not	2024-12-31	2023-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Fondmedel		- 348 379	- 342 367
Reservfond			
Summa bundet eget kapital		**- 348 379**	**- 342 367**
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat			
Årets resultat			
Summa fritt eget kapital		-	-
Summa eget kapital		**- 348 379**	**- 342 367**
Summa eget kapital och skulder		**-348 379**	**-342 367**

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Not 1 Redovisningsprinciper Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisnings/agen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 om årsredovisning i mindre företag (K2). Tillämpade principer är oförändrade från föregående år. Stiftelsens förmögenhet definieras som likvida medel.

Rättvik
Underskrifter

Naturskyddsföreningen
Rättvik

PROTOKOLLSUTDRAG

Styrelsemöte nr 10 för 2025 **2025-10-23**

Plats: Hemma hos Josephine i Lerdal.
Närvarande: Josephine Linder Stojsic, Björn Tengelin, Bertil Bellander, Birgitta Steger Hammarqvist och Margareta Wikström
Distribution: Närvarande samt Linnea Henriks, Nadina Hannäs Navier och Helenè Wiberg

§ 10-1 Mötets öppnande
Värden Josephine öppnade mötet och hälsade alla välkomna.

§ 10-2 Val av mötesordförande och protokolljusterare
Josephine valdes till mötesordförande, Bertil till sekreterare och Margareta att justera dagens protokoll.

- - - - - - -

§ 10-13 Övriga frågor

a) Rättviks Naturvårdsfond. **Beslöts** utse Björn Tengelin till ny representant från Naturskyddsföreningen Rättvik i Rättviks Naturvårdsfond. Han ersätter Katrin Lohed Söderman som sagt upp sin styrelseplats pga avflyttning.
b) Frågan är om vi även kan utse en suppleant till Naturvårdsfonden? **Beslöts** att utse Bertil Bellander till Naturskyddsföreningens suppleant om vi kan/får ha en sådan.

- - - - - - - -

§ 10-15 Mötets avslutande
Josephine tackade de närvarande och förklarade mötet avslutat.

Vid protokollet
Bertil Bellander

Justeras:

Josephine Linder Stojsic
(mötesordförande)

Margareta Wikström
(justerare)

Årsredovisning

Org nr 883201-8413
Årsredovisning för räkenskapsåret 2024-01-01-2024-12-31

Styrelsen avger följande årsredovisning.

Innehåll **Sida**

- förvaltningsberättelse 2
- resultaträkning 4
- balansräkning 5
- noter 7

Alla belopp redovisas i hela kronor om inte annat särskilt anges.

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Stiftelsen Rättviks Naturvårdsfond har till uppgift att verka för skyddet av värde-full natur inom Rättviks kommun. Fonden verkar utifrån stadgar fastställda av kommunfullmäktige. Stiftelsens styrelse utses av fullmäktige och följer mandatperioden.

Styrelse

Fondens styrelse bestod under 2024 av Hans Furn, c (ordf.), Fredrika Säfström (repr för Rättviks kommun), Lars-Olof Sarenmark (Skogsvårdsstyrelsen), Johan Strand (Länsstyrelsen), Katrin Lohed Söderman (Naturskyddsföreningen), Bernt Zetterström samt Sune Bergman. Revisor: Emil Forsling och Olle Nordkvist.

Sammanträden

Styrelsen höll årsmöte 2024-04-29 gällande verksamhetsåret 2023. Se bifogat protokoll.

Sittande styrelses mandat, beslutat av kommunfullmäktige, gäller för perioden 2023-01-01 till 2026-12-31.

Ekonomi

För ekonomin se bifogad resultat- och balansräkning.

Verksamhet
Stiftelsen Rättviks Naturvårdsfond har funnits sedan 1991 och har till uppgift att verka för skyddet av värdefull natur inom Rättviks kommun. Fonden verkar utifrån stadgar fastställda av kommunfullmäktige och har under årens lopp tagit emot gåvor som kontanta medel och fastigheter. Just nu finns det cirka 340 000 kr i fonden.

Enligt tidigare beslut och diskussioner är planen att låta fonden upphöra och att låta fondens medel ingå i finansiering av bildande av nytt naturreservat på Lerdalsberget. Kostnaden för bildande är tänkt att till 50% täckas av statligt bidrag. Resterande medel ska skjutas till av naturvårdsfonden och Rättviks naturskydds-förening. Arbetet med detta har dock gått på sparlåga de senaste åren. Förhandsbesked för statligt bidrag har sökts och löper ut 2025-12-31 (detta söks på nytt årligen).

Sedan arbete med reservatsbildning inleddes har nya sätt att se på fondens medel diskuteras politiskt. Samhällsutvecklingsutskottet beslutade 2023-08-23 om ett Förslag till nyttjande av naturvårdsfonden (KLK 2023/461). Enligt beslutet föreslår utskottet att fondens ingående medel avsätts för skötsel och förbättring av kommunens existerande naturreservat istället för att låta dem gå till bildande av nytt naturreservat. I tjänsteskrivelsen förtydligas att fondens medel i detta fall skulle medel placeras på särskilt konto som öronmärks för åtgärder inom befintliga naturreservat.

Vid stiftelsen Rättviks naturvårdsfonds årsmöte i oktober 2023 bestämde styrelsen att, trots detta beslut, arbeta för bildande av naturreservat på Lerdalsberget.

Flerårsöversikt

	2024	2023	2022	2021
Årets resultat	6 012	5 266	-51	192
Fondemedel	348 379	342 367	337 102	337 121

Resultaträkning	Not	2024-01-01 –2024-12-31	2023-01-01 –2023-12-31
	1		
Rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.			
Nettoomsättning			
Förändring av lager av produkter i arbete, färdiga			
Övriga rörelseintäkter			
Summa rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.		-	-
Rörelsekostnader			
Råvaror och förnödenheter			
Handelsvaror			
Övriga externa kostnader		-250	-250
Personalkostnader			
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar			
Övriga rörelsekostnader			
Summa rörelsekostnader		**-250**	**-250**
Rörelseresultat		**-250**	**-250**
Finansiella poster			
Resultat från övriga finansiella anläggningstillgångar			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		6 262	5 516
Räntekostnader och liknande resultatposter			
Summa finansiella poster		**6 262**	**5 516**
Resultat efter finansiella poster		**6 012**	**5 266**
Bokslutsdispositioner			
Förändring av periodiseringsfonder			
Förändring av överavskrivningar			
Summa bokslutsdispositioner		-	-
Resultat före skatt		**6 012**	**5 266**
Skatter			
Skatt på årets resultat			
Årets resultat		**6 012**	**5 266**

Balansräkning	Not	2024-12-31	2023-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark		7 000	7 000
Summa materiella anläggningstillgångar		**7 000**	**7 000**
Summa anläggningstillgångar		**7 000**	**7 000**
Kassa och bank			
Kassa och bank		341 379	335 367
Summa kassa och bank		**341 379**	**335 367**
Summa omsättningstillgångar		**341 379**	**335 367**
Summa tillgångar		**348 379**	**342 367**

Balansräkning	Not	2024-12-31	2023-12-31
Eget kapital och skulder			
Bundet eget kapital			
Fondmedel		- 342 367	- 337 101
Reservfond			
Summa bundet eget kapital		**- 342 367**	**- 337 101**
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat			
Årets resultat		- 6 012	-5 266
Summa fritt eget kapital		**- 6 012**	**- 5 266**
Summa eget kapital		**- 348 379**	**- 342 367**
Skatteskuld			
Summa eget kapital och skulder		**-348 379**	**-342 367**

Noter
Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Not 1 Redovisningsprinciper Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisnings/agen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 om årsredovisning i mindre företag (K2). Tillämpade principer är oförändrade från föregående år. Stiftelsens förmögenhet definieras som likvida medel.

Rättvik den 2026 - 03 - 23

Hans Furn

Sune Bergman

Lars-Olof Sarenmark

Johan Strand

Katrin Lohed Söderman

Katrin Lohed Söderman

Bernt Zetterström

Min revisionsberättelse har avlämnats 2026- 05 - 12

Emil Forsling
Auktoriserad revisor

Cedra

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Rättviks Naturvårdsfond, org.nr 883201-8413

Rapport om årsredovisningen

Uttalande

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Rättviks Naturvårdsfond för år 2024.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalande

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och för att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.
Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten.

Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att upphöra med verksamheten.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stiftelsen Rättviks Naturvårdsfond för år 2024.
Enligt min uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande, eller

- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande.

Anmärkning

Stiftelsens årsredovisning har inte avlämnats inom lagstadgad tid. Stiftelsen har inte lidit någon skada utöver eventuella förseningsavgifter som i förekommande fall redovisas kommande räkenskapsår.

Falun den 12 maj 2026

Emil Forsling
Auktoriserad revisor

§ 43

Dnr KLK 2026/718 00

Riktlinjer ansökan Vindkraftspeng

Samhällsutvecklingsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Anta riktlinjer för vindkraftspeng.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Riktlinjer för vindkraftspeng*, daterad 2026-05-06

b) Riktlinje, *Riktlinje för vindkraftspeng*, daterad 2026-05-26.

Sammanfattning av ärendet

Från och med 2025 har regeringen beslutat att införa ett statligt stöd till kommuner där vindkraftverk är etablerade. Stödet är avsett att utgå årligen och syftar till att kompensera berörda kommuner samt att främja fortsatt utbyggnad av vindkraft.

Rättviks kommun har beslutat att det årliga statliga vindkraftsstödet ska återföras till det lokala samhället. Avsikten är att medlen ska bidra till att stärka föreningslivet och det ideella engagemang som varje dag skapar mervärden för barn, unga och vuxna i hela kommunen.

Genom att återföra stödet till lokalsamhället skapas goda förutsättningar för en positiv utveckling av föreningslivet i kommunen. Fördelningen av medel bedöms kunna bidra till ökad delaktighet och ett stärkt socialt kapital.

Ansökan kommer att ske via en e-tjänst.

För perioden 2025/2026 kommer sista ansökningsdatum vara 31 juli 2026.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Anta riktlinjer för vindkraftspeng.

Yrkanden

1. Jonny Jones (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till

David Ytfeldt, trafik- och fritidschef

Riktlinjer vindkraftspeng

Där tradition möter framtid!

Titel		Dokumenttyp	Omfattar
Riktlinjer vindkraftspeng		RIKTLINJE	Rättviks Kommun
Dokumentägare Fritidschef samhällsutvecklingsförvaltningen	Dokumentansvarig Fritidschef samhällsutvecklingsförvaltningen	Publicering Intern och extern webbplats	
Författningsstöd -			
Dokument kopplade till styrdokumentet -			

Beslutat datum och §	Bör revideras senast	Beslutsinstans	Diarienummer
2026-06-16 §	Vid behov	Kommunstyrelsen	KLK 2026/718
Revidering			Diarienummer

Innehåll

1 Inledning 4

2 Syfte 4

3 Riktlinjer 4

3.1 Behöriga sökande 4
3.2 En ansökan per år 4
3.3 Maxbelopp och flerårig utbetalning 4
3.4 Endast framtida aktiviteter/investeringar 4
3.5 Utbetalning och redovisning 5
3.6 Beviljad ansökan 5
3.7 Ansökningstid 5
3.8 Fullständig ansökan 5
3.9 Utbetalning inom beslutsåret 5
3.10 Överskjutande bidrag 6
3.11 Återkallelse av beslut 6

1 Inledning

Från och med 2025 har regeringen beslutat att införa ett statligt stöd till kommuner där vindkraftverk är etablerade. Stödet är avsett att utgå årligen och syftar till att ersätta och kompensera berörda kommuner.

2 Syfte

Det statliga stödet syftar till att stärka kommunernas förutsättningar att tillstyrka etablering av ny vindkraft.

Rättviks kommun har beslutat att det årliga statliga vindkraftsstödet ska återföras till det lokala samhället. Avsikten är att medlen ska bidra till att stärka föreningslivet och det ideella engagemang som varje dag skapar mervärde för barn, unga och vuxna i hela kommunen.

3 Riktlinjer

3.1 Behöriga sökande

Endast ideella föreningar och organisationer verksamma i Rättviks kommun med giltigt organisationsnummer kan ansöka om vindkraftspeng. Företag och privatpersoner är inte behöriga att söka.

3.2 En ansökan per år

Förening/organisation kan endast ansöka om vindkraftspeng för en aktivitet, projekt eller investering per år.

3.3 Maxbelopp och flerårig utbetalning

Maxbelopp att ansöka om är 100 000 kronor per förening och år.

Föreningar/organisationer som behöver genomföra större investeringar som överstiger 100 000 kronor kan ansöka om vindkraftspeng för flerårig utbetalning. Samhällsutvecklingsutskottet (SHU) beslutar i dessa fall om att samma totalbelopp betalas ut under flera år, dock högst under en tvåårsperiod.

Föreningar/organisationer som beviljas flerårig utbetalning har samma redovisningsskyldighet vid slututbetalning som övriga beviljade föreningar. Om det vid redovisningen framkommer att bidraget använts till annat ändamål än det som beviljats, blir föreningen/organisationen återbetalningsskyldig för hela beloppet.

3.4 Endast framtida aktiviteter/investeringar

Vindkraftspeng kan endast sökas för framtida aktiviteter, projekt eller investeringar och som har tydlig koppling till föreningens verksamhet. Bidrag kan inte sökas retroaktivt.

3.5 Utbetalning och redovisning

Vid beviljad vindkraftspeng görs en delutbetalning om 75% av det beviljade beloppet. Resterande 25% betalas ut efter godkänd slutredovisning. En kortare redovisning om utfallet av aktiviteten/projektet/investeringen skall bifogas vid slututbetalningen.

Vid delutbetalningen krävs ingen redovisning. Slutredovisning sker i samband med ansökan om slututbetalning och ska innehålla kvitton och/eller fakturor som styrker hur bidraget har använts samt en kortare redovisning om utfallet av aktiviteten/projektet/investeringen.

Om aktiviteten/projektet/investeringen avbryts i förtid ska detta omgående meddelas kommunen. Outnyttjade bidrag ska återbetalas.

3.6 Beviljad ansökan

Beviljad vindkraftspeng får endast användas till det ändamål som beslutats. Om detta inte följs blir föreningen/organisationen återbetalningsskyldig för hela beloppet.

3.7 Ansökningstid

Sista ansökningsdag är 31 mars varje år.
Om den 31 mars infaller på helgdag eller röd dag är nästkommande vardag sista dag för mottagande av ansökningar. Ansökningar som inkommer efter sista ansökningsdag behandlas inte.

3.8 Fullständig ansökan

Vid sista ansökningsdag ska ansökan vara komplett med alla de handlingar som behövs för att ansökan ska vara godkänd. Följande handlingar ska bifogas ansökan, som görs via kommunens e-tjänst:

- Senaste årsmötesprotokoll
- Protokollsutdrag som visar beslut om att ansöka om vindkraftspeng aktuellt år
- Protokollsutdrag eller liknande på vilken/vilka som har befogenhet att söka bidrag/teckna avtal i föreningens/organisationens namn, s.k. firmatecknare
- Beskrivning av aktiviteten/projektet/investeringen (bifogas eller skrivs direkt i ansökan i e-tjänsten)

3.9 Utbetalning inom beslutsåret

Förening/organisation som beviljats vindkraftspeng ska ansöka om utbetalning så att hela beloppet betalas ut senast inom det år bidraget beviljats, om inget annat beslutats vid flerårig utbetalning.

3.10 Överskjutande bidrag

Om det efter genomförd aktivitet, projekt eller investering finns outnyttjade bidrag, ska det överskjutande beloppet återbetalas till kommunen.

3.11 Återkallelse av beslut

Om ovanstående villkor inte uppfylls har kommunen rätt att återkalla beslutet och kräva återbetalning av utbetalda bidrag.

RÄTTVIKS KOMMUN

§ 43

Dnr KLK 2026/713 281

Interna priser lokalvård 2027

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Fastställa interna priser för lokalvård till 262 kr/tim internt samt 290 kr/tim externt för år 2027.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Tjänsteskrivelse- Information om likviditeten inom kommunkoncernen 2026,* daterad 2026-05-20.

Sammanfattning av ärendet

Förslag till nya priser för lokalvård 2027 har tagits fram för både internt och externt. Förslaget innebär en höjning internt med 1,9 procent och externt med 1,9 procent.

Internpriser	**2027**	**2026**
Lokalvård	262, 00 kr/ tim.	257,00 kr/tim.
Externpriser		
Lokalvård	290,00 kr/tim.	285,00 kr/tim.

Förvaltningens förslag till allmänna utskottet

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

1. Fastställa interna priser för lokalvård till 262 kr/tim internt samt 290 kr/tim externt för år 2027.

Yrkanden

1. Ulrica Momqvist (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till

Anki Pellgård, förvaltningschef stab- och serviceförvaltningen
Kristina Dhenstrand, förvaltningschef barn- och utbildningsförvaltningen
Malin Lindén Ohlsson, förvaltningschef socialförvaltningen
Per-Johan Backlund, förvaltningschef samhällsutvecklingsförvaltningen
Lena Frid-Linder, städchef
Erik Mååg, ekonomichef

§ 44

Dnr KLK 2026/714 000

Interna priser post och tryckeri 2027

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Fastställa interna priser för post och tryckeri för år 2027.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Tjänsteskrivelse- Interna priser post och tryckeri 2027,* daterad 2026-05-20.

Sammanfattning av ärendet

Kommunens post och tryckeriverksamhet finansieras helt genom interna intäkter inom kommunkoncernen. Kostnadsökningen 2027 (2,5%) beror på ökade lokalhyror och lönekostnader.

Posthantering

Förvaltning		**2026**	**2027**
Stab- och serviceförvaltningen		114 940 kr	117 814 kr
Samhällsutvecklingsförvaltningen		94 440 kr	96 801 kr
Barn- och utbildningsförvaltning	Gymn	70 640 kr	72 406 kr
	Grund	54 230 kr	55 586 kr
Socialförvaltningen		100 580 kr	103 095 kr
Bolag			
RFAB		40 100 kr	41 103 kr

Tryckeri

Förvaltning		**2026**	**2027**
Kommunfullmäktige + Miljö & byggnadsnämnd		84 700 kr	86 818 kr
Kommunstyrelsen		87 250 kr	89 431 kr
Stab- och serviceförvaltningen		67 780 kr	69 475 kr
Barn-och utbildningsförvaltningen	Grund 50%	52 090 kr	59 778 kr
	Gymn 50%	52 090 kr	59 778 kr
Samhällsutvecklingsförvaltningen		52 900 kr	60 609 kr
Socialförvaltningen		74 430 kr	82 682 kr

Bolag		
RFAB	40 100 kr	41 103 kr

Förvaltningens förslag till allmänna utskottet

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

1. Fastställa interna priser för post och tryckeri för år 2027.

Yrkanden

1. Joanna Stridh (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till

Anki Pellgård, förvaltningschef stab- och serviceförvaltningen
Kristina Dhenstrand, förvaltningschef barn- och utbildningsförvaltningen
Malin Lindén Ohlsson, förvaltningschef socialförvaltningen
Per-Johan Backlund, förvaltningschef samhällsutvecklingsförvaltningen
Lena Frid-Linder, städchef
Erik Mååg, ekonomichef

§ 45 Dnr KLK 2026/715 000

Interna priser bemanningsenheten 2027

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Fastställa internpriset för bokad poolverksamhet till 467 kr/tim för år 2027.
2. Fastställa internpriset för administrationskostnaden till 12,76 kr per bokad timme för år 2027.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Tjänsteskrivelse- Interna priser bemanningsenheten 2027,* daterad 2026-05-08.

Sammanfattning av ärendet

Lönekostnader för bemanningsassistenter finansieras genom interndebitering, vilken beräknas som ett påslag per bokad timme. Övriga kostnader för verksamheten, såsom enhetschef, lokaler, systemstöd och andra budgeterade kostnader, finansieras inom ramen för ordinarie budget.

Internpriset per bokad timme 2027 föreslås uppgå till 12,76 kr/tim.

Internpris för Resursteamet (pool) 2027 föreslås bli 467 kr/tim (berör endast socialförvaltningen). Ökningen av kostnaden per bokad timme med 39 kronor förklaras dels av generellt ökade lönekostnader samt av att semesterkostnader tidigare inte har inkluderats i timpriset. Timpriset 2026 uppgick till 428 kr per timme.

Semesterkostnaden uppgår till cirka 165 000 kr, vilket motsvarar cirka 8 kr per timme i timpriset. Bedömningen är att dessa kostnader bör ingå, då även semester utgör en faktisk kostnad som påverkar timpriset.

Administrationskostnaden per timme minskas då försäljningsvolymen bedöms öka.

Förvaltningens förslag till allmänna utskottet

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

1. Fastställa internpriset för bokad poolverksamhet till 467 kr/tim för år 2027.
2. Fastställa internpriset för administrationskostnaden till 12,76 kr per bokad timme för år 2027.

Yrkanden

1. Bengt Stor (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till

Anki Pellgård, förvaltningschef stab- och serviceförvaltningen
Marie Staffas, enhetschef bemanningsenheten
Erik Mååg, ekonomichef

§ 46

Dnr KLK 2026/716 04

Interna priser kostenheten 2027

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Fastställa interna priser för kostenheten för år 2027.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Tjänsteskrivelse- Interna priser kostenheten 2027,* daterad 2026-05-08.

Sammanfattning av ärendet

Kostenheten har tagit fram förslag till interna priser för 2027.

Preliminär budget 2027

Måltider barn/elever/brukare	Pris/port 2026	Pris/port 2027
Buf 8291/70010 Rättvikssk.	62.21	62,31
82911/70011 Boda	68,08	75,97
82912/70012 Furudal	71.17	78,54
82913/70013 Vikarbyn	61.98	70.27
82914/70015 Söderås	62.41	66,47
82960/70014 Gymnasiet	52	53.24
Soc 82920/70020 Springkällan	62.77	62,91
82930/70030 Furan	103.15	106,59

Förvaltningens förslag till allmänna utskottet

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

1. Fastställa interna priser för kostenheten för år 2027.

Yrkanden

1. Bengt Stor (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till

Anki Pellgård, förvaltningschef stab- och serviceförvaltningen
Kristina Dhenstrand, förvaltningschef barn- och utbildningsförvaltningen
Malin Lindén Ohlsson, förvaltningschef socialförvaltningen
Per-Johan Backlund, förvaltningschef samhällsutvecklingsförvaltningen
Erik Mååg, ekonomichef
Nour-Aldin Issawi, ekonom

§ 49

Dnr KLK 2023/320 026

Avrapportering Eva-projektet

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Godkänna projektrapporten EVA projektet - En välmående arbetsplats och att avsluta projektet.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Tjänsteskrivelse- EVA-projektet – En Välmående Arbetsplats,* daterad 2026-05-27.

b) Rapport, *Rapport EVA-projektet- En välmående arbetsplats,* daterad 2026-05-27.

Sammanfattning av ärendet

Arbetsmiljöprojektet EVA (En Välmående Arbetsplats) har genomförts under en tvåårsperiod med syfte att skapa långsiktiga förutsättningar för en välmående arbetsplats med en god och säker arbetsmiljö, där medarbetare är friska, trivs och vill stanna kvar samt fortsätta utvecklas i organisationen. Projektet har riktats till utvalda verksamheter inom Socialförvaltningen och Barn- och utbildningsförvaltningen där sjuktalen varit höga. Arbetet har utgått från Friskfaktorstarten från Sunt Arbetsliv och omfattat nulägesanalyser, kartläggning av sjuktal och andra relevanta nyckeltal samt genomförande av olika arbetsmiljö- och utvecklingsinsatser. Bland de insatser som genomförts finns Chefoskopet för berörda chefer, medarbetarskapsutbildningar samt ett förstärkt fokus på friskfaktorer och systematiskt arbetsmiljöarbete.

Beskrivning av ärendet

Styrgruppen för projektet har tagit del av och godkänt projektrapporten samt bedömer att projektets uppdrag är genomfört i enlighet med uppdragsbeskrivningen för projektet. De genomförda insatserna har avrapporterats och erfarenheter samt utvecklingsområden har identifierats för det fortsatta arbetsmiljö- och friskfaktorarbetet inom organisationen. Mot bakgrund av detta föreslås att EVA-projektet (En Välmående Arbetsplats) avslutas och övergår till ordinarie verksamhetsutveckling där relevanta delar av arbetet kan tas vidare inom respektive förvaltning och i det kommunövergripande arbetsmiljöarbetet.

Förvaltningens förslag till allmänna utskottet

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

1. Godkänna projektrapporten EVA-projektet – En välmående arbetsplats och att avsluta projektet.

Yrkanden

1. Joanna Stridh (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till

Anki Pellgård, förvaltningschef stab- och serviceförvaltningen
Linda Alfredsson, HR-chef

EVA-projektet

En välmående arbetsplats

Ett projekt om sjuktal och arbetsmiljö

Sammanfattning

HR-enheten har haft i uppdrag att analysera sjukfrånvaron samt arbetsmiljön inom Rättviks kommuns verksamheter. Uppdraget avgränsades till verksamheter inom Kommunals avtalsområde i Socialförvaltningen samt det norra förskole- och skolområdet inom Barn- och utbildningsförvaltningen.

Projektets övergripande syfte var att långsiktigt skapa förutsättningar för hållbara och välmående arbetsplatser med en god och säker arbetsmiljö, där medarbetare är friska, trivs, stannar kvar och ges möjlighet till fortsatt utveckling. Arbetet tog sin utgångspunkt i Sunt Arbetslivs friskfaktorverktyg, med aktiviteter kopplade till respektive friskfaktor. Exempel på genomförda insatser är Chefoskopet för samtliga chefer, medarbetarskapsutbildning för berörda medarbetare samt införande av omtankessamtal som ett ytterligare verktyg för att tidigt fånga upp signaler på ohälsa.

Även om projektets primära mål inte var att under projekttiden uppnå minskad sjukfrånvaro, indikerar resultaten att insatserna har bidragit till en positiv utveckling av sjuktalen.

Sammantaget visar projektet att ett strukturerat, systematiskt och strategiskt arbete med fokus på friskfaktorer stärker både verksamheterna och medarbetarna, och bidrar till mer hållbara och välmående arbetsplatser.

Innehållsförteckning

1 Inledning och/eller bakgrund 5
1.1 Projektets utgångspunkt 5
2 Syfte och mål 7
2.1 Avgränsning 7
3 Beskrivning av nuläge 8
3.1 Ingångsläge vs nuläge 8
3.1.1 Rättvis och transparent organisation 8
3.1.2 Närvarande och tillitsfullt ledarskap 8
3.1.3 Delaktighet och inflytande 9
3.1.4 Kommunikation och återkoppling 9
3.1.5 Prioritering av arbetsuppgifter / Återhämtning 9
3.1.6 Kompetensutveckling hela arbetslivet 9
3.1.7 Systematiskt arbetsmiljöarbete i vardagen 10
3.1.8 Tidiga insatser och arbetsanpassning 10
3.1.9 Sjukfrånvaro 10
4 Aktiviteter, insatser och resultat 10
4.1 Rättvis och transparent organisation 11
4.2 Ledarskap – närvarande, tillitsfullt och engagerat 11
4.3 Delaktighet och inflytande 12
4.4 Kommunikation och återkoppling 12
4.5 Prioritering av arbetsuppgifter 13
4.6 Kompetensutveckling hela arbetslivet 17
4.7 Systematiskt arbetsmiljöarbete i vardagen 17
4.8 Tidiga insatser och arbetsanpassning 18
4.9 Övriga aktiviteter 20
4.9.1 Övergripande aktiviteter 20
5 Sjuktal samt personalomsättning 22
5.1 Vård- och omsorgsboende (tidigare särskilt boende) 23
5.1.1 Orestrand 23
5.1.2 Backåkern 23
5.1.3 Enådal 23
5.1.4 Enåbacken 24
5.1.5 Prästskogen 24
5.1.6 Korttidsboende (Trygg hemgång) 24
5.2 Hemtjänsten 24
5.3 Funktionsstöd 25
5.3.1 LSS 25
5.3.2 Boendestöd och Daglig verksamhet 25
5.4 Förskola: Furudal, Boda, Ingels 25
5.4.1 Furudals förskola – Vindförberg 26

5.4.2 Boda förskola – Äppelgården 26
5.4.3 Ingels förskola – Nallegården 26
5.5 Grundskola: Furudal, Boda, Ingels 26
5.5.1 Furudals skola 27
5.5.2 Boda skola 27
5.5.3 Ingels skola 27
5.6 Chefer och rektorer 27
5.6.1 Chefer - Socialförvaltningen Vård och omsorg 27
5.6.2 Förskolerektorer - Barn- och utbildningsförvaltningen, Norra förskoleområdet 28
5.6.3 Rektorer – Barn- och utbildningsförvaltningen, Norra skolområdet 28
6 Utvärdering av projektet 28
7 Analys och tolkning 30
7.1 Sjuktal och personalomsättning 32
8 Slutsatser och möjliga vägar framåt 34
8.1 Möjliga vägar framåt 35
Referenser 36
Internet 36
Bilagor 37
Bilaga 1 – Lista över urval av aktiviteter och insatser 37
Bilaga 2 – nulägesintervju 2023 samt 2026 39
Bilaga 3 – Skuggning 43
Bilaga 4 – mentorskap och buddyprogram 44

1 Inledning och/eller bakgrund

HR-enheten har fått i uppdrag att se över sjuktalen samt arbetsmiljön inom Rättviks kommuns verksamheter.

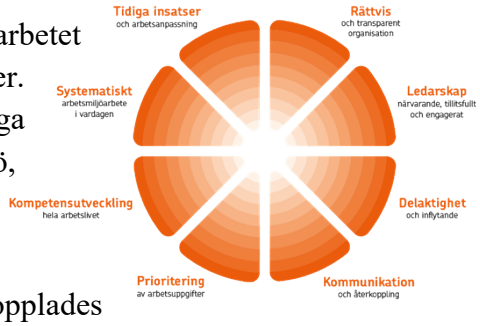
Kommunens arbetsmiljöpolicy, som antogs av Kommunfullmäktige 2020-05-28, beskriver visionen om Rättviks kommun som en attraktiv arbetsgivare med friska medarbetare i en hållbar organisation som erbjuder en god och säker arbetsmiljö. All verksamhet ska ha ett hälsofrämjande synsätt. I arbetsmiljöpolicyn finns även de övergripande arbetsmiljömålen för Rättviks kommun. Arbetsmiljömålen täcker upp de tre olika arbetsmiljöområdena; fysisk, digital samt organisatorisk och social arbetsmiljö.

I den politiska plattformen står det att *”Vi arbetar för att kommunen är en attraktiv arbetsplats och en god arbetsgivare. Vi tar vara på personalens initiativkraft och skapar goda förutsättningar för att medarbetarna både mår och presterar bra”.*

Rättviks kommun låg 2023 i den övre kvartilen i jämförelse med andra kommuner inom länet gällande sjukfrånvarostatistik.

1.1 Projektets utgångspunkt

För att uppnå syftet med projektet utgick projektarbetet ifrån Sunt Arbetslivs verktyg Friskfaktorer. Verktyget är förankrat i forskning från den offentliga sektorn och syftar till att skapa en bra arbetsmiljö, sänka sjukfrånvaro och bidra till att nå verksamhetsmålen.

De aktiviteter som genomförts inom projektet kopplades till respektive område i Friskfaktorverktyget, på samtliga eller delar av deltagande enheter. Då antal aktiviteter inom ramen för projektet är omfattande presenteras dessa i bilaga 1.

I Friskfaktorverktyget beskrivs de olika områdena som:

1. En rättvis och transparent organisation

Medarbetarna upplever organisationen som schysst. Beslut är välmotiverade, rättvisa, transparenta och efterlevs. Roller, ansvar och mandat är tydliga. Det råder tillit mellan organisationens olika nivåer, verksamheter och individer. Värdegrund, policys och rutiner är väl kända, relevanta och följs.

2. Ett närvarande, tillitsfullt och engagerat ledarskap

Ledare är tillgängliga, tydliggör mål, inspirerar och visar vägen. De utvecklar relationer och visar tillit genom att ge ansvar, stöd och möjligheter. Chefer och medarbetare tar ansvar och tydliggör vad de behöver för att göra sina uppgifter och nå uppsatta mål. Alla ser till verksamhetens bästa och driver gemensamt verksamheten framåt.

3. Delaktighet och inflytande

Organisationen skapar förutsättningar för medarbetare att ha inflytande över sin arbetssituation och vara delaktiga i verksamhetsutvecklingen. Rutiner, arbetssätt, mötes- och beslutsstrukturer utformas för att ta vara på medarbetares tankar, åsikter och idéer. Alla kommer till tals och bidrar med olika erfarenheter och perspektiv.

4. En välutvecklad kommunikation och återkoppling

Samtalsklimatet är öppet och tillåtande uppåt, nedåt och åt sidorna. Det finns fungerande kommunikationsvägar och forum för information och dialog. Alla lyssnar på varandra. Återkoppling ges på beteenden och hur de påverkar verksamhetens resultat. Sakfrågor hanteras utan att det blir personligt.

5. Prioritering av arbetsuppgifter

Det förs regelbundna samtal för att främja balans mellan krav och resurser. Det finns samsyn om vad som är viktigt, bråttom och rätt sak att göra. Medarbetarna upplever att de kommer till sin rätt och är trygga i den prioritering de gör i vardagen. Vid hög belastning får medarbetarna hjälp att prioritera bland arbetsuppgifterna.

6. Kompetensutveckling hela arbetslivet

Det finns strukturer för att ta vara på och utveckla kompetens och erfarenhet inom organisationen. Det sker genom utbildning, byte av arbetsuppgifter eller roll, eller annan form av kompetensutbyte. Organisationen är lärande – medarbetare får möjlighet att lära av varandra och utvecklas tillsammans i vardagen.

7. Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) i vardagen

Det systematiska arbetsmiljöarbetet är en del av det dagliga arbetet och verksamhetsutvecklingen. Det är rutin att löpande bedöma risker för ohälsa och olycksfall, och reflektera över vad som fungerar bra på arbetsplatsen. Man tar till olika åtgärder för att förebygga risker och främja en god arbetsmiljö, och följer upp åtgärderna.

8. Tidiga insatser och arbetsanpassning

Kunskapen är god om mönster för sjukfrånvaron och arbetsrelaterade orsaker till sjukfrånvaron. Det finns väl kända rutiner vid kort- och långtidssjukfrånvaro som efterlevs. Alla uppmärksammar sin chef om de inte mår bra och chefen agerar på tidiga signaler. Arbetsanpassning och andra tidiga insatser sker i dialog med medarbetare och andra aktörer så som företagshälsovård och försäkringskassa.

2 Syfte och mål

Projektets syfte var att över tid bidra till att skapa förutsättningar för en välmående arbetsplats med en god och säker arbetsmiljö där medarbetarna är friska, vill stanna kvar och fortsätta utvecklas.

För att uppnå projektets syfte så fanns följande projektmål:

- Skapa förutsättningar för att sänka sjuktalen samt vidareutveckling av effektiva arbetsmetoder som driver individers rehabiliteringsprocess framåt
  Mäts genom statistik för sjuktal samt aktiviteter i det systematiska arbetsmiljöarbetet per år
- Identifiera bakomliggande orsaker till ohälsan
  Mäts genom kartläggning samt pågående rehabiliteringsprocesser
- Förbättrade OSA-resultat över åren
  Mäts genom årlig OSA-enkät per enhet
- Att samtliga chefer inom kommunen genomgår Chefoskopet
  Mäts genom deltagande i Chefoskopet

2.1 Avgränsning

Då Rättviks kommun vid projektets start påbörjat Heltidsresan inom Kommunals avtalsområde, inom Socialförvaltningen, utgick projektet utifrån Heltidsresans tidsplan. Dessa verksamheter inom Socialförvaltningen hade generellt höga sjuktal. Även vissa verksamheter inom Barn- och utbildningsförvaltningen hade höga sjuktal, i framför allt norra förskole- och grundskoleområdet. Det innebar att avgränsningen för detta projekt omfattade Socialförvaltningens verksamheter (inom Kommunals avtalsområde) samt prioriterade verksamheter inom Barn- och utbildningsförvaltningen. Löpande under projekttiden hölls styrgruppsmöten tillsammans med projektets styrgrupp. Styrgruppen bestod av förvaltningscheferna för Socialförvaltningen samt Barn- och utbildningsförvaltningen, verksamhetscheferna för Vård och Omsorg och Myndighet och stöd samt HR-chef. Styrgruppsmötena avsåg att prioritera aktiviteter och insatser samt vid behov revidera dessa.

Vidare avgränsades aktiviteter under respektive friskfaktor. Se avsnitt 4 för övergripande insatser kopplat till respektive friskfaktor. Se bilaga 1 för urval av övriga insatser som genomförts inom ramen för projektet.

3 Beskrivning av nuläge

För att få en nulägesbild hölls intervjuer med samtliga chefer som ingick i projektet under hösten 2023. Frågorna i kartläggningen utgick ifrån respektive område i Friskfaktorverktyget. Samtliga områden har följts upp i en digital enkät i januari 2026 för att få ett jämförbart resultat. Se bilaga för enkätens frågeställningar.

3.1 Ingångsläge vs nuläge

Sammanfattning: Jämförelsen mellan 2023 och 2026 visar en tydlig utveckling mot ett mer strukturerat och samordnat arbetssätt inom organisationen, särskilt avseende arbetsmiljöarbete, kompetensutveckling och hantering av sjukfrånvaro. Samtidigt kvarstår utmaningar kopplade till upplevd orättvisa, återkoppling, upplevd arbetsbelastning samt chefers förutsättningar för närvarande ledarskap.

Vidare noteras en breddning i sjukfrånvarons karaktär, där psykisk ohälsa bland yngre medarbetare blivit mer framträdande. Sammantaget har organisationen stärkt sina arbetssätt, men behov av fortsatt utveckling inom framför allt psykosocial arbetsmiljö och chefers förutsättningar att fullt ut leva upp till sina ambitioner består.

3.1.1 Rättvis och transparent organisation

I båda nulägesanalyserna lyfts grundläggande struktur fram i den mening att det finns forum för att till exempel meddela beslut, informera om policys, riktlinjer och rutiner och i övrigt verka för en transparens. Forum som lyfts fram som framgångsrika för att nå upp till definitionen av rättvis och transparent organisation är till exempel APT. Detta bekräftas också av årlig uppföljning SAM där det framgår att APT är ett bra forum för dialog men att tiden ofta fylls med mängder av information. Upplevd orättvisa, det vill säga en subjektiv känsla av att något inte går rätt till, är en utmaning för både medarbetare och chefer. För medarbetare kan det handla om upplevd orättvisa i lönesättning eller otydlig kommunikation kring beslut. För chefer handlar det oftare om skillnader i förutsättningar och tillgång till resurser, till exempel tid. Det finns också ofta begränsat utrymme för dialog mellan chefer och medarbetare, vilket försvårar möjligheten att skapa förståelse inför och för redan fattade beslut. Det framgår att ett närvarande ledarskap gynnar kommunikation och förståelse. Några lyfter dock behov av stöd gällande pedagogisk tydlighet för att skapa en större förståelse och tydlighet kring roller, mandat, prioriteringar och begränsningar.

3.1.2 Närvarande och tillitsfullt ledarskap

Tillgänglighet bedöms både då och nu vara en styrka, men arbetsbelastning och organisatoriska olikheter påverkar chefernas möjligheter till faktisk närvaro. De chefer som leder flera enheter, framför allt med geografiska avstånd, upplever både då och nu en svårighet i att skapa delaktighet på distans. I båda kartläggningarna lyfts en upplevelse av att medarbetare

generellt ser den fysiska närvaron som avgörande i att skapa och bibehålla tillit. Samtidigt beskrivs framför allt i den senare kartläggningen, att tillgänglighet via digitala kanaler, till exempel sms eller teams, till viss del kan ersätta den fysiska närvaron. I vissa fall riskerar dock den digitala kommunikationen att bli gränslös, till exempel genom en förväntan om snabb återkoppling även utanför chefens ordinarie arbetstider.

3.1.3 Delaktighet och inflytande

I båda kartläggningarna framkommer att olika dialogformer är etablerade, men att återkopplingskedjan är inte alltid tydlig och att det finns utvecklingspotential. I det avses både individuell återkoppling på till exempel medarbetares förbättringsförslag till möjlighet att låta alla komma till tals i grupp, eftersom det inte alltid finns tid till att fånga upp individuellt. Även uppföljning och feedbackkultur lyfts som utvecklingsområden. I båda kartläggningarna framkommer dock att det över lag finns en tydlighet i vem som har beslutsmandat i olika verksamhetsfrågor.

3.1.4 Kommunikation och återkoppling

I båda kartläggningarna framkommer att det finns flertalet forum för kommunikation, till exempel APT, Teams och samverkansgrupper. Digitala kanaler används brett men digital mognad varierar och kan ibland försvåra informationsspridning och kommunikation. Det framkommer behov av förstärkt och vidare arbete med feedbackkultur. I 2023 års nulägesanalys framkommer för vissa enheter kommunikationssvårigheter, framför allt medarbetare emellan. Det framkommer dock i den senare kartläggningen att ett aktivt arbete för förbättrad dialog och kommunikation, till exempel genom att sätta spelregler för den egna arbetsplatsen, har genererat en bättre kommunikation. Kommunikationskanaler inom organisationen och dess förvaltningar framkom inom ramen för Chefoskopet som förbättringsområden, framför allt gällande informations- och kommunikationsytor.

3.1.5 Prioritering av arbetsuppgifter / Återhämtning

I båda kartläggningarna framgår att återhämtning är ett uttalat fokus men strukturella hinder (bemanning, kultur, teknik) påverkar möjligheten till återhämtning för både medarbetare och chefer. Dialogen om balans mellan krav och resurser beskrivs som löpande och återkommande i båda kartläggningarna. En liten skillnad mellan 2023 och 2026 års kartläggning är att dialogen har utvecklats från att hålla fokus på påminnelser om återhämtning, till att mer handla om behov av att definiera vad återhämtning är och kan vara, samtidigt som såväl kollegor som chefer fortfarande behöver påminna varandra om vikten av återhämtning.

3.1.6 Kompetensutveckling hela arbetslivet

I jämförelse mellan 2023 och 2026 års kartläggningar kan en utveckling mot ett mer systematiskt och kollegialt lärande ses. Steg mot att bli en lärande organisation har tagits, både för chefer och medarbetare. En likhet mellan

kartläggningarna är att det finns ett behov av att koppla kompetensförsörjningsplanen till verksamhetsmålen för att skapa en tydligare struktur och underlätta systematik i kompetensutveckling.

3.1.7 Systematiskt arbetsmiljöarbete i vardagen

I båda kartläggningarna framgår att det systematiska arbetsmiljöarbetet är ett nav i vardagen. Inom ramen för APT lyfts arbetsmiljö som en egen punkt, men upplägg och innehåll av APT kan skilja sig åt mellan verksamheterna. Verksamheterna beskriver att den psykosociala arbetsmiljön generellt är svårare att hantera än den fysiska. Både då och nu lyfts uppföljning av till exempel enkäter, insatser och åtgärder som förbättringsområde. Såväl då som nu framkommer brister i systematik av framför allt det administrativa arbetet rörande arbetsmiljö (till exempel dokumentation och utredning av arbetsskade- och tillbudsrapporter), vilket härrörs till brist på resurser eller tydliga prioriteringar.

3.1.8 Tidiga insatser och arbetsanpassning

Det framkommer en utveckling från 2023 till 2026, framför allt när det gäller tidiga insatser vid tecken på ohälsa. En delförklaring till det kan vara utvecklad struktur för att fånga upp tidiga signaler på ohälsa, då verksamheter inom projektet inledningsvis fick testa omtankessamtal vid tre frånvarotillfällen på 12 månader, med utbildning samt mall till stöd – det som nu införts i hela organisationen. Läs mer om omtankessamtalet under 4.8.

3.1.9 Sjukfrånvaro

I båda nulägesanalyserna ställdes också kartläggande frågor om vilka det är som lider av ohälsa och som har kort- respektive långtidssjukfrånvaro. 2023 beskrevs framför allt kvinnor i medelålder med fysiska hälsoproblem vara överrepresenterade till att 2026 även inkludera yngre personer med psykisk ohälsa. I båda kartläggningarna framgår att privata, naturliga faktorer är överhängande orsak till ohälsa, snarare än arbetsrelaterade. I de fall det är arbetsrelaterad ohälsa kan en viss förskjutning skönjas, där organisatoriska faktorer såsom arbetsbelastning, bemanning, omorganisation och arbetsmiljö är centrala påverkansfaktorer. Fler blir sjukskrivna på grund av stressrelaterad ohälsa där både arbetet och privatlivet påverkar. I 2026 års analys framkommer också att verksamheterna sedan projektets start arbetar strategiskt i större utsträckning för att sänka framför allt korttidssjukfrånvaro. Jämförelsen mellan 2023 och 2026 kan konstatera att verksamheterna inom projektet har rört sig från en mer personberoende struktur med varierande arbetssätt till ökad samordning och samsyn.

4 Aktiviteter, insatser och resultat

Sammanfattning: För att inte göra projektet för stort och omfattande kopplades respektive aktivitet till respektive område i Friskfaktorverktyget, väl avgränsat.

4.1 Rättvis och transparent organisation

Aktivitet: Se över aktuella styrdokument

HR-enheten arbetar med att systematiskt se över kommunens styrdokument inom personalområdet. Det är ett arbete som behöver fortlöpa för att organisationen ska upplevas som rättvis och transparent. Det som återkommer i årlig uppföljning för systematiskt arbetsmiljöarbete är framför allt styrdokumentet Riktlinje för hälsofrämjande arbetsmiljö. Tidigare har verksamheterna arbetat strukturerat med Hälsoombud och projektet avser att eventuellt återinföra detta strukturerade arbetssätt.

- *Resultat:* HR-enhetens arbete med att se över kommunens styrdokument inom HR-området fortlöper. Under 2025 skapades två nya styrdokument inom lönebildningsområdet; *Lönepolicy* samt *Riktlinje för lönesättning.* Riktlinjen för hälsofrämjande arbetsmiljö revideras efter eventuella beslut om fortsatta arbetssätt eller insatser utifrån projektet tas, med ambition att genomföra uppdatering under 2027.
- Att ta ett omtag med Hälsoombud behöver utredas vidare. Det har, i de verksamheter som i viss mån fortfarande har Hälsoombud, varit ett uppskattat uppdrag. Det framkommer även i årlig uppföljning SAM reflektion kring rollens vara eller icke vara. Utifrån projektets resultat, att ett strukturerat arbete med friskfaktorer genererar positiva effekter på såväl individ som organisation, kan det finnas anledning att rikta eventuellt omtag med Hälsoombud till att omfatta friskfaktorarbete i större utsträckning. Se rekommendationer för förslag på åtgärd under avsnitt **Error! Reference source not found.**.

4.2 Ledarskap – närvarande, tillitsfullt och engagerat

Aktivitet: Ledarforum samt Chefoskopet.

- *Resultat:* För att säkerställa att ledarskapet inom kommunen är närvarande, tillitsfullt och engagerat så arbetar HR-enheten tillsammans med kommunens ledningsgrupp för att skapa en stabil plattform för kommunens chefer. Sedan drygt fem år tillbaka finns Ledarforum, som en del i att bygga den stabila plattformen. Forumen på dessa dagar utgår ifrån vad kommunens chefer står inför i sina verksamheter och efterfrågar samt vad kommunens ledningsgrupp och HR-enheten ser behov av. Under 2024 vigdes samtliga Ledarforum samt chefsfrukostar till Chefoskopet, den andra aktiviteten under den här friskfaktorn. Ledarforum 2025 omvandlades till prioriterad ledarutveckling inom förändringsledning för Socialförvaltningen och Stab- och serviceförvaltningen. Barn- och utbildningsförvaltningen samt Samhällsutvecklingsförvaltningen deltar i andra utvecklingsprojekt som går i linje med förändringsledning.

- Chefoskopet, som även det är ett verktyg från Sunt Arbetsliv, genomfördes under 2024 för samtliga chefer inom Rättviks kommun samt det kommunala fastighetsbolaget RFAB. Syftet var att se över chefernas organisatoriska förutsättningar för att göra ett bra arbete i kommunens verksamheter. Såväl på kommunövergripande nivå som på förvaltningsnivå finns resultat samt handlingsplaner, för vilka ett fortsatt arbete pågår. I resultatet av Chefoskopet framgår dock att bland det svåraste med att vara chef är resursbrist, och då i fråga om framför allt tid. Detta överensstämmer också med nulägesbilderna som cheferna inom projektet har angett som svårigheter för att kunna arbeta mer strukturerat med arbetsmiljö, sjukfrånvaro samt hälsofrämjande och ett friskorienterat arbetssätt.

4.3 Delaktighet och inflytande

Aktivitet: Bättre möten

Utveckla mötesstrukturer samt mötesagendor för olika möteskonstellationer för att skapa bättre möten. Skapa årsverktyg för bättre möten. Utveckla dagordning för olika möteskonstellationer, framför allt för APT och verksamhetsmöte för att tydliggöra skillnaderna.

- *Resultat:* Nytt samverkansavtal definierar skillnaden mellan APT och verksamhetsmöte i större utsträckning. Verktyg för mötesstruktur planeras inom ramen för resultatet av Chefoskopet under 2026.

Aktivitet: Samverkan

Miniutbildning i samverkan för chefer och skyddsombud hösten 2023. Rutin för hur man kan inkludera skyddsombuden i det dagliga arbetet.

- *Resultat:* Miniutbildning i samverkan, inklusive den goda samverkansdialogen, hölls för chefer och skyddsombud under hösten 2023. I arbetsmiljöutbildning 2024 lyftes delar av miniutbildningen in. Utbildning i det nya samverkansavtalet som började gälla 1/1-26 kommer att hållas under 2026.

4.4 Kommunikation och återkoppling

Aktivitet: Kommunikation

Ingår i Medarbetarskapsutbildning för medarbetare.

- *Resultat:* Medarbetarskapsutbildning hölls under 2023 samt 2024 för samtliga verksamheter inom projektet. Läs mer om medarbetarskapsutbildningen under 4.9.1.

Aktivitet: APT-kit

Skapa APT-kit med feedback- och kommunikationsövningar.

- *Resultat:* APT-kit med feedback- och kommunikationsövningar är framtaget och publicerat i Chefshandboken.

Aktivitet: Ledarforum

Tema internkommunikation hösten 2023.

- *Resultat:* Hösten 2023 hölls Ledarforum på temat internkommunikation, där samtliga chefer inom Rättviks kommun fick ta del av kunskap och verktyg. 2024 vigdes Ledarforum till Chefoskopet och 2025 utgick Ledarforum till förmån för utbildning i förändringsledning för flera förvaltningar.

4.5 Prioritering av arbetsuppgifter

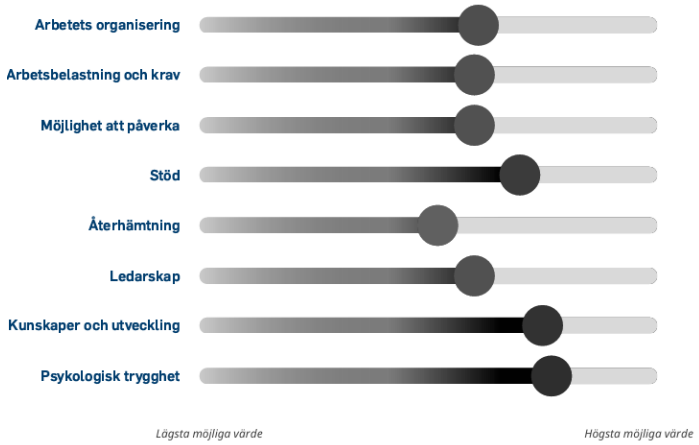
Aktivitet: OSA-enkät

Genomföra OSA-enkäten två gånger per år på berörda enheter. Jämföra resultat över åren.

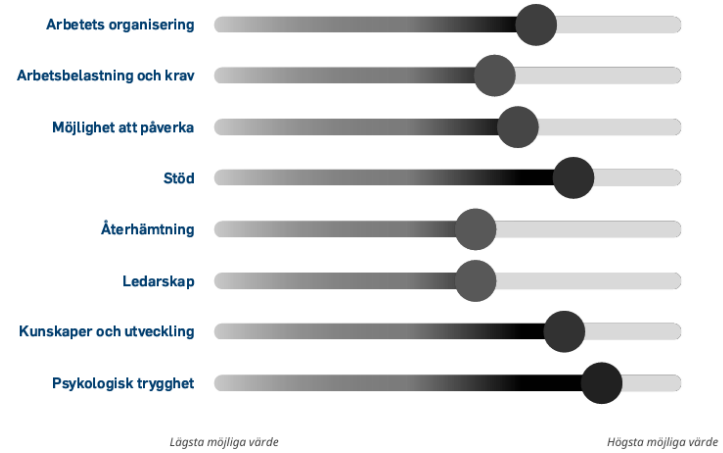
- *Resultat:* OSA-enkäten har, framför allt på grund av tidsbrist, inte kunnat genomföras två gånger årligen för vissa berörda verksamheter inom projektet. I en del fall har även omorganisation försvårat möjligheten till jämförbara data. Mätningen av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön kan också variera något, vilket är naturligt eftersom respondenternas dagsform kan påverka resultatet.
- Vid jämförelse mellan de olika mätningstillfällena framgår att de verksamheter som generellt har förbättrat sina resultat är de som aktivt och systematiskt i större utsträckning arbetat med arbetsmiljön och friskfaktorer.
- Vissa enheter har dock ett generellt försämrat resultat, till exempel hemtjänsten inre och yttre. Vidare resultat och analys försvåras dock då det inte finns fullständigt jämförbara data på grund av omorganisation. Omorganisationen inom hemtjänsten innebär bland annat nya hemtjänstområden (inre och yttre), nya chefer, ett pågående arbetsmiljöarbete och införande av nya arbetssätt. Allt detta kan påverka hur den organisatoriska och sociala arbetsmiljön upplevs. Ett belysande exempel kommer från hemtjänsten yttre, där det framkommer ett generellt försämrat resultat. Samtidigt framkommer att den psykologiska tryggheten har ökat. Båda dessa resultat kan indikera att arbetsmiljöarbetet genererar positiva effekter (även om det inte framgår tydligt ännu).
- I de fall det är ett försämrat resultat framgår att det primärt rör sig om upplevd ökad arbetsbelastning och minskade möjligheter till återhämtning.

- I samband med att Chefoskopet genomfördes även OSA-enkät för samtliga chefer inom respektive förvaltning för första gången samtidigt. Det upplevdes positivt med det strukturerade tillvägagångssättet.
- Ett exempel på positiv utveckling inom OSA är skolområde Furudal, Boda, Ingels. Samtliga skolor har gjort framsteg. I exemplet nedan framgår Furudals skola. Inom hela Barn- och utbildningsförvaltningen pågår ett stort arbete med skolutveckling och parallellt med detta genomförs ett samarbete tillsammans med Nordpuls för att bland annat stärka samverkan, kommunikation och att vända svagheter till styrkor. Sammantaget upplevs arbetsmiljö- och kulturarbetet möjliggöra positiv utveckling.

Övergripande resultat OSA-enkät Furudals skola 2024:

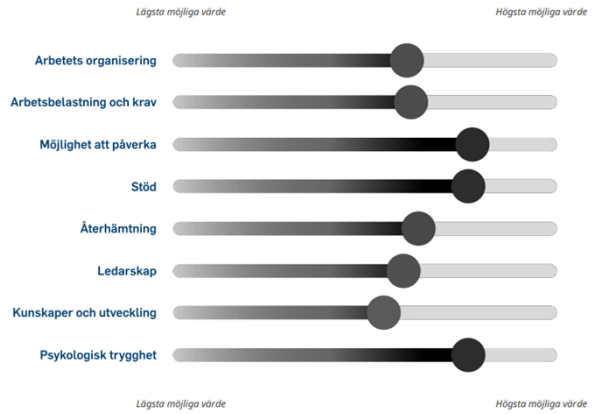
Övergripande resultat OSA-enkät Furudals skola 2025:

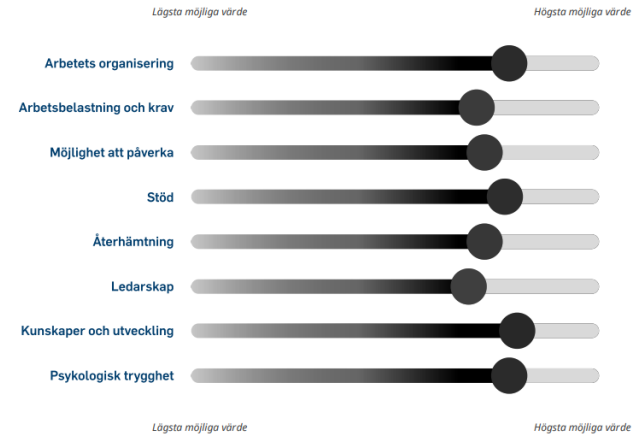
- Ett annat exempel på en tydlig förflyttning i positiv riktning är Torggatans gruppbostad. Vid vidare undersökning om framgången beskrivs att en organisatorisk utveckling har skett. Bland annat har de infört teamträffar, arbetat med utveckling av verksamheten och upprättat en plan för kommande utbildningsinsatser, vilket visar sig ha

en positiv effekt på den upplevda organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Övergripande resultat OSA-enkät Torggatan 2024:

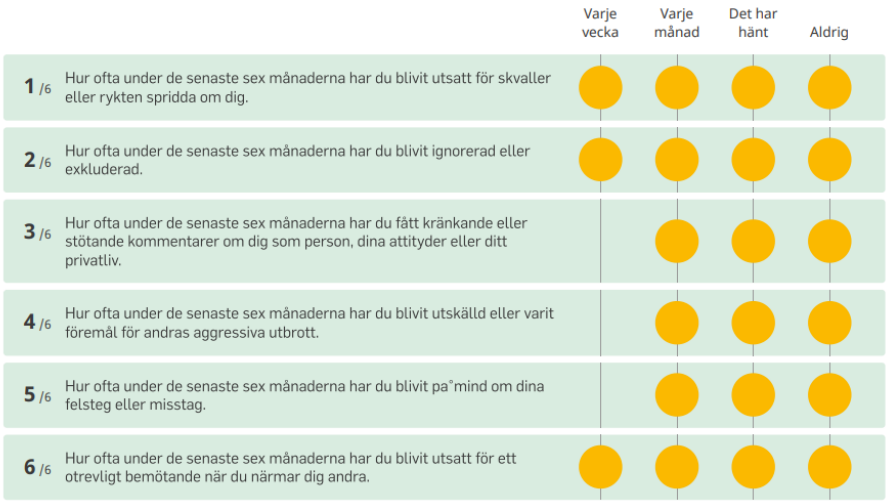

Övergripande resultat OSA-enkät Torggatan 2025:

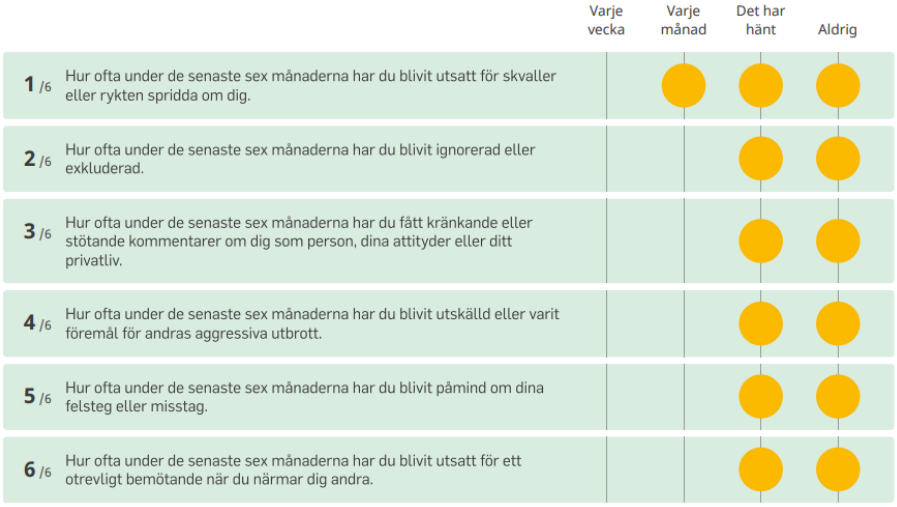

- Ytterligare tydlig förflyttning, åt båda håll, är på vård och omsorgsboendet Backåkern. Det övergripande resultatet visar en generell försämring av upplevd organisatorisk och social arbetsmiljö, där framför allt återhämtning och psykologisk trygghet har ett lägre resultat 2025 i jämförelse med 2024. Ett stort arbetsmiljöarbete har pågått på Backåkern under projekttiden där konflikthantering, omstrukturering, spelregler och friskfaktorer har varit i fokus. Det framkommer dock klara förbättringar på framför allt området kränkande beteende, vilket är ett tecken på att arbetsmiljöarbetet ger effekt.

Resultat kränkande beteende Backåkern 2024:

Resultat kränkande beteende Backåkern 2025:

Aktivitet: Miniutbildning

Miniutbildning för chefer och skyddsombud i AFS 2015:4, Organisatorisk och Social Arbetsmiljö (OSA).

- *Resultat:* Då Arbetsmiljöverket gjorde om sin regelstruktur från och med 1/1-24 låg fokus i den årliga arbetsmiljöutbildningen 2024 på att förmedla den nya regelstrukturen. En något djupare fördjupning inom området Organisatorisk och Social arbetsmiljö ingick också. Under 2026 planeras en utbildning i Systematiskt arbetsmiljöarbete vilket inkluderar hur en kan arbeta systematiskt även med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Digital utbildning generellt kring de nya AFS:arna är lanserad. Inom ramen för den årliga arbetsmiljöutbildningen kommer 2026 en fördjupning i OSA (AFS 2023:2) att genomföras.

4.6 Kompetensutveckling hela arbetslivet

Aktivitet: Skuggning

Se över möjligheten att skugga varandra för ökad förståelse för varandras arbeten och roller.

- *Resultat:* Underlag för införande av skuggning är framtaget inför vidare utredning av införande, se bilaga 3. Jobbskuggning ska ge medarbetare möjlighet att få en inblick i andra roller inom kommunen, öka förståelsen för varandras arbete och bidra till ökad samverkan, trivsel och utveckling.

Aktivitet: Kompetensöverföring

Utveckla off-boardingprocessen för att säkerställa en god kompetensöverföring.

- *Resultat:* Offboardingprocessen har kompletterats med en checklista vid medarbetares avgång från anställning och återfinns i Chefshandboken. Utvecklingsarbete för on- och offboardingprocesserna pågår under 2026-2027.

Aktivitet: Mentorskap

Se över behovet av internt mentorskapsprogram för att öka möjligheten till kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte.

- *Resultat:* Ett underlag för införande av mentorskapsprogram har tagits fram (se bilaga 4). Förslaget omfattar dels ett så kallat buddyprogram och dels ett kommunövergripande mentorskapsprogram för nya chefer. En chef som har tagit del av underlaget, inför ett uppdrag som mentor till en nyrekryterad kollega, bedömer att materialet utgör ett välfungerande stöd och kommer att vara till nytta för arbetsgivaren.

4.7 Systematiskt arbetsmiljöarbete i vardagen

Aktivitet: KIA-systemet

Förbättra rutiner för ärendehantering i KIA-systemet.

- *Resultat:* Utbildning i KIA-systemet, där vikten av struktur för det administrativa arbetet framgår, har genomförts två gånger under 2024 och 2025. Nya chefer introduceras löpande. APT-kit för KIA-systemet uppdateras löpande. Informationsrutor i KIA-systemet underlättar för både rapportörer, chefer och skyddsombud att navigera ärendet på ett tillfredsställande sätt. KIA-rutiner kommer också inkluderas i on- och offboardingprocess i större utsträckning i samband med det arbetet.

Aktivitet: Friskbedömning och arbetsglädje
Stötta att arbeta systematiskt med friskbedömningar samt arbetsglädje.

- *Resultat:* En mall för friskbedömning är framtagen och är uppbyggd på samma sätt som kommunens mall för riskbedömning. Friskbedömningen används successivt i större utsträckning i våra verksamheter som ett verktyg att kartlägga vad som fungerar bra och vad som kan göras bättre utan att vara riskorienterat i den bemärkelsen. Att genomföra friskbedömning parallellt med riskbedömning etableras mer och mer som ett arbetssätt till exempel för att inte förlora något som fungerat bra i samband med omorganisation.
- Många av verksamheterna inom projektet använder sig av olika metoder för att mäta arbetsglädje på till exempel APT. APT-kit för arbetsglädje används. Andra aktiviteter för att fånga upp upplevd arbetsglädje kan vara till exempel att gå ”laget runt” för att fånga upp något positivt som hänt.

Aktivitet: Årshjulet

Säkerställa att det systematiska arbetsmiljöarbetet följer årshjulet och att aktiviteter i SAM genomförs.

- *Resultat:* HR-enheten har tydliggjort SAM-hjulet under 2025, där rutinerna för undersökning av den digitala arbetsmiljön ingår. Detta område ingår i den årliga arbetsmiljöutbildningen som är planerad hösten 2026.

Aktivitet: Årlig arbetsmiljöutbildning

Säkerställa att chefer och skyddsombud i berörda verksamheter har gått den årliga arbetsutbildningen under projekttiden.

- *Resultat:* 2024 deltog ca 70% av alla chefer som ingick i projektet, varav majoriteten gick med sitt skyddsombud. 2025 utgick arbetsmiljöutbildningen men planeras till hösten 2026 igen.

4.8 Tidiga insatser och arbetsanpassning

Aktivitet: Främjande och förebyggande

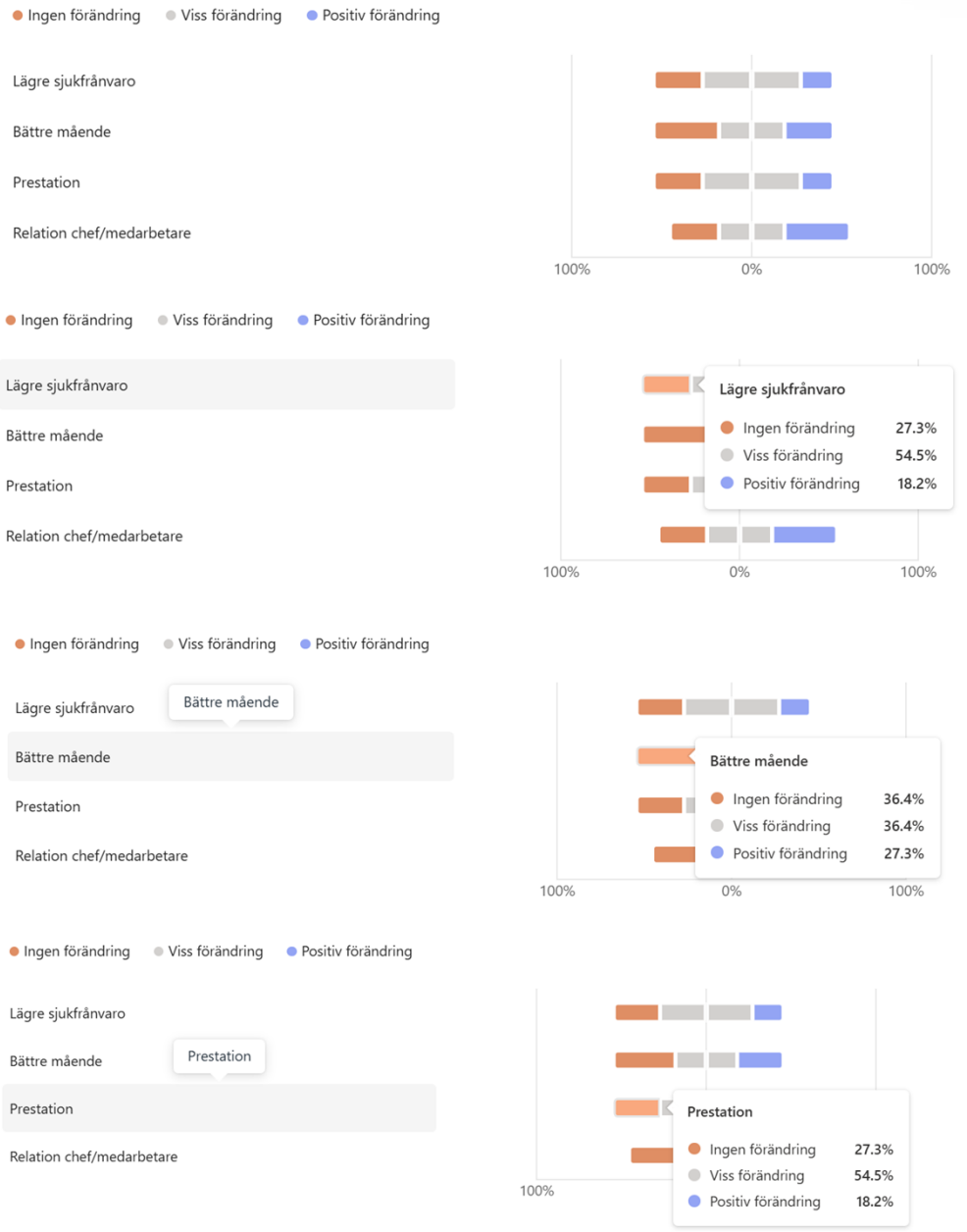
Intervjuer med chefer i de verksamheter som har höga sjuktal för att göra nulägesanalys samt se vilka insatser som behövs. Även se över vilka insatser som fungerar bra i verksamheter med låga sjuktal för att identifiera framgångsfaktorer.

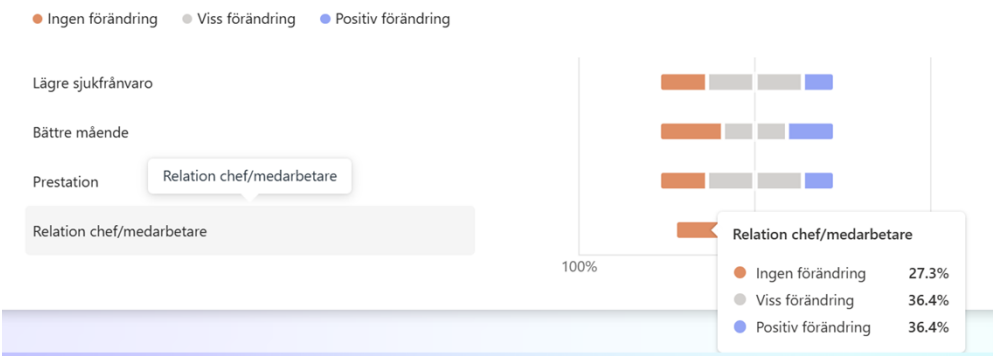
- *Resultat:* Nulägesanalys genomfördes hösten 2023 samt i enkätform årskiftet 25/26. Läs mer under avsnitt 3.1.

Aktivitet: Prehabilitering

Omtankessamtal vid 3 korttidsfrånvarotillfällen som stöd för att fånga upp tidiga signaler på ohälsa. Detta from 1/1 2024 för att få statistik per helår (samt kvartal/halvår) för berörda verksamheter.

- *Resultat:* Utbildning i verktyget för cheferna genomfördes och samtalsmall togs fram. I utvärdering av införandet framkom flera fördelar med omtankessamtalet. På frågan ”Vilka förändringar eller resultat har du märkt i medarbetarnas välmående eller prestation efter omtankessamtalen?” blev resultatet följande:

- Eftersom viss och positiv förändring är i majoritet inom samtliga områden beslutades under hösten 2025 att införa Omtankessamtal som en prehabiliterande åtgärd för hela Rättviks kommun från och med årsskiftet 25/26 med en mindre justering i frekvens; omtankessamtal ska genomföras vid tre frånvarotillfällen på sex månader eller sex frånvarotillfällen på 12 månader.
- Vi ser också att omtankessamtalet förbättrar relationen mellan chef och medarbetare, vilket är en av de viktigaste faktorerna för att vi ska må bra och prestera på arbetet[1].
- På frågan om vad som är mest utmanande med det här arbetssättet för att fånga upp tidiga signaler på ohälsa är svaret ”tidsbrist” framträdande. Att kartlägga, planera, initiera och genomföra omtankessamtal samt eventuellt efterarbete i form av att genomföra anpassningar eller andra insatser kräver mer tid än vad som finns till förfogande och/eller prioriteras ned på grund av andra högprioriterade arbetsuppgifter.

4.9 Övriga aktiviteter

En ”checklista” på samtliga genomförda aktiviteter inom projektet återfinns som bilaga 1.

4.9.1 Övergripande aktiviteter

Många av de listade aktiviteterna under respektive område i Friskfaktorstarten (se föregående avsnitt) inkluderas i sin helhet eller till delar av i följande övergripande aktiviteter:

- *Chefoskopet*
  Samtliga berörda chefer genomgick Chefoskopet från Sunt arbetsliv, som syftar till att se över chefers förutsättningar och fungera som ett stöd i ledarskapet. Kommunledning samt respektive förvaltning arbetar vidare med framtagna handlingsplaner utifrån resultat.
- *Medarbetarskap*
  Denna utbildning omfattade allt ifrån dialog om arbetsglädje och hur viktig arbetsmiljön är för hur vi mår på arbetet till skyldigheter och

[1] Ledarskapets betydelse för medarbetares välbefinnande och prestation

rättigheter i anställningen. Inom ramen för projektet träffade projektledarna över 400 medarbetare. Medarbetarna upplevde utbildningen som informativ, utvecklande och som ett bra tillfälle att knyta kontakter över förvaltningen. Cheferna fick efter genomförd utbildning återkoppling med vad som framkommit under till exempel dialogövningar och vad de kunde arbeta vidare med på den egna enheten, för att fånga upp och skapa delaktighet i större omfattning.

Under utbildningen genomfördes dialogövningar där medarbetarna fick fundera tillsammans. Några av frågorna rörde hur de kan bidra till ökad arbetsglädje och en bättre arbetsmiljö. Samtliga lyfte kulturen och klimatet som avgörande för hur de upplever arbetsmiljön. Faktorer som bidrar till arbetsglädje och en god arbetsmiljö beskrivs som, till exempel, att ha ett gott samarbete, att visa uppskattning, att se varandras olikheter som styrkor, att ha roligt och vara trygga tillsammans, att hjälpa varandra och göra det lilla extra för den de arbetar för (kunden, brukaren, klienten, eleven).

En av enheterna som gick medarbetarskapsutbildningen var förskolan Äppelgården. Här beskrevs arbetsmiljön som positiv; roligt och stimulerande att gå till arbetet och väl där genomsyrades arbetsdagen av högt engagemang och arbetsglädje. En förklarande faktor till den upplevda trivseln beskrevs som hög psykologisk trygghet och en arbetsgrupp som stod för respekt, omtanke och vänlighet.

- *Prehabilitering/rehabilitering*
  I prehab- och rehabarbete är det vanligt med täta avstämningar och uppföljningar, med huvudsakligt syfte att följa upp arbetsanpassningar och åtgärder för att bibehålla arbetsförmåga eller möjliggöra en återgång i arbete. Vanligt förekommande arbetsanpassningar och åtgärder i både prehabilitering och rehabilitering är till exempel successiv upptrappning av arbetstid, stödsamtal via företagshälsovården eller lättnader i arbetsuppgifter. Under projekttiden har HR utökat sitt stöd och manat till att tidigt i processen ta stöd av HR, framför allt i syfte att bli tryggare som chef, men också för att komplexitet i ärenden ökar. I samband med översyn av samtliga verksamheter vid årsskiftet 2024/2025 inom Socialförvaltningen lades ett stort fokus på att identifiera och åtgärda framför allt långtidssjukfrånvaro, samtidigt som ett varsel lades. Verksamheterna inom projektet har generellt sänkt sina sjuktal, vilket också framgår av statistiskt underlag i avsnitt 5.
- *APT-kit*
  HR-enheten tar löpande fram APT-kit för enheter att använda på till exempel APT, planeringsdagar eller övriga möteskonstellationer som kan vara lämpliga forum för dialog och övningar. Ett APT-kit är en

kort, informativ powerpoint med fokus på att skapa dialog och handling inom olika områden. Under projektets gång uppmanades deltagande chefer att genomföra minst ett friskfaktorrelaterat APT-kit, vilket har genomförts av de flesta verksamheter. Det framkommer önskemål om att även ta fram ledningsgrupps-kit för chefer, som ett komplement till de ledarskapsverktyg som finns.

- *Verktyg: Friskfaktorlabbet*

  Friskfaktorlabbet är ett verktyg från Sunt Arbetsliv som uppmanar till samverkan mellan chef och skyddsombud samt medarbetare, där en eller flera digitala strukturerade uppgifter görs tillsammans utifrån varje ”tårtbit” i friskfaktorverktyget. Syftet är att identifiera förbättringsområden för att uppfylla friskfaktorn – eller säkerställa att verksamheten faktiskt uppfyller friskfaktorn och vad de kan fortsätta arbeta med för att upprätthålla detsamma. En av verksamheterna som har påbörjat friskfaktorarbetet genom Friskfaktorlabbet är vård- och omsorgsboendet Prästskogen. Det som för dem varit särskilt positivt med verktyget är möjligheten att på ett konkret och tydligt sätt lyfta fokus från det som inte fungerar till det som fungerar bra. Dock framkommer svårigheter att rikta fokus mot ett mer salutogent förhållningssätt.

5 Sjuktal samt personalomsättning

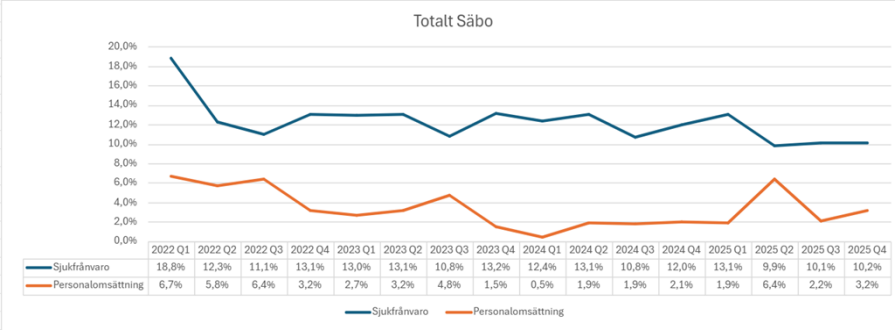
För att kunna synliggöra den förflyttning som gjorts sedan projektets införande hösten 2023 har vi valt att ta fram data som sträcker sig över en längre tidsperiod: från och med 2022 till och med 2025. Att även inkludera nyckeltal för personalomsättning hjälper oss bland annat att ge en helhetsbild av arbetsplatsens mående, att kunna identifiera orsakssamband och de ekonomiska konsekvenser som följer.

För att få fler verktyg för att mer strategiskt kunna arbeta med nyckeltal, analys och uppföljning har HR-enheten tagit fram ett rapportpaket för HR-data. Syftet med paketet är att dels att vi behöver bli mer datadrivna för att kunna följa trender i de siffror vi valt att följa, för att på ett pedagogiskt sätt för verksamheten översätta statistik och nyckeltal till användbar verksamhetsnära information.

Under 2026 pågår även ett kommungemensamt arbete inom Dalakommunerna med målsättningen att etablera en samsyn kring hur friskfaktorer kan mätas. Genom att vidareutveckla rapportpaketet kan stödet tydliggöra att även friskfaktorer kan följas upp genom relevanta nyckeltal, såsom frisk- och produktionsnärvaro, stärks förutsättningarna för ett strategiskt, strukturerat och systematiskt arbete med friskfaktorer.

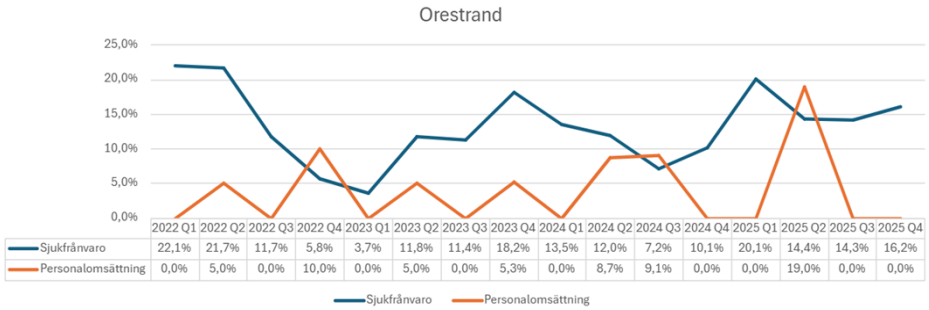
5.1 Vård- och omsorgsboende (tidigare särskilt boende)

Sedan projektets start ser vi på totalen att såväl sjukfrånvaro som personalomsättning generellt har minskat. Den topp i personalomsättning våren -25 hör ihop med det varsel som lades utifrån Socialförvaltningens åtgärdspaket för att nå budget i balans. Anmärkningsvärt är att sjukfrånvaro, som ofta speglar personalomsättning, stadigt låg runt 10%.

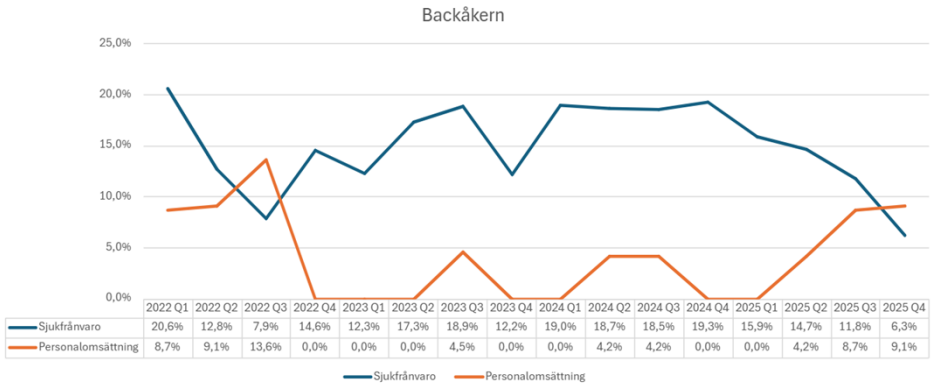
	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	18,8%	12,3%	11,1%	13,1%	13,0%	13,1%	10,8%	13,2%	12,4%	13,1%	10,8%	12,0%	13,1%	9,9%	10,1%	10,2%
Personalomsättning	6,7%	5,8%	6,4%	3,2%	2,7%	3,2%	4,8%	1,5%	0,5%	1,9%	1,9%	2,1%	1,9%	6,4%	2,2%	3,2%

5.1.1 Orestrand

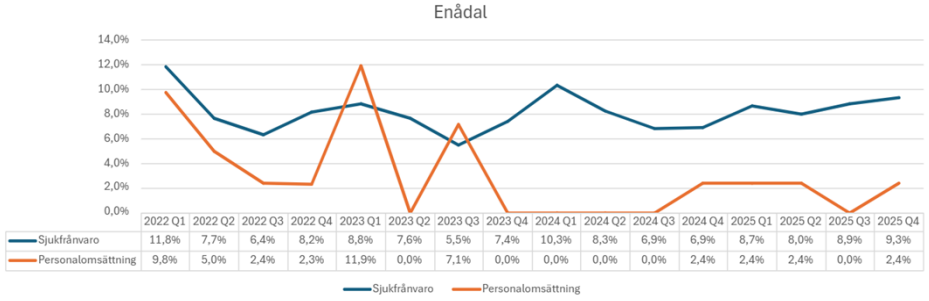
	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	22,1%	21,7%	11,7%	5,8%	3,7%	11,8%	11,4%	18,2%	13,5%	12,0%	7,2%	10,1%	20,1%	14,4%	14,3%	16,2%
Personalomsättning	0,0%	5,0%	0,0%	10,0%	0,0%	5,0%	0,0%	5,3%	0,0%	8,7%	9,1%	0,0%	0,0%	19,0%	0,0%	0,0%

5.1.2 Backåkern

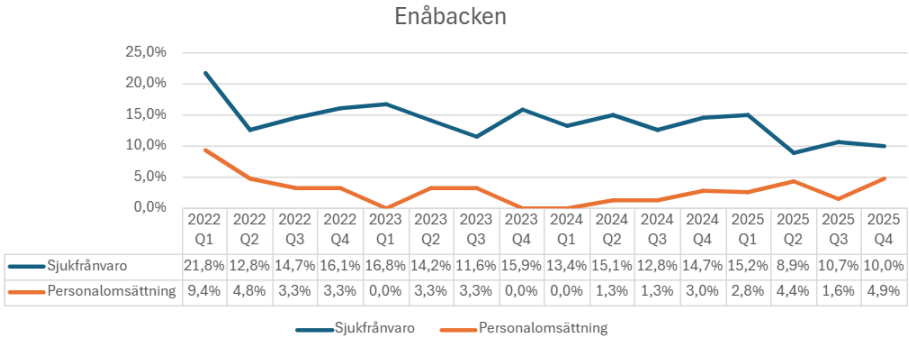
	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	20,6%	12,8%	7,9%	14,6%	12,3%	17,3%	18,9%	12,2%	19,0%	18,7%	18,5%	19,3%	15,9%	14,7%	11,8%	6,3%
Personalomsättning	8,7%	9,1%	13,6%	0,0%	0,0%	0,0%	4,5%	0,0%	0,0%	4,2%	4,2%	0,0%	0,0%	4,2%	8,7%	9,1%

5.1.3 Enådal

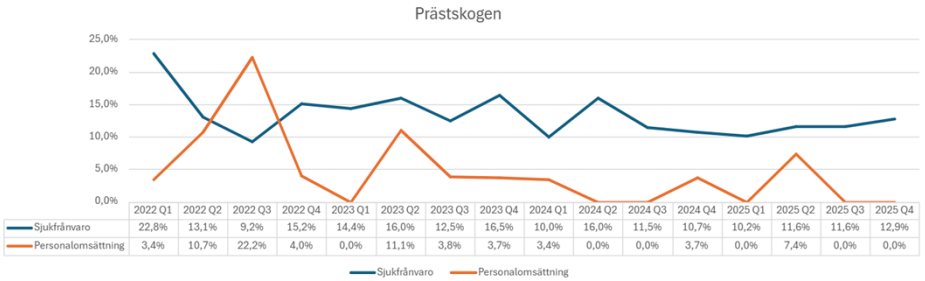
	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	11,8%	7,7%	6,4%	8,2%	8,8%	7,6%	5,5%	7,4%	10,3%	8,3%	6,9%	6,9%	8,7%	8,0%	8,9%	9,3%
Personalomsättning	9,8%	5,0%	2,4%	2,3%	11,9%	0,0%	7,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,4%	2,4%	2,4%	0,0%	2,4%

5.1.4 Enåbacken

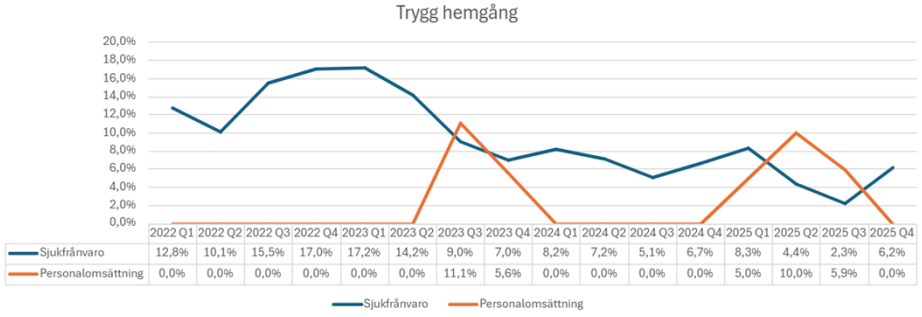
	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	21,8%	12,8%	14,7%	16,1%	16,8%	14,2%	11,6%	15,9%	13,4%	15,1%	12,8%	14,7%	15,2%	8,9%	10,7%	10,0%
Personalomsättning	9,4%	4,8%	3,3%	3,3%	0,0%	3,3%	3,3%	0,0%	0,0%	1,3%	1,3%	3,0%	2,8%	4,4%	1,6%	4,9%

5.1.5 Prästskogen

	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	22,8%	13,1%	9,2%	15,2%	14,4%	16,0%	12,5%	16,5%	10,0%	16,0%	11,5%	10,7%	10,2%	11,6%	11,6%	12,9%
Personalomsättning	3,4%	10,7%	22,2%	4,0%	0,0%	11,1%	3,8%	3,7%	3,4%	0,0%	0,0%	3,7%	0,0%	7,4%	0,0%	0,0%

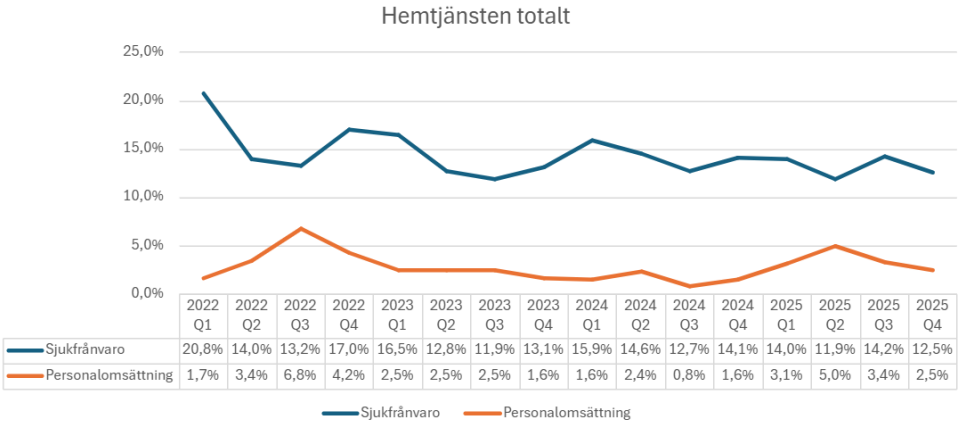
5.1.6 Korttidsboende (Trygg hemgång)

	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	12,8%	10,1%	15,5%	17,0%	17,2%	14,2%	9,0%	7,0%	8,2%	7,2%	5,1%	6,7%	8,3%	4,4%	2,3%	6,2%
Personalomsättning	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	11,1%	5,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	5,0%	10,0%	5,9%	0,0%

5.2 Hemtjänsten

Då hemtjänstgrupperna under projektperioden har omorganiserats och därför inte har ett jämförbart resultat per enhet presenteras sjukfrånvaro och personalomsättning på totalen.

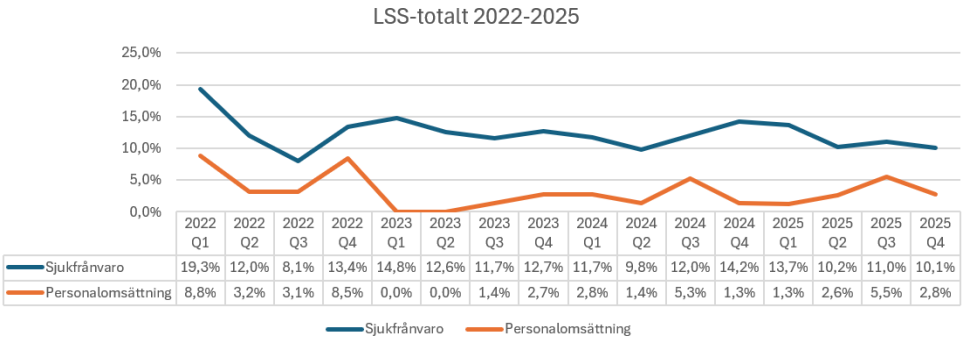

	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	20,8%	14,0%	13,2%	17,0%	16,5%	12,8%	11,9%	13,1%	15,9%	14,6%	12,7%	14,1%	14,0%	11,9%	14,2%	12,5%
Personalomsättning	1,7%	3,4%	6,8%	4,2%	2,5%	2,5%	2,5%	1,6%	1,6%	2,4%	0,8%	1,6%	3,1%	5,0%	3,4%	2,5%

5.3 Funktionsstöd

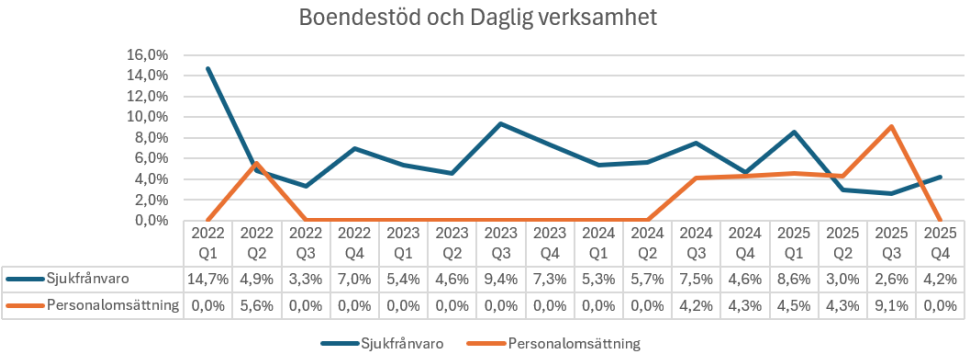
5.3.1 LSS

Då LSS-områden under projektperioden har omorganiserats och därför inte har ett jämförbart resultat per område presenteras sjukfrånvaro och personalomsättning på totalen.

	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	19,3%	12,0%	8,1%	13,4%	14,8%	12,6%	11,7%	12,7%	11,7%	9,8%	12,0%	14,2%	13,7%	10,2%	11,0%	10,1%
Personalomsättning	8,8%	3,2%	3,1%	8,5%	0,0%	0,0%	1,4%	2,7%	2,8%	1,4%	5,3%	1,3%	1,3%	2,6%	5,5%	2,8%

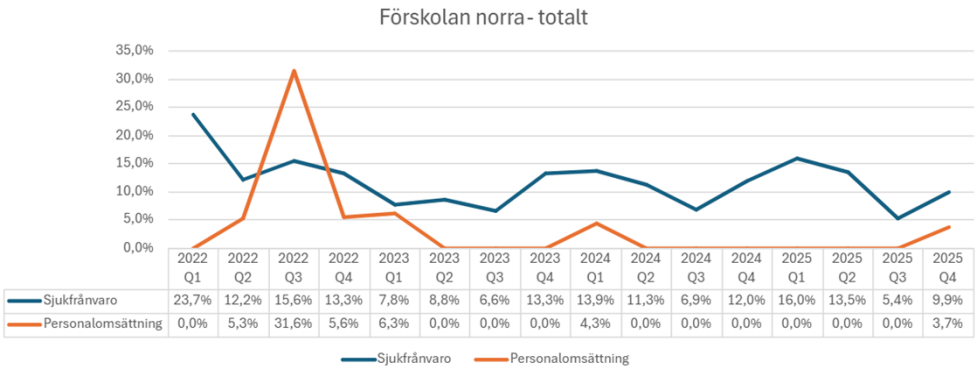
5.3.2 Boendestöd och Daglig verksamhet

	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	14,7%	4,9%	3,3%	7,0%	5,4%	4,6%	9,4%	7,3%	5,3%	5,7%	7,5%	4,6%	8,6%	3,0%	2,6%	4,2%
Personalomsättning	0,0%	5,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,2%	4,3%	4,5%	4,3%	9,1%	0,0%

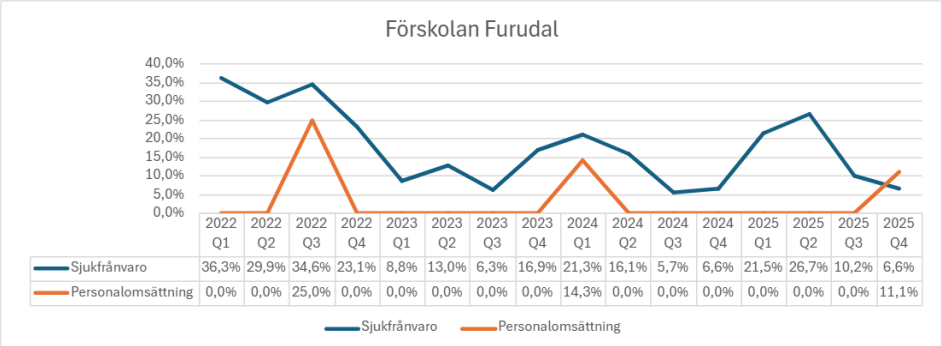
5.4 Förskola: Furudal, Boda, Ingels

Totalt för samtliga förskolor inom Furudal, Boda och Ingels-området:

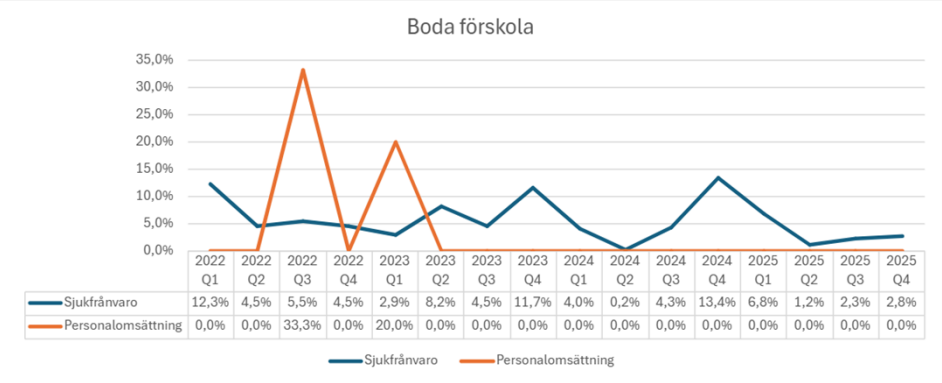
	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	23,7%	12,2%	15,6%	13,3%	7,8%	8,8%	6,6%	13,3%	13,9%	11,3%	6,9%	12,0%	16,0%	13,5%	5,4%	9,9%
Personalomsättning	0,0%	5,3%	31,6%	5,6%	6,3%	0,0%	0,0%	0,0%	4,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,7%

5.4.1 Furudals förskola – Vindförberg

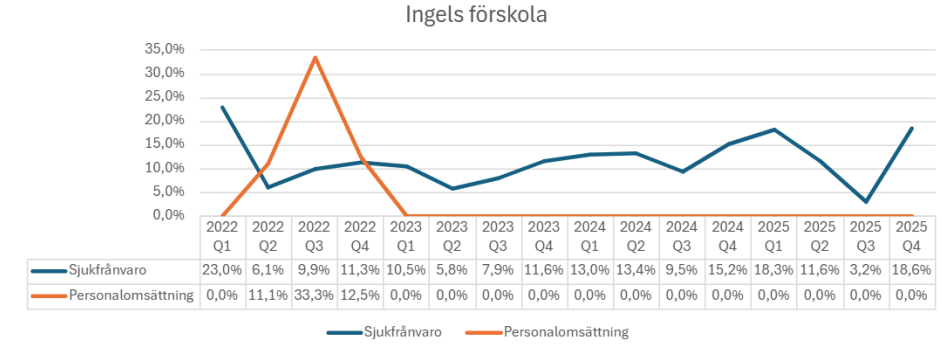
	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	36,3%	29,9%	34,6%	23,1%	8,8%	13,0%	6,3%	16,9%	21,3%	16,1%	5,7%	6,6%	21,5%	26,7%	10,2%	6,6%
Personalomsättning	0,0%	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	11,1%

5.4.2 Boda förskola – Äppelgården

	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	12,3%	4,5%	5,5%	4,5%	2,9%	8,2%	4,5%	11,7%	4,0%	0,2%	4,3%	13,4%	6,8%	1,2%	2,3%	2,8%
Personalomsättning	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	20,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

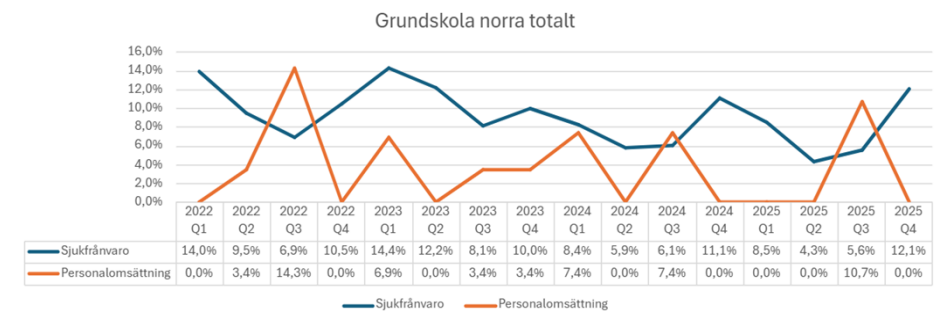
5.4.3 Ingels förskola – Nallegården

	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	23,0%	6,1%	9,9%	11,3%	10,5%	5,8%	7,9%	11,6%	13,0%	13,4%	9,5%	15,2%	18,3%	11,6%	3,2%	18,6%
Personalomsättning	0,0%	11,1%	33,3%	12,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

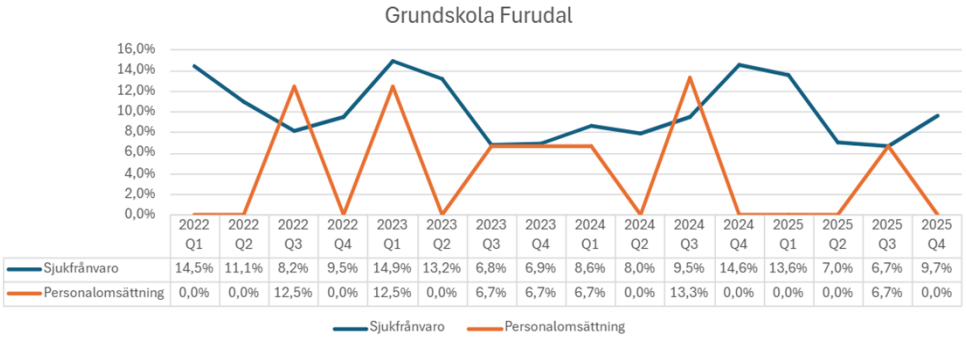
5.5 Grundskola: Furudal, Boda, Ingels

Totalt för grundskola inom Furudal, Boda och Ingels-området:

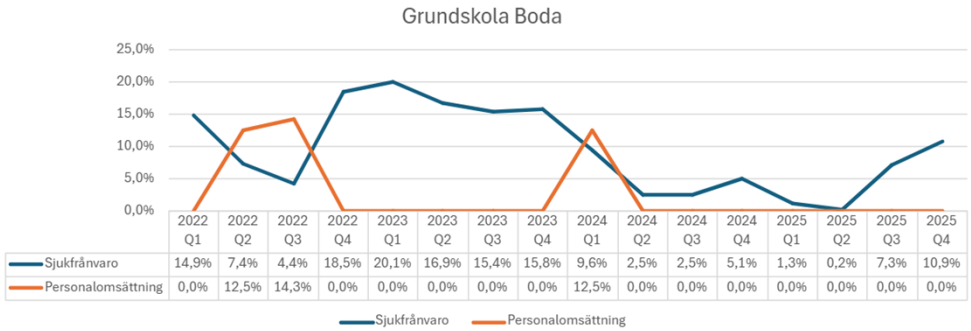
	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	14,0%	9,5%	6,9%	10,5%	14,4%	12,2%	8,1%	10,0%	8,4%	5,9%	6,1%	11,1%	8,5%	4,3%	5,6%	12,1%
Personalomsättning	0,0%	3,4%	14,3%	0,0%	6,9%	0,0%	3,4%	3,4%	7,4%	0,0%	7,4%	0,0%	0,0%	0,0%	10,7%	0,0%

5.5.1 Furudals skola

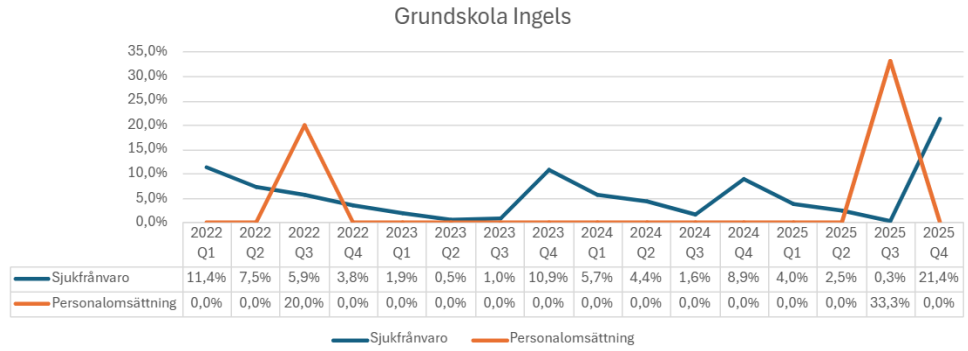
	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	14,5%	11,1%	8,2%	9,5%	14,9%	13,2%	6,8%	6,9%	8,6%	8,0%	9,5%	14,6%	13,6%	7,0%	6,7%	9,7%
Personalomsättning	0,0%	0,0%	12,5%	0,0%	12,5%	0,0%	6,7%	6,7%	6,7%	0,0%	13,3%	0,0%	0,0%	0,0%	6,7%	0,0%

5.5.2 Boda skola

	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	14,9%	7,4%	4,4%	18,5%	20,1%	16,9%	15,4%	15,8%	9,6%	2,5%	2,5%	5,1%	1,3%	0,2%	7,3%	10,9%
Personalomsättning	0,0%	12,5%	14,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	12,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

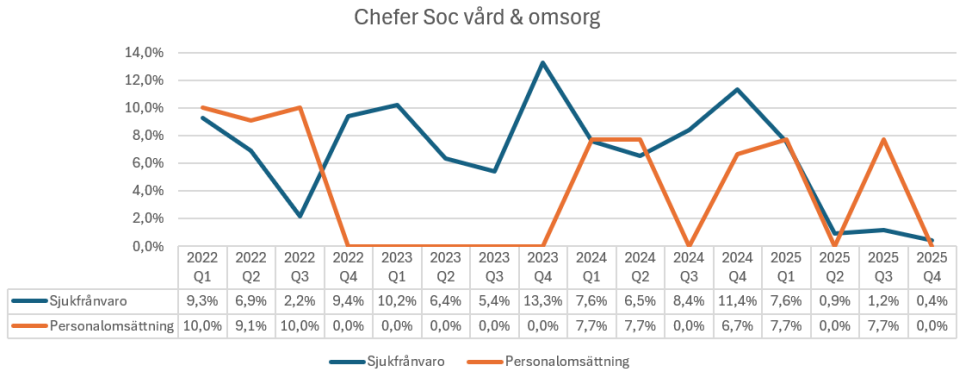
5.5.3 Ingels skola

	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	11,4%	7,5%	5,9%	3,8%	1,9%	0,5%	1,0%	10,9%	5,7%	4,4%	1,6%	8,9%	4,0%	2,5%	0,3%	21,4%
Personalomsättning	0,0%	0,0%	20,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%

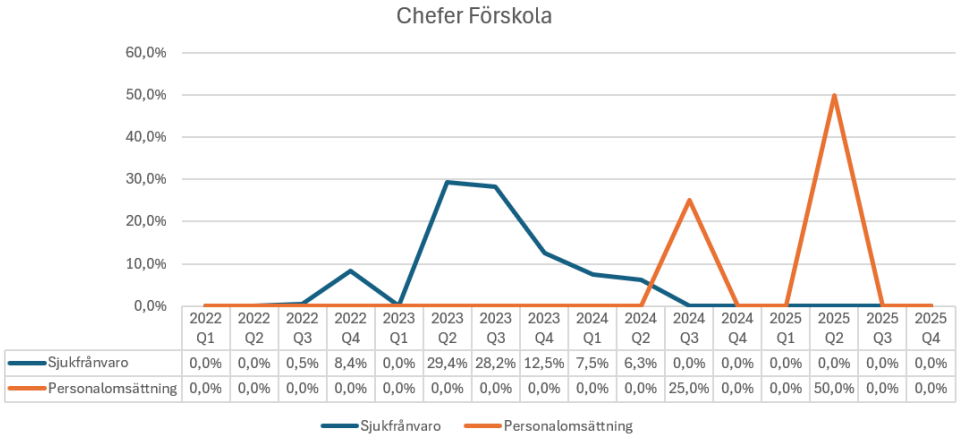
5.6 Chefer och rektorer

5.6.1 Chefer - Socialförvaltningen Vård och omsorg

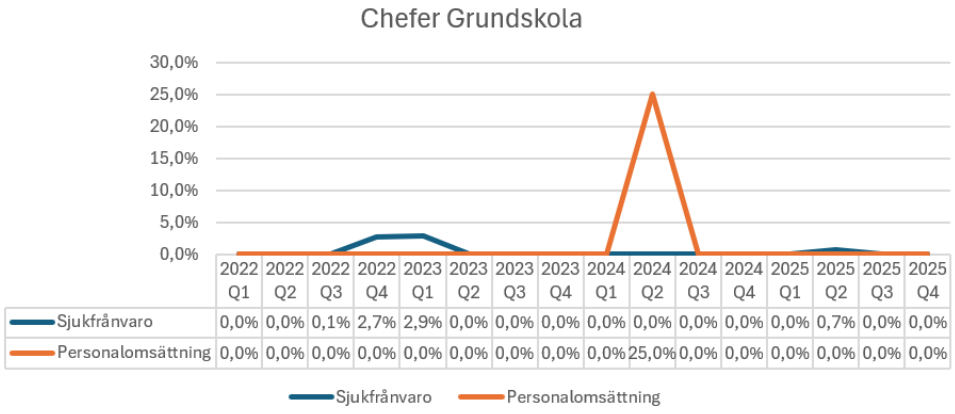
	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	9,3%	6,9%	2,2%	9,4%	10,2%	6,4%	5,4%	13,3%	7,6%	6,5%	8,4%	11,4%	7,6%	0,9%	1,2%	0,4%
Personalomsättning	10,0%	9,1%	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	7,7%	7,7%	0,0%	6,7%	7,7%	0,0%	7,7%	0,0%

5.6.2 Förskolerektorer - Barn- och utbildningsförvaltningen, Norra förskoleområdet

	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	0,0%	0,0%	0,5%	8,4%	0,0%	29,4%	28,2%	12,5%	7,5%	6,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Personalomsättning	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%

5.6.3 Rektorer – Barn- och utbildningsförvaltningen, Norra skolområdet

	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4
Sjukfrånvaro	0,0%	0,0%	0,1%	2,7%	2,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%
Personalomsättning	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

6 Utvärdering av projektet

Sammanfattning:
En del av nulägesenkäten som genomfördes i januari 2026 innehöll frågeställningar om hur cheferna som deltagit upplevt projektet. Sammantaget lyfts projektet som bidragande till ökad kunskap om friskfaktorer, friskfaktorarbete och verktyg för att arbeta mer med det hälsofrämjande området.

Resultat: I utvärderingen framkommer även exempel på de aktiviteter inom friskfaktorområdet som chefer och arbetsgrupper genomfört. Till exempel har stort fokus legat på omtankessamtal, friskfaktorlabbet och feedbackkultur. Det framgår också att APT-kit på temat friskfaktorer (till exempel arbetsglädje och återhämtning), struktur i arbetssätt och arbetsverktyg (till exempel Teams) har varit aktiviteter som genererat positiva effekter. Bland de positiva effekter som framkommer lyfts bland annat ökad psykologisk trygghet, öppnare klimat och en mer öppen dialog.

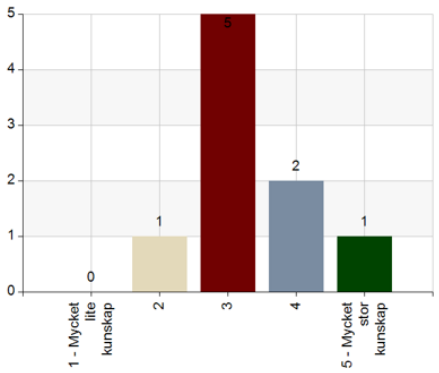
Det framkommer att cheferna också skulle vilja arbeta med friskfaktorer i de egna ledningsgrupperna i större utsträckning. På frågan ”Har du några förslag

på konkreta verktyg inom friskfaktorområdet du som chef skulle vara hjälpt av?" svarar majoriteten att resurs i form av tid och möjlighet att kunna arbeta mer systematiskt med friskfaktorer krävs, något som också bekräftas i resultatet av Chefoskopet.

Innan projektet hade jag god kunskap om Sunt Arbetslivs friskfaktorer.

Namn	Antal	%
1 - Mycket lite kunskap	0	0
2	1	11,1
3	5	55,6
4	2	22,2
5 - Mycket stor kunskap	1	11,1
Total	**9**	**100**

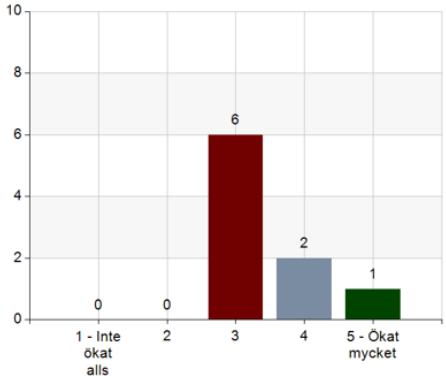
Statistik	
Medelvärde	3,33
Median	3

Efter projektet har min kunskap om friskfaktorerna ökat.

Namn	Antal	%
1 - Inte ökat alls	0	0
2	0	0
3	6	66,7
4	2	22,2
5 - Ökat mycket	1	11,1
Total	**9**	**100**

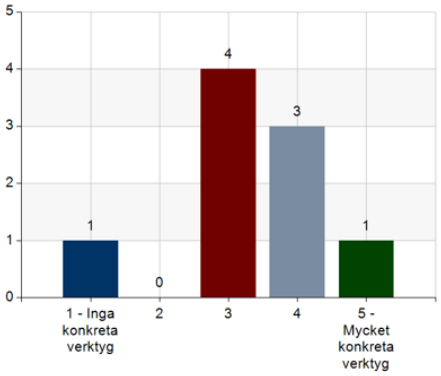
Statistik	
Medelvärde	3,44
Median	3

Projektet har gett mig konkreta verktyg för att arbeta mer hälsofrämjande.

Namn	Antal	%
1 - Inga konkreta verktyg	1	11,1
2	0	0
3	4	44,4
4	3	33,3
5 - Mycket konkreta verktyg	1	11,1
Total	**9**	**100**

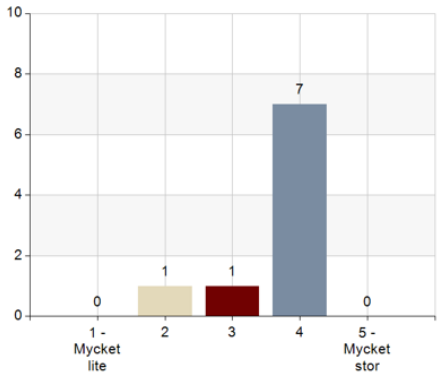
Statistik	
Medelvärde	3,33
Median	3

Jag har en tydlig förståelse för hur friskfaktorerna kan tillämpas i min verksamhet.

Namn	Antal	%
1 - Mycket lite	0	0
2	1	11,1
3	1	11,1
4	7	77,8
5 - Mycket stor	0	0
Total	**9**	**100**

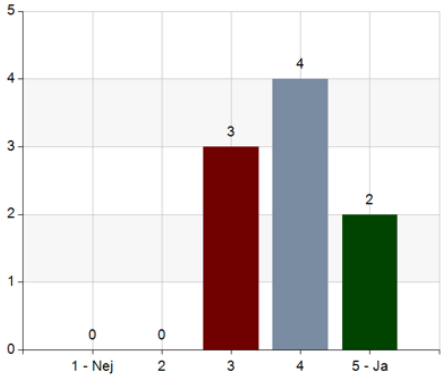
Statistik	
Medelvärde	3,67
Median	4

Jag har påbörjat eller planerar konkreta insatser kopplade till friskfaktorer i min verksamhet.

Namn	Antal	%
1 - Nej	0	0
2	0	0
3	3	33,3
4	4	44,4
5 - Ja	2	22,2
Total	**9**	**100**

Statistik	
Medelvärde	3,89
Median	4

7 Analys och tolkning

Att arbeta med friskfaktorer på ett strukturerat sätt, som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet, har positiv effekt på såväl sjukfrånvaro som arbetsmiljö[2]. Projektets syfte var att över tid bidra till att skapa förutsättningar för en välmående arbetsplats med en god och säker arbetsmiljö där medarbetarna är friska, vill stanna kvar och fortsätta utvecklas. Det fanns med andra ord ingen förväntan eller målsättning att projektet de facto skulle generera effekt under projekttiden. Men en sammantagen analys av aktiviteter, insatser och åtgärder tyder ändå på att projektets aktiviteter har haft påverkan, möjligen även direkt inverkan, på den generellt sjunkande sjukfrånvaron.

Av de aktiviteter som varit särskilt framgångsrika lyfts omtankessamtalet, som dessutom infördes i hela organisationen efter uppföljning av aktivitetens utfall. Det går dock inte att med säkerhet att bekräfta att enheternas generella minskning av sjukfrånvaro enbart skulle bero på införandet. Dock framgår att arbetssättet primärt förbättrar relationen mellan chef och medarbetare. En god relation har en inverkan och påverkan på medarbetares hälsa och

[2] Hälsa och framtid i offentlig förvaltning: HOFF

välbefinnande – vilket också är gynnsamt för chefen som medarbetare.[3] Det i sig ger ytterligare incitament till att fortsätta arbetet med resultatet av Chefoskopet och fortsätta verka för en förbättrad arbetsmiljö för kommunens chefer och därmed indirekt kommunens medarbetare.

Flera av de enheter som genomgått ett större arbetsmiljöarbete under projekttiden har ett något försämrat resultat på OSA-enkäten gällande till exempel arbetsbelastning och återhämtning. Det är i sig inget häpnadsväckande eftersom till exempel konflikter och bristande kommunikation inte bara skapar emotionell belastning, utan också ökar den upplevda arbetsbördan. Detta eftersom otydlighet, missförstånd och relationsspänningar kräver extra kognitiva och sociala resurser. Att fortsätta arbetet med medarbetarskap på såväl kommunövergripande som enhetsnivå bör därför fortsatt vara en prioriterad fråga. Samtidigt finns också orsakssamband mellan sjukfrånvaro och upplevd hög arbetsbelastning; i de verksamheter med hög sjukfrånvaro är också upplevelsen att arbetsbelastningen är högre. I relation till detta påverkar även den demografiska utmaningen (som för övrigt lyfts i bland annat förvaltningarnas kompetensförsörjningsplaner samt Chefoskopet), till exempel genom svårigheter till nyrekrytering och vikarieanskaffning. Över tid kommer antal personer i arbetsför ålder successivt minska i Rättviks kommun, vilket i sin tur kommer att ställa högre krav på verksamheterna att bemanna på rätt sätt. I Arbetsmiljöverkets rapport[4] från november 2025 framgår att produktivitet och ekonomiska mål generellt prioriteras på bekostnad av arbetsmiljöarbetet inom offentlig sektor. Detta trots att vinsterna är många ur flera perspektiv, till exempel inom kompetensförsörjning. Ju fler medarbetare som mår bra och trivs på arbetet desto fler behåller arbetsförmåga och vilja att arbeta till pensionsålder.

Ett sätt att minska riskerna kopplade till den demografiska utvecklingen, svårigheter med vikarieanskaffning samt utmaningar i att rekrytera tillräckligt med kvalificerad personal är att upprätthålla en något högre bemanning än minimibehovet, det som ibland kallas ”överanställning”. Observera att överanställning i den här bemärkelsen inte är detsamma som den överkapacitet som genererats av Heltidsresan, utan syftar i stället till att vara fler på arbetsplatsen. En sådan strategi kan bidra till att på längre sikt reducera kostnader för sjukfrånvaro och övertid och samtidigt förbättra arbetsmiljön för ordinarie medarbetare. Det kan också gynna verksamheten genom ökad produktionsnärvaro. Det är rimligt att anta att en lätt överanställning i många fall till stor del kan vara självfinansierande, samtidigt som den bidrar till högre kvalitet, minskad risk för ohälsa och en mer stabil budget över tid. Om sjukfrånvaron ändå förblir hög trots en något utökad bemanning kan det tyda på att orsakerna ligger i andra organisatoriska faktorer, såsom

[3] Ledarskap för hälsa och välbefinnande
[4] Fokus på för hög arbetsbelastning

arbetstidsförläggning, planering eller den sociala arbetsmiljön, vilka då behöver analyseras och åtgärdas.

Flera kommuner, till exempel Göteborg, Söderhamn och Umeå, har förbättrat chefernas förutsättningar till ett mer friskorienterat arbetssätt, förbättrad kommunikation och arbetsmiljö över lag, genom att införa ett riktvärde eller max antal medarbetare per chef[5],[6]. I Chefoskopet för Rättviks kommun framkommer att det förekommer enheter där chefer har ansvar för långt mer än 25-30 medarbetare, ibland också där verksamheterna har olika geografisk placering. Det i sig har en påverkan på mer eller mindre alla friskfaktorområden; till exempel försvåras möjligheten till att genom närvarande ledarskap kunna fånga upp tidiga signaler på ohälsa och sätta in åtgärder i tid. De chefer som ansvarar för flera arbetsplatser eller har stora personalgrupper behöver också lägga mer tid på flertal arbetsuppgifter, än kollegor med ett rimligt antal medarbetare på en adress. Till exempel: chef ansvarar för arbetsplatser på tre olika geografiska adresser och genomför därför APT på samtliga tre ställen vid tre olika tillfällen – i jämförelse med kollegan som har 15 medarbetare på en och samma plats och därför håller ett APT. Andra exempel är att antal medarbetare kan skilja sig åt även inom en och samma förvaltning; det går inte att komma ifrån att det är skillnad i arbetsbelastning för den chef som håller lönesamtal med 32 medarbetare än den som enbart har 10. Samtidigt påverkar detta också medarbetares upplevelser av närvarande ledarskap varför det är viktigt att belysa och definiera begreppet. Tydlig kommunikation om förutsättningar och förväntningar minskar risken för både gränslöshet och upplevd icke-närvaro, samtidigt som det ökar möjligheterna till att uppleva ledarskapet som närvarande även då det inte är möjligt rent fysiskt. Det är därför viktigt att inkludera dessa aspekter i dialogen om och i arbetet med chefernas arbetsmiljö och organisatoriska förutsättningar att göra ett bra arbete. Genom ett införande av riktvärde för antal medarbetare per chef för kommunens samtliga chefer skulle möjligheterna till ett gynnsamt friskfaktorarbete öka och därmed också möjligheterna till sänkta sjukfrånvarotal.

7.1 Sjuktal och personalomsättning

Sjukfrånvaron totalt i Rättviks kommun är den lägsta på fem år. Under den perioden har verksamheterna inom projektet gått igenom bland annat en pandemi, varsel, omorganisationer och viss omsättning av chefer. Med andra ord tuffa omständigheter som påverkat framför allt den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Trots detta syns över tid en tydlig förändring genom minskning av sjukfrånvaro. De nyckeltal som årligen rapporteras i Kolada kan bekräfta vinsterna med att arbeta hälsofrämjande och tidigt fånga upp tecken på ohälsa. I projektet framkommer till exempel att kvinnor i medelålder och äldre mår sämre samt att yngre medarbetare med psykisk ohälsa ökar, medan

[5] Lagom antal medarbetare per chef – tänk så här - Suntarbetsliv
[6] Lyckad satsning på ökad chefstäthet - Suntarbetsliv

statistiken visar att sjukfrånvaron minskar markant. Det kan vara ett resultat av ett mer strukturerat arbetssätt gällande att fånga upp tidiga signaler på ohälsa och sätta in åtgärder innan korttidssjukfrånvaron ökar eller blir långvarig.

Nyckeltal	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Sjukfrånvaro totalt bland anställda, kommun, andel (%)	8.0	8.3	9.4	9.0	8.9	7.9
Sjukfrånvaro bland anställda <30 år, kommun, andel (%)	8.2	9.3	10.5	8.5	8.3	6.4
Sjukfrånvaro bland anställda 30-49 år, kommun, andel (%)	7.8	8.0	8.8	8.3	8.5	8.0
Sjukfrånvaro bland anställda >49 år, kommun, andel (%)	8.2	8.9	10.0	9.7	9.4	8.1
Sjukfrånvaro mer än 59 dagar som andel av total sjukfrånvaro bland anställda, kommun, andel (%)	34.0	43.5	41.9	48.9	55.9	52.8

Hämtat från Kolada 20260402.

Att sjukfrånvaro mer än 59 dagar som andel av total sjukfrånvaro bland anställda i Rättviks kommun har ökat drastiskt de senaste fem åren kan ha flera förklaringar. Under samma tidsperiod har Covid-19-pandemin härjat med flera långtidssjukskrivningar till följd såväl lokalt som nationellt. Det är givetvis en möjlig delförklaring till de ökade långtidssjukfrånvarotalen. Samtidigt rapporterar till exempel Försäkringskassan[7] att antal pågående stressrelaterade sjukskrivningar ökade från 34 700 till 43 500 mellan våren 2019 och våren 2024. Kvinnor löper också störst risk att bli sjukskrivna på grund av stressrelaterad ohälsa. Stressrelaterad ohälsa i sig är många gånger också relaterat till klimakteriet och de hormonella förändringar som påverkar bland annat kvinnors stresskänslighet och psykiska hälsa i stort. I Rättviks kommun är 77% av alla medarbetare kvinnor. Att sprida kunskap om och skapa förståelse för klimakteriet och dess effekter på medarbetares hälsa bör därför vara en prioriterad fråga.

I jämförelse med liknande kommuner, sett till landsbygd och folkmängd, ser det ungefär lika ut gällande den totala sjukfrånvaron bland anställda medarbetare. Rättvik ligger, i den här jämförelsen, bland de kommuner som har lägre sjukfrånvaro.

Liknande kommuner (landsbygd, med folkmängd 9-12000)	**Sjukfrånvaro totalt bland anställda, kommun, andel (%)**	**Sjukfrånvaro mer än 59 dagar som andel av total sjukfrånvaro bland anställda, kommun, andel (%)**
Rättvik	*7,9 (2025)*	*52,8 (2025)*
Gagnef	8,7 (2025)	46,3 (2025)
Hagfors	7,1 (2025)	37,4 (2025)
Hofors	8,5 (2025)	39 (2024)
Leksand	8,2 (2025)	47,9 (2025)
Nora	8,7 (2025)	37,4 (2025)

[7] Lägesrapport psykisk ohälsa 2024 – rekordmånga stressrelaterade sjukskrivningar - Försäkringskassan

Orsa	9,6 (2025	46,3 (2025)
Sotenäs	8,4 (2025)	6 (2025) (55,2% 2024)
Smedjebacken	7,1 (2025)	36,4 (2025)
Strömsund	6,1 (2025)	35,1 (2025)
Säter	7,1 (2025)	37,7 (2025)
Vansbro	11,6 (2025	57,4 (2025)
Ånge	9,8 (2025)	51,7 (2025)

I avsnitt 5 Sjuktal och personalomsättning är det anmärkningsvärt att sjukfrånvaron, i de flesta fall, inte speglar personalomsättningen. Om nyckeltal för både sjukfrånvaro och personalomsättning är höga kan det vara symptom på att det finns större problem i arbetsmiljön. Det riskerar också skapa en nedåtgående spiral som är svår att häva. Till exempel: när medarbetare slutar ökar oftast arbetsbelastningen för kvarvarande medarbetare, ökad arbetsbelastning kan orsaka sjukfrånvaro, sjukfrånvaro kan öka arbetsbelastningen för kvarvarande, som i sin tur väljer att sluta.

Låg sjukfrånvaro i kombination med hög personalomsättning kan tyda på att medarbetare har förmåga att arbeta, men väljer att lämna arbetsplatsen, eller att de slutar innan ohälsa leder till sjukskrivning. Omvänt kan hög sjukfrånvaro och låg personalomsättning indikera att medarbetare stannar kvar, men inte mår bra. Att analysera sjukfrånvaro i relation till personalomsättning ökar möjligheterna till att lokalisera och identifiera bakomliggande problem och skapa förståelse för om det är relaterat till trivsel, hälsa eller båda. I analysarbetet är det också viktigt att lyfta in organisationspsykologiska aspekter; det tar tid att utveckla och uppnå en trygg, stabil arbetsgrupp med hög autonomi och tillit. Vid hög personalomsättning och/eller hög sjukfrånvaro påverkas verksamheten mer än vad som kan förklaras av att en medarbetare slutar och en annan tillkommer. Tryggheten i gruppen minskar, arbetsbelastningen ökar och risken för kvalitets- och kompetensbrister tilltar. Därtill påverkas kontinuiteten negativt, bland annat genom förlust av kunskap samt ökade behov av introduktion och upplärning av vikarier och nyanställda. Kvarstannande är därför avgörande för en grupps välmående, samarbete och produktion. I sammanhanget är det viktigt att poängtera att trivsel tenderar till att förbättra hälsa och att en god hälsa ökar trivseln.

8 Slutsatser och möjliga vägar framåt

Projektets syfte var att över tid bidra till att skapa förutsättningar för en välmående arbetsplats med en god och säker arbetsmiljö där medarbetarna är friska, vill stanna kvar och fortsätta utvecklas. Aktiviteterna inom ramen för

projektet avgränsades på så sätt att det inte skulle innebära en alltför stor utökning av arbetsuppgifter för berörda chefer, men nulägesanalysen visar att projektet har belastat cheferna i någon mån. Såväl chefer som medarbetare är överens om att friskfaktorer behöver ta tid i anspråk – men det kräver också tydliga prioriteringar och en viljeinriktning som genomsyrar hela organisationen.

Vidare har projektet inte finansierats på något sätt, samtidigt som en del kostnader har lagts på verksamheterna – till exempel för de verksamheter som behövde tillsätta vikarier för ordinarie medarbetare som deltog i medarbetarskapsutbildningen. Samtidigt visar projektets insatser och chefernas arbete med friskfaktorer att det går att inkludera friskfaktorer i det dagliga systematiska arbetsmiljöarbetet, utan större kostnader.

Sammantaget visar resultatet av projektets insatser att det med små medel går att förändra såväl upplevd arbetsmiljö som sjuktal genom fokus på friskfaktorer och systematiskt arbetsmiljöarbete. Det finns både en vilja att arbeta strukturerat med friskfaktorer och behov av förändrade arbetssätt för att gå mot en mer hälsofrämjande organisation, där friskfaktorer har ett lika stort fokus som riskfaktorer. Att arbeta aktivt och strategiskt med att förebygga ohälsa och främja hälsa kan konstateras vara gynnsamt för organisationen som helhet – både kortsiktigt och långsiktigt.

8.1 Möjliga vägar framåt

För en långsiktig utveckling mot välmående arbetsplatser föreslår styrgruppen för projektet till kommunledningen områden att arbeta vidare med framåt:

- Se över möjligheterna att vidareutveckla kommunens hälsofrämjande arbete, exempelvis genom hälsokontroller för 40-, 50- och 60-åringar, utveckling av friskfaktorarbetet för chefer och ledningsgrupper, införande av frisknärvaro som nyckeltal. I detta kan även ingå att undersöka förutsättningarna för hälsoombud.
- Se över behov och möjliga insatser för att stärka arbetsmiljö och kompetensutveckling, exempelvis genom rutiner och utbildningar kring klimakteriet, utbildningar inom psykisk ohälsa och suicidprevention samt införande av en årlig OSA-enkät för kommunens chefer.
- Se över möjliga organisatoriska utvecklingsinsatser, såsom buddy- eller mentorskap, möjligheter till skuggning samt riktvärden för antal medarbetare per chef.

Referenser

Internet

MYNAK Ledarskapets betydelse för medarbetares välbefinnande och prestation, Kunskapssammanställning 2022:6
Ledarskapets betydelse för medarbetares välbefinnande och prestation

Svartgren, Magnus (et.al) Hälsa och framtid i kommuner och landsting 2013:1
http://dok.slso.sll.se/CAMM/Rapportserien/2013/CAMM2013_1.pdf

MYNAK Ledarskap för hälsa och välbefinnande, Kunskapssammanställning 2020:6
Ledarskap för hälsa och välbefinnande och välbefinnande

Espinoza, A och Michael, A, Fokus på för hög arbetsbelastning, Arbetsmiljöverket 20251105 Fokus på för hög arbetsbelastning

Neij, Jeanette: Lagom antal medarbetare per chef – tänk såhär, digital artikel Sunt Arbetsliv 20220815, Lagom antal medarbetare per chef – tänk så här - Suntarbetsliv

Otto, Nils: Lyckad satsning på ökad chefstäthet, digital artikel Sunt Arbetsliv 20190612, Lyckad satsning på ökad chefstäthet - Suntarbetsliv

Försäkringskassan: Lägesrapport psykisk ohälsa 2024 – rekordmånga stressrelaterade sjukskrivningar, Försäkringskassan 20241118, Lägesrapport psykisk ohälsa 2024 – rekordmånga stressrelaterade sjukskrivningar - Försäkringskassan

Bilagor

Bilaga 1 – Lista över urval av aktiviteter och insatser

Aktivitet	**Kommentar**
Planering och förberedelser	Löpande under projektets gång, t.ex. boka in nulägesintervjuer med chefer eller kartläggande samtal med medarbetare vid insats, planera och strukturera styrgruppsmöten, omvärldsbevakning, nätverksträffar och övrig löpande administration.
Rehabilitering	Löpande utökat stöd till berörda verksamheter under projekttiden, ofta månatliga uppföljningar.
Prehabilitering	Löpande utökat stöd till berörda verksamheter under projekttiden, för att fånga upp tidiga signaler på ohälsa.
Miniutbildning i samverkan tillsammans med chefer och skyddsombud	Aktiviteten inkluderar förberedelser.
Miniutbildning i Heroma HälsoSAM	Minst årligen samt löpande för nya chefer. Aktiviteten inkluderar förberedelser.
Årlig arbetsmiljöutbildning	Fem block om 3,5h vardera, förmiddag och eftermiddag. Aktiviteten inkluderar förberedelser.
Ledarforum	Aktiviteten inkluderar förberedelser och efterarbete.
Framtagande av medarbetarskapsutbildning	3,5h utbildning, förmiddag eller eftermiddag.
Medarbetarskapsutbildning	12 tillfällen á 3,5 timmar. Aktiviteten inkluderar förberedelser, sammanställning och uppföljning till respektive chefsgrupp.
Utveckling av årshjulet SAM	
Intervjuer med chefer om sjuktal	Aktiviteten inkluderar förberedelser, som framtagande av strukturerad intervjumall samt sammanställning och analys.

Framtagande av mall för omtankessamtal	
OSA-enkät	Resultat skickas till HR för vidare analys inom projektet.
Miniutbildning vid införande av omtankessamtal	Aktiviteten inkluderar förberedelser.
Årlig genomlysning av KIA-systemet	Se över rutiner, ärendehantering, årlig statistik
Pulsmätning chefer	Varje chefsfrukost/ledarforum. Aktiviteten inkluderar förberedelser.
Chefoskopet	Chefoskopet tog en stor del av projekttiden under 2025 i anspråk. Aktiviteten inkluderar förberedelser, sammanställningar, analys och projektrapport per förvaltning.
OSA-enkät till chefer	Aktiviteten inkluderar förberedelser, sammanställning och analys och inkluderas i projektrapport för Chefoskopet.
Komplettera offboardingprocessen	Kompletterat med checklista. Vidare utveckling pågår.
Friskfaktorlabbet	Samtliga chefer inom projektet uppmanades att följa och genomföra verktyget Friskfaktorlabbet.
Se över möjlighet till skuggning och mentorskap.	Material framtaget.
Se över möjlighet till omtag av hälsoombud.	
APT-kit	Framtagande och publicering av APT-kit.
Uppföljning av sjukfrånvaro och statistik	Uppföljning via enkät. Aktiviteten inkluderar förberedelser.
Arbetsmiljöinsats	Arbetsmiljöinsats på sex arbetsplatser. I det inkluderas kartläggning i form av djuplodande intervjuer med respektive medarbetare samt chef, analys, framtagande av förslag till handlingsplaner. Chef ansvarar för vidare arbete och uppföljning.

Bilaga 2 – nulägesintervju 2023 samt 2026

2023:

Frågeställningarna är indelade utifrån de olika områdena i friskfaktorsstarten och många frågor är tagna från det verktygets reflektionsmaterial. Sedan kommer ett område utifrån er sjukfrånvaro på er enhet.

Rättvis och transparent organisation

Hur ser du till att behandla alla lika, tex gällande kompetensutveckling, resursfördelning, beröm, information eller påverkansmöjligheter?

Vad gör du för att tydliggöra vilka ramar som gäller, tex policys, riktlinjer, rutiner, spelregler, deadlines eller beslutsprocesser?

Hur agerar du om överenskomna ramar inte hålls?

Närvarande och tillitsfullt ledarskap

Hur tar du reda på vilka förväntningar dina medarbetare har på din närvaro och tillgänglighet? Hr möter du upp deras förväntningar?

Vad gör du för att inspirera och motivera medarbetarna?

Hur visar du medarbetarna ditt engagemang?

På vilket sätt stödjer du medarbetarna och visar dem vägen?

Vad gör du för att utveckla tillitsfulla relationer mellan dig och dina medarbetare?

Delaktighet och inflytande

På vilka sätt underlättar du för dina medarbetare att kunna komma till tals på möten och i det dagliga arbetet med sina tankar, åsikter och idéer?

På vilka sätt involverar du dina medarbetare i lösningar och beslut som rör verksamheten?

Hur tydliggör du vad dina medarbetare kan påverka och vad de inte kan påverka?

Hur visar du dina medarbetare att du är uppriktigt intresserad av, litar på och är beroende av deras tankar, åsikter och idéer för att planera och utveckla verksamheten?

Hur återkopplar du till dina medarbetare på vilket sätt deras tankar, åsikter och idéer tagits omhand?

Kommunikation och återkoppling

Vad gör du för att skapa ett öppet och tillåtande kommunikationsklimat?

Vilka kommunikationsvägar och forum för information och dialog använder du? Hur fungerar dem och hur skulle de kunna utvecklas?

Hur arbetar du för att sakfrågor inte ska bli personfrågor?

Vad gör du för att utveckla den kommunikativa förmågan, i din arbetsgrupp, exempelvis förmåga att ge feedback?

På vilket sätt ger du återkoppling på utfört arbete till dina medarbetare?

Prioritering av arbetsuppgifter

Vilka möjligheter har medarbetare att själva kunna prioritera sina arbetsuppgifter efter rådande arbetssituation?

På vilket sätt följer du upp att medarbetare har balans mellan krav och resurser?

Hur följer din chef upp att du har balans mellan krav och resurser?

På vilket sätt ger du både dig själv och dina medarbetare förutsättning för återhämtning under arbetsdagen?

Kompetensutveckling hela arbetslivet

Hur gör du för att skapa samsyn på arbetsplatsen kring vilken kompetens som behövs för att klara uppdraget?

Vad gör du för att ge medarbetarna möjlighet att lära av varandra och utvecklas tillsammans i vardagen?

Vad gör du för att ta reda på vad som motiverar dina medarbetare?

Hur ger du dina medarbetare möjlighet att få utbildning eller byta arbetsuppgifter/roll inom organisationen?

Systematiskt arbetsmiljöarbete i vardagen

Hur pratar ni om er arbetsmiljö på APT? Är det en specifik punkt eller väver ni in arbetsmiljöaspekter i verksamhetsfrågor?

På vilket sätt har ni dialog i vardagen om er arbetsmiljö och hur den fungerar?

På vilket sätt förstärker du de som fungerar bra?

På vilket sätt tar du hand om signaler och åtgärdar det som brister i arbetsmiljön? Hur följer du upp åtgärderna?

Hur har du arbetat med resultatet av årlig uppföljning SAM?

Hur har du arbetat med resultatet av OSA-enkäten?

Tidiga insatser och arbetsanpassning

Hur arbetar du för att fånga upp tidiga signaler på ohälsa?

Vilka rutiner har du för att tidigt fånga upp ohälsosam arbetsbelastning?

Hur fungerar de rutiner för sjukskrivning som finns?

Vad gör du för att medarbetare ska följa de rutiner som finns för sjukskrivning?

Hur uppmärksammar du din chef om du eller en chefskollega inte mår bra?

Sjukfrånvaro

Hur ser korttidssjukfrånvaron ut (upp till 14 dagar)?

Hur ser långtidssjukfrånvaron ut (överstigande 14 dagar)?

Vilka är det som har sjukfrånvaro (ålder, kön, befattning)? Orsaken till deras sjukfrånvaro?

Vad tror du är anledningen till den höga (låga, förändrade) sjukfrånvaron i er verksamhet?

Vilka organisatoriska faktorer tror du kan påverka sjuktalen?

Hur gör du för att upptäcka tidiga signaler?

Hur arbetar du för att förebygga sjukfrånvaro?

Vilken möjlighet har du att anpassa arbetet vid återgång i arbete?

Övrigt

Har din verksamhet/enhet genomgått medarbetarskapsutbildning (sen januari 2022)?

Ser du behov av specifika arbetsmiljöinsatser?

Vilka organisatoriska förhållanden och faktorer upplever du påverkar medarbetarnas ohälsa och sjukfrånvaro?

Vilka förhållande och faktorer upplever du inverkar på rehabiliteringsarbetets möjligheter att komma till rätta med ohälsa och sjukfrånvaro?

2026:

Rättvis och transparent organisation:

Hur arbetar du som ledare för att säkerställa rättvisa och tydlighet – både i hur resurser och möjligheter fördelas, vilka ramar som gäller, och i hur du följer upp när överenskommelser inte hålls?

Närvarande och tillitsfullt ledarskap:

Hur arbetar du som ledare för att vara tillgänglig och engagerad, inspirera och stötta dina medarbetare samt bygga tillitsfulla relationer?

Delaktighet och inflytande:

Hur arbetar du som ledare för att ge medarbetarna inflytande och delaktighet – både genom att skapa utrymme för deras idéer, tydliggöra vad de kan påverka, visa att du värdesätter deras åsikter och återkoppla på hur deras inspel tas omhand?

Prioritering av arbetsuppgifter/Återhämtning:

Hur arbetar du som ledare för att skapa förutsättningar för medarbetarnas självständighet, balans mellan krav och resurser, samt återhämtning under arbetsdagen?

Kompetensutveckling hela arbetslivet:

Hur arbetar du som ledare för att skapa samsyn kring nödvändig kompetens, möjliggöra lärande och utveckling tillsammans, ta reda på vad som motiverar medarbetarna, och ge dem möjlighet till utbildning eller nya roller inom organisationen?

Systematiskt arbetsmiljöarbete i vardagen:

Hur arbetar du som ledare för att skapa dialog om arbetsmiljö, förstärka det som fungerar bra, ta hand om brister och följa upp åtgärder samt arbeta med resultat från t.ex. aktiva åtgärder, årlig uppföljning SAM och OSA-enkäten?

Tidiga insatser och arbetsanpassning:

Hur arbetar du som ledare för att tidigt upptäcka ohälsa, hantera arbetsbelastning och säkerställa att sjukskrivningsrutiner följs för dina medarbetare? Hur uppmärksammar du din egen chef om du själv eller kollegor inte mår bra?

Sjukfrånvaro:

Hur ser korttidsfrånvaron ut (upp till 14 dagar)?

Hur ser långtidsfrånvaron ut (överstigande 14 dagar)?

Vilka är det som har sjukfrånvaro (ålder, kön, befattning)? Går det att utröna ett mönster?

Vilka är orsakerna till korttids- respektive långtidssjukfrånvaro?

Vad tror du är anledningen till den höga (eller låga, oförändrade) sjukfrånvaron i er verksamhet?

Bilaga 3 – Skuggning

Jobbskuggning i Rättviks kommun

1. Syfte

Jobbskuggning ska ge medarbetare möjlighet att få en inblick i andra roller inom kommunen, öka förståelsen för varandras arbete och bidra till ökad samverkan, trivsel och utveckling.

2. Upplägg

· Programmet är frivilligt och gäller alla medarbetare i kommunen.

· Jobbskuggningen sker i första hand under en eller två dagar, alternativt en vecka beroende på roll.

· Medarbetare kan både anmäla intresse att skugga någon och att bli skuggad.

· Skuggningsperioden sker under normal arbetstid och räknas som arbetstid.

3. Roller och ansvar

Chef:

· Säkerställer att medarbetaren kan delta utan att verksamheten påverkas negativt.

· Godkänner deltagande.

HR:

· Samordnar intresseanmälningar och matchar medarbetare med varandra.

· Följer upp programmet och tar fram lärdomar till organisationen.

Skuggad medarbetare:

· Introducerar sin roll, arbetsuppgifter och visar typiska moment.

· Avsätter tid för frågor och reflektion.

Skuggande medarbetare:

· Observerar, ställer frågor och reflekterar över vad man lärt sig.

· Deltar inte aktivt i arbetsuppgifter som kräver behörighet/utbildning.

4. Reflektion och uppföljning

· Efter genomförd skuggning fyller medarbetaren i en kort reflektion:

o Vad lärde jag mig?

o Vad tar jag med mig tillbaka till min egen roll?

o Har jag fått idéer som kan bidra till verksamheten?

· Reflektioner kan delas i arbetsgruppen, på personalmöten eller via intranätet.

5. Årlig aktivitet

Kommunen arrangerar en ”Jobbskuggningsvecka” varje år där medarbetare kan delta. HR samlar in berättelser och sprider exempel på lyckade skuggningar.

Bilaga 4 – mentorskap och buddyprogram

Mentorskap för chefer

Syfte:

Att stärka och utveckla nya eller mindre erfarna chefer genom att erbjuda stöd från en erfaren chefskollega i kommunen.

1. Roller

· Mentor: Erfaren chef med kunskap om kommunal verksamhet, ledarskap och arbetsmiljö.

· Mentee: Ny eller mindre erfaren chef.

· HR: Stödjer processen och tillhandahåller samtalsunderlag.

2. Tidsram

· Mentorskapet löper i 6–12 månader.

· Regelbundna träffar minst 1 gång/månad, fysiskt eller digitalt.

3. Mentorns ansvar

· Vara bollplank och dela erfarenheter – inte chef eller handledare.

· Ge stöd i frågor som rör ledarskap, arbetsmiljö, samverkan, svåra samtal och styrning.

· Ställa frågor som stimulerar reflektion och utveckling.

4. Mentees ansvar

· Förbereda frågor och dilemman till träffarna.

· Vara öppen och aktiv i dialogen.

· Tillämpa lärdomar i sitt eget chefskap.

5. HR:s ansvar

· Stödja matchning av mentorer och mentees.

· Tillhandahålla mall för samtalsämnen (t.ex. arbetsmiljöansvar, ekonomi, konflikthantering, ledarskap i en politiskt styrd organisation).

· Följa upp mentorskapet efter 6 månader.

6. Uppföljning

· Avstämning efter 3 månader: Hur fungerar relationen?

· Slututvärdering efter mentorskapets slut: Vad har utvecklats?

Buddyprogram för medarbetare

Syfte:

Snabbare introduktion och socialt stöd för nya medarbetare.

1. Modell

· Varje nyanställd medarbetare får en ”buddy” (erfaren kollega på samma arbetsplats). Buddyn har uppdraget i 3-6 månader. Buddyn introducerar nya i praktiska rutiner (t.ex. arbetssätt, kaffemaskin, möteskultur, lokala regler). För vissa roller kan hybridmodell vara aktuellt, t.ex. för sjuksköterskor och socialsekreterare; att ha en buddy för den praktiska introduktionen och mentor för långsiktigt bollplank kring yrkesrollen.

· Skillnad mot mentorskap: fokus på vardagsstöd och social inkludering, inte långsiktig utveckling.

· Fördelar är bland annat minskad personalomsättning eftersom nya känner sig mer välkomna.

Förslag på hur vi kan organisera det i kommunen:

· HR - Ta fram en mall för mentor- och buddyuppdraget (tydliggör tidsåtgång och roller).

· Enhetschefer utser och matchar mentorer/buddies.

· Uppdraget tidsbegränsas (3-12 månader beroende på funktion)

· Både mentor och buddy får kort utbildning i uppdraget.

· Utvärdera efter 6 månader – både nya medarbetaren och mentorn/buddyn får ge feedback.

§ 29

Dnr KLK 2026/765 02

Undantag från Allmänna bestämmelser

Socialutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Ansöka om dispens från bestämmelsen om maximalt 20 timmar långa arbetspass (ordinarie arbetstid i kombination med jour) enligt kap. 2 bilaga J till Allmänna bestämmelser för Enålunds servicebostad och gruppbostad Torggatan, Rättviks kommun.
2. Dispensen söks för perioden 2026-10-01 – 2027-09-30.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Tjänsteskrivelse - Ansökan om dispens från bestämmelsen om maximalt 20 timmar långa arbetspass enligt Allmänna bestämmelser (AB), bilaga J,* daterad 2026-05-13.

b) Underlag, *Uppgifter som lämnas i samband med begäran om dispens Enålund,* daterad 2026-04-29.

c) Underlag, *Uppgifter som lämnas i samband med begäran om dispens Torggatan,* daterad 2026-04-29.

Sammanfattning av ärendet

Medarbetarna vid Enålunds servicebostad (7 medarbetare) och gruppbostad Torggatan (6 medarbetare) har önskat dispens från regeln om maximalt 20 timmar långa arbetspass (ordinarie arbetstid + jour) enligt kap. 2 bilaga J till AB. Syftet är att möjliggöra längre arbetspass under helgerna så att berörda medarbetare kan tillförsäkras en fridag i anslutning till helgarbete, få ett schema som upplevs som mindre belastande och bättre anpassat till brukarnas behov samt att samtliga medarbetare ska kunna delta i APT varje månad. Nuvarande scheman följer AB, men innebär att minst en medarbetare per enhet inte kan delta på APT oavsett dag och tid.

Beskrivning av ärendet

Önskemål om dispens kommer från medarbetarna på respektive enhet. Som underlag till ärendet finns bilagor med medarbetarnas önskemål och exempelscheman.

Vid Enålunds servicebostad krävs i dag långa helgpass om 11 timmar lördag och söndag samt kvällspass på fredagen för samma medarbetare. Jourtid uppgår till 6,5 timmar per dygn (7,5 timmar under helg), totalt 47,5 jourtimmar per vecka. Aktivt arbete under jour uppges förekomma sällan. Risk- och konsekvensanalys har genomförts 2026-01-16.

Vid gruppbostad Torggatan krävs i dag helgpass om 12–13 timmar lördag och söndag samt kvällspass på fredagen för samma medarbetare. Jourtid uppgår till 7 timmar per dygn, totalt 49 jourtimmar per vecka. Aktivt arbete

under jour uppges förekomma sällan. Risk- och konsekvensanalys har genomförts 2026-04-16.

Det är formellt möjligt att bemanna enligt AB, men detta medför att minst en medarbetare per enhet inte kan delta på APT. Med beviljad dispens kan scheman läggas så att berörda medarbetare får en fridag i anslutning till helgarbete och att samtliga kan delta på APT, utan att verksamhetens bemanning äventyras.

Förvaltningens förslag till socialutskottet

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

1. Ansöka om dispens från bestämmelsen om maximalt 20 timmar långa arbetspass (ordinarie arbetstid i kombination med jour) enligt kap. 2 bilaga J till Allmänna bestämmelser för Enålunds servicebostad och gruppbostad Torggatan, Rättviks kommun.
2. Dispensen söks för perioden 2026-10-01 – 2027-09-30.

Yrkanden

1. Lena Johansson (KD) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till

Malin Lindén Ohlsson, förvaltningschef socialförvaltningen
Sanna Bjerneby, verksamhetschef myndighet och stöd
Jenny Andersson, HR-strateg

Uppgifter som ska lämnas i samband med begäran om dispens

I samband med begäran om dispens ska arbetsgivaren besvara följande:

1. **Ange om begäran avser avvikelse från AB § 13 mom. 5, bilaga till AB eller läkarnas specialbestämmelser och i så fall vilken.**

   Bilaga till AB

2. **Ange arbetsgivare samt vilken verksamhet eller vilka delar av verksamheten som är aktuell/aktuella för begäran om dispens.**

   Enålunds servicebostad, Rättviks kommun

3. **Ange vilken/vilka befattningar är berörda av begäran om dispens samt antal inom respektive profession som arbetar inom verksamheten idag.**

   Stödassistent/undersköterska, stödassistent och vårdare, medarbetare i kommunens resursteam samt timvikarier.

4. **Beskriv kortfattat verksamheten och de verksamhetsförutsättningar som är relevanta för behovet av dispens samt om det finns några särskilda omständigheter som styrker behovet av dispens.**

   Önskemål om dispens kommer från medarbetarna själva på den berörda enheten (se bilaga 1). Samtliga medarbetare uppger att en dispens skulle möjliggöra ett schema som upplevs som mindre belastande samt är bättre anpassat för verksamheten. Verksamheten består (i dagsläget) av 7 medarbetare. För att klara behovet under helger behöver en medarbetare varje helg ha långa pass av aktivt arbete (11 timmar) både lördag och söndag. Med nuvarande förutsättningar behöver denna medarbetare även arbeta kvällspass under fredagen. Med en beviljad dispens kan denna medarbetare frigöras under fredagen och istället tillförsäkras en fridag vilket medarbetarna uppger skulle vara till gagn för deras återhämtning (se exempel bilaga 2).
   En beviljad dispens skulle även medföra att samtliga medarbetare kan närvara på verksamhetens APT varje månad. Då medarbetargruppen är så pass liten medför det svårigheter att dela upp APT på flera tillfällen.

   Under varje dygn är 6,5 timmar jourtid schemalagt (7,5 under helger) (47,5 jourtimmar per vecka). Verksamheten för ingen statistik över frekvensen av aktivt arbete under jour men medarbetarna uppger att detta sker sällan. När det inträffar sker det periodvis vid skiftande mående eller särskilda situationer för enskild brukare men aktivt arbete under jour är inte kontinuerligt återkommande i verksamheten.

   Risk- och konsekvensanalys är utförd av verksamhetens medarbetargrupp 2026-01-16 Uppföljande risk- och konsekvensanalys ska genomföras varje halvår samt vid behov.

5. Ange vad ni söker dispens för.

Bestämmelsen om maximalt 20 timmar långa arbetspass (ordinarie arbetstid i kombination med jour) som anges i Kap 2. Bilaga J.

6. Beskriv varför det inte är möjligt att bemanna verksamheten i enlighet med reglerna i AB, bilaga till AB eller läkarnas specialbestämmelser samt hur en dispens skulle lösa dessa problem.

Det är möjligt att bemanna verksamheten enligt AB med undantag för att minst en medarbetare ej kan delta på schemalagt APT oavsett dag och tid. En beviljad dispens skulle dock möjliggöra att samtliga medarbetare kan närvara på APT samt möjliggöra ett schema som medarbetarna upplever vara mindre belastande och passar verksamheten bättre utifrån brukarnas behov.

a. **Beskriv gärna utifrån exempelscheman som tydligt visar hur en dispens skulle lösa problemen med att bemanna i enlighet med reglerna i AB, bilaga till AB eller läkarnas specialbestämmelser.**

   Se motivering under punkt 4 samt exempelscheman i bilaga 3.

b. **Beskriv också vilka åtgärder som vidtagits för att arbetstid enlig AB eller tillämplig bilaga till AB/läkarnas specialbestämmelser ska kunna förläggas**

   Verksamhetens nuvarande schema är följer bestämmelserna enligt AB

7. Ange tidsperioden för vilken dispens söks.

2026-10-01 tom 2027-09-30

Bilaga 1 – Medarbetarnas önskemål

Enålunds Serviceboende

Bemanning helger	Fredag	Lördag	Söndag	Måndag
Nuvarande schema	18.00- 12.00-19.00 15.00-21.00	-14.00 14.00- 09.30 - 20.30	-10.00 14.00- 09.30 - 20.30	-10.00
24-timmars schema	16.00- 09.30 - 20.30	-10.00 10.00- 09.30 - 20.30	-10.00 10.00- 09.30 - 20.30	-10.00

Nytt 24-timmars schema innebär en rullande 6-veckors grundbemanning med detta utseende på jobbhelger fredag till måndag:

	Fredag	Lördag	Söndag	Måndag
Vecka 1	16.00---	--10.00	09.30 - 20.30	L
Vecka 3	L	09.30 - 20.30	10.00----------	-10.00
Vecka 5	09.30 - 20.30	10.00----------	--10.00	L

Att ha 24-timmars pass på helger skulle för oss innebära:

- **Att vi alltid jobbar hela dagar utan avbrott för personalbyte mitt på dagen, detta möjliggör lättare och mer kvalitativ planering av dagarna för både brukare och personal.**
  Personalen behöver t ex då inte avbryta brukarnas aktiviteter på dagen pga personalbyte, vid resor, utflykter eller andra aktiviteter utanför, och i boendet.
- **Att eftersom helgerna är lugnare än vardagar och inte lika påfrestande, så orkar personalen jobba långa pass.**
- **Att personalen får längre sammanhängande återhämtningsperioder mellan arbetsperioder.**

Fackombudet

Bilaga 2 - Förtydligande ”exempelscheman”

Då raderna i de exempelscheman som återfinns på den underskrivna bilaga 1 innehåller denna bilaga förtydliganden gällande scheman

Bemanning helger	Fredag	Lördag	Söndag	Måndag
Nuvarande schema	18.00- 12.00-19.00 15.00-21.00	-14.00 14.00- 09.30 - 20.30	14.00- -10 9.30-20.30	-10.00
24-timmars schema	16.00- 09.30-20.30	-10.00 10.00- 09.30 - 20.30	-10.00 10.00- 09.30 - 20.30	-10.00

Nytt 24-timmars schema innebär en rullande 6-veckors grundbemanning med detta utseende på jobbhelger fredag till måndag:

	Fredag	Lördag	Söndag	Måndag
Vecka 1 Vecka 3 Vecka 6	16.00- L 09.30 - 20.30	-10.00 09.30 - 20.30 10.00-	09.30 - 20.30 10.00- -10.00	L -10.00 L

Uppgifter som ska lämnas i samband med begäran om dispens

I samband med begäran om dispens ska arbetsgivaren besvara följande:

1. **Ange om begäran avser avvikelse från AB § 13 mom. 5, bilaga till AB eller läkarnas specialbestämmelser och i så fall vilken.**

   Bilaga till AB

2. **Ange arbetsgivare samt vilken verksamhet eller vilka delar av verksamheten som är aktuell/aktuella för begäran om dispens.**

   Gruppbostad Torggatan, Rättviks kommun

3. **Ange vilken/vilka befattningar är berörda av begäran om dispens samt antal inom respektive profession som arbetar inom verksamheten idag.**

   Stödassistent/undersköterska, Stödassistent, Vårdare och Omsorgsbiträde. Medarbetare i kommunens resursteam samt timvikarier.

4. **Beskriv kortfattat verksamheten och de verksamhetsförutsättningar som är relevanta för behovet av dispens samt om det finns några särskilda omständigheter som styrker behovet av dispens.**

   Önskemål om dispens kommer från medarbetarna själva på den berörda enheten (se bilaga 1). Samtliga medarbetare uppger att en dispens skulle möjliggöra ett schema som upplevs som mindre belastande samt är bättre anpassat för verksamheten. Verksamheten består (i dagsläget) av 6 medarbetare. För att klara behovet under helger behöver en medarbetare varje helg ha långa pass av aktivt arbete (12-13 timmar) både lördag och söndag. Med nuvarande förutsättningar behöver denna medarbetare även arbeta kvällspass under fredagen. Med en beviljad dispens kan denna medarbetare frigöras under fredagen och istället tillförsäkras en fridag vilket medarbetarna uppger skulle vara till gagn för deras återhämtning (se exempel bilaga 2).
   En beviljad dispens skulle även medföra att samtliga medarbetare kan närvara på verksamhetens APT varje månad. Då medarbetargruppen är så pass liten medför det svårigheter att dela upp APT på flera tillfällen.

   Under varje dygn är 7 timmar jourtid schemalagt (49 jourtimmar per vecka). Verksamheten för ingen statistik över frekvensen av aktivt arbete under jour men medarbetarna uppger att detta sker sällan. När det inträffar sker det periodvis vid skiftande mående eller särskilda situationer för enskild brukare men aktivt arbete under jour är inte kontinuerligt återkommande i verksamheten.

   Risk- och konsekvensanalys är utförd på verksamhetens APT 2026-04-16. Uppföljande risk- och konsekvensanalys kommer att genomföras varje halvår samt vid behov.

5. Ange vad ni söker dispens för.

Bestämmelsen om maximalt 20 timmar långa arbetspass (ordinarie arbetstid i kombination med jour) som anges i Kap 2. Bilaga J.

6. Beskriv varför det inte är möjligt att bemanna verksamheten i enlighet med reglerna i AB, bilaga till AB eller läkarnas specialbestämmelser samt hur en dispens skulle lösa dessa problem.

Det är möjligt att bemanna verksamheten enligt AB med undantag för att minst en medarbetare ej kan delta på schemalagt APT oavsett dag och tid. En beviljad dispens skulle dock möjliggöra att samtliga medarbetare kan närvara på APT samt möjliggöra ett schema som medarbetarna upplever vara mindre belastande och passar verksamheten bättre utifrån brukarnas behov.

a. **Beskriv gärna utifrån exempelscheman som tydligt visar hur en dispens skulle lösa problemen med att bemanna i enlighet med reglerna i AB, bilaga till AB eller läkarnas specialbestämmelser.**

   Se motivering under punkt 4 samt exempelscheman i bilaga 2.

b. **Beskriv också vilka åtgärder som vidtagits för att arbetstid enlig AB eller tillämplig bilaga till AB/läkarnas specialbestämmelser ska kunna förläggas**

   Verksamhetens nuvarande schema är följer bestämmelserna enligt AB

7. Ange tidsperioden för vilken dispens söks.

2026-10-01 tom 2027-09-30

Bilaga 1 – Medarbetarnas önskemål

Angående avsteg från maximalt 20 timmars långa arbetspass!

Hela arbetsgruppen står bakom att vi går från 20 timmars arbetspass till 24 timmars arbetspass! Detta är något som vi önskat själva för att få till ett schema som fungerar bättre för oss och för verksamheten.

Detta gör att vi kan förändra schemat för de helger som alla tycker är mest påfrestande och tung!

Det kommer även medföra att jourpassen blir mer jämnt fördelat på de 2 dagarna som berörs.

Det kommer även innebära att alla har möjlighet att närvara på APT vilket är bra eftersom vi är så få medarbetare.

Vi som arbetar på Torggatan!

Bilaga 2 – ”Helgschema”

Nuvarande schema:

Mån	Tis	Ons	Tor	Fre	Lör	Sön
				16.00-21.00	9.00-21.00	9.00-21.00
				13.00-21.45	18.00-	-14.00
				21.30-	-17.30	14.00-10.00

Schema vid beviljad dispens:

Mån	Tis	Ons	Tor	Fre	Lör	Sön
					9.00-21.00	9.00-21.00
				13.00-21.00	15.45-	-15.45
				15.45-	-15.45	15.45-10.00

§ 26

Dnr KLK 2026/19 700

Ej verkställda beslut socialförvaltningen Q1 2026

Socialutskottets förslag till kommunstyrelsen

Föreslå kommunfullmäktige att besluta:

1. Godkänna sammanställningen av ej verkställda beslut för kvartal 1 2026.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Tjänsteskrivelse- Ej verkställda beslut socialförvaltningen Q1 2026,* daterad 2026-04-14.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden (kommunstyrelsen) är enligt lag skyldiga att kvartalsvis rapportera de beslut om bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som inte verkställts inom tre månader eller där avbrott i verkställighet varat längre än tre månader till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och till kommunfullmäktige. Denna rapportering avser kvartal 1 2026.

Beskrivning av ärende

Socialnämnden (kommunstyrelsen) är enligt lag skyldiga att kvartalsvis rapportera de beslut om bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som inte verkställts inom tre månader eller där avbrott i verkställighet varat längre än tre månader till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och till kommunfullmäktige. Denna rapportering avser kvartal 1 2026.

Under första kvartalet 2026 har följande beslut enligt SoL eller LSS ej blivit verkställda inom tre månader:

- 1 beslut om kontaktfamilj SoL IFO barn och familj, beslut fattat 2025-12-12
- 1 beslut om kontaktperson SoL IFO barn och familj, beslut fattat 2025-11-10
- 1 beslut om kontaktperson 9 § 4 LS, beslut fattat 2025-11-04

Under första kvartalet 2026 har avbrott i verkställighet rapporterats för:

- Inga nya avbrott rapporterade

Under första kvartalet 2026 har:

- 1 beslut om kontaktperson SoL IFO barn och familj verkställts

- 1 beslut om korttidsvistelse utanför det egna hemmet 9§6 LSS verkställts
- 1 beslut om kontaktperson SoL funktionshinder där avbrott rapporterats avslutats på den enskildes begäran
- 1 beslut om växelvård verkställts

Det innebär att det i dagsläget finns inrapporterat och ej avslutat:

- 1 avbrott i verkställighet daglig verksamhet
- 2 beslut om kontaktperson 9 § 4 LSS
- 1 beslut om kontaktfamilj SoL IFO barn och familj

Förvaltningens förslag till socialutskottet

Föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta:

1. Godkänna sammanställningen av ej verkställda beslut för kvartal 1 2026.

Yrkanden

1. Bengt Stor (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till

Britta Johnson, utvecklingsledare/SAS

§ 47

Dnr KLK 2026/813 600

Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning

Bildningsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Anta revideringen av kommunstyrelsens delegationsordning.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Tjänsteskrivelse revidering kommunstyrelsens delegationsordning verksamhetschef och ledningsuppdrag,* daterad 2026-05-26.

b) Styrdokument, *Kommunstyrelsen delegationsordning reviderad 2025-12-16,* upprättad 2025-12-22.

c) Styrdokument, *Förslag på revidering av Kommunstyrelsen delegationsordning,* daterad 2026-05-28.

d) Styrdokument, *Revidering av Kommunstyrelsen delegationsordning gulmarkerade ändringar*, daterad 2026-05-26.

Sammanfattning av ärendet

Nämnden är vårdgivare för den medicinska elevhälsan och har därmed det yttersta ansvaret för att verksamheten bedrivs enligt gällande lagstiftning.

Den tidigare delegationsordningen saknar specificerade bestämmelser avseende detta verksamhetsområde, vilket innebär en risk för otydlighet i ansvarsfördelning och styrning.

Den föreslagna revideringen:

- tydliggör vårdgivarens ansvar
- klargör verksamhetschefens uppdrag enligt hälso- och sjukvårdslagen
- beskriver den medicinskt ansvariga sjuksköterskans (MLA) roll i kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet
- säkerställer att beslut och uppgifter fördelas i enlighet med gällande lagstiftning

Genom att anta den reviderade delegationsordningen skapas bättre förutsättningar för en rättssäker verksamhet med hög kvalitet och god patientsäkerhet.

Elevhälsans medicinska insats (EMI) omfattas av hälso- och sjukvårdslagstiftningen och regleras bland annat av:

- hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)
- patientsäkerhetslagen (2010:659)
- patientdatalagen (2008:355)

Detta innebär att kommunen, i egenskap av vårdgivare, har ett tydligt ansvar för verksamhetens organisation, ledning och kvalitet.

Vid genomgång av gällande delegationsordning har det framkommit att verksamhetsgrenen medicinsk elevhälsa inte finns reglerad. Detta medför risk för otydlighet i ansvarsfördelning, särskilt i frågor som rör patientsäkerhet, medicinska bedömningar och myndighetsutövning i hälso- och sjukvården.

Förvaltningen har därför tagit fram ett förslag till tillägg i delegationsordningen som omfattar följande:

- På vårdgivarens uppdrag utse verksamhetschef utifrån ledningsansvar hälso- och sjukvård
- Beslut om anmälan till Inspektionen för vård och omsorg om händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada
- Beslut om uppdrag och ansvar om medicintekniska produkter inom hälso- och sjukvården
- Yttrande till IVO gällande tillsynsärende på eget initiativ
- Upprättande av patientsäkerhetsberättelse
- Utredning vårdskada

Förslaget innebär inte någon förändring av nämndens övergripande ansvar, utan syftar till att förtydliga hur ansvar och uppgifter är fördelade inom organisationen i enlighet med gällande lagstiftning.

Den tidigare delegationsordningen saknar reglering av ansvarsfördelning inom den medicinska elevhälsan (EMI), som utgör en del av kommunens hälso- och sjukvårdsverksamhet.

Förvaltningen har därför tagit fram ett förslag till revidering som tydliggör ansvar och uppgifter i enlighet med gällande lagstiftning, däribland hälso- och sjukvårdslagen, patientsäkerhetslagen och patientdatalagen.

Syftet med revideringen är att säkerställa en tydlig och rättssäker ansvarsfördelning mellan vårdgivare, verksamhetschef och medicinskt ansvarig sjuksköterska (MLA), samt att stärka kvalitet och patientsäkerhet inom verksamheten.

Förvaltningens förslag bildningsutskottet

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

1. Anta revideringen av kommunstyrelsens delegationsordning.

Yrkanden

1. Joanna Stridh (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till

Kristina Dhenstrand, förvaltningschef barn- och utbildningsförvaltningen
Anna Witasp, elevhälsochef

Kommunstyrelsens delegationsordning

Där tradition möter framtid!

RÄTTVIKS KOMMUN

Titel		Dokumenttyp	Omfattar
Kommunstyrelsens delegationsordning		DELEGATIONSORDNING	Rättviks kommun
Dokumentägare Kommundirektör	Dokumentansvarig Kanslichef	Publicering Intern- och extern webbplats	
Författningsstöd KL 6:37			
Dokument kopplade till styrdokumentet **Rutin – hantering av delegationsbeslut i Rättviks kommun**			

Beslutat datum och §	Bör revideras senast	Beslutsinstans	Diarienummer
2020-06-16 § 127	Vid behov	Kommunstyrelsen	2020/326
Revidering 2021-03-09 § 25	Revidering av samhällsutvecklingsförvaltningens delegationsordning 8.1		Diarienummer 2021/67
2021-08-31 § 93	Revidering av samhällsutvecklingsförvaltningens delegationsordning – Mark- och fastighetsärenden 8.1		Diarienummer 2021/385
2022-02-08 § 23	Revidering av socialförvaltningens delegationsordning – Överflytt av individärenden till individnämndens delegationsordning.		Diarienummer 2022/76
2022-04-12 § 51	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning – Barn- och utbildningsförvaltningen		Diarienummer 2022/183
2022-05-10 § 61	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning – Samhällsutvecklingsförvaltningen		Diarienummer 2022/146
2022-11-08 § 139	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning – Socialförvaltningen		Diarienummer 2022/638
2022-12-06 § 157	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning – Flytt av ekonomiska frågor från SHU till AU.		Diarienummer 2022/712
2023-02-07 § 15	Ändring av kommunstyrelsens delegationsordning - GDPR		Diarienummer 2022/820
2023-04-11 § 60	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning – Barn- och utbildningsförvaltningen		Diarienummer 2023/196
2023-09-12 § 110	Revidering av kommunstyrelsen delegationsordning - Upphandling		Diarienummer 2023/366
2023-12-05 § 182	Ändring av kommunstyrelsen delegationsordning – Sponsring, lönetillägg, utlämnande av handling och viktigt meddelande till allmänheten (VMA)		Diarienummer 2023/622
2024-02-06 § 8	Förtydligande kring uttag ur kommunstyrelsens reserv. Samhällsutvecklingsutskottet tillåts göra uttag ur kommunstyrelsens reserv.		Diarienummer 2023/508
2024-06-11 §§ 77, 86	Samhällsutvecklingsutskottet får rätten att besluta om utställning, samråd eller granskning för ärenden som inte omfattas av plan- och bygglagen. Delegation om utbetalning av Idépeng läggs till i delegationsordningen.		Diarienummer 2024/568 2024/442

2025-02-11 § 10	Delegation avseende beslut om tillstånd för explosiva varor har förtydligats. Rollerna ställföreträdande kommundirektör och säkerhetsskyddschef läggs till i dokumentet. Lagt till säkerhetschef som delegat på beslut om anmälan av personuppgiftsincident till Integritetsskyddsmyndigheten	Diarienummer 2025/51
2025-03-18 § 23	Delegation om yrkeshögskoleutbildningar har lagts till.	Diarienummer 2025/211
2025-06-17 § 84	Ändringar har gjorts av lagparagrafer i och med nya socialtjänstlagen. Tillägg av 9.9	Diarienummer 2025/495
2025-11-18 § 152	Delegation om Nationell yrkesutbildning har lagts till	Diarienummer 2025/1219
2025-12-16 § 177	Ändringar Hyresgästanpassningar och lagstyrda åtgärder i hyrda lokaler	Diarienummer 2025/1232

Innehåll

Inledning **7**

Syfte **7**

Allmänt om delegation **7**
- **Ärenden som inte får delegeras** **7**
- **Jäv** **7**
- **Vem eller vilka kan vara delegat?** **7**
- **Ersättare för delegat** **8**
- **Anmälan av delegationsbeslut** **8**
- **Verkställighet** **8**
- **Lagrumshänvisning** **8**
- **Lagförkortningar** **9**

Kommunstyrelsens delegationsordning Allmänna ärenden **11**
- **Allmänna ärenden** **11**
- **Upphandling** **12**
- **Övrigt** **13**

Kommunstyrelsens delegationsordning Personalärenden **15**
- **Anställning inklusive fastställande av lön vid nyanställning** **15**
- **Ledighet** **15**
- **Annan ledighet** **16**
- **Facklig samverkan** **16**
- **Övriga lönebeslut och anställningsförmåner** **16**
- **Övrigt** **17**

Kommunstyrelsens delegationsordning Räddningstjänst **18**

Kommunstyrelsens delegationsordning Krisledning **19**

Kommunstyrelsens delegationsordning Samhällsutvecklingsförvaltningen **20**
- **Mark- och fastighetsärenden** **20**
- **Planärenden** **22**
- **Förenklat förfarande** **23**
- **Standardförfarande** **23**
- **Utökat förfarande** **23**
- **Skolskjuts och färdtjänst** **24**
- **Fritid och kultur** **25**
- **Geodata och GIS** **25**
- **Övrigt** **26**

Kommunstyrelsens delegationsordning Socialförvaltningen **26**

Gemensam **26**
Utlämnande av handlingar, uppgifter och personuppgifter **26**
Överklagan och yttranden **26**
Ombud, offentligt biträde och målsägarbiträde **27**
Polisanmälan **27**
Smittskydd **27**
Lex Sarah **28**
Bistånd enligt socialtjänstlagen till barn och unga **28**
Öppenvård och behandling **28**
Bistånd till barn, unga och äldre med funktionsnedsättning, SoL **28**
Beslut om insatser och uppdrag **28**
Stöd och service till vissa funktionsnedsatta, LSS **29**
Personlig assistans **29**
Ledsagar- och avlösarservice, kontaktperson, korttidsvistelse och tillsyn **29**
Boende **30**
Kommunal hälso- och sjukvård **30**
Allmänt **30**

Kommunstyrelsen delegationsordning Barn- och utbildningsförvaltningen **32**
Allmänt **32**
Huvudmän och ansvarsfördelning **32**
Åtgärder mot kränkande behandling **34**
Entreprenad och samverkan **36**
Särskilda utbildningsformer **36**
Trygghet och studiero **38**
Förskola **38**
Förskoleklass **39**
Grundskola **39**
Anpassad grundskola **41**
Fritidshem **41**
Annan pedagogisk verksamhet **43**
Gymnasieskola **43**
Allmänna bestämmelser om gymnasieskola **43**
Utbildning på nationella program på gymnasieskola **45**
Utbildning för introduktionsprogram i gymnasieskola **45**
Anpassad gymnasieskola **47**
Gymnasieförordningen (2010:2039) **49**
Inledande bestämmelser **49**
Lärotider **49**
Utbildningens innehåll och omfattning **49**
Idrottsgymnasium **49**
Introduktionsprogram **49**
Behörighet, urval och förfarande vid antagning **51**
Stödåtgärder **51**
Yrkeshögskoleutbildningar **51**

Nationell yrkesutbildningar 52
Dataskyddsförordningen 53
Referenser 54
Litteratur 54
Bilagor 54
Rutin – Hantering av delegationsbeslut i Rättviks kommun 54

Inledning

Kommunstyrelsens beslutanderätt framgår av kommunallagen och i det av kommunfullmäktige beslutade reglementet.

Beslut som fattas med stöd av delegation är formellt- och juridiskt sett ett beslut av kommunstyrelsen. Beslut som fattats med stöd av delegation kan dock inte återkallas eller omprövas av kommunstyrelsen. Ett beslut fattat med stöd av delegation överklagas på samma sätt som ett beslut av kommunstyrelsen enligt kommunallagens eller förvaltningslagens regler.

Det finns inte något krav på delegat att i alla lägen utnyttja beslutanderätten. Att vara delegat innebär en rättighet men ingen skyldighet att fatta beslut. Delegaten kan i ovanliga eller komplicerade fall överlåta beslutsfattandet till den som delegerat, dvs. kommunstyrelsen.

Syfte

Syftet med delegation är att avlasta styrelsen rutinartade ärenden för att möjliggöra en effektivare förvaltning genom att beslutsvägarna blir kortare och handläggningen då blir snabbare.

Allmänt om delegation

Ärenden som inte får delegeras

Beslut i följande ärenden får inte delegeras (KL 6:38)

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden in dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnd, eller
5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Jäv

Jävsreglerna framgår av KL 6:28-32. Samtliga beslutsfattare har att vara uppmärksamma på dessa och överlåta till annan delegat i de fall en jävsituation uppstår.

Vem eller vilka kan vara delegat?

En nämnd får uppdra åt presidiet, ett utskott, en ledamot eller ersättare att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. En nämnd får även uppdra åt en anställd att besluta att besluta på nämndens vägnar samt till en anställd i någon av de samverkande kommunerna då kommunen ingår i en gemensam nämnd.

Ersättare för delegat

I de fall ersättare saknas eller att även ersättaren är frånvarande och beslut inte bör dröja ska beslutet fattas av delegatens närmaste överordnade.

Kommundirektör, eller i dennes ställe ställföreträdande kommundirektör, har delegation på samtliga punkter i delegationsordningen som berör tjänstemannabeslut.

Förvaltningschefen har, inom respektive förvaltning, dock alltid rätt att fatta beslut vid ordinarie delegats eller dennes ersättares frånvaro.

Kommunstyrelsens 1:e respektive 2:e vice ordförande är i tur och ordning ersättare för kommunstyrelsens ordförande.

Utskottens vice ordförande är ersättare för utskottets ordförande. Vid bådas förfall är kommunstyrelsens ordförande ersättare.

Anmälan av delegationsbeslut

Alla beslut som fattas med stöd av delegationsuppdrag ska av delegaten registreras i kommunens dokument- och ärendehanteringssystem samt anmälas till kommunstyrelsen. Delegaten ansvarar för ärendets beredning och beslut. Besluten ska anmälas till närmast efterföljande kommunstyrelsesammanträde.

För mer info, se dokumentet ”Rutin – Hantering av delegationsbeslut i Rättviks kommun”.

Verkställighet

Kommunallagen skiljer mellan nämndbeslut (som kan delegeras) och beslut som innebär ren verkställighet. Ren verkställighet innebär åtgärder som normalt ligger inom tjänstepersonens dagliga arbete och ansvarsområde.
Gränsdragningen mellan delegation och verkställighet är dock inte alltid helt klart.

Ren verkställighet är ärenden som inte är upptagna i denna delegationsordning och där beslut sker med stöd av lag, avtal eller styrdokument samt där beslutsalternativ saknas betraktas som verkställighet.

Några klassiska exempel på rent verkställande åtgärder är avgiftsdebitering enligt fastställd taxa och tilldelning av förskoleplatser enligt en klar turordningsprincip. Det får med andra ord inte finnas utrymme för självständiga bedömningar.

Verkställighetsbeslut kan inte, till skillnad mot delegationsbeslut, överklagas.

Lagrumshänvisning

I delegationsordningen skrivs lagar i kort form, så kallad förkortad variant.

1.1.1 Lagar som har kapitelindelning och en lagförkortning:

— KL 6:6

Hänvisningen är till kommunallagens sjätte kapitels sjätte paragraf.

— KL 1:7 3p.

Hänvisningen är till kommunallagens första kapitel sjunde paragrafens tredje punkt.

— KL 4:18 2st.

Hänvisningen är till kommunallagens fjärde kapitel artonde paragrafens andra stycke.

— KL 5:31 1 st. 2p.

Hänvisningen är till kommunallagens femte kapitel trettioförsta paragrafens förstastycke punkt två.

— KL 5:31-33

Hänvisningen är till kommunallagens femte kapitel trettioförsta, trettioandra och trettiotredje paragrafer.

— KL 5:31,33

Hänvisningen är till kommunallagens femte kapitel paragraferna trettioett och trettiotre.

— KL 5:36 3st., 37 2p.

Hänvisningen är till kommunallagens femte kapitel trettiosjätte paragrafs tredje stycke samt trettiosjunde paragrafens andra punkt.

1.1.2 Lagar som har kapitelindelning men ingen lagförkortning:

— Spellag (2018:1138) 6:9

Hänvisningen är till Spellagens sjätte kapitel nionde paragraf.

1.1.3 Lagar som inte har någon kapitelindelning men en lagförkortning:

— 4 § FL

Hänvisningen är till förvaltningslagens fjärde paragraf.

1.1.4 Lagar som inte har någon kapitelindelning eller lagförkortning:

— 1 § Lag om tillstånd för anställning på fartyg (1989:532)

Hänvisningen är till ”Lagen om tillstånd för anställning på fartyg” första paragraf.

Lagförkortningar

- AL Alkohollag (2010:1622)
- BL Begravningslag (1990:1144)
- BRB Brottsbalk (1962:700)
- DL Diskrimineringslag (2008:567)
- FB Föräldrabalk (1949:381)
- FBL Fastighetsbildningslag (1970:988)
- FL Förvaltningslag (2017:900)
- HSL Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)
- JB Jordabalk (1970:994)

- KL Kommunallag (2017:725)
- KF Körkortsförordningen (1998:980)
- LBE Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor
- LL Ledningsrättslag (1973:1144)
- LMA Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
- LSO Lag (2003:778) om skydd mot olyckor
- LSS Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
- LUL Lag (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare
- LVM Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall
- LVU Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga
- MB Miljöbalk (1998:808)
- OL Ordningslag (1993:1617)
- OSL Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
- PBL Plan- och bygglag (1987:10)
- SFB Socialförsäkringsbalken (2010:110)
- SKL Skadeståndslag (1972:207)
- SOF Socialtjänstförordning (2001:937)
- SoL Socialtjänstlag (2001:453)
- TF Tryckfrihetsförordning (1949:105)
- ÄB Ärvdabalk (1958:637)

Kommunstyrelsens delegationsordning Allmänna ärenden

Allmänna ärenden

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Avge yttrande begränsade till Utskottens verksamhetsområden	Respektive utskott	-	
Ärenden som är så brådskande att styrelsens avgörande inte kan inväntas	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Ärenden som är så brådskande att utskottens avgörande inte kan inväntas	Respektive utskottsordförande		Gäller ej socialutskottet
Organisation under förvaltningsnivå	Respektive utskott	-	
Beslut om allmänna handlingars utlämnande när ansvarig handläggare nekat utlämnande	Kanslichef	-	Socialförvaltningens delegat är förvaltningschef, se socialförvaltning 9.1.1.
Ge fullmakt till ombud att föra kommunens talan inför domstol och andra myndigheter samt vid förrättningar av skilda slag	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Ansökan om statsbidrag	Respektive utskott		
Medfinansiering i projekt - via resurser samt upp till 1 basbelopp i direkt ekonomiskt stöd	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Medfinansiering i projekt - upp till 10 basbelopp i direkt ekonomiskt stöd	Allmänna utskottet	-	
Beslut om sponsring – upp till 4 prisbasbelopp	Allmänna utskottet		
Indrivning av fordringar	Ekonomichef	-	
Återkallande av beslut om indrivning av fordran	Ekonomichef	-	Ekonomienhetens ekonomiassistenter verkställer
Anta ackord, ingå förlikning, lämna skuldsaneringsbesked - upp t.o.m. 3 basbelopp	Ekonomichef	-	

Anta ackord, ingå förlikning, lämna skuldsaneringsbeske d - över 3 basbelopp	Allmänna utskottet	-	
Placering av kommunens likvida medel - upp t.o.m. 20 basbelopp	Ekonomichef	-	
Placering av kommunens likvida medel - över 20 basbelopp	Allmänna utskottet	-	
Omsättning av befintliga lån	Ekonomichef	-	
Fördelning av investeringsbudget	Allmänna utskottet	-	
Upptagande av nya lån	Allmänna utskottet	-	
Uttag ur kommunstyrelsen reserv	Allmänna utskottet Samhällsutvecklings utskottet		Allmänna utskottet måste meddelas vid uttag ur kommunstyrelsens reserv.
Ge direktiv till utskott och förvaltningar i ekonomiska frågor	Allmänna utskottet	-	
Utdelning från donationsstiftelser	Allmänna utskottet	-	I egenskap av förvaltare för respektive stiftelse. Ej offentliga handlingar
Placering av stiftelsemedel	Ekonomichef	-	
Skriva under årssammandrag och årsredovisningar för stiftelser.	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Utföra betalningar för stiftelsernas räkning	Kommunsekreterare Nämndsekreterare	-	

Upphandling

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Upphandling av varor, tjänster och entreprenader – under gränsen för direktupphandling	Respektive enhetschef	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	Med stöd av inköpssamordnare

Upphandling av varor, tjänster och entreprenader - över tröskelvärdet för direktivstyrd upphandling	Kommunövergripande – Kommundirektör Förvaltningsövergripande – respektive	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	Genomförande sker via inköpssamordnare
Upphandling av varor, tjänster och entreprenader - under tröskelvärdet för direktivstyrd upphandling	Kommunövergripande – Kommundirektör Förvaltningsövergripande – respektive	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	Genomförande sker via inköpssamordnare

Upphandling av ramavtal - energi, livsmedel och samhällsbetalda resor	Kommunstyrelsens ordförande	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	Genomförande sker via inköpssamordnare
Deltagande i upphandling av ramavtal via inköpscentral - övrigt	Inköpssamordnare	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	-
Teckna leverantörsavtal förutom direktupphandlade kontrakt	Kommunövergripande – Kommundirektör Förvaltningsövergripande – respektive förvaltningschef	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	-
Teckna leverantörsavtal av direktupphandlade kontrakt	Respektive enhetschef	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	-

Övrigt

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ärenden angående försäkringar.	Inköpssamordnare	-	Gäller ej upphandling av kommunförsäkring.
Näringslivsbefrämjande åtgärder	Samhällsutvecklingsutskott	-	

Rätten att fatta beslut om nya och förändrade behandlingar av personuppgifter	Registrator	-	
Taxerings- och mantalsskrivningsärenden	Förvaltningschef Stab- och serviceförvaltningen	-	
Skötsel av kommunens officiella anslagstavla	Respektive nämnds- och utskottssekreterare	-	
Yttrande över ansökningar om att få sätta upp övervakningskameror	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Yttranden över antagande av hemvärnsmän	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Tecknande av externa hyresavtal avseende förhyrning med en löptid överstigande ett år	Allmänna utskottet	-	
Tecknande av externa hyresavtal avseende förhyrning med en löptid upp till ett år	Respektive förvaltningschef	-	

Tecknande av hyresavtal avseende förhyrning inom kommunkoncernen	Respektive förvaltningschef	-	
Beslut om hyresgästanpassningar eller andra åtgärder i hyrda lokaler som påverkar den årliga hyran.	Upp till 0,5 prisbasbelopp-Förvaltningschef Upp till 1,0 prisbasbelopp-respektive utskott	-	Samråd ska ske med fastighetsansvarig innan beställning.
Representation och uppvaktningar	Respektive chef	-	
Förtroendemäns deltagande i kurser och konferenser	Respektive utskottsordförande	-	
Tillstånd att använda kommunens vapen	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Undantag i tillämpningen av kommunens grafiska profil	Allmänna utskottet	-	

Kommunstyrelsens delegationsordning Personalärenden
Anställning inklusive fastställande av lön vid nyanställning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Vid all lönesättning av nyanställdpersonal gäller att innan överenskommelse om ny lön överstigande 3% av tidigare befattningshavares lön.	Allmänna utskottets ordförande		Samråd med HR-chef.
Lönesättning vid inrättande av nya befattningar.	Allmänna utskottets ordförande		Samråd med HR-chef.
Anställning och lönesättning av förvaltningschef	Kommundirektör	-	Beslut får ske först efter samråd med berörd utskottsordförande.
Anställning och lönesättning av övriga chefer	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Anställning och lönesättning av övrig personal	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Säkerhetsprövning av personal före och under anställning.	Säkerhetsskydds -chef Beredskapschef	3 kap 1 § Säkerhets-skyddslag (2018:585)	

Ledighet

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Förläggning av semesterledighet i strid med arbetstagarens önskemål eller avbrytande av semesterledighet	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef
Avslag på begärd förläggning av studieledighet	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Ledighet med lön eller del av lön vid ledighet för studier.	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Avslag på begärd ledighet för enskild angelägenhet	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Beslut avseende begäran om ledighet för fackligt uppdrag.	Ansvarig chef	-	

Beslut avseende begäran om bibehållna anställningsförmåner i samband med ledighet för fackligt uppdrag.	HR-chef	-	Tillstyrks av ansvarig chef.

Annan ledighet

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om ledighet utöver vad som regleras i lag och avtal upp till 6 månader	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Beslut om ledighet utöver vad som regleras i lag och avtal längre än 6 månader	HR-chef	-	Tillstyrkes av ansvarig chef efter samråd med närmast överordnad chef.

Facklig samverkan

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut i samband med tvisteförhandlingar	HR-chef	-	Efter samråd med Allmänna utskottets ordförande.
Träffa lokala kollektivavtal	Allmänna utskottets ordförande	-	Efter samråd med HR-chef

Övriga lönebeslut och anställningsförmåner

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Fastställande av lön för Kommundirektör i samband med allmän löneöversyn samt löneförmåner för Kommundirektör	Kommunstyrelsens-ordförande	-	
Träffa överenskommelse med arbetstagare om lön när allmän löneöversyn inte sker	Förvaltningschef	-	Efter samråd med HR-chef. Restriktiv tillämpning
Beslut om lönetillägg	Kommundirektör	-	Efter samråd med HR-chef. Restriktiv tillämpning.
Besluta om lönestruktur samt lönerelationer mellan yrkesgrupper	Allmänna utskottets ordförande	-	
Beslut om fördelning av löneökningsutrymme inom förvaltningen	Förvaltningschef	-	Efter samråd med HR-chef.

Övrigt

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Disciplinpåföljd - varning (AB § 11)	Ansvarig chef	-	Efter samråd med HR-chef
Förbud av bisyssla (AB § 8) för Kommundirektör	Kommunstyrelsen	-	
Förbud av bisyssla (AB § 8) för förvaltningschef	Kommundirektör	-	
Förbud av bisyssla (AB § 8) för övriga chefer	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef
Förbud av bisyssla (AB § 8) för övrig personal	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef
Stadigvarande förflyttning av förvaltningschef mot dennes önskan (AB § 6)	Kommundirektör	-	Efter samråd med HR-chef
Stadigvarande förflyttning av övriga chefer och personal mot dennes önskan (AB § 6)	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef samt HR-chef.
Avsked av förvaltningschef	Kommundirektör	-	Efter samråd med HR-chef
Avsked av övriga chefer och personal	Förvaltningschef	-	Efter samråd med HR-chef
Uppsägning på grund av arbetsbrist eller personliga skäl gällande förvaltningschef	Kommundirektör	-	Efter samråd med HR-chef
Uppsägning på grund av arbetsbrist eller personliga skäl gällande övriga chefer och personal	Ansvarig chef	-	Efter samråd med HR-chef
Avstängning enligt AB § 10	Ansvarig chef	-	Beslut efter samråd med närmast överordnad chef samt HR-chef.
Avslutande av anställning med förmåner utöver lag och avtal	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef samt HR-chef

Kommunstyrelsens delegationsordning Räddningstjänst

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Utse tillsynsförrättare	Räddningschef	LSO 3:14	
Utse räddningsledare	Räddningschef	LSO 3:16 2st	
Meddela förelägganden och förbud helt, eller delvis, mot eldning utomhus samt om liknande förebyggande åtgärder	Räddningschef	Förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor 2:7 1st	
Tillsyn i andra fall än vad som framgår av förteckningen över tillsynsobjekt	Räddningschef	LSO 3:1	
Föreläggande och förbud i tillsynsärenden samt andra ärenden för att tillsynsärenden med stöd av lagen ska efterlevas.	Tillsynsförrättare var för sig	LSO 5:2 2st	
Föreläggande och förbud i tillsynsärenden, dock ej förbud vid vite eller beslut om rättelse på den enskildes bekostnad.	Räddningschef	25 § LBE 1-3st	
Yttranden över remisser från åklagare och polismyndighet.	Räddningschef	-	
Yttranden över remisser till polisen i ärenden om t ex anordnande av offentlig tillställning och sammankomst samt tillstånd att driva hotell- och pensionatsrörelse.	Räddningschef	-	
Tillstånd till hantering och överföring av explosiva varor	Tillsynsförrättare	16 § LBE 1st	
Medge att en fastighetsägare själv utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten	Brandskyddskontrollant	LSO 3:4 2st	

Föreläggande och förbud i ärenden i samband med brandskyddskontroll av eldstäder och skorstenar.	Brandskyddskontrollant	LSO 3:4	
Brandskyddskontroll enligt kap 3 § 4 tredje stycket lagen om skydd mot olyckor i särskilt fall	Brandskyddskontrollant	Förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor 3:1 2st	
Återkallande av tillstånd	Räddningschef	20 § LBE 1-2st	
Föreläggande och förbud i tillsynsärenden, dock ej förbud vid vite eller beslut om rättelse på den enskildes bekostnad.	Räddningschef	25 § LBE 1-3st	
Beslut om begärande av sändning av viktigt meddelande till allmänheten (VMA)	Befäl i beredskap		

Kommunstyrelsens delegationsordning Krisledning

Ärendeslag	**Delegat**	**Lagrum**	**Anmärkning**
Beslut i ärenden som är så brådskande att kommunstyrelsens avgörande inte kan avvaktas	Kommunstyrelsens ordförande	KL 6:39	Gäller vid beredskapsläge
Beslut i ärenden som är så brådskande att kommunstyrelsens avgörande inte kan avvaktas	Kommunstyrelsens ordförande	KL 6:39	Gäller vid fredstida krisläge på samhällsviktiga funktioner
Beslut om antagande av säkerhetsskyddsanalys.	Kommundirektör	2 kap 1 § Säkerhetsskydds - lag (2018:585)	
Teckna säkerhetsskyddsavtal eller säkerhetsskyddsöverenskommelse.	Säkerhetsskyddschef	4 kap 1 § Säkerhetsskydds - lag (2018:585)	

Kommunstyrelsens delegationsordning
Samhällsutvecklingsförvaltningen
Mark- och fastighetsärenden

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Utarrendera eller på annat sätt upplåta fastighet under en tid av högst 10 år	Samhällsutvecklings utskott	JB Kap 7-11	
Utarrendera eller på annat sätt upplåta fastighet under en tid av högst 5 år	Samhällsutvecklings utskottets ordförande	JB Kap 7-11	
Utarrendera eller på annat sätt upplåta fastighet under en tid av högst 3 år	Förvaltningschef	JB Kap 7-11	
Utarrendera eller på annat sätt upplåta fastighet under en tid av högst 1år.	Enhetschef	JB Kap 7-11	
Teckna markavtal på upp till 10 år med markägare för att nyttja mark	Förvaltningschef	JB Kap 7-11	
Beslut om markanvisning	Samhällsutvecklings utskott	Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar	
Markreservation över tre månader	Samhällsutvecklings utskott	Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar	
Markreservation upp till tre månader	Förvaltningschef	Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar	
Köp, försäljning, byte av fastighet eller fastighetsdel eller fastighetsreglering och i samband därmed träffa ekonomiska uppgörelser upp till ett belopp av 50 basbelopp	Samhällsutvecklings utskottet	FBL JB	

Köp, försäljning, byte av fastighet eller fastighetsdel eller fastighetsreglering och i samband därmed träffa ekonomiska uppgörelser upp till ett belopp om 20 basbelopp.	Samhällsutvecklings utskottets ordförande	FBL JB	
Köp, försäljning, byte av fastighet eller fastighetsdel eller fastighetsreglering och i samband därmed träffa ekonomiska uppgörelser upp till ett belopp om 2 (två) basbelopp	Enhetschef	FBL JB	
Försäljning av fastighet (tomtmark) som är avsett för byggnation av enfamiljshus	Enhetschef		
Utse ombud för kommunen vid förrättning hos fastighetsbildningsmyndigh et och enligt lagen om förvaltning av samfälligheter med behörighet att å kommunens vägnar ansöka om sådan förrättning och att företräda kommunen vid förrättningen med behörighet i övrigt som anges i 12 kap 14 § rättegångsbalken	Samhällsutvecklings utskottets ordförande		
Utse ombud som vid planarbete och i bygglovsärenden företräder kommunen som markägare	Förvaltningschef	-	
Genom avtal eller tillämpning av bestämmelserna i plan- och bygglagen, fastighetsbildningslagen, anläggningslagen eller ledningsrättslagen tillförsäkra kommunen rätt till servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt i annan tillhörig fastighet och medverka till ändring eller upphävande av sålunda uppkommen rätt	Enhetschef	PBL FBL AL LL	

Genom avtal eller tillämpning av bestämmelserna i fastighetsbildningslagen, anläggningslagen eller ledningsrättslagen belasta kommunens mark med servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt för ledning, rätt till väg eller rätt till anläggning enligt antagen detaljplan och medverka till ändring eller upphävande av sålunda uppkommen rätt.	Enhetschef	FBL AL LL JB	
Beställningar i lantmäterifrågor, t ex avstyckningar, fastighetsregleringar, fastighetsbestämningar, anläggningsåtgärder, inskrivningsärenden eller sökande av lagfart och inteckningar.	Enhetschef	FB L AL	
Rivning av byggnader belägna på allmän platsmark inom antagen detaljplan	Förvaltningschef	-	
Upplåtelse av allmän platsmark	Vägingenjör	OL Kap 2-3	
Utsträckning, nedsättning, dödning, sammanföring och relaxation av inteckningar, utbyte av pantbrev och härmed jämförliga åtgärder	Förvaltningschef	-	
Beslut om slutavverkning på kommunens mark	Samhällsutvecklings utskottets ordförande	Skogsvårdslagen (1979:429)	
Beslut om nedtagning av enstaka träd på kommunens mark utanför riktlinjerna	Samhällsutvecklings-utskott		

Planärenden

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om planbesked	Samhällsutvecklings utskott	PBL kap 5	
Beslut om planuppdrag	Samhällsutvecklings utskott	PBL kap 5	

Förenklat förfarande

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om att gå ut i samråd	Samhällsutvecklings-utskottet	PBL kap 5	
Godkännande av miljöbedömning	Samhällsutvecklings-utskottet	MB kap 6	
Skriva på genomförandeavtal	Kommunstyrelsens ordförande	PBL kap 6	

Standardförfarande

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om att gå ut i samråd	Samhällsutvecklings utskottet	PBL kap 5	
Godkännande av miljöbedömning	Samhällsutvecklings utskottet	MB kap 6	
Beslut om granskning	Samhällsutvecklings utskott	PBL kap 5	
Skriva på genomförandeavtal	Kommunstyrelsens ordförande	PBL kap 6	

Utökat förfarande

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om att gå ut i samråd	Samhällsutvecklings utskottet	PBL kap 5	
Beslut om granskning	Samhällsutvecklings utskottet	PBL kap 5	
Godkännande av miljöbedömning	Samhällsutvecklings utskottet	MB kap 6	

Trafik

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Besluta i ärenden rörande uppgifter enligt förordningen om flyttning av fordon	Vägingenjör	Lag (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall Förordning (1982:198) om flyttning av fordon i vissa fall.	

Skrotning av omhändertaget fordon som ej blivit utkvitterat	Vägingenjör	-	
Bidrag till privata/enskilda vägar och belysning enligt fastställda regler	Vägingenjör	KL Kap 6	
Utfärdande av lokala trafikföreskrifter	Vägingenjör	Trafikförord ning (1998:1276) Kap 10	
Tillfälliga lokala trafikföreskrifter med stöd av TrF till en tid som ej får överstiga 12 månader	Vägingenjör	Trafikförord ning (1998:1276) Kap 10	
Dispenser och tillfälliga undantag från lokala trafikföreskrifter med stöd av TrF	Vägingenjör	Trafikförord ning (1998:1276) Kap 10	
Remissyttrande avseende trafiknämndsfrågor	Trafiksamordnare	-	
Utfärdande av parkeringstillstånd	Trafiksamordnare	-	

Skolskjuts och färdtjänst

Ärendeslag	**Delegat**	**Lagrum**	**Anmärkning**
Skolskjuts i hemkommunen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol	Trafiksamordnare	Skollag (2010:800) 10:32	Gäller grundskola
Skolskjuts i hemkommunen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol	Trafiksamordnare	Skollag (2010:800) 11:31	Gäller anpassad grundskola
Skolskjuts i hemkommunen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol	Trafiksamordnare	Skollag (2010:800) 19:20	Gäller anpassad gymnasieskola
Skolskjuts i en annan kommun än hem-kommunen, får överklagas hos allmän förvaltnings-domstol	Trafiksamordnare	Skollag (2010:800) 10:33	Gäller grundskola

Skolskjuts i en annan kommun än hemkommunen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol	Trafiksamordnare	Skollag (2010:800) 11:32	Gäller anpassad grundskola
Skolskjuts - kostnadsfri skolskjuts för elev som med stöd av SL 19 kap 13 § går i annan kommuns anpassade gymnasieskola	Trafiksamordnare	-	

Fritid och kultur

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Stöd till föreningar enligt fastställda riktlinjer	Fritidschef Kulturchef	-	Tar beslut inom respektive område.
Stöd till föreningar - utanför fastställda riktlinjer upp tom ½ basbelopp	Kommunstyrelsens ordförande		
Stöd till föreningar - utanför fastställda riktlinjer över ½ basbelopp	Samhällsutvecklings-utskott	-	
Registrering och tillsyn av lokala lotterier enligt spellagen	Fritidschef	Spellag (2018:1138) 6:9	
Fatta beslut i ansökan om Idépeng	Fritidschef	KLK 2024/442	Totalsumman per år för Idépeng är 50 tkr.

Geodata och GIS

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut att teckna avtal om köp, försäljning och nyttjanderätt till databaser, program och kartprodukter rörande GIS och geografiska data.	Enhetschef	-	Tar beslut inom respektive område.

Övrigt

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Besluta om utställning, samråd eller granskning för ärenden som inte omfattas av plan- och bygglagen.	Samhällsutvecklings utskottet	KLK 2024/568	

Kommunstyrelsens delegationsordning Socialförvaltningen

Gemensam

Utlämnande av handlingar, uppgifter och personuppgifter

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut att inte lämna ut journaler och handlingar som härrör från verksamhet inom kommunens hälso- och sjukvård	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	OSL 6:3	

Överklagan och yttranden

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Yttrande till förvaltningsdomstol eller myndighet över överklagande när socialutskottet fattat det överklagade beslutet	Socialutskott	SoL 30:1–2 KL 6:37	
Yttrande till tillsynsmyndighet.	Socialutskott	-	Tillsynsmyndighet är Inspektionen för vård och omsorg, JO och JK. I första hand bör nämnden avge yttrande pga. ärendets principiella betydelse.
Yttrande till tillsynsmyndighet i brådskande fall	Socialutskottets ordförande	KL 6:39	
Yttrande till tillsynsmyndighet angående enskild person	Socialutskott		Tillsynsmyndighet är Inspektionen för vård och omsorg, JO och JK. I första hand bör nämnden avge yttrande pga. ärendets principiella betydelse.
Yttrande till tillsynsmyndighet angående enskild person i brådskande fall	Socialutskottets ordförande	KL 6:39	

Ombud, offentligt biträde och målsägarbiträde

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Utse ombud att föra kommunstyrelsens talan i ärenden eller mål vid allmän domstol eller förvaltningsdomstol	Enhetschef IFO Enhetschef Bistånd	SoL 30:2 FB 6:15a	Beslut tas inom respektive område (6 kap. 37 § KL)
Avvisande av ombud eller offentligt biträde	Enhetschef IFO Enhetschef bistånd	14 § FL	Beslut tas inom respektive område (6 kap. 37 § KL)

Polisanmälan

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Polisanmälan vid misstanke om brott som hindrar verksamheten. Beslut att polisanmäla. Beslut att inte polisanmäla.	Enhetschef		Beslut tas inom respektive område. (tex hot, misshandel av personal och förstörelse av verksamhetens egendom)
Polisanmälan vid misstanke om vissa brott mot unga samt misstanke om begångna brott i övrigt.	Enhetschef	OSL 10:2 SoL 15:1	Beslut tas inom respektive område Avser misstanke om brott enligt BrB 3, 4 och 6 kap samt misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse två år. (Gäller brott mot liv och hälsa, misshandelsbrott, brott mot frihet och frid, olaga frihetsberövande, olaga tvång, sexualbrott, könsstympning)
Polisanmäla bidragsbrott	Enhetschef	6 § Bidragsbrottslagen	Beslut tas inom respektive område (6 kap. 37 § KL)

Smittskydd

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Anmälan enligt smittskyddslagen	Enhetschef	Smittskyddslag 6:12	Beslut tas inom respektive område i samråd med MAS

Uppgiftslämnande till smittskyddsläkare	Enhetschef	Smittskyddslag 6:9, 11	Beslut tas inom respektive område i samråd med MAS

Lex Sarah

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ställningstagande och beslut med anledning av lex Sarah rapport och utredning	Verksamhetschef	SoL 27:5 24 § LSS SOSFS 2011:5	Se rutin för lex Sarah
Anmäla allvarliga missförhållanden eller risk för allvarliga missförhållanden till IVO	Verksamhetschef	SoL 27:6 24 § LSS SOSFS 2011:5	Se rutin för lex Sarah

Bistånd enligt socialtjänstlagen till barn och unga

Öppenvård och behandling

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om köp av öppenvård	Enhetschef IFO		

Bistånd till barn, unga och äldre med funktionsnedsättning, SoL

Beslut om insatser och uppdrag

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om förordnande och entledigande av kontaktperson	Kvalificerad handläggare	-	Avtal om förordnande.
Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson enligt rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner	Kvalificerad handläggare	-	
Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson utöver rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner	Verksamhetschef	-	

Ärende med annan kommun

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om köp av boende i annan kommun eller hos annan vårdgivare	Verksamhetsche f	-	Obs! Lagen om offentlig upphandling.
Beslut att teckna avtal med annan kommun om utförande av hemtjänstinsatser	Verksamhetsche f	-	

Stöd och service till vissa funktionsnedsatta, LSS

Personlig assistans

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Anmälan till Inspektionen för vård och omsorg angående tillståndshavares lämplighet för att bedriva personlig assistans	Socialutskott	15 § 11p LSS	
Anmälan om offentligt driven verksamhet - personlig assistans	Verksamhets chef	23 § 3st LSS	Anmälan till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas.

Ledsagar- och avlösarservice, kontaktperson, korttidsvistelse och tillsyn

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om förordnande och entledigande av kontaktperson	Kvalificerad handläggare	7 § LSS 9 § 4p LSS	Avtal om förordnande.
Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson enligt rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner	Kvalificerad handläggare	7 § LSS 9 § 4p LSS	
Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson utöver rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner	Verksamhets chef	7 § LSS 9 § 4p LSS	

Förordnande och entledigande av stödfamilj för korttidsvistelse utanför det egna hemmet	Kvalificerad handläggare	7 § LSS 9 § 6p LSS	

Beslut om arvode och omkostnadsersättning till stödfamilj enligt rekommendationer från Sveriges kommuner och landsting.	Kvalificerad handläggare	7 § LSS 9 § 6p LSS	
Beslut om arvode och omkostnadsersättning till stödfamilj utöver rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner.	Verksamhets chef	7 § LSS 9 § 6p LSS	

Boende

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Godkännande av familjehem	Enhetschef LSS	7 § LSS 9 § 8p LSS	
Beslut om ersättning till familjehem (arvode och omkostnadsersättning)	Enhetschef LSS	7 § LSS 9 § 8p LSS	
Beslut om att teckna avtal med anordnare av boenden som drivs av annan	Socialutskottet	9 § 7 p LSS 9 § 8 p LSS 9 § 9 p LSS 17§ LSS	Obs! Lagen om offentlig upphandling.

Kommunal hälso- och sjukvård

Allmänt

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om anmälan till Inspektionen för vård och omsorg om händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada.	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 3:5-6	Vårdgivaren ansvarar för att Lex Maria-anmälningar görs

Beslut om att till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) rapportera legitimerad personal som utgör en fara för patientsäkerheten	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 3:7	Var och en för sig.
Beslut om uppdrag och ansvar om medicintekniska produkter inom hälso- och sjukvården	Verksamhetschef	SOFS 2008:1 3:6-7	

Yttrande till IVO gällande tillsynsärende på eget initiativ.	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 7:19	Var och en för sig.
Upprättande av patientsäkerhetsberättelse	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 3:7	

Utredning vårdskada	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	HSLF-S	
Utredning klagomål och synpunkter rörande hälso- och sjukvård	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	Lag (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården	Var och en för sig.
Utse verksamhetschef utifrån ledningsansvar hälso- och sjukvård	Förvaltningschef	29 § HSL	

Kommunstyrelsen delegationsordning Barn- och utbildningsförvaltningen

Allmänt

Huvudmän och ansvarsfördelning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om åtgärder och yttranden vid klagomålsärenden samt till myndighet i samband med anmälningar och granskningar från tillsynsmyndigheter.	Skolchef	Skollag (2010:800) 2:8 4:7 26:2,19	Gäller klagomålsärenden från enskild, anmälningar som inkommit till tillsynsmyndighet samt granskningar från myndighet så som Skolinspektionen, Barn- och elevombudet, Inspektion för vård och omsorg, Arbetsmiljöverket, och Diskrimineringsombuds mannen . Ärenden ska även rapporteras till ordförande och bildningsutskott.
Tillsyn över enskild huvudman	Skolchef	Skollag (2010:800) 26:4	
Beslut att förelägga en huvudman att fullgöra sina skyldigheter i de fall verksamheten inte uppfyller de lagkrav eller villkor som ställs.	Skolchef	Skollag (2010:800) 26:10	Kommunstyrelsen tar beslut om vitesföreläggande i samband med tillsyn enligt SL 26:10
Beslut att tilldela en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser.	Skolchef	Skollag (2010:800) 26:11	Verkställighet - kommunstyrelsen tar beslut om vitesföreläggande i samband med tillsyn enligt SL 26:10
Beslut om anställning av personal som saknar behörighetsbevis under längre tid än sex månader.	Rektor förskolan, fritidshem, Förskoleklass och grundskola. Biträdande	Skollag (2010:800) 2:19	

	rektor gymnasiet		
Kommunen aktivitetsansvar	Biträdande rektor	Skollag (2010:800) 29:9	
Besluta att barn tas emot i förskoleklass höstterminen det kalenderår då barnet fyller 5 år	Rektor	Skollagen 7 kap 11 §	
Beslut att använda fjärrundervisning.	Skolchef	Skollag (2010:800) 21:9	GF 6 §. Beslutet ska anmälas till Statens skolinspektion.

Åtgärder mot kränkande behandling

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Uppföljning av ärenden gällande kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier och diskriminering.	Bildningsutskott	-	
Skyldighet att utreda och vidta åtgärder vid kränkande behandling gällande förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.	Rektor	Skollag (2010:800) 6:10	
Skyldighet att utreda och vidta åtgärder vid kränkande behandling gällande gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.	Biträdande rektor	Skollag (2010:800) 6:10	
Skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier eller sexuella trakasserier gällande förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.	Rektor	DL 2:7	
Skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier eller sexuella trakasserier gällande gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.	Biträdande rektor	DL 2:7	
Arbetet med aktiva åtgärder enligt Diskrimineringslagen gällande förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.	Rektor	DL 3:16-20	

Arbetet med aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen gällande gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan	Biträdande rektor	DL 3:16-20	

Ansvara för bevisbörda	Skolchef	Skollag (2010:800) 6:14 DL 6:3	

Entreprenad och samverkan

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Sluta avtal med en enskild fysisk eller juridisk person om att utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag (entreprenad)	Skolchef	Skollag (2010:800) 23:1	
Sluta avtal med annan kommun om att den ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter.	Skolchef	Skollag (2010:800) 23:8	

Särskilda utbildningsformer

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om bidrag till internationella skolor	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 24:5	
Beslut om särskild undervisning i hemmet eller annan lämplig plats	Rektor	Skollag (2010:800) 24:20	
Beslut om annat sätt att fullgöra skolplikten	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 24:23-25	

Skolplikt och rätt till utbildning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om mottagande i anpassad grundskolan	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:5	Beslut får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om utredning om något tyder på att en elev i anpassad grundskolan inte tillhör anpassade grundskolans målgrupp.	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:5a	

Beslut att en elev i anpassad grundskolan inte tillhör anpassade grundskolans målgrupp.	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:5b	Beslut får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Överenskommelse om mottagande i anpassade grundskolan på försök.	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:8	
Överenskommelse om integrerade elever	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:9	
Beslut om uppskjuten skolplikt	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:10	Beslut får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut att ett barn får börja fullfölja skolplikten i anpassade grundskola det kalenderår barnet fyller sex.	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:11a	
Beslut att börja fullgöra skolplikten i anpassade grundskolan utan att först ha gått ut förskoleklass. Gäller barn som har beviljats uppskjuten skolplikt.	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:11b	
Beslut om skolpliktens senare upphörande	Rektor	Skollag (2010:800) 7:13	Beslut får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om skolpliktens tidigare upphörande	Rektor	Skollag (2010:800) 7:14	Beslut får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om elevs rätt att slutföra skolgång även om skolplikten har upphört dessförinnan	Rektor	Skollag (2010:800) 7:16	

Trygghet och studiero

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Avstängning – de frivilliga skolformerna	Rektor	Skollag (2010:800) 5:17	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Avstängning från utbildning med praktiska inslag	Rektor	Skollag (2010:800) 5:19	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Avstängning från viss utbildning med praktiska inslag, avstängningens längd	Rektor	Skollag (2010:800) 5:20	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Förskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Överenskommelse med annan kommun om mottagande	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:12	
Beslut om mottagande av barn från annan kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:13	
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidragets storlek	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 8:17	
Avtal om interkommunal ersättning mellan hemkommun och mottagande kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:17	
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidrag för särskilt stöd	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:17	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, fristående förskola	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:21	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Beslut om bidrag gällande tilläggsbelopp, fristående förskola.	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:21	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Förskoleklass

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Överenskommelse med annan kommun om mottagande	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:12	
Beslut om mottagande av barn från annan kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:13	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut att frångå vårdnadshavarens önskemål om placering	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:15	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidragets storlek	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 9:16	
Avtal om interkommunal ersättning mellan hemkommun och mottagande kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:16	
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidrag för särskilt stöd	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:16	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, fristående förskoleklass	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 9:19	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Beslut om bidrag gällande tilläggsbelopp, fristående förskoleklass	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:19	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Grundskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut att erbjuda lovskola	Rektor	Skollag (2010:800) 10:23a-b	
Beslut om skolenhet för lovskola	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:23e	
Överenskommelse med annan kommun om mottagande	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:24	

Beslut om mottagande av elev från annan kommun enligt särskilda skäl	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:25	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om mottagande av elev från annan kommun utöver särskilda skäl	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:27	
Beslut om åtgärder för en elev som inte bor hemma	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:29	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut att frångå vårdnadshavarnas önskemål om placering	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:30	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidragets storlek	Bildningsutskottet	Skollag (2010:800) 10:34	
Avtal om interkommunal ersättning mellan hemkommun och mottagande kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:34	
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidrag för särskilt stöd	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:34	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, fristående grundskola	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 10:37	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Beslut om bidrag gällande tilläggsbelopp, fristående grundskola	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 10:37	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Anpassad grundskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om elev ska läsa ämnen eller ämnesområden	Rektor anpassad grundskola	Skollag (2010:800) 11:8	
Överenskommelse med annan kommun om mottagande	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:24	
Beslut om mottagande av elev från annan kommun enligt särskilda skäl	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:25-26	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om att frångå elevens vårdnadshavares önskemål om skolplacering	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:29	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidragets storlek	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 11:33	
Avtal om interkommunal ersättning mellan hemkommun och mottagande kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:33	
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidrag för särskilt stöd	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:33	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, fristående anpassad grundskola	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 11:36	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Beslut om bidrag gällande tilläggsbelopp fristående anpassad grundskola	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:36	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Fritidshem

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidragets storlek	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 14:14	

Avtal om interkommunal ersättning mellan hemkommun och mottagande kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 14:14	

Beslut om interkommunal ersättning gällande bidrag för särskilt stöd	Skolchef	Skollag (2010:800) 14:14	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, fritidshem med enskild huvudman	Bildningsutskottet	Skollag (2010:800) 14:15	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Beslut om bidrag gällande tilläggsbelopp, fritidshem med enskild huvudman	Skolchef	Skollag (2010:800) 14:15	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Annan pedagogisk verksamhet

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Godkänna att lokal för kommunal verksamhet avseende pedagogisk omsorg enligt § 2 bedrivs i ändamålsenliga lokaler	Rektor	Skollag (2010:800) 25:7	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, enskild bedriven pedagogisk omsorg	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 25:11	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Gymnasieskola

Allmänna bestämmelser om gymnasieskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Meddelande till hemkommunen snarast när en elev börjar eller slutar vid en gymnasieskola med annan huvudman än hemkommunen.	Rektor	Skollag (2010:800) 15:15	

Beslut att eleverna ska hålla sig med enstaka egna hjälpmedel.	Rektor	Skollag (2010:800) 15:17	
Beslut om inackorderingsstöd och kontant resebidrag	Rektor	Skollag (2010:800) 15:32	Beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. SL 28:5

Utbildning på nationella program på gymnasieskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Om det finns skäl besluta om en elevutbildning på ett nationellt program till sitt innehåll får avvika från vad som annars gäller för programmet	Biträdande rektor	Skollag (2010:800) 16:14	
Beslut att ett nationellt program får fördelas på längre tid än tre läsår	Rektor	Skollag (2010:800) 16:15	
Prövning om sökande till gymnasieskolans utbildning är behörig och om den sökande ska tas emot	Rektor	Skollag (2010:800) 16:36	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. SL 28:12
Fastställande av Interkommunal ersättning	Bildningsutskott	Skollag 16:50 (2010:800)	
Fastställande av grundbelopp från hemkommunen till fristående gymnasieskola	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 16:52	Beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. SL 28:5
Beslut om tilläggsbelopp	Skolchef	Skollag (2010:800) 16:54	

Utbildning för introduktionsprogram i gymnasieskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut att minska heltidsstudierna på ett introduktionsprogram	Rektor	Skollag (2010:800) 17:6	
Beslut om utbildningsplan för introduktionsprogrammet	Bildningsutskott	Skollag 17:7 (2010:800)	
Behörighet yrkesintroduktionsprogram	Rektor	Skollag (2010:800) 17:11	

Prövning om sökande, till programinriktat individuellt val eller till yrkesintroduktion som har formats för en grupp.	Rektor	Skollag (2010:800) 17:14	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. SL 28:12

Beslut om behörighet och mottagande till gymnasieskolans introduktionsprogram.	Rektor	Skollag (2010:800) 17:19	
Mottagande av elever från andra kommuner till preparandutbildning, individuellt alternativ eller språkintroduktion	Rektor	Skollag (2010:800) 17:21	
Bidrag från hemkommunen för programinriktat val.	Rektor	Skollag (2010:800) 17:35	Beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. SL 28:5

Anpassad gymnasieskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Hemkommunen beslutar om sökande elev tillhör målgruppen för anpassade gymnasieskolan	Chef central elevhälsa	Skollag (2010:800) 18:5	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. SL 28:12
Hemkommunen ska besluta att elev som går i anpassade gymnasieskolan inte tillhör målgruppen	Chef central elevhälsa	Skollag (2010:800) 18:7	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. SL 28:12
Meddelande snarast till hemkommunen när elev från annan kommun börjar eller slutar vid anpassad gymnasieskola	Biträdande rektor	Skollag (2010:800) 18:15	
Utbildningen på anpassade gymnasieskolan är avsedd att pågå i fyra år. Beslut om längre tid.	Rektor	Skollag (2010:800) 19:17	
Beslut om att ta emot elev	Rektor	Skollag (2010:800) 19:29	
Beslut om mottagande av elev från annan kommun efter önskemål	Rektor	Skollag (2010:800) 19:40	

Fastställande av bidrag till fristående anpassad gymnasieskola	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 19:45	Beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. SL 28:5
Beslut om tilläggsbelopp	Skolchef	Skollag (2010:800) 19:47	

Gymnasieförordningen (2010:2039)

Inledande bestämmelser

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ansökan till Skolverket om nya kurser	Bildningsutskott	1:6	
Beslut om program och inriktningar	Bildningsutskott		

Lärotider

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Läsårstider	Bildningsutskott	3:2	

Utbildningens innehåll och omfattning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Kurser inom programfördjupning.	Rektor	4:6	
Kurser som ska erbjudas som individuellt val	Rektor	4:7,7a	
Arbetsplatsförlagt lärande	Biträdande rektor	4:12	
Om arbetsplatsförlagt lärande inte kan erbjudas	Biträdande rektor	4:13	
Beslut om undervisningstid för nationella program i gymnasieskolan och för nationella och individuella program i anpassade gymnasieskolan.	Rektor	4 kap 22 §	

Idrottsgymnasium

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ansökan om Nationellt godkänd idrottsutbildning hos statens skolverk	Bildningsutskott	5:28	

Introduktionsprogram

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning

Fortlöpande bedömning av elevens kunskapsutveckling	Rektor	6:7	

Behörighet, urval och förfarande vid antagning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Information till sökande om urval	Rektor	7:2	
Beslut om antal platser som avsätts för fri kvot	Rektor	7:3	
Antagning av sökande vid senare tidpunkt.	Rektor	7:8	
Byte av studieväg	Biträdande rektor	7:9	

Stödåtgärder

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Förlängning av undervisning längre än tre år	Rektor	9:7	

Yrkeshögskoleutbildningar

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ansökan om yrkeshögskoleutbildning från 100 poäng (program)	Bildningsutskott		
Ansökan om yrkeshögskoleutbildning upp till 99 poäng (kurser)	Skolchef		
Ansvarar för att se till att ledningsgruppen för Yrkeshögskolan: • Följer aktuella förordningar och föreskrifter • Antar sökande till utbildning • Prövar frågor om tillgodoräknande • Utfärdar examens- och utbildningsbevis • Svarar för systematiskt kvalitetsarbete	Skolchef	YhF 4:2	

Nationell yrkesutbildningar

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ansökan om nationell yrkesutbildning, 100-300 poäng	Bildningsutskottet		
Ansvarar för att se till att ledningsgruppen för nationell yrkesutbildning: • Följer aktuella förordningar och föreskrifter • Antar sökande till utbildning • Prövar frågor till utbildning • Prövar frågor om tillgodoräknande • Utfärdar examens- och utbildningsbevis • Svarar för systematiskt kvalitetsarbete	Skolchef	Förordning (2024:107) 23 §	

Dataskyddsförordningen

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut i fråga om förlängd handläggningstid med anledning av komplicerad begäran eller att ett stort antal begäranden inkommit.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 12.3	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut att ta ut en avgift eller vägra att tillmötesgå begäran om begäranden är uppenbart ogrundade eller orimliga.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 12.5	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut om utlämnande av registerutdrag.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 15	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut att avvisa begäran om registerutdrag.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 15	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut om den registrerades rätt till rättelse.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 16	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut om den registrerades rätt till radering.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 17	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut i fråga om registrerads rätt till begränsning av behandling.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 18	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut om underrättelse till mottagare av personuppgifter om rättelse eller radering av personuppgifter eller begränsning av behandling.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 19	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut om den registrerades rätt till dataportabilitet.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 20	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut med anledning av den registrerades rätt att göra invändningar.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 21	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.

Tecknande av personuppgiftsbiträdesavtal inklusive instruktioner.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 28.3	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Tecknande av EU-kommissionens standardavtalsklausuler.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 46.2 c)	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut att anmäla en personuppgiftsincident till Integritetsskyddsmyndigheten samt informera de registrerade om inträffad personuppgiftsincident.	Förvaltningschef Säkerhetschef	Dataskyddsförordningen art. 33 och 34	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.

Beslut att fastställa konsekvensbedömning avseende dataskydd	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 35	Beslut tas efter samråd med dataskyddsamordnare samt dataskyddsombud.
Beslut att inte utföra konsekvensbedömning avseende dataskydd.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 35	Beslut tas efter samråd med dataskyddsamordnare

Referenser

Litteratur

Lundin, Olle och Madell, Tom tillsammans med Norstedts Juridik AB (2018). Kommunallagen, En kommentar. Finland: Hansaprint Oy

Internet

https://lagen.nu/begrepp/lagrumshänvisning

https://sites.google.com/site/juridiksidan/allmaent/lagrumshaenvisningar https://www.notisum.se

Bilagor

Rutin – Hantering av delegationsbeslut i Rättviks kommun

Kommunstyrelsens delegationsordning

Där tradition möter framtid!

RÄTTVIKS KOMMUN

Titel		Dokumenttyp	Omfattar
Kommunstyrelsens delegationsordning		DELEGATIONSORDNING	Rättviks kommun
Dokumentägare: Kommundirektör	Dokumentansvarig: Kanslichef	Publicering: Intern- och extern webbplats	
Författningsstöd: KL 6:37			
Dokument kopplade till styrdokumentet: **Rutin – hantering av delegationsbeslut i Rättviks kommun**			

Beslutat datum och §	Bör revideras senast	Beslutsinstans	Diarienummer
2020-06-16 § 127	Vid behov	Kommunstyrelsen	2020/326
Revidering 2021-03-09 § 25	Revidering av samhällsutvecklingsförvaltningens delegationsordning 8.1		Diarienummer 2021/67
2021-08-31 § 93	Revidering av samhällsutvecklingsförvaltningens delegationsordning – Mark- och fastighetsärenden 8.1		Diarienummer 2021/385
2022-02-08 § 23	Revidering av socialförvaltningens delegationsordning – Överflytt av individärenden till individnämndens delegationsordning.		Diarienummer 2022/76
2022-04-12 § 51	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning – Barn- och utbildningsförvaltningen		Diarienummer 2022/183
2022-05-10 § 61	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning – Samhällsutvecklingsförvaltningen		Diarienummer 2022/146
2022-11-08 § 139	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning – Socialförvaltningen		Diarienummer 2022/638
2022-12-06 § 157	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning – Flytt av ekonomiska frågor från SHU till AU.		Diarienummer 2022/712
2023-02-07 § 15	Ändring av kommunstyrelsens delegationsordning - GDPR		Diarienummer 2022/820
2023-04-11 § 60	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning – Barn- och utbildningsförvaltningen		Diarienummer 2023/196
2023-09-12 § 110	Revidering av kommunstyrelsen delegationsordning - Upphandling		Diarienummer 2023/366
2023-12-05 § 182	Ändring av kommunstyrelsen delegationsordning – Sponsring, lönetillägg, utlämnande av handling och viktigt meddelande till allmänheten (VMA)		Diarienummer 2023/622
2024-02-06 § 8	Förtydligande kring uttag ur kommunstyrelsens reserv. Samhällsutvecklingsutskottet tillåts göra uttag ur kommunstyrelsens reserv.		Diarienummer 2023/508
2024-06-11 §§ 77, 86	Samhällsutvecklingsutskottet får rätten att besluta om utställning, samråd eller granskning för ärenden som inte omfattas av plan- och bygglagen. Delegation om utbetalning av Idépeng läggs till i delegationsordningen.		Diarienummer 2024/568 2024/442

2025-02-11 § 10	Delegation avseende beslut om tillstånd för explosiva varor har förtydligats. Rollerna ställföreträdande kommundirektör och säkerhetsskyddschef läggs till i dokumentet. Lagt till säkerhetschef som delegat på beslut om anmälan av personuppgiftsincident till Integritetsskyddsmyndigheten	Diarienummer 2025/51
2025-03-18 § 23	Delegation om yrkeshögskoleutbildningar har lagts till.	Diarienummer 2025/211
2025-06-17 § 84	Ändringar har gjorts av lagparagrafer i och med nya socialtjänstlagen. Tillägg av 9.9	Diarienummer 2025/495
2025-11-18 § 152	Delegation om Nationell yrkesutbildning har lagts till	Diarienummer 2025/1219
2025-12-16 § 177	Ändringar Hyresgästanpassningar och lagstyrda åtgärder i hyrda lokaler	Diarienummer 2025/1232
2026-06-16 § x	Ändringar i medicinsk elevhälsa	Diarienummer 2026/813

Innehåll

Inledning **7**

Syfte **7**

Allmänt om delegation **7**
- **Ärenden som inte får delegeras** **7**
- **Jäv** **7**
- **Vem eller vilka kan vara delegat?** **7**
- **Ersättare för delegat** **8**
- **Anmälan av delegationsbeslut** **8**
- **Verkställighet** **8**
- **Lagrumshänvisning** **8**
- **Lagförkortningar** **9**

Kommunstyrelsens delegationsordning Allmänna ärenden **11**
- **Allmänna ärenden** **11**
- **Upphandling** **12**
- **Övrigt** **13**

Kommunstyrelsens delegationsordning Personalärenden **15**
- **Anställning inklusive fastställande av lön vid nyanställning** **15**
- **Ledighet** **15**
- **Annan ledighet** **16**
- **Facklig samverkan** **16**
- **Övriga lönebeslut och anställningsförmåner** **16**
- **Övrigt** **17**

Kommunstyrelsens delegationsordning Räddningstjänst **18**

Kommunstyrelsens delegationsordning Krisledning **19**

Kommunstyrelsens delegationsordning Samhällsutvecklingsförvaltningen **20**
- **Mark- och fastighetsärenden** **20**
- **Planärenden** **22**
- **Förenklat förfarande** **23**
- **Standardförfarande** **23**
- **Utökat förfarande** **23**
- **Skolskjuts och färdtjänst** **24**
- **Fritid och kultur** **25**
- **Geodata och GIS** **25**
- **Övrigt** **26**

Kommunstyrelsens delegationsordning Socialförvaltningen **26**

Gemensam **26**
Utlämnande av handlingar, uppgifter och personuppgifter **26**
Överklagan och yttranden **26**
Ombud, offentligt biträde och målsägarbiträde **27**
Polisanmälan **27**
Smittskydd **27**
Lex Sarah **28**
Bistånd enligt socialtjänstlagen till barn och unga **28**
Öppenvård och behandling **28**
Bistånd till barn, unga och äldre med funktionsnedsättning, SoL **28**
Beslut om insatser och uppdrag **28**
Stöd och service till vissa funktionsnedsatta, LSS **29**
Personlig assistans **29**
Ledsagar- och avlösarservice, kontaktperson, korttidsvistelse och tillsyn **29**
Boende **30**
Kommunal hälso- och sjukvård **30**
Allmänt **30**

Kommunstyrelsen delegationsordning Barn- och utbildningsförvaltningen **32**
Allmänt **32**
Huvudmän och ansvarsfördelning **32**
Åtgärder mot kränkande behandling **34**
Medicinsk elevhälsa – ansvarsfördelning enligt gällande lagstiftning **35**
Entreprenad och samverkan **37**
Särskilda utbildningsformer **37**
Trygghet och studiero **39**
Förskola **39**
Förskoleklass **40**
Grundskola **40**
Anpassad grundskola **42**
Fritidshem **42**
Annan pedagogisk verksamhet **44**
Gymnasieskola **44**
Allmänna bestämmelser om gymnasieskola **44**
Utbildning på nationella program på gymnasieskola **46**
Utbildning för introduktionsprogram i gymnasieskola **46**
Anpassad gymnasieskola **48**
Gymnasieförordningen (2010:2039) **50**
Inledande bestämmelser **50**
Lärotider **50**
Utbildningens innehåll och omfattning **50**
Idrottsgymnasium **50**
Introduktionsprogram **50**
Behörighet, urval och förfarande vid antagning **52**

Stödåtgärder....52
Yrkeshögskoleutbildningar....52
Nationell yrkesutbildningar....53
Dataskyddsförordningen....54
Referenser....55
Litteratur....55
Bilagor....55
Rutin – Hantering av delegationsbeslut i Rättviks kommun....55

Inledning

Kommunstyrelsens beslutanderätt framgår av kommunallagen och i det av kommunfullmäktige beslutade reglementet.

Beslut som fattas med stöd av delegation är formellt- och juridiskt sett ett beslut av kommunstyrelsen. Beslut som fattats med stöd av delegation kan dock inte återkallas eller omprövas av kommunstyrelsen. Ett beslut fattat med stöd av delegation överklagas på samma sätt som ett beslut av kommunstyrelsen enligt kommunallagens eller förvaltningslagens regler.

Det finns inte något krav på delegat att i alla lägen utnyttja beslutanderätten. Att vara delegat innebär en rättighet men ingen skyldighet att fatta beslut. Delegaten kan i ovanliga eller komplicerade fall överlåta beslutsfattandet till den som delegerat, dvs. kommunstyrelsen.

Syfte

Syftet med delegation är att avlasta styrelsen rutinartade ärenden för att möjliggöra en effektivare förvaltning genom att beslutsvägarna blir kortare och handläggningen då blir snabbare.

Allmänt om delegation

Ärenden som inte får delegeras

Beslut i följande ärenden får inte delegeras (KL 6:38)

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden in dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnd, eller
5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Jäv

Jävsreglerna framgår av KL 6:28-32. Samtliga beslutsfattare har att vara uppmärksamma på dessa och överlåta till annan delegat i de fall en jävsituation uppstår.

Vem eller vilka kan vara delegat?

En nämnd får uppdra åt presidiet, ett utskott, en ledamot eller ersättare att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. En nämnd får även uppdra åt en anställd att besluta att besluta på nämndens vägnar samt till en anställd i någon av de samverkande kommunerna då kommunen ingår i en gemensam nämnd.

Ersättare för delegat

I de fall ersättare saknas eller att även ersättaren är frånvarande och beslut inte bör dröja ska beslutet fattas av delegatens närmaste överordnade.

Kommundirektör, eller i dennes ställe ställföreträdande kommundirektör, har delegation på samtliga punkter i delegationsordningen som berör tjänstemannabeslut.

Förvaltningschefen har, inom respektive förvaltning, dock alltid rätt att fatta beslut vid ordinarie delegats eller dennes ersättares frånvaro.

Kommunstyrelsens 1:e respektive 2:e vice ordförande är i tur och ordning ersättare för kommunstyrelsens ordförande.

Utskottens vice ordförande är ersättare för utskottets ordförande. Vid bådas förfall är kommunstyrelsens ordförande ersättare.

Anmälan av delegationsbeslut

Alla beslut som fattas med stöd av delegationsuppdrag ska av delegaten registreras i kommunens dokument- och ärendehanteringssystem samt anmälas till kommunstyrelsen. Delegaten ansvarar för ärendets beredning och beslut. Besluten ska anmälas till närmast efterföljande kommunstyrelsesammanträde.

För mer info, se dokumentet ”Rutin – Hantering av delegationsbeslut i Rättviks kommun”.

Verkställighet

Kommunallagen skiljer mellan nämndbeslut (som kan delegeras) och beslut som innebär ren verkställighet. Ren verkställighet innebär åtgärder som normalt ligger inom tjänstepersonens dagliga arbete och ansvarsområde.
Gränsdragningen mellan delegation och verkställighet är dock inte alltid helt klart.

Ren verkställighet är ärenden som inte är upptagna i denna delegationsordning och där beslut sker med stöd av lag, avtal eller styrdokument samt där beslutsalternativ saknas betraktas som verkställighet.

Några klassiska exempel på rent verkställande åtgärder är avgiftsdebitering enligt fastställd taxa och tilldelning av förskoleplatser enligt en klar turordningsprincip. Det får med andra ord inte finnas utrymme för självständiga bedömningar.

Verkställighetsbeslut kan inte, till skillnad mot delegationsbeslut, överklagas.

Lagrumshänvisning

I delegationsordningen skrivs lagar i kort form, så kallad förkortad variant.

1.1.1 Lagar som har kapitelindelning och en lagförkortning:

— KL 6:6

Hänvisningen är till kommunallagens sjätte kapitels sjätte paragraf.

— KL 1:7 3p.

Hänvisningen är till kommunallagens första kapitel sjunde paragrafens tredje punkt.

— KL 4:18 2st.

Hänvisningen är till kommunallagens fjärde kapitel artonde paragrafens andra stycke.

— KL 5:31 1 st. 2p.

Hänvisningen är till kommunallagens femte kapitel trettioförsta paragrafens förstastycke punkt två.

— KL 5:31-33

Hänvisningen är till kommunallagens femte kapitel trettioförsta, trettioandra och trettiotredje paragrafer.

— KL 5:31,33

Hänvisningen är till kommunallagens femte kapitel paragraferna trettioett och trettiotre.

— KL 5:36 3st., 37 2p.

Hänvisningen är till kommunallagens femte kapitel trettiosjätte paragrafs tredje stycke samt trettiosjunde paragrafens andra punkt.

1.1.2 Lagar som har kapitelindelning men ingen lagförkortning:

— Spellag (2018:1138) 6:9

Hänvisningen är till Spellagens sjätte kapitel nionde paragraf.

1.1.3 Lagar som inte har någon kapitelindelning men en lagförkortning:

— 4 § FL

Hänvisningen är till förvaltningslagens fjärde paragraf.

1.1.4 Lagar som inte har någon kapitelindelning eller lagförkortning:

— 1 § Lag om tillstånd för anställning på fartyg (1989:532)

Hänvisningen är till ”Lagen om tillstånd för anställning på fartyg” första paragraf.

Lagförkortningar

- AL Alkohollag (2010:1622)
- BL Begravningslag (1990:1144)
- BRB Brottsbalk (1962:700)
- DL Diskrimineringslag (2008:567)
- FB Föräldrabalk (1949:381)
- FBL Fastighetsbildningslag (1970:988)
- FL Förvaltningslag (2017:900)
- HSL Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)
- JB Jordabalk (1970:994)

- KL Kommunallag (2017:725)
- KF Körkortsförordningen (1998:980)
- LBE Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor
- LL Ledningsrättslag (1973:1144)
- LMA Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
- LSO Lag (2003:778) om skydd mot olyckor
- LSS Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
- LUL Lag (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare
- LVM Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall
- LVU Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga
- MB Miljöbalk (1998:808)
- OL Ordningslag (1993:1617)
- OSL Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
- PBL Plan- och bygglag (1987:10)
- SFB Socialförsäkringsbalken (2010:110)
- SKL Skadeståndslag (1972:207)
- SOF Socialtjänstförordning (2001:937)
- SoL Socialtjänstlag (2001:453)
- TF Tryckfrihetsförordning (1949:105)
- ÄB Ärvdabalk (1958:637)

Kommunstyrelsens delegationsordning Allmänna ärenden

Allmänna ärenden

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Avge yttrande begränsade till Utskottens verksamhetsområden	Respektive utskott	-	
Ärenden som är så brådskande att styrelsens avgörande inte kan inväntas	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Ärenden som är så brådskande att utskottens avgörande inte kan inväntas	Respektive utskottsordförande		Gäller ej socialutskottet
Organisation under förvaltningsnivå	Respektive utskott	-	
Beslut om allmänna handlingars utlämnande när ansvarig handläggare nekat utlämnande	Kanslichef	-	Socialförvaltningens delegat är förvaltningschef, se socialförvaltning 9.1.1.
Ge fullmakt till ombud att föra kommunens talan inför domstol och andra myndigheter samt vid förrättningar av skilda slag	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Ansökan om statsbidrag	Respektive utskott		
Medfinansiering i projekt - via resurser samt upp till 1 basbelopp i direkt ekonomiskt stöd	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Medfinansiering i projekt - upp till 10 basbelopp i direkt ekonomiskt stöd	Allmänna utskottet	-	
Beslut om sponsring – upp till 4 prisbasbelopp	Allmänna utskottet		
Indrivning av fordringar	Ekonomichef	-	
Återkallande av beslut om indrivning av fordran	Ekonomichef	-	Ekonomienhetens ekonomiassistenter verkställer
Anta ackord, ingå förlikning, lämna skuldsaneringsbesked - upp t.o.m. 3 basbelopp	Ekonomichef	-	

Anta ackord, ingå förlikning, lämna skuldsaneringsbeske d - över 3 basbelopp	Allmänna utskottet	-	
Placering av kommunens likvida medel - upp t.o.m. 20 basbelopp	Ekonomichef	-	
Placering av kommunens likvida medel - över 20 basbelopp	Allmänna utskottet	-	
Omsättning av befintliga lån	Ekonomichef	-	
Fördelning av investeringsbudget	Allmänna utskottet	-	
Upptagande av nya lån	Allmänna utskottet	-	
Uttag ur kommunstyrelsen reserv	Allmänna utskottet Samhällsutvecklings utskottet		Allmänna utskottet måste meddelas vid uttag ur kommunstyrelsens reserv.
Ge direktiv till utskott och förvaltningar i ekonomiska frågor	Allmänna utskottet	-	
Utdelning från donationsstiftelser	Allmänna utskottet	-	I egenskap av förvaltare för respektive stiftelse. Ej offentliga handlingar
Placering av stiftelsemedel	Ekonomichef	-	
Skriva under årssammandrag och årsredovisningar för stiftelser.	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Utföra betalningar för stiftelsernas räkning	Kommunsekreterare Nämndsekreterare	-	

Upphandling

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Upphandling av varor, tjänster och entreprenader – under gränsen för direktupphandling	Respektive enhetschef	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	Med stöd av inköpssamordnare

Upphandling av varor, tjänster och entreprenader - över tröskelvärdet för direktivstyrd upphandling	Kommunövergripande – Kommundirektör Förvaltningsövergripande – respektive	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	Genomförande sker via inköpssamordnare
Upphandling av varor, tjänster och entreprenader - under tröskelvärdet för direktivstyrd upphandling	Kommunövergripande – Kommundirektör Förvaltningsövergripande – respektive	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	Genomförande sker via inköpssamordnare

Upphandling av ramavtal - energi, livsmedel och samhällsbetalda resor	Kommunstyrelsens ordförande	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	Genomförande sker via inköpssamordnare
Deltagande i upphandling av ramavtal via inköpscentral - övrigt	Inköpssamordnare	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	-
Teckna leverantörsavtal förutom direktupphandlade kontrakt	Kommunövergripande – Kommundirektör Förvaltningsövergripande – respektive förvaltningschef	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	-
Teckna leverantörsavtal av direktupphandlade kontrakt	Respektive enhetschef	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	-

Övrigt

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ärenden angående försäkringar.	Inköpssamordnare	-	Gäller ej upphandling av kommunförsäkring.
Näringslivsbefrämjande åtgärder	Samhällsutvecklingsutskott	-	

Rätten att fatta beslut om nya och förändrade behandlingar av personuppgifter	Registrator	-	
Taxerings- och mantalsskrivningsärenden	Förvaltningschef Stab- och serviceförvaltningen	-	
Skötsel av kommunens officiella anslagstavla	Respektive nämnds- och utskottssekreterare	-	
Yttrande över ansökningar om att få sätta upp övervakningskameror	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Yttranden över antagande av hemvärnsmän	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Tecknande av externa hyresavtal avseende förhyrning med en löptid överstigande ett år	Allmänna utskottet	-	
Tecknande av externa hyresavtal avseende förhyrning med en löptid upp till ett år	Respektive förvaltningschef	-	

Tecknande av hyresavtal avseende förhyrning inom kommunkoncernen	Respektive förvaltningschef	-	
Beslut om hyresgästanpassningar eller andra åtgärder i hyrda lokaler som påverkar den årliga hyran.	Upp till 0,5 prisbasbelopp-Förvaltningschef Upp till 1,0 prisbasbelopp-respektive utskott	-	Samråd ska ske med fastighetsansvarig innan beställning.
Representation och uppvaktningar	Respektive chef	-	
Förtroendemäns deltagande i kurser och konferenser	Respektive utskottsordförande	-	
Tillstånd att använda kommunens vapen	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Undantag i tillämpningen av kommunens grafiska profil	Allmänna utskottet	-	

Kommunstyrelsens delegationsordning Personalärenden

Anställning inklusive fastställande av lön vid nyanställning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Vid all lönesättning av nyanställdpersonal gäller att innan överenskommelse om ny lön överstigande 3% av tidigare befattningshavares lön.	Allmänna utskottets ordförande		Samråd med HR-chef.
Lönesättning vid inrättande av nya befattningar.	Allmänna utskottets ordförande		Samråd med HR-chef.
Anställning och lönesättning av förvaltningschef	Kommundirektör	-	Beslut får ske först efter samråd med berörd utskottsordförande.
Anställning och lönesättning av övriga chefer	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Anställning och lönesättning av övrig personal	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Säkerhetsprövning av personal före och under anställning.	Säkerhetsskydds -chef Beredskapschef	3 kap 1 § Säkerhets-skyddslag (2018:585)	

Ledighet

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Förläggning av semesterledighet i strid med arbetstagarens önskemål eller avbrytande av semesterledighet	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef
Avslag på begärd förläggning av studieledighet	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Ledighet med lön eller del av lön vid ledighet för studier.	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Avslag på begärd ledighet för enskild angelägenhet	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Beslut avseende begäran om ledighet för fackligt uppdrag.	Ansvarig chef	-	

Beslut avseende begäran om bibehållna anställningsförmåner i samband med ledighet för fackligt uppdrag.	HR-chef	-	Tillstyrks av ansvarig chef.

Annan ledighet

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om ledighet utöver vad som regleras i lag och avtal upp till 6 månader	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Beslut om ledighet utöver vad som regleras i lag och avtal längre än 6 månader	HR-chef	-	Tillstyrkes av ansvarig chef efter samråd med närmast överordnad chef.

Facklig samverkan

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut i samband med tvisteförhandlingar	HR-chef	-	Efter samråd med Allmänna utskottets ordförande.
Träffa lokala kollektivavtal	Allmänna utskottets ordförande	-	Efter samråd med HR-chef

Övriga lönebeslut och anställningsförmåner

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Fastställande av lön för Kommundirektör i samband med allmän löneöversyn samt löneförmåner för Kommundirektör	Kommunstyrelsens-ordförande	-	
Träffa överenskommelse med arbetstagare om lön när allmän löneöversyn inte sker	Förvaltningschef	-	Efter samråd med HR-chef. Restriktiv tillämpning
Beslut om lönetillägg	Kommundirektör	-	Efter samråd med HR-chef. Restriktiv tillämpning.
Besluta om lönestruktur samt lönerelationer mellan yrkesgrupper	Allmänna utskottets ordförande	-	
Beslut om fördelning av löneökningsutrymme inom förvaltningen	Förvaltningschef	-	Efter samråd med HR-chef.

Övrigt

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Disciplinpåföljd - varning (AB § 11)	Ansvarig chef	-	Efter samråd med HR-chef
Förbud av bisyssla (AB § 8) för Kommundirektör	Kommunstyrelsen	-	
Förbud av bisyssla (AB § 8) för förvaltningschef	Kommundirektör	-	
Förbud av bisyssla (AB § 8) för övriga chefer	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef
Förbud av bisyssla (AB § 8) för övrig personal	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef
Stadigvarande förflyttning av förvaltningschef mot dennes önskan (AB § 6)	Kommundirektör	-	Efter samråd med HR-chef
Stadigvarande förflyttning av övriga chefer och personal mot dennes önskan (AB § 6)	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef samt HR-chef.
Avsked av förvaltningschef	Kommundirektör	-	Efter samråd med HR-chef
Avsked av övriga chefer och personal	Förvaltningschef	-	Efter samråd med HR-chef
Uppsägning på grund av arbetsbrist eller personliga skäl gällande förvaltningschef	Kommundirektör	-	Efter samråd med HR-chef
Uppsägning på grund av arbetsbrist eller personliga skäl gällande övriga chefer och personal	Ansvarig chef	-	Efter samråd med HR-chef
Avstängning enligt AB § 10	Ansvarig chef	-	Beslut efter samråd med närmast överordnad chef samt HR-chef.
Avslutande av anställning med förmåner utöver lag och avtal	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef samt HR-chef

Kommunstyrelsens delegationsordning Räddningstjänst

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Utse tillsynsförrättare	Räddningschef	LSO 3:14	
Utse räddningsledare	Räddningschef	LSO 3:16 2st	
Meddela förelägganden och förbud helt, eller delvis, mot eldning utomhus samt om liknande förebyggande åtgärder	Räddningschef	Förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor 2:7 1st	
Tillsyn i andra fall än vad som framgår av förteckningen över tillsynsobjekt	Räddningschef	LSO 3:1	
Föreläggande och förbud i tillsynsärenden samt andra ärenden för att tillsynsärenden med stöd av lagen ska efterlevas.	Tillsynsförrättare var för sig	LSO 5:2 2st	
Föreläggande och förbud i tillsynsärenden, dock ej förbud vid vite eller beslut om rättelse på den enskildes bekostnad.	Räddningschef	25 § LBE 1-3st	
Yttranden över remisser från åklagare och polismyndighet.	Räddningschef	-	
Yttranden över remisser till polisen i ärenden om t ex anordnande av offentlig tillställning och sammankomst samt tillstånd att driva hotell- och pensionatsrörelse.	Räddningschef	-	
Tillstånd till hantering och överföring av explosiva varor	Tillsynsförrättare	16 § LBE 1st	
Medge att en fastighetsägare själv utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten	Brandskyddskontrollant	LSO 3:4 2st	

Föreläggande och förbud i ärenden i samband med brandskyddskontroll av eldstäder och skorstenar.	Brandskyddskontrollant	LSO 3:4	
Brandskyddskontroll enligt kap 3 § 4 tredje stycket lagen om skydd mot olyckor i särskilt fall	Brandskyddskontrollant	Förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor 3:1 2st	
Återkallande av tillstånd	Räddningschef	20 § LBE 1-2st	
Föreläggande och förbud i tillsynsärenden, dock ej förbud vid vite eller beslut om rättelse på den enskildes bekostnad.	Räddningschef	25 § LBE 1-3st	
Beslut om begärande av sändning av viktigt meddelande till allmänheten (VMA)	Befäl i beredskap		

Kommunstyrelsens delegationsordning Krisledning

Ärendeslag	**Delegat**	**Lagrum**	**Anmärkning**
Beslut i ärenden som är så brådskande att kommunstyrelsens avgörande inte kan avvaktas	Kommunstyrelsens ordförande	KL 6:39	Gäller vid beredskapsläge
Beslut i ärenden som är så brådskande att kommunstyrelsens avgörande inte kan avvaktas	Kommunstyrelsens ordförande	KL 6:39	Gäller vid fredstida krisläge på samhällsviktiga funktioner
Beslut om antagande av säkerhetsskyddsanalys.	Kommundirektör	2 kap 1 § Säkerhetsskydds - lag (2018:585)	
Teckna säkerhetsskyddsavtal eller säkerhetsskyddsöverenskommelse.	Säkerhetsskyddschef	4 kap 1 § Säkerhetsskydds - lag (2018:585)	

Kommunstyrelsens delegationsordning
Samhällsutvecklingsförvaltningen
Mark- och fastighetsärenden

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Utarrendera eller på annat sätt upplåta fastighet under en tid av högst 10 år	Samhällsutvecklings utskott	JB Kap 7-11	
Utarrendera eller på annat sätt upplåta fastighet under en tid av högst 5 år	Samhällsutvecklings utskottets ordförande	JB Kap 7-11	
Utarrendera eller på annat sätt upplåta fastighet under en tid av högst 3 år	Förvaltningschef	JB Kap 7-11	
Utarrendera eller på annat sätt upplåta fastighet under en tid av högst 1år.	Enhetschef	JB Kap 7-11	
Teckna markavtal på upp till 10 år med markägare för att nyttja mark	Förvaltningschef	JB Kap 7-11	
Beslut om markanvisning	Samhällsutvecklings utskott	Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar	
Markreservation över tre månader	Samhällsutvecklings utskott	Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar	
Markreservation upp till tre månader	Förvaltningschef	Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar	
Köp, försäljning, byte av fastighet eller fastighetsdel eller fastighetsreglering och i samband därmed träffa ekonomiska uppgörelser upp till ett belopp av 50 basbelopp	Samhällsutvecklings utskottet	FBL JB	

Köp, försäljning, byte av fastighet eller fastighetsdel eller fastighetsreglering och i samband därmed träffa ekonomiska uppgörelser upp till ett belopp om 20 basbelopp.	Samhällsutvecklings utskottets ordförande	FBL JB	
Köp, försäljning, byte av fastighet eller fastighetsdel eller fastighetsreglering och i samband därmed träffa ekonomiska uppgörelser upp till ett belopp om 2 (två) basbelopp	Enhetschef	FBL JB	
Försäljning av fastighet (tomtmark) som är avsett för byggnation av enfamiljshus	Enhetschef		
Utse ombud för kommunen vid förrättning hos fastighetsbildningsmyndigh et och enligt lagen om förvaltning av samfälligheter med behörighet att å kommunens vägnar ansöka om sådan förrättning och att företräda kommunen vid förrättningen med behörighet i övrigt som anges i 12 kap 14 § rättegångsbalken	Samhällsutvecklings utskottets ordförande		
Utse ombud som vid planarbete och i bygglovsärenden företräder kommunen som markägare	Förvaltningschef	-	
Genom avtal eller tillämpning av bestämmelserna i plan- och bygglagen, fastighetsbildningslagen, anläggningslagen eller ledningsrättslagen tillförsäkra kommunen rätt till servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt i annan tillhörig fastighet och medverka till ändring eller upphävande av sålunda uppkommen rätt	Enhetschef	PBL FBL AL LL	

Genom avtal eller tillämpning av bestämmelserna i fastighetsbildningslagen, anläggningslagen eller ledningsrättslagen belasta kommunens mark med servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt för ledning, rätt till väg eller rätt till anläggning enligt antagen detaljplan och medverka till ändring eller upphävande av sålunda uppkommen rätt.	Enhetschef	FBL AL LL JB	
Beställningar i lantmäterifrågor, t ex avstyckningar, fastighetsregleringar, fastighetsbestämningar, anläggningsåtgärder, inskrivningsärenden eller sökande av lagfart och inteckningar.	Enhetschef	FB L AL	
Rivning av byggnader belägna på allmän platsmark inom antagen detaljplan	Förvaltningschef	-	
Upplåtelse av allmän platsmark	Vägingenjör	OL Kap 2-3	
Utsträckning, nedsättning, dödning, sammanföring och relaxation av inteckningar, utbyte av pantbrev och härmed jämförliga åtgärder	Förvaltningschef	-	
Beslut om slutavverkning på kommunens mark	Samhällsutvecklings utskottets ordförande	Skogsvårdslagen (1979:429)	
Beslut om nedtagning av enstaka träd på kommunens mark utanför riktlinjerna	Samhällsutvecklings-utskott		

Planärenden

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om planbesked	Samhällsutvecklings utskott	PBL kap 5	
Beslut om planuppdrag	Samhällsutvecklings utskott	PBL kap 5	

Förenklat förfarande

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om att gå ut i samråd	Samhällsutvecklings-utskottet	PBL kap 5	
Godkännande av miljöbedömning	Samhällsutvecklings-utskottet	MB kap 6	
Skriva på genomförandeavtal	Kommunstyrelsens ordförande	PBL kap 6	

Standardförfarande

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om att gå ut i samråd	Samhällsutvecklings utskottet	PBL kap 5	
Godkännande av miljöbedömning	Samhällsutvecklings utskottet	MB kap 6	
Beslut om granskning	Samhällsutvecklings utskott	PBL kap 5	
Skriva på genomförandeavtal	Kommunstyrelsens ordförande	PBL kap 6	

Utökat förfarande

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om att gå ut i samråd	Samhällsutvecklings utskottet	PBL kap 5	
Beslut om granskning	Samhällsutvecklings utskottet	PBL kap 5	
Godkännande av miljöbedömning	Samhällsutvecklings utskottet	MB kap 6	

Trafik

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Besluta i ärenden rörande uppgifter enligt förordningen om flyttning av fordon	Vägingenjör	Lag (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall Förordning (1982:198) om flyttning av fordon i vissa fall.	

Skrotning av omhändertaget fordon som ej blivit utkvitterat	Vägingenjör	-	
Bidrag till privata/enskilda vägar och belysning enligt fastställda regler	Vägingenjör	KL Kap 6	
Utfärdande av lokala trafikföreskrifter	Vägingenjör	Trafikförord ning (1998:1276) Kap 10	
Tillfälliga lokala trafikföreskrifter med stöd av TrF till en tid som ej får överstiga 12 månader	Vägingenjör	Trafikförord ning (1998:1276) Kap 10	
Dispenser och tillfälliga undantag från lokala trafikföreskrifter med stöd av TrF	Vägingenjör	Trafikförord ning (1998:1276) Kap 10	
Remissyttrande avseende trafiknämndsfrågor	Trafiksamordnare	-	
Utfärdande av parkeringstillstånd	Trafiksamordnare	-	

Skolskjuts och färdtjänst

Ärendeslag	**Delegat**	**Lagrum**	**Anmärkning**
Skolskjuts i hemkommunen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol	Trafiksamordnare	Skollag (2010:800) 10:32	Gäller grundskola
Skolskjuts i hemkommunen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol	Trafiksamordnare	Skollag (2010:800) 11:31	Gäller anpassad grundskola
Skolskjuts i hemkommunen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol	Trafiksamordnare	Skollag (2010:800) 19:20	Gäller anpassad gymnasieskola
Skolskjuts i en annan kommun än hem-kommunen, får överklagas hos allmän förvaltnings-domstol	Trafiksamordnare	Skollag (2010:800) 10:33	Gäller grundskola

Skolskjuts i en annan kommun än hemkommunen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol	Trafiksamordnare	Skollag (2010:800) 11:32	Gäller anpassad grundskola
Skolskjuts - kostnadsfri skolskjuts för elev som med stöd av SL 19 kap 13 § går i annan kommuns anpassade gymnasieskola	Trafiksamordnare	-	

Fritid och kultur

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Stöd till föreningar enligt fastställda riktlinjer	Fritidschef Kulturchef	-	Tar beslut inom respektive område.
Stöd till föreningar - utanför fastställda riktlinjer upp tom ½ basbelopp	Kommunstyrelsens ordförande		
Stöd till föreningar - utanför fastställda riktlinjer över ½ basbelopp	Samhällsutvecklings-utskott	-	
Registrering och tillsyn av lokala lotterier enligt spellagen	Fritidschef	Spellag (2018:1138) 6:9	
Fatta beslut i ansökan om Idépeng	Fritidschef	KLK 2024/442	Totalsumman per år för Idépeng är 50 tkr.

Geodata och GIS

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut att teckna avtal om köp, försäljning och nyttjanderätt till databaser, program och kartprodukter rörande GIS och geografiska data.	Enhetschef	-	Tar beslut inom respektive område.

Övrigt

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Besluta om utställning, samråd eller granskning för ärenden som inte omfattas av plan- och bygglagen.	Samhällsutvecklings utskottet	KLK 2024/568	

Kommunstyrelsens delegationsordning Socialförvaltningen

Gemensam

Utlämnande av handlingar, uppgifter och personuppgifter

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut att inte lämna ut journaler och handlingar som härrör från verksamhet inom kommunens hälso- och sjukvård	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	OSL 6:3	

Överklagan och yttranden

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Yttrande till förvaltningsdomstol eller myndighet över överklagande när socialutskottet fattat det överklagade beslutet	Socialutskott	SoL 30:1–2 KL 6:37	
Yttrande till tillsynsmyndighet.	Socialutskott	-	Tillsynsmyndighet är Inspektionen för vård och omsorg, JO och JK. I första hand bör nämnden avge yttrande pga. ärendets principiella betydelse.
Yttrande till tillsynsmyndighet i brådskande fall	Socialutskottets ordförande	KL 6:39	
Yttrande till tillsynsmyndighet angående enskild person	Socialutskott		Tillsynsmyndighet är Inspektionen för vård och omsorg, JO och JK. I första hand bör nämnden avge yttrande pga. ärendets principiella betydelse.
Yttrande till tillsynsmyndighet angående enskild person i brådskande fall	Socialutskottets ordförande	KL 6:39	

Ombud, offentligt biträde och målsägarbiträde

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Utse ombud att föra kommunstyrelsens talan i ärenden eller mål vid allmän domstol eller förvaltningsdomstol	Enhetschef IFO Enhetschef Bistånd	SoL 30:2 FB 6:15a	Beslut tas inom respektive område (6 kap. 37 § KL)
Avvisande av ombud eller offentligt biträde	Enhetschef IFO Enhetschef bistånd	14 § FL	Beslut tas inom respektive område (6 kap. 37 § KL)

Polisanmälan

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Polisanmälan vid misstanke om brott som hindrar verksamheten. Beslut att polisanmäla. Beslut att inte polisanmäla.	Enhetschef		Beslut tas inom respektive område. (tex hot, misshandel av personal och förstörelse av verksamhetens egendom)
Polisanmälan vid misstanke om vissa brott mot unga samt misstanke om begångna brott i övrigt.	Enhetschef	OSL 10:2 SoL 15:1	Beslut tas inom respektive område Avser misstanke om brott enligt BrB 3, 4 och 6 kap samt misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse två år. (Gäller brott mot liv och hälsa, misshandelsbrott, brott mot frihet och frid, olaga frihetsberövande, olaga tvång, sexualbrott, könsstympning)
Polisanmäla bidragsbrott	Enhetschef	6 § Bidragsbrottslagen	Beslut tas inom respektive område (6 kap. 37 § KL)

Smittskydd

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Anmälan enligt smittskyddslagen	Enhetschef	Smittskyddslag 6:12	Beslut tas inom respektive område i samråd med MAS

Uppgiftslämnande till smittskyddsläkare	Enhetschef	Smittskyddslag 6:9, 11	Beslut tas inom respektive område i samråd med MAS

Lex Sarah

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ställningstagande och beslut med anledning av lex Sarah rapport och utredning	Verksamhetschef	SoL 27:5 24 § LSS SOSFS 2011:5	Se rutin för lex Sarah
Anmäla allvarliga missförhållanden eller risk för allvarliga missförhållanden till IVO	Verksamhetschef	SoL 27:6 24 § LSS SOSFS 2011:5	Se rutin för lex Sarah

Bistånd enligt socialtjänstlagen till barn och unga

Öppenvård och behandling

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om köp av öppenvård	Enhetschef IFO		

Bistånd till barn, unga och äldre med funktionsnedsättning, SoL

Beslut om insatser och uppdrag

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om förordnande och entledigande av kontaktperson	Kvalificerad handläggare	-	Avtal om förordnande.
Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson enligt rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner	Kvalificerad handläggare	-	
Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson utöver rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner	Verksamhetschef	-	

Ärende med annan kommun

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om köp av boende i annan kommun eller hos annan vårdgivare	Verksamhetschef	-	Obs! Lagen om offentlig upphandling.
Beslut att teckna avtal med annan kommun om utförande av hemtjänstinsatser	Verksamhetschef	-	

Stöd och service till vissa funktionsnedsatta, LSS

Personlig assistans

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Anmälan till Inspektionen för vård och omsorg angående tillståndshavares lämplighet för att bedriva personlig assistans	Socialutskott	15 § 11p LSS	
Anmälan om offentligt driven verksamhet - personlig assistans	Verksamhetschef	23 § 3st LSS	Anmälan till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas.

Ledsagar- och avlösarservice, kontaktperson, korttidsvistelse och tillsyn

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om förordnande och entledigande av kontaktperson	Kvalificerad handläggare	7 § LSS 9 § 4p LSS	Avtal om förordnande.
Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson enligt rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner	Kvalificerad handläggare	7 § LSS 9 § 4p LSS	
Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson utöver rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner	Verksamhetschef	7 § LSS 9 § 4p LSS	

Förordnande och entledigande av stödfamilj för korttidsvistelse utanför det egna hemmet	Kvalificerad handläggare	7 § LSS 9 § 6p LSS	

Beslut om arvode och omkostnadsersättning till stödfamilj enligt rekommendationer från Sveriges kommuner och landsting.	Kvalificerad handläggare	7 § LSS 9 § 6p LSS	
Beslut om arvode och omkostnadsersättning till stödfamilj utöver rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner.	Verksamhets chef	7 § LSS 9 § 6p LSS	

Boende

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Godkännande av familjehem	Enhetschef LSS	7 § LSS 9 § 8p LSS	
Beslut om ersättning till familjehem (arvode och omkostnadsersättning)	Enhetschef LSS	7 § LSS 9 § 8p LSS	
Beslut om att teckna avtal med anordnare av boenden som drivs av annan	Socialutskottet	9 § 7 p LSS 9 § 8 p LSS 9 § 9 p LSS 17§ LSS	Obs! Lagen om offentlig upphandling.

Kommunal hälso- och sjukvård

Allmänt

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om anmälan till Inspektionen för vård och omsorg om händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada.	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 3:5-6	Vårdgivaren ansvarar för att Lex Maria-anmälningar görs

Beslut om att till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) rapportera legitimerad personal som utgör en fara för patientsäkerheten	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 3:7	Var och en för sig.
Beslut om uppdrag och ansvar om medicintekniska produkter inom hälso- och sjukvården	Verksamhetschef	SOFS 2008:1 3:6-7	

Yttrande till IVO gällande tillsynsärende på eget initiativ.	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 7:19	Var och en för sig.
Upprättande av patientsäkerhetsberättelse	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 3:7	

Utredning vårdskada	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	HSLF-S	
Utredning klagomål och synpunkter rörande hälso- och sjukvård	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	Lag (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården	Var och en för sig.
Utse verksamhetschef utifrån ledningsansvar hälso- och sjukvård	Förvaltningschef	29 § HSL	

Kommunstyrelsen delegationsordning Barn- och utbildningsförvaltningen

Allmänt

Huvudmän och ansvarsfördelning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om åtgärder och yttranden vid klagomålsärenden samt till myndighet i samband med anmälningar och granskningar från tillsynsmyndigheter.	Skolchef	Skollag (2010:800) 2:8 4:7 26:2,19	Gäller klagomålsärenden från enskild, anmälningar som inkommit till tillsynsmyndighet samt granskningar från myndighet så som Skolinspektionen, Barn- och elevombudet, Inspektion för vård och omsorg, Arbetsmiljöverket, och Diskrimineringsombuds mannen . Ärenden ska även rapporteras till ordförande och bildningsutskott.
Tillsyn över enskild huvudman	Skolchef	Skollag (2010:800) 26:4	
Beslut att förelägga en huvudman att fullgöra sina skyldigheter i de fall verksamheten inte uppfyller de lagkrav eller villkor som ställs.	Skolchef	Skollag (2010:800) 26:10	Kommunstyrelsen tar beslut om vitesföreläggande i samband med tillsyn enligt SL 26:10
Beslut att tilldela en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser.	Skolchef	Skollag (2010:800) 26:11	Verkställighet - kommunstyrelsen tar beslut om vitesföreläggande i samband med tillsyn enligt SL 26:10
Beslut om anställning av personal som saknar behörighetsbevis under längre tid än sex månader.	Rektor förskolan, fritidshem, Förskoleklass och grundskola. Biträdande	Skollag (2010:800) 2:19	

	rektor gymnasiet		
Kommunen aktivitetsansvar	Biträdande rektor	Skollag (2010:800) 29:9	
Besluta att barn tas emot i förskoleklass höstterminen det kalenderår då barnet fyller 5 år	Rektor	Skollagen 7 kap 11 §	
Beslut att använda fjärrundervisning.	Skolchef	Skollag (2010:800) 21:9	GF 6 §. Beslutet ska anmälas till Statens skolinspektion.

Åtgärder mot kränkande behandling

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Uppföljning av ärenden gällande kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier och diskriminering.	Bildningsutskott	-	
Skyldighet att utreda och vidta åtgärder vid kränkande behandling gällande förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.	Rektor	Skollag (2010:800) 6:10	
Skyldighet att utreda och vidta åtgärder vid kränkande behandling gällande gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.	Biträdande rektor	Skollag (2010:800) 6:10	
Skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier eller sexuella trakasserier gällande förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.	Rektor	DL 2:7	
Skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier eller sexuella trakasserier gällande gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.	Biträdande rektor	DL 2:7	
Arbetet med aktiva åtgärder enligt Diskrimineringslagen gällande förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.	Rektor	DL 3:16-20	

Arbetet med aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen gällande gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan	Biträdande rektor	DL 3:16-20	
Ansvara för bevisbörda	Skolchef	Skollag (2010:800) 6:14 DL 6:3	

Medicinsk elevhälsa – ansvarsfördelning enligt gällande lagstiftning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
På vårdgivarens uppdrag utse verksamhetschef utifrån ledningsansvar hälso- och sjukvård	Förvaltningschef	29 § HSL	
Beslut om anmälan till Inspektionen för vård och omsorg om händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada.	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MLA)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 3:5-6	Vårdgivaren ansvarar för att Lex Maria-anmälningar görs MLA är ansvarig för utredning och förslag på åtgärder. Verksamhetschef är beslutsfattare
Beslut om uppdrag och ansvar om medicintekniska produkter inom hälso- och sjukvården	Verksamhetschef	HSLF-FS 2021:52	
Yttrande till IVO gällande tillsynsärende på eget initiativ.	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MLA)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 7:19	Verksamhetschef och MLA inom respektive ansvarsområde

Upprättande av patientsäkerhetsberättelse	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MLA)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 3:7	Verksamhetschef ansvarar – MLA upprättar
Utredning vårdskada	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MLA	HSLF-S	MLA ansvarar för utredning på uppdrag av verksamhetschef/vårdgivare

Entreprenad och samverkan

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Sluta avtal med en enskild fysisk eller juridisk person om att utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag (entreprenad)	Skolchef	Skollag (2010:800) 23:1	
Sluta avtal med annan kommun om att den ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter.	Skolchef	Skollag (2010:800) 23:8	

Särskilda utbildningsformer

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om bidrag till internationella skolor	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 24:5	
Beslut om särskild undervisning i hemmet eller annan lämplig plats	Rektor	Skollag (2010:800) 24:20	
Beslut om annat sätt att fullgöra skolplikten	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 24:23-25	

Skolplikt och rätt till utbildning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om mottagande i anpassad grundskolan	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:5	Beslut får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om utredning om något tyder på att en elev i anpassad grundskolan inte tillhör anpassade grundskolans målgrupp.	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:5a	

Beslut att en elev i anpassad grundskolan inte tillhör anpassade grundskolans målgrupp.	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:5b	Beslut får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Överenskommelse om mottagande i anpassade grundskolan på försök.	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:8	
Överenskommelse om integrerade elever	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:9	
Beslut om uppskjuten skolplikt	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:10	Beslut får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut att ett barn får börja fullfölja skolplikten i anpassade grundskola det kalenderår barnet fyller sex.	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:11a	
Beslut att börja fullgöra skolplikten i anpassade grundskolan utan att först ha gått ut förskoleklass. Gäller barn som har beviljats uppskjuten skolplikt.	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:11b	
Beslut om skolpliktens senare upphörande	Rektor	Skollag (2010:800) 7:13	Beslut får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om skolpliktens tidigare upphörande	Rektor	Skollag (2010:800) 7:14	Beslut får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om elevs rätt att slutföra skolgång även om skolplikten har upphört dessförinnan	Rektor	Skollag (2010:800) 7:16	

Trygghet och studiero

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Avstängning – de frivilliga skolformerna	Rektor	Skollag (2010:800) 5:17	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Avstängning från utbildning med praktiska inslag	Rektor	Skollag (2010:800) 5:19	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Avstängning från viss utbildning med praktiska inslag, avstängningens längd	Rektor	Skollag (2010:800) 5:20	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Förskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Överenskommelse med annan kommun om mottagande	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:12	
Beslut om mottagande av barn från annan kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:13	
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidragets storlek	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 8:17	
Avtal om interkommunal ersättning mellan hemkommun och mottagande kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:17	
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidrag för särskilt stöd	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:17	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, fristående förskola	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:21	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Beslut om bidrag gällande tilläggsbelopp, fristående förskola.	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:21	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Förskoleklass

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Överenskommelse med annan kommun om mottagande	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:12	
Beslut om mottagande av barn från annan kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:13	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut att frångå vårdnadshavarens önskemål om placering	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:15	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidragets storlek	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 9:16	
Avtal om interkommunal ersättning mellan hemkommun och mottagande kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:16	
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidrag för särskilt stöd	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:16	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, fristående förskoleklass	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 9:19	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Beslut om bidrag gällande tilläggsbelopp, fristående förskoleklass	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:19	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Grundskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut att erbjuda lovskola	Rektor	Skollag (2010:800) 10:23a-b	
Beslut om skolenhet för lovskola	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:23e	
Överenskommelse med annan kommun om mottagande	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:24	

Beslut om mottagande av elev från annan kommun enligt särskilda skäl	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:25	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om mottagande av elev från annan kommun utöver särskilda skäl	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:27	
Beslut om åtgärder för en elev som inte bor hemma	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:29	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut att frångå vårdnadshavarnas önskemål om placering	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:30	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidragets storlek	Bildningsutskottet	Skollag (2010:800) 10:34	
Avtal om interkommunal ersättning mellan hemkommun och mottagande kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:34	
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidrag för särskilt stöd	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:34	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, fristående grundskola	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 10:37	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Beslut om bidrag gällande tilläggsbelopp, fristående grundskola	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 10:37	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Anpassad grundskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om elev ska läsa ämnen eller ämnesområden	Rektor anpassad grundskola	Skollag (2010:800) 11:8	
Överenskommelse med annan kommun om mottagande	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:24	
Beslut om mottagande av elev från annan kommun enligt särskilda skäl	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:25-26	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om att frångå elevens vårdnadshavares önskemål om skolplacering	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:29	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidragets storlek	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 11:33	
Avtal om interkommunal ersättning mellan hemkommun och mottagande kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:33	
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidrag för särskilt stöd	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:33	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, fristående anpassad grundskola	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 11:36	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Beslut om bidrag gällande tilläggsbelopp fristående anpassad grundskola	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:36	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Fritidshem

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidragets storlek	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 14:14	

Avtal om interkommunal ersättning mellan hemkommun och mottagande kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 14:14	

Beslut om interkommunal ersättning gällande bidrag för särskilt stöd	Skolchef	Skollag (2010:800) 14:14	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, fritidshem med enskild huvudman	Bildningsutskottet	Skollag (2010:800) 14:15	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Beslut om bidrag gällande tilläggsbelopp, fritidshem med enskild huvudman	Skolchef	Skollag (2010:800) 14:15	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Annan pedagogisk verksamhet

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Godkänna att lokal för kommunal verksamhet avseende pedagogisk omsorg enligt § 2 bedrivs i ändamålsenliga lokaler	Rektor	Skollag (2010:800) 25:7	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, enskild bedriven pedagogisk omsorg	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 25:11	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Gymnasieskola

Allmänna bestämmelser om gymnasieskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Meddelande till hemkommunen snarast när en elev börjar eller slutar vid en gymnasieskola med annan huvudman än hemkommunen.	Rektor	Skollag (2010:800) 15:15	

Beslut att eleverna ska hålla sig med enstaka egna hjälpmedel.	Rektor	Skollag (2010:800) 15:17	
Beslut om inackorderingsstöd och kontant resebidrag	Rektor	Skollag (2010:800) 15:32	Beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. SL 28:5

Utbildning på nationella program på gymnasieskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Om det finns skäl besluta om en elevutbildning på ett nationellt program till sitt innehåll får avvika från vad som annars gäller för programmet	Biträdande rektor	Skollag (2010:800) 16:14	
Beslut att ett nationellt program får fördelas på längre tid än tre läsår	Rektor	Skollag (2010:800) 16:15	
Prövning om sökande till gymnasieskolans utbildning är behörig och om den sökande ska tas emot	Rektor	Skollag (2010:800) 16:36	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. SL 28:12
Fastställande av Interkommunal ersättning	Bildningsutskott	Skollag 16:50 (2010:800)	
Fastställande av grundbelopp från hemkommunen till fristående gymnasieskola	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 16:52	Beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. SL 28:5
Beslut om tilläggsbelopp	Skolchef	Skollag (2010:800) 16:54	

Utbildning för introduktionsprogram i gymnasieskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut att minska heltidsstudierna på ett introduktionsprogram	Rektor	Skollag (2010:800) 17:6	
Beslut om utbildningsplan för introduktionsprogrammet	Bildningsutskott	Skollag 17:7 (2010:800)	
Behörighet yrkesintroduktionsprogram	Rektor	Skollag (2010:800) 17:11	

Prövning om sökande, till programinriktat individuellt val eller till yrkesintroduktion som har formats för en grupp.	Rektor	Skollag (2010:800) 17:14	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. SL 28:12

Beslut om behörighet och mottagande till gymnasieskolans introduktionsprogram.	Rektor	Skollag (2010:800) 17:19	
Mottagande av elever från andra kommuner till preparandutbildning, individuellt alternativ eller språkintroduktion	Rektor	Skollag (2010:800) 17:21	
Bidrag från hemkommunen för programinriktat val.	Rektor	Skollag (2010:800) 17:35	Beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. SL 28:5

Anpassad gymnasieskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Hemkommunen beslutar om sökande elev tillhör målgruppen för anpassade gymnasieskolan	Chef central elevhälsa	Skollag (2010:800) 18:5	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. SL 28:12
Hemkommunen ska besluta att elev som går i anpassade gymnasieskolan inte tillhör målgruppen	Chef central elevhälsa	Skollag (2010:800) 18:7	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. SL 28:12
Meddelande snarast till hemkommunen när elev från annan kommun börjar eller slutar vid anpassad gymnasieskola	Biträdande rektor	Skollag (2010:800) 18:15	
Utbildningen på anpassade gymnasieskolan är avsedd att pågå i fyra år. Beslut om längre tid.	Rektor	Skollag (2010:800) 19:17	
Beslut om att ta emot elev	Rektor	Skollag (2010:800) 19:29	
Beslut om mottagande av elev från annan kommun efter önskemål	Rektor	Skollag (2010:800) 19:40	

Fastställande av bidrag till fristående anpassad gymnasieskola	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 19:45	Beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. SL 28:5
Beslut om tilläggsbelopp	Skolchef	Skollag (2010:800) 19:47	

Gymnasieförordningen (2010:2039)

Inledande bestämmelser

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ansökan till Skolverket om nya kurser	Bildningsutskott	1:6	
Beslut om program och inriktningar	Bildningsutskott		

Lärotider

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Läsårstider	Bildningsutskott	3:2	

Utbildningens innehåll och omfattning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Kurser inom programfördjupning.	Rektor	4:6	
Kurser som ska erbjudas som individuellt val	Rektor	4:7,7a	
Arbetsplatsförlagt lärande	Biträdande rektor	4:12	
Om arbetsplatsförlagt lärande inte kan erbjudas	Biträdande rektor	4:13	
Beslut om undervisningstid för nationella program i gymnasieskolan och för nationella och individuella program i anpassade gymnasieskolan.	Rektor	4 kap 22 §	

Idrottsgymnasium

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ansökan om Nationellt godkänd idrottsutbildning hos statens skolverk	Bildningsutskott	5:28	

Introduktionsprogram

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning

Fortlöpande bedömning av elevens kunskapsutveckling	Rektor	6:7	

Behörighet, urval och förfarande vid antagning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Information till sökande om urval	Rektor	7:2	
Beslut om antal platser som avsätts för fri kvot	Rektor	7:3	
Antagning av sökande vid senare tidpunkt.	Rektor	7:8	
Byte av studieväg	Biträdande rektor	7:9	

Stödåtgärder

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Förlängning av undervisning längre än tre år	Rektor	9:7	

Yrkeshögskoleutbildningar

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ansökan om yrkeshögskoleutbildning från 100 poäng (program)	Bildningsutskott		
Ansökan om yrkeshögskoleutbildning upp till 99 poäng (kurser)	Skolchef		
Ansvarar för att se till att ledningsgruppen för Yrkeshögskolan: • Följer aktuella förordningar och föreskrifter • Antar sökande till utbildning • Prövar frågor om tillgodoräknande • Utfärdar examens- och utbildningsbevis • Svarar för systematiskt kvalitetsarbete	Skolchef	YhF 4:2	

Nationell yrkesutbildningar

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ansökan om nationell yrkesutbildning, 100-300 poäng	Bildningsutskottet		
Ansvarar för att se till att ledningsgruppen för nationell yrkesutbildning: • Följer aktuella förordningar och föreskrifter • Antar sökande till utbildning • Prövar frågor till utbildning • Prövar frågor om tillgodoräknande • Utfärdar examens- och utbildningsbevis • Svarar för systematiskt kvalitetsarbete	Skolchef	Förordning (2024:107) 23 §	

Dataskyddsförordningen

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut i fråga om förlängd handläggningstid med anledning av komplicerad begäran eller att ett stort antal begäranden inkommit.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 12.3	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut att ta ut en avgift eller vägra att tillmötesgå begäran om begäranden är uppenbart ogrundade eller orimliga.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 12.5	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut om utlämnande av registerutdrag.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 15	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut att avvisa begäran om registerutdrag.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 15	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut om den registrerades rätt till rättelse.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 16	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut om den registrerades rätt till radering.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 17	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut i fråga om registrerads rätt till begränsning av behandling.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 18	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut om underrättelse till mottagare av personuppgifter om rättelse eller radering av personuppgifter eller begränsning av behandling.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 19	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut om den registrerades rätt till dataportabilitet.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 20	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut med anledning av den registrerades rätt att göra invändningar.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 21	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.

Tecknande av personuppgiftsbiträdesavtal inklusive instruktioner.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 28.3	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Tecknande av EU-kommissionens standardavtalsklausuler.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 46.2 c)	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut att anmäla en personuppgiftsincident till Integritetsskyddsmyndigheten samt informera de registrerade om inträffad personuppgiftsincident.	Förvaltningschef Säkerhetschef	Dataskyddsförordningen art. 33 och 34	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.

Beslut att fastställa konsekvensbedömning avseende dataskydd	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 35	Beslut tas efter samråd med dataskyddsamordnare samt dataskyddsombud.
Beslut att inte utföra konsekvensbedömning avseende dataskydd.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 35	Beslut tas efter samråd med dataskyddsamordnare

Referenser

Litteratur

Lundin, Olle och Madell, Tom tillsammans med Norstedts Juridik AB (2018). Kommunallagen, En kommentar. Finland: Hansaprint Oy **Internet**

https://lagen.nu/begrepp/lagrumshänvisning

https://sites.google.com/site/juridiksidan/allmaent/lagrumshaenvisningar https://www.notisum.se

Bilagor

Rutin – Hantering av delegationsbeslut i Rättviks kommun

Kommunstyrelsens delegationsordning

Där tradition möter framtid!

RÄTTVIKS KOMMUN

Titel		Dokumenttyp	Omfattar
Kommunstyrelsens delegationsordning		DELEGATIONSORDNING	Rättviks kommun
Dokumentägare Kommundirektör	Dokumentansvarig Kanslichef	Publicering Intern- och extern webbplats	
Författningsstöd KL 6:37			
Dokument kopplade till styrdokumentet **Rutin – hantering av delegationsbeslut i Rättviks kommun**			

Beslutat datum och §	Bör revideras senast	Beslutsinstans	Diarienummer
2020-06-16 § 127	Vid behov	Kommunstyrelsen	2020/326
Revidering 2021-03-09 § 25	Revidering av samhällsutvecklingsförvaltningens delegationsordning 8.1		Diarienummer 2021/67
2021-08-31 § 93	Revidering av samhällsutvecklingsförvaltningens delegationsordning – Mark- och fastighetsärenden 8.1		Diarienummer 2021/385
2022-02-08 § 23	Revidering av socialförvaltningens delegationsordning – Överflytt av individärenden till individnämndens delegationsordning.		Diarienummer 2022/76
2022-04-12 § 51	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning – Barn- och utbildningsförvaltningen		Diarienummer 2022/183
2022-05-10 § 61	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning – Samhällsutvecklingsförvaltningen		Diarienummer 2022/146
2022-11-08 § 139	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning – Socialförvaltningen		Diarienummer 2022/638
2022-12-06 § 157	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning – Flytt av ekonomiska frågor från SHU till AU.		Diarienummer 2022/712
2023-02-07 § 15	Ändring av kommunstyrelsens delegationsordning - GDPR		Diarienummer 2022/820
2023-04-11 § 60	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning – Barn- och utbildningsförvaltningen		Diarienummer 2023/196
2023-09-12 § 110	Revidering av kommunstyrelsen delegationsordning - Upphandling		Diarienummer 2023/366
2023-12-05 § 182	Ändring av kommunstyrelsen delegationsordning – Sponsring, lönetillägg, utlämnande av handling och viktigt meddelande till allmänheten (VMA)		Diarienummer 2023/622
2024-02-06 § 8	Förtydligande kring uttag ur kommunstyrelsens reserv. Samhällsutvecklingsutskottet tillåts göra uttag ur kommunstyrelsens reserv.		Diarienummer 2023/508
2024-06-11 §§ 77, 86	Samhällsutvecklingsutskottet får rätten att besluta om utställning, samråd eller granskning för ärenden som inte omfattas av plan- och bygglagen. Delegation om utbetalning av Idépeng läggs till i delegationsordningen.		Diarienummer 2024/568 2024/442

2025-02-11 § 10	Delegation avseende beslut om tillstånd för explosiva varor har förtydligats. Rollerna ställföreträdande kommundirektör och säkerhetsskyddschef läggs till i dokumentet. Lagt till säkerhetschef som delegat på beslut om anmälan av personuppgiftsincident till Integritetsskyddsmyndigheten	Diarienummer 2025/51
2025-03-18 § 23	Delegation om yrkeshögskoleutbildningar har lagts till.	Diarienummer 2025/211
2025-06-17 § 84	Ändringar har gjorts av lagparagrafer i och med nya socialtjänstlagen. Tillägg av 9.9	Diarienummer 2025/495
2025-11-18 § 152	Delegation om Nationell yrkesutbildning har lagts till	Diarienummer 2025/1219
2025-12-16 § 177	Ändringar Hyresgästanpassningar och lagstyrda åtgärder i hyrda lokaler	Diarienummer 2025/1232
2026-05-22	Ändringar i medicinsk elevhälsa	Diarienummer 2026/813

Innehåll

Inledning **7**

Syfte **7**

Allmänt om delegation **7**
- **Ärenden som inte får delegeras** **7**
- **Jäv** **7**
- **Vem eller vilka kan vara delegat?** **7**
- **Ersättare för delegat** **8**
- **Anmälan av delegationsbeslut** **8**
- **Verkställighet** **8**
- **Lagrumshänvisning** **8**
- **Lagförkortningar** **9**

Kommunstyrelsens delegationsordning Allmänna ärenden **11**
- **Allmänna ärenden** **11**
- **Upphandling** **12**
- **Övrigt** **13**

Kommunstyrelsens delegationsordning Personalärenden **15**
- **Anställning inklusive fastställande av lön vid nyanställning** **15**
- **Ledighet** **15**
- **Annan ledighet** **16**
- **Facklig samverkan** **16**
- **Övriga lönebeslut och anställningsförmåner** **16**
- **Övrigt** **17**

Kommunstyrelsens delegationsordning Räddningstjänst **18**

Kommunstyrelsens delegationsordning Krisledning **19**

Kommunstyrelsens delegationsordning Samhällsutvecklingsförvaltningen **20**
- **Mark- och fastighetsärenden** **20**
- **Planärenden** **22**
- **Förenklat förfarande** **23**
- **Standardförfarande** **23**
- **Utökat förfarande** **23**
- **Skolskjuts och färdtjänst** **24**
- **Fritid och kultur** **25**
- **Geodata och GIS** **25**
- **Övrigt** **26**

Kommunstyrelsens delegationsordning Socialförvaltningen **26**

Gemensam **26**
Utlämnande av handlingar, uppgifter och personuppgifter **26**
Överklagan och yttranden **26**
Ombud, offentligt biträde och målsägarbiträde **27**
Polisanmälan **27**
Smittskydd **27**
Lex Sarah **28**
Bistånd enligt socialtjänstlagen till barn och unga **28**
Öppenvård och behandling **28**
Bistånd till barn, unga och äldre med funktionsnedsättning, SoL **28**
Beslut om insatser och uppdrag **28**
Stöd och service till vissa funktionsnedsatta, LSS **29**
Personlig assistans **29**
Ledsagar- och avlösarservice, kontaktperson, korttidsvistelse och tillsyn **29**
Boende **30**
Kommunal hälso- och sjukvård **30**
Allmänt **30**

Kommunstyrelsen delegationsordning Barn- och utbildningsförvaltningen **32**
Allmänt **32**
Huvudmän och ansvarsfördelning **32**
Åtgärder mot kränkande behandling **34**
Entreprenad och samverkan **37**
Särskilda utbildningsformer **37**
Trygghet och studiero **39**
Förskola **39**
Förskoleklass **40**
Grundskola **40**
Anpassad grundskola **42**
Fritidshem **42**
Annan pedagogisk verksamhet **44**
Gymnasieskola **44**
Allmänna bestämmelser om gymnasieskola **44**
Utbildning på nationella program på gymnasieskola **46**
Utbildning för introduktionsprogram i gymnasieskola **46**
Anpassad gymnasieskola **48**
Gymnasieförordningen (2010:2039) **50**
Inledande bestämmelser **50**
Lärotider **50**
Utbildningens innehåll och omfattning **50**
Idrottsgymnasium **50**
Introduktionsprogram **50**
Behörighet, urval och förfarande vid antagning **52**
Stödåtgärder **52**
Yrkeshögskoleutbildningar **52**

Nationell yrkesutbildningar.....53
Dataskyddsförordningen.....54
Referenser.....55
Litteratur.....55
Bilagor.....55
Rutin – Hantering av delegationsbeslut i Rättviks kommun 55

Inledning

Kommunstyrelsens beslutanderätt framgår av kommunallagen och i det av kommunfullmäktige beslutade reglementet.

Beslut som fattas med stöd av delegation är formellt- och juridiskt sett ett beslut av kommunstyrelsen. Beslut som fattats med stöd av delegation kan dock inte återkallas eller omprövas av kommunstyrelsen. Ett beslut fattat med stöd av delegation överklagas på samma sätt som ett beslut av kommunstyrelsen enligt kommunallagens eller förvaltningslagens regler.

Det finns inte något krav på delegat att i alla lägen utnyttja beslutanderätten. Att vara delegat innebär en rättighet men ingen skyldighet att fatta beslut. Delegaten kan i ovanliga eller komplicerade fall överlåta beslutsfattandet till den som delegerat, dvs. kommunstyrelsen.

Syfte

Syftet med delegation är att avlasta styrelsen rutinartade ärenden för att möjliggöra en effektivare förvaltning genom att beslutsvägarna blir kortare och handläggningen då blir snabbare.

Allmänt om delegation

Ärenden som inte får delegeras

Beslut i följande ärenden får inte delegeras (KL 6:38)

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden in dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnd, eller
5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Jäv

Jävsreglerna framgår av KL 6:28-32. Samtliga beslutsfattare har att vara uppmärksamma på dessa och överlåta till annan delegat i de fall en jävsituation uppstår.

Vem eller vilka kan vara delegat?

En nämnd får uppdra åt presidiet, ett utskott, en ledamot eller ersättare att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. En nämnd får även uppdra åt en anställd att besluta att besluta på nämndens vägnar samt till en anställd i någon av de samverkande kommunerna då kommunen ingår i en gemensam nämnd.

Ersättare för delegat

I de fall ersättare saknas eller att även ersättaren är frånvarande och beslut inte bör dröja ska beslutet fattas av delegatens närmaste överordnade.

Kommundirektör, eller i dennes ställe ställföreträdande kommundirektör, har delegation på samtliga punkter i delegationsordningen som berör tjänstemannabeslut.

Förvaltningschefen har, inom respektive förvaltning, dock alltid rätt att fatta beslut vid ordinarie delegats eller dennes ersättares frånvaro.

Kommunstyrelsens 1:e respektive 2:e vice ordförande är i tur och ordning ersättare för kommunstyrelsens ordförande.

Utskottens vice ordförande är ersättare för utskottets ordförande. Vid bådas förfall är kommunstyrelsens ordförande ersättare.

Anmälan av delegationsbeslut

Alla beslut som fattas med stöd av delegationsuppdrag ska av delegaten registreras i kommunens dokument- och ärendehanteringssystem samt anmälas till kommunstyrelsen. Delegaten ansvarar för ärendets beredning och beslut. Besluten ska anmälas till närmast efterföljande kommunstyrelsesammanträde.

För mer info, se dokumentet ”Rutin – Hantering av delegationsbeslut i Rättviks kommun”.

Verkställighet

Kommunallagen skiljer mellan nämndbeslut (som kan delegeras) och beslut som innebär ren verkställighet. Ren verkställighet innebär åtgärder som normalt ligger inom tjänstepersonens dagliga arbete och ansvarsområde.
Gränsdragningen mellan delegation och verkställighet är dock inte alltid helt klart.

Ren verkställighet är ärenden som inte är upptagna i denna delegationsordning och där beslut sker med stöd av lag, avtal eller styrdokument samt där beslutsalternativ saknas betraktas som verkställighet.

Några klassiska exempel på rent verkställande åtgärder är avgiftsdebitering enligt fastställd taxa och tilldelning av förskoleplatser enligt en klar turordningsprincip. Det får med andra ord inte finnas utrymme för självständiga bedömningar.

Verkställighetsbeslut kan inte, till skillnad mot delegationsbeslut, överklagas.

Lagrumshänvisning

I delegationsordningen skrivs lagar i kort form, så kallad förkortad variant.

1.1.1 Lagar som har kapitelindelning och en lagförkortning:

— KL 6:6

Hänvisningen är till kommunallagens sjätte kapitels sjätte paragraf.

— KL 1:7 3p.

Hänvisningen är till kommunallagens första kapitel sjunde paragrafens tredje punkt.

— KL 4:18 2st.

Hänvisningen är till kommunallagens fjärde kapitel artonde paragrafens andra stycke.

— KL 5:31 1 st. 2p.

Hänvisningen är till kommunallagens femte kapitel trettioförsta paragrafens förstastycke punkt två.

— KL 5:31-33

Hänvisningen är till kommunallagens femte kapitel trettioförsta, trettioandra och trettiotredje paragrafer.

— KL 5:31,33

Hänvisningen är till kommunallagens femte kapitel paragraferna trettioett och trettiotre.

— KL 5:36 3st., 37 2p.

Hänvisningen är till kommunallagens femte kapitel trettiosjätte paragrafs tredje stycke samt trettiosjunde paragrafens andra punkt.

1.1.2 Lagar som har kapitelindelning men ingen lagförkortning:

— Spellag (2018:1138) 6:9

Hänvisningen är till Spellagens sjätte kapitel nionde paragraf.

1.1.3 Lagar som inte har någon kapitelindelning men en lagförkortning:

— 4 § FL

Hänvisningen är till förvaltningslagens fjärde paragraf.

1.1.4 Lagar som inte har någon kapitelindelning eller lagförkortning:

— 1 § Lag om tillstånd för anställning på fartyg (1989:532)

Hänvisningen är till ”Lagen om tillstånd för anställning på fartyg” första paragraf.

Lagförkortningar

- AL Alkohollag (2010:1622)
- BL Begravningslag (1990:1144)
- BRB Brottsbalk (1962:700)
- DL Diskrimineringslag (2008:567)
- FB Föräldrabalk (1949:381)
- FBL Fastighetsbildningslag (1970:988)
- FL Förvaltningslag (2017:900)
- HSL Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)
- JB Jordabalk (1970:994)

- KL Kommunallag (2017:725)
- KF Körkortsförordningen (1998:980)
- LBE Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor
- LL Ledningsrättslag (1973:1144)
- LMA Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
- LSO Lag (2003:778) om skydd mot olyckor
- LSS Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
- LUL Lag (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare
- LVM Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall
- LVU Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga
- MB Miljöbalk (1998:808)
- OL Ordningslag (1993:1617)
- OSL Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
- PBL Plan- och bygglag (1987:10)
- SFB Socialförsäkringsbalken (2010:110)
- SKL Skadeståndslag (1972:207)
- SOF Socialtjänstförordning (2001:937)
- SoL Socialtjänstlag (2001:453)
- TF Tryckfrihetsförordning (1949:105)
- ÄB Ärvdabalk (1958:637)

Kommunstyrelsens delegationsordning Allmänna ärenden

Allmänna ärenden

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Avge yttrande begränsade till Utskottens verksamhetsområden	Respektive utskott	-	
Ärenden som är så brådskande att styrelsens avgörande inte kan inväntas	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Ärenden som är så brådskande att utskottens avgörande inte kan inväntas	Respektive utskottsordförande		Gäller ej socialutskottet
Organisation under förvaltningsnivå	Respektive utskott	-	
Beslut om allmänna handlingars utlämnande när ansvarig handläggare nekat utlämnande	Kanslichef	-	Socialförvaltningens delegat är förvaltningschef, se socialförvaltning 9.1.1.
Ge fullmakt till ombud att föra kommunens talan inför domstol och andra myndigheter samt vid förrättningar av skilda slag	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Ansökan om statsbidrag	Respektive utskott		
Medfinansiering i projekt - via resurser samt upp till 1 basbelopp i direkt ekonomiskt stöd	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Medfinansiering i projekt - upp till 10 basbelopp i direkt ekonomiskt stöd	Allmänna utskottet	-	
Beslut om sponsring – upp till 4 prisbasbelopp	Allmänna utskottet		
Indrivning av fordringar	Ekonomichef	-	
Återkallande av beslut om indrivning av fordran	Ekonomichef	-	Ekonomienhetens ekonomiassistenter verkställer
Anta ackord, ingå förlikning, lämna skuldsaneringsbesked - upp t.o.m. 3 basbelopp	Ekonomichef	-	

Anta ackord, ingå förlikning, lämna skuldsaneringsbeske d - över 3 basbelopp	Allmänna utskottet	-	
Placering av kommunens likvida medel - upp t.o.m. 20 basbelopp	Ekonomichef	-	
Placering av kommunens likvida medel - över 20 basbelopp	Allmänna utskottet	-	
Omsättning av befintliga lån	Ekonomichef	-	
Fördelning av investeringsbudget	Allmänna utskottet	-	
Upptagande av nya lån	Allmänna utskottet	-	
Uttag ur kommunstyrelsen reserv	Allmänna utskottet Samhällsutvecklings utskottet		Allmänna utskottet måste meddelas vid uttag ur kommunstyrelsens reserv.
Ge direktiv till utskott och förvaltningar i ekonomiska frågor	Allmänna utskottet	-	
Utdelning från donationsstiftelser	Allmänna utskottet	-	I egenskap av förvaltare för respektive stiftelse. Ej offentliga handlingar
Placering av stiftelsemedel	Ekonomichef	-	
Skriva under årssammandrag och årsredovisningar för stiftelser.	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Utföra betalningar för stiftelsernas räkning	Kommunsekreterare Nämndsekreterare	-	

Upphandling

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Upphandling av varor, tjänster och entreprenader – under gränsen för direktupphandling	Respektive enhetschef	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	Med stöd av inköpssamordnare

Upphandling av varor, tjänster och entreprenader - över tröskelvärdet för direktivstyrd upphandling	Kommunövergripande – Kommundirektör Förvaltningsövergripande – respektive	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	Genomförande sker via inköpssamordnare
Upphandling av varor, tjänster och entreprenader - under tröskelvärdet för direktivstyrd upphandling	Kommunövergripande – Kommundirektör Förvaltningsövergripande – respektive	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	Genomförande sker via inköpssamordnare

Upphandling av ramavtal - energi, livsmedel och samhällsbetalda resor	Kommunstyrelsens ordförande	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	Genomförande sker via inköpssamordnare
Deltagande i upphandling av ramavtal via inköpscentral - övrigt	Inköpssamordnare	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	-
Teckna leverantörsavtal förutom direktupphandlade kontrakt	Kommunövergripande – Kommundirektör Förvaltningsövergripande – respektive förvaltningschef	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	-
Teckna leverantörsavtal av direktupphandlade kontrakt	Respektive enhetschef	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling	-

Övrigt

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ärenden angående försäkringar.	Inköpssamordnare	-	Gäller ej upphandling av kommunförsäkring.
Näringslivsbefrämjande åtgärder	Samhällsutvecklingsutskott	-	

Rätten att fatta beslut om nya och förändrade behandlingar av personuppgifter	Registrator	-	
Taxerings- och mantalsskrivningsärenden	Förvaltningschef Stab- och serviceförvaltningen	-	
Skötsel av kommunens officiella anslagstavla	Respektive nämnds- och utskottssekreterare	-	
Yttrande över ansökningar om att få sätta upp övervakningskameror	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Yttranden över antagande av hemvärnsmän	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Tecknande av externa hyresavtal avseende förhyrning med en löptid överstigande ett år	Allmänna utskottet	-	
Tecknande av externa hyresavtal avseende förhyrning med en löptid upp till ett år	Respektive förvaltningschef	-	

Tecknande av hyresavtal avseende förhyrning inom kommunkoncernen	Respektive förvaltningschef	-	
Beslut om hyresgästanpassningar eller andra åtgärder i hyrda lokaler som påverkar den årliga hyran.	Upp till 0,5 prisbasbelopp-Förvaltningschef Upp till 1,0 prisbasbelopp-respektive utskott	-	Samråd ska ske med fastighetsansvarig innan beställning.
Representation och uppvaktningar	Respektive chef	-	
Förtroendemäns deltagande i kurser och konferenser	Respektive utskottsordförande	-	
Tillstånd att använda kommunens vapen	Kommunstyrelsens ordförande	-	
Undantag i tillämpningen av kommunens grafiska profil	Allmänna utskottet	-	

Kommunstyrelsens delegationsordning Personalärenden

Anställning inklusive fastställande av lön vid nyanställning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Vid all lönesättning av nyanställdpersonal gäller att innan överenskommelse om ny lön överstigande 3% av tidigare befattningshavares lön.	Allmänna utskottets ordförande		Samråd med HR-chef.
Lönesättning vid inrättande av nya befattningar.	Allmänna utskottets ordförande		Samråd med HR-chef.
Anställning och lönesättning av förvaltningschef	Kommundirektör	-	Beslut får ske först efter samråd med berörd utskottsordförande.
Anställning och lönesättning av övriga chefer	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Anställning och lönesättning av övrig personal	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Säkerhetsprövning av personal före och under anställning.	Säkerhetsskydds -chef Beredskapschef	3 kap 1 § Säkerhets-skyddslag (2018:585)	

Ledighet

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Förläggning av semesterledighet i strid med arbetstagarens önskemål eller avbrytande av semesterledighet	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef
Avslag på begärd förläggning av studieledighet	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Ledighet med lön eller del av lön vid ledighet för studier.	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Avslag på begärd ledighet för enskild angelägenhet	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Beslut avseende begäran om ledighet för fackligt uppdrag.	Ansvarig chef	-	

Beslut avseende begäran om bibehållna anställningsförmåner i samband med ledighet för fackligt uppdrag.	HR-chef	-	Tillstyrks av ansvarig chef.

Annan ledighet

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om ledighet utöver vad som regleras i lag och avtal upp till 6 månader	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef.
Beslut om ledighet utöver vad som regleras i lag och avtal längre än 6 månader	HR-chef	-	Tillstyrkes av ansvarig chef efter samråd med närmast överordnad chef.

Facklig samverkan

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut i samband med tvisteförhandlingar	HR-chef	-	Efter samråd med Allmänna utskottets ordförande.
Träffa lokala kollektivavtal	Allmänna utskottets ordförande	-	Efter samråd med HR-chef

Övriga lönebeslut och anställningsförmåner

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Fastställande av lön för Kommundirektör i samband med allmän löneöversyn samt löneförmåner för Kommundirektör	Kommunstyrelsens-ordförande	-	
Träffa överenskommelse med arbetstagare om lön när allmän löneöversyn inte sker	Förvaltningschef	-	Efter samråd med HR-chef. Restriktiv tillämpning
Beslut om lönetillägg	Kommundirektör	-	Efter samråd med HR-chef. Restriktiv tillämpning.
Besluta om lönestruktur samt lönerelationer mellan yrkesgrupper	Allmänna utskottets ordförande	-	
Beslut om fördelning av löneökningsutrymme inom förvaltningen	Förvaltningschef	-	Efter samråd med HR-chef.

Övrigt

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Disciplinpåföljd - varning (AB § 11)	Ansvarig chef	-	Efter samråd med HR-chef
Förbud av bisyssla (AB § 8) för Kommundirektör	Kommunstyrelsen	-	
Förbud av bisyssla (AB § 8) för förvaltningschef	Kommundirektör	-	
Förbud av bisyssla (AB § 8) för övriga chefer	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef
Förbud av bisyssla (AB § 8) för övrig personal	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef
Stadigvarande förflyttning av förvaltningschef mot dennes önskan (AB § 6)	Kommundirektör	-	Efter samråd med HR-chef
Stadigvarande förflyttning av övriga chefer och personal mot dennes önskan (AB § 6)	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef samt HR-chef.
Avsked av förvaltningschef	Kommundirektör	-	Efter samråd med HR-chef
Avsked av övriga chefer och personal	Förvaltningschef	-	Efter samråd med HR-chef
Uppsägning på grund av arbetsbrist eller personliga skäl gällande förvaltningschef	Kommundirektör	-	Efter samråd med HR-chef
Uppsägning på grund av arbetsbrist eller personliga skäl gällande övriga chefer och personal	Ansvarig chef	-	Efter samråd med HR-chef
Avstängning enligt AB § 10	Ansvarig chef	-	Beslut efter samråd med närmast överordnad chef samt HR-chef.
Avslutande av anställning med förmåner utöver lag och avtal	Ansvarig chef	-	Efter samråd med närmast överordnad chef samt HR-chef

Kommunstyrelsens delegationsordning Räddningstjänst

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Utse tillsynsförrättare	Räddningschef	LSO 3:14	
Utse räddningsledare	Räddningschef	LSO 3:16 2st	
Meddela förelägganden och förbud helt, eller delvis, mot eldning utomhus samt om liknande förebyggande åtgärder	Räddningschef	Förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor 2:7 1st	
Tillsyn i andra fall än vad som framgår av förteckningen över tillsynsobjekt	Räddningschef	LSO 3:1	
Föreläggande och förbud i tillsynsärenden samt andra ärenden för att tillsynsärenden med stöd av lagen ska efterlevas.	Tillsynsförrättare var för sig	LSO 5:2 2st	
Föreläggande och förbud i tillsynsärenden, dock ej förbud vid vite eller beslut om rättelse på den enskildes bekostnad.	Räddningschef	25 § LBE 1-3st	
Yttranden över remisser från åklagare och polismyndighet.	Räddningschef	-	
Yttranden över remisser till polisen i ärenden om t ex anordnande av offentlig tillställning och sammankomst samt tillstånd att driva hotell- och pensionatsrörelse.	Räddningschef	-	
Tillstånd till hantering och överföring av explosiva varor	Tillsynsförrättare	16 § LBE 1st	
Medge att en fastighetsägare själv utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten	Brandskyddskontrollant	LSO 3:4 2st	

Föreläggande och förbud i ärenden i samband med brandskyddskontroll av eldstäder och skorstenar.	Brandskyddskontrollant	LSO 3:4	
Brandskyddskontroll enligt kap 3 § 4 tredje stycket lagen om skydd mot olyckor i särskilt fall	Brandskyddskontrollant	Förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor 3:1 2st	
Återkallande av tillstånd	Räddningschef	20 § LBE 1-2st	
Föreläggande och förbud i tillsynsärenden, dock ej förbud vid vite eller beslut om rättelse på den enskildes bekostnad.	Räddningschef	25 § LBE 1-3st	
Beslut om begärande av sändning av viktigt meddelande till allmänheten (VMA)	Befäl i beredskap		

Kommunstyrelsens delegationsordning Krisledning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut i ärenden som är så brådskande att kommunstyrelsens avgörande inte kan avvaktas	Kommunstyrelsens ordförande	KL 6:39	Gäller vid beredskapsläge
Beslut i ärenden som är så brådskande att kommunstyrelsens avgörande inte kan avvaktas	Kommunstyrelsens ordförande	KL 6:39	Gäller vid fredstida krisläge på samhällsviktiga funktioner
Beslut om antagande av säkerhetsskyddsanalys.	Kommundirektör	2 kap 1 § Säkerhetsskydds - lag (2018:585)	
Teckna säkerhetsskyddsavtal eller säkerhetsskyddsöverenskommelse.	Säkerhetsskyddschef	4 kap 1 § Säkerhetsskydds - lag (2018:585)	

Kommunstyrelsens delegationsordning
Samhällsutvecklingsförvaltningen
Mark- och fastighetsärenden

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Utarrendera eller på annat sätt upplåta fastighet under en tid av högst 10 år	Samhällsutvecklings utskott	JB Kap 7-11	
Utarrendera eller på annat sätt upplåta fastighet under en tid av högst 5 år	Samhällsutvecklings utskottets ordförande	JB Kap 7-11	
Utarrendera eller på annat sätt upplåta fastighet under en tid av högst 3 år	Förvaltningschef	JB Kap 7-11	
Utarrendera eller på annat sätt upplåta fastighet under en tid av högst 1år.	Enhetschef	JB Kap 7-11	
Teckna markavtal på upp till 10 år med markägare för att nyttja mark	Förvaltningschef	JB Kap 7-11	
Beslut om markanvisning	Samhällsutvecklings utskott	Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar	
Markreservation över tre månader	Samhällsutvecklings utskott	Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar	
Markreservation upp till tre månader	Förvaltningschef	Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar	
Köp, försäljning, byte av fastighet eller fastighetsdel eller fastighetsreglering och i samband därmed träffa ekonomiska uppgörelser upp till ett belopp av 50 basbelopp	Samhällsutvecklings utskottet	FBL JB	

Köp, försäljning, byte av fastighet eller fastighetsdel eller fastighetsreglering och i samband därmed träffa ekonomiska uppgörelser upp till ett belopp om 20 basbelopp.	Samhällsutvecklings utskottets ordförande	FBL JB	
Köp, försäljning, byte av fastighet eller fastighetsdel eller fastighetsreglering och i samband därmed träffa ekonomiska uppgörelser upp till ett belopp om 2 (två) basbelopp	Enhetschef	FBL JB	
Försäljning av fastighet (tomtmark) som är avsett för byggnation av enfamiljshus	Enhetschef		
Utse ombud för kommunen vid förrättning hos fastighetsbildningsmyndigh et och enligt lagen om förvaltning av samfälligheter med behörighet att å kommunens vägnar ansöka om sådan förrättning och att företräda kommunen vid förrättningen med behörighet i övrigt som anges i 12 kap 14 § rättegångsbalken	Samhällsutvecklings utskottets ordförande		
Utse ombud som vid planarbete och i bygglovsärenden företräder kommunen som markägare	Förvaltningschef	-	
Genom avtal eller tillämpning av bestämmelserna i plan- och bygglagen, fastighetsbildningslagen, anläggningslagen eller ledningsrättslagen tillförsäkra kommunen rätt till servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt i annan tillhörig fastighet och medverka till ändring eller upphävande av sålunda uppkommen rätt	Enhetschef	PBL FBL AL LL	

Genom avtal eller tillämpning av bestämmelserna i fastighetsbildningslagen, anläggningslagen eller ledningsrättslagen belasta kommunens mark med servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt för ledning, rätt till väg eller rätt till anläggning enligt antagen detaljplan och medverka till ändring eller upphävande av sålunda uppkommen rätt.	Enhetschef	FBL AL LL JB	
Beställningar i lantmäterifrågor, t ex avstyckningar, fastighetsregleringar, fastighetsbestämningar, anläggningsåtgärder, inskrivningsärenden eller sökande av lagfart och inteckningar.	Enhetschef	FB L AL	
Rivning av byggnader belägna på allmän platsmark inom antagen detaljplan	Förvaltningschef	-	
Upplåtelse av allmän platsmark	Vägingenjör	OL Kap 2-3	
Utsträckning, nedsättning, dödning, sammanföring och relaxation av inteckningar, utbyte av pantbrev och härmed jämförliga åtgärder	Förvaltningschef	-	
Beslut om slutavverkning på kommunens mark	Samhällsutvecklings utskottets ordförande	Skogsvårdslagen (1979:429)	
Beslut om nedtagning av enstaka träd på kommunens mark utanför riktlinjerna	Samhällsutvecklings-utskott		

Planärenden

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om planbesked	Samhällsutvecklings utskott	PBL kap 5	
Beslut om planuppdrag	Samhällsutvecklings utskott	PBL kap 5	

Förenklat förfarande

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om att gå ut i samråd	Samhällsutvecklings-utskottet	PBL kap 5	
Godkännande av miljöbedömning	Samhällsutvecklings-utskottet	MB kap 6	
Skriva på genomförandeavtal	Kommunstyrelsens ordförande	PBL kap 6	

Standardförfarande

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om att gå ut i samråd	Samhällsutvecklings utskottet	PBL kap 5	
Godkännande av miljöbedömning	Samhällsutvecklings utskottet	MB kap 6	
Beslut om granskning	Samhällsutvecklings utskott	PBL kap 5	
Skriva på genomförandeavtal	Kommunstyrelsens ordförande	PBL kap 6	

Utökat förfarande

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om att gå ut i samråd	Samhällsutvecklings utskottet	PBL kap 5	
Beslut om granskning	Samhällsutvecklings utskottet	PBL kap 5	
Godkännande av miljöbedömning	Samhällsutvecklings utskottet	MB kap 6	

Trafik

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Besluta i ärenden rörande uppgifter enligt förordningen om flyttning av fordon	Vägingenjör	Lag (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall Förordning (1982:198) om flyttning av fordon i vissa fall.	

Skrotning av omhändertaget fordon som ej blivit utkvitterat	Vägingenjör	-	
Bidrag till privata/enskilda vägar och belysning enligt fastställda regler	Vägingenjör	KL Kap 6	
Utfärdande av lokala trafikföreskrifter	Vägingenjör	Trafikförord ning (1998:1276) Kap 10	
Tillfälliga lokala trafikföreskrifter med stöd av TrF till en tid som ej får överstiga 12 månader	Vägingenjör	Trafikförord ning (1998:1276) Kap 10	
Dispenser och tillfälliga undantag från lokala trafikföreskrifter med stöd av TrF	Vägingenjör	Trafikförord ning (1998:1276) Kap 10	
Remissyttrande avseende trafiknämndsfrågor	Trafiksamordnare	-	
Utfärdande av parkeringstillstånd	Trafiksamordnare	-	

Skolskjuts och färdtjänst

Ärendeslag	**Delegat**	**Lagrum**	**Anmärkning**
Skolskjuts i hemkommunen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol	Trafiksamordnare	Skollag (2010:800) 10:32	Gäller grundskola
Skolskjuts i hemkommunen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol	Trafiksamordnare	Skollag (2010:800) 11:31	Gäller anpassad grundskola
Skolskjuts i hemkommunen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol	Trafiksamordnare	Skollag (2010:800) 19:20	Gäller anpassad gymnasieskola
Skolskjuts i en annan kommun än hem-kommunen, får överklagas hos allmän förvaltnings-domstol	Trafiksamordnare	Skollag (2010:800) 10:33	Gäller grundskola

Skolskjuts i en annan kommun än hemkommunen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol	Trafiksamordnare	Skollag (2010:800) 11:32	Gäller anpassad grundskola
Skolskjuts - kostnadsfri skolskjuts för elev som med stöd av SL 19 kap 13 § går i annan kommuns anpassade gymnasieskola	Trafiksamordnare	-	

Fritid och kultur

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Stöd till föreningar enligt fastställda riktlinjer	Fritidschef Kulturchef	-	Tar beslut inom respektive område.
Stöd till föreningar - utanför fastställda riktlinjer upp tom ½ basbelopp	Kommunstyrelsens ordförande		
Stöd till föreningar - utanför fastställda riktlinjer över ½ basbelopp	Samhällsutvecklings-utskott	-	
Registrering och tillsyn av lokala lotterier enligt spellagen	Fritidschef	Spellag (2018:1138) 6:9	
Fatta beslut i ansökan om Idépeng	Fritidschef	KLK 2024/442	Totalsumman per år för Idépeng är 50 tkr.

Geodata och GIS

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut att teckna avtal om köp, försäljning och nyttjanderätt till databaser, program och kartprodukter rörande GIS och geografiska data.	Enhetschef	-	Tar beslut inom respektive område.

Övrigt

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Besluta om utställning, samråd eller granskning för ärenden som inte omfattas av plan- och bygglagen.	Samhällsutvecklings utskottet	KLK 2024/568	

Kommunstyrelsens delegationsordning Socialförvaltningen

Gemensam

Utlämnande av handlingar, uppgifter och personuppgifter

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut att inte lämna ut journaler och handlingar som härrör från verksamhet inom kommunens hälso- och sjukvård	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	OSL 6:3	

Överklagan och yttranden

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Yttrande till förvaltningsdomstol eller myndighet över överklagande när socialutskottet fattat det överklagade beslutet	Socialutskott	SoL 30:1–2 KL 6:37	
Yttrande till tillsynsmyndighet.	Socialutskott	-	Tillsynsmyndighet är Inspektionen för vård och omsorg, JO och JK. I första hand bör nämnden avge yttrande pga. ärendets principiella betydelse.
Yttrande till tillsynsmyndighet i brådskande fall	Socialutskottets ordförande	KL 6:39	
Yttrande till tillsynsmyndighet angående enskild person	Socialutskott		Tillsynsmyndighet är Inspektionen för vård och omsorg, JO och JK. I första hand bör nämnden avge yttrande pga. ärendets principiella betydelse.
Yttrande till tillsynsmyndighet angående enskild person i brådskande fall	Socialutskottets ordförande	KL 6:39	

Ombud, offentligt biträde och målsägarbiträde

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Utse ombud att föra kommunstyrelsens talan i ärenden eller mål vid allmän domstol eller förvaltningsdomstol	Enhetschef IFO Enhetschef Bistånd	SoL 30:2 FB 6:15a	Beslut tas inom respektive område (6 kap. 37 § KL)
Avvisande av ombud eller offentligt biträde	Enhetschef IFO Enhetschef bistånd	14 § FL	Beslut tas inom respektive område (6 kap. 37 § KL)

Polisanmälan

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Polisanmälan vid misstanke om brott som hindrar verksamheten. Beslut att polisanmäla. Beslut att inte polisanmäla.	Enhetschef		Beslut tas inom respektive område. (tex hot, misshandel av personal och förstörelse av verksamhetens egendom)
Polisanmälan vid misstanke om vissa brott mot unga samt misstanke om begångna brott i övrigt.	Enhetschef	OSL 10:2 SoL 15:1	Beslut tas inom respektive område Avser misstanke om brott enligt BrB 3, 4 och 6 kap samt misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse två år. (Gäller brott mot liv och hälsa, misshandelsbrott, brott mot frihet och frid, olaga frihetsberövande, olaga tvång, sexualbrott, könsstympning)
Polisanmäla bidragsbrott	Enhetschef	6 § Bidragsbrottslagen	Beslut tas inom respektive område (6 kap. 37 § KL)

Smittskydd

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Anmälan enligt smittskyddslagen	Enhetschef	Smittskyddslag 6:12	Beslut tas inom respektive område i samråd med MAS

Uppgiftslämnande till smittskyddsläkare	Enhetschef	Smittskyddslag 6:9, 11	Beslut tas inom respektive område i samråd med MAS

Lex Sarah

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ställningstagande och beslut med anledning av lex Sarah rapport och utredning	Verksamhetschef	SoL 27:5 24 § LSS SOSFS 2011:5	Se rutin för lex Sarah
Anmäla allvarliga missförhållanden eller risk för allvarliga missförhållanden till IVO	Verksamhetschef	SoL 27:6 24 § LSS SOSFS 2011:5	Se rutin för lex Sarah

Bistånd enligt socialtjänstlagen till barn och unga

Öppenvård och behandling

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om köp av öppenvård	Enhetschef IFO		

Bistånd till barn, unga och äldre med funktionsnedsättning, SoL

Beslut om insatser och uppdrag

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om förordnande och entledigande av kontaktperson	Kvalificerad handläggare	-	Avtal om förordnande.
Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson enligt rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner	Kvalificerad handläggare	-	
Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson utöver rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner	Verksamhetschef	-	

Ärende med annan kommun

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om köp av boende i annan kommun eller hos annan vårdgivare	Verksamhetschef	-	Obs! Lagen om offentlig upphandling.
Beslut att teckna avtal med annan kommun om utförande av hemtjänstinsatser	Verksamhetschef	-	

Stöd och service till vissa funktionsnedsatta, LSS

Personlig assistans

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Anmälan till Inspektionen för vård och omsorg angående tillståndshavares lämplighet för att bedriva personlig assistans	Socialutskott	15 § 11p LSS	
Anmälan om offentligt driven verksamhet - personlig assistans	Verksamhetschef	23 § 3st LSS	Anmälan till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas.

Ledsagar- och avlösarservice, kontaktperson, korttidsvistelse och tillsyn

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om förordnande och entledigande av kontaktperson	Kvalificerad handläggare	7 § LSS 9 § 4p LSS	Avtal om förordnande.
Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson enligt rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner	Kvalificerad handläggare	7 § LSS 9 § 4p LSS	
Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson utöver rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner	Verksamhetschef	7 § LSS 9 § 4p LSS	

Förordnande och entledigande av stödfamilj för korttidsvistelse utanför det egna hemmet	Kvalificerad handläggare	7 § LSS 9 § 6p LSS	

Beslut om arvode och omkostnadsersättning till stödfamilj enligt rekommendationer från Sveriges kommuner och landsting.	Kvalificerad handläggare	7 § LSS 9 § 6p LSS	
Beslut om arvode och omkostnadsersättning till stödfamilj utöver rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner.	Verksamhets chef	7 § LSS 9 § 6p LSS	

Boende

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Godkännande av familjehem	Enhetschef LSS	7 § LSS 9 § 8p LSS	
Beslut om ersättning till familjehem (arvode och omkostnadsersättning)	Enhetschef LSS	7 § LSS 9 § 8p LSS	
Beslut om att teckna avtal med anordnare av boenden som drivs av annan	Socialutskottet	9 § 7 p LSS 9 § 8 p LSS 9 § 9 p LSS 17§ LSS	Obs! Lagen om offentlig upphandling.

Kommunal hälso- och sjukvård

Allmänt

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om anmälan till Inspektionen för vård och omsorg om händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada.	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 3:5-6	Vårdgivaren ansvarar för att Lex Maria-anmälningar görs

Beslut om att till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) rapportera legitimerad personal som utgör en fara för patientsäkerheten	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 3:7	Var och en för sig.
Beslut om uppdrag och ansvar om medicintekniska produkter inom hälso- och sjukvården	Verksamhetschef	SOFS 2008:1 3:6-7	

Yttrande till IVO gällande tillsynsärende på eget initiativ.	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 7:19	Var och en för sig.
Upprättande av patientsäkerhetsberättelse	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 3:7	

Utredning vårdskada	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	HSLF-S	
Utredning klagomål och synpunkter rörande hälso- och sjukvård	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	Lag (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården	Var och en för sig.
Utse verksamhetschef utifrån ledningsansvar hälso- och sjukvård	Förvaltningschef	29 § HSL	

Kommunstyrelsen delegationsordning Barn- och utbildningsförvaltningen

Allmänt

Huvudmän och ansvarsfördelning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om åtgärder och yttranden vid klagomålsärenden samt till myndighet i samband med anmälningar och granskningar från tillsynsmyndigheter.	Skolchef	Skollag (2010:800) 2:8 4:7 26:2,19	Gäller klagomålsärenden från enskild, anmälningar som inkommit till tillsynsmyndighet samt granskningar från myndighet så som Skolinspektionen, Barn- och elevombudet, Inspektion för vård och omsorg, Arbetsmiljöverket, och Diskrimineringsombuds mannen . Ärenden ska även rapporteras till ordförande och bildningsutskott.
Tillsyn över enskild huvudman	Skolchef	Skollag (2010:800) 26:4	
Beslut att förelägga en huvudman att fullgöra sina skyldigheter i de fall verksamheten inte uppfyller de lagkrav eller villkor som ställs.	Skolchef	Skollag (2010:800) 26:10	Kommunstyrelsen tar beslut om vitesföreläggande i samband med tillsyn enligt SL 26:10
Beslut att tilldela en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser.	Skolchef	Skollag (2010:800) 26:11	Verkställighet - kommunstyrelsen tar beslut om vitesföreläggande i samband med tillsyn enligt SL 26:10
Beslut om anställning av personal som saknar behörighetsbevis under längre tid än sex månader.	Rektor förskolan, fritidshem, Förskoleklass och grundskola. Biträdande	Skollag (2010:800) 2:19	

	rektor gymnasiet		
Kommunen aktivitetsansvar	Biträdande rektor	Skollag (2010:800) 29:9	
Besluta att barn tas emot i förskoleklass höstterminen det kalenderår då barnet fyller 5 år	Rektor	Skollagen 7 kap 11 §	
Beslut att använda fjärrundervisning.	Skolchef	Skollag (2010:800) 21:9	GF 6 §. Beslutet ska anmälas till Statens skolinspektion.

Åtgärder mot kränkande behandling

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Uppföljning av ärenden gällande kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier och diskriminering.	Bildningsutskott	-	
Skyldighet att utreda och vidta åtgärder vid kränkande behandling gällande förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.	Rektor	Skollag (2010:800) 6:10	
Skyldighet att utreda och vidta åtgärder vid kränkande behandling gällande gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.	Biträdande rektor	Skollag (2010:800) 6:10	
Skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier eller sexuella trakasserier gällande förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.	Rektor	DL 2:7	
Skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier eller sexuella trakasserier gällande gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.	Biträdande rektor	DL 2:7	
Arbetet med aktiva åtgärder enligt Diskrimineringslagen gällande förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.	Rektor	DL 3:16-20	

Arbetet med aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen gällande gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan	Biträdande rektor	DL 3:16-20	
Ansvara för bevisbörda	Skolchef	Skollag (2010:800) 6:14 DL 6:3	

Medicinsk elevhälsa – ansvarsfördelning enligt gällande lagstiftning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
På vårdgivarens uppdrag utse verksamhetschef utifrån ledningsansvar hälso- och sjukvård	Förvaltningschef	29 § HSL	
Beslut om anmälan till Inspektionen för vård och omsorg om händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada.	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MLA)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 3:5-6	Vårdgivaren ansvarar för att Lex Maria-anmälningar görs MLA är ansvarig för utredning och förslag på åtgärder. Verksamhetschef är beslutsfattare
Beslut om uppdrag och ansvar om medicintekniska produkter inom hälso- och sjukvården	Verksamhetschef	HSLF-FS 2021:52	
Yttrande till IVO gällande tillsynsärende på eget initiativ.	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MLA)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 7:19	Verksamhetschef och MLA inom respektive ansvarsområde

Upprättande av patientsäkerhetsberättelse	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MLA)	Patientsäkerhetslag (2010:659) 3:7	Verksamhetschef ansvarar – MLA upprättar
Utredning vårdskada	Verksamhetschef Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MLA	HSLF-S	MLA ansvarar för utredning på uppdrag av verksamhetschef/vård givare

Entreprenad och samverkan

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Sluta avtal med en enskild fysisk eller juridisk person om att utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag (entreprenad)	Skolchef	Skollag (2010:800) 23:1	
Sluta avtal med annan kommun om att den ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter.	Skolchef	Skollag (2010:800) 23:8	

Särskilda utbildningsformer

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om bidrag till internationella skolor	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 24:5	
Beslut om särskild undervisning i hemmet eller annan lämplig plats	Rektor	Skollag (2010:800) 24:20	
Beslut om annat sätt att fullgöra skolplikten	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 24:23-25	

Skolplikt och rätt till utbildning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om mottagande i anpassad grundskolan	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:5	Beslut får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om utredning om något tyder på att en elev i anpassad grundskolan inte tillhör anpassade grundskolans målgrupp.	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:5a	

Beslut att en elev i anpassad grundskolan inte tillhör anpassade grundskolans målgrupp.	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:5b	Beslut får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Överenskommelse om mottagande i anpassade grundskolan på försök.	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:8	
Överenskommelse om integrerade elever	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:9	
Beslut om uppskjuten skolplikt	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:10	Beslut får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut att ett barn får börja fullfölja skolplikten i anpassade grundskola det kalenderår barnet fyller sex.	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:11a	
Beslut att börja fullgöra skolplikten i anpassade grundskolan utan att först ha gått ut förskoleklass. Gäller barn som har beviljats uppskjuten skolplikt.	Chef för centrala elevhälsan	Skollag (2010:800) 7:11b	
Beslut om skolpliktens senare upphörande	Rektor	Skollag (2010:800) 7:13	Beslut får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om skolpliktens tidigare upphörande	Rektor	Skollag (2010:800) 7:14	Beslut får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om elevs rätt att slutföra skolgång även om skolplikten har upphört dessförinnan	Rektor	Skollag (2010:800) 7:16	

Trygghet och studiero

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Avstängning – de frivilliga skolformerna	Rektor	Skollag (2010:800) 5:17	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Avstängning från utbildning med praktiska inslag	Rektor	Skollag (2010:800) 5:19	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Avstängning från viss utbildning med praktiska inslag, avstängningens längd	Rektor	Skollag (2010:800) 5:20	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Förskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Överenskommelse med annan kommun om mottagande	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:12	
Beslut om mottagande av barn från annan kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:13	
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidragets storlek	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 8:17	
Avtal om interkommunal ersättning mellan hemkommun och mottagande kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:17	
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidrag för särskilt stöd	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:17	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, fristående förskola	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:21	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Beslut om bidrag gällande tilläggsbelopp, fristående förskola.	Skolchef	Skollag (2010:800) 8:21	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Förskoleklass

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Överenskommelse med annan kommun om mottagande	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:12	
Beslut om mottagande av barn från annan kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:13	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut att frångå vårdnadshavarens önskemål om placering	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:15	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidragets storlek	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 9:16	
Avtal om interkommunal ersättning mellan hemkommun och mottagande kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:16	
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidrag för särskilt stöd	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:16	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, fristående förskoleklass	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 9:19	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Beslut om bidrag gällande tilläggsbelopp, fristående förskoleklass	Skolchef	Skollag (2010:800) 9:19	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Grundskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut att erbjuda lovskola	Rektor	Skollag (2010:800) 10:23a-b	
Beslut om skolenhet för lovskola	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:23e	
Överenskommelse med annan kommun om mottagande	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:24	

Beslut om mottagande av elev från annan kommun enligt särskilda skäl	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:25	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om mottagande av elev från annan kommun utöver särskilda skäl	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:27	
Beslut om åtgärder för en elev som inte bor hemma	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:29	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut att frångå vårdnadshavarnas önskemål om placering	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:30	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidragets storlek	Bildningsutskottet	Skollag (2010:800) 10:34	
Avtal om interkommunal ersättning mellan hemkommun och mottagande kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:34	
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidrag för särskilt stöd	Skolchef	Skollag (2010:800) 10:34	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, fristående grundskola	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 10:37	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Beslut om bidrag gällande tilläggsbelopp, fristående grundskola	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 10:37	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Anpassad grundskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om elev ska läsa ämnen eller ämnesområden	Rektor anpassad grundskola	Skollag (2010:800) 11:8	
Överenskommelse med annan kommun om mottagande	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:24	
Beslut om mottagande av elev från annan kommun enligt särskilda skäl	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:25-26	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om att frångå elevens vårdnadshavares önskemål om skolplacering	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:29	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt SL 28:12
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidragets storlek	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 11:33	
Avtal om interkommunal ersättning mellan hemkommun och mottagande kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:33	
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidrag för särskilt stöd	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:33	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, fristående anpassad grundskola	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 11:36	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Beslut om bidrag gällande tilläggsbelopp fristående anpassad grundskola	Skolchef	Skollag (2010:800) 11:36	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Fritidshem

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut om interkommunal ersättning gällande bidragets storlek	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 14:14	

Avtal om interkommunal ersättning mellan hemkommun och mottagande kommun	Skolchef	Skollag (2010:800) 14:14	

Beslut om interkommunal ersättning gällande bidrag för särskilt stöd	Skolchef	Skollag (2010:800) 14:14	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, fritidshem med enskild huvudman	Bildningsutskottet	Skollag (2010:800) 14:15	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5
Beslut om bidrag gällande tilläggsbelopp, fritidshem med enskild huvudman	Skolchef	Skollag (2010:800) 14:15	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Annan pedagogisk verksamhet

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Godkänna att lokal för kommunal verksamhet avseende pedagogisk omsorg enligt § 2 bedrivs i ändamålsenliga lokaler	Rektor	Skollag (2010:800) 25:7	
Beslut om bidrag gällande grundbelopp, enskild bedriven pedagogisk omsorg	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 25:11	Överklagningsbart hos allmän förvaltningsdomstol enligt SL 28:5

Gymnasieskola

Allmänna bestämmelser om gymnasieskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Meddelande till hemkommunen snarast när en elev börjar eller slutar vid en gymnasieskola med annan huvudman än hemkommunen.	Rektor	Skollag (2010:800) 15:15	

Beslut att eleverna ska hålla sig med enstaka egna hjälpmedel.	Rektor	Skollag (2010:800) 15:17	
Beslut om inackorderingsstöd och kontant resebidrag	Rektor	Skollag (2010:800) 15:32	Beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. SL 28:5

Utbildning på nationella program på gymnasieskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Om det finns skäl besluta om en elevutbildning på ett nationellt program till sitt innehåll får avvika från vad som annars gäller för programmet	Biträdande rektor	Skollag (2010:800) 16:14	
Beslut att ett nationellt program får fördelas på längre tid än tre läsår	Rektor	Skollag (2010:800) 16:15	
Prövning om sökande till gymnasieskolans utbildning är behörig och om den sökande ska tas emot	Rektor	Skollag (2010:800) 16:36	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. SL 28:12
Fastställande av Interkommunal ersättning	Bildningsutskott	Skollag 16:50 (2010:800)	
Fastställande av grundbelopp från hemkommunen till fristående gymnasieskola	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 16:52	Beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. SL 28:5
Beslut om tilläggsbelopp	Skolchef	Skollag (2010:800) 16:54	

Utbildning för introduktionsprogram i gymnasieskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut att minska heltidsstudierna på ett introduktionsprogram	Rektor	Skollag (2010:800) 17:6	
Beslut om utbildningsplan för introduktionsprogrammet	Bildningsutskott	Skollag 17:7 (2010:800)	
Behörighet yrkesintroduktionsprogram	Rektor	Skollag (2010:800) 17:11	

Prövning om sökande, till programinriktat individuellt val eller till yrkesintroduktion som har formats för en grupp.	Rektor	Skollag (2010:800) 17:14	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. SL 28:12

Beslut om behörighet och mottagande till gymnasieskolans introduktionsprogram.	Rektor	Skollag (2010:800) 17:19	
Mottagande av elever från andra kommuner till preparandutbildning, individuellt alternativ eller språkintroduktion	Rektor	Skollag (2010:800) 17:21	
Bidrag från hemkommunen för programinriktat val.	Rektor	Skollag (2010:800) 17:35	Beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. SL 28:5

Anpassad gymnasieskola

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Hemkommunen beslutar om sökande elev tillhör målgruppen för anpassade gymnasieskolan	Chef central elevhälsa	Skollag (2010:800) 18:5	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. SL 28:12
Hemkommunen ska besluta att elev som går i anpassade gymnasieskolan inte tillhör målgruppen	Chef central elevhälsa	Skollag (2010:800) 18:7	Beslutet får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. SL 28:12
Meddelande snarast till hemkommunen när elev från annan kommun börjar eller slutar vid anpassad gymnasieskola	Biträdande rektor	Skollag (2010:800) 18:15	
Utbildningen på anpassade gymnasieskolan är avsedd att pågå i fyra år. Beslut om längre tid.	Rektor	Skollag (2010:800) 19:17	
Beslut om att ta emot elev	Rektor	Skollag (2010:800) 19:29	
Beslut om mottagande av elev från annan kommun efter önskemål	Rektor	Skollag (2010:800) 19:40	

Fastställande av bidrag till fristående anpassad gymnasieskola	Bildningsutskott	Skollag (2010:800) 19:45	Beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. SL 28:5
Beslut om tilläggsbelopp	Skolchef	Skollag (2010:800) 19:47	

Gymnasieförordningen (2010:2039)

Inledande bestämmelser

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ansökan till Skolverket om nya kurser	Bildningsutskott	1:6	
Beslut om program och inriktningar	Bildningsutskott		

Lärotider

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Läsårstider	Bildningsutskott	3:2	

Utbildningens innehåll och omfattning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Kurser inom programfördjupning.	Rektor	4:6	
Kurser som ska erbjudas som individuellt val	Rektor	4:7,7a	
Arbetsplatsförlagt lärande	Biträdande rektor	4:12	
Om arbetsplatsförlagt lärande inte kan erbjudas	Biträdande rektor	4:13	
Beslut om undervisningstid för nationella program i gymnasieskolan och för nationella och individuella program i anpassade gymnasieskolan.	Rektor	4 kap 22 §	

Idrottsgymnasium

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ansökan om Nationellt godkänd idrottsutbildning hos statens skolverk	Bildningsutskott	5:28	

Introduktionsprogram

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning

Fortlöpande bedömning av elevens kunskapsutveckling	Rektor	6:7	

Behörighet, urval och förfarande vid antagning

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Information till sökande om urval	Rektor	7:2	
Beslut om antal platser som avsätts för fri kvot	Rektor	7:3	
Antagning av sökande vid senare tidpunkt.	Rektor	7:8	
Byte av studieväg	Biträdande rektor	7:9	

Stödåtgärder

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Förlängning av undervisning längre än tre år	Rektor	9:7	

Yrkeshögskoleutbildningar

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ansökan om yrkeshögskoleutbildning från 100 poäng (program)	Bildningsutskott		
Ansökan om yrkeshögskoleutbildning upp till 99 poäng (kurser)	Skolchef		
Ansvarar för att se till att ledningsgruppen för Yrkeshögskolan: • Följer aktuella förordningar och föreskrifter • Antar sökande till utbildning • Prövar frågor om tillgodoräknande • Utfärdar examens- och utbildningsbevis • Svarar för systematiskt kvalitetsarbete	Skolchef	YhF 4:2	

Nationell yrkesutbildningar

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Ansökan om nationell yrkesutbildning, 100-300 poäng	Bildningsutskottet		
Ansvarar för att se till att ledningsgruppen för nationell yrkesutbildning: • Följer aktuella förordningar och föreskrifter • Antar sökande till utbildning • Prövar frågor till utbildning • Prövar frågor om tillgodoräknande • Utfärdar examens- och utbildningsbevis • Svarar för systematiskt kvalitetsarbete	Skolchef	Förordning (2024:107) 23 §	

Dataskyddsförordningen

Ärendeslag	Delegat	Lagrum	Anmärkning
Beslut i fråga om förlängd handläggningstid med anledning av komplicerad begäran eller att ett stort antal begäranden inkommit.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 12.3	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut att ta ut en avgift eller vägra att tillmötesgå begäran om begäranden är uppenbart ogrundade eller orimliga.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 12.5	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut om utlämnande av registerutdrag.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 15	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut att avvisa begäran om registerutdrag.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 15	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut om den registrerades rätt till rättelse.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 16	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut om den registrerades rätt till radering.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 17	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut i fråga om registrerads rätt till begränsning av behandling.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 18	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut om underrättelse till mottagare av personuppgifter om rättelse eller radering av personuppgifter eller begränsning av behandling.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 19	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut om den registrerades rätt till dataportabilitet.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 20	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut med anledning av den registrerades rätt att göra invändningar.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 21	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.

Tecknande av personuppgiftsbiträdesavtal inklusive instruktioner.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 28.3	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Tecknande av EU-kommissionens standardavtalsklausuler.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 46.2 c)	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.
Beslut att anmäla en personuppgiftsincident till Integritetsskyddsmyndigheten samt informera de registrerade om inträffad personuppgiftsincident.	Förvaltningschef Säkerhetschef	Dataskyddsförordningen art. 33 och 34	Beslut tas efter samråd med dataskyddssamordnare.

Beslut att fastställa konsekvensbedömning avseende dataskydd	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 35	Beslut tas efter samråd med dataskyddsamordnare samt dataskyddsombud.
Beslut att inte utföra konsekvensbedömning avseende dataskydd.	Förvaltningschef	Dataskyddsförordningen art. 35	Beslut tas efter samråd med dataskyddsamordnare

Referenser

Litteratur

Lundin, Olle och Madell, Tom tillsammans med Norstedts Juridik AB (2018). Kommunallagen, En kommentar. Finland: Hansaprint Oy **Internet**

https://lagen.nu/begrepp/lagrumshänvisning

https://sites.google.com/site/juridiksidan/allmaent/lagrumshaenvisningar https://www.notisum.se

Bilagor

Rutin – Hantering av delegationsbeslut i Rättviks kommun

RÄTTVIKS KOMMUN

Datum
2026-06-03

Dnr
KLK 2026/835 108

Stab och serviceförvaltningen
Linn Engblom, 024870821
linn.engblom@rattvik.se

Redovisning synpunkter och klagomål nr 1 2026

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen

1. Godkänna redovisning 1 av synpunkter och klagomål 2026.

Sammanfattning

Två gånger per år ska en sammanställning av synpunkter och klagomål redovisas för kommunstyrelsen.

Katharina Mansfeld
Kommundirektör

Linn Engblom
Nämndsekreterare

Bilagor

a) Rapport, *Sammanställning nr 1 synpunkter 2026,* daterad 2026-06-04.

b) Rapport, *Sammanställning nr 1 klagomål 2026,* daterad 2026-06-04.

Dokument

Utskriftsdatum: 2026-06-03 **Utskriven av:** Linn Engblom

Diarieenhet: Kommunstyrelsen **Sekretess:** Visas ej

Beskrivning av sökning:

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		**Avsändare/Mottagare**	**Avdelning**
Ärendenummer		**Ärendemening**	**Dokumenttyp**
345543	K	Klagomål hemtjänsten	Britta Johnson
2025-12-15		*- Dold -*	Socialförvaltningen
KLK 2025/1438		Klagomål hemtjänsten	SYNPUNKT
2025.6619	I	Synpunkt gällande individärende	Britta Johnson
2025-12-03		*- Dold -*	Socialförvaltningen
KLK 2025/1390		Synpunkt socialförvaltningen	SYNPUNKT
2025.7074	I	Synpunkt Attraktionskraft	Ulrica Momqvist
2025-12-19		*- Dold -*	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2025/1468		Synpunkt Attraktionskraft	SYNPUNKT
2026.70	I	Synpunkt kravbrev	Erik Mååg
2026-01-05		*- Dold -*	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/21		Synpunkt kravbrev	SYNPUNKT
2026.125	I	Synpunkt hantering ärende KLK 2024/303	Jessica Johansen
2026-01-08		*- Dold -*	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/57		Synpunkt hantering ärende KLK 2024/303	SYNPUNKT
2026.127	I	Kompletterande synpunkt	Jessica Johansen
2026-01-08		*- Dold -*	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/57		Synpunkt hantering ärende KLK 2024/303	SYNPUNKT
2026.129	I	Kompletterande synpunkt 2	Jessica Johansen
2026-01-08		*- Dold -*	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/57		Synpunkt hantering ärende KLK 2024/303	SYNPUNKT
2026.159	I	Synpunkt byating	Katharina Mansfeld
2026-01-10		*- Dold -*	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/67		Synpunkt byating	SYNPUNKT
2026.185	I	Synpunkt komplettering Byating	Katharina Mansfeld
2026-01-13		*- Dold -*	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/67		Synpunkt byating	SYNPUNKT
2026.214	I	Synpunkt boende Enådal - tv-tittande	Britta Johnson
2026-01-14		*- Dold -*	Socialförvaltningen
KLK 2026/108		Synpunkt boende Enådal - tv-tittande	SYNPUNKT

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2026.237	I	Synpunkt SÄBO kostnad omvårdnad och matabonnemang	Britta Johnson
2026-01-16		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/117		Synpunkt SÄBO kostnad omvårdnad och matabonnemang	SYNPUNKT
2026.239	I	Synpunkt gruppboende	Britta Johnson
2026-01-15		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/118		Synpunkt gruppboende	SYNPUNKT
2026.327	I	Synpunkt sand för vinterhållning	Robin Layton
2026-01-20		- *Dold* -	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/136		Synpunkt sand för vinterhållning	SYNPUNKT
2026.421	I	Synpunkt Rättviks ridklubb	Per-Johan Backlund
2026-01-27		- *Dold* -	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/166		Synpunkt Rättviks ridklubb	SYNPUNKT
2026.468	I	Brev till politiker - Ulrica Momqvist - Trafiksäkerhet Söderås skola	Jessica Johansen
2026-01-30		- *Dold* -	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/184		Brev till politiker angående säkerhet utanför Söderås skola	SYNPUNKT
2026.510	I	Synpunkt Akut behov av översyn av trafiksäkerhet Söderås skola	Jessica Johansen
2026-01-30		- *Dold* -	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/184		Brev till politiker angående säkerhet utanför Söderås skola	SYNPUNKT
2026.569	I	Synpunkt J R R Tolkien	Christina Holm
2026-02-07		- *Dold* -	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/210		Synpunkt J R R Tolkien	SYNPUNKT
2026.666	I	Synpunkt öppettider slalombacken Rättvik	David Ytfeldt
2026-02-13		- *Dold* -	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/234		Synpunkt öppettider slalombacken Rättvik	SYNPUNKT
2026.763	I	Fortsatt synpunkt Slalombacken	David Ytfeldt
2026-02-17		- *Dold* -	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/234		Synpunkt öppettider slalombacken Rättvik	SYNPUNKT
2026.764	U	Vidarebefordrat till fritidschef från KSO Slalombacken	David Ytfeldt
2026-02-19		- *Dold* -	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/234		Synpunkt öppettider slalombacken Rättvik	SYNPUNKT
2026.767	I	Synpunkt alkolås kommunens fordon och upphandlade transporter	Katharina Mansfeld
2026-02-19		- *Dold* -	Stab och serviceförvaltningen

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
KLK 2026/256		Synpunkt alkolås kommunens fordon och upphandlade transporter	SYNPUNKT
2026.783	I	Synpunkt trafiksituation Vidablick / Altsarbyn med omnejd	Robin Layton
2026-02-22		*- Dold -*	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/261		Synpunkt trafiksituation Vidablick / Altsarbyn med omnejd	SYNPUNKT
2026.799	I	Synpunkt vindkraftverk Gundåsmoren - kommunalt veto	Jessica Johansen
2026-02-23		*- Dold -*	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/263		Synpunkt vindkraftverk Gundåsmoren - kommunalt veto	SYNPUNKT
2026.899	I	Synpunkt om mänskliga rättigheter	Christina Holm
2026-02-25		*- Dold -*	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/296		Synpunkt om mänskliga rättigheter	SYNPUNKT
2026.1043	I	Synpunkt med begäran om återkoppling i skrivelse ställd till politiker i Rättviks kommun.	Jessica Johansen
2026-02-23		*- Dold -*	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/334		Synpunkt, begäran om återkoppling.	SYNPUNKT
2026.1262	I	Synpunkt svårighet deltagande i skolan	Britta Johnson
2026-03-06		*- Dold -*	Socialförvaltningen
KLK 2026/360		Synpunkt svårighet deltagande i skolan	SYNPUNKT
2026.1307	I	Synpunkter gödselstack/betonginramning nybyggnation Ridstallet	David Ytfeldt
2026-03-04		*- Dold -*	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/378		Nybyggnation ridstall	SYNPUNKT
2026.1757	I	Synpunkt gällande avgiften för pedagogiska måltider	Anna Kalles
2026-03-25		*- Dold -*	Barn- och utbildningsförvaltningen
KLK 2026/493		Synpunkt Rättviksskolan pedagogiska måltider	SYNPUNKT
2026.1973	I	Synpunkt skolan - ställd till kommunfullmäktige	Christina Holm
2026-04-02		*- Dold -*	Barn- och utbildningsförvaltningen
KLK 2026/549		Synpunkt skolan - ställd till kommunfullmäktige	SYNPUNKT
2026.2148	I	Synpunkt cykelställ stationshuset Rättvik	Robin Layton
2026-04-14		*- Dold -*	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/596		Synpunkt cykelställ stationshuset Rättvik	SYNPUNKT
2026.2223	I	Synpunkt dammiga vägar utanför Hedslundsskolan	Robin Layton
2026-04-16		*- Dold -*	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/613		Synpunkt dammiga vägar utanför Hedslundsskolan	SYNPUNKT

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2026.2485	I	Synpunkt utemiljö Glädjen	Britta Johnson
2026-04-28		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/669		Synpunkt utemiljö Glädjen	SYNPUNKT
2026.2594	I	Synpunkt björkar parkering Prästskogen/Vårdcentralen	Robin Layton
2026-04-30		- *Dold* -	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/690		Synpunkt björkar parkering Prästskogen/Vårdcentralen	SYNPUNKT
2026.2701	I	Synpunkt Big Lake Run - Hjortnäs Sunnanängs byamän	Jessica Johansen
2026-05-05		- *Dold* -	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/709		Synpunkt Big Lake Run - Hjortnäs Sunnanängs byamän	SYNPUNKT
2026.2749	I	Synpunkt bostadsanpassning	Britta Johnson
2026-05-07		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/727		Synpunkt bostadsanpassning	SYNPUNKT
2026.2771	I	Synpunkt Big Lake Run - Hjortnäs Sunnanängs byamän	Robin Layton
2026-05-11		- *Dold* -	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/580		Remiss Tillståndsansökan Big Lake Run 2026, Rättviks, Leksands och Mora kommun	SYNPUNKT
2026.2772	I	Underlag - Skrivelse till arrangör Big Lake Run	Robin Layton
2026-05-11		- *Dold* -	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/580		Remiss Tillståndsansökan Big Lake Run 2026, Rättviks, Leksands och Mora kommun	SYNPUNKT
2026.2914	I	Synpunkt hundlatrin Vikarbyn Gälsängsvägen	Robin Layton
2026-05-17		- *Dold* -	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/763		Synpunkt hundlatrin Vikarbyn Gälsängsvägen	SYNPUNKT
2026.3105	I	Synpunkt gällande spridning av kanadensiskt gullris på kommunal mark.	Peter Nilsson
2026-05-24		- *Dold* -	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/806		Synpunkt, spridning av kanadensiskt gullris på kommunal mark.	SYNPUNKT

Dokument

Utskriftsdatum: 2026-06-03 **Utskriven av:** Linn Engblom

Diarieenhet: Kommunstyrelsen **Sekretess:** Visas ej

Beskrivning av sökning:

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		**Avsändare/Mottagare**	**Avdelning**
Ärendenummer		**Ärendemening**	**Dokumenttyp**
345397	K	Beslut Klagomål	Thomas Nilsson
2025-12-12		*- Dold -*	Barn- och utbildningsförvaltningen
			KLAGOMÅL
2025.6600	I	Klagomål gällande bistånd	Britta Johnson
2025-12-02		*- Dold -*	Socialförvaltningen
KLK 2025/1386		Klagomål, bistånd.	KLAGOMÅL
2025.6629	I	Klagomål om trafiksäkerheten på Backavägen	Robin Layton
2025-12-04		*- Dold -*	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2025/1393		Klagomål angående trafiksäkerheten på Backavägen	KLAGOMÅL
2025.6658	I	Klagomål ekonomiskt bistånd	Britta Johnson
2025-12-07		*- Dold -*	Socialförvaltningen
KLK 2025/1397		Klagomål ekonomiskt bistånd	KLAGOMÅL
2025.6786	I	Klagomål socialtjänst	Britta Johnson
2025-12-12		*- Dold -*	Socialförvaltningen
KLK 2025/1397		Klagomål ekonomiskt bistånd	KLAGOMÅL
2025.6787	I	Klagomål socialtjänst	Britta Johnson
2025-12-12		*- Dold -*	Socialförvaltningen
KLK 2025/1397		Klagomål ekonomiskt bistånd	KLAGOMÅL
2026.38	I	Klagomål gruppboende kränkning	Britta Johnson
2026-01-03		*- Dold -*	Socialförvaltningen
KLK 2026/34		Klagomål gruppboende kränkning	KLAGOMÅL
2026.39	I	Klagomål gruppboende Enålund - otrygghet	Britta Johnson
2026-01-04		*- Dold -*	Socialförvaltningen
KLK 2026/35		Klagomål gruppboende Enålund - otrygghet	KLAGOMÅL
2026.161	I	Klagomål hemtjänst	Britta Johnson
2026-01-09		*- Dold -*	Socialförvaltningen
KLK 2026/69		Klagomål hemtjänst	KLAGOMÅL
2026.164	I	Klagomål boende gruppboende	Britta Johnson
2026-01-08		*- Dold -*	Socialförvaltningen
KLK 2026/70		Klagomål boende gruppboende	KLAGOMÅL
2026.242	I	Olägenheter. Skolan i Bäck	Megh Tomt Andersen
2026-01-19		*- Dold -*	Barn- och utbildningsförvaltningen

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
KLK 2026/121		Klagomål	KLAGOMÅL
2026.384	I	Klagomål LSS-handläggare	Karin Göras
2026-01-23		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/155		Klagomål LSS handläggare	KLAGOMÅL
2026.427	I	Klagomål LSS- handläggare	Karin Göras
2026-01-29		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/155		Klagomål LSS handläggare	KLAGOMÅL
2026.438	I	Klagomål Tallgläntan	Britta Johnson
2026-02-01		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/173		Klagomål Tallgläntan	KLAGOMÅL
2026.457	I	Klagomål rätten till undersökning	Britta Johnson
2026-02-02		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/185		Klagomål rätten till undersökning	KLAGOMÅL
2026.511	I	klagomål kallt i klassrummen Furudals skola	Kristina Dhenstrand
2026-01-29		- *Dold* -	Barn- och utbildningsförvaltningen
KLK 2026/193		Klagomål kallt i klassrummen Furudals skola	KLAGOMÅL
2026.512	I	Komplettering Klagomål kallt i klassrummen Furudals skola	Kristina Dhenstrand
2026-02-04		- *Dold* -	Barn- och utbildningsförvaltningen
KLK 2026/193		Klagomål kallt i klassrummen Furudals skola	KLAGOMÅL
2026.535	I	Klagomål Enålund	Britta Johnson
2026-02-06		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/202		Klagomål Enålund	KLAGOMÅL
2026.545	I	Klagomål till vården i Rättvik	Britta Johnson
2026-02-08		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/204		Klagomål till vården i Rättvik	KLAGOMÅL
2026.601	I	Brev till Rättviks kommun gällande patientansvarig sjuksköterska och enhetschef	Åsa Holen
2026-02-10		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/220		Klagomål Brev till Rättviks kommun gällande patientansvarig sjuksköterska och enhetschef	KLAGOMÅL
2026.634	I	Klagomål biståndsbeslut och hemtjänsten	Karin Göras
2025-12-30		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/221		Klagomål biståndsbeslut och hemtjänsten	KLAGOMÅL
2026.999	I	Klagomål hundbajs gator	Robin Layton
2026-02-27		- *Dold* -	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/325		Klagomål hundbajs gator	KLAGOMÅL
2026.1151	I	Misstanke om grov stöld Enåbackens Demensboende i Rättvik	Mathilda Wikholm
2026-03-04		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/344		Misstanke om grov stöld Enåbackens Demensboende i Rättvik	KLAGOMÅL

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2026.1425	I	Klagomål kränkning boende	Britta Johnson
2026-03-13		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/400		Klagomål kränkning boende	KLAGOMÅL
2026.1448	I	VB: Funderingar	Megh Tomt Andersen
2026-03-13		- *Dold* -	Barn- och utbildningsförvaltningen
KLK 2026/408		Klagomål Söderåsskola	KLAGOMÅL
2026.1649	I	Klagomål Stiernhööksgymnasiet	Kristina Dhenstrand
2026-03-23		- *Dold* -	Barn- och utbildningsförvaltningen
KLK 2026/466		Klagomål gymnasiet	KLAGOMÅL
2026.1745	I	Klagomål parkering vid Coop	Robin Layton
2026-03-25		- *Dold* -	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/491		Klagomål parkering vid Coop	KLAGOMÅL
2026.1976	I	Klagomål gruppboende	Britta Johnson
2026-04-04		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/551		Klagomål gruppboende	KLAGOMÅL
2026.1984	I	Klagomål staket elanläggning	Peter Nilsson
2026-04-07		- *Dold* -	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/554		Klagomål staket elanläggning	KLAGOMÅL
2026.2067	I	Klagomål mat SÄBO Backåkern	Britta Johnson
2026-03-13		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/401		Klagomål mat SÄBO Backåkern	KLAGOMÅL
2026.2085	I	Klagomål klotter och otrygghet i Rättvik	Christoffer Knapp
2026-04-10		- *Dold* -	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/585		Klagomål klotter och otrygghet i Rättvik	KLAGOMÅL
2026.2096	I	Klagomål gruppboende	Britta Johnson
2026-04-11		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/590		Klagomål gruppboende	KLAGOMÅL
2026.2168	I	Klagomål personalhantering SÄBO	Britta Johnson
2026-04-15		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/602		Klagomål personalhantering SÄBO	KLAGOMÅL
2026.2180	I	Klagomål gruppboende	Britta Johnson
2026-04-15		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/609		Klagomål gruppboende	KLAGOMÅL
2026.2248	I	Klagomål gruppboende	Britta Johnson
2026-04-16		- *Dold* -	Socialförvaltningen
KLK 2026/619		Klagomål gruppboende	KLAGOMÅL
2026.2424	I	Klagomål grussopning Furudal	Robin Layton
2026-04-23		- *Dold* -	Samhällsutvecklingsförvaltningen

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
KLK 2026/644		Klagomål grussopning Furudal	KLAGOMÅL
2026.2513	I	Inkommet klagomål till Nittsjö/Tempelvägen vägföreningen	Robin Layton
2026-04-24		*- Dold -*	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/676		Klagomål till vägföreningen Nittsjö/Tempelvägen	KLAGOMÅL
2026.2545	I	Klagomål björkar parkering Prästskogen/Vårdcentralen	Robin Layton
2026-04-29		*- Dold -*	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/684		Klagomål björkar parkering Prästskogen/Vårdcentralen	KLAGOMÅL
2026.2639	I	Klagomål flaggdag - ingen flagga församlingshemmet	Christina Holm
2026-04-30		*- Dold -*	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/696		Klagomål flaggdag - ingen flagga församlingshemmet	KLAGOMÅL
2026.2640	I	Klagomål flaggdag - ingen flagga församlingshemmet	Christina Holm
2026-04-30		*- Dold -*	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/696		Klagomål flaggdag - ingen flagga församlingshemmet	KLAGOMÅL
2026.2689	I	Klagomål Vikarbyns skola- anonym	Megh Tomt Andersen
2026-04-01		*- Dold -*	Barn- och utbildningsförvaltningen
KLK 2026/706		Klagomål Vikarbyns skola, anonym	KLAGOMÅL
2026.2736	I	Klagomål cykelställ station Rättvik	Robin Layton
2026-05-07		*- Dold -*	Samhällsutvecklingsförvaltningen
KLK 2026/723		Klagomål cykelställ station Rättvik	KLAGOMÅL
2026.2774	I	Klagomål byte av boende	Britta Johnson
2026-05-11		*- Dold -*	Socialförvaltningen
KLK 2026/735		Klagomål byte av boende	KLAGOMÅL
2026.2964	I	Klagomål ransonering skolmåltid	Nina Prosén
2026-05-16		*- Dold -*	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/772		Klagomål ransonering skolmåltid	KLAGOMÅL
2026.3072	I	Klagomål toaletter stationen	Linn Engblom
2026-05-22		*- Dold -*	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/800		Klagomål toaletter stationen	KLAGOMÅL
2026.3094	I	Klagomål avfallstaxa företagare	Jessica Johansen
2026-05-25		*- Dold -*	Stab och serviceförvaltningen
KLK 2026/809		Klagomål avfallstaxa företagare	KLAGOMÅL

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2026.3176	I	Klagomål hemtjänsten hastighetsöverträdelse	Britta Johnson
2026-05-28		*- Dold -*	Socialförvaltningen
KLK 2026/829		Klagomål hemtjänsten hastighetsöverträdelse	KLAGOMÅL

Datum
2026-06-03

Dnr
KLK 2026/158 000

Stab och serviceförvaltningen
Linn Engblom, 024870821
linn.engblom@rattvik.se

Meddelanden juni 2026

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen

1. Lägga meddelandena till handlingarna.

Sammanfattning

KLK 2026.3304 Avsiktsförklaring Samverkan inom socialtjänstens område Leksand, Rättvik, Gagnef

KLK 2026.2930 Protokoll Rättvik vatten och avfall AB, RVAB 2026-04-30, §37 Detaljplan Utsikten

KLK 2026.2932 Protokoll Styrgrupp e-arkivsamverkan 2026-05-05

KLK 2026.3155 Protokoll årsstämma 2026 AB Siljans Båttrafik

KLK 2026.3248 Protokoll Språktolknämnden i Dalarna 2026-05-21 §§ 4-9

KLK 2026.3312 Rättvik Vatten och Avfall AB, RVAB Protokoll 2026-05-20

KLK 2026.3327 Protokoll Dala Vatten och Avfall AB DVAAB 2026-05-20

KLK 2026.3379 Protokoll Rättviks fastigheter AB bolagsstämma 2026-05-28

KLK 2026.3380 Protokoll Rättviks vårdlokaler AB bolagsstämma 2026-05-28

KLK 2026.3370 Protokoll årsstämma Rättvik Vatten och Avfall AB RVAB 2026-05-28 GDPR

KLK 2026.3402 Protokoll Rättviks Skoljordbruk AB bolagsstämma 2026-05-28

Linn Engblom
Nämndsekreterare

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2026-05-20

Styrelsen för Rättvik Vatten och Avfall AB

Dnr. 2026/7

Plats och tid	Dala Vatten och Avfall AB, Konferensrum Björken Onsdag 20 maj 2026, kl. 13.00-16:00	
Beslutande	Kari Karjalainen, ordförande Christer Bolestedt, vice ordförande (deltar digitalt) Christer Karlsson Lars-Erik Jonsén Christer Nilsson Mats Dahlberg	
Övriga närvarande	Lisbeth Martinsson Skinnar Petra Gunnarsson Jenny Fredby Tomas Walstam Karin Hansson	VD Ekonomichef, vice VD Chef Planering & Utredning Lekmannarevisor Sekreterare
Justerande	Christer Karlsson	
Paragrafer	39-56	

Underskrifter

Ordförande _____
Kari Karjalainen

Justerande _____
Christer Karlsson

Sekreterare _____
Karin Hansson

Innehåll

§ 39 Fastställande av dagordning 3
§ 40 Föregående protokoll 4
§ 41 Återkoppling Ägarråd 20/4 5
§ 42 Återkoppling från styrelsemöte i – Dala Vatten och Avfall AB 7
§ 43 Risk- och internkontroll/avvikelser 8
§ 44 NIS 2 9
§ 45 Säkerhet och beredskap 10
§ 46 Uppdragsprotokoll 11
§ 47 Ekonomi 2026 12
§ 48 Planerade effektiviseringar 13
§ 49 Insamling av glas- och metallförpackningar fastighetsnära 14
§ 50 Granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s verksamhet - Begäran om yttrande 16
§ 51 Utökning och förtydligande av verksamhetsområde för Åkeriområdet (Detaljplan del av Lerdal 30:26 m.fl. Lastbilsparkeringen) 18
§ 52 Bolagsövergripande projekt – statusrapport 20
§ 53 Pågående upphandlingar 21
§ 54 Driftrapporter 22
§ 55 Övriga frågor 23
§ 56 Information till ägarna 24

§ 39 Fastställande av dagordning

Beslut

Dagordningen fastställs utan tillägg.

§ 40 Föregående protokoll

Beslut

Styrelsen har tagit del av föregående sammanträdesprotokoll och inga synpunkter framkommer.

Sammanfattning

Ordförande ställer frågan om det finns synpunkter på protokollet från styrelsens sammanträde 2026-03-11, §§ 13-31, 2026-03-27, §§ 32-36, 2026-04-30 §§ 37-38.

Beslutsunderlag

-Protokoll Rättvik Vatten och Avfall AB 2026-03-11, §§ 13-31
-Protokoll Rättvik Vatten och Avfall AB 2026-03-27, §§ 32-36
-Protokoll Rättvik Vatten och Avfall AB 2026-04-30 §§ 37-38

§ 41 Återkoppling Ägarråd 20/4

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

Dala Vatten och Avfall AB sammankallade den 20 april till ägarråd i syfte att informera om ärendena:

- Nödvattenplaner (ansvarsfördelning, roller, budget, resurser etc.)
  - Information om pågående arbete

- Insamlingsmetod för ofärgat glas, färgat glas och metallförpackningar (GGM) fastighetsnära - Inriktningsdialog

Information gavs om pågående arbete med framtagande av nödvattenplaner i respektive ägarkommun, i syfte att skapa en enhetlig syn på nuläget och förbereda för kommande beslut på området avseende fördelning av ansvar mellan ägarkommuner och VA-huvudman samt resurssättning såväl personellt som materiellt.

VD redogjorde för bolagets pågående arbete med framtagande och införande av en metod för fastighetsnära insamling av förpackningar av ofärgat glas, färgat glas och metall, i syfte att uppnå gällande lagstiftning 1 januari år 2027.

Bolagets mål har varit att tillse en flexibel insamlingsmetod om förutsättningarna på området skulle komma att förändras. En metod där ersättningen från Naturvårdsverket kopplat till GGM täcker avfallskollektivets kostnader och som inte generera flera kärl på tomten - en metod som uppnår kundnöjdhet.

4 alternativa metoder redovisades varav alternativ 1 utgjorde det mest gångbara alternativet baserat på ovanstående. En diskussion fördes avseende om beslutet av metod är att betrakta som en principiellt viktig fråga, vilket påverkar om beslutet bör fattas - av respektive ägarkommuns kommunfullmäktige eller kan fattas i respektive teknikbolagsstyrelse.

Bolaget föreslog att beslut bör fattas så snart som möjligt, senast under maj månad, i syfte att kunna skapa så bra ekonomiska förutsättningar som

möjligt för respektive avfallskollektiv. Ett senare beslut än maj skulle medföra att lagstiftningen inte kommer att kunna efterlevas den 1/1 år 2027, baserat på leveranstid på behövligt insamlingsfordon.

Eventuella olikartade beslut i respektive kommun/teknikbolag skulle även komma att få negativa ekonomiska konsekvenser för avfallskollektiven under år 2027.

Ägarrådet gav därför VD i uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag som tydligt redovisar konsekvensen av att fatta beslut senare än maj och översända till respektive ägarkommun för ställningstagande.

§ 42 Återkoppling från styrelsemöte i – Dala Vatten och Avfall AB

Samtliga av de ärenden som hanterades på Dala Vatten och Avfall AB:s styrelsemöte, återkommer även på detta sammanträde.

§ 43 Risk- och internkontroll/avvikelser

- Fastighetsnära insamling av förpackningar ska vara infört till 1 januari 2027
- Tillfälligt ökad arbetsbelastning

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

VD informerar om att det inom bolaget pågår ett arbete med att tillse en metod för fastighetsnära insamling av förpackningar av ofärgat glas, färgat glas och metall (GGM), vilket enligt lagkrav ska vara infört den 1 januari år 2027.

Frågan diskuterades på ägarrådet i Dala Vatten och Avfall AB den 20/4 och VD ser en risk i att låta beslut dra ut på tiden.

Vid beslut om insamlingsmetod vid senare tillfälle än maj 2026 (teknikbolag eller KF) ses flera risker. Lagstiftningen om fastighetsnära insamling riskerar att inte efterlevas fullt ut till den 1 januari år 2027. Utfallet försämras i de framtagna kalkylerna, då ersättning från Naturvårdverket kopplat till GGM uteblir tills ett fullskaligt system finns på plats samt att världsläget över tid medför allt mera ökade priser på produkter med fossilt innehåll, så som kärl och boxar.

Det har under innevarande år skett en tillfälligt ökad arbetsbelastning kopplat till antalet inkomna granskningsrapporter och även en ökning av begäran om allmänna handlingar. Hanteringen ingår i bolagets ordinarie administrativa uppgifter och granskningar välkomnas. Den senaste tiden har dock mera resurser krävts av bolagsledningen, i syfte att tillse skyndsam återkoppling och granskningsyttranden etc. inom utsatt tid. Ökningen har medfört att andra prioriterade och planerade uppgifter riskerar att försenas.

Avseende teknikbolagen ses ett ökat antal tillsynstillfällen avseende vattenverk och avloppsreningsverk från såväl Miljökontor som Länsstyrelsen. Tillsynen är även mera omfattande administrativt än tidigare och medför även ökade tillsynskostnader.

Beslutsunderlag

-Risk och internkontroll, maj 2026

§ 44 NIS 2

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

VD informerar om att Dala Vatten och Avfall AB sedan tidigare i enlighet med cybersäkerhetslagen anmält sin verksamhet till Myndigheten för civilt försvar.

Ett internt arbete pågår med att bland annat se över utbildningar för styrelser och ledning samt även interna rutiner avseende incidentrapportering etc.

Ytterligare information kommer att delges styrelsen på kommande möte i september.

§ 45 Säkerhet och beredskap

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

VD informerar om att Leksands kommun utpekats av Livsmedelsverket som en av flera aktörer berättigade att ansöka om investeringsstöd för dricksvattenförsörjning avseende år 2026 och 2027. Leksand Vatten AB har därmed ansökt om och även beviljats investeringsstöd.

Samtliga teknikbolag kommer senast den 31 maj att ansöka om investeringsstöd för avloppsberedskap via Naturvårdsverket. Ansökan är öppen för samtliga av landets kommuner, kommunalförbund och kommunala bolag som är huvudmän enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV).

§ 46 Uppdragsprotokoll

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

Ärendena i uppdragsprotokollet gås igenom.

En dialog förs med representanter för Rättviks kommun i syfte att kunna tillse ett gemensamt möte för kommunstyrelsen och styrelsen avseende översyn/analys av bolagets investeringsbudget och investeringstakt.

Önskemål finns även om att anordna en informationsträff avseende VA-taxan och dess uppbyggnad.

Beslutsunderlag

-Uppdragsprotokoll Rättvik Vatten och Avfall AB, 2026-05-20

§ 47 Ekonomi 2026

Beslut
Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning
Ekonomichef informerar om nuläget i bolagets ekonomi baserat på bilagt underlag.

Beslutsunderlag
-Ekonomi 2026 RVAB 2026-03-31

Bilaga
-Ekonomi 2026 RVAB 2026-03-31

Skickas till
- Rättviks kommun

§ 48 Planerade effektiviseringar

Beslut
Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning
VD informerar om att bolagets arbete med effektiviseringar löper på.
En redovisning görs av genomförda effektiviseringar sedan styrelsemötet i mars.

Bland annat har en konkurrensutsättning av bolagets personlarm genomförts. Intervallet avseende tömning av behållare avseende tidningar utökats på flera återvinningsstationer och hanteringen av kärl vid centrala uppsamlingsstationer (CUS) effektiviserats.

Beslutsunderlag
- Presentation positiva ekonomiska åtgärder 2026-05-20

§ 49 Insamling av glas- och metallförpackningar fastighetsnära

Beslut

Styrelsen beslutar att ge VD i uppdrag att

1. Införa föreslagen insamlingsmetod (alternativ 1) avseende ofärgat glas, färgat glas och metallförpackningar (GGM) för villor och fritidshus med egna kärl.

2. Införandet ska ske skyndsamt och vara implementerat i Rättviks kommun innan den 1 januari 2027, i syfte att uppfylla gällande lagstiftning och tillse den insamlingsmetod som är ekonomiskt fördelaktig för avfallkollektivet.

Sammanfattning

Dala Vatten och Avfall AB (DVA) har arbetat fram en metod för fastighetsnära insamling (FNI) av ofärgat glas, färgat glas och metallförpackningar (GGM), i syfte att uppfylla gällande lagstiftning avseende fastighetsnära insamling som träder i kraft 1 januari år 2027.

Metoden för insamling av plast- och pappersförpackningar har införts sedan tidigare och bolaget har därefter analyserat och testat metod avseende GGM. Bolagets mål har varit att tillse en flexibel insamlingsmetod för GGM om förutsättningarna på området skulle komma att förändras. En metod som inte driver avfallskollektivets kostnader, inte bidrar till flera kärl på tomten och där kunderna är nöjda.

Framtagen metod kompletterar befintligt sidlastande insamlingssystem i syfte att kunna bibehålla och nyttja befintliga kärl för matavfall och plastförpackningar vid insamling av ofärgat- och färgat glas. Metallförpackningar föreslås hämtas i en separat box. Kostnader för metoden planeras att täckas av den ersättning som erhålls från Naturvårdsverket.

Vid föreslaget system hämtas färgat och ofärgat glas var 12:e vecka (ca 4 ggr/år) Metallboxen töms vid fastigheten efter beställning, där hämtning sker inom 5 arbetsdagar).

Redovisade kalkyler för bolagets föreslagna insamlingsmetod avseende GGM baseras på att samma metod nyttjas i alla ägarkommuner och att beslut fattas under maj månad.

Metoden har presenterats på DVA:s ägarråd den 20/4, i syfte att skapa samsyn i ärendet. Ägarrådet gav VD i uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag som tydligt redovisar konsekvensen av att fatta beslut senare än maj och översända till respektive ägarkommun för ställningstagande. Framtagna underlag skickades 2026-04-29.

VD redogör för tre alternativa beslutsscenarier och dess påverkan på bolagens ekonomiska kalkyler och uppfyllnad av lagkrav.

1. Samtliga kommuner fattar beslut i teknikbolagsstyrelserna i maj 2026
2. Samtliga kommuner fattar beslut i KF i oktober 2026
3. Minst två av kommunerna fattar beslut i teknikbolagsstyrelserna i maj 2026 och övriga fattar beslut i KF i oktober 2026

Alternativ 1 - innebär att DVA kan påbörja utställning av metallboxar och kärl för matavfall under år 2026. Avropa den option i nuvarande avtal med insamlingsentreprenör som avser tömning av ofärgat och färgat glas i befintliga kärl. Tillse att befintlig entreprenören hinner beställa och få leverans av behövligt insamlingsfordon. Beslut i teknikbolagsstyrelser i maj innebär att samtliga fyra kommuner kommer att kunna ha full FNI vid villor och fritidshus den 1 januari år 2027 och därmed uppnå lagstiftningen.

Styrelsen anser inte att beslutet om införande av system för GGM är av principiell karaktär och att beslut därmed kan fattas om införande av föreslagen insamlingsmetod i enlighet med alternativ 1.

Beslut om eventuell taxa för kunder med hemkompost som kommer att tilldelas matavfallskärl för att möjliggöra GGM, kommer att fattas i samband med beslut om avfallstaxa 2027.

Beslutsunderlag

- Beslutsunderlag GGM Styrelsemöten Maj 2026
- Beslutsunderlag GGM - Ägarråd 260420
- Uppdaterat Beslutsunderlag GGM efter ägarråd 260429
- Tre scenarier Beslut GGM - efter ägarråd 260429
- Kundundersökning box för metall maj 2026

Bilaga

- Beslutsunderlag GGM Styrelsemöten Maj 2026

Skickas till

- Rättviks kommun

§ 50 Granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s verksamhet - Begäran om yttrande

Beslut

Styrelsen uppdrar till VD att tillsammans med styrelsens ordförande färdigställa ett yttrande baserat på de rekommendationer som redovisas i granskningsrapporten och därefter stämma av yttrandet med styrelsen innan översändande.

Sammanfattning

På uppdrag av lekmannarevisorer och ägarkommunernas revisorer har Azets Revision & Rådgivning genomfört en granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s (DVA) verksamhet. Granskningen har resulterat i en rapport innehållande rekommendationer som respektive styrelse förväntas yttra sig över i enlighet med nedanstående datum:

Dala Vatten och Avfall AB	2026-06-18
Gagnefs Teknik AB	2026-08-15
Leksand Vatten AB	2026-08-17
Rättvik Vatten och Avfall AB	2026-06-18
Vansbro Teknik AB	2026-06-18

Rekommendationer:

Ägarkommuner

- Etablera ett stärkt och mandatsatt ägarråd för strategiska frågor.
- Harmoniserar ägardirektiven för teknikbolagen.
- Formalisera och harmonisera uppsikten mellan kommunerna.
- Säkerställ att ägarrådet och ägardialogerna används enligt sin avsedda roll.
- Utveckla en gemensam modell för prioritering och finansiering av investeringar.

Teknikbolag

- Stärk teknikbolagens beställarfunktion. Med en stärkt beställarfunktion avses att respektive teknikbolag har en tydligt definierad roll, gemensamma processer för kravställning, prioritering av investeringar och systematisk uppföljning av DVAAB:s leveranser.
- Renodla och tydliggör rollerna mellan beställare och utförare.

DVAAB

- Inför en enhetlig, integrerad rapporteringsmodell.
- Påskynda etableringen av ett systematiskt internkontroll- och riskramverk.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande Granskning av Ägarstyrning, 2026-04-30
- Rapport: Granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s verksamhet, 2026-03-18
- Missiv: Granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s verksamhet, 2026-03-20

Skickas till

- Azets Revison & Rådgivning, Mikael Lindberg

§ 51 Utökning och förtydligande av verksamhetsområde för Åkeriområdet (Detaljplan del av Lerdal 30:26 m.fl. Lastbilsparkeringen)

Beslut

Styrelsen i Rättvik Vatten och Avfall AB föreslår till kommunfullmäktige i Rättviks kommun att besluta om utökning och förtydligande av verksamhetsområde för vatten och spillvatten enligt karta i bilaga 1.

Sammanfattning

Rättviks kommun planerar en försäljning av industritomter vid området som ingår i en beslutad detaljplan vid namn ”Del av Lerdal 30:26 m.fl.: Lastbilsparkeringen”, antagen 2006. Området är beläget strax nordost om Rättvik längs med Lv 301.

I del av detaljplaneområdet är sedan tidigare vatten och spillvattenledningar utbyggda av Rättviks kommun, då en viss del byggdes i samband med vägar och övrig infrastruktur 2008/2009. Arbetet avstannade därefter och planområdet byggdes inte ut i sin helhet. Ledningsnätet för vatten och spillvatten överläts aldrig till VA-huvudmannen RVAB och verksamhetsområdet utökades inte fullt ut. En besiktning av utbyggda ledningar utfördes våren 2025. Besiktningen visade tyvärr att ledningarna inte var i skick att kunna tas över av VA-huvudmannen, och att åtgärder i området därför krävs.

Den föreslagna utökningen och förtydligandet görs nu med anledning av kommunens exploatering och försäljning av industrifastigheter.

Det finns delar av det ursprungligen detaljplanelagda området som inte omfattas av detta beslut, utan det blir en egen process kring utökning av verksamhetsområde samt utbyggnad av infrastruktur, vid den tidpunkt då kommunen avser att exploatera och färdigställa den delen av detaljplanen.

Den föreslagna utökningen och förtydligandet av verksamhetsområdet för vatten och spillvattentjänster (ej dagvatten) innefattar fastigheter enligt tabell nedan.

Lerdal 35:48	Lerdal 35:49	Lerdal 35:50
Lerdal 35:51	Lerdal 35:52	Lerdal 35:53
Lerdal 35:54		

Tabell 1. Fastighetsförteckning

Utbygganden av kommunalt vatten och spillvatten till de fastigheter i området som idag saknar förbindelsepunkter kommer att påbörjas under våren/sommaren 2027 och förväntas vara klart hösten 2027. När verksamhetsområdet är utökat, förbindelsepunkter förmedlade och anläggningsavgifter är erlagda finns det möjlighet att ansluta till det kommunala VA-nätet.

Fastigheterna Lerdal 35:48, Lerdal 35:49, Lerdal 35:50, Lerdal 35:51, Lerdal 35:52, Lerdal 35:53, Lerdal 35:54 kommer att få erlägga anläggningsavgifter för vatten och spillvatten enligt gällande VA-taxa i samband med förmedling av förbindelsepunkter.

Slutsats

Industritomterna planeras att säljas av kommunen med VA-anslutning. Rättviks kommun kommer, i egenskap av fastighetsägare att faktureras och erlägga anläggningsavgifter för alla upprättade förbindelsepunkter när de förmedlats. Därefter utgår brukningsavgifter samt bostadsenhetsavgifter, enligt gällande taxa.

Verksamhetsområdet för vatten och spillvatten bör utökas och förtydligas i enlighet med karta i bilaga 1.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Förslag till utökning och förtydligande av verksamhetsområde för Åkeriområdet (Detaljplan del av Lerdal 30:26 m.fl. Lastbilsparkeringen) 2026-05-13
- Karta med förslag till utökning och förtydligande av verksamhetsområde för Åkeriområdet

Bilagor

- Tjänsteskrivelse Förslag till utökning och förtydligande av verksamhetsområde för Åkeriområdet (Detaljplan del av Lerdal 30:26 m.fl. Lastbilsparkeringen) 2026-05-13
- Karta med förslag till utökning och förtydligande av verksamhetsområde för Åkeriområdet

Skickas till

Rättviks kommun

§ 52 Bolagsövergripande projekt – statusrapport

- Månadsfakturering

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

Ett införande av månadsfakturering har efterfrågats av vissa ägarkommuner och även kunder. Ekonomichef informerar om att en utredning pågår och att bolaget kommer att ta fram underlag inför beslut i september.

Beslutsunderlag

Månadsfakturering 2027, 2026-05-20

§ 53 Pågående upphandlingar

Beslut
Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning
VD informerar om pågående upphandlingar inom Dala Vatten och Avfall AB och teknikbolagen.

Beslutsunderlag
Pågående upphandlingar 2026-05-20

§ 54 Driftrapporter

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

Driftrapporter har distribuerats skriftligen för styrelsen att ta del av.

Beslutsunderlag

- Driftrapporter RVAB Avfall, 2026-05-12
- Driftrapport Avfall Anytime, 2026-02-27
- Driftrapporter RVAB VA, 2026-05-13

Bilagor

- Driftrapporter RVAB Avfall, 2026-05-12
- Driftrapport Avfall Anytime, 2026-02-27
- Driftrapporter RVAB VA, 2026-05-13

Skickas till

- Rättviks kommun

§ 55 Övriga frågor

- Återkoppling från styrelseresa/studiebesök

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen

Sammanfattning

VD informerar om genomförd studieresa som samtliga styrelser erbjöds att delta vid den 6-7 maj. Resans syfte var skapa ökad kunskap kring återvinning av insamlade förpackningsslag genom att besöka Svensk Glas Återvinning SGÅ, Tekniska Verken och Site Zero (Svensk plaståtervinning).

Beslutsunderlag

- Styrelseresa med studiebesök, maj 2026

§ 56 Information till ägarna

Beslut

Protokollet skickas för information till Rättviks kommuns kommunstyrelse.

Dala Vatten och Avfall

Rättvik Vatten och Avfall AB
Prognos 2026

2026-05-20

Dokument-ID 09222115557579467243 Bilaga 1

Dala Vatten och Avfall AB

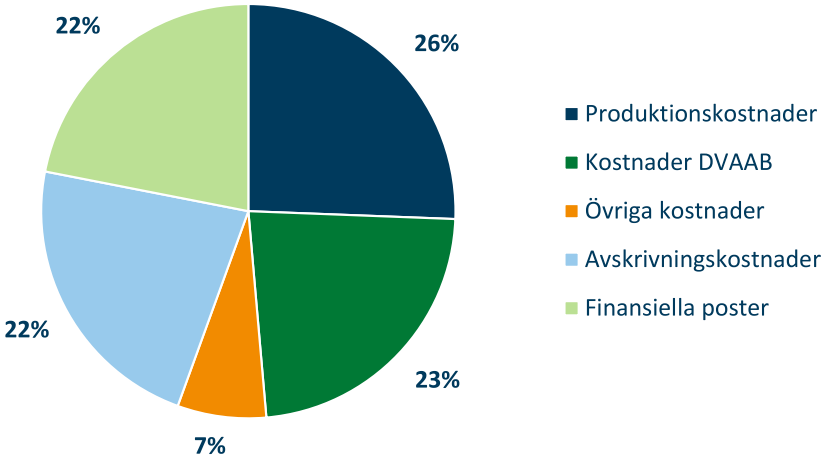
RVAB 2026-03-31

Resultatrapport VA

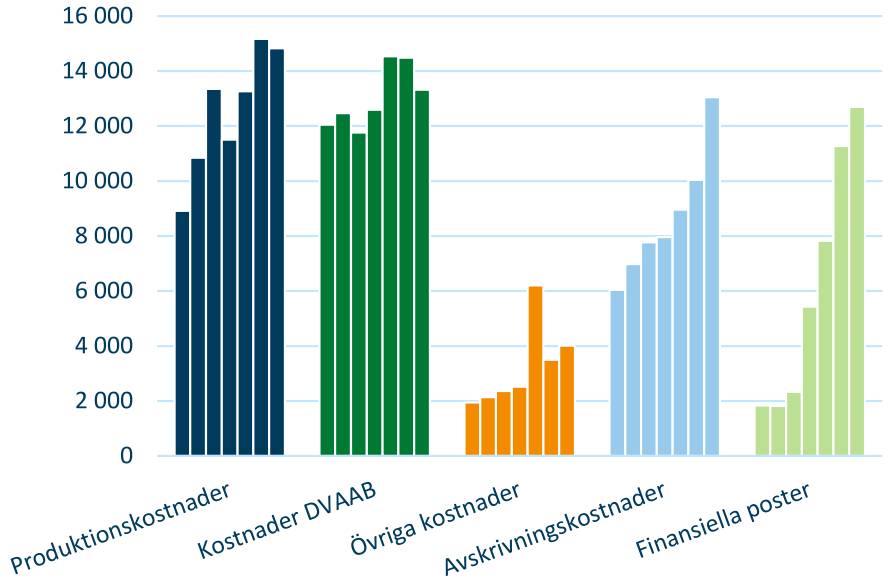
	Utfall 2026-03	Budget 2026-03	Avvikelse Utfall-Budget	Prognos 2026	Budget 2026	Avvikelse Utfall-Budget
INTÄKTER	**14 961**	**14 479**	**482**	**61 714**	**57 914**	**3 800**
Produktionskostnader	-3 709	-3 833	123	-14 830	-15 330	500
Kostnader DVAAB	-3 531	-3 231	-301	-13 324	-12 924	-400
Övriga kostnader	-1 233	-753	-480	-4 012	-3 012	-1 000
Personalkostnader	0	0	0	0	0	0
SUMMA KOSTNADER	**-8 474**	**-7 816**	**-657**	**-32 165**	**-31 265**	**-900**
Rörelseresultat	**6 487**	**6 662**	**-175**	**29 549**	**26 649**	**2 900**
Avskrivningskostnader	-2 888	-3 213	324	-13 050	-12 850	-200
Resultat före finansiella poster	**3 599**	**3 450**	**149**	**16 499**	**13 799**	**2 700**
Finansiella poster	-3 136	-3 175	39	-12 700	-12 700	0
Resultat efter finansiella poster	**463**	**275**	**189**	**3 799**	**1 099**	**2 700**

Intäkter	Brukningsint. 3.800 tkr större än budget om VA-taxa +5% fr o m 260701
Produktionskostnader nät	Drift och underhåll enligt budget
Produktionskostnader produktion	Drift och underhåll 500 tkr lägre än budget
Kostnader DVAAB	400 tkr större bemanningskostnader än budget
Övriga kostnader	Fastighetskostnader 1.000 tkr större än budget, varav snöröjning 200 tkr, varav kostnader i samband med fastighetsreglering 800 tkr
Avskrivningskostnader	200 tkr större än budget då VA-utbyggnad Backa beräknas aktiveras tidigare än budgeterat
Finansiella poster	Genomsnittlig budgeterad ränta 3,0% Beräknad nyupplåning 65 mkr (bolagsnivå)

RVAB VA fördelning av kostnader 2026

RVAB VA fördelning av kostnader 2020-2026

Dokument-ID 09222115557579467243 Bilaga 1

Dala Vatten och Avfall AB

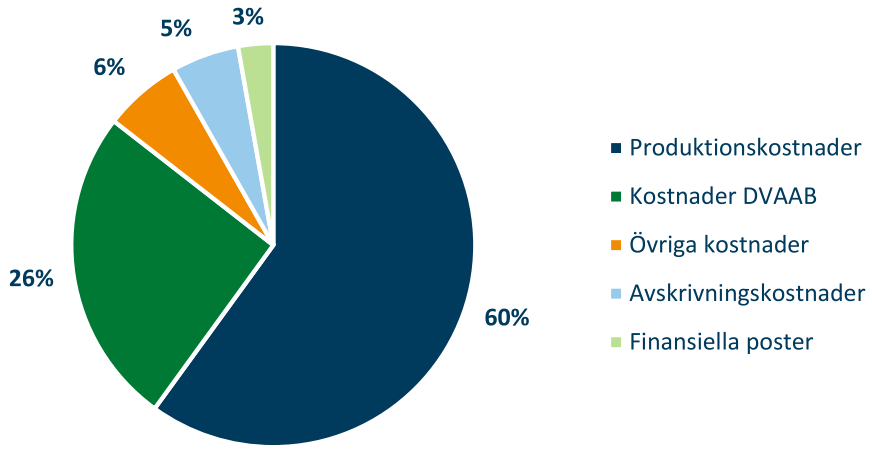
RVAB 2026-03-31

Resultatrapport Avfall

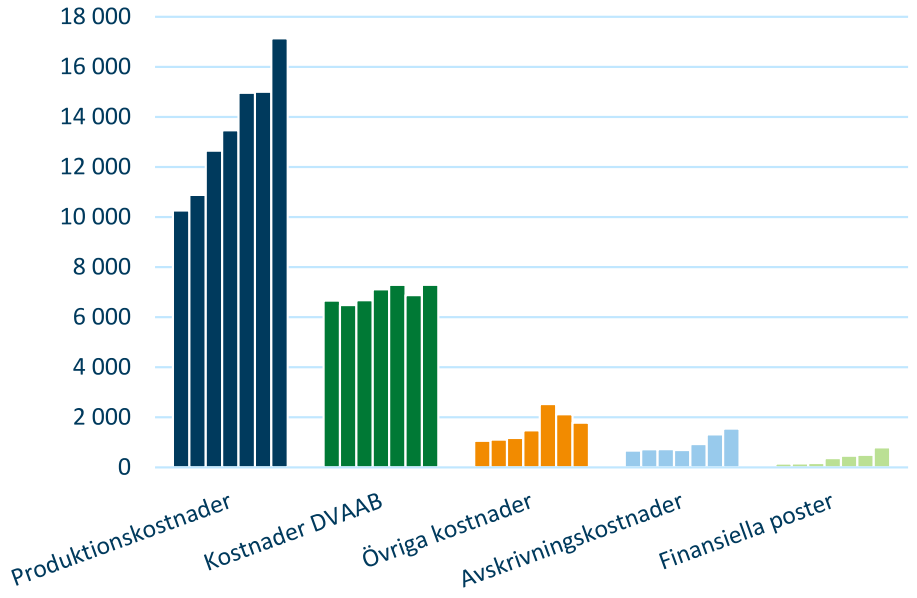
	Utfall 2026-03	Budget 2026-03	Avvikelse Utfall-Budget	Prognos 2026	Budget 2026	Avvikelse Utfall-Budget
INTÄKTER	**6 976**	**8 038**	**-1 062**	**32 750**	**32 150**	**600**
Produktionskostnader	-2 888	-4 160	1 272	-17 140	-16 640	-500
Kostnader DVAAB	-1 651	-1 873	223	-7 293	-7 493	200
Övriga kostnader	-300	-446	147	-1 786	-1 786	0
Personalkostnader	0	0	0	0	0	0
SUMMA KOSTNADER	**-4 839**	**-6 480**	**1 641**	**-26 219**	**-25 919**	**-300**
Rörelseresultat	**2 137**	**1 558**	**580**	**6 531**	**6 231**	**300**
Avskrivningskostnader	-362	-438	75	-1 550	-1 750	200
Resultat före finansiella poster	**1 775**	**1 120**	**655**	**4 981**	**4 481**	**500**
Finansiella poster	-151	-200	49	-800	-800	0
Resultat efter finansiella poster	**1 624**	**920**	**704**	**4 181**	**3 681**	**500**

Intäkter	Brukningsintäkt 500 tkr lägre än budget Intäkter FNI 1.1000 tkr större än budget
Produktionskostnader ÅVC	Drift och underhåll enligt budget
Produktionskostnader Insamling	Drift och underhåll 1.500 tkr lägre än budget
Produktionskostnad FNI ÅVS LIP	Drift och underhåll 2.000 tkr större än budget
Kostnader DVAAB	200 tkr lägre bemanningskostnader än budget
Övriga kostnader	
Avskrivningskostnader	200 tkr lägre än budget p g a investerat belopp 2024-2025 lägre än budget
Finansiella poster	Genomsnittlig beräknad ränta 3,0% Beräknad nyupplåning 65 mkr (bolagsnivå)

RVAB avfall fördelning av kostnader 2026

RVAB avfall fördelning av kostnader 2020-2026

Dokument-ID 09222115557579467243 Bilaga 1

Dala Vatten och Avfall AB

RVAB 2026-03-31

Resultatrapport Bolaget

	Utfall 2026-03	Budget 2026-03	Avvikelse Utfall-Budget	Prognos 2026	Budget 2026	Avvikelse Utfall-Budget
INTÄKTER	**21 937**	**22 516**	**-579**	**94 464**	**90 064**	**4 400**
Produktionskostnader	-6 598	-7 993	1 395	-31 970	-31 970	0
Kostnader DVAAB	-5 182	-5 104	-78	-20 617	-20 417	-200
Övriga kostnader	-1 533	-1 199	-333	-5 797	-4 797	-1 000
Personalkostnader	0	0	0	0	0	0
SUMMA KOSTNADER	**-13 312**	**-14 296**	**984**	**-58 384**	**-57 184**	**-1 200**
Rörelseresultat	**8 625**	**8 220**	**405**	**36 080**	**32 880**	**3 200**
Avskrivningskostnader	-3 251	-3 650	400	-14 600	-14 600	0
Resultat före finansiella poster	**5 374**	**4 570**	**804**	**21 480**	**18 280**	**3 200**
Finansiella poster	-3 286	-3 375	89	-13 500	-13 500	0
Resultat efter finansiella poster	**2 088**	**1 195**	**893**	**7 980**	**4 780**	**3 200**
Återföring av obeskattade medel	0			-7 300		
Resultat före skatt	**2 088**			**680**		
Skatt på årets resultat	0			-600		
Årets resultat	**2 088**			**80**		

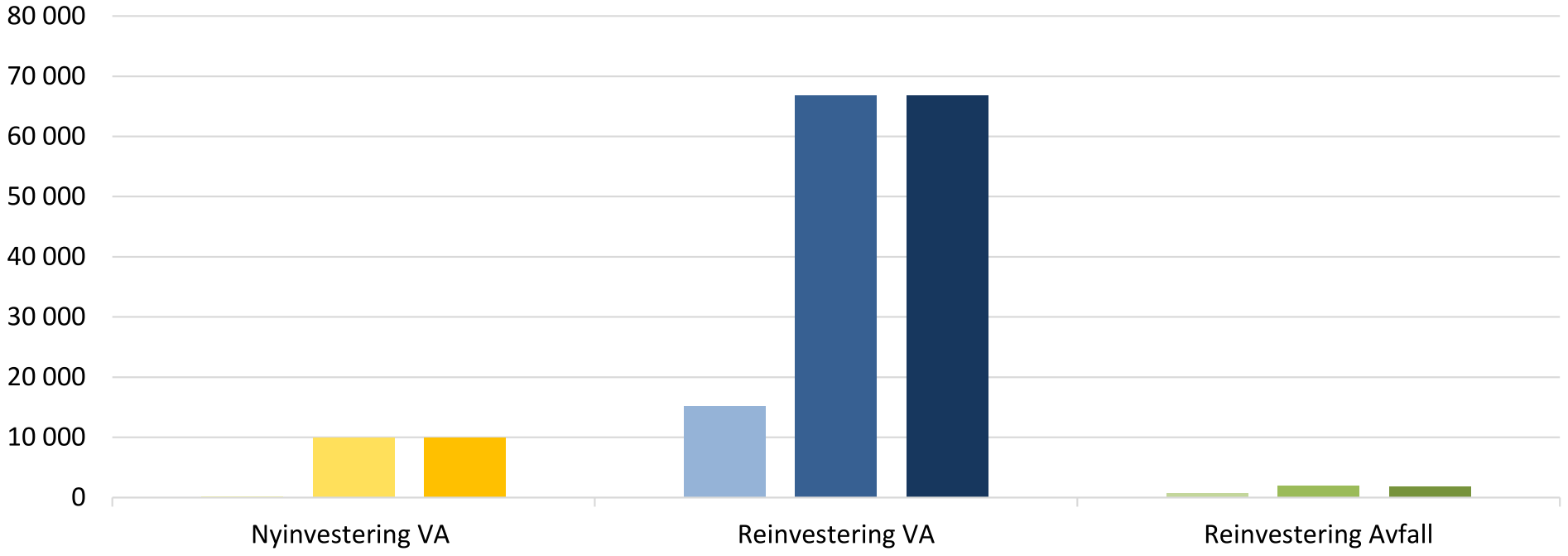
Dala Vatten och Avfall AB

RVAB Obeskattade medel 2022-2026

	VA	avfall	totalt
Obeskattade medel 2022-12-31	21 505	1 138	22 643
Utfall 2023	-2 700	-800	-3 500
Utfall 2024	-2 900	2 900	0
Utfall 2025	-150	5 750	5 600
Prognos 2026	3 200	4 100	7 300
Obeskattade medel 2026-12-31	**18 955**	**13 088**	**32 043**

Dala Vatten och Avfall AB

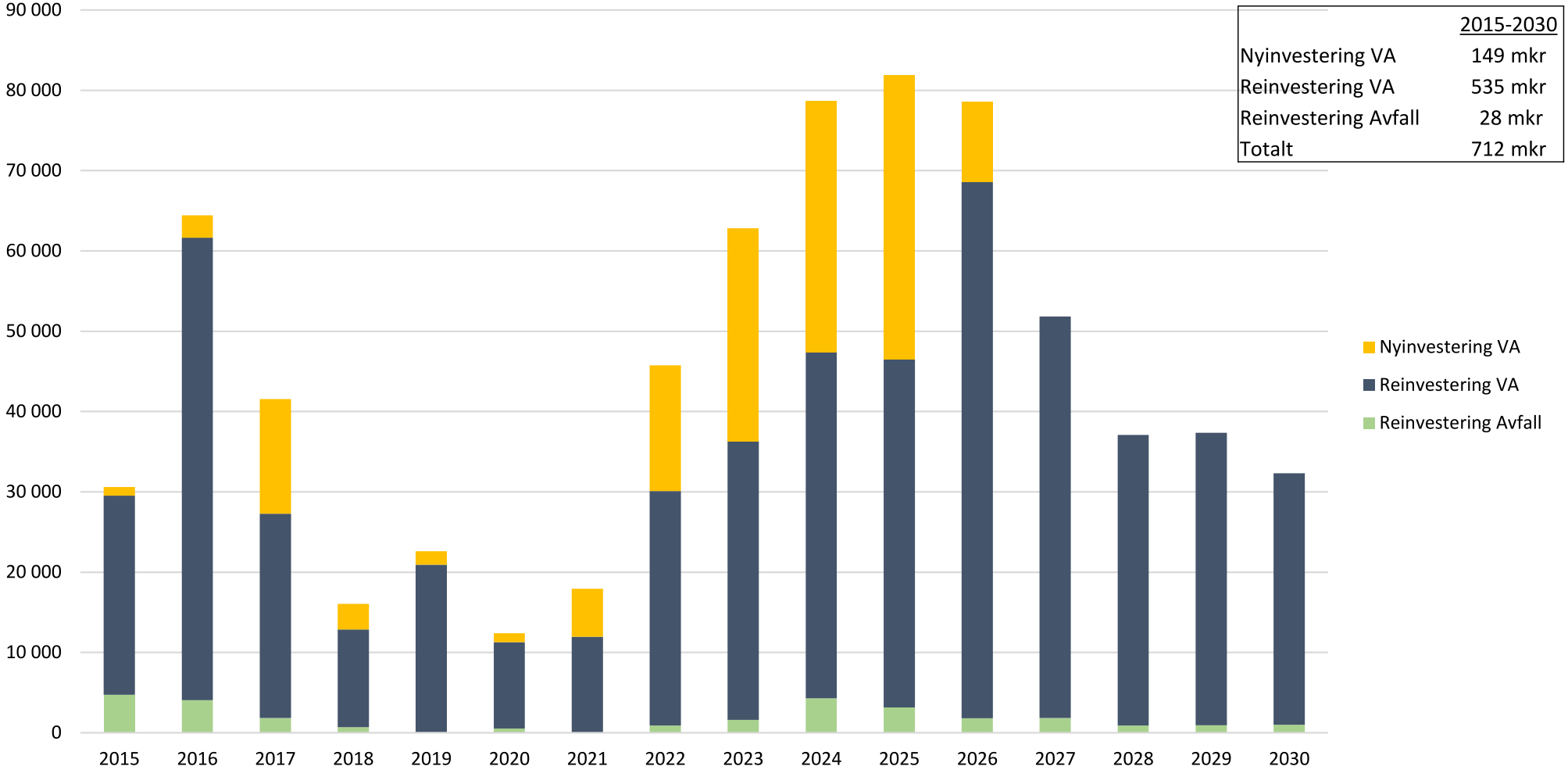
RVAB investeringar 2026 tkr - utfall, prognos och budget

	Nyinvestering VA	Reinvestering VA	Reinvestering avfall
utfall 2026-03	206	15 210	766
prognos 2026	10 000	66 800	1 940
budget 2026	10 000	66 800	1 800
utfall/prognos	2%	23%	39%
utfall/budget	2%	23%	43%
prognos/budget	**100%**	**100%**	**108%**

Dala Vatten och Avfall AB

RVAB investering 2015-2030

	2015-2030
Nyinvestering VA	149 mkr
Reinvestering VA	535 mkr
Reinvestering Avfall	28 mkr
Totalt	712 mkr

Dala Vatten och Avfall

Dala Vatten och Avfall

Beslutsunderlag
Insamlingssystem GGM för villor och fritidshus

Lisbeth Martinsson Skinnar, VD

Maj 2026

Dokument-ID 0522211555757946724 Bilaga 2

Bakgrund

- 1 januari 2027: **Kommuner ska ordna separat insamling av förpackningar fastighetsnära**

- Hittills har vi infört fastighetsnära insamling av plast- och pappersförpackningar (PP) för villor och fritidshus.

- Kvarstår att införa fastighetsnära insamling för fraktionerna färgat glas, ofärgat glas samt metallförpackningar. Nedan kallat **GGM.**

- Arbete pågår i dialog med flerfamiljshus för ett införande av FNI till 1 januari 2027. Insamling av förpackningar vid flerfamiljshus sker under auktorisation och DVA är ett stöd till fastighetsägarna vid införandet.

Viktiga målsättningar för Dala Vatten och Avfall vid val av insamlingsmetod för GGM

- ✓ Uppfylla lagstiftningen och ha ett system på plats till den 1 januari 2027.
- ➢ Våra kostnader ska täckas av den ersättning som vi får från Naturvårdsverket, d.v.s. ingen taxepåverkan vid införande av FNI.
- ➢ I möjligaste mån undvika fler kärl på tomten.
- ➢ Via tester säkerställa en metod som fungerar bra ur ett kundperspektiv samt ger mest ”kvar på sista raden”, dvs den metod som är mest ekonomiskt fördelaktigt för taxekollektiven.”

Dala Vatten och Avfall

Insamlingsmetod för att uppnå Full FNI – vid villor och fritidshus med egna kärl

Kan förvaras inomhus

Beskrivning av hur denna metod går till

- Kunderna samlar ofärgade glasförpackningar samt färgade glasförpackningar hemma (lika som idag när man åker till ÅVS eller ÅVC) på det sätt som passar respektive hushåll

- Kunderna får en box (35 l) för att samla metallförpackningar. Denna hämtas vid fastigheten efter beställning. Hämtning sker då inom 5 arbetsdagar. Boxen är även fri att användas för att åka till ÅVS eller ÅVC, om man hellre vill det

- Hämtning av färgat och ofärgat glas kommer att ske var 12:e vecka (ca 4 ggr/år). *Att jämföra med plast- och pappersförpackningar som hämtas med ett intervall om var 6:e vecka*

- Avisering inför tömning sker i appen (lika som idag sker för mat-och restavfall samt plast och pappersförpackningar)

- Efter tömning av matavfall och plastförpackningar (4 ggr/år) ombeds kunderna att lägga i sina färgade glasförpackningar i kärlet för matavfall och sina ofärgade glasförpackningar i kärlet för plastförpackningar. Inom 1-3 dagar kommer sopbilen och tömmer dessa kärl. Därefter kan kunderna åter använda kärlen för matavfall respektive plastförpackningar. *Under denna tid behöver kunderna hantera matavfall och plastförpackningar på annat sätt*

Tömning av glasfraktioner 4 ggr/år

Vid dessa tillfällen kan med fördel boxen användas som en ”mini-soptunna” för matavfall och plastförpackningar i väntan på tömning av glasfraktionerna i befintliga kärl.

Boxen kan stå ute och är tät som vilket sopkärl som helst.

Bra att boxen är tömd på metall alternativt lägg påsarna på metallförpackningarna.

Dala Vatten och Avfall AB

Bedömning utifrån testområdenas kundundersökningar

Med en **nöjdhet på närmare 80%** är vår bedömning att för fraktionerna ofärgat glas, färgat glas samt metallförpackningar som är förpackningar med relativt liten volym per hushåll i jämförelse med plast- och pappersförpackningar så är detta en hög nöjdhetssiffra, dvs ” good enough”

ÅVS och ÅVC finns fortsatt att tillgå för den som löpande vill bli av med sina förpackningar, oavsett förpackningsslag.

Vi ser därför detta som en möjlig insamlingsmetod.

Konsekvens Insamling av GGM

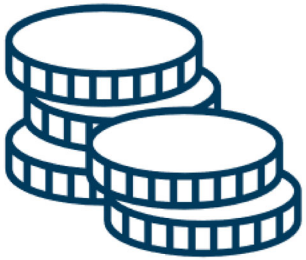
- Insamling av ofärgade samt färgade glasförpackningar bygger på att dessa fraktioner hämtas i befintliga kärl för plastförpackningar samt matavfall.
- För de hushåll som idag hemkomposterar och inte har något kärl för matavfall, behöver kärl ställas ut till dessa hushåll för att insamling av färgat glas ska fungera. I våra fyra kommuner är det idag ca 8% av avfallskollektiven som hemkomposterar.

Vem betalar för kärlen till hushåll som hemkomposterar?

1. Kostnaden för detta kan antingen läggas på det enskilda hushållet (genom beslut om obligatorisk matavfallsinsamling) vilket innebär att avfallstaxan kan sänkas för samtliga i kollektivet (kopplat till avgift för matavfall) eftersom det blir fler betalande.

2. Alternativt står avfallskollektivet för kostnaden för de kärl som behöver ställas ut till hushåll som hemkomposterar och behöver ett kärl för tömning av ofärgade glasförpackningar kopplat till fastighetsnära insamling. Då minskar ”kvar på sista raden” samt taxesänkning är inte möjlig kopplat till GGM.

Påverkan på Avfallstaxan - om alla hushåll betalar avgift för matavfall

Standardabonnemang AVFALL, Villa Helår 2026	GTAB	LVAB	RVAB	VTAB
Avgift per År	3 271	2 955	3 025	3 030

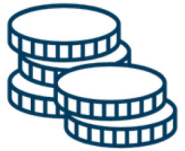
Standardabonnemang AVFALL, Villa Helår 2027	GTAB	LVAB	RVAB	VTAB
Avgift per År	3 065	2 730	2 847	2 835
Skillnad i kronor	-206	-225	-178	-195

Standardabonnemang AVFALL, Villa Helår 2027	GTAB	LVAB	RVAB	VTAB
Sänkning för Villa helår	-6%	-8%	-6%	-6%

Tre scenarier

1. Samtliga kommuner fattar beslut i Teknikbolagsstyrelserna i maj 2026
2. Samtliga kommuner fattar beslut i KF i oktober 2026
3. Minst två av kommunerna fattar beslut i Teknikbolagsstyrelserna i maj 2026 och övriga fattar beslut i KF i oktober 2026

Kalkyler avseende Insamlingsmetod för GGM

Kvar "på sista raden" 2027			
	Beslut i samtliga Teknikbolagsstyrelser i maj 2026	Beslut i samtliga KF i oktober 2026	Beslut om minst två kommuner fattar beslut i Teknikbolagen i maj 2026 och övriga i KF i okt 2026
Gagnef	206	-359	*206 eller -220*
Leksand	378	-735	*378 eller -472*
Rättvik	174	-512	*174 eller -376*
Vansbro	337	-197	*337 eller 1*
Summa (ca) tkr	1 095	-1 803	

- Om avfallskollektivet står för kärl till hemkomposterare försämras resultatet med ca 35% årligen, oavsett när beslut fattas. From 2028 kommer samtliga kommuner att få ett positivt resultat kopplat till GGM

Scenarie 1

Full FNI 1 jan 2027

Beslut i respektive teknikbolagsstyrelse i maj 2026

DVA kan påbörja utställning av boxar och kärl under 2026, vilket i korthet innebär att samtliga fyra kommuner att ha full FNI vid villor och fritidshus den 1 januari 2027 och därmed uppnå lagstiftningen.

- Det som är den ”springande” punkten och som får mest påverkan på tidsaspekten är att DVA kan avropa den option i nuvarande avtal med entreprenören Nordisk Återvinning (NÅ) som avser tömning av ofärgat och färgat glas i befintliga kärl.
- NÅ behöver beställa en sopbil för uppdraget då tömning av glasfraktionerna ej kan hanteras inom ordinarie uppdrag.

- En sopbil har en leverans på ca ett år.
- Perioden januari-april 2027, kan entreprenören hantera tömningarna av GG, givet att det idag finns ”viss luft” i schemat under jan-april. From maj kommer sommarsäsongen och ordinarie tömning för fritidshus vilket gör det omöjligt att hantera fler uppdrag under perioden maj – september.

Scenarie 2

Full FNI 1 okt 2027

Samtliga kommuner fattar beslut i KF i oktober 2026

- Beslut i KF vinner laga kraft efter tre veckor (efter signerat protokoll) vilket innebär att det är först ca 19 november som DVA kan gå vidare och avropa den option i nuvarande avtal med entreprenören Nordisk Återvinning (NÅ) som avser tömning av ofärgat och färgat glas i befintliga kärl.
- NÅ behöver beställa en sopbil för uppdraget då tömning av glasfraktionerna ej kan hanteras inom ordinarie uppdrag.

- En ny sopbil har en leveranstid av ca ett år, vilket innebär att tömningar av glasfraktionerna först är möjligt from oktober 2027 (oavsett om ny sopbil finns på plats, detta eftersom fritidshus/sommarsäsongen är slut i september och det då åter finns ”viss luft” i befintlig entreprenaden from 1 oktober och därmed fordon som kan hantera desaa tömningar tills ny bil finns på plats).

Scenarie 3

Minst två av kommunerna fattar beslut i Teknikbolagsstyrelserna i maj 2026 och övriga fattar beslut i KF i oktober 2026

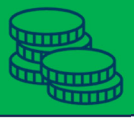
Om minst två av kommunerna tar beslut i respektive teknikbolagsstyrelse om insamlingsmetod GGM kan DVA påbörja utställning av boxar och kärl i dessa kommuner 2026. Entreprenören Nordisk Återvinning (NÅ) kan göra en beställning av sopbil i maj 2026 vilket förbättrar möjligheterna till tidigare insamling av glasfraktionerna för alla kommunerna, oavsett när beslut tas av övriga kommuner.

- För de kommuner som eventuellt väljer att ta beslut i Teknikbolagsstyrelsen, kommer FNI att uppnås till den 1 januari 2027, även om ingen ny sopbil är på plats. Detta beror på att entreprenören idag har ”viss luft” i sitt schema vintertid och därför kan hantera tömning av glasfraktionerna under perioden januari-april. From maj kommer fritidshusen och sommarsäsongen vilket gör det omöjligt att hantera fler uppdrag under perioden maj – september.

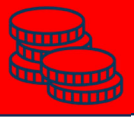
- För de kommuner som fattar beslut i KF i okt 2026, förbättras förutsättningarna om vissa kommuner fattar beslut i Teknikbolagen i maj 2026 och FNI kan därför uppnås till den 1 mars 2027.

Jämförelse olika beslutsscenarier inkl datum för Full FNI

Full FNI 1 jan 2027

Scenarie 1. Positiva resultat samtliga kommuner

Full FNI 1 okt 2027

Scenarie 2. Negativa resultat samtliga kommuner

Full FNI 1 jan eller 1 mars 2027

Scenarie 3. Positiva eller negativa resultat

Om avfallskollektivet står för kärl till hemkomposterare försämras resultatet med ca 35% årligen, oavsett när beslut fattas.
From 2028 dock positivt resultat kopplat till GGM

Sammanfattning

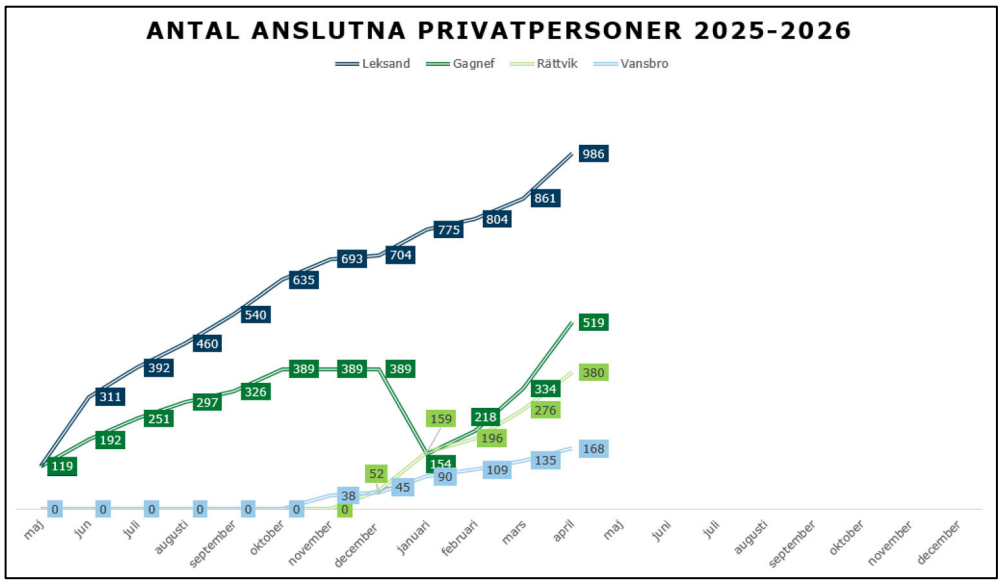
- Metoden har testats noggrant (totalt ca 900 hushåll i Rättvik och Leksand under perioden mars 2025 – pågår). Insamlingsmetoden för GGM har utvärderats via kundenkäter och bedöms enligt testhushållen som ”good enough”.
- Insamlingsmetoden för GGM ger, vid beslut i maj 2026, ett överskott på ”sista raden” årligen för samtliga fyra kommuner. Givet att beslut fattas i maj 2026 kommer även lagstiftningen om FNI att uppfyllas då FNI kommer att vara infört till den 1 januari 2027 i samtliga kommuner.
- Senare beslut än i maj 2026 kommer att försena införandet av FNI kopplat till GGM och även ge försämrade och i vissa fall stora negativa resultat år 2027 kopplat till GGM och lagstiftningen avseende FNI uppfylls ej. From 2028 blir det positivt utfall i samtliga kommuner, kopplat till GGM, oavsett när beslut om insamlingsmetod GGM tas.
- Kärl behöver ställas ut till de hushåll som idag hemkomposterar. Om avfallskollektiven står för kostnaden för dessa kärl, försämras ”kvar på sista raden” med ca 35% årligen och taxesänkning kopplat till GGM är ej möjlig.

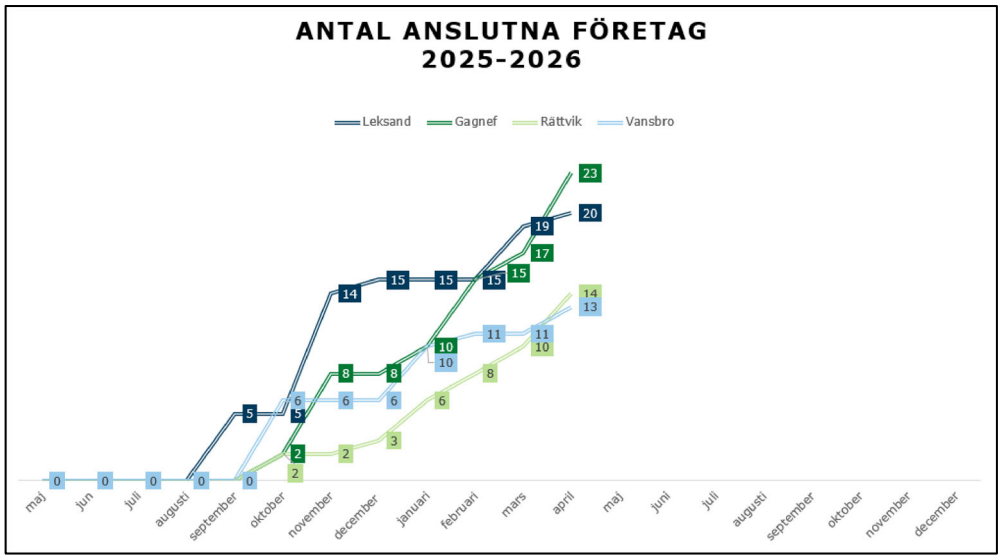
Tack!

Dala Vatten och Avfall AB

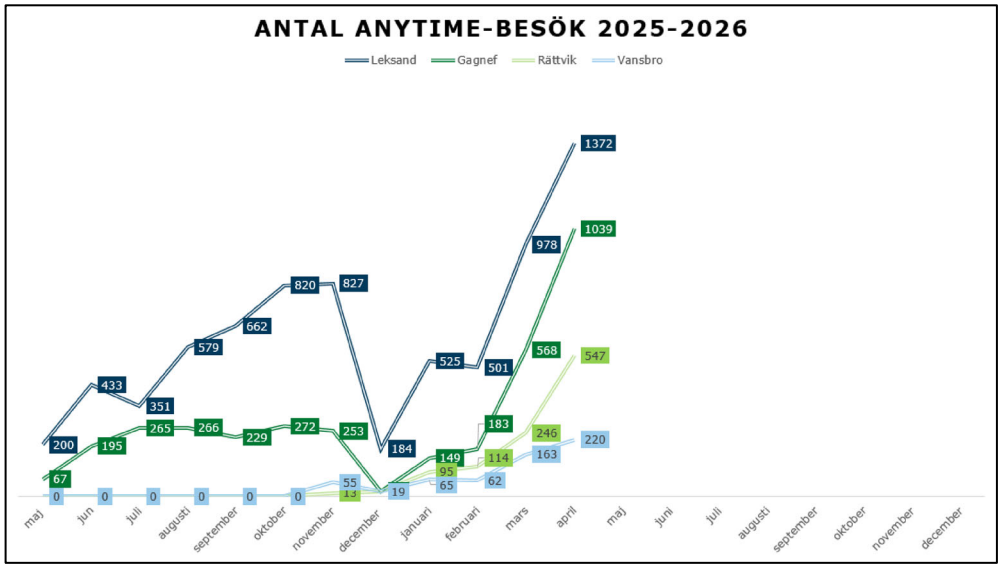
Driftrapport Anytime

Anslutningsgrad

Nyttjandegrad

Utredningar

- Nivåmätare för att kunna följa upp fyllnadsgraden när vi inte är på plats, för att se när containrar exempelvis går över 90% fyllnadsgrad och behöver packas för att kunna fyllas mer så vi optimerar vikterna och skickar så fulla containrar som möjligt.
- El-avfallsinsamling på Anytime, kollar genom tillstånd, gör riskbedömning etc. Vår tanke är när det är klart att nuvarande el-avfallsrum skall nyttjas på Anytime också för att ta vara på de ytorna vi har och göra det enklare för så väl besökare som personal.
- Arbetssätt hur vi förbereder inför Anytime, så vi gör det yttersta vi kan för att besökare på Anytime skall kunna lämna avfall så mycket det går.
- Ser över möjligheten att ha fler träcontainrar på ÅVC, exempelvis har vi redan möjliggjort det i Limhagen och Djurås då det är den fraktion vi får in mest av.

Dala Vatten och Avfall AB

Datum
2026-05-12

Rättviks Vatten och Avfall AB

Driftrapport Avfallsverksamhet

ÅVC

- Antalet besök på Drafsån sedan årsskiftet är 6 607, varav 821 (12,4%) är Anytime.
- Besökare är fortsatt nöjda med Anytime och tycker att tilläggstjänsten är toppen då man kan uträtta behoven när det behövs och slippa vänta på bemannade tider.
- Fyllnadsgrad på Anytime följs främst under helger (från lör 1300 – tis 0700) då vi har stängt och majoriteten av besöken under Anytime sker, så kunderna kan ha möjlighet att fortsätta lämna avfall utan att containern är full.
- Antalet besök i Furudal sedan årsskiftet är 1 300, varav 391 (30%) är Anytime.
- För att fyllnadsgraden på fraktioner under veckan skall fungera på Anytime, så har vi entreprenör på beställning av oss, som kommer och packar, rangerar och rapporterar vilken container som är bytt.
- Anslutna till Anytime är 425 privatpersoner, 14 företag.

Kommunalt Insamlingsansvar för förpackningar

- Fortsatt fokus på det kommande kravet på fastighetsnära insamling av förpackningar som ska vara implementerat till den 1 januari 2027.
- Tester för insamling av färgade och ofärgade glasförpackningar och metallförpackningar genomförs fastighetsnära hos ca. 600 hushåll i Rättviks kommun och hos ca. 300 fastigheter i Leksands kommuner.
- Dessa kunder har nu fått en box för metallförpackningar som när den är full kan budas för tömning kostnadsfritt.

  ÅVS/LIP (Återvinningsstationer/Lättillgänglig plats):
- Översyn sker kontinuerligt för att ytterligare minska tömningsfrekvensen samt att ta bort behållare för plast och pappersförpackningar på stationer med många behållare.

  Flerbostadshus:

- Här har fastighetsägaren ett mycket mer långtgående eget ansvar för FNI.
- Auktoriserad entreprenör jobbar med att kontakta fastighetsägare, de flesta avvaktar ännu till efter sommaren att ställa i ordning för FNI.
- Checklista vilka har FNI anmälda till DVA per 13/4 2026:
- Rättvik 11,99 %
- Gagnef 0%
- Leksand 58,55%
- Vansbro 46,99%

Övergripande

- Ny omlastningshall för mat och restavfall har tagit i drift, slutbesiktigad 26-04-09 och försäkrad den 26-04-07.
- För övrigt för verksamheten Avfall Insamling inga större avvikelser under perioden att rapportera.
- Styrelseresa 6–7/5 till Svensk glasåtervinning (SGÅ) i Hammar, Tekniska verken i Linköping som visade oss försortering av restavfall innan förbränning samt Site Zero (svensk plaståtervinning) i Motala var uppskattad och gav mycket intressant information om vad som händer när glas och plastförpackningar kommer till återvinningsindustrins första läge.
- Den 29 april röstades regeringens förslag om en ny avfallslagstiftning igenom.
- Nya avfallslagstiftningen godkänd av riksdagen - Avfall Sverige
- Ny ersättningsmodell för FNI har presenterats för Naturvårdsverket och vi väntar fortfarande på remissen.
- Kretsloppsplanearbetet fortgår i olika temagrupper i samarbete med Dala Avfall som är sammanhållande. Närmast så sker kretsloppsdagarna i Rättvik 15–16/6 för genomgång och analys av åtgärder.

Dala Vatten och Avfall AB

Datum
2026-05-13

Rättvik Vatten & Avfall AB

Driftrapport VA-verksamheten

1. Affärsområde VA

Inom VA-verksamheten är det fortsatt fokus på arbete och åtgärder för att stärka leveranssäkerheten, att tillhandahålla säkert vatten och en robust distribution av dricksvatten och avledning av avloppsvatten. Verksamheten arbetar även för en miljömässigt riktig hantering och god resurshushållning, i förhållande till tillstånd och de krav som ställs på exempelvis rening av avloppsvatten.

2. Drift och verksamhetsinformation - kvartal 1 2026

Produktion dricksvatten: Ett kartläggningsarbete över behovet av omsättningsspolning pågår sedan i början av 2026. Vissa kompletterande vattenprov tas för att ge en bättre helhetsbild av behovet.

En boende i Kärvsåsen kontaktade DVA i februari angående gödselstackar som lagts upp på ett fält strax ovanför vattenverket. DVA kontaktade miljökontoret vilka i sin tur kontaktade den ansvarige lantbrukaren som ålades att flytta gödselstackarna längre bort.

Provtagning dricksvatten: Rutin för provtagningen fungerar bra och alla ordinarie prov för kvartal ett är tagna.

Utfall provtagning dricksvatten: Två avvikelser under kvartalet, varav båda var mikrobiologiska.

Kommenterar utfall provtagning: Den ena avvikelsen var i Dådran och påvisade koliforma bakterier vid användarprov i januari i personaldelen av Dådrans reningsverk. Efter spolning och ett antal omprov påvisades inte längre några koliforma bakterier. Orsaken är okänd men kan ha berott på själva provpunkten i köket på reningsverket, vilket används sällan. En teori fanns om att bakterierna, som var väldigt få, skulle kunna ha kommit in i systemet när Räddningstjänsten fyllde på högreservoaren från tankvagn under strömavbrottet efter stormen Johannes. Inga koliforma bakterier påvisades dock vid provtagning av råvatten och reservoar. Provpunkten i Dådrans reningsverk byttes ut mot två andra efter händelsen. Den andra avvikelsen bestod i att gränsvärdet för odlingsbara mikroorganismer (3d) överskreds i användarprov i februari i Dalfors reningsverk. Efter ökad omsättning av vattnet sjönk halten till godkänd nivå.

Övrigt: Låg halt av PFOSA påvisades vid utökad provtagning i mars på Ingels skola, tillhörande Boda-Jutjärn VV. PFOSA är en s.k. PFAS-prekursor, även kallade PreFOS, som tidigare använts i bl.a. ytbehandling, impregnering och brandskum. Ämnet omfattas inte av de gränsvärden i dricksvatten som gäller för en bestämd samling PFAS-ämnen sedan 2026-01-01.

Ämnet kan däremot när det bryts ner bilda ämnet PFOS som är mer stabilt och som ingår i den samling PFAS-ämnen som är belagd med gränsvärde. Uppföljande prov kommer att tas under året.

Vattenläckor kvartal 1 2026

Utfall: 19st läckor har upptäckts under kvartal 1, av dessa har 3st på det allmänna ledningsnätet och 9st på privata serviser hittats med hjälp av de Smarta vattenmätarna.

Kommentar: Sammanräknat på de fyra teknikbolagen har 22st av totalt 80st läckor hittats med hjälp av de Smarta vattenmätarna.

Planerade byten vattenmätare, enligt plan

Utfall: Hittills i år har 562st av årets 798st planerade mätarbyten utförts.

Kommentar: Arbetet löper på som planerat.

Stopp spillnätet kvartal 1 2026

Utfall: Det har under kvartal 1 varit 10st stopp på spillvattennätet.

Kommentar: -

Rening avloppsvatten kvartal 1 2026

Utfall: Vad gäller reningen av avloppsvatten har verksamheten bedrivits inom ramen för gällande tillstånd och utsläppskrav.

Kommentar: Rättviks ARV har begränsningsvärden per kvartal, dessa har efterlevts kvartal 1. Resterande reningsverk har utsläppsvillkor på årsbasis och prognosen för efterlevnad ser god ut.

3. Investeringar VA-verksamheten kvartal 1 2026

Reinvestering VA: Budgeterat 2026 för löpande reinvesteringar, inkl. bland annat ledningsnät, serviser och avloppspumpstationer, är 22,5 mkr.

Smarta vattenmätare: Projektet går enligt tidplan, för 2026 är budgeten 2,3 mkr.

Överföringsledning Furudal-Kärvsåsen: Projektet går snabbt framåt och entreprenören har redan schaktat klart samtliga 11 km. Återstår borrning under vägar, pumpstationer samt ihopkoppling. Entreprenören följer sin betalplan och vår satta budget.

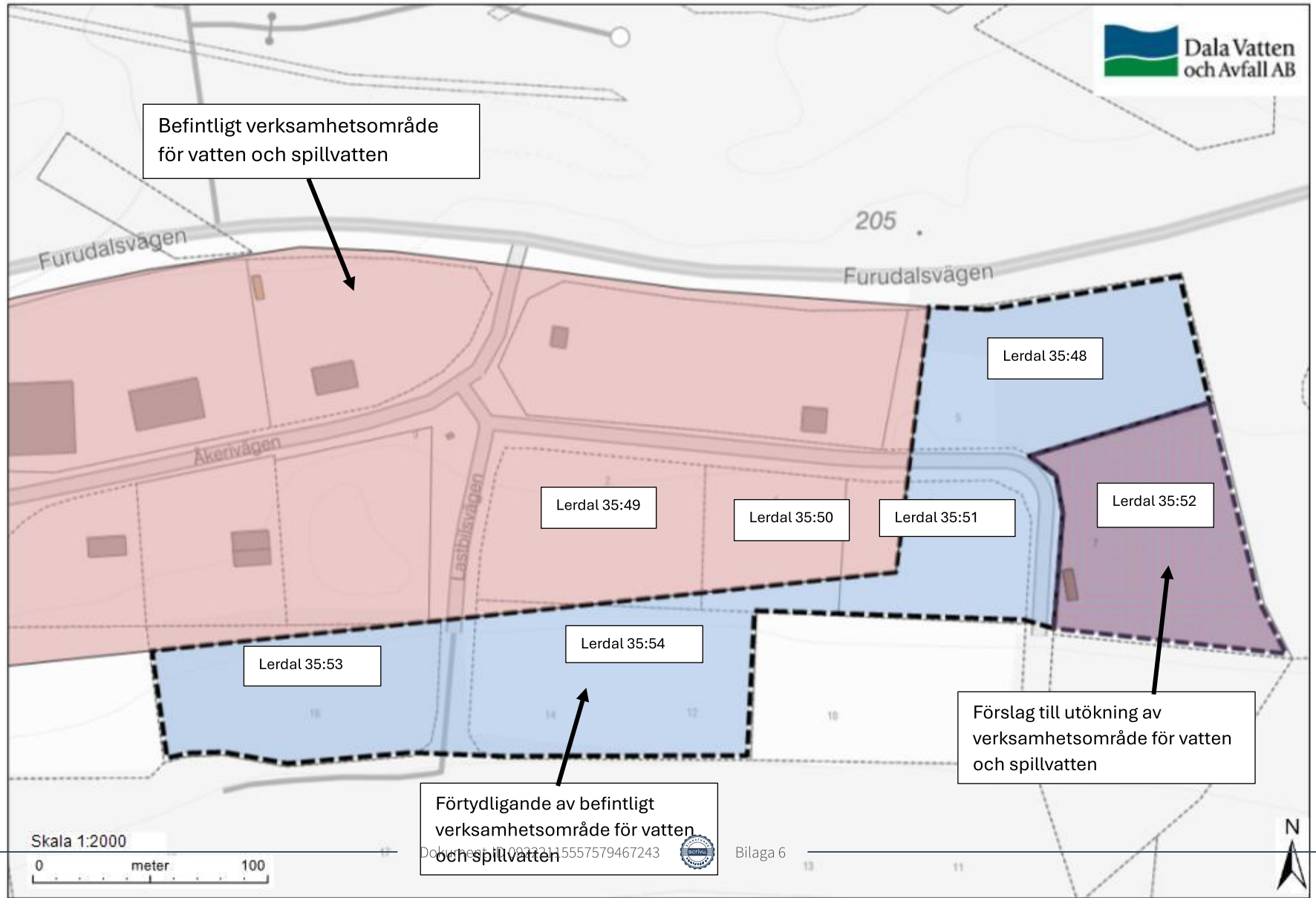
Nyheden: Går enligt plan. Hittills är etapp 1 och 2 klara, vilket är Höök Olles väg, Libergs väg, Ängsås väg, Hellebergs väg och halva Prästskogsgatan. Etapp 3 under 2026 har en budget om 10 mkr.

Dalfors ARV och Boda inläckage uppskjutet pga. uteblivet besked gällande VA-taxa samt prioritering av Överföringsledningen Furudal-Kärvsåsen.

Konsekvenser vid sänkt reinvesteringsbudget – se separat dokument.

Ledningsgrupp VA

Förslag till utökning och förtydligande av verksamhetsområde för Åkeriområdet, Rättviks kommun

Utökning och förtydligande av verksamhetsområde för Åkeriområdet (Detaljplan del av Lerdal 30:26 m.fl. Lastbilsparkeringen)

Förslag till beslut

Styrelsen i Rättvik Vatten och Avfall AB föreslår till kommunfullmäktige i Rättviks kommun att besluta om utökning och förtydligande av verksamhetsområde för vatten och spillvatten enligt karta i bilaga 1.

Sammanfattning

Rättviks kommun planerar en försäljning av industritomter vid området som ingår i en beslutad detaljplan vid namn ”Del av Lerdal 30:26 m.fl.: Lastbilsparkeringen”, antagen 2006. Området är beläget strax nordost om Rättvik längs med Lv 301.

I del av detaljplaneområdet är sedan tidigare vatten och spillvattenledningar utbyggda av Rättviks kommun, då en viss del byggdes i samband med vägar och övrig infrastruktur 2008/2009. Arbetet avstannade därefter och planområdet byggdes inte ut i sin helhet. Ledningsnätet för vatten och spillvatten överläts aldrig till VA-huvudmannen RVAB och verksamhetsområdet utökades inte fullt ut. En besiktning av utbyggda ledningar utfördes våren 2025. Besiktningen visade tyvärr att ledningarna inte var i skick att kunna tas över av VA-huvudmannen, och att åtgärder i området därför krävs.

Den föreslagna utökningen och förtydligandet görs nu med anledning av kommunens exploatering och försäljning av industrifastigheter.

Det finns delar av det ursprungligen detaljplanelagda området som inte omfattas av detta beslut, utan det blir en egen process kring utökning av verksamhetsområde samt utbyggnad av infrastruktur, vid den tidpunkt då kommunen avser att exploatera och färdigställa den delen av detaljplanen.

Den föreslagna utökningen och förtydligandet av verksamhetsområdet för vatten och spillvattentjänster (ej dagvatten) innefattar fastigheter enligt tabell nedan.

Lerdal 35:48	Lerdal 35:49	Lerdal 35:50
Lerdal 35:51	Lerdal 35:52	Lerdal 35:53
Lerdal 35:54		

Tabell 1. Fastighetsförteckning

Utbygganden av kommunalt vatten och spillvatten till de fastigheter i området som idag saknar förbindelsepunkter kommer att påbörjas under våren/sommaren 2027 och förväntas vara klart hösten 2027. När verksamhetsområdet är utökat, förbindelsepunkter förmedlade och anläggningsavgifter är erlagda finns det möjlighet att ansluta till det kommunala VA-nätet.

Fastigheterna Lerdal 35:48, Lerdal 35:49, Lerdal 35:50, Lerdal 35:51, Lerdal 35:52, Lerdal 35:53, Lerdal 35:54 kommer att få erlägga anläggningsavgifter för vatten och spillvatten enligt gällande VA-taxa i samband med förmedling av förbindelsepunkter.

Slutsats

Industritomterna planeras att säljas av kommunen med VA-anslutning. Rättviks kommun kommer, i egenskap av fastighetsägare att faktureras och erlägga anläggningsavgifter för alla upprättade förbindelsepunkter när de förmedlats. Därefter utgår brukningsavgifter samt bostadsenhetsavgifter, enligt gällande taxa.

Verksamhetsområdet för vatten och spillvatten bör utökas och förtydligas i enlighet med karta i bilaga 1.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Förslag till utökning och förtydligande av verksamhetsområde för Åkeriområdet (Detaljplan del av Lerdal 30:26 m.fl. Lastbilsparkeringen) 2026-05-13
- Karta med förslag till utökning och förtydligande av verksamhetsområde för Åkeriområdet

Lisbeth Martinsson Skinnar, VD

ÅRSSTÄMMA

Sammanträdesdatum
2026-05-28

Dnr 2026/2

Plats och tid	KS-salen, Rättviks kommunhus Torsdag 28 maj 2026, kl. 13:00-13:20	
Beslutande	Ulrika Momqvist	Rättvik kommun
Övriga närvarande	Kari Karjalainen	Ordförande RVAB (deltar digitalt)
	Christer Bolestedt	Ledamot RVAB
	Christer Karlsson	Ledamot RVAB
	Lars-Erik Jonsén	Ledamot RVAB
	Thomas Walstam	Lekmannarevisor
	Lisbeth Martinsson Skinnar	VD
	Katharina Mansfeld	Kommundirektör, Rättviks kommun
	Karin Hansson	Sekreterare
Justerare	Ulrika Momqvist	
Paragrafer	1–12	

Underskrifter

Sekreterare _____
Karin Hansson

Ordförande _____
Kari Karjalainen

Justerare _____
Ulrika Momqvist

Innehåll

§ 1 Val av ordförande vid stämman 3
§ 2 Upprättande och godkännande av röstlängd 4
§ 3 Val av justerare 5
§ 4 Prövande av om stämman blivit behörigen sammankallad 6
§ 5 Godkännande av dagordningen 7
§ 6 Framläggande av årsredovisningen och revisionsberättelsen och lekmannarevisorernas granskningsrapport 8
§ 7 Fastställande av resultaträkningen och balansräkningen, dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen, ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktören 9
§ 8 Fastställande av arvoden åt styrelsen och lekmannarevisorer med suppleanter 10
§ 9 Meddelande av kommunfullmäktiges val av vilka styrelseledamöter och lekmannarevisorer som utsetts av kommunfullmäktige i Rättviks kommun 11
§ 10 Val av revisor 12
§ 11 Övriga frågor 13
§ 12 Stämman avslutas 14

§ 1 Val av ordförande vid stämman

Stämman öppnas av Kari Karjalainen.

Beslut

Kari Karjalainen utses till ordförande på stämman.

§ 2 Upprättande och godkännande av röstlängd

Upprättas förteckning över vid stämman representerade aktier:

Rättviks kommun	50 000 aktier

Ulrika Momqvist, Rättviks kommun, är utsedd som ombud på bolagsstämman av Rättviks kommunfullmäktige.

Samtliga aktier är således representerade på stämman

Beslut

Förteckningen godkänns som röstlängd.

§ 3 Val av protokollsjusterare

Beslut

Ulrika Momqvist utses till protokolljusterare.

§ 4 Prövande av frågan om stämman blivit behörigen sammankallad

Beslut

Årsstämman har blivit behörigen sammankallad.

§ 5 Godkännande av dagordningen

Beslut

Dagordningen godkänns utan tillägg.

§ 6 Framläggande av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisorernas granskningsrapport

Framläggande av årsredovisningen:

Årets resultat för bolaget efter skatt är 26 872 tkr.

Framläggande av revisionsberättelse och lekmannarevisorernas granskningsrapport:

Azets Revision & Rådgivning AB har under året detaljgranskat räkenskaperna och även lämnat en särskild rapport.

Lekmannarevisorerna har granskat bolagets verksamhet för år 2025 och även lämnat en särskild rapport.

Beslut

Stämman har tagit del av årsredovisningen och revisionsberättelsen och lekmannarevisorernas granskningsrapport.

§ 7 Fastställande av resultaträkningen, balansräkningen, dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen, ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktören

Beslut

a) Resultaträkningen och balansräkningen fastställs.

b) Den ansamlade vinsten på 55 703 kr överförs i ny räkning.

c) Ansvarsfrihet beviljas för styrelseledamöterna och verkställande direktören för den tid som redovisningen omfattar.

§ 8 Fastställande av arvoden åt styrelsen och lekmannarevisorer med suppleanter

Beslut

Arvode ska utgå med vid varje tillfälle gällande ersättningsbestämmelser enligt Rättviks kommuns arvodesreglemente.

§ 9 Anmälan av vilka styrelseledamöter och lekmannarevisorer med ersättare som utsetts av kommunfullmäktige i Rättvik

Beslut

Stämman beslutar att fastställa av Kommunfullmäktige valda ledamöter och lekmannarevisorer.

Ledamöter:

Kari Karjalainen	ordförande
Christer Bolestedt	vice ordförande
Mats Dahlberg	
Christer Nilsson	
Christer Karlsson	
Lars Erik Jonsén	
Jan-Erik Westlund	

Lekmannarevisorer:

Thomas Walstam	
Tor Sundberg	ersättare

§ 10 Val av revisor

Beslut

Stämman beslutar att välja revisor, Azets Revision & Rådgivning AB, org.nr. 559480-5169 med Adam Eriksson Levd som huvudansvarig revisor.

§ 11 Övriga frågor

§ 12 Stämman avslutas

Verifikat

Dokument-ID 09222115557579686969

Dokument

RVAB Protokoll Årsstämma 2026-05-28
Huvuddokument
14 sidor
Startades 2026-06-01 11:11:55 CEST (+0200) av Karin Hansson (KH)
Färdigställt 2026-06-05 07:39:58 CEST (+0200)

Signerare

Karin Hansson (KH)
Dala Vatten och Avfall AB
Personnummer [redacted]
karin.hansson@dvaab.se

BankID

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Karin Maria Hansson"
Signerade 2026-06-05 07:39:58 CEST (+0200)

Kari Karjalainen (KK)
Personnummer [redacted]
kari.karjalainen@rattvik.se

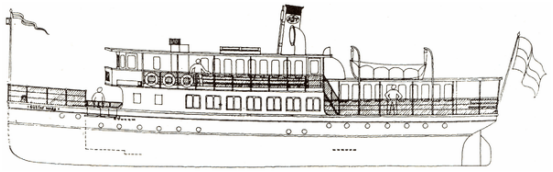
BankID

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "KARI KARJALAINEN"
Signerade 2026-06-01 15:22:25 CEST (+0200)

Ulrika Momqvist (UM)
Personnummer [redacted]
ulrica.momqvist@rattvik.se

BankID

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "ULRICA MOMQVIST"
Signerade 2026-06-04 17:09:58 CEST (+0200)

AKTIEBOLAGET SILJANS BÅTTRAFIK

Protokoll från årsstämman 2026

Tid: Kl. 10.00 torsdag 22 maj 2026.

Plats: Ombord på M/S Gustaf Wasa vid kaj i Leksand.

Närvarande: Mats Oscarsson. Anders Winter, Tomas Norell. Olof Erlands, Per Ericson, Erik Jalking, Lisa Larshans, Christer Karlsson, Bengt Stor, Peter Düring. Victor Zakrisson, Pelle Mäcs, Per Mårthans och Göran Nordkvist

Anmält frånvaro: Tony Nordesjö,

1 Mats Oscarsson öppnande årsstämman och hälsade alla välkomna, dagordningen presenterades och godkännandes

2 Mats Oscarsson valdes till ordförande för årsstämman**.**

3 Anders Winter valdes till sekreterare för årsstämman och till justeringsman valdes Per Mårthans

4 Röstlängd upprättades – se bilaga och församlingen menade att stämman blivit behörigt utlyst genom annonser i Leksands bladet, Rättviks Nytt och Annonsbladet Masen tre veckor innan stämman (vecka 19) samt e-post till kända aktieägare.

5 Göran Nordkvist redogjorde för årsredovisningen och revisionsberättelsen. Årets resultat 115 380 kr överfördes för ny räkning. Per N föreslog att styrelsen undersöker om det går att få mer ut av vårt kapital samt undersöka om det går att minska el kostnaden.

6 Stämman fastställde och godkände balans och resultaträkning och dessa lades till handlingarna.

7 Bolagets vinst 2025 fastställande till 115 380 kr vilket överfördes till ny räkning

8 Beslöt stämman om full ansvarsfrihet för kassör och bolagets styrelse. X-BAS sköter den löpande ekonomin numer på månadsbasis vilket är ekonomiskt gott för bolaget

9 Fastställdes att arvoden höjdes med 3 % uppräknat till närmast 100 lapp. till totalt 28 400 kr, fördelat på ordförande 20 600 kr och sekreteraren 7 800 kr

Protokoll fört vid konstituerande möte med Aktiebolaget Siljans Båttrafik

Plats: Ombord på m/s Gustaf Wasa vid kajen i Leksand
Tid: fredagen den 22 maj 2026 kl. 12.30 – 12.45

Närvarande: Mats Oscarsson, Tomas Norell, Anders Winter, Olle Erlands och Peter Düring
Närvarande ersättare: Christer Karlsson

1. Mötets öppnande.
Ordförande Mats Oscarsson öppnade det konstituerande mötet

2. Val av en justerare
Tomas Norell valdes att justera dagens protokoll

3. Godkännande förslag till dagordning.
Dagordningen föredrogs och godkändes av mötet

4. Val av
a/ Vice ordförande för bolaget
Tomas Norell föreslogs och valdes till vice ordförande för bolaget

b/ Sekreterare för bolaget
Anders Winter valdes till sekreterare för verksamhetsåret

4. Val av firmatecknare
Firman tecknas av styrelsen
Mats Oscarsson, ordförande och Tomas Norell vice ordförande valdes till firmatecknare för bolaget var och en för sig.

5. Nästa styrelsemöte 23 oktober. Tid och plats meddelas senare.

6. Mötets Avslutning
Ordförande tackade för visat intresse och förklarade mötet för avslutat

Leksand den 22 juni 2026

Just. Tomas Norell

Sekr. Anders Winter

Ordf. Mats Oscarsson

10 Mats Oscarsson omvaldes till ordförande för 1 år.

11 Anders Winter valdes till styrelseledamot för 2 år.

12 Christer Karlsson valdes till suppleant i styrelsen på 1 år

13 Tony Nordesjö valdes till suppleant i styrelsen på 1 år

14 Till revisor och revisorssuppleant för 1 år valdes Göran Nordkvist KPMG med ersättare Thomas Nilsen KPMG

15 Till valberedningen för 1 år valdes Erik Jalking.

16 Till ledamöter i Stiftelsen m/s Gustaf Wasa valdes för 1 år Mats Oscarsson, Olle Erlands och Peter Düring.

17 Till suppleanter i Stiftelsen m/s Gustaf Wasa valdes för 1 år Björn Larsson, Lisa Larshans och Anders Winter.

18 Övriga frågor och rapporter

A Nya backslag inköpta monteras under hösten 2026,

B Erik Jalking lovordade styrselns arbete de sista åren

C 150 årsfirandet. Erik sammankallande till arbetsgruppen. Jubileums tur 13 juni Boken GW 150 år under tryckning. SBT köper 500 ex till ett pris av ca 44 000 kr. 116 sidor Förlag Breakwater Publishing Deras utpris 280 kr förslår 250 kr Anders Winter fått ett tryckbidrag av Klubb Maritim på 20 000 kr

D Arbetsmöte utfördes den 10 maj ombord på GW. Alla i styrelserna välkomna att jobb Ombord. Mårten Rapp ledde arbetet. Båtsidan och skottet mot skansen målades Vi var nöjda med resultatet och kaffet och smörgåstårtan smakade utmärkt,

19 Ordförande tackade för visat intresse och förklarade mötet avslutat kl 11,15

.....
Mats Oscarsson ordförande

.....
Anders Winter sekreterare

.....
Justeras Per Mårthans

Leksand den 22 maj 2026

Styrgruppsmöte e-arkiv 2026-05-05

Tid och plats: tisdagen den 5 maj, kl 8:30-9:30, via Teams.

Närvarande: John Steen (kommundirektör Säters kommun), Tommie Floréus (Administrativ chef, Sandvikens kommun), Åsa Langer (Enhetschef, Hudiksvalls kommun), Lars Larsson (Kommunikationschef, Nordanstigs kommun), Christer Granqvist (IT-strateg, Smedjebackens kommun), Tovelinn Rombin (Enhetschef, Borlänge kommun), Joel Johansson (kanslichef, Leksands kommun), Ulrica Leandersson (Kommunikationschef, Ovanåkers kommun), Jessica Johansen (Kanslichef, Rättviks kommun), Lotta Daun Messing (kanslichef, Ludvika kommun), Sven Eckerskog (Nora kommun), Christina Semdahl (kanslichef, Malung-Sälens kommun), Ellen Gräfnings (Stadsjurist, Falu kommun), Karin Höglund (Administrativ chef, Ljusdals kommun), Jennifer Berglund (Kommunsekreterare, Hedemora kommun), Minna Snabb (Administrativ chef, Bollnäs kommun), Mathias Brandt (enhetschef, Vansbro kommun)

Frånvarande: Hanna Dahlkvist (Administrativ chef, Älvdalens kommun), Carin Lilliehöök (Stabschef, Gagnefs kommun), Joel Larsson (Kanslichef, Nora kommun), Anna Karlsson (Kanslichef, Mora kommun), Carolina Sandvik (Enhetschef gemensamt stöd och medborgarservice, Orsa kommun) Marika Lyman (Administrativ chef, Avesta kommun)

Föredragande: Joanna Hed (enhetschef, E-arkiv Mitt), Anna-Maria Malmberg (systemförvaltare, E-arkiv Mitt)

§1 Utse justerare

Ellen Gräfnings utses till justerare.

§2 Föregående protokoll

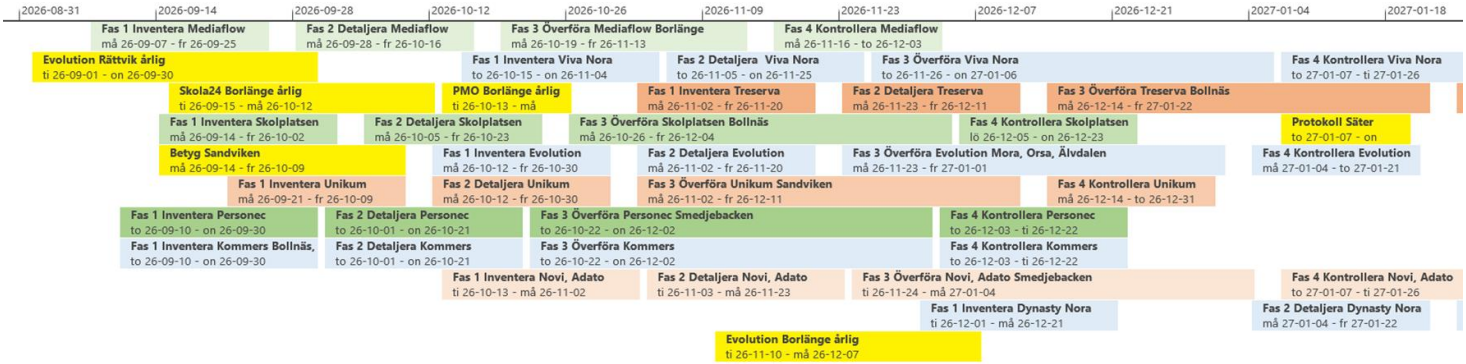
Styrgruppen har inga synpunkter på föregående protokoll.

3§ Information om Samrådsgruppens leveransplan

Anna-Maria berättar om e-arkivsamverkans gemensamma leveransplanering, både nu pågående och kommande till hösten:

Vi har haft uppstart av alla, innan sommaren, inplanerade leveransprojekt. Leveransprojekten har en bra spridning över kommuner och inom ett flertal olika verksamhetsområden. Det finns fortfarande mycket inläsningsarbete kvar att göra och kommer att sommaren.

Till hösten har vi bra med bokningar, med nya projekt som startar upp direkt efter semesterperioder, trots ett valår. Det finns dock fortfarande möjlighet att boka in ytterligare något leveransprojekt.

Styrgruppens beslut

Styrgruppen tackar för informationen.

4§ Information om behov av förankrade beslut i leveransarbetet

E-arkiv Mitt har upplevt att förändringar i bemanningen vid flera kommunarkiven, har gjort det otydligt i leveransarbetet och önskar styrgruppen stöd i hur det ska hanteras; i ett flertal kommuner, under en längre tid, så har både nya kontaktpersoner, samt verksamheter, ifrågasatt tidigare beslut, fattade av sin företrädare, i leveransprojekt. E-arkiv Mitt har även stött på att projekt har varit dåligt förankrade och att rätt personer inte var med i beslutsfattandet. Dessa har då velat göra ändringar i det som sedan länge är e-arkiverat och godkänt. En del verkar också ha som strategi att man e-arkiverar handlingar först och rättar sedan.

Detta innebär att man till exempel skulle behöva köpa tjänsten av e-arkivleverantören för att göra exporter ur e-arkivet, E-arkiv Mitt skulle lägga tid på att ändra konfiguration och skript samt göra en ny inläsning. Många inläsningar tar lång tid att göra – större avställningar av hela system kan ha tagit ett halvår, med manuella rättningar, att läsa in. Förutom den ökade kostnaden, och E-arkiv Mitts tid för arbetet, så upplever E-arkiv Mitt att man "står till svars" för beslut som fattats av tidigare anställda i samverkanskommun. Dokumentation görs i leveransprojekten men sällan om hur kommunerna har resonerat för att komma fram till olika beslut.

E-arkiv Mitt får framför allt svårare att stå som en garant för handlingarnas äkthet från arkiveringstillfället och framåt, vilket är en viktig del i E-arkiv Mitts uppdrag.

Som ett förslag för att komma till rätt med problemet så föreslår E-arkiv Mitt att man i arkiveringsmodellen lägger till att uppdragsbeskrivning/beställningen till E-arkiv Mitt, samt testprotokollet/godkännande av leveranser, ska skrivas under av ansvarig chef för att säkerställa att projektet är förankrat.

Styrgruppens beslut

Styrgruppen håller med om E-arkiv Mitts resonemang om att det är orimligt att göra större ändringar på sådant som redan är inläst och godkänt. Styrgruppen tycker dock att en chefs underskrift är en krånglig hantering och att det är arkivarien som har kunskapen om arbetet har utförts korrekt.

Vi enas om att prova med att lägga till ett kontrollmoment i uppdragsbeskrivningen där arkivarien ska stämma av med sin chef.

5§ Status införande Mitt Arkiv

Anna-Maria berättar att man i införandet av modulen Mitt Arkiv stötte på tekniska problem men det är nu åtgärdat. Borlänge kommuns Mitt Arkiv är uppsatt, testat och godkänt. Avesta kommuns installation är klar, och där återstår det för kommunen att testa samt ta fram informationstext till startsidan. Därefter följer Ludvika kommun, Rättviks kommun och Sandvikens kommun.

Kommunerna har olika önskemål om lanseringstider. Borlänge kommun, Ludvika kommun och Avesta kommun lanserar Mitt Arkiv under våren.

Styrgruppens beslut

Styrgruppen tackar för informationen.

6§ Övrig kort information

Joanna och Anna-Maria informerar: samverkansrådet för e-arkivsamverkan har haft sammanträde. Deltagandet var relativt låg. Styrgruppen har fått kalenderbokningen för nästa års möte och ombeds påminna sin kso inför mötet. Bokslut 2025 och Budget 2027 blev fastställda. Inga särskilda synpunkter eller frågor dök upp.

Samrådsgruppens har haft lunch-till-lunch-konferens i Borlänge. Det blev ett lyckat evenemang och nyttiga ämnen som togs upp; de fick höra från IT-chefen i Borlänge kommun om hur de arbetar med IT-drift och E-arkiv Mitt berättade sedan om hur arkivleveranser hanteras efter överföringen. Den informationen sedan underlag till ett grupparbete om att göra riskanalyser i leveransprojekt. Sista passet på konferensen handlade om hur man går tillväga för att testa resultatet av en e-arkivering, inför godkännande.

Vi anordnar tematräffar, utifrån önskemål i terminssamtal, som är öppna även för andra i er kommun att delta i. Anmälan till mötena görs via länk som finns i Teams-kanalen E-arkiv Mitt. Vi har under våren haft en tematräff om att ställa arkivkrav i upphandlingar och planerar en träff i höst om informationssäkerhet. DropIn – en mötesform som bokas in av E-arkiv Mitt men inte styrs upp i övrigt, har varit omtyckt. Vi kommer att fortsätta med att boka in även dem.

Övriga fråga från styrgruppen

Leverantören ska avveckla arkivförteckningsprogrammet Visual Arkiv; Styrgruppen frågar om något i programmet bör e-arkiveras inför systembyte. E-arkiv Mitt svarar att arkivförteckningen bör migreras över till nytt förteckningsprogram då den fortfarande behövs och används som sökingång till det analoga arkivet. Arkivarierna har bjudits in till ett informationsmöte för att diskutera eventuellt samarbete kring en alternativ lösning.

Styrgruppens nästa möte är **den 1 oktober**

Skm3vIVkMx-r1N3PIVkfl

Sekreterare	Ordförande	Justerare
Joanna Hed	John Steen	Ellen Gräfnings
Enhetschef,	Kommundirektör	Stadsjurist
E-arkiv Mitt	Säters kommun	Falu kommun

Skm3vIVkMx-r1N3PIVkfl

Document history

Document summary

COMPLETED BY ALL:
16.05.2026 11:31

SENT BY OWNER:
Joanna Karabay · 15.05.2026 10:22

DOCUMENT ID:
r1N3PIVkfl

ENVELOPE ID:
Skm3vIVkMx-r1N3PIVkfl

DOCUMENT NAME:
Styrgrupp e-arkivs protokoll 2026-05-05.pdf
5 pages

SHA-512:
4a18b89ed1cf04366baa41d9e719f4c5408577e3a8e93d
0d49716911610a0053a642eddcd14e4c53e136c973a1e
2310c5f0e76398d268e0d01367696d852c5f6

Activity log

RECIPIENT	ACTION*	TIMESTAMP (CET)	METHOD	DETAILS
KARIN JOANNA MARIA HED	**Signed**	**15.05.2026 10:27**	**eID**	**Swedish BankID (DOB: 1979/10/03)**
joanna.hed@sater.se	Authenticated	15.05.2026 10:27	Low	IP: 193.234.227.4
Ellen Margareta Gräfnings	**Signed**	**15.05.2026 10:44**	**eID**	**Swedish BankID (DOB: 1983/01/19)**
ellen.grafnings@falun.se	Authenticated	15.05.2026 10:44	Low	IP: 192.121.234.51
John Eric Gustav Steen	**Signed**	**16.05.2026 11:31**	**eID**	**Swedish BankID (DOB: 1982/11/26)**
john.steen@sater.se	Authenticated	16.05.2026 11:29	Low	IP: 193.234.227.5

* Action describes both the signing and authentication performed by each recipient. Authentication refers to the ID method used to access the document.

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above.
Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR compliant

eIDAS standard

PAdES sealed

Attachments

No attachments related to this document

Custom events

No custom events related to this document

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above.
Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR compliant

eIDAS standard

PAdES sealed

Plats och tid	Dahlbacksrummet, Palladium. 13:00-14:40	
Beslutande	Marianne Hagfeldt (M), Borlänge kommun	ordförande
Ledamöter	Per-Inge Nyberg (S), Region Dalarna 13:00-14:33, ej §§ 8-9	1:e vice ordförande
	Hans Göran Steneryd (S), Säters kommun	ledamot
	Lars-Ove Norling (S), Smedjebackens	ledamot
	Joakim Svedlund (KL), Hedemora	ledamot
	Joel Forsell (S), Ludvika	ledamot
	Jessica Junell (C), Rättviks kommun	ledamot
Tjänstgörande ersättare	Ingrid Rönnblad (S), Leksands kommun, ers Karin Mikkonen (C), Leksands kommun	ersättare
	Tony, Björk (S), Falu kommun, ers Sven-Olov Ytterholm (S), Falu kommun	ersättare
Ej tjänstgörande ersättare	Ulf Engquist (C), Falu kommun	ersättare
Tjänstepersoner	Theres Stenberg Wallin, verksamhetschef SAF Ledning och Stöd Carina Johansson, enhetschef tolkförmedlingen Tim Bergström, nämndsekreterare Helena Bani Shoraka, universitetslektor i översättningsvetenskap § 5	
Utses att justera	Lars-Ove Norling (S)	
Paragrafer	§§ 4-9	

Protokollet justeras, anslås och förvaras digitalt.

Signature reference: b754da1d-d332-4be9-acbc-8051b36f894e

Innehållsförteckning

Paragraf	Ärende	Dnr	Sida
§ 4	Val av justerare		3
§ 5	Föreläsning: Offentlig finansierad tolkning och förbud mot barntolkning		4
§ 6	Ekonomiskt utfall per april 2026	2025/1610	5 - 6
§ 7	Verksamhetsinformation		7
§ 8	Gemensamt internkontrollområde 2026 för kommunkoncernen utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt		8 - 9
§ 9	Rapporter och delgivningar		10

Signature reference: b754da1d-d332-4be9-acbc-8051b36f894e

§ 4 Val av justerare / Dnr

Beslut

Lars-Ove Norling (S), Smedjebackens väljs som justerare.

Signature reference: b754da1d-d332-4be9-acbc-8051b36f894e

§ 5 Föreläsning: Offentlig finansierad tolkning och förbud mot barntolkning / Dnr

Beslut

Nämnden tar del av föreläsningen.

Ärendet

Universitetslektor i översättningsvetenskap Helena Bani Shoraka föreläser om offentligt finansierad tolkning: villkor, debatt, forskning.

Signature reference: b754da1d-d332-4be9-acbc-8051b36f894e

§ 6 Ekonomiskt utfall per april 2026 / 2025/1610

Beslut

Verksamhetsinformationen med information om ekonomiskt utfall godkänns.

Ärendet

Tolkförmedlingen har under perioden januari-april haft en minskning av uppdrag med ca 9 % jämfört med samma period förra året.

Antalet avvikelser är ungefär på samma nivå 2026 som 2025 under samma period.

Kompetensen hos tolkarna fortsätter att öka samt tillsättning av högre kompetens på uppdragen ökar.

Ekonomiskt utfall per 30 april 2026 visar på 0 kronor.

Intäkter/kostnader	Driftrapport	*	Ack period utfall	Ack period budget	Ack period avvikelse	Fg år ack utfall period	prognos
Intäkter	Intäkter	interna	1 296	1 179	117	1 663	3 537
	Intäkter	externa	8 924	8 818	106	9 097	26 453
Summa Intäkter			10 220	9 997	223	10 760	29 990
Kostnader	Löner o PO pålägg	Heroma	-1 125	-1 189	64	-1 078	-3 375
	Övriga personalkostnader	Heroma	-8 528	-8 204	-325	-9 070	-24 611
	Hyra		-228	-228	0	-215	-684
	Övriga kostnader		-339	-440	101	-398	-1 320
Summa Kostnader			-10 220	-10 061	-159	-10 760	-29 990
Resultat			**0**	**-64**	**64**	**0**	**0**

Intäkter/kostnader	Driftrapport	*	Ack period utfall	Ack period budget	Ack period avvikelse	Fg år ack utfall period
Intäkter	Intäkter	interna	1 095	1 000	95	1 426
	Intäkter	externa	7 498	7 338	160	7 775
Summa Intäkter			8 594	8 338	256	9 200
Kostnader	Övriga personalkostnader	Heroma	-8 528	-8 201	-327	-9 069
	Övriga kostnader		-66	-137	71	-131
Summa Kostnader			-8 594	-8 338	-256	-9 200
Resultat			**0**	**0**	**0**	**0**

Signature reference: b754da1d-d332-4be9-acbc-8051b36f894e

Intäkter/kostnader	Driftrapport	*	Ack period utfall	Ack period budget	Ack period avvikelse	Fg år ack utfall period
Intäkter	Intäkter	interna	200	179	21	238
	Intäkter	externa	1 425	1 480	-54	1 322
Summa Intäkter			1 626	1 659	-33	1 560
Kostnader	Löner o PO pålägg	Heroma	-1 125	-1 189	64	-1 078
	Övriga personalkostnader	Heroma	0	-2	2	-1
	Hyra		-228	-228	0	-215
	Övriga kostnader		-273	-303	30	-266
Summa Kostnader			-1 626	-1 723	97	-1 560
Resultat			**0**	**-64**	**64**	**0**

Beslutsunderlag

- Muntligt föredragande Thérese Kåberg
- Ekonomiskt utfall per 30 april 2026

Skickas till:

Verksamhetschef
Enhetschef
Medlemskommunerna/Region Dalarna

Signature reference: b754da1d-d332-4be9-acbc-8051b36f894e

§ 7 Verksamhetsinformation / Dnr

Beslut

Informationen godkänns.

Ärendet

Mellan 2025 och 2026 fortsätter verksamheten att digitaliseras och professionaliseras. Andelen bokningar via WTSR ökar till 71 procent samtidigt som telefonbokningarna minskar, vilket visar att kunderna i allt högre grad använder digitala kanaler. Tolkstyrkan växer något inom alla kompetenser, och auktoriserade tolkar står för en större del av de tillsatta uppdragen än tidigare.

Uppdragsfördelningen förändras marginellt: telefonuppdrag dominerar fortfarande men minskar något, medan platsuppdrag ökar svagt. Den tydligaste förbättringen syns i återkopplingarna, där både antalet negativa händelser och det totala antalet återkopplingar minskar, samtidigt som beröm till både tolkar och förmedlingen ökar.

Inför 2026 fortsätter arbetet med:

- Föreläsningar
- Rekrytering
- Miljö- och kvalitetsledningssystem
- Deltagande vid SAF by night
- Enkätundersökning kund och tolk
- Tolkservicerådet
- Upphandling av nytt bokningssystem

Beslutsunderlag

Muntligt föredragande, enhetschef Carina Johansson

Signature reference: b754da1d-d332-4be9-acbc-8051b36f894e

§ 8 Gemensamt internkontrollområde 2026 för kommunkoncernen utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt / Dnr

Beslut

Informationen godkänns.

Ärendet

Av kommunallagen 6 kap 1 § framgår att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders samt företags verksamheter. Att se över och följa upp nämndernas interna kontroll är en del av uppsiktsplikten.

Uppsikten är ett medel för att kommunstyrelsen på ett effektivt sätt ska kunna leda och samordna hela verksamheten. Ett syfte är att övervaka att nämnders och bolagsverksamheter bedrivs i enlighet med de mål, uppdrag och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att lagar och förordningar följs och att medlen används effektivt.

En betydande del av kommunstyrelsens uppsikt genomförs inom ramen för den information som följer av delårsbokslut och årsredovisning. Uppsikten syftar dock till att även granska verksamheternas effektivitet och legalitet som ofta kräver mer information och underlag än vad som framkommer i den ordinarie uppföljningen. Uppsikten ska därtill vara proaktiv, det är inte tillräckligt att basera den enbart på den information som förmedlas i uppföljningsprocessen. Att se över och följa upp den interna kontrollen är en del av uppsiktsplikten. Enligt riktlinjen för intern kontroll i koncernen så kan kommunstyrelsen utifrån sin uppsiktsplikt besluta om vissa specifika områden som ska kontrolleras i kommunen/koncernen.

Risk
I riskanalyser har det framkommit att det finns en risk att inaktuell information (exempelvis personuppgifter) ligger kvar i system på grund av bristande gallring och rensning av inaktuella data, vilket kan leda till felaktig informationshantering (personuppgiftsbearbetning) och bristande efterlevnad av gällande regelverk.

Förslag kontrollområde
Förslaget är att det i koncernen under 2026 ska kontrolleras om det finns tillräckliga rutiner för gallring av personuppgifter i system samt om rutinerna följs i.

Genomförande
Genomförandet av den gemensamma kontrollen planeras av berörda personer i koncernens samordningsgrupp.

Uppföljning av kontrollen
Uppföljningen av kontrollen ska genomförs och beslutas i respektive nämnd och bolagsstyrelse senast sista december 2026 samt besluta om eventuella åtgärder utifrån resultat av kontrollen. Sammanställning av nämndernas och bolagens kontroller/åtgärder ska återrapporteras till kommunstyrelsen i mars 2027 av samordnare för intern kontroll.

Signature reference: b754da1d-d332-4be9-acbc-8051b36f894e

Beslutsunderlag

Beslut Kommunstyrelsen 2026-03-03 27 Gemensamt internkontrollområde 2026 för kommunkoncernen utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Signature reference: b754da1d-d332-4be9-acbc-8051b36f894e

§ 9 Rapporter och delgivningar / Dnr

Beslut

Rapporter och delgivningar godkänns

Ärendet

Följande rapporter och delgivningar godkänns:

- Gagnef KS_2025_260 - KF § 67 Policy för upphävande och gallring av styrande dokument i Gagnefs kommun
- Säter Kf 45 2026-04-23 - Bokslut och årsredovisning för Språktolknämnden 2025
- Smedjebackens kommun Protokollsutdrag Kommunfullmäktige 2026-04-27 § 5
- Leksand Beslut KF 2026-02-09 Avsägelser och fyllnadsval_2
- Beslut Kommunstyrelsen 2026-03-03 27 Gemensamt internkontrollområde 2026 för kommunkoncernen utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Signature reference: b754da1d-d332-4be9-acbc-8051b36f894e

BORLÄNGE

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: LARS-OVE NORLING
Date: 2026-05-27 10:48:30
BankID refno: 019e689e-c17e-755c-9830-86138d901cb9

Justerare: Lars-Ove Norling

Signed by: MARIANNE HAGFELDT
Date: 2026-05-27 09:28:48
BankID refno: 019e6855-d309-715e-bacc-54244204fab3

Ordförande: Marianne Hagfeldt

Signed by: TIM BERGSTRÖM
Date: 2026-05-29 12:54:13
BankID refno: 019e735e-aad1-7634-8c0c-ee79a6812de3

Nämndsekreterare: Tim Bergström

Signature reference: b754da1d-d332-4be9-acbc-8051b36f894e

RÄTTVIKS VÅRDLOKALER AB
RVLAB

BOLAGSSTÄMMOPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2026-05-28

Plats och tid	Vasagatan 1, KS-sammanträdesrum, kl. 13.55- 14:11
Beslutande	Rättviks Kommun företrädd av: Antal aktier Antal röster Ulrica Momqvist (C) 10 000 10 000 Vilket utgör samtliga aktier och röster
Övriga deltagare	Rättviks vårdlokaler AB företrädes av: Hans Furn (C)
Övriga närvarande	Lars- Erik Steger (M) Vice ordförande Thomas Wahlstam Lekmannarevisor Maria Mårds VD Rättviks vårdlokaler Katharina Mansfeld Kommundirektör John Oknelid Ekonomichef Rättviks vårdlokaler Jessica Johansen Kanslichef/sekreterare
Justerare	Ulrica Momqvist

Underskrifter Sekreterare	Jessica Johansen	Paragrafer	1 - 12
Ordförande	Hans Furn (C)		
Justerare	Ulrica Momqvist (C)		

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ	Rättviks vårdlokaler AB		
Sammanträdesdatum	2026-05-28		
Datum då anslaget sätts upp	2026-06-05	Datum då anslaget tas ned	2026-06- 29
Förvaringsplats för protokollet	Vasagatan 1		
Underskrift	Jessica Johansen		

Innehållsförteckning

1. Stämmans öppnande
2. Val av ordförande vid stämman
3. Upprättande och godkännande av röstlängd
4. Val av protokolljusterare
5. Prövning huruvida bolagsstämman blivit behörligen sammankallad
6. Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelse samt lekmannarevisorernas granskningsrapport
7. Beslut om:
   a) Fastställande av resultaträkning och balansräkning

   b) Dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt balansräkningen.

   c) Ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktören.

8. Fastställande av eventuella arvoden åt styrelsen och lekmannarevisrorer med suppleanter.
9. Anmälan av vilka styrelseledamöter och lekmannarevisorer med ersättare som utsetts av kommunfullmäktige.
10. Val av revisor
11. Övriga frågor
12. Stämmans avslutning

§ 1

Stämmans öppnande

Hans Furn (C) öppnade stämman och hälsade alla välkomna.

---

§ 2

Val av ordförande vid stämman

Beslut

Till ordförande för stämman valdes Hans Furn (C).

---

§ 3

Upprättande och godkännande av röstlängd

Röstlängd

Namn	Antal aktier
Rättviks Kommun genom Ulrica Momqvist (C)	10 000

Beslut

Stämman godkänner röstlängden.

---

§ 4

Val av protokolljusterare

Beslut

Ulrica Momqvist (C) valdes jämte ordförande Hans Furn (C) att justera stämmoprotokollet.

---

§ 5

Prövning huruvida bolagsstämman blivit behörigen sammankallad

Beslut

Stämman konstaterades vara sammankallad enligt gällande bolagsordning.

---

§ 6

Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelsen, samt lekmannarevisorernas granskningsrapport

John Oknelid föredrar årsredovisningen, revisionsberättelsen samt granskningsrapporten från lekmannarevisorerna.

Allmän diskussion utifrån parallella processer för Rättviks vårdlokaler AB och Rättviks fastigheter AB.

Beslut

Stämman beslutade att lägga informationen till handlingarna.

Årsredovisning, revisionsberättelsen och lekmannarevisorernas granskningsrapport biläggs protokollet.

---

§ 7

Beslut om:

a) Fastställande av resultaträkning och balansräkning

b) Dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt balansräkningen

c) Ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktören.

Ärendebeskrivning

Förslag från styrelsen och revisorerna:

a) Styrelsen förslår att fastställa resultaträkning och balansräkning enligt bilaga.

b) Styrelsen föreslår att bolagets vinst på 243 544 kr disponeras och överförs till ny räkning.

c) Ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktören föreslås av revisorerna.

Beslut

a) Stämman beslutade att fastställa resultaträkning och balansräkning enligt bilaga.

b) Stämman beslutar att bolagets vinst på 243 544kr disponeras och överförs till ny räkning, enligt förslag från styrelsen.

c) Stämman beslutade att bevilja ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktör.

§ 8

Fastställande av eventuella arvoden åt styrelsen och lekmannarevisorer med suppleanter

Ärendebeskrivning

Styrelsen samt revisorernas arvoden är fastställda i enlighet med Rättviks kommuns arvodesreglemente, antagna av kommunfullmäktige 2018-12-13 § 104 och reviderade 2022-12-08 § 86.

Beslut

Stämman beslutade att fastställa arvoden åt styrelsen och lekmannarevisorer i enlighet med Rättviks kommuns arvodesreglemente, antagen av kommunfullmäktige 2018-12-13 § 104 och reviderade 2022-12-08 § 86.

§ 9

Anmälan av vilka styrelseledamöter och lekmannarevisorer med ersättare som utsetts av kommunfullmäktige i Rättvik

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har 2022-12-08 § 94 beslutat om ledamöter till styrelsen enligt nedan. Revisorer valdes 2023-02-23 § 22.

2023-09-28 valdes Carl-Gustaf Hammarberg (S) till ledamot.

2025-06-12 valdes Thomas Walstam (M) som revisor för Rättviks vårdlokaler.

Styrelseledamöter:

Hans Furn (C), ordförande
Lars-Erik Steger (M), Vice ordförande
Anders Ehrling (C), ledamot
Yvonne Junell (C), ledamot
Carl-Gustaf Hammarberg (S), ledamot
Lotta Grop Hed (S), ledamot
Christer Nilsson (SD), ledamot

Revisor

Thomas Walstam (M), ordinarie
Bertil Ryss (C), revisorsersättare

Beslut

Stämman fastställde underlaget.

§ 10

Val av revisor

Ärendebeskrivning

Styrelsen föreslår att fortsatt välja Azets Revision & Rådgivning AB och Adam Eriksson Levd som auktoriserad revisor.

Beslut

Stämman beslutar att välja revisor i enlighet med förslag.

§ 11

Övriga frågor

Inga övriga frågor

§ 12

Avslutning

Stämman avslutas.

BOLAGSSTÄMMOPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2026-05-28

Plats och tid	Vasagatan 1, KS-sammanträdesrum, kl. 10.00- 10:48
Beslutande	Rättviks Kommun företrädd av: Antal aktier 40 000 Antal röster 40 000 Ulrica Momqvist (C) Vilket utgör samtliga aktier och röster
Övriga deltagare	Rättviks skoljordbruk företrädes av: Olaspers Arne Eriksson (C), vice ordförande
Övriga närvarande	Hans-Erik Hellborg – Revisor Anders Knapp – VD Skoljordbruket Katharina Mansfeld – Kommundirektör Jonny Jones – Administrativ chef, skoljordbruket Erik Mååg – Ekonomichef Jessica Johansen – Kanslichef/sekreterare
Justerare	Ulrica Momqvist

Underskrifter Sekreterare	Jessica Johansen	Paragrafer	1 - 12
Ordförande	Olaspers Arne Eriksson (C)		
Justerare	Ulrica Momqvist (C)		

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ	Rättviks skoljordbruk AB		
Sammanträdesdatum	2026-05-28		
Datum då anslaget sätts upp	2026-06-	Datum då anslaget tas ned	2026-06-
Förvaringsplats för protokollet	Vasagatan 1		

Underskrift	
Jessica Johansen	

Innehållsförteckning

1. Stämmans öppnande
2. Val av ordförande vid stämman
3. Upprättande och godkännande av röstlängd
4. Val av protokolljusterare
5. Prövning huruvida bolagsstämman blivit behörlingen sammankallad
6. Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelse samt lekmannarevisorernas granskningsrapport
7. Beslut om:
   a) Fastställande av resultaträkning och balansräkning

   b) Dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt balansräkningen.

   c) Ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktören.
8. Fastställande av eventuella arvoden åt styrelsen och lekmannarevisrorer med suppleanter.
9. Anmälan av vilka styrelseledamöter och lekmannarevisorer med ersättare som utsetts av kommunfullmäktige.
10. Val av revisor
11. Övriga frågor
12. Stämmans avslutning

§ 1

Stämmans öppnande

Arne Eriksson (C) öppnade stämman och hälsade alla välkomna.

---

§ 2

Val av ordförande vid stämman

Beslut

Till ordförande för stämman valdes Arne Eriksson (C).

---

§ 3

Upprättande och godkännande av röstlängd

Röstlängd

Namn	Antal aktier
Rättviks Kommun genom Ulrica Momqvist (C)	40 000

Beslut

Stämman godkänner röstlängden.

---

§ 4

Val av protokolljusterare

Beslut

Ulrica Momqvist (C) valdes jämte ordförande Arne Eriksson (C) att justera stämmoprotokollet.

---

§ 5

Prövning huruvida bolagsstämman blivit behörigen sammankallad

Beslut

Stämman konstaterades vara sammankallad enligt gällande bolagsordning.

---

§ 6

Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelsen, samt lekmannarevisorernas granskningsrapport

Jonny Jones föredrar årsredovisningen och Hans-Erik Hellborg föredrar revisionsberättelsen samt granskningsrapporten från lekmannarevisorerna.

Beslut

Stämman beslutade att lägga informationen till handlingarna.

Årsredovisning, revisionsberättelsen och lekmannarevisorernas granskningsrapport biläggs protokollet.

---

§ 7

Beslut om:

a) **Fastställande av resultaträkning och balansräkning**

b) **Dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt balansräkningen**

c) **Ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktören.**

Ärendebeskrivning

Förlag från styrelsen och revisorerna:

a) Styrelsen förslår att fastställa resultaträkning och balansräkning.

b) Styrelsen föreslår att bolagets vinst på 1 139 195 kr disponeras så att beloppet överföres i ny räkning.

c) Ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktören föreslås av revisorerna.

Beslut

a) Stämman beslutade att fastställa resultaträkning och balansräkning

b) Stämman beslutar att bolagets vinst på 1 139 195 kr disponeras och överförs till ny räkning, enligt förslag från styrelsen.

c) Stämman beslutade att bevilja ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktör.

§ 8

Fastställande av eventuella arvoden åt styrelsen och lekmannarevisorer med suppleanter

Ärendebeskrivning

Styrelsen samt revisorernas arvoden är fastställda i enlighet med Rättviks kommuns arvodesreglemente, antagna av kommunfullmäktige 2018-12-13 § 104 och reviderade 2022-12-08 § 86.

Beslut

Stämman beslutade att fastställa arvoden åt styrelsen och lekmannarevisorer i enlighet med Rättviks kommuns arvodesreglemente, antagen av kommunfullmäktige 2018-12-13 § 104 och reviderade 2022-12-08 § 86.

§ 9

Val av vilka styrelseledamöter och lekmannarevisorer

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har 2022-12-08 § 96 beslutat om ledamöter till styrelsen enligt nedan.

2023-09-28 utökades styrelsen, efter beslut av kommunfullmäktige i § 57 och Anders Gravsjö (KD) och Inge Östlund (SD) valdes in som ledamöter.

Nuvarande lekmannarevisor valdes in 2025-06-12 § 32 och ersättaren valdes 2023-02-23 § 24.

Därmed ser sammansättningen ut enligt följande:

Styrelseledamöter

Erik Johansson (M), ordförande
Olaspers Arne Eriksson (C), vice ordförande och tf ordförande
Anders Gravsjö (KD), ledamot
Inge Östlund, (SD), ledamot
Pia Wiberg Hansson (S), ledamot

Revisorer:

Hans-Erik Hellborg (S), revisor
Bertil Ryss (C), revisorsersättare

Beslut

Stämman fastställde underlaget.

§ 10

Val av revisor

Ärendebeskrivning

Styrelsen föreslår att fortsatt välja Azets Revision & Rådgivning AB och Adam Eriksson Levd som auktoriserad revisor.

Beslut

Stämman beslutar att välja revisor i enlighet med förslag.

§ 11

Övriga frågor

Inga övriga frågor

§ 12

Avslutning

Stämman avslutas.

RÄTTVIKS FASTIGHETER AB
RFAB
795 80 RÄTTVIK

BOLAGSSTÄMMOPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2026-05-28

Plats och tid	Vasagatan 1, KS-sammanträdesrum, kl. 13.30- 13:54
Beslutande	Rättviks Kommun företrädd av: Antal aktier: 90 000 Antal röster: 90 000 Ulrica Momqvist (C) Vilket utgör samtliga aktier och röster
Övriga deltagare	Rättviks fastigheter AB företrädes av: Hans Furn (C)
Övriga närvarande	Lars-Erik Steger (S) vice ordförande RFAB Thomas Wahlstam Lekmannarevisor Maria Mårds VD RFAB John Oknelid Ekonomichef RFAB Katharina Mansfeld Kommundirektör Jessica Johansen Kanslichef/sekreterare
Justerare	Ulrica Momqvist

Underskrifter Sekreterare	Jessica Johansen	Paragrafer	1 - 12
Ordförande	Hans Furn (C)		
Justerare	Ulrica Momqvist (C)		

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ	Rättviks fastigheter AB		
Sammanträdesdatum	2026-05-28		
Datum då anslaget sätts upp	2026-06- 05	Datum då anslaget tas ned	2026-06- 29
Förvaringsplats för protokollet	Vasagatan 1		
Underskrift	Jessica Johansen		

Innehållsförteckning

1. Stämmans öppnande
2. Val av ordförande vid stämman
3. Upprättande och godkännande av röstlängd
4. Val av protokolljusterare
5. Prövning huruvida bolagsstämman blivit behörligen sammankallad
6. Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelse samt lekmannarevisorernas granskningsrapport
7. Beslut om:
   a) Fastställande av resultaträkning och balansräkning

   b) Dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt balansräkningen.

   c) Ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktören.

   d) Förslag om bolagsordning från kommunfullmäktige 2026-05-07 § 24 godkänns

   e) Förslag om nyemission från kommunfullmäktige 2026-05-07 § 25 godkänns.

8. Fastställande av eventuella arvoden åt styrelsen och lekmannarevisrorer med suppleanter.
9. Anmälan av vilka styrelseledamöter och lekmannarevisorer med ersättare som utsetts av kommunfullmäktige.
10. Val av revisor
11. Övriga frågor
12. Stämmans avslutning

§ 1

Stämmans öppnande

Hans Furn (C) öppnade stämman och hälsade alla välkomna.

---

§ 2

Val av ordförande vid stämman

Beslut

Till ordförande för stämman valdes Hans Furn (C).

---

§ 3

Upprättande och godkännande av röstlängd

Röstlängd

Namn	Antal aktier
Rättviks Kommun genom Ulrica Momqvist (C)	90 000

Beslut

Stämman godkänner röstlängden.

---

§ 4

Val av protokolljusterare

Beslut

Ulrica Momqvist (C) valdes jämte ordförande Hans Furn (C) att justera stämmoprotokollet.

---

§ 5

Prövning huruvida bolagsstämman blivit behörigen sammankallad

Beslut

Stämman konstaterades vara sammankallad enligt gällande bolagsordning.

---

§ 6

Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelsen, samt lekmannarevisorernas granskningsrapport

John Oknelid föredrar årsredovisningen, revisionsberättelsen samt granskningsrapporten från lekmannarevisorerna.

Beslut

Stämman beslutade att lägga informationen till handlingarna.

Årsredovisning, revisionsberättelse och lekmannarevisorernas granskningsrapport bifogas protokollet.

---

§ 7 a

Beslut om:

a) Fastställande av resultaträkning och balansräkning.

Ärendebeskrivning

Förslag från styrelsen, revisorerna och kommunfullmäktige:

a) Styrelsen förslår att fastställa resultaträkning och balansräkning.

Beslut

a) Stämman beslutade att fastställa resultaträkning och balansräkning.

§ 7 b

Beslut om:

b) Dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt balansräkningen

Ärendebeskrivning

b) Styrelsen föreslår att bolagets vinst på 3 195 766 kr disponeras och överförs till ny räkning.

Beslut

b) Stämman beslutade att bolagets vinst 3 195 766 kr disponeras enligt förslag från styrelsen genom att övergå i ny räkning.

§ 7 c

Beslut om:

c) Ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktören.

Ärendebeskrivning

c) Ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktören föreslås av revisorerna.

Beslut

c) Stämman beslutade att bevilja ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktör.

§ 7 d

Beslut om:

d) Förslag om bolagsordning från kommunfullmäktige 2026-05-07 § 24.

Ärendebeskrivning

d) Förslag om ändring i bolagsordning
Föreligger ändring av bolagsordning för Rättviks fastigheter AB.
Rättviks Fastigheter AB (RFAB) har lyft behov av att öka aktiekapitalet för att stärka bolagets finansiella ställning och skapa utrymme för ökade investeringsbehov.
Det nuvarande taket i bolagsordningen uppgår till 16 mnkr, vilket inte möjliggör den planerade nyemissionen om cirka 10 mnkr och inte heller framtida kapitalhöjningar.
För att nyemissionen ska kunna genomföras krävs därför att bolagsordningen justeras så att det högsta tillåtna aktiekapitalet höjs till 30 mnkr. Detta ger utrymme både för nuvarande emission och för framtida eventuella kapitaltillskott.
Nuvarande aktiekapital är 9 000 000 kr, motsvarande 90 000 aktier á 100 kr.
Föreslagen förändring innebär:

- lägsta aktiekapital: 1 000 000 kr
- högsta aktiekapital: 30 000 000 kr
- antal aktier: lägst 10 000, högst 300 000

En uppdatering av aktiekapital och §7 antal aktier i bolagsordningen krävs för att möjliggöra nyemissionen.

Beslut från Kommunfullmäktige 2026-05-07

1. Godkänna ändring av bolagsordningen gällande aktiekapital och antal aktier så att aktiekapitalet kan uppgå till mellan 10 000 000 kronor och 30 000 000 kronor och antal aktier till mellan 100 000 och 300 000 aktier (varje aktie är värd 100 kr).

Beslut

d) Stämman beslutade att godkänna ändringen i bolagsordningen i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2026-05-07 § 24.

§ 7 e

e) Förslag om nyemission (ändring av aktieägarkapital) från kommunfullmäktige 2026-05-07 § 25.

Ärendebeskrivning

e) Nyemission- Ändring av aktieägarkapital.

RFAB vill genomföra en nyemission genom kontantbetalning. Styrelsen föreslår att öka aktiekapitalet med högst 10 000 000 kr genom nyemission av högst 100 000 aktier. Kvotvärdet per aktie är 100 kr. Den totala emissionen uppgår till 10 000 000 kr och hela beloppet tillfaller aktiekapitalet, inget förs till överkursfond. Föreskrifterna i 13 kap. 6, 9 och 10 §§ aktiebolagslagen förklarades eftergivna.
Rättviks kommun äger bolaget till 100% och har genom ett kommunfullmäktigebeslut per 2025-05-07 beslutat att en nyemission ska ske genom kontantbetalning genom att emittera ytterligare 100 000 aktier till ett kvotvärde om 100 kr per aktie. De nya aktierna kommer emitteras av Rättviks Fastigheter AB och överföras till Rättviks kommun vid emissionen.
Det beslutades att aktiekapitalet ökas med 10 000 000 kr och att kvotvärdet är 100 kr per aktie. Inget överkursfond uppstår.
Det beslutades att aktierna tecknas genom kontantbetalning.
Det beslutades att de nya aktierna tidigast har rätt till utdelning nästkommande räkenskapsår."

Kommunfullmäktiges beslut 2026-05-07:

1. Rättviks kommun godkänner att en nyemission sker i Rättviks Fastigheter AB där 100 000 nya aktier emitteras till ett värde av 10 000 000 kr. Varje aktie är värd 100 kr.
2. Rättviks kommun deltar i nyemissionen och tecknar 100 000 nya aktier till ett värde av 10 000 000 kr.
3. Finansiering sker genom kommunens egen likviditet.

Beslut

e) Stämman beslutade att godkänna nyemissionen (ändring av aktieägarkapitalet) i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2026-05-07 § 25.

§ 8

Fastställande av eventuella arvoden åt styrelsen och lekmannarevisorer med suppleanter

Ärendebeskrivning

Styrelsen samt revisorernas arvoden är fastställda i enlighet med Rättviks kommuns arvodesreglemente, antagna av kommunfullmäktige 2018-12-13 § 104 och reviderade 2022-12-08 § 86.

Beslut

Stämman beslutade att fastställa arvoden åt styrelsen och lekmannarevisorer i enlighet med Rättviks kommuns arvodesreglemente, antagen av kommunfullmäktige 2018-12-13 § 104 och reviderade 2022-12-08 § 86.

§ 9

Anmälan av vilka styrelseledamöter och lekmannarevisorer med ersättare som utsetts av kommunfullmäktige i Rättvik

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har 2022-12-08 § 94 beslutat om ledamöter till styrelsen enligt nedan. Revisorer valdes 2023-02-23 § 22.

2023-09-28 valdes Carl-Gustaf Hammarberg (S) till ledamot.

2025-06-12 valdes Thomas Walstam (M) som revisor för Rättviks vårdlokaler.

Styrelseledamöter:

Hans Furn (C), ordförande
Lars-Erik Steger (M), Vice ordförande
Anders Ehrling (C), ledamot
Yvonne Junell (C), ledamot
Carl-Gustaf Hammarberg (S), ledamot
Lotta Grop Hed (S), ledamot
Christer Nilsson (SD), ledamot

Revisor

Thomas Walstam (M), ordinarie
Bertil Ryss (C), revisorsersättare

Beslut

Stämman fastställde underlaget.

§ 10

Val av revisor

Ärendebeskrivning

Styrelsen föreslår att fortsatt välja Azets Revision & Rådgivning AB och Adam Eriksson Levd som auktoriserad revisor.

Beslut

Stämman beslutar att välja revisor i enlighet med förslag.

§ 11

Övriga frågor

Inga övriga frågor

§ 12

Avslutning

Stämman avslutas.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2026-04-30

Styrelsen för Rättvik Vatten och Avfall AB

Dnr. 2026/7

Plats och tid	Rättviks Kommunhus, Flygeln Torsdag 30 april 2026, kl. 15:00-16:15	
Beslutande	Kari Karjalainen, ordförande Christer Bolestedt, vice ordförande Christer Karlsson Lars-Erik Jonsén Christer Nilsson Mats Dahlberg Jan-Erik Westlund	
Övriga närvarande	Lisbeth Martinsson Skinnar Petra Gunnarsson Karin Hansson	VD Ekonomichef, vice VD Sekreterare
Justerande	Christer Bolestedt och Mats Dahlberg	
Paragrafer	37-38	

Underskrifter

Ordförande _____
Kari Karjalainen

Justerande _____
Mats Dahlberg

Justerande _____
Christer Bolestedt

Sekreterare _____
Karin Hansson

Innehåll

§ 37 Detaljplan Utsikten 3
§ 38 Information till ägarna 5

§ 37 Detaljplan Utsikten

Beslut

Styrelsen i Rättvik Vatten och Avfall AB (RVAB) bedömer att alternativ B (GA-lösning) är möjlig att genomföra, men innebär en förhöjd juridisk och ekonomisk risk.

Med beaktande av detta rekommenderar styrelsen Rättviks kommun att stärka upp RVAB:s aktiekapital med 10 mkr, i syfte att kunna ta höjd för framtida risker:

- eventuellt framtida övertagande av anläggning
- rättsliga eller regulatoriska krav
- oförutsedda kostnader kopplade till avtalslösningen

Sammanfattning

Planprocessen för Detaljplan Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera, har pågått sedan planbesked beviljades 2021 av Samhällsutvecklingsutskottet. Planen drivs av en privat exploatör, som 2021 tecknade ett markanvisningsavtal med Rättviks kommun. Kommunen är markägare för hela området som avses exploateras, med undantag för fyra befintliga tomtplatser. Detaljplanen ger möjlighet att skapa ett bostadsområde för ungefär 47 småhustomter eller flerbostadshus med karaktären av småhus.

Planen har varit utställd för granskning under tiden 10 mars till 7 april 2026. I samband med granskning av detaljplanen har kommunen tagit fram ett utkast på exploateringsavtal, för planens genomförande. Avtalet hanterar bland annat frågor kring utbyggnad av allmän plats och tillhörande anläggningar, samt frågor kring VA-anläggningar nödvändiga för planens genomförande.

Planområdet ligger idag utanför verksamhetsområdet för allmänna vattentjänster. Frågan om hur området ska försörjas med vatten- och spillvattentjänster har undersökts av kommunen, som informerat Dala Vatten och Avfall AB samt styrelsen i Rättvik Vatten och Avfall AB om fyra alternativa lösningar (A-D).

Styrelsen i RVAB kommenterar nedan två av alternativen:

Alternativ A:
Lösning i form av att Rättviks kommun beslutar om utökning av verksamhetsområde för allmänna vattentjänster och VA-huvudmannen ansvarar för utbyggnad av anläggningen.

Kommentar RVAB:
Styrelsen anser detta vara det minst riskfyllda alternativet sett till att det är i linje med VA-lagstiftningen, dock med höga kostnader sett till utbyggnad, vilket därmed ger effekter på VA-taxan.

Alternativ B:
Lösning i form av inrättande av GA – gemensamhetsanläggning och att området ansluts till vatten och spillvattentjänster genom upprättande av ett avtal utanför verksamhetsområdet. Exploatören bygger inom området ut VA-anläggningen till anvisad förbindelsepunkt och bildar en GA.

Kommentar RVAB:

- Riskfyllt partnerförhållande/samverkansform som kräver mycket kunskap och engagemang av de boende för att fungera över tid.
- Vid ett ev. övertagande (antingen pga. missnöje från boende eller pga. brister i drift/underhåll) följer en del ekonomiska utmaningar: Anläggningsavgift efter övertagande av GA - VA Strategi
- Fastighetsägare kan begära att länsstyrelsen initierar tillsyn, vilket kan leda till föreläggande om inrättande av en allmän VA-anläggning. Denna artikel belyser riskerna: Gemensamhetsanläggningar för VA - VA Strategi
- RVAB rekommenderar att frågetecken kopplat till moms utreds av kommunen tillsammans med momsjurist innan beslut fattas.

Skickas till
Rättviks kommun

§ 38 Information till ägarna

Beslut

Protokollet skickas för information till Rättviks kommuns kommunstyrelse.

Dnr. 2026/6

Plats och tid	Dala Vatten och Avfall AB, Konferensrum Björken Onsdag 20 maj 2026, kl. 09:00-10:30
Beslutande	Mats Erkers, ordförande Anders Bengtsson Kari Karjalainen Inge Östlund Peter Vogt Åke Arnesson Pär Skagerling (deltar via teams) Erik Bergström (Arbetstagarrepresentant)

Övriga närvarande	Lisbeth Martinsson Skinnar	VD
	Petra Gunnarsson	Ekonomichef, vice VD
	Jenny Fredby	Chef Planering & Utredning
	Tomas Walstam	Lekmannarevisor
	Karin Hansson	Sekreterare

Justerande	Anders Bengtsson
Paragrafer	18-31

Underskrifter

Ordförande _____
Mats Erkers

Justerande _____
Anders Bengtsson

Sekreterare _____
Karin Hansson

Innehåll

§ 18 Fastställande av dagordning 3
§ 19 Föregående protokoll 4
§ 20 Återkoppling från ägarråd 20/4 5
§ 21 Risk- och internkontroll/avvikelser 7
§ 22 NIS 2 8
§ 23 Säkerhet och beredskap 9
§ 24 Uppdragsprotokoll 10
§ 25 Ekonomi 2026 11
§ 26 Planerade Effektiviseringar 12
§ 27 Granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s verksamhet -Begäran om yttrande 13
§ 28 Bolagsövergripande projekt – statusrapport 15
§ 29 Pågående upphandlingar 16
§ 30 Övriga frågor 17
§ 31 Information till ägarna 17

§ 18 Fastställande av dagordning

Beslut

Dagordningen fastställs med tillägg under Övriga frågor av punkterna Kundundersökning avseende test för insamling av metallförpackningar med box samt Sortering ofärgat glas, färgat glas och metallförpackningar fastighetsnära.

§ 19 Föregående protokoll

Beslut

Styrelsen har tagit del av föregående sammanträdesprotokoll och inga synpunkter framkommer.

Sammanfattning

Ordförande ställer frågan om det finns synpunkter på protokollet från styrelsens sammanträde 2026-03-11, §§ 1-17.

Beslutsunderlag

-Protokoll Dala Vatten och Avfall AB, 2026-03-11, §§ 1-17.

§ 20 Återkoppling från ägarråd 20/4

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

Dala Vatten och Avfall AB sammankallade den 20 april till ägarråd i syfte att informera om ärendena:

- Nödvattenplaner (ansvarsfördelning, roller, budget, resurser etc.)
  - Information om pågående arbete

- Insamlingsmetod för ofärgat glas, färgat glas och metallförpackningar (GGM) fastighetsnära - Inriktningsdialog

Information gavs om pågående arbete med framtagande av nödvattenplaner i respektive ägarkommun, i syfte att skapa en enhetlig syn på nuläget och förbereda för kommande beslut på området avseende fördelning av ansvar mellan ägarkommuner och VA-huvudman samt resurssättning såväl personellt som materiellt.

VD redogjorde för bolagets pågående arbete med framtagande och införande av en metod för fastighetsnära insamling av förpackningar av ofärgat glas, färgat glas och metall, i syfte att uppnå gällande lagstiftning 1 januari år 2027.

Bolagets mål har varit att tillse en flexibel insamlingsmetod om förutsättningarna på området skulle komma att förändras. En metod där ersättningen från Naturvårdsverket kopplat till GGM täcker avfallskollektivets kostnader och som inte generera flera kärl på tomten - en metod som uppnår kundnöjdhet.

4 alternativa metoder redovisades varav alternativ 1 utgjorde det mest gångbara alternativet baserat på ovanstående. En diskussion fördes avseende om beslutet av metod är att betrakta som en principiellt viktig fråga, vilket påverkar om beslutet bör fattas - av respektive ägarkommuns kommunfullmäktige eller kan fattas i respektive teknikbolagsstyrelse.

Bolaget föreslog att beslut bör fattas så snart som möjligt, senast under maj månad, i syfte att kunna skapa så bra ekonomiska förutsättningar som möjligt för respektive avfallskollektiv. Ett senare beslut än maj skulle medföra att

lagstiftningen inte kommer att kunna efterlevas den 1/1 år 2027, baserat på leveranstid på behövligt insamlingsfordon.

Eventuella olikartade beslut i respektive kommun/teknikbolag skulle även komma att få negativa ekonomiska konsekvenser för avfallskollektiven under år 2027.

Ägarrådet gav därför VD i uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag som tydligt redovisar konsekvensen av att fatta beslut senare än maj och översända till respektive ägarkommun för ställningstagande. Framtagna underlag skickades 2026-04-29.

§ 21 Risk- och internkontroll/avvikelser

- Fastighetsnära insamling av förpackningar ska vara infört till 1 januari 2027
- Tillfälligt ökad arbetsbelastning

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

VD informerar om att det inom bolaget pågår ett arbete med att tillse en metod för fastighetsnära insamling av förpackningar av ofärgat glas, färgat glas och metall (GGM), vilket enligt lagkrav ska vara infört den 1 januari år 2027.

Frågan diskuterades på ägarrådet i Dala Vatten och Avfall AB den 20/4 och VD ser en risk i att låta beslut dra ut på tiden.

Vid beslut om insamlingsmetod vid senare tillfälle än maj 2026 (teknikbolag eller KF) ses flera risker. Lagstiftningen om fastighetsnära insamling riskerar att inte efterlevas fullt ut till den 1 januari år 2027. Utfallet försämras i de framtagna kalkylerna, då ersättning från Naturvårdverket kopplat till GGM uteblir tills ett fullskaligt system finns på plats samt att världsläget över tid medför allt mera ökade priser på produkter med fossilt innehåll, så som kärl och boxar.

Det har under innevarande år skett en tillfälligt ökad arbetsbelastning kopplat till antalet inkomna granskningsrapporter och även en ökning av begäran om allmänna handlingar. Hanteringen ingår i bolagets ordinarie administrativa uppgifter och granskningar välkomnas. Den senaste tiden har dock mera resurser krävts av bolagsledningen, i syfte att tillse skyndsam återkoppling och granskningsyttranden etc. inom utsatt tid. Ökningen har medfört att andra prioriterade och planerade uppgifter riskerar att försenas.

Beslutsunderlag

-Risk och internkontroll, maj 2026

§ 22 NIS 2

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

VD informerar om att Dala Vatten och Avfall AB sedan tidigare i enlighet med cybersäkerhetslagen anmält sin verksamhet till Myndigheten för civilt försvar.

Ett internt arbete pågår med att bland annat se över utbildningar för styrelser och ledning samt även interna rutiner avseende incidentrapportering etc.

Ytterligare information kommer att delges styrelsen på kommande möte i september.

§ 23 Säkerhet och beredskap

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

VD informerar om att Leksands kommun utpekats av Livsmedelsverket som en av flera aktörer berättigade att ansöka om investeringsstöd för dricksvattenförsörjning avseende år 2026 och 2027. Leksand Vatten AB har därmed ansökt om och även beviljats investeringsstöd.

Samtliga teknikbolag kommer senast den 31 maj att ansöka om investeringsstöd för avloppsberedskap via Naturvårdsverket. Ansökan är öppen för samtliga av landets kommuner, kommunalförbund och kommunala bolag som är huvudmän enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV).

§ 24 Uppdragsprotokoll

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

Ärendet ”personalkostnader” i uppdragsprotokollet är ännu inte helt färdigställt och planeras kunna redovisas på kommande styrelsemöte i september.

Beslutsunderlag

-Uppdragsprotokoll Dala Vatten och Avfall AB, 2026-05-20

§ 25 Ekonomi 2026

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

Ekonomichef informerar om nuläget i bolagets ekonomi baserat på bilagt underlag.

Beslutsunderlag

-Ekonomi 2026 DVAAB 2026-03-31

Bilaga

-Ekonomi 2026 DVAAB 2026-03-31

Skickas till

-Respektive ägarkommun

§ 26 Planerade Effektiviseringar

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

VD informerar om att bolagets arbete med effektiviseringar löper på.
En redovisning görs av genomförda effektiviseringar sedan styrelsemötet i mars.

Bland annat har en konkurrensutsättning av bolagets personlarm genomförts. Intervallet för tömning av behållare avseende tidningar utökats på flera återvinningsstationer och hanteringen av kärl vid centrala uppsamlingsstationer (CUS) effektiviserats.

Beslutsunderlag

- Presentation positiva ekonomiska åtgärder 2026-05-20

§ 27 Granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s verksamhet -Begäran om yttrande

Beslut

Styrelsen uppdrar till VD att tillsammans med styrelsens ordförande färdigställa ett yttrande baserat på de rekommendationer som redovisas i granskningsrapporten.

Sammanfattning

På uppdrag av lekmannarevisorer och ägarkommunernas revisorer har Azets Revision & Rådgivning genomfört en granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s (DVA) verksamhet. Granskningen har resulterat i en rapport innehållande rekommendationer som respektive styrelse förväntas yttra sig över i enlighet med nedanstående datum:

Dala Vatten och Avfall AB	2026-06-18
Gagnefs Teknik AB	2026-08-15
Leksand Vatten AB	2026-08-17
Rättvik Vatten och Avfall AB	2026-06-18
Vansbro Teknik AB	2026-06-18

Rekommendationer:

Ägarkommuner

- Etablera ett stärkt och mandatsatt ägarråd för strategiska frågor.
- Harmoniserar ägardirektiven för teknikbolagen.
- Formalisera och harmonisera uppsikten mellan kommunerna.
- Säkerställ att ägarrådet och ägardialogerna används enligt sin avsedda roll.
- Utveckla en gemensam modell för prioritering och finansiering av investeringar.

Teknikbolag

- Stärk teknikbolagens beställarfunktion. Med en stärkt beställarfunktion avses att respektive teknikbolag har en tydligt definierad roll, gemensamma processer för kravställning, prioritering av investeringar och systematisk uppföljning av DVAAB:s leveranser.
- Renodla och tydliggör rollerna mellan beställare och utförare.

DVAAB

- Inför en enhetlig, integrerad rapporteringsmodell.
- Påskynda etableringen av ett systematiskt internkontroll- och riskramverk.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande Granskning av Ägarstyrning DVAAB, 2026-04-30
- Rapport: Granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s verksamhet, 2026-03-18
- Missiv: Granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s verksamhet, 2026-03-20

Skickas till

- Azets Revison & Rådgivning, Johan Malm

§ 28 Bolagsövergripande projekt – statusrapport

- Månadsfakturering

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

Ett införande av månadsfakturering har efterfrågats av vissa ägarkommuner och även kunder. Ekonomichef informerar om att en utredning pågår och att bolaget kommer att ta fram underlag inför beslut i ärendet i september.

Beslutsunderlag

- Månadsfakturering 2027, 2026-05-20

§ 29 Pågående upphandlingar

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

VD informerar om pågående upphandlingar inom Dala Vatten och Avfall AB och teknikbolagen.

Beslutsunderlag

- Pågående upphandlingar 2026-05-20

§ 30 Övriga frågor

- Återkoppling från styrelseresa/studiebesök
- Kundundersökning
- Sortering ofärgat glas, färgat glas och metallförpackningar (GGM)

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

VD informerar om genomförd studieresa som samtliga styrelser erbjöds att delta vid den 6-7 maj. Resans syfte var skapa ökad kunskap kring återvinning av insamlade förpackningsslag genom att besöka Svensk Glas Återvinning SGÅ, Tekniska Verken och Site Zero (Svensk plaståtervinning).

VD redovisar resultatet från genomförd kundundersökning avseende test av insamling av metallförpackningar fastighetsnära i box.

Peter Vogt lyfter frågan om bolaget bör sammankalla dalabänkens riksdagspolitiker och om möjligt genom dialog kunna påverka lagstiftningen avseende fastighetsnära insamling av GGM. Med målet att behålla insamling av GGM på återvinningsstationer, vilket anses vara en fullt ut fungerande insamlingsmetod.

Beslutsunderlag

- Styrelseresa med studiebesök, maj 2026
- Kundundersökning box för metall maj 2026

§ 31 Information till ägarna

Beslut

Protokollet skickas som information till ägarkommunernas kommunstyrelser.

Dala Vatten och Avfall

Dala Vatten och Avfall AB
Prognos 2026

2026-05-20

Dokument-ID 09222115557579466358 Bilaga 1

Dala Vatten och Avfall AB

DVAAB 2026-03-31

Resultatrapport Bolaget, tkr

	Utfall 2026-03	Budget 2026-03	Avvikelse Utfall-Budget	Prognos 2026	Budget 2026	Avvikelse Utfall-Budget
Intäkter teknikbolagen drift	21 478	20 419	1 059	82 677	81 677	1 000
Intäkter teknikbolagen investering	1 444	3 250	-1 806	13 000	13 000	0
Övriga intäkter	0	0	0	500	0	500
INTÄKTER	**22 922**	**23 669**	**-747**	**96 177**	**94 677**	**1 500**
Produktionskostnader	0	0	0	0	0	0
Kostnader DVAAB	0	0	0	0	0	0
Övriga kostnader	-6 021	-4 516	-1 505	-24 362	-18 062	-6 300
Personalkostnader	-17 232	-18 335	1 104	-70 490	-75 290	4 800
SUMMA KOSTNADER	**-23 252**	**-22 851**	**-402**	**-94 852**	**-93 352**	**-1 500**
Rörelseresultat	**-330**	**818**	**-1 149**	**1 325**	**1 325**	**0**
Avskrivningskostnader	-171	-168	-3	-675	-675	0
Resultat före finansiella poster	**-501**	**651**	**-1 152**	**650**	**650**	**0**
Finansiella poster	-155	-161	6	-650	-650	0
Årets resultat	**-656**			**0**		

Intäkter teknikbolagen drift 1,0 mkr större debiterade intäkter, varav VA 1,7 mkr större och avfall 0,7 mkr lägre än budget

Intäkter teknikbolagen investering

Övriga intäkter Sålda fordon 0,5 mkr

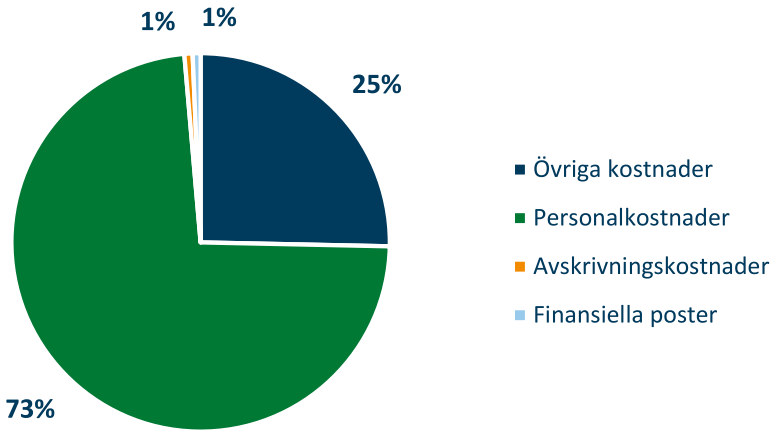
Övriga kostnader Inhyrd bemanning och konsultkostnad 5,8 mkr större än budget. Fastighetskostnader 0,5 mkr större än budget.

Personalkostnad Lönekostnad 4,8 mkr lägre än budget p g a vakanta tjänster och pågående rekrytering.

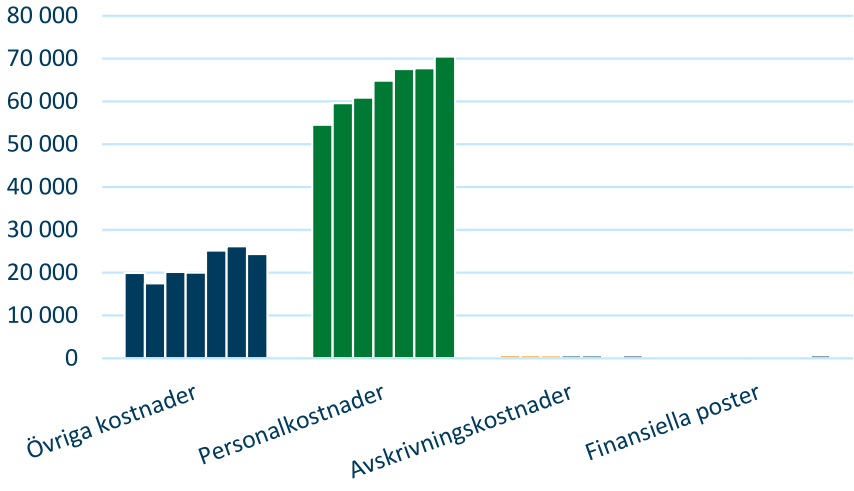
Avskrivningskostnader

Finansiella poster Genomsnittlig budgeterad ränta 2,5%

DVAAB fördelning av kostnader 2026

DVAAB fördelning av kostnader 2020-2026

Dala Vatten och Avfall

Avsiktsförklaring- Samverkan inom socialtjänstens område

Leksande, Rättvik och Gagnef kommun

2026-04-09

Inledning

Denna avsiktsförklaring markerar en gemensam nystart för samverkan mellan Gagnef, Leksand och Rättviks kommuner inom socialtjänstens område.

Socialtjänstens verksamhet omfattar:

- Äldreomsorg
- Hälso- och sjukvård
- Funktionsstöd
- Individ- och familjeomsorg

Mot bakgrund av den nya socialtjänstlagen och de ökade krav som ställs på en mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst ser kommunerna ett behov av att fördjupa och utveckla sin samverkan.

Genom denna avsiktsförklaring uttrycker parterna en gemensam vilja att samverka för att stärka kvalitet, likvärdighet och hållbarhet i socialtjänsten – med invånarnas behov i centrum.

Syfte

Syftet med denna avsiktsförklaring är att skapa en gemensam grund för att identifiera och utveckla områden där Gagnef, Leksand och Rättviks kommuner kan samverka över kommungränserna inom socialtjänstens verksamhetsområden.

LEKSANDS KOMMUN RÄTTVIKS KOMMUN GAGNEF

Genom samverkan vill kommunerna:

- identifiera gemensamma behov och utvecklingsområden
- ta tillvara varandras kunskap och erfarenheter
- stärka förutsättningarna för gemensamma initiativ och lösningar

Avsikten är att stegvis utveckla en samverkan som bidrar till en mer sammanhållen, likvärdig och hållbar socialtjänst. I takt med att konkreta samverkansområden identifieras och behov av mer formaliserade former uppstår, kan dessa regleras genom särskilda samverkansavtal mellan berörda kommuner.

Inriktning för samverkan

Samverkan mellan kommunerna utgår från en gemensam ambition att:Dela kompetens, erfarenheter och resurser för att ta tillvara gemensam kunskap och stärka helheten.

- Dela kompetens, erfarenheter och lärdomar.
- Minska sårbarheten i de enskilda kommunerna genom gemensamma lösningar och stödstrukturer.
- Öka den gemensamma utvecklingskraften genom samordnat arbete och gemensamma prioriteringar.
- Skapa bättre förutsättningar för invånarna att få rätt stöd i rätt tid

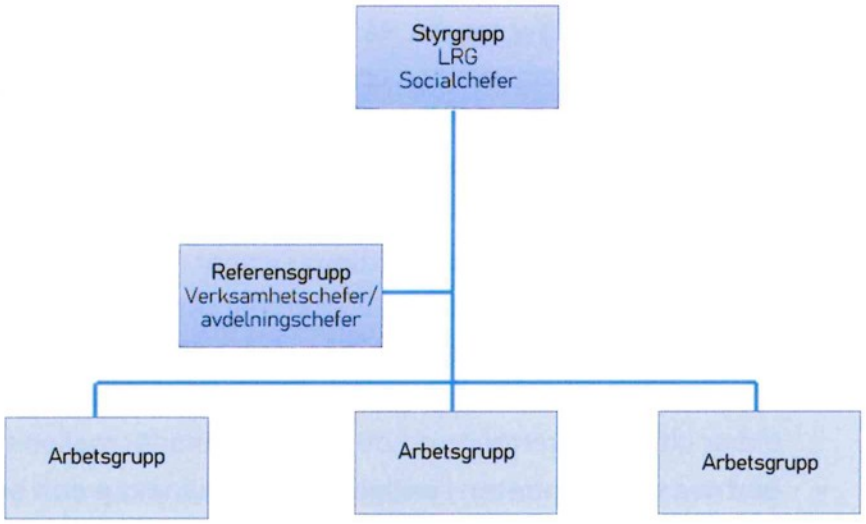
Former för samverkan

För att möjliggöra samverkan avser kommunerna att etablera en gemensam struktur bestående av:

- en styrgrupp med representation från respektive kommun som träffas minst två gånger per termin för att följa upp arbetet, besluta om inriktning och prioritera kommande insatser.
- Ordförandeskapande för styrgruppen roterar mellan kommunerna.
- Referensgruppen och styrgruppen träffas minst en gång per år gemensamt för dialog, erfarenhetsutbyte och gemensam omvärldsanalys som leder fram till en handlingsplan för kommande år.
- Referensgruppen träffas utifrån uppdragets behov, med ansvar för att driva det.
- Referensgruppen ansvarar för arbetsgrupperna och följer upp arbetet.
- Arbetsgrupper arbetar enligt uppdrag från referensgruppen.

LEKSANDS KOMMUN RÄTTVIKS KOMMUN GAGNEF

LRG Socialtjänstforum- organisation

Socialcheferna i respektive kommun har en plats i styrgruppen. Ordförandeskapet växlar årligen och är rullande enligt följande:

- År 2026, Rättvik
- År 2027, Gagnef
- År 2028, Leksand

Styrgruppen ger skriftliga uppdrag till referensgruppen.

Referensgruppen består av mellanchefer som idag är verksamhetschefer och avdelningschefer. De arbetar utifrån de skriftliga uppdragen men kan också lyfta förslag på inriktning och uppdrag till styrgruppen. Referensgruppen ansvarar också för att där det finns behov, skapa arbetsgrupper som arbetar med uppdragen. Återrapportering från arbetsgrupperna sker i första hand till referensgruppen. Referensgruppen ansvarar för att återkoppla till styrgruppen.

LEKSANDS KOMMUN RÄTTVIKS KOMMUN GAGNEF

Principer för samverkan

Nya socialtjänstlagen är grunden i samverkan som syftar till att göra socialtjänsten mer förebyggande tillgänglig och kunskapsbaserad med medborgaren i fokus.

- **Arbeta mer förebyggande:** Nå ut till människor innan problem uppstår eller växer. Erbjuda snabbare och enklare insatser utan behovsprövning.
- **Vara lätt tillgänglig:** För att socialtjänsten ska kunna arbeta förebyggande och erbjuda tidiga insatser krävs att människor har kunskap om socialtjänsten och att det är enkelt att komma i kontakt med den.
- **Främja jämställda levnadsvillkor:** Kvinnor och män ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter, till exempel genom att socialtjänsten säkerställer att kvinnor och män bemöts utifrån sina individuella förutsättningar – utan könsstereotypa föreställningar – och att verksamhetens praktiska utformning inte bidrar till att upprätthålla omotiverade skillnader mellan könen.
- **Bedriva verksamheten i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet**: Den hjälp som erbjuds ska baseras på bästa tillgängliga kunskap om vad som kan göra mesta möjliga nytta för individen.
- **Systematisk och löpande uppföljning** behöver bli tydligare och gälla för samtliga av socialtjänstens verksamhetsområden. Den nya lagen är fortsatt en målinriktad ramlag, vilket innebär att den ger övergripande regler, ramar och principer, men kommunerna kan anpassa lösningar efter behov och lokala förutsättningar.

Sekretess, informationsdelning och juridik

Parterna ska vid all samverkan följa gällande lagstiftning om sekretess och hantering av personuppgifter, inklusive Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt dataskyddsförordningen (GDPR). Informationen som delas mellan kommunerna ska alltid begränsas till vad som är nödvändigt för att fullgöra det gemensamma uppdraget.

Ingen personuppgift eller annan sekretessbelagd uppgift får delas utan att det finns lagligt stöd och en tydlig bedömning av ändamål och behov. Varje kommun ansvarar för att säkerställa att medarbetare som deltar i samverkan har kunskap om och följer sekretess- och dataskyddsreglerna.

Vid gemensamma analyser, uppföljningar eller utvecklingsarbeten ska uppgifter som kan kopplas till enskilda så långt som möjligt anonymiseras eller aggregeras.

Resursfördelning och ansvar

Parterna ansvarar gemensamt för att säkerställa att samverkan har de resurser som krävs för att genomföra överenskomna insatser. Varje kommun bidrar med kompetens, tid och deltagande utifrån sina förutsättningar och i en omfattning som står i proportion till uppdragets behov.

Styrgruppen ansvarar för att tydliggöra vilken resursinsats som krävs för varje uppdrag samt hur ansvaret ska fördelas mellan kommunerna. Fördelningen kan variera beroende på uppdragets art, särskilda lokala förutsättningar.

Varje kommun ansvarar för att säkerställa att utsedda representanter har mandat att fatta beslut inom ramen för sitt uppdrag och att nödvändiga resurser avsätts för att arbetet ska kunna genomföras. Vid större gemensamma utvecklingsinsatser ansvarar styrgruppen för att ta fram förslag på resursfördelning, inklusive eventuell finansiering, som beslutas av respektive kommun.

Om en kommun får svårigheter att fullfölja sin del av uppdraget ska detta skyndsamt meddelas till styrgruppen, som beslutar om eventuella justeringar eller omfördelningar av ansvar och resurser.

Uppföljning och revidering av avtal

Styrgruppen ansvarar för att årligen följa upp hur samarbetet fungerar och bedöma om avtalet fortsatt motsvarar parternas behov och intentioner. Uppföljningen ska omfatta verksamhetsresultat, funktionalitet i samverkansstrukturerna samt behov av justeringar i uppdrag, ansvar eller arbetssätt.

Avtalet ska ses som ett levande dokument och revideras vid behov. Förslag på ändringar kan lämnas av samtliga parter och behandlas av styrgruppen. Revideringar träder i kraft först efter att de godkänts av respektive kommuns socialförvaltning, i enlighet med lokala beslutsordningar.

Om större förändringar i lagstiftning, organisation eller styrning sker som påverkar samverkan ska avtalet omprövas skyndsamt.

LEKSANDS KOMMUN RÄTTVIKS KOMMUN GAGNEF

Årshjul

Styrgruppsmöten: Två möten per termin.

Referensgruppen: Möten anpassas till uppdrag men minst två gånger om året.

Arbetsgrupper: Möten utifrån uppdrag.

Styrgrupp och referensgrupp träffas en dag sista kvartalet varje år för att följa upp arbetet och lägga en plan för kommande år.

Gagnefs kommun
Ulrika Gärdsback/Socialchef

Datum och plats: 260513 Leksand

Leksands kommun
Jasmin Löf/Socialchef

Datum och plats: 260513 Leksand

Rättviks kommun
Malin Lindén Ohlsson/ Socialchef

Datum och plats: 260513 Leksand

LEKSANDS KOMMUN RÄTTVIKS KOMMUN GAGNEF

Datum
2026-06-03

Dnr
KLK 2026/159 002

Stab och serviceförvaltningen
Linn Engblom, 024870821
linn.engblom@rattvik.se

Anmälan av fattade delegationsbeslut juni 2026

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen

1. Godkänna redovisningen av fattade delegationsbeslut.

Sammanfattning

Här redovisas fattade delegationsbeslut från utskott och från enskilda beslutsfattare. Redovisningen sker regelbundet från delegater i enlighet med kommunstyrelsens delegationsordning.

Delegationsbeslut fattade av samhällsutvecklingsutskottet 2026-05-06

§ 42 Köp- och exploateringsavtal till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera

Delegationsbeslut fattade av allmänna utskottet 2026-06-02

§ 47 Helårsprognos 2026

§ 48 Stab- och serviceförvaltningens helårsprognos 2026

§ 50 Ansökan om verksamhetsbidrag KomFri 2026

Delegationsbeslut fattade av samhällsutvecklingsutskottet 2026-06-03

§ 44 Samhällsutvecklingsförvaltningens helårsprognos 2026

§ 46 Äskande av medel för utredningar till detaljplaner

§ 47 Detaljplan för Glassen, del av Sätra 1:9 med flera

§ 48 Ändring av detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn B51C

§ 49 Ansökan om stöd till ung företagsverksamhet

§ 50 Ansökan bidrag för RAW, Rättvik Active Week 2026, Rättviks turistförening

§ 51 Visit Village, ansökan kommunalt stöd platsutveckling Vikarbyn

§ 52 Äskande av medel för korrigering marklutning och markavvattning av grusplan på Lerdal 5:17

§ 55 Rättvik 1:2 Arrendeavtal för tennisbanor

§ 56 Konstsmeden 2 arrendeavtal för avfallshantering

§ 57 Exploateringskonto för två småhustomter i Backa

Delegationsbeslut fattade av bildningsutskottet 2026-06-03

§ 43 Barn- och utbildningsförvaltningens helårsprognos 2026

§ 44 Ansökan Yrkeshögskoleutbildning Driftledare lantbruk

§ 45 Ansökan Yrkeshögskoleutbildning Styckare - slakt, styckning och hantering

§ 46 Ansökan Yrkeshögskoleutbildning Livsmedelsodlare – yrkesutbildning inom växthus och frilandsodling

Delegationsbeslut fattade av socialutskottet 2026-06-04

§ 27 Remiss TEHDAS2 E-hälsomyndigheten

§ 28 Rapport fördjupad nulägesanalys socialförvaltningen

§ 30 Socialförvaltningens helårsprognos 2026

§ 31 Uppföljning av åtgärdspaketet 2026

Linn Engblom
Nämndsekreterare

Bilagor

a) Rapport, *Lista över anställningar 20260505-20260601,* daterad 2026-06-01.

b) Rapport, *Anmälan fattade delegationsbeslut tjänstemän och ordförande till KS 2026-06-16,* daterad 2026-06-08.

Avslutade rekryteringsärenden under perioden 260505-260601

Titel	Ref nr	Lediga platser	Totalt anställda	Totalt antal ansökningar
Intresseanmälan: timvikariat	2025/72	1	56	147
Kurator till Centrala Elevhälsan	2026/8	1	1	18
Biträdande rektor	2026/13	1	1	20
Lärare till den anpassade gymnasieskolan gymnasiegemensamma ämnen	2026/17	1	0	14
Bibliotekarie med inriktning MIK	2026/18	1	0	21
Senior socionom till Individ- och familjeomsorgen	2026/21	1	1	4
Vikarierande fiolpedagog 50%	2026/24	1	0	5
Lärare mot fritidshem inriktning Idrott och hälsa	2026/27	1	1	13
Distriktssköterska eller Sjuksköterska till Rättviks Hemsjukvård, 100%	2026/34	1	1	6
Lärare i textilslöjd	2026/38	1	1	7
Lärare i matematik, vikariat 1 år	2026/41	1	1	7
Lärare i tyska och spanska	2026/43	1	0	1
Arbetsledare stallet på Stiernhööksgymnasiet	2026/51	1	1	1
Planarkitekt (vik)	2026/52	1	0	50
Handläggare	2026/53	1	1	1
Musiklärare grundskola	2026/60	1	0	9

timvikariat (2025/72)
2025/72-162 Victoria Hellström
2025/72-157 Lena Gellerbrandt
2025/72-156 Felicia Klockar
2025/72-155 Angelica Granath
2025/72-154 Nina Backlund
2025/72-150 Stina Gustavsson
2025/72-164 Anders Modén
2025/72-138 Veronica Hedh
2025/72-132 Emil Dahlander
2025/72-128 Tea Gregory
2025/72-123 Anieka Weijer
2025/72-119 Liam Olsén
2025/72-118 Elin Lindqvist
2025/72-116 Louise Sahlmén
2025/72-112 Jasmine Lundblad
2025/72-108 Abdisaid Omar
2025/72-106 HELLEN GITHIGA
2025/72-105 Heba Alhija
2025/72-97 Viktor Lundin
2025/72-94 Annika Papmehl-Dufay
2025/72-92 Freja Fyhr
2025/72-89 Pia Estola

2025/72-78 Lwam Rezene Mengisteab
2025/72-77 Sara Ström
2025/72-71 Isabelle Speltdoorn
2025/72-70 Emelie Unstad
2025/72-69 Conny Swan
2025/72-63 Najibullah Rahimi
2025/72-57 Maja Garcia
2025/72-55 Meja Werkmästar
2025/72-54 Romina Tuinstra-Alvarez
2025/72-51 Rita Lagesen Hedvall
2025/72-49 Tim Carlberg Johansson
2025/72-47 Lena Erkers
2025/72-45 Hanna Feldt
2025/72-43 Max Törnberg
2025/72-42 Anneli Danielsson
2025/72-35 Joachim Åström
2025/72-33 Viktoria Fredriksson
2025/72-75 Yaseen Alebbo
2025/72-127 Mutaz Alhija
2025/72-25 Jenny Johansson
2025/72-22 Martina Kignell
2025/72-21 Arv Britt-Marie Bergman
2025/72-18 Daniëlle Hofstra- Mooibroek
2025/72-16 Ann-Marie Nygårds
2025/72-15 Emma Olaspers
2025/72-14 Isabell Zaragoza
2025/72-12 Molly Svens
2025/72-11 Jennifer Sjölin
2025/72-8 Ida Dahlman
2025/72-5 David Wiklund
2025/72-4 Elaine gravsjö
2025/72-1 Annika Blanck
2025/72-131 Ros-Marie Israelsson
2025/72-95 Sol-Britt Liljegard Johansson

Kurator till Centrala Elevhälsan (2026/8)
2026/8-12 My Terner

Biträdande rektor (2026/13)
2026/13-16 Katarina Lissollas

Senior socionom till Individ- och familjeomsorgen (2026/21)
2026/21-4 Jimmy Uppling

Lärare mot fritidshem inriktning Idrott och hälsa (2026/27)
2026/27-4 Henrik Santesson

Distriktssköterska eller Sjuksköterska till Rättviks Hemsjukvård, 100% (2026/34)
2026/34-6 Sara Ramsay

Lärare i textilslöjd (2026/38)
2026/38-7 Kajsa Tillman

Lärare i matematik, vikariat 1 år (2026/41)
2026/41-4 Erik Emanuelsson

Arbetsledare stallet på Stiernhööksgymnasiet (2026/51)
2026/51-1 Louise Jareholm

Handläggare (2026/53)
2026/53-1 Lina Ludvigsson

Delegeringsbeslut

Utskriftsdatum: 2026-06-08 **Utskriven av:** Linn Engblom

Diarieenhet:	Kommunstyrelsen
Beslutsfattare:	Alla
Riktning:	Inkomna, Upprättade
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum:	2026-06-16
Sekretess:	Visas ej

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	**Avsändare/Mottagare**	**Beslutsfattare**
Ärendenummer	**Ärendemening**	**Kategori**
		Ansvarig
2026.3010	Schemabanken PUBA Personuppgiftsbiträdesavtal sign 2026	§1/2026
2026-05-20	Euronetics Holding AB	Anki Pellgård
KLK 2026/781	Personuppgiftsbiträdesavtal, PUBA, för Schemabanken Euronetics Holdning AB, 2026	
		Anki Pellgård
2026.2832	Delegationsbeslut ansökan om bidrag BRIS 2027	§2/2026
2026-05-13		Bengt Stor
KLK 2026/708	Ansökan bidrag 2026 BRIS region Mitt	
		Linn Engblom
2026.3157	Delegationsbeslut	§2/2026
2026-05-27		Jonny Jones
KLK 2026/815	Försäljning av industritomt Lerdal 35:58	
		Robert Lundgren
2026.3180	Uppsägning av fastighetsskötaravtal mellan kommunen och Rättviks Fastigheter AB	§2/2026
2026-05-18	Rättviks fastigheter AB	Katharina Mansfeld
KLK 2026/753	Uppsägning av fastighetsskötaravtal mellan kommunen och Rättviks Fastigheter AB	
		Katharina Mansfeld
2026.3014	Beställning i lantmäterifråga om att ändra fastighetsregleringen på åkeriområdet	§37/2026
2026-05-20		Peter Nilsson
KLK 2026/782	Fastighetsreglering tomtplatser på åkeriområdet, Rättvik	
		Peter Nilsson
2026.3024	Markupplåtelseavtal markförlagd kabel	§38/2026
2026-05-21		Peter Nilsson
KLK 2026/784	Markupplåtelseavtal markförlagd kabel	
		Peter Nilsson
2026.3029	Markupplåtelseavtal markförlagd kabel	§39/2026

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2026-05-21		Peter Nilsson
KLK 2026/786	Markupplåtelseavtal markförlagd kabel	
		Peter Nilsson
2026.3034	Markupplåtelseavtal markförlagd kabel	§40/2026
2026-05-21		Peter Nilsson
KLK 2026/787	Markupplåtelseavtal markförlagd kabel	
		Peter Nilsson
2026.3066	Markupplåtelseavtal markförlagd kabel	§41/2026
2026-05-22		Peter Nilsson
KLK 2026/797	Markupplåtelseavtal markförlagd kabel	
		Peter Nilsson
2026.2718	Delegationsbeslut angående ansökan om allmän sammankomst i samband med nationaldagsfirande 2026	§23/2026
2026-05-06		Robin Layton
KLK 2026/700	Remiss-Ansökan gällande Nationaldagsfirande 2026-06-06 Vasagatan 1. Rättviks kommun(Eget Dnr; A191.563/2026)	
		Robin Layton
2026.2720	Delegationsbeslut angående begagnande av offentlig platsmark i samband med politisk information inför valet 2026 Socialdemokraterna Rättvik	§24/2026
2026-05-06		Robin Layton
KLK 2026/698	Remiss- Ansökan gällande valtält Storgatan 10, 2026-06-16--2026-09-12, Socialdemokraterna (Eget Dnr; A228.421/2026)	
		Robin Layton
2026.2752	Delegationsbeslut angående evenemang och servering av mat i samband med sockenmarsch, 2026, Försvarsmakten Dalaregementet I 13	§25/2026
2026-05-08		Robin Layton
KLK 2026/697	Remiss-Ansökan gällande evenemang och servering av mat i samband med sockenmarsch, 2026-05-16, Försvarsmakten Dalaregementet I 13.(Eget Dnr;A271.473/2026)	
		Robin Layton
2026.2924	Delegationsbeslut angående begagnande av offentlig platsmark i samband med politisk information inför valet 2026 Kristdemokraterna i Dalarna	§26/2026
2026-05-18		Robin Layton
KLK 2026/747	Remiss-Valaffischering i Rättviks kommun 2026-08 -01--2026-09-24. Kristdemokraterna(Eget Dnr;A276.585/2026)	
		Robin Layton

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2026.2958	Delegationsbeslut angående offentlig tillställning i samband med Cirkusföreställning på knektplatsen 2026	§27/2026
2026-05-19		Robin Layton
KLK 2026/768	Remiss-Ansökan gällande Cirkusföreställning Knektplatsen 2026-05-27--2026-05-28) Cirkus Bambino (Eget Dnr; A308.807/2026)	
		Robin Layton
2026.3227	Delegationsbeslut angående begagnande av offentlig platsmark i samband med Classic Car Week 2026	§28/2026
2026-05-29		Robin Layton
KLK 2026/785	Remiss-Ansökan Classic Car Week 2026 med olika event, rally, catering, marknad m.m. 2026-07-20--2026-08-02 (Eget Dnr ;A180.778/20265)	
		Robin Layton
2026.2789	Avtal mellan gymnasienämnden och Rättviks kommun på Mora anpassad gymnasieskola	§2/2026
2026-05-04	Mora kommun	Sanna Bjerneby
KLK 2026/740	Avtal gymnasienämnden Mora anpassad gymnsieskola och Rättvik kommun	
		Sanna Bjerneby
2026.2917	Delegationsbeslut Förstudie gällande gemensamt övningsfält för kommunal räddningstjänst i Dalarnas län	§5/2026
2026-05-11		Ulrica Momqvist
KLK 2026/425	För kännedom beslut från Förbundsdirektionen räddningstjänsten Dala Mitt - övningsfält Dalarna	
		Anki Pellgård
2026.3075	Avtal Ecochange AB nr. 50671854	§6/2026
2026-05-22	Ecochange AB	Ulrica Momqvist
KLK 2026/801	Avtal Ecochange AB	
		Anki Pellgård
2026.3255	Delegationsbeslut Medfinansiering Aktiva Rättvik - Projekt Hela Siljan rör sig	§8/2026
2026-06-01		Ulrica Momqvist
KLK 2026/423	Ansökan medfinansiering Siljan i rörelse, pilot Rättvik sommar 2026 - Projekt Hela Siljan rör sig	
		Anki Pellgård
2026.3275	Stiftelsen Fräs Kerstin Hanssons donationsfond årsredovisning 2025	§9/2026
2026-05-28		Ulrica Momqvist
KLK 2026/497	Årsredovisning stiftelser 2025	
		Jessica Johansen
2026.3276	Stiftelsen Boda Brandstodsbolagsfond årsredovisning 2025	§10/2026
2026-05-28		Ulrica Momqvist

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
KLK 2026/497	Årsredovisning stiftelser 2025	
		Jessica Johansen
2026.3277	Stiftelsen samfond för grundskolan i Rättviks kommun årsredovisning 2025	§11/2026
2026-05-28		Ulrica Momqvist
KLK 2026/497	Årsredovisning stiftelser 2025	
		Jessica Johansen
2026.3278	Stiftelsen Korsnäs ABs stipendiefond årsredovisning 2025	§12/2026
2026-05-28		Ulrica Momqvist
KLK 2026/497	Årsredovisning stiftelser 2025	
		Jessica Johansen
2026.3279	Stiftelsen Johan och Anna Rustas fond årsredovisning 2025	§13/2026
2026-05-28		Ulrica Momqvist
KLK 2026/497	Årsredovisning stiftelser 2025	
		Jessica Johansen
2026.3280	Stiftelsen Rättviks Barnens dags stipendiefond årsredovisning 2025	§14/2026
2026-05-28		Ulrica Momqvist
KLK 2026/497	Årsredovisning stiftelser 2025	
		Jessica Johansen
2026.3281	Stiftelsen Rättviks kommun social samfond årsredovisning 2025	§15/2026
2026-05-28		Ulrica Momqvist
KLK 2026/497	Årsredovisning stiftelser 2025	
		Jessica Johansen
2026.3282	Stiftelsen Anders Lidéns och Ing-Britt Svedlunds samfond årsredovisning 2025	§16/2026
2026-05-28		Ulrica Momqvist
KLK 2026/497	Årsredovisning stiftelser 2025	
		Jessica Johansen
2026.3283	Stiftelsen Astrid Perjons fond årsredovisning 2025	§17/2026
2026-05-28		Ulrica Momqvist
KLK 2026/497	Årsredovisning stiftelser 2025	
		Jessica Johansen
2026.3285	Stiftelsen Rektor Anders Vikars minnesfond årsredovisning 2025	§18/2026
2026-05-28		Ulrica Momqvist
KLK 2026/497	Årsredovisning stiftelser 2025	
		Jessica Johansen
2026.3297	Rättviks kommun samförvaltade stiftelser årsredovisning 2025	§19/2026
2026-05-28		Ulrica Momqvist

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
KLK 2026/497	Årsredovisning stiftelser 2025	
		Jessica Johansen
2026.3407	Avtal konsult socialsekreterare IFO barn och familj RentalCare Sverige AB	§3/2026
2026-06-08	RentalCare Sverige AB	Zilha Fific
KLK 2026/874	Avtal konsult socialsekreterare IFO barn och familj RentalCare Sverige AB	
		Zilha Fific